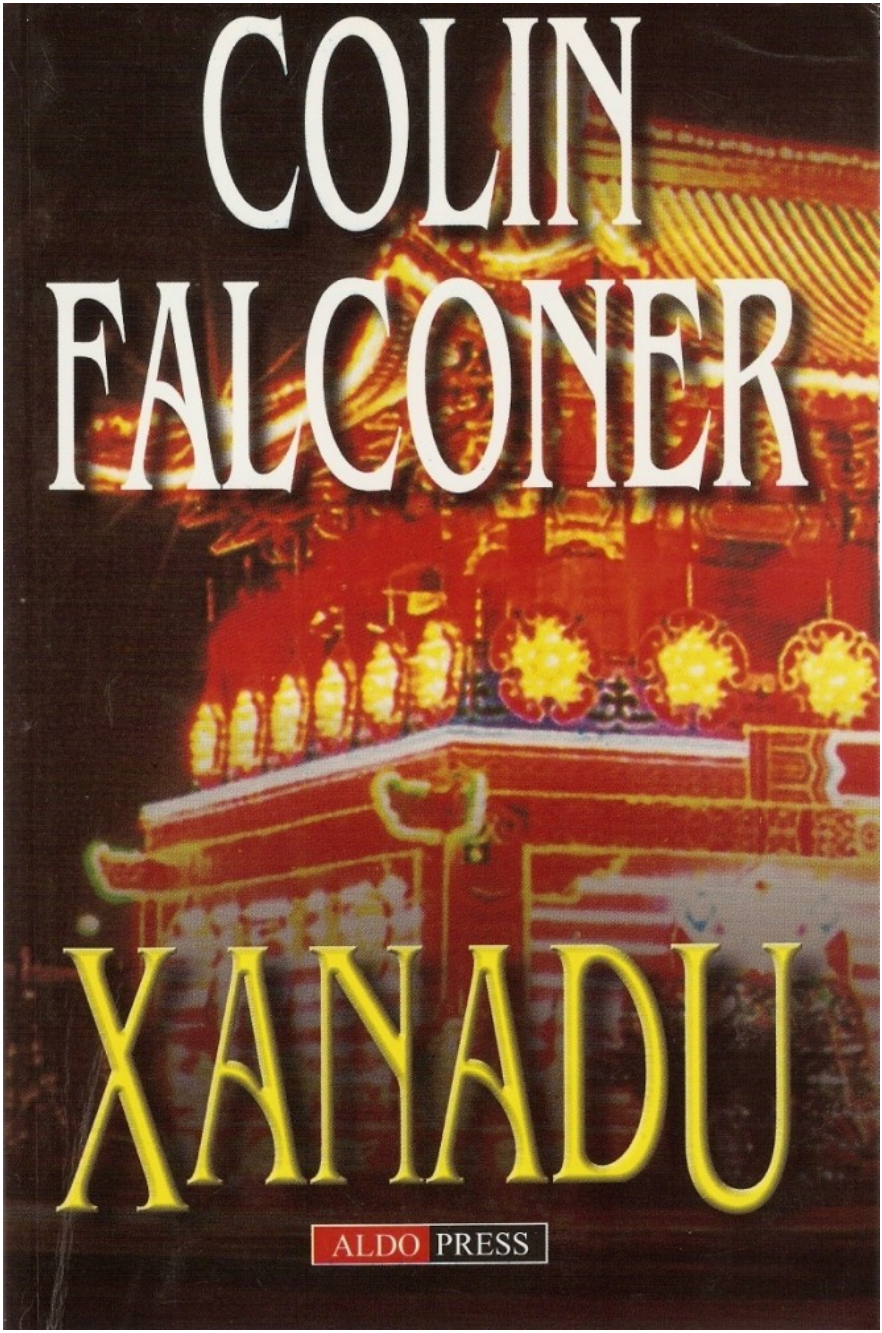
COLIN
FALCONER
XANADU
ALDO PRESS

COLIN FALCONER

XANADU

Traducere de Mihnea Columbeanu
Titlul Orig. (eng.): Silk Road.

Lui Helen,
Iubita şi neabătuta mea însoţitoare, pe Drumul Mătăsii şi în viaţă.

Cuvânt înainte

Deşi „Xanadu” este o scriere de ficţiune, am încercat, în măsura posibilului, să respect istoria cunoscută. Oraşul Shang-tu din roman este celebrul Xanadu al lui Coleridge. Acest lucru nu este absolut exact; construcţia a început în 1257 şi, iniţial, a fost numit Kaiping, primindu-şi noul nume de Shang-tu abia în 1263. De asemenea, am folosit pe alocuri în roman cuvântul „cruciat”, aşa cum este înţeles în general acest termen de cititorii occidentali. Totuşi, denumirea de cruciat a apărut ulterior, iar printre francii din secolul al XIII-lea nu se folosea aproape deloc. De asemenea, am folosit cuvântul „yurtă” pentru a descrie colibele din Asia Centrală, deşi localnicii de acolo le numesc *„ger”*-uri. „Yurta” e un cuvânt rusesc, însă cititorii apuseni sunt mai familiarizaţi cu el. Chinggis Han ne poate fi mai cunoscut ca Genghis sau Ginghis Han, însă ortografia pe care am adoptat-o e mai apropiată de pronunţia reală. Kung Fu-tse ne este mai cunoscut sub numele de Kon Fu-ţî sau Confucius.

Un număr de localităţi mai există şi în zilele noastre şi pot fi vizitate. Kashgar a rămas un important centru comercial, la fel cum era în secolul al XIII-lea, deşi o mare parte din oraş a fost distrusă în timpul Revoluţiei Culturale, împreună cu zidurile cetăţii. Kharakoja se numeşte astăzi Turpan, Kumul a devenit Hami, Kenzan Fu e actualul Xî’an. La Poarta de Jad mai există un fort, deşi e de o dată mai recentă şi a suferit o restaurare cam de prost gust pentru turism. Gao Chang, în apropierea actualului Turpan, e în ruine, iar din Shang-tu n-a mai rămas decât o întindere de pietre amorfe în stepa mongolă.

Le rămân îndatorat multor relatări contemporane şi istorice despre mongoli, şi îndeosebi lucrărilor lui Tim Severin, cu relatările sale despre şamanismul din rândurile popoarelor mongole contemporane.

De asemenea, le mulţumesc lui Geneviève şi Dominique

Devinat, pentru plăcuta companie pe care mi-au ţinut-o în noaptea când jeepului nostru i s-a stricat axul volanului, la est de Turpan. Aş dori de asemenea să-i mulţumesc redactoarei mele de la Heyne, Angela Volknant, pentru tot ajutorul şi sprijinul pe care mi l-a acordat de la început şi până la sfârşit.

În, sfârşit, îi mulţumesc soţiei mele Helen, nu numai pentru cât m-a ajutat cu manuscrisul, ci şi pentru tot curajul cu care m-a însoţit în autobuze, trenuri şi automobile suspecte, de-a lungul a ceea ce a mai rămas din vechiul Drum al Mătăsii…

CĂLĂTORIA ESTE DESTINAŢIA
— Din „Dhammapada”

Prolog

Toulouse, Franţa
În Anul întrupării Domnului nostru, 1293.

L-au găsit în capelă. Zăcea pe spate, cu chipul învineţit de frig şi ace de gheaţă în barbă. Era conştient doar pe jumătate şi bodogănea ceva în legătură cu un cavaler templier, un comision secret de la Papă, o femeie frumoasă pe un cal alb. L-au dus înapoi în chilia lui şi l-au culcat pe laviţa tare care-i slujea drept pat de douăzeci de ani încoace. De-acum, era bătrân şi nu se mai putea face mare lucru. Ochii lui văzuseră luciul rece al morţii. Ceilalţi călugări îşi începură rugăciunile murmurate, în timp ce unul se grăbea să-l cheme pe abate, pentru ca bătrânul să-şi poată mărturisi ultima spovedanie.

* * *

În încăpere domnea un frig de moarte. Abatele întoarse capul, la auzul unei ramuri de brad desprinse de trunchiul copacului, căzând în pădure sub povara ei de zăpadă. La auzul sunetului, pleoapele bătrânului tresăriră, licărul galben al lumânării reflectându-se în cristalinul ochiului. Respiraţia îi hârâia în piept, iar abatele strâmbă din nas când îi simţi mirosul viciat.

Şopti ceva, un nume poate, căci era de neînţeles.

— Wilhelm, murmură abatele, aplecându-se cât de mult îndrăznea. Acum îţi pot asculta confesiunea.

— Confesiunea mea?

— Ţi se vor ierta toate păcatele, iar în noaptea asta ai să-l vezi pe Binecuvântat Mântuitorul nostru.

Wilhelm zâmbi, cu un rânjet oribil care-l înfiora pe abate până în măduva oaselor. Fratele Wilhelm, care venise la ei învăluit într-o atât de mare taină, părea pe cale să-i părăsească în acelaşi fel.

— Apă.

Stareţul îi înălţă capul şi-i umezi buzele cu apă dintr-o

strachină de lemn pusă pe podea, lângă laviţă. Umbrele se alungeau peste piatră. Aerul din celulă era ca tăişul unui cuţit, respiraţia celor doi ridicându-se spre tavan în aburi subţiri, precum sufletul ieşind din trup. Christ, supliciat, se zvârcolea pe perete, în chinurile crucificării.

— Binecuvântatul Mântuitor nu mă va primi.

— Trebuie să te mărturiseşti, repetă abatele, nerăbdător să sfârşească spovedania înainte ca sufletul să se înalţe la cer.

— Îl văd pe diavol.

Din nou, acelaşi rânjet de hârcă.

— Îmi încălzeşte cazanul.

La auzul acestei pomeniri a Necuratului, stareţul simţi un junghi de groază pe şira spinării.

— Ai trăit o viaţă sfântă. De ce ai pricină să te temi de Belzebut?

Călugărul ridică de pe laviţă o mână, cu degetele încârligate ca nişte gheare, agăţându-se de mâneca sutanei abatelui.

— Vino mai aproape, îl chemă el. Vino mai aproape şi-ţi voi spune… întocmai… de ce mă tem.

PARTEA ÎNTÂI
LUNA SARAZINILOR

De la Acra la Alep
1259-1260

1

Valea Fergana
în Hanatul Chaghadai al tătarilor
Anul Oii

Dintotdeauna visase că putea să zboare.

Uneori, în zile ca aceasta, îşi închipuia că pământul se întindea în faţa ei ca sub ochiul unui vultur, simţea înălţarea vânturilor din vale într-o bătaie de aripă, putea crede, o clipă, că nici o legătură de argint nu o mai ţinea ţintuită de sol…

Khutelun îşi struni calul, întorcându-se cu faţa spre vântul rece de miazănoapte, care îi ardea obrajii. Piscurile înzăpezite ale Acoperişului Lumii dobândiseră un albastru de gheaţă în soarele după-amiezei târzii. Sub ea, în vale, yurtele negre ale tribului stăteau ghemuite ca nişte hoţi prin adâncitura cafenie aşternută cu chiciură. În iernile lungi din Centrul Lumii, nimic nu se clintea pe câmpie. Pământul revenea sub stăpânirea gheţii.

Era singură pe piscul muntelui, singură cu tăcerea, tăcerea cea mare a stepelor.

Aici îi era menit din naştere să stea, în şaua calului, cu faţa arsă de vânt. „Dar," îşi spuse ea cu amărăciune, „dacă va ieşi pe voia tatălui meu, am să-i fiu dată unui băietan înfumurat care-mi va dărui prunci şi mă va pune să-i îngrijesc yurta şi să-i mulg caprele şi niciodată nu voi mai călări în fruntea *tumen*-ilor tatălui meu." Se născuse alcătuită pe dos, cu inimă de armăsar şi coadă de iapă.

Îşi dorea să nu fi trebuit niciodată să crească în acel trup de femeie, să poată călări ca o fată peste stepă până la sfârşitul zilelor ei. Dacă se năştea în trup de bărbat, ar fi fost următorul han al stepei de sus. Şi, când colo, trebuia să se mulţumească doar să-l vadă pe unul dintre fiii ei domnind peste păşunile înălţimilor din Almalik.

Însă chiar şi cu această consolare, într-o bună zi avea să fie nevoită să iasă la păscut cu un bărbat. Gândul de a se supune o făcea să-i vină rău pe dinăuntru.

Nu s-ar fi putut spune că nu simţea câteodată nevoia tovărăşiei unui bărbat sau dorinţa de a avea copii. Putea fi adevărat şi faptul că tânjea după mângâierea trupească a unui bărbat şi asculta taifasul desfrânat al surorilor ei măritate cu o curiozitate nu tocmai trecătoare. Dar s-o apuce pe o asemenea cale — deşi ştia că într-o bună zi trebuia s-o facă — ar fi însemnat să rămână pe veci legată de yurta soţului ei.

Tatăl ei îi găsise un nou peţitor, fiul unui han de la miazănoapte de Lacul Baikal. Era dreptul tatălui ei, iar Khutelun ştia că avea pricini politice temeinice. Dar şi ea, ca femeie tătăroaică, avea dreptul să refuze, cum mai făcuse de nenumărate ori. În schimb, însă, căzuse la o învoială cu el. Dacă-i găsea un băiat care se putea vădi vrednic de ea întrecând-o la cursa cu calul, atunci avea să se supună măritişului. Părea un refuz mai blând decât unul de-a dreptul, deşi era acelaşi lucru.

Ridică ochii la auzul unui ţipăt de uliu, departe sus, cu vârfurile aripilor tresărind în bătaia vântului.

Viitorul ei încă nu era orânduit. Mai putea şi acum să strălucească mai tare decât fraţii, punându-i în umbra ei. Gerel era un beţivan, iar Tekudai avea o minte de ţap. N-o puteau întrece nici la minte, nici la putere şi nici la spirit. Avea să le dovedească tuturor că era mai mult decât o pâlnie pentru sămânţa unui bărbat.

Făcând această făgăduială în sinea ei, strigă spre albastrul Spirit al Cerului Veşnic — dar urletul vântului îi acoperi glasul.

2

Qaidu îşi durase în iarna aceea tabăra în Valea Fergana, aproape de poalele colinelor care se înălţau spre Acoperişul Lumii. Deasupra întinsului oraş de yurte, colinele cafenii erau brăzdate de râpe adânci. Steiuri negre se ridicau către cer ca pumnii unor zei, deasupra pantelor presărate cu grohotişuri şi plopi argintii. O căldare înaltă înconjura un lac negru, cu ape reci ca gheaţa. Deasupra lui se înălţa creasta numită de tătari Femeia Se Duce.

În noaptea dinainte, Qaidu însuşi pusese două trupuri de capre albe decapitate pe culmea crestei. Pentru a câştiga întrecerea, Khutelun, sau Jebei, peţitorul său, trebuia să aducă primul trupul unei capre la intrarea yurtei lui Qaidu.

Toţi se adunaseră să privească spectacolul, bărbaţii în mantalele lor de blană şi căciulile de fetru, femeile strângându-şi în braţe plozii cu muci la nas. Domnea o tăcere mormântală. Ochi negri şi ficşi, răsuflări din mii de guri, cu aburi albi şi trecători în văzduhul neclintit al dimineţii. Într-o parte stăteau oamenii care îl însoţiseră pe Jebei la Almalik, pe poneii lor mongoli cu umeri laţi, ce tropăiau acum din copite în frigul zorilor.

Mai era apoi Jebei însuşi, cu trupul lui de bărbat şi chipul unui băieţandru. Stătea călare pe cal, mişcările sale repezi şi dezordonate trădându-i neliniştea. Tatăl lui, hanul, stătea neclintit alături.

Qaidu ieşi cu paşi mari din yurtă, se duse la fiica sa şi puse o mână pe coama calului. Simţea un fior de mândrie, deşi nu şi-l arăta prin nimic. Khutelun era înaltă ca un băiat, cu trupul ei zvelt ascuns sub mantaua şi cizmele groase. Avea o năframă înfăşurată peste nas şi gură, pe sub căciula tivită cu blană, astfel încât nu i se vedeau decât ochii.

Şi totuşi, ceva din postura ei o trăda neîndoielnic ca fiind femeie.

— Pierzi, îi şopti Qaidu.

Ochii negri scăpărară.

— Dacă mă merită, va învinge.

— E un băiat de soi. Nu trebuie să-ţi dai toată străduinţa.

Calul fetei bătu din copită, agitat, nerăbdător să i se dea frâu liber.

— Dacă e băiat de soi, precum zici, străduinţa mea nu va fi de ajuns.

Qaidu simţi un junghi de iritare. Totuşi, îşi dorea ca Tekudai sau Gerel să fi moştenit câte ceva din bărbăţia ei. Privi în jur, spre hoarda de chipuri bronzate şi tăcute. Multe dintre femei zâmbeau. Voiau ca fiica lui să câştige.

— Facă-se pe voia celui ce-mi aduce capra, strigă el şi făcu un pas înapoi.

Jebei îşi îndemnă calul înainte, ajungând în rând cu Khutelun. Când Qaidu ridică privirea spre el, tânărul aplecă uşor din cap,

pentru a arăta că se încredea în propriile puteri. „Încă nu, băiete," spuse în sinea lui Qaidu. „N-o cunoşti pe fiica mea."

Ridică pumnul drept spre cer. Îl coborî, şi cursa începu.

* * *

Un galop năprasnic prin mulţimea adunată pe câmpie, dincolo de yurte, spre colinele cafenii spuzite cu alb. Jebei stătea ridicat în scări, galopând din răsputeri, cu vântul şuierându-i prin jurul feţei, amarnic ca gheaţa. Copitele tropoteau pe câmpia întărită de ger. Privi peste umăr şi văzu calul lui Khutelun cotind pe neaşteptate, pentru ca în câteva momente să ajungă la două sute de paşi depărtare, galopând spre partea cea mai abruptă a muntelui.

Se întrebă dacă n-ar fi trebuit s-o urmeze. Marginea lată a căldării se înălţa deasupra lui, în capătul urcuşului pe care-l alesese în ajun. Era prea târziu ca să se răzgândească. Poate că aceasta era strategia fetei pentru a se asigura că el avea să învingă.

Şi totuşi, îl încerca groaznica bănuială că, într-un fel, fusese păcălit. Îşi continuă însă drumul spre creastă.

* * *

Khutelun zâmbi, închipuindu-şi nedumerirea lui Jebei. Zău aşa, nu avea de ales. Dacă o urma acum, avea să rămână în urma ei şi, cu siguranţă, ştia că nu putea străbate o asemenea distanţă decât dacă poneiul ei se împiedica. Putea face altceva decât să urmeze drumul cel drept?

Ocoli pintenul, spre defileul din râpă numit Unde Murii Măgarul, nume primit de locul acela din cauza pantei abrupte. Copitele calului alunecau pe marna desprinsă, îl îmboldi înainte. Ştia că inima-i puternică şi muşchii vânjoşi erau pe măsura efortului. De câte ori mai călărise pe acea cărare, în alte curse, ca să se distreze?

Sărmanul Jebei.

3

Khutelun cobora povârnişul muntelui spre el, cu trupul neînsufleţit al caprei, care-i atârna în mâna dreaptă, mânjind cu sânge coastele calului. Jebei stătea călare în şaua iepei lui negre, cu un rânjet pe buze. Deci, tot o urmase, la urma urmei. Vicleşugul său îi era limpede lui Khutelun. Crezând-o pesemne slabă, plănuia să-i smulgă capra din mână, aici, în defileu.

Fata îşi struni calul. Se priviră lung.

— Nu eşti atât de nătărău pe cât pari, spuse ea.

— Chiar aşa de rău ar fi să fii nevastă de han? replică tânărul.

— Sunt fiică de han. Mă mulţumesc cu asta, până una alta.

Jebei ridică mâna:

— Oi fi fiind tu mai iute în şaua calului, dar prea puternică nu eşti. Crezi că poţi trece de mine cu povara pe care o duci?

Umerii lui Khutelun se înmuiară. Nu-l crezuse în stare să-i întindă o asemenea cursă. Îşi mână calul înainte.

— Niciodată nu ţi-am văzut faţa, continuă el. S-ar putea totuşi să-ţi las capra.

Femeile din stepă nu se acopereau, fiind tătăroaice înainte de a fi mahomedane, dar Jebei n-o mai văzuse decât o singură dată, iar cu acel prilej Khutelun avusese grijă să-şi ţină eşarfa de mătase purpurie înfăşurată în jurul feţei, poate pentru a-l aţâţa sau a-i trezi curiozitatea. Aşteptă, în timp ce ea îşi ducea mâna liberă la basma şi o dădea la o parte.

O privi. Într-adevăr, nu-şi închipuise o asemenea comoară.

— Dar eşti frumoasă, murmură el.

„Frumoasă”, repetă în sinea ei Khutelun; „toţi bărbaţii spun la fel. O zestre fără nici un preţ pentru o prinţesă tătăroaică. Frumuseţea este darul supunerii. Mult mai de seamă e că sunt mai puternică decât par.”

Dintr-o mişcare curgătoare a şoldurilor şi a braţului drept, trupul îmblănit şi însângerat îl izbi în faţă, răsturnându-l din şa, pe spate. Jebei rămase nemişcat pe stânca tare şi îngheţată.

Khutelun nu-l învrednici cu nici o privire. Îşi mână calul peste el şi porni la trap înapoi prin defileu.

* * *

Qaidu privi mult timp trupul caprei, aruncat la picioarele lui. Îl împinse cu cizma, aproape ca şi cum s-ar fi aşteptat ca

mortăciunea să se trezească la viaţă. În sfârşit, ridică ochii spre fiica lui. În el se războiau râsul şi mânia.

— Va să zică, ai învins.

— Jebei e un neghiob.

Hanul se uită spre tatăl lui Jebei, care stătea călare, cu un chip împietrit, din fericire prea departe ca să se teamă de acea sentinţă asupra fiului său.

— E fiu de han.

— Vântul suflă la fel de rece şi peste prinţi, şi peste ţapi.

Khutelun îşi văzu fraţii privind din uşa yurtei tatălui lor, cu dezamăgirea rezultatului întipărită desluşit pe chipuri.

— Numai de-ar fi semănat Tekudai mai mult cu tine, îi mai spuse printre dinţi Qaidu şi, cu aceste cuvinte, se răsuci şi intră înapoi în yurtă. Pe sub năframa purpurie, Khutelun zâmbi. Nici că i-ar fi putut aduce o mai mare laudă.

* * *

După ce Jebei plecă din tabără, cu tatăl şi însoţitorii lui, îndărăt spre întinderile îngheţate ale Lacului Baikal, clanul hotărî să schimbe numele defileului unde Khutelun câştigase întrecerea. Din acea zi, n-avea să se mai cheme Locul Unde Murii Măgarul.

De-atunci încolo, urma să se numească *Unde Capra Trânti Măgarul.*

4

Fortăreaţa templieră de la Acra
Anul Întrupării Domnului nostru, 1260
Praznicul Epifaniei

Josseran Sarrazini, singur, în genunchi. Un singur opaiţ cu seu ardea în întunericul dinaintea zorilor, în capelă, făcând icoana aurie cu negru a Madonei să scânteieze deasupra altarului. Uriaşul cu păr castaniu tuns scurt îşi ţinea capul plecat şi trupul neclintit, în timp ce buzele i se mişcau muteşte în rugăciune, cerând iertare pentru acel singur păcat pe care nu şi-l putea ierta el însuşi.

Mintea lui se afla departe de străzile prăfuite şi teascurile de măsline din Palestina; în locul acestora, auzea trosnetul buştenilor într-un cămin, scârţâitul crengilor grele de zăpadă din Languedoc, mirosul blănurilor umede şi frigul zidurilor reci de piatră.

— Am ştiut că făceam rău, dar nu m-am putut abţine, murmură el.

Fusese o dimineaţă la fel ca aceasta, albastră şi senină, nu mult după sărbătoarea Buneivestiri. Femeia dorise să călărească în pădure şi, la cererea tatălui lui, Josseran o însoţise. Ea călărea o iapă murgă, la fel de mătăsoasă şi trufaşă la fire ca şi stăpâna ei. Căci, la drept vorbind, de când se mutase la ei în conac, abia dacă schimbaseră între ei o vorbă prietenoasă. Nu-i dăduse de veste prin nici un semn că prezenţa lui o impresiona mai adânc decât a grăjdarului. Şi totuşi, chiar şi cu răsuflarea îngheţată în aerul dimineţii şi ramurile brazilor îngreunate de zăpadă, lui Josseran i se păruse că putea simţi fierbinţeala pe care o răspândea în jur.

Se adânciră în pădure, iar iapa ei calcă într-o vizuină de iepure şi se împiedică. Femeia căzu din şa, rămânând nemişcată pe pământul îngheţat. Josseran sări de pe cal şi alergă la ea, cu teamă să nu-şi fi rupt oasele. Dar, când se aplecă asupră-i, ochii ei se deschiseră, mari şi negri ca păcatul, iar el îşi simţi pântecul preschimbându-se în unsoare caldă. Femeia zâmbi.

O privi lung. Avea buzele roşii ca sângele şi pielea tot atât de netedă şi albă precum o perlă. Simţi Fiara şuşotindu-i, cu o voce şuierătoare ca sâsâitul unui şarpe.

Ea îi şopti că numai glezna o durea, poruncindu-i s-o ajute să se salte la loc în şaua calului.

Nu m-am putut stăpâni.

Era ispita de neînfrânat sau numai el însuşi nu i se putuse împotrivi? Chiar în timp ce o cuprindea cu braţele, îi simţi căldura trupului şi, pradă unui imbold, încercă să-i fure un sărut de pe buze. Credea că avea să-l împingă la o parte, dar când colo ea îi trase trupul deasupra ei. Josseran gemu, acum fără să se mai poată opri. Bărbăţia lui, încă neîncercată, era tare ca lemnul de stejar şi se aruncă orbeşte în portalurile strânse şi umede pe care diavolul i le deschisese cu atâta neobrăzare sfruntată.

Iute şi spre marea lui uimire, ajunse în ea. Inima îi palpita în coaste aproape dureros, cu bătăile tot mai repezi, nevenindu-i să

creadă ce făcuse.

Şi ce-şi mai amintea acum din acea primă întâlnire diavolească? Vâjâitul sângelui în urechi, strânsoarea pieptului, ropotul copitelor lovind în pământul îngheţat amarnic, gustul sărat al limbii ei fierbinţi în gura lui. Un vălmăşag de senzaţii disperate ce-l strângeau ca într-o menghină, ţărâna tare şi rece sub genunchii goi, dogoarea de neîndurat a cărnii ei. Îngreţoşat de vinovăţie, dar în aceeaşi vreme însufleţit de plăcere, parcă ar fi fost absorbit în vârtejul unui iaz negru, cu o singură mână întinzându-se îndărăt spre lumină.

Îl ţinea ca într-un cleşte, îl încătuşa cu dulcea strânsoare a celei mai tainice cărni a ei. Îi văzu faţa printr-o ceaţă sângerie, buzele răsfrânte de pe dinţi într-o strâmbătură ce părea mai mult sălbatică decât voluptuoasă. Ca a unui animal.

Încercă să-şi stăvilească potopul acelei plăceri mai presus de orice putinţă, dar fu purtat cu valul, blestemându-şi tinereţea şi nepriceperea. Se slobozi repede, căldura unsuroasă revărsându-i-se din pântece, pentru a-l lăsa gol pe dinăuntru şi vlăguit.

Îl împinse cu asprime în lături, iar Josseran rămase pe spate, gâfâind, cu privirea spre cerul albastru spălăcit, în timp ce simţea promoroaca rece topindu-i-se în cămaşa de cambric. O văzu şchiopătând spre cal şi încălecând din nou. Apoi plecă, lăsându-l acolo cu amintirea mirosului ei şi coapsa mânjită de sucurile trupurilor amândurora.

Nu-şi spuseseră nici o vorbă.

Dacă era una dintre slujnice, ar fi avut parte de mântuire pentru slăbiciunea lui. Dar, aşa cum stăteau lucrurile, ştia că nu era rost să fie iertat pentru ceea ce făcuse şi, ridicându-se, ieşi din capelă, cu râsul diavolului răsunându-i în urechi şi povara vinovăţiei aşezată deja în burtă ca un lingou de plumb. Asemenea unui băietan, plânse pentru fapta lui, dar nu trecu un ceas şi din nou urzea să facă lucrarea necuratului.

5

Wilhelm se afla în Outremer, Ţara Sfântă, doar de două zile, şi era scandalizat.

Acra făcea parte din statul cruciat al Ierusalimului, iar Wilhelm venise aici aşteptându-se să găsească un bastion al pietăţii; şi

când colo, cavalerii şi seniorii însărcinaţi cu protecţia acelui loc sfânt nu se purtau cu nimic mai nobil decât sarazinii.

Venise cu o galeră negustorească veneţiană, în urmă cu doar câteva zile. În timp ce stătea la pupa, lângă căpitan, privind cum se înălţa din mare uriaşa fortăreaţă, simţise un val de emoţie, profundă. Aceea era Palestina, „Outremer” — „Dincolo de mare”, cum o numeau francii — sfântul loc al naşterii Domnului nostru, ţara sacră pe unde păşiseră cândva profeţii, ţinutul Testamentelor, al Nazarethului, al Ierusalimului şi al Bethlehemului. Era încununarea tuturor viselor lui. Cuprins de un neaşteptat zel mesianic, i se umpluseră ochii de lacrimi. Strângea în mâini copastia de lemn, cu degetele albite, răpus de emoţie.

Doamne, Dumnezeul meu, îngăduie-mi să Te slujesc, îngăduie-mi să-mi dau viaţa pentru Tine, dacă asta Ţi-e voia.

Pânzele fluturau în vânt, pe când cârmaciul de pe dunetă se rezema în echea lungă. Marinarii se căţărau pe grijele spre posturile lor de pe catargele dinainte şi dinapoi. Galera luneca prin port, spre valurile ce se spărgeau în trâmbe de spumă sub zidurile marii fortăreţe. Dar, dincolo de turlele şi meterezele grozave, se înălţau cupolele şi minaretele moscheilor. Prezenţa lor amintea că până şi aici Domnul se afla sub asediu. Clădirile sarazine fuseseră de mult sfinţite ca biserici creştine, însă numai zidurile groase ale castelului mai stăteau între pelerini şi hoardele mahomedane. Cu Ierusalimul pierdut, Acra era un simbol pentru toate sufletele din creştinătate, un avanpost al lui Dumnezeu printre păgâni.

Iar el era sortit să-i fie mântuitorul.

* * *

Îmbătătoarea făgăduială a sosirii sale nu se împlinise. Departe de a fi un post înaintat al sfinţeniei, oraşul însuşi nu era decât încă un bârlog sarazin fierbinte şi plin de duhoare. Străzile înguste erau înţesate de oameni, peste tot tresăltând turbane şi *chaderi* ale jidovilor şi ale mahomedanilor, pe ulicioare se îngrămădeau scârnăvii şi alte gunoaie, putoarea ce se înălţa de pe caldarâm şi din gangurile noroioase părând deasă s-o tai cu cuţitul. Bazarurile răsunau de ţipetele guturale ale negustorilor.

Peste tot se vedeau mahomedani cu piele oacheşă şi nas

coroiat, privindu-l de sub *keffiyeh*-urile lor, cu veninul sticlind în ochii de ulii. Se simţea pângărit de acele priviri, dacă nu chiar ameninţat, căci santinelele templiere stăteau de vardie la toate porţile cetăţii, uşor de recunoscut după mantiile lor albe cu cruce malteză roşie.

Dar nu numai proliferarea păgânismului îl scârbea, înşişi seniorii Acrei trăiau în năravuri ce-l zăpăceau de minte, cum se cuvenea pentru orice bun creştin ce trăia în Provence, Lombardia sau Toulouse. Palatele unde locuiau erau decorate cu marmură răsunătoare, aveau pereţii drapaţi cu carpete de mătase şi tavane înalte. Duceau o viaţă de decadenţă somptuoasă, jignitoare pentru orişicare creştin cu frica lui Dumnezeu.

Ba încă îl insultaseră tocmai din seara sosirii, îmbiindu-l cu o baie.

Nobilii pe care-i întâlnise până acum purtau caftane largi de mătase şi chiar turbane, imitându-i pe sarazini. Până şi nevestele lor se îmbrăcau ca femeile musulmane, cu văluri, tunici bătute în nestemate şi mantii unduitoare, şi foloseau căneli şi parfumuri asemenea huriilor de rând din Damasc.

Nu asta se aşteptase să găsească la plecarea din Roma.

În ultimii douăzeci de ani, sfânta cauză din Outremer cunoscuse dezastre după dezastre. Ierusalimul, care fusese smuls din mâinile necredincioşilor la îndemnul Papei, cu o mie şi o sută de ani după naşterea Domnului, era din nou pierdut în seama sarazinilor, după ce în anul 1244 îl cotropise o hoardă de turci khwarismieni, în solda sultanului Ayub. Cu doar un deceniu în urmă, Ludovic al XI-lea al Franţei însuşi luase în mână Crucea pentru a izbăvi Oraşul Sfânt de păgâni, dar expediţia lui se împotmolise catastrofic în Delta Nilului, Ludovic însuşi fiind prins şi ţinut captiv pentru răscumpărare.

Wilhelm se aşteptase să găsească acele oraşe năpăstuite care încă mai rămăseseră în mâini creştine, Acra, Antiohia, Jaffa şi Sidonul, cheltuindu-şi toate puterile şi energiile pentru a captura înapoi Cetatea Sfântă. Când colo, păreau înfloritoare, neguţând pe faţă cu sarazinii şi ţinând legături de prieteşug cu aceştia. Negustorii din Genova, Pisa şi Veneţia mai adesea se luau la luptă între ei decât împotriva necredincioşilor, şi mai mult îi interesau mărfurile decât războiul în numele lui Christos.

Marea moschee din Acra fusese convertită, după toată buna cuviinţă, în biserică creştină, dar Wilhelm descoperise alături,

spre oroarea lui, o capelă păstrată pentru rugăciunile mahomedanilor. Şi mai indignat fusese să constate că moscheea de la Fântâna Boilor nu fusese sfinţită, iar mahomedanii continuau să se roage acolo făţiş; şi chiar mai tare îl uimise găsirea unui altar creştin lângă acela al păgânilor.

Oraşul în sine nu era un sanctuar pentru sufletele creştine, nu însemna repudierea sarazinilor pe care nădăjduise s-o găsească. Noapte de noapte, în oraş erau omorâţi oameni în încăierări, iar târfele şi vânzătorii de haşiş forfoteau pe străzi.

Wilhelm, însă, venise aici ca trimis special al Papei şi nu putea îngădui ca decadenţa care se strecura printre acele ziduri să-l descurajeze de la misiunea încredinţată. Şi, după vestea pe care tocmai o primise, se părea că nu mai avea nici un moment de pierdut.

* * *

Regatul Ierusalimului era guvernat de un monarh, ajutat de *Haute Cour,* înalta Curte, din care făceau parte baronii şi clericii de frunte ai ţinutului. Dar sfatul nu se adunase de doi ani, căci statele cruciate ale Acrei şi Tyr-ului se aflau acum aproape într-o stare de război civil, pentru succesiunea la coroană între doi prinţi în vârstă de numai şase ani, regele Hugo al II-lea al Ciprului şi Conradin, nepotul Sfântului împărat Roman.

Nu era deloc un moment potrivit pentru gâlceava. De trei ani de zile, oştirile tătăreşti îşi croiau drum spre apus, dărâmaseră citadela din munţi a temuţilor *Hashishim* de la Alamut, apoi jefuiseră Bagdadul, unde măcelăriseră nenumărate zeci de mii, spurcând atât de rău văzduhul cu duhoarea leşurilor încât până şi propriii oşteni fuseseră nevoiţi să se retragă afară din oraş. Iar acum, sub cârmuirea prinţului lor, Hülegü, ajunseseră la porţile Alep-ului, în Siria.

Şi după Alep, li se deschidea în faţă toată Ţara Sfântă.

6

O sală de marmură cu plafoane înalte şi boltite, având pereţii împodobiţi cu draperii bogate de mătase. Mulţi dintre baroni se adunaseră deja, când Wilhelm intră sever, cu sutana sa cafenie

şi capul blond tuns, vădindu-şi din căutătură şi mişcări dispreţul faţă de acei născuţi de viţă nobilă.

Luxul pe care şi-l îngăduiau seniorii era o vinovăţie destul de mare, ar fi socotit el, când Ierusalimul încă se mai afla în mâinile păgânilor. Privi în jur. Sala se deschidea spre o curte umbrită, în mijlocul căreia clipocea o fântână. Ferestrele de pe un perete dădeau spre mare. Nobilii creştini, în robele lor sarazine, stăteau tolăniţi pe divane, în timp ce femei sarazine cu feredgele de mătase şi brăţări de aur împodobindu-le braţele şi gleznele îi serveau cu şerbeturi din ulcioare de argint. Pe măsuţe se vedeau talere de aramă cu pepeni galbeni şi smochine. Alţi sarazini cântau la tamburine şi instrumente cu coarde, asemănătoare lăutelor, într-un colţ al Camerei.

— Frate Wilhelm, spuse unul dintre baroni. Ne pare rău că nu suntem pregătiţi să te primim. Nu avem gata nici un pat de cuie, numai aceste perne cam moi, teamă mi-e.

Răsunară câteva hohote de râs.

Wilhelm nu luă în seamă împunsătura. În ultimele câteva zile, ajunsese nici să nu se mai aştepte la altceva din partea acelor cavaleri fără nici un Dumnezeu, oricât or fi fost ei de nobili. Se duse la fereastră, unde rămase privind peste marea frământată de vântul iernii. O briză ce sufla dinspre mal stârnea creste albe pe valuri, sub cerul albastru pal. La Roma trebuia să fie zăpadă pe pini şi gheaţă în puţuri.

Se întoarse din nou spre încăpere, privind în jur la adunarea aceea de mari seniori. Îl recunoscu pe contele Julian de Sidon şi Beaufort, un bărbat înalt şi chipeş, care purta o robă bogată de mătase încrustată cu pietre scumpe. Îl ştia după renume, un lăudăros şi un filfizon. Din Antiohia venise conetabilul lui Bohemond, iar lângă el stătea Geoffrey de Sargina, *bailo* al regatului Ierusalimului, alături de care era bătrânul conte Ioan de Jaffa. Poate că în bătrânul cavaler gras avea un aliat. Mai erau câţiva trimişi ai comunităţii negustoreşti veneţiene, precum şi patriarhul Ierusalimului, Reynald. Genovezul şi seniorul Tyrului, Phillip de Montfort, refuzase să participe, ca şi marele maestru al Cavalerilor Ospitalieri, din cauza conflictului dintre ei şi veneţieni.

Totuşi, pe Wilhelm îl mira tare mult că nişte buni creştini se războiau între ei când la porţi lătrau sarazinii.

Membrii ordinelor militare săreau în ochi din rândurile

adunării, templierii cu mantiile lor albe uşor de recunoscut, purtând crucea roşie de Malta pe partea stângă a pieptului. Purtau părul tuns scurt şi barbă, spre deosebire de pletele şi chipurile bărbierite ale celorlalţi nobili.

Wilhelm îl recunoscu şi pe marele maestru al Cavalerilor Templieri, Thomas Berard, englezul. Avea cu el o escortă de zece ostaşi, care aşteptau, ca o prezenţă tăcută şi ameninţătoare, lângă uşă.

Călugărul îi privea bănuitor pe toţi templierii, în pofida sau poate tocmai din cauza poziţiei lor fără pereche în sânul creştinătăţii. Carta ordinului cerea să-i apere pe pelerinii din Ţara Sfântă şi să lupte de partea lui Christos. Fără îndoială, formau cea mai disciplinată forţă militară din Outremer şi, spre deosebire de ceilalţi cavaleri şi seniori, nu-şi datorau loialitatea şi puterea armelor nici unui rege, răspunzând numai în faţa Papei însuşi. Dar totuşi, din cauză că slujba în Ordin garanta ispăşirea tuturor păcatelor, templierii atrăgeau în rândurile lor siluitori, eretici, chiar şi ucigaşi, precum şi rebeli şi independenţi. Pe scurt, nemulţumiţi de tot felul.

După părerea lui Wilhelm, erau periculoşi.

Berard îşi adusese un însoţitor la întâlnire. În spatele lui stătea un uriaş cu barbă castanie, rezemat de perete, cu chipul încreţit într-un zâmbet de amuzament binevoitor şi detaşat. Le fu prezentat celorlalţi ca fiind un anume Josseran Sarrazini, din Toulouse.

Wilhelm îl urî din prima clipă.

Cu toată uşurătatea şi vulgaritatea vădite la acea ilustră întrunire, Wilhelm simţi un aer de tensiune densă. Cu toţii recunoşteau năpasta care îi făcuse să fie chemaţi azi în acel loc.

Geoffrey de Sargina, ca *bailo,* ceru să se facă linişte. Descrise cele mai recente ştiri din răsărit şi cuprinzătoarele cuceriri ale tătarilor din ultimele câteva luni.

— Întrebarea căreia îi facem faţă, conchise el, e dacă să-i înfruntăm pe aceşti tătari ca pe o ameninţare la adresa propriei suveranităţi pe aceste meleaguri sau să-i îmbrăţişăm ca aliaţi în lupta noastră împotriva sarazinilor.

— Poate că am cam întârziat, comentă un baron, Ioan de Beirut, sugând dintr-o smochină. Umblă vestea că Bohemond de Antiohia s-a şi repezit să-i jure supunere acelui Hülegü ca un câine cerşind firimituri.

Din partea lui Hugues de Paris, trimisul lui Bohemond la întâlnire, se auzi un şuierat de indignare.

— E o alianţă prudentă şi nimic mai mult! În schimbul cooperării sale, stăpânul meu Bohemond a obţinut de la tătar un hrisov pentru toate tărâmurile dintre Alep şi Antiohia!

— Care în cea mai mare parte sunt deja în stăpânirea lui Bohemond!

— Acest Hülegü s-a oferit să mărşăluiască împreună cu el şi cu regele Heth'um al Armeniei pentru a recuceri Ierusalimul! continuă Hugues, neluându-şi în seamă ponegritorii.

— Să-l recucerească, da. Dar ne va lăsa să-l păstrăm?

Tolănit pe divan, contele Julian le adresă tuturor un surâs onctuos.

— Bohemond are ceea ce a dorit. Hülegü i-a garantat pământuri în plus.

— Pe care cu toate acestea tătarii le-au prădat şi pârjolit.

— Tătarii susţin că hanul lor are dreptul la stăpânirea universală! strigă Ioan de Jaffa. E o blasfemie! Un afront la fel de sfruntat faţă de Biserica Creştină precum este şi prezenţa sarazinilor la Sfântul Mormânt!

Thomas Berard, templierul, era însuşi dulcele glas al raţiunii.

— Poziţia noastră aici nu e deloc puternică. Dacă tratăm cu ei, încă am mai putea întoarce sorţii împotriva sarazinilor.

— Să tratăm cu ei? mârâi Ioan. Şi să uităm ce-au făcut în Polonia şi Ungaria? Nu-s nici douăzeci de ani de când au pustiit jumătate din creştinătate, înaintând cu pârjoluri şi siluiri până aproape de porţile Vienei. Şi măriile voastre ziceţi să tratăm cu ei? E ca şi cum ne-am descotorosi de un câine nedorit poftind ursul în casă!

Pe vremea când se petrecuseră evenimentele descrise de Ioan, Wilhelm era un copilandru, dar îşi mai amintea şi acum spaima pe care o iscaseră năvălirile tătăreşti. Hoardele apăruseră pe neanunţate de la răsărit, tăind brazdă prin marile întinderi ale Rusiei, prăpădind oraşe întregi şi măcelărind zeci de mii de oameni. Ocupaseră Moscova, Rostovul şi Kievul, după care decimaseră armatele Poloniei şi ale Sileziei. În bătălia de la Liegnitz, îi răpuseseră pe Cavalerii Teutoni, tăind de la fiecare mort câte o ureche pentru a purta aceste podoabe de spaimă ca salbe, în timp ce făceau prăpăd prin Ungaria şi Dalmaţia.

Wilhelm îşi amintea că propriul oraş de baştină, Augsburg,

fusese cotropit de o liotă de şobolani negri, care-i urmaseră pe tătari în Europa. Pe vremea aceea, mulţi crezuseră că drăceştii călăreţi năvăliseră din însuşi Hades, pentru a-i pedepsi pe cei ce nu-l fuseseră credincioşi lui Christos. Aproape tot satul se refugiase în biserică, socotind că sunase ceasul judecăţii de apoi.

Şi, la fel de iute, tătarii se făcuseră nevăzuţi, întorcându-se călare pe unde veniseră.

— Aceşti tătari nu sunt oameni, spunea altul dintre baroni. Îşi devorează prinşii. De femei profită până mor, după care le taie piepţii să-i poarte ca giuvaericale. Mănâncă şerpi şi beau sânge de om.

— N-ai auzit ce-au făcut la Maiyafaqin? se amestecă un alt senior. L-au luat captiv pe emir şi au început să-i taie carnea bucată cu bucată, frigându-le la foc mic şi îndesându-i-le cu de-a sila pe gât. Ceasuri întregi au trecut până să moară.

— Pe când noi, desigur, nu ne-am coborât niciodată la asemenea fapte barbare în Outremer, observă cu un zâmbet răutăcios cel numit Josseran Sarrazini.

Convorbirea încetă o clipă, ceilalţi privindu-l lung, tulburaţi de acest ghiont dat propriilor conştiinţe. Dar Berard nu-l mustră. În schimb, zâmbi îngăduitor în barbă.

— Se mai zice şi că la Bagdad musulmanii au fost siliţi să se plece în faţa unei cruci purtate în procesiune pe străzi, aminti el. O moschee a fost convertită în biserică, pentru o liturghie sărbătorească. Ba chiar, se spune că acest general Hülegü ar fi urmaşul unuia dintre cei Trei Crai care l-au adus daruri Mântuitorului nostru. Mai mult, n-a dat de ştire Wilhelm de Rubruck că nevasta aceluiaşi Hülegü e creştină? Ce dovadă mai mult ne trebuie că aceşti tătari au venit ca să înlăture puterea sarazinilor asupra Ţării Sfinte?

Wilhelm şi-l amintea pe acel Rubruck, un călugăr franciscan care fusese trimis ca sol la tătari de către regele Ludovic. Călătorise prin Rusia, până la capitala tătarilor, cu cinci ani în urmă, şi se înapoiase povestind despre creştini ce trăiau printre barbari, inclusiv nevasta acelui Hülegü, care după spusele lui Rubruck era însuşi fratele regelui lor. Câtă crezare se putea da vorbelor lui, asta era o altă poveste.

Anno von Sangerhausen, Mare Maestru al Cavalerilor Teutoni, glăsui apoi. Nu-i avea deloc la inimă pe templieri, dar în acest punct cel puţin erau de aceeaşi părere. Poate că nu dorea ca

propria ureche să ajungă podoabă pentru cine ştie ce locţiitor tătar. Se plesni nervos cu mănuşile de piele peste palmă:

— Eu aş zice să le propunem o învoială.

Geoffrey îşi mângâie bărbia; dezbinările de neocolit din sânul adunării îl tulburau.

— Înainte de a lua o hotărâre în această privinţă, trebuie să vă mai dau şi alte veşti. Am primit, sub steag alb, un mesaj de la sarazini, din partea prinţului lor, Baybars. Doreşte să ne ofere o alianţă contra tătarilor.

— Bineînţeles că aşa voieşte! izbucni în râs Berard. Tătarii nimicesc totul în calea lor.

— Eu aş zice să nu încheiem alianţe cu nici unii dintre ei! strigă contele Julian. Nu încă. Să le lăsăm oştile să se lupte între ele. Când îşi vor fi secătuit unii altora puterile, poate ne vom mai gândi. Trecem de partea învingătorului dacă mai e încă puternic, îl zdrobim dacă este slăbit. Cu siguranţă, orice s-ar întâmpla, nu putem pierde.

Şi o ţinură tot aşa, ceasuri de-a rândul, până când peste curte începură să se alungească umbrele şi primele stele strălucitoare răsăriră în zarea catifelată, dincolo de ferestre. Wilhelm se simţea tot mai întărâtat. Cu atâtea vorbe, nu ajungeau nicăieri. În sinea lui, îi dădea dreptate lui Ioan de Jaffa, tătarii erau o grozăvie la fel de mare ca şi sarazinii. Dar primise o însărcinare secretă de la însuşi Papa şi, oricare ar fi fost deznodământul consfătuirii, trebuia s-o ducă la bun sfârşit.

— Şi dumneata ce spui, frate Wilhelm? întrebă într-un târziu Geoffrey, părând sleit de puteri după toate argumentele care se ciocniseră atâtea ceasuri în jurul lui.

Wilhelm se întoarse dinspre fereastră.

— Am asupră-mi o scrisoare de la Pontif pentru prinţul tătarilor, ca să i-o dau cu mâna mea.

— Şi ce scrie? vru să ştie Geoffrey.

— Am fost însărcinat să-i duc răvaşul prinţului tătar, nu *bailo*-ului din Ierusalim. Şi mi s-a mai încredinţat misiunea de a-i aduce răspunsul Sfântului Părinte în persoană. Mai mult decât atât, nu pot spune.

Wilhelm fu încântat la vederea privirilor de furie şi dezgust de pe chipurile nobililor din jurul lui.

— De asemenea, Sfântul Părinte m-a mai însărcinat să le propovăduiesc tătarilor doctrina credinţei noastre, continuă el, şi

mi-a dat autoritatea de a înfiinţa biserici şi a hirotonisi preoţi printre ei.

— Papa doreşte un tratat cu tătarii? întrebă Ioan de Jaffa, cu glasul înecat de neîncredere.

— Nu am căderea să cunosc gândurile Sfântului Părinte. Dar, asemenea dumitale, şi el a primit veşti că printre tătari se numără creştini şi socoate că s-ar putea să fi venit momentul de a pune în faptă voia lui Dumnezeu, aducându-i în îmbrăţişarea Sfintei Maici Biserica.

Îi văzu pe câţiva bombănind în bărbi. Or fi fost ei creştini, dar nu toţi au acordat Papei veneraţia care s-ar fi cuvenit.

Peste adunare se lăsă o tăcere posomorâtă şi profană.

— Şi cu Popa Ioan cum e? întrebă cineva.

Popa Ioan, un urmaş al Magilor, era un legendar rege-preot despre care se zicea că venise de la Răsărit pentru a izbăvi creştinătatea în cel mai negru ceas al său. Numele lui fusese rostit pentru prima oară la Roma cu aproape o sută cincizeci de ani în urmă.

— Nu-i puţin cam bătrâior ca să ne mântuiască acum? murmură Josseran.

Mai mulţi dintre cei de faţă îi aruncară priviri tăioase. Şi ei erau de aceeaşi părere, dar nu se cădea să rostească asemenea gânduri cu voce tare.

Wilhelm îl ţintui cu o căutătură pârjolitoare, pe care Josseran preferă să n-o bage în seamă.

— Unii cred că Ioan poate să fi fost biruit de tătari şi că regele lor s-a însurat cu fiica lui Ioan. Cel care stă acum pe tronul tătăresc e urmaşul lor, şi de aceea auzim vorbindu-se despre creştini printre ei. Încă s-ar mai putea ca în asta să ne aflăm mântuirea.

— E o posibilitate peste care nu putem trece cu vederea, spuse Geoffrey.

Thomas Berard dădu din cap:

— Dacă părintele Wilhelm doreşte să-l întâlnească pe Hülegü, atunci îl vom ajuta cu plăcere, aşa cum ne porunceşte carta noastră.

— Şi ce propui? îl întrebă Geoffrey.

— Putem aranja să fie escortat la Alep sub un steag de pace, ca să-şi predea mesajul. Unul dintre cavalerii mei îi poate sluji drept escortă şi tălmaci. De asemenea, poate lucra ca iscoadă

din partea noastră, ca să cunoaştem mai bine gândurile tătarilor înainte de a merge mai departe.

Geoffrey dădu din cap, îngândurat.

— Te gândeşti la cineva anume pentru însărcinarea asta?

— Ba bine că nu. Vorbeşte persana şi arăbeasca şi este la fel de înzestrat într-ale diplomaţiei ca şi în meşteşugul armelor, zâmbi Berard, privind peste umăr, spre Josseran Sarrazini. Ba chiar, este solul desăvârşit.

7

Valea Fergana

Stepele erau presărate cu zăpadă şi văzduhul tăios, sub un cer albastru nemărginit. Două siluete, înfăşurate în blănuri, se profilau pe soarele dimineţii, purtându-şi la pas poneii laţi în umeri. Caii şi călăreţii nu se vedeau mai mari decât nişte puncte negre pe zarea iernii, sub pereţii înalţi ai văii din jur, neteziţi de gheţari.

— Trebuia musai să câştigi, spuse Tekudai. Ţi-ar fi fost un soţ la fel de bun ca oricare altul. Aşa voia tata. Şi tatăl *lui* o voia. Ba cred că poate până şi *tu* o doreai. Dar, nu. A trebuit ca tu să câştigi. Întotdeauna trebuie să câştigi.

Khutelun nu-l luă în seamă. Răsuflarea ei forma nori albi prin aer.

— Tot va trebui să te măriţi odată şi-odată, stărui Tekudai.

„E invidios”, îşi spuse ea. Îl ardea pe dinăuntru pizma, căci el nu era ca Gerel. Gerel se îmbăta tot timpul cu *koumiss* negru. De nimic altceva nu-i păsa. Tekudai, însă, era un războinic, cu suflet de războinic. La minte, însă… Nu avea nici capul unui general, nici vigoarea unui bun călăreţ. Khutelun ştia că fusese învrednicită de zei cu amândouă, iar pe fratele ei îl sâcâia gândul că era mai bună şi la vânătoare, şi la călărie. Că, în multe privinţe, ea era favorita tatălui lor.

— Ce-ai să faci? Nu poţi purta la nesfârşit cingătoarea.

Amândoi văzură în acelaşi timp singura mişcare pe stepa întinsă şi pustie. Două marmote, veveriţe de pământ, la vreo două sute de paşi depărtare, cu blănurile portocalii strălucind în

pustietatea albă, şuierând nedumerite de apariţia acelor intruşi pe câmpie. Una o tuli sub pământ, cealaltă şovăi, dând întrebătoare din cap, cu coada în sus.

Khutelun fu cea care avu mai întâi arcul la umăr, cu săgeata gata pregătită în cealaltă mână şi mişcările atât de iuţi şi stăpânite încât erau la fel de fireşti ca şi clipitul din ochi. Prima săgeată — n-ar fi fost timp pentru o a doua — nimeri în plin mica vietate, prin ţeastă, aducându-i o moarte iute şi milostivă. Mâncare în plus pentru oala de diseară, carne pentru fierturile de iarnă.

Lângă ea, Tekudai mai avea până să-şi încordeze arcul. Îl coborî, punând încet săgeata la loc, în chivăra de la şold. Ochii li se întâlniră. Khutelun nu spuse nimic. Îi dăduse răspunsul.

8

Fortăreaţa templieră de la Acra

Un corn de lună se înălţa peste far — o semilună desăvârşită, o lună sarazină. Josseran stătea pe parapet, privind peste oraşul adormit. Acra era înconjurată din trei părţi de mare, iar la miazănoapte o apărau metereze masive şi un şanţ cu apă. Citadela templieră fusese clădită în capătul de miazăzi al peninsulei, repezindu-se în mare pentru a stăpâni coastele de miazăzi şi de apus. Auzea mugetul valurilor pe stâncile de jos.

Marea mânăstire San Sabas se înălţa în beznă, pe o colină dintre cartierul veneţian şi cel genovez. Fusese părăsită cu câţiva ani în urmă de călugării care trăiau acolo, devenind imediat un măr al discordiei între comunităţile negustoreşti rivale din Veneţia, Genova şi Pisa, care locuiau în apropierea portului. Fiecare încercase s-o ia în stăpânire, mai întâi în *Houte Cour,* apoi prin forţă. Luptele înverşunate de pe străzi duseseră la un război civil în toată regula, cu baronii şi ordinele militare fiind nevoite să treacă fie de partea Genovei, fie de a Veneţiei. La urma urmei, însăşi supravieţuirea statelor cruciate atârna de puterea pe mare a neguţătorilor italieni.

Războiul culminase cu o bătălie navală lângă Acra, în urmă cu doar un an şi jumătate, când veneţienii scufundaseră douăzeci şi

patru de *buccas* genoveze şi se încropise o pace încordată, de către Papă şi Antiohia. Dar disputa continua să mocnească, genovezii abandonând acum Acra pentru Tyr-ul de la miazănoapte.

Josseran desluşea prin întuneric semne de reper; silueta înaltă şi graţioasă a Bisericii Sfântul Andrei, palatul guvernatorului din cartierul veneţian, catedrala Sfintei Cruci, mănăstirea dominicană din Burgos Novos şi, în depărtare, pe zidurile de la miazănoapte, Turnul Blestemat şi Turnul Sfântului Nicolae. Privea siluetele oraşului adormit, cu gândul la călătoria ce-l aştepta. Aceste gânduri îl îndemnau negreşit să cugete la drumul pe care-l făcuse deja.

De cinci ani de afla în Outremer şi abia dacă-l mai recunoştea în sine însuşi pe zelosul care făcuse primii paşi pe acele ţărmuri, înfierbântat, cu conştiinţa încărcată, temător. La plecarea din Franţa, primise două mii de şilingi cu împrumut de la preceptorul templier din Toulouse, pentru a ajunge la Acra, şi patru catâri de la abaţia din Carcasonne. În schimb, îşi lăsase proprietăţile zălog lojii templiere care avea să rămână stăpâna lor dacă nu se întorcea din pelerinaj.

Cinci ani.

Se schimbase atât de mult. Acasă, el şi semenii săi franci se îmbrăcau în blănuri şi-şi astâmpărau pofta de mâncare la ospeţe enorme cu fripturi de vită şi porc. Rareori se spăla pe trup, temându-se să nu răcească şi să cadă beteag. Acum, Josseran Sarrazini nu i se părea mult mai breaz decât un sălbatic. Aici mânca puţină carne, dar se ospăta din talgere de aramă cu portocale, smochine şi pepeni, şi în loc de vinuri fierte bea şerbeturi. Făcea baie de cel puţin trei ori pe săptămână.

Prima oară când ajunsese în Ţara Sfântă, îi urâse pe sarazini, crezând, aşa cum fusese învăţat din copilărie, că fiecare dintre ei era întruchiparea diavolului însuşi. După cinci ani în Acra, se pomenea purtând mantii şi turban în stilul sarazin şi învăţase, de la unii şi aceiaşi diavoli, câte puţină matematică, astronomie şi poezie. Templul folosea chiar captivi mahomedani ca meşteşugari, armurieri sau şelari, iar de-a lungul timpului Josseran legase prieteşuguri nesigure cu mai mulţi dintre ei, ajungând chiar să-i vadă ca pe nişte oameni asemenea lui însuşi.

* * *

Regimul său de templier era foarte strict. Iarna, ziua începea chiar înainte de crăpatul zorilor; după utrenie, îşi cerceta caii şi harnaşamentele, îşi inspecta armele şi armura şi pe cele ale ordonanţelor. Apoi, începea să se antreneze, împreună cu oamenii săi, repetând necontenit folosirea lăncii, a spadei şi a buzduganului, a pumnalului şi a pavezei. Îşi lua prima masă la amiază şi nu mai îmbuca nimic până seara. În fiecare zi recita câte o duzină de duzini de paternostere, paisprezece din oră în oră şi optsprezece la vecernie.

Iar acum, îşi făcuse pelerinajul, îşi ispăşise canonul, slujise cei cinci ani juruiţi. Capelanul spunea că i se iertaseră toate păcatele. Şi-atunci, de ce mai simţea acea piatră pe inimă? În curând avea să sosească vremea pentru a se întoarce în Franţa, luând din nou în stăpânire pământurile tatălui său din Languedoc. Se întreba de ce nu aştepta cu mai multă nerăbdare acea întoarcere acasă.

* * *

Auzi un pas pe piatră, în întuneric, şi se întoarse. Mâna i se apropie instinctiv de spadă. Erau atât de mulţi asasini în oraşul acela; de peste tot îi înconjura ura.

— Lasă spada în teacă, templierule, spuse un glas, în latină.

Îl recunoscu. Glasul călugărului dominican, Wilhelm.

— Mi-au spus că aveam să te găsesc aici, continuă acesta.

— Adesea îmi aflu mângâierea în noapte.

— Şi în capelă nu?

— Aici sunt mai puţini făţarnici.

Josseran nu putea distinge chipul clericului în întuneric. Călugărul merse până lângă metereze, unde privi spre port, profilat pe cer. Dominicanii, *Domini canes,* cum spuneau unii pe seama lor, „dulăii Domnului”. Ordinul fusese întemeiat de un spaniol, Guzman, cel căruia acum i se spunea Sfântul Dominic, în timpul cruciadei din Languedoc, când îşi luase sarcina de a nimici toate formele de erezie, aducând Europa sub călcâiul clericilor. Acum, călugării lor călătoreau prin tot continentul, predicându-le mirenilor şi instruindu-i pe conducătorii civili şi religioşi, şi respectau cu stricteţe principiile de sărăcie şi castitate, dedicându-şi vieţile misiunii de a inspira deferenţă faţă

de Sfântul Scaun. Numai ei aveau dreptul, acordat de Papă, de a propovădui şi a asculta spovedanii pretutindeni în creştinătate şi ocupau o poziţie deosebită la Roma, ca ajutoarele cele mai de nădejde ale Papei. Poziţia Maestrului din Sacrul Palat, teologul personal al Papei însuşi, era ocupată de un membru al ordinului încă de pe vremea lui Guzman.

În anul 1233, Grigore al IX-lea le încredinţase sfânta lucrare a Inchiziţiei.

— Se pare că vom fi tovarăşi de drum, spuse Wilhelm.

— N-am fi fost, dacă era după voia mea.

— Nici după a mea. Am auzit despre viciile şi trădările templierilor.

— Şi eu am auzit aceleaşi lucruri pe seama preoţilor.

Wilhelm râse scurt, ca un lătrat.

— Trebuia să m-aştept. De ce ai fost ales?

— Marele Maestru e de părere că am anumite priceperi într-ale diplomaţiei. Mai ştiu şi cum să mânuiesc spada şi călăresc onorabil de bine. Şi cunosc anumite limbi. E un dar pe care voia lui Dumnezeu a făcut să-l am. Dumneata mai ştii şi alte limbi pe lângă latină?

— Cum ar fi?

— În Outremer, e greu să faci negoţ dacă nu vorbeşti şi puţină arabă.

— Limba păgânilor.

Josseran dădu din cap:

— Sigur, Domnul nostru vorbea latina, când umbla pe străzile Ierusalimului.

Wilhelm nu-i răspunse, iar Josseran zâmbi de unul singur în întuneric. O mică victorie.

— Deci, vorbeşti numai latina şi germana. Grozav ambasador şi-a mai ales Papa pentru a-l trimite în Răsărit.

— Dacă urmează să fii tălmaciul meu, aştept să mă serveşti cu credinţă.

Sensurile acestor cuvinte îl făcură pe Josseran să se burzuluiască:

— Fă bine şi ţine minte că ţi-s însoţitor, nu slugă.

— Iar dumneata să ştii că nu voi tolera nici un amestec în planurile mele.

— Dacă te supăr cu ceva, n-ai decât să te duci singur.

Wilhelm se răsuci pe călcâie, în întuneric. În urma lui, Josseran

se încruntă. Popii! Dar instrucţiunile Marelui Maestru erau limpezi. Carta templierilor îi cerea să-l păzească bine şi să-i îndure îngâmfarea până la Alep. Cu voia lui Dumnezeu, drumul nu avea să dureze mai mult de o lună.

Se întoarse din nou spre noapte şi stele, întrebându-se unde avea să-l aducă soarta la vremea când urma să fie din nou lună plină.

9

A doua zi dimineaţă, în zori, Josseran ajunse la cheu cu scutierul său, un anume Gerard de Poitiers, şi cu provizii pentru drum. Aducea trei cai. Îşi lăsase pe loc calul mare de război, *buiestraşul,* dar o luase pe iapa sa albă persană favorită, Kismet. Darurile pentru prinţul tătar erau încuiate într-un cufăr de bani ferecat cu fier; cuprindeau o spadă de Damasc cu gardă de aur şi motive în scriere arabică, o călimară de abanos împodobită cu auriu, un costum de zale, un coif cu zale — numit *hauberk* — nişte mănuşi de piele roşie încrustată şi o mână de rubine. Mai avea şi o sumă de dinari arăbeşti din aur şi drahme de argint, la dispoziţia lui, pentru a folosi banii după cum găsea de cuviinţă.

Se îmbarcară pe galera cu două punţi şi i se alăturară căpitanului pe duneta pupa. Văzduhul dimineţii era neclintit, iar pavilionul cu crucea sa malteză roşie atârna moale pe copastia de la pupa. Josseran privi cum erau descărcate oalele de gătit dintr-o căruţă scârţâitoare. Caii de samar pentru provizii erau urcaţi pe schelă, pe urmele lor cu servitorii pe care-i adusese ca să-i îngrijească şi să gătească mâncarea.

În sfârşit, apăru şi Wilhelm, îmbrăcat în sutana de culoare închisă, cu glugă neagră, a ordinului, peste o tunică din lână. Avea chipul pământiu.

— Nădăjduiesc că această dimineaţă te-a găsit cu bine, îl salută Josseran.

Wilhelm scoase din sutană o batistă parfumată şi o ridică la nas.

— Nu înţeleg cum poate îndura un om putoarea asta.

Da, putoarea; era insuportabilă, într-adevăr. Se simţea de jos, de la sclavii mahomedani încătuşaţi la rame, pe puntea sclavilor, legaţi cu lanţuri pe băncile lor de lemn şi propriile scârnăvii

bălţind în jurul gleznelor, prin apa stătută.

— De când mă aflu în ţara asta, am descoperit că omul se poate deprinde cu orice spurcăciune, răspunse Josseran.

Se întoarse şi-i murmură lui Geoffrey, care stătea lângă el:

— Chiar şi cu a bisericoşilor.

Mă rog, nu tocmai. Ideea de a lega oamenii în lanţuri la ramele galerelor îl indigna la fel de tare ca şi pe călugăr.

— Mă tem că mi se va întoarce stomacul pe dos, spuse Wilhelm.

— Atunci se cade să te dai mai într-o parte, spuse Josseran, conducându-l spre balustrada de la tribordul galerei. Un moment mai târziu, îl auziră pe călugăr deşertându-şi micul dejun.

* * *

Bubuiturile unei tobe, pocnetele seci din biciul vătafului de sclavi, zăngănelile cătuşelor amestecate cu gemetele de jos, în timp ce galera pornea de la cheu, prin port. Încet, corabia lua viteză, vâslele se scufundau în valuri un moment, apa de mare sclipea pe penele lor, apoi se mişcau în ritm cu bătăile tobei mari, în timp ce galera luneca pe apele netede ale portului, spre dig.

Josseran stătea în picioare la pupa, privind înapoi spre piaţa cu colonade a cartierului veneţian, cu cele trei porţi largi ale sale deschise spre mare şi *fondaques*-ii arborând drapelele cu Leul de Aur deasupra pieţei. Dincolo de Poarta de Fier, bătrânul gan genovez arăta spre port un zid drept.

Lanţul fu coborât, iar etrava coti strâns spre tribord, tăind brizanţii, sub umbra Turnului Muştelor. Josseran ridică privirea spre foişoarele familiare ale fortăreţei Templiere de pe Capul Groazei.

Îl încerca sentimentul stânjenitor că n-avea să le mai vadă niciodată.

* * *

Josseran şi Wilhelm vorbiră puţin în timpul drumului pe mare spre miazănoapte. La bordul galerei domnea o atmosferă de tensiune tangibilă, până când trecură de Try, căci genovezii şi veneţienii continuau să-şi atace unii altora negustorii şi nimeni

nu era sigur că nu putea fi atacată chiar şi o galeră templieră. Soldaţii stăteau de strajă pe greement, cu arbaletele agăţate pe umeri şi chipurile îndârjite.

Josseran avu mulţumirea de a observa că bunul călugăr îşi petrecea mai tot timpul aplecat peste parapet, vărsând fiere în mare. Nu era obişnuit să-şi găsească satisfacţie în neplăcerile altora, dar Wilhelm parcă-l poftea cumva s-o facă. Dominicanul ajunse la Antiohia murdar şi mirosind. În timp ce stăteau pe cheu, la Sfântul Simeon, până şi nările lui Kismet palpitară simţindu-i duhoarea.

— N-ar trebui să-ţi fie greu să găseşti o baie publică, fie şi în Antiohia, îi spuse Josseran, conştiinţa îndemnându-l să facă un oarecare efort pentru a-l îmbuna.

Wilhelm se holbă la el ca şi cum ar fi rostit o blasfemie.

— Ţi-ai pierdut minţile? Îmi doreşti să inspir miasmele şi să mor?

— În clima de aici, asemenea indulgenţe le găsim binevenite, necesare chiar.

— Numai indulgenţe am găsit la dumneata şi alde ai dumitale, până acum, replică dominicanul, păşind clătinat pe cheu.

Va fi o călătorie grea, conchise Josseran. O călătorie foarte, foarte grea.

10

Antiohia

Zidurile bizantine fuseseră construite de împăratul Iustinian, unul călărind râul Orontes, altele două escaladând înălţimile abrupte ale Muntelui Silpius, spre citadelă. Cele peste patru sute de turnuri ale marelui castel dominau câmpiile din jurul Antiohiei.

O fi târguit Prinţul Bohemond un armistiţiu cu tătarii, dar la prima impresie Antiohia nu-i părea lui Josseran un oraş care să-şi fi găsit mântuirea. Frica se citea întipărită pe chipurile ostaşilor care patrulau pe la porţi şi pe ziduri, până şi mahomedanii trecând grăbiţi prin ganguri şi medine, cu capetele în piept şi glasurile coborâte. Cu toţii auziseră ce li se întâmplase coreligionarilor lor din Alep şi Bagdad.

Bohemond îi primi fără tragere de inimă pe Josseran şi ai săi în castel. Nu-l îndrăgea îndeosebi pe Papă, nici pe oricare dintre solii lui, iar din deferenţă pentru socrul său, Regele Heth'um al Armeniei, îl înlocuise recent pe patriarhul catolic al oraşului cu un episcop din Biserica Ortodoxă greacă. Dar în Outremer era mai bine să nu-i jigneşti pe templieri.

* * *

Castelul domina casele cu pereţi văruiţi ce se îngrămădeau agăţate pe pantele Muntelui Silpius, până jos la străzile întortocheate şi strâmte ale oraşului. Prin pâcla ce plutea peste câmpii, puteau vedea sclipirea îndepărtată a mării, la Sfântul Simeon. Aerul răcoros şi briza sărată îi aduceau lui Josseran aminte de Provence.

Palatul era mobilat somptuos, având pardoselile acoperite cu covoare bogate. Pereţii camerei private a lui Bohemond erau acoperiţi cu mii de cărţi minunat legate, multe dintre ele în limba arabă, cărţi învăţate de la Răsărit, despre chestiuni oculte ca alchimia, fizica şi ceea ce persanii numeau *al 'jibra.*

Îl văzu pe Wilhelm arcuind o sprânceană, cu dispreţ.

Când intrară, Bohemond stătea aşezat pe un divan scund; în faţa lui se afla o masă joasă încărcată cu fructe, iar pe duşumea se întindea un imens covor cu modele opulente, având în centru o cădelniţă votivă ţesută cu stacojiu, auriu şi albastru regal. În cămin ardea focul.

— Deci, te duci să-i converteşti pe tătari la creştinism, îi spuse Bohemond lui Wilhelm.

— *Deus le volt,* replică Wilhelm, folosind cuvintele care trimiseseră prima cruciadă în Ţara Sfântă. E voia lui Dumnezeu.

Bohemond părea iritat, speriat şi amuzat în acelaşi timp.

— Ei bine, ştii că soţia lui Hülegü este creştină, spuse el.

— Am auzit asemenea zvonuri.

— Nu sunt simple zvonuri. E adevărat.

— Şi acest Hülegü însuşi?

— Seniorul tătarilor e un idolatru. Am tratat cu el. Are ochi ca de pisică şi miroase ca un ţap sălbatic. Totuşi, i-a umilit pe sarazini în propriile cetăţi, lucru pe care noi n-am reuşit să-l facem în o sută şi cincizeci de ani de război.

Se întoarse spre Josseran:

— Şi dumneata, templierule? Eşti doar însoţitorul călugărului nostru aci de faţă sau mergi să închei o alianţă cu ei, cum am făcut eu?

Această remarcă îl puse pe Josseran pe gânduri. Avea cumva o iscoadă înapoia zidurilor de la Acra? Sau poate nu era decât tulburat de ambivalenţa propriei poziţii?

— Nu sunt decât un umil călugăr, doamne, răspunse el.

— Încă nu l-am întâlnit pe templierul pe care l-aş putea numi umil.

Bohemond se duse la fereastră. Un ciobănaş alerga după caprele sale care se zbenguiau prin crângurile de măslini şi câmpiile de calcar golaş de sub citadelă.

— Ce se vorbeşte despre mine în Acra?

Josseran îşi imagina că ştia deja răspunsul la întrebare, aşa că spuse:

— Sunt unii care te numesc înţelept, alţii zic că eşti un trădător.

Bohemond rămase întors cu spatele la ei.

— Timpul vă va dovedi tuturor că înţelepciunea, nu trădarea, mi-a însufleţit faptele. Aceasta este singura noastră ocazie de a-i alunga pe necredincioşi din Ţara Sfântă. Hülegü şi cu mine vom intra călare unul lângă altul pe porţile Ierusalimului.

— Dacă intră ca un creştin botezat, atunci va fi într-adevăr un motiv de aducere a prinosului, răspunse Wilhelm.

Bohemond se întoarse dinspre fereastră.

— Dacă locurile sfinte ne revin înapoi, ce importanţă mai are?

Când Wilhelm nu-i răspunse, continuă:

— Îţi voi pune la dispoziţie o călăuză şi o duzină de oşteni. Te vor întovărăşi până la Alep, unde te poţi întâlni cu prinţul Hülegü. Vei vedea cu ochii dumitale că nu avem nici o pricină de a ne teme din partea lui.

— Îţi mulţumim pentru ajutor, răspunse Josseran.

Nici un motiv de teamă? se întrebă el. De ce, atunci, arată prinţul meu Bohemond atât de înfricoşat?

* * *

În seara aceea au cinat cu prinţul la curtea lui, iar a doua zi plecară din Antiohia, în spate cu un escadron din cavaleria lui Bohemond, căruţele cu provizii şi darurile pentru tătar

hodorogind în urma lor. Beduinul care-i călăuzea, Yusuf, călărea în frunte, pe când caravana îşi croia drum printre colinele de la răsărit, către Alep şi o zi de mâine nesigură.

11

Valea Fergana

— Azi-dimineaţă a sosit un călăreţ, de la Almalik, spuse Qaidu.

Din expresia lui, Khutelun ştiu că adusese o veste proastă.

Qaidu stătea aşezat cu faţa spre intrarea yurtei. În dreapta sa, pe partea iepelor, se aflau fiii lui; în stânga, pe partea vitelor, Nambi şi Khutelun însăşi. Nambi era cea de-a treia soţie a lui Qaidu şi mama lui Gerel. Celelalte două soţii erau prezente şi ele, căci tătarii aveau obiceiul de a cere sfatul femeilor în toate problemele, afară de război şi vânătoare.

Mama lui Khutelun murise, când fata avea zece ani. Se numise Bayaghuchin şi fusese prima soţie şi favorita lui Qaidu. Khutelun încă mai păstra în minte chipul mamei sale, căci amintirile cu ea erau foarte vii. Fusese înaltă, asemenea lui Khutelun, cu ochi negri şi o ţinută trufaşă a capului. O femeie plămădită cu adevărat tătăreşte, puternică, dreaptă şi cu o fire pe potrivă; se spunea că până şi Chinggis Han se temea de soţia lui.

Khutelun îşi mai amintea vremea când tatăl ei fusese cuprins de furie pentru o dispută din sânul clanului şi poruncise să fie executat propriul *anda,* fratele lui de sânge, un om care luptase alături de el în multe bătălii. Bayaghuchin era aceea care-l potolise, muştruluindu-l ca şi cum ar fi fost un fiu neastâmpărat, nu soţul ei. Qaidu se înduplecase şi, după aceea, îi rămăsese pe vecie recunoscător că-l salvase de urmările propriei mânii. Dar vecia se sfârşise repede, căci un an mai târziu Bayaghuchin murise. O boală o chinuise cu febră vreme de trei zile, risipindu-se la fel de repede ca o furtună coborâtă din munţi, numai pentru a-i lăsa în urmă trupul neînsufleţit.

Tatăl lui Khutelun mai avea acum alte trei soţii, precum şi concubine, după datina tătărească, dar continua s-o plângă pe Bayaghuchin.

O creangă trosni în foc.

— Möngke, hanul hanilor, a murit, anunţă Qaidu. A murit în luptă cu Soong-ii din China, de patru luni trecute.

— A murit Möngke? repetă Gerel.

Era beat deja. Prea mult *koumiss.* Mereu prea mult *koumiss.*

Se lăsă o tăcere apăsătoare şi îndelungată. Yurta era plină de fum şi mirosul seului de oaie. În acel moment, cu toţii ştiau că viaţa lor n-avea să mai fie niciodată aşa cum fusese. O dată cu moartea unui mare han, lumea se schimba pentru totdeauna. Şi se iveau pericolele, Khutelun ştia. Möngke fusese Haghan de când se ştia ea pe lume. Observă nesiguranţa şi pe chipul tatălui ei.

— A murit Möngke? repetă Gerel.

Qaidu dădu încet din cap. Pe nici unul dintre ei nu-l supăra faptul că se îmbătase, căci nu era un motiv de ruşine între tătari. Dar nu se potrivea pentru un mare han.

— Ai fost chemat la *khurlitai?* îl întrebă Tekudai pe Qaidu.

— Se aşteaptă ca toţi hanii tătarilor să se ducă la Qaraqorum pentru alegerea noului nostru Haghan.

— A murit Möngke? întrebă încă o dată Gerel, cu vorbele îngălate.

Încruntându-se, clătină din cap, ca şi cum n-ar fi putut înţelege cuvintele.

— Cine-i va urma? întrebă Nambu, fără să-şi ia în seamă fiul vitreg.

Qaidu privi în foc.

— Hülegü lipseşte din Qaraqorum de zece ani, războindu-se în apus. Dintre ceilalţi fraţi ai lui Möngke, numai Ariq Böke are inimă de tătar. Khubilai râvneşte la mantia lui Chinggis Han, dar e de prea mult timp plecat în China.

Se auzi un sunet puternic, prelungit, ca al unei cămile la adăpătoare. Gerel adormise, sforăind zgomotos. Nimeni nu-l băgă în seamă.

— Möngke va fi ultimul nostru han al hanilor, spuse Qaidu.

Rămaseră iarăşi tăcuţi, îngroziţi de temerile tatălui lor.

— Berke e departe la miazănoapte, în Rusii, cu Hoarda de Aur. Nu se va mai întoarce niciodată şi nu se va pleca sub domnia fraţilor săi. Hülegü, de asemenea, şi-a făurit propria împărăţie în apus şi mă îndoiesc că-şi va îndoi genunchiul la *khurlitai.* Numai Organa mai poate fi silită să facă temenele la Qaraqorum, iar aşa ceva e primejdios pentru noi.

O privi pe Khutelun, fiica lui, şamana, vizionara clanului.

— La noapte, trebuie să te sfătuieşti cu spiritele, spuse el. E nevoie să afli ce doresc să facem.

* * *

Khutelun, cu capul descoperit în vânt şi şerparul pe după gât, se afla pe creasta numită Femeia Se Duce. Îngenunche de două ori, după datină, în cinstea lui Tengri, Seniorul Cerului Albastru. Stropi pământul cu lapte de iapă, ca ofrandă pentru spiritele care vieţuiau pe munte, şi mai turnă puţin în pârâul cel repede, ca jertfă pentru spiritele apei.

După aceea, se înapoie la yurtă, unde îmbrăţişarea *koumiss*-ului şi a haşişului o învălui ca o pereche de braţe de mamă, şi începu să danseze în întunericul dulce şi înecăcios, singură cu strămoşii ei şi cu steaua cea mare ce strălucea prin gaura pentru fum din acoperiş. Umbrele se legănau şi dădeau din gheare, gemetele vântului erau mii de glasuri ale morţilor, înălţându-se în ritmul şi ropotul tobelor şamanice.

Dar viitorul nu sosea. În schimb, visurile fumului îi aduseră un bărbat cu părul de culoarea focului, călare pe un cal alb ca gheaţa şi mare cât un yak, cu alţi doi oameni în spatele lui, unul înveşmântat în negru, celălalt în alb, cu o cruce de culoarea sângelui cusută pe piept. Şi, în vis, omul cu păr de foc se întorcea de pe munte cu trupul unei capre albe, pe care îl depuse cel dintâi la picioarele tatălui ei şi o ceru să fie a lui.

12

Drumul spre Alep

Văpaia roşiatică a focului în umbra măslinilor. Un buştean trosni şi se rostogoli în flăcări, iscând o mică trâmbă de scântei. Caii se smuceau în pripoane şi se auzea un murmur scăzut de voci, în timp ce Wilhelm, Josseran şi Gerard se înghesuiau unul într-altul ca să-şi ţină de cald.

Soldaţii lui Bohemond dormeau, mai puţin doi, pe care Josseran îi postase de strajă la marginea taberei. Slujitorii stăteau îngrămădiţi sub căruţe. Yusuf, bătrâna călăuză arabă,

era singurul suflet de om ce mai rămăsese treaz la ora aceea din noapte, dar simţise ostilitatea lui Wilhelm şi se ţinea puţin mai departe de ei, în afara luminii focului.

Gerard, un tânăr slab, cu păr rar şi barbă sârmoasă, vorbea rar şi se mulţumea să aţâţe flăcările, nelinişti, cu un băţ lung.

Wilhelm îl privea pe Josseran în lumina focului. Pe drumul de venire din Antiohia, cavalerul se apucase să poarte un turban improvizat, înfăşurat în jurul capului şi al feţei pentru a se apăra de vânt şi soare.

— Arăţi ca un sarazin, observă Wilhelm.

Josseran ridică privirea spre el. Buzele lui Wilhelm se crăpaseră, iar chipul îi era pătat şi cojit din cauza soarelui aspru ce-i arsese pielea de om blond.

— Iar dumneata arăţi ca o piersică fiartă.

Wilhelm îl văzu pe Gerard zâmbind.

— De unde eşti, templierule?

— Din Languedoc. Am pământuri acolo.

— Din Languedoc, şopti Wilhelm.

Îi confirma cele mai negre bănuieli. Languedocul era o provincie din sud-estul Franţei, era ţinutul unde încolţise erezia cathară. Catharii erau un cult blasfematoriu care pusese mântuirea personală mai presus de doctrina bisericii. Inchiziţia fusese nevoită să conducă o cruciadă prin Languedoc pentru a-i smulge din rădăcini, dar Wilhelm bănuia că erezia continua să trăiască în inimile nobililor ca acesta.

— De când te afli în Ţara Sfântă, templierule?

— De cinci ani.

— E vreme îndelungată de când nu mai eşti în tovărăşia oamenilor civilizaţi.

— Domnul nostru s-a născut aici. N-aş dori decât să fiu mai aproape de Dumnezeu.

O cuvântare frumoasă, cugetă Wilhelm. Atunci de ce i se părea că-şi bătea joc de el?

— Asta te-a adus aici?

— Mi s-a spus că în Ţara Sfântă e nevoie de cavaleri ca mine.

— Într-adevăr. Ţara Sfântă e sacra noastră încredinţare. Faptul că multe dintre sfintele locuri s-au reîntors în mâinile sarazinilor ne înjoseşte dinaintea lui Dumnezeu. Este de datoria fiecărui bun creştin să le cucerească înapoi.

Văzând expresia de pe chipul cavalerului, întrebă iritat:

— Nu eşti de aceeaşi părere, templierule?

— Mă aflu de cinci ani aici. Dumneata n-ai venit nici de cinci zile. Nu mă învăţa care e datoria mea în Ţara Sfântă.

— Cu toţii suntem aici ca să-L slujim pe Christos.

Josseran privi în foc, posomorât. Într-un târziu, spuse:

— Dacă Îl putem sluji pe Christos ucigând oameni, măcelărind femei şi copii, atunci cu siguranţă că Gerard şi cu mine vom străluci orbitor în Paradis.

Wilhelm văzu un nou schimb de priviri între cei doi templieri.

— Ce vrei să spui cu asta? întrebă el.

Josseran oftă, aruncând un vreasc în flăcări.

— Vreau să spun că datoria mea în Ţara Sfântă îmi apasă greu conştiinţa, frate Wilhelm. Am venit aici cu gândul să iau Oraşul Sfânt înapoi de la turci. Şi, când colo, am văzut veneţieni înfigându-şi spadele în burţile genovezilor, chiar pe străzile Acrei, şi i-am văzut pe genovezi făcându-le acelaşi lucru veneţienilor, în mănăstirea Sfântul Sabas. Creştini ucigându-şi fraţii creştini. Am văzut alţi buni ostaşi creştini smulgând copiii din pântecele mamelor lor cu spada şi i-am văzut siluind femei, înainte de a le tăia beregata. Iar acei nevinovaţi anume nici măcar nu au ocupat sfintele locuri, căci nu erau decât simpli beduini care-şi aduceau oile de la păscut. Toate, făcute în numele Mântuitorului Nostru.

— Sfântul Părinte, cum bine ştii, a fost cum nu se poate mai ofensat auzind despre gâlceava dintre veneţieni şi genovezi, căci e de părere, la fel ca dumneata, că eforturile noastre războinice trebuie să se îndrepte împotriva necredincioşilor, nu contra alor noştri. Dar cât despre acei inocenţi, cum îi numeşti dumneata… şi oile şi porcii îi ucidem, fără a păcătui. Să omori un sarazin nu e o pată cu nimic mai mare pe suflet.

— Oi şi porci…

În sufletul lui Josseran părea să se dea o luptă. Ştia că, dacă spunea prea multe, putea risca să se expună unei învinuiri de blasfemie. Gerard se foi stânjenit, aruncându-i lui Josseran o privire prevenitoare.

Dar Josseran nu se putea stăpâni. Argumentele existau pentru a fi rostite.

— Se pricep la fizică oile şi porcii? Cunosc oile şi porcii astronomia şi mişcarea stelelor? Recită oile şi porcii poezii şi au muzica şi arhitectura proprii? Sarazinii au toate aceste lucruri. Mă pot disputa cu ei când e vorba de religie, dar nu-i pot crede

doar nişte simpli porci şi oi.

Ajunseseră pe un tărâm periculos, Josseran ştia. Biserica privea chiorâş orice încercare de a pătrunde în tainele naturii. O numea o cotropire nelegiuită în sacrul pântec al Marii Maici. Îşi amintea cum, în Toulouse, o familie de evrei fusese târâtă afară din casă şi snopită în bătaie de gloată fiindcă fuseseră descoperiţi tălmăcind în taină texte arăbeşti în legătură cu matematica şi alchimia.

— Păgânii cred că lumea e rotundă, sfidând legile lui Dumnezeu şi ale cerului. Crezi şi dumneata asta?

Josseran ocoli capcana.

— Tot ce ştiu e că, deşi n-or fi având credinţă, nu sunt animale. Când mă aflam la Tripoli, un cal m-a lovit cu copita în picior. Piciorul mi s-a infectat şi a început să coacă. Un chirurg templier se pregătea să mi-l taie cu securea. Unul dintre slujitorii mei s-a dus după un doftor mahomedan. Acesta mi-a pus o prişniţă pe picior, iar buboiul s-a deschis şi m-am făcut bine. Mi-e greu să-l urăsc pe acel om.

— Ai o limbă blasfematorie, templierule. Dumnezeu e cel care te-a însănătoşit. Ar trebui să iei seama la ce spui.

— Într-adevăr, s-ar putea să ai dreptate. Lumina focului juca pe chipul cavalerului.

— Deocamdată, m-am săturat să vorbesc cu preoţii.

Se îndepărtă şi se culcă pe o pătură, sub copaci. Gerard îl urmă, nedorind să rămână singur, pradă unei convorbiri primejdioase cu călugărul.

Wilhelm rămase aşezat singur în lumina tot mai slabă a focului, privind în flăcările galbene. Se ruga la Dumnezeu pentru sufletul templierului, cum era de datoria lui, şi se mai ruga şi să-i dea putere pentru ceea ce avea să vină. Căci ştia că în curând trebuia să apară în faţa tătarilor şi să-şi îndeplinească însărcinarea, şi n-avea cum bănui care putea fi deznodământul. Se rugă mult timp în noapte, vreme îndelungată după ce din foc nu mai rămăsese decât jăraticul, căci îi era o teamă de moarte şi nu voia să afle şi ceilalţi.

13

Procesiunea şerpuia peste coline, printre sate cu colibele lor

de chirpici în formă curioasă, de stupi, ocolind noaptea fortăreaţa de la Harenc. Yusuf călărea în frunte, urmat de Josseran şi Gerard, iar caii de povară şi căruţele se întindeau de-a lungul drumului în spatele lor, cu ostaşii lui Bohemond în mijloc. Wilhelm îi urma la coadă, cu capul în piept, deja frânt de oboseala călătoriei.

Urmau vechiul drum pietruit roman care încă mai străbătea întinderile stâncoase, cum o făcuse încă din vremurile Scripturii. Josseran se bucura că-i aveau pe soldaţii lui Bohemond, căci era cel mai potrivit ţinut pentru tâlhării şi nu se îndoia că de după crestele colinelor îi pândeau bandiţii beduini. Nu bănuia că semănau prea mult cu o caravană creştină plină de bogăţii, cel puţin nu după îmbrăcăminte, cu siguranţă. El şi Gerard purtau tunici simple croite din *mosulin,* un bumbac fin pe care cruciaţii îl importau de la turcii din Mosul, şi aveau eşarfe mahomedane înfăşurate împrejurul capetelor. Chiar şi la vremea aceea din an, amândoi îşi păstrau mintea limpede şi aveau grijă să-şi apere pielea de soare, Josseran îi oferise acelaşi ajutor şi fratelui Wilhelm, care în schimb insista să-şi păstreze gluga de lână groasă pe care şi-o adusese cu el de la Roma. Pe dedesubt, observase Josseran, avea chipul roşu ca sfecla.

Asta era soarta unui om sfânt.

* * *

Se apropia înserarea, iar caravana încetinise într-o osteneală ameţită, cu Gerard şi Wilhelm moţăind în şei, toropiţi de fierbinţeala soarelui ce-i lovea din spate, scârţâitul căruţelor şi ropotul moleşit al copitelor. Colinele pietroase siriene se întindeau în jurul lor până departe.

Le simţiră mirosul înainte de a-i auzi. Poneii reacţionară cei dintâi, tresărind şi bătând din copite. Yusuf trase de căpăstrul calului şi se răsuci în şa.

— Ce s-a întâmplat? strigă Wilhelm.

Apărură dintr-o dată, ca de niciunde. Coifurile le scânteiau în soare, stindardele roşii şi cenuşii fluturau pe lăncile port-drapel. Yusuf scoase o sudalmă. Ochii i se holbaseră, ca unui cal îngrozit de foc.

Tătarii îi încadrau deja, într-o pricepută mişcare în formă de cleşte, executată în galop. Instinctiv, Gerard duse mâna la

spadă, dar la o comandă tăioasă din partea lui Josseran o lăsă în teacă. Oştenii lui Bohemond, luaţi şi ei pe neaşteptate, stăteau cuminţi în şei, aşteptând.

Josseran întoarse capul spre călugăr. Wilhelm şedea călare, calm, cu chipul ca o mască.

— Ei, templierule, strigă el, peste vuietul copitelor tătăreşti, e vremea să-ţi meriţi însărcinarea Papei. Să sperăm că încrederea Marelui Maestru în dumneata n-a fost nelalocul ei.

Kismet bătea din picioare, speriată de atac şi de mirosul străin din nări.

Tătarii năvăleau ca nişte diavoli, încheind împresurarea, după care se repeziră spre ei. Să tot fi fost ca la o sută în escadron, aprecie Josseran. Un moment, părură că aveau să galopeze drept peste ei, dar, în ultimul moment, îşi struniră poneii cu umeri laţi şi se opriră.

Apoi se lăsă o tăcere de moarte, risipită doar de fornăitul câte unui cal şi zăngănitul scărilor.

Aşa. Va să zică, aceştia erau temuţii tătari.

La drept vorbind, duhoarea lor era şi mai oribilă decât înfăţişarea. Aveau obrajii de culoarea pieii fierte şi, fără excepţie, ochi negri oblici şi păr aspru, negru şi drept. Purtau puţină armură pe trup, fie o cămaşă de zale, fie o cuirasă de piele acoperită cu solzi de fier. Fiecare soldat avea coif de piele sau fier cu coadă de langustă şi scut de răchită rotund, îmbrăcat în piele. În lupta corp la corp, nici un cavaler franţuz cu armură grea nu le-ar fi făcut faţă, îşi spunea Josseran. Şi totuşi, privind arcurile pe care le purtau asupra lor şi chiverele de săgeţi asemenea unor cutii, de la cingători, realiză că acei călăreţi erau mai dibaci în uciderea de la distanţă.

Caii lor abia dacă erau cu mult mai mari decât catârii, nişte lighioane urâte şi caraghioase, cu nasuri boante şi umeri largi. Aceasta era cea mai temută cavalerie din lume?

Unul dintre tătari, care purta cască de aur cu aripi, îşi mână poneiul înainte şi îi măsură cu privirea. Ofiţerul escadronului, presupuse Josseran. Avea ochi cruzi, migdalaţi şi aurii la culoare, ca ai unei pisici. Purta un smoc de barbă neagră, iar în pumnul drept strângea o secure de luptă.

— Cine sunteţi? întrebă el, într-o arăbească destul de corectă. De ce vă apropiaţi de Alep?

Josseran scoase basmaua pe care şi-o înfăşurase peste gură şi

observă în ochii ofiţerului tătar o surprindere de-o clipă, la vederea bărbii lui aurii-roşcate ca focul.

— Numele meu este Josseran Sarrazini. Sunt cavaler din Ordinul Templului, însărcinat la fortăreaţă din Acra. Seniorul meu este Thomas Berard, Mare Maestru al Ordinului. Am fost trimis ca ambasador la prinţul vostru, seniorul Hülegü.

— Şi ce-i cu cioroiul cocoţat pe scheletul cafeniu din urma ta?

Josseran zâmbi. În straiul său negru, Wilhelm exact aşa arăta.

— E tot un ambasador.

— Nu se înveşmântează ca atare.

Josseran îşi îngădui un moment de nedumerire.

— A călătorit cale lungă. De la Roma, care e un oraş de foarte departe.

Se bătu cu degetul la tâmplă şi adăugă, cu glasul mai coborât:

— Asprimile călătoriei i-au tulburat minţile.

Ofiţerul tătar dădu din cap, ca şi cum aceasta i-ar fi confirmat prima impresie.

— Ce zice? întrebă Wilhelm.

— Vrea să ştie ce treabă avem.

— Spune-i că am o misivă pentru stăpânul lui, de la Papa însuşi.

— I-am spus asta, răspunse Josseran, descălecând. Ai răbdare şi lasă-mă pe mine să vorbesc.

— Mă numesc Juchi, se prezentă ofiţerul tătar. Vă voi escorta la Alep. Hülegü, hanul întregii Persii, vă va primi acolo.

* * *

Şi astfel porniră din nou, peste întinderile stâncoase ale colinelor din Siria, de astă dată înconjuraţi de un escadron al celor mai temuţi călăreţi din lumea cunoscută, pe drumul spre Alep şi către o destinaţie pe care nici Josseran Sarrazini şi nici Wilhelm de Augsburg n-ar fi putut s-o prevadă nici în cele mai negre vise ale lor.

14

Auziră Alepul cu mult timp înainte de a apărea la vedere; bubuitul timpanelor şi strigătele oamenilor ce se luptau şi

mureau răsunau de la poşte întregi depărtare. Când ajunseră la câmpiile Alepului, nu observară nici o trecere vizibilă de la deşert la zăpadă, oraşul stând chircit sub marea sa citadelă, în mijlocul unui şes uscat şi secetos. O mare furtună de praf se înălţa stârnită de caravana cu bagaje pe care tătarii o aduseseră cu ei, cerul albastru pal amestecându-se cu ceaţa galbenă vârstată de fumul focurilor ce ardeau.

Oraşul trecea prin chinurile morţii. Numai citadela, cu turnurile ei mari şi taluzul pavat, ridicată pe o stâncă sus deasupra Alepului, încă mai rezista asaltului tătăresc. Sub fortăreaţă, oraşul în sine se afla deja în mâinile tătarilor, care plătiseră la iuţeală îndârjirea apărătorilor. Fumul se înălţa din resturile sfârtecate ale moscheilor şi ale geamiilor.

Era cea mai mare armată de asediu pe care o văzuse vreodată Josseran. Turmele de oi şi capre, cămilele şi caii de samar păreau să umple întreaga câmpie. Chiar şi de la depărtare, tobele tătarilor băteau în urechi ca pulsaţiile sângelui. Peste toată hărmălaia cailor şi a cămilelor, se ridicau urletele oamenilor ce luptau pe viaţă şi pe moarte sub ziduri în timp ce se ordona o nouă şarjă la porţile citadelei.

De trei ani, armata aceea uriaşă tăiase brazdă prin lumea mahomedană. Nu părea să-şi fi pierdut nici un dram din ferocitate.

— Aşa s-ar putea întâmpla şi la Acra, murmură Josseran.

Surprinse privirea lui Wilhelm. Ştia că şi călugărul gândea acelaşi lucru.

* * *

Călăreau pe străzile vechiului bazar, privind lemnăria înnegrită şi fumegândă a magaziilor negustoreşti, zidurile distruse ale unei moschei. Caldarâmul de sub copitele cailor era lunecos de sânge. Masacrul tătăresc fusese înfiorător de eficient. Bărbaţi, femei şi copii zăceau acolo unde căzuseră, mulţi dintre ei decapitaţi şi mutilaţi, iar acum erau acoperiţi cu roiuri de muşte negre ce se ridicau la trecerea drumeţilor în nori zumzăitori. Cadavrele se umflaseră la soare.

Duhoarea morţii plutea peste câmpie ca un linţoliu. Wilhelm îşi acoperi gura cu o mânecă, începând să icnească.

Erau conştienţi de privirile ostile ale soldaţilor tătari. „Mai

degrabă ne-ar tăia gâturile, decât să parlamenteze cu noi”, cugetă Josseran, „oricât s-ar zice că am fi aliaţii lor.” Un regiment de pedestraşi armeni trecură la trap pe lângă ei, îndemnaţi de un toboşar tătar călare pe o cămilă, care bătea în *naqara***,** toba mare de război. Bubuitul găunos al tobei reverbera peste clănţănitul armurilor lor de oţel, în timp ce alergau spre ziduri. „Acum înţeleg de ce a găsit Hülegü atât de folositoare alianţa cu Bohemond şi Hayton”, îşi mai spuse Josseran. „Are nevoie de şeptel pentru ziduri.”

Prezenţa sumbră şi mohorâtă a citadelei se înălţa acum deasupra lor. Soarele coborâse dincolo de turn, lăsând străzile cufundate în umbră.

Escadroane de arcaşi tătari, înarmaţi cu arbalete, trăgeau salve de săgeţi aprinse peste metereze. În apropiere, maşini de asalt uriaşe fuseseră trase în jurul temeliei zidurilor. Josseran număra mai mult de zece catapulte uşoare, numite mangonele, şi baliste mari, care azvârleau blocuri masive de piatră mari cât casele. Zidurile fortăreţei erau ciuruite şi sparte de asalturile zilnice.

— Priviţi! şuieră Gerard.

Josseran se răsuci în şa şi văzu ce anume arăta sergentul său. În loc de pietre, maşiniştii încărcau una dintre mangonele cu nişte obiecte ce păreau a fi pepeni mici, înnegriţi. Avu nevoie de câteva momente pentru a-şi da seama ce erau de fapt. Nu erau pepeni, nici pietre, nici arme de un fel sau altul. Încărcau aruncătoarea cu zeci de capete omeneşti. Nu aveau să doboare zidurile sarazine, dar Josseran îşi putea închipui efectul acelor proiectile sinistre asupra stării de spirit a apărătorilor.

Praştiei i se dădu drumul, cu un sfârâit, şi macabra sa încărcătură îşi luă zborul cu boltă spre zidurile aprinse.

* * *

Un detaşament de călăreţi se apropiară de ei pe strada plină de fum în direcţia citadelei. Era o forţă de aceeaşi mărime cu a escortei lor, ca la vreo sută de cavalerişti, cu pavilioanele roşii şi cenuşii fâlfâind pe lănci şi auriul coifurilor lucind în soarele asfinţitului.

Soldaţii lui Bohemond descălecaseră deja şi stăteau în genunchi lângă cai. Josseran şi ceilalţi întârziară să le urmeze

exemplul, iar oamenii lui Juchi săriră din şei şi-i traseră jos de pe cai.

— Ce se-ntâmplă? chirăi Wilhelm.

Josseran nu făcu nici un efort să se împotrivească. N-ar fi avut nici un rost. Tătarii îi siliră să îngenuncheze în praf. De undeva din spate auzi glasul călăuzei lor, Yusuf, suspinând şi cerşind viaţa, cu gândul că avea să rămână fără cap. Wilhelm începu să recite o rugăciune, *Te Deum.*

Lângă el, Gerard îşi îndesase faţa în pământ, cu o cizmă tătărească pe ceafă.

— Vor să ne ia capetele pentru catapulte? întrebă el.

— Dacă aşa e, răspunse Josseran, al călugărului va fi straşnic de bun, greu şi tare. S-ar putea chiar să facă spărtura în zid pe care o doresc.

Simţea sub genunchi pământul trepidând de la ropotul cailor. Le era sortit să moară astfel, cu obrajii în ţărână? Nu le mai rămânea decât să aştepte.

15

Escorta se opri la nu mai mult de douăzeci de paşi distanţă. Coifuri de fier, drapele roşii şi cenuşii împodobite, cavalerie grea înarmată cu securi şi ghioage de fier. Doi dintre tătari îşi mânară caii înainte. Unul dintre ei avea cască de aur cu aripi şi o pelerină din piele de leopard.

Hülegü.

Juchi căzu în genunchi. Îi spuse ceva hanului şi generalului care îl însoţea, într-o limbă pe care Josseran n-o mai auzise niciodată. Josseran profită de moment pentru a-l studia pe acel prinţ tătar care îndeplinise atât de uşor ceea ce forţele creştine nu reuşiseră să săvârşească — nici chiar cu ajutorul lui Dumnezeu — timp de aproape două secole: victoria asupra lumii mahomedane. Nu-ţi venea să crezi că era un bici al lui Dumnezeu: un om scund, cu chip rotund şi neted, nas cârn şi aceiaşi ochi de curioasă formă migdalată, atât de distinctivi pentru toţi tătarii.

Nu era întâlnirea la care se aşteptase. Crezuse că avea să fie prezentat înaintea tronului lui Hülegü cu formalităţi de curte, într-un mare pavilion, nu să fie îmbrâncit în genunchi dinaintea

unui războinic călare plin de praf, pe strada ce trăsnea a sânge.

Aşteptă, în timp ce sunetele bătăliei răzbăteau de la porţile citadelei, la nici două aruncături de arbaletă distanţă. Semnalele trâmbiţelor şi urletele oamenilor murind în chinuri îngrozitoare. Asupra porţilor se lansase un nou asalt. Îşi aminti de pedestraşii armeni pe care-i văzuseră, cu doar câteva momente în urmă.

Acum, însă, generalul lui Hülegü i se adresa lui într-o arabă stricată:

— Căpitanul meu aici zice că eşti ambasador de la franci. Ai venit să faci un tratat cu noi?

Josseran nu le dăduse prin nimic să înţeleagă această intenţie celor ce-l capturaseră. Câtă aroganţă, îşi spuse el. Şi totuşi, judecând după mărimea armatei şi izbânzile de până acum, nu era nepotrivită.

— Numele meu este Josseran Sarrazini. Am fost trimis de Thomas Berard, Mare Maestru din Ordinul Templului, de la fortăreaţa lui din Acra, în Regatul Ierusalimului. Avem un inamic comun, şi anume sarazinii, iar stăpânul meu îndrăzneşte să vă trimită felicitările sale pentru numeroasele voastre succese, întinzându-vă cu prietenie mâna.

Generalul izbucni în râs, încă înainte ca Josseran să fi terminat de vorbit. Hülegü ascultă traducerea generalului, cu chipul încă nepăsător, apoi vorbi din nou, în acea limbă ciudată.

— Hanul nostru nu se miră că stăpânul vostru întinde mâna cu prietenie, tălmăci generalul, altminteri s-ar putea să se aleagă cu ea tăiată.

Josseran îşi înghiţi mânia faţă de răspunsul jignitor. Poate că încercau să-l provoace.

— Nu avem nici o gâlceava cu hanul vostru, răspunse el prudent. Ba chiar s-ar putea să găsim o cauză comună.

Se gândi la relatările lui Rubruck, cum că soţia lui Hülegü era creştină, că tătarii purtaseră în paradă o cruce de lemn pe străzile Bagdadului.

— Şi noi, francii, suntem creştini.

— Ce se întâmplă? şuieră Wilhelm.

Întrucât nu înţelesese nici o vorbă, Wilhelm nu ştia că Josseran tocmai propusese însuşi tratatul căruia i se împotriveau atât de mulţi din *Haute Cour.* Era o hotărâre pe care Thomas Berard o luase de unul singur, în numele Templierilor, înainte ca Josseran să fi plecat din Acra. Nu s-ar fi întâmplat pentru prima oară ca

Templierii să încheie un tratat independent de celelalte state. Şi totuşi, acesta era cel mai periculos joc din toate pe câte le încercaseră. O dată ce apucai ursul pe după gât, n-ar fi stricat să fii sigur că-l strângeai bine.

— Vrea să ştie ce dorim de-aici, îi explică el lui Wilhelm.

— I-ai spus că avem pentru el o bulă de la însuşi Papa?

— Mă îndoiesc că această făptură a auzit vreodată de Papa, frate Wilhelm.

— Atunci, trebuie să-l lămureşti că Papa e conducătorul lumii creştine şi m-a trimis aici să le aduc lui şi celorlalţi barbari din-ăştia mântuirea!

— Şi vrei să exprim chiar atât de delicat acest gând?

Preotului îi scăpă ironia.

— Trebuie să-i spui cine sunt! sâsâi el.

Josseran se întoarse. Nici nu se gândea să facă una ca asta. Încă nu puteau fi siguri că tătarii n-aveau să le zboare căpăţânile din clipă-n clipă. N-avea nici o poftă să moară acolo, într-un asemenea fel, căzut cu genunchii în ţărână. Îşi făgăduise sieşi că, atunci când îi suna sfârşitul, avea să-l întâmpine cu spada-n mână, în slujba lui Christos. Şi-ar fi ispăşit întrucâtva păcatele.

Hülegü îi privea, iar lui Josseran i se păru că-i vedea pe chip nesiguranţa.

— Stăpânul meu Hülegü voieşte să ştie care e cauza asta comună de care vorbeşti, ceru generalul.

— Nimicirea sarazinilor.

Generalul râse iarăşi:

— Aşa, adică? arătă el cu mâna în direcţia oraşului. După cum vezi, i-am nimicit pe sarazini fără ajutorul Marelui vostru Maestru, cum îl numeşti.

— Acum ce zice? se răsti din nou Wilhelm, aproape tremurând de enervare.

— Nu cred că-l interesăm prea mult.

— Dar trebuie să audă bula de la Sfântul Părinte!

Hülegü îi şopti ceva generalului.

— Ce e creatura aia şi ce tot spune? întrebă acesta.

— E unul dintre oamenii noştri sfinţi, stăpâne.

— Are vrăji să ne arate? Întrebarea îl surprinse pe Josseran.

— Vrăji? Mă tem că nu are.

Generalul îi transmise şi această informaţie lui Hülegü, care păru dezamăgit de răspuns. Urmă o nouă convorbire îndelungată

între cei doi tătari.

— Marele Han voieşte să ştie dacă stăpânul vostru îi va deveni vasal, cum a făcut stăpânul Antiohiei, şi-i va plăti tribut anual.

Josseran îşi ascunse mirarea. Nu această relaţie o descrisese Bohemond înaltei Curţi.

— Ceea ce căutăm noi este o alianţă împotriva sarazinilor. În schimbul ajutorului nostru militar, am dori ca Ierusalimul…

Hülegü nu aşteptă să audă şi restul. Îi murmură câteva cuvinte generalului său şi-şi întoarse calul.

— Marele Han spune că nu poate vorbi cu voi de o alianţă. Asta e ceva ce numai Möngke, Marele Han al tuturor Hanilor, poate hotărî. Vei fi escortat în faţa lui. Îl poţi lua cu tine pe omul vostru sfânt. Ceilalţi din grupul vostru vor sta aci ca ostatici până vă întoarceţi.

Generalul îi vorbi repede lui Juchi în limba tătărească, apoi îşi răsuci calul şi-l urmă pe han spre zidurile citadelei, urmat de escortă, în formaţie strânsă. Audienţa fusese brutal de repezită, cu totul altfel decât măreaţa solemnitate pe care şi-o închipuise Josseran. Fură săltaţi cu toţii în picioare.

— Ce urmează? strigă Wilhelm. Ce s-a petrecut?

— Zice că nu are autoritatea să ne asculte. Se pare că există un senior şi mai mare decât el. Vom fi duşi să-l vedem.

— Unde-i seniorul ăsta? Cât de mult mai avem de călătorit?

— Nu ştiu.

Îi conduseră înapoi la cai. Josseran văzu că Gerard şi Yusuf îi priveau cu ochii mari. Spre deosebire de Wilhelm, ei înţeleseră fiecare vorbă rostită.

— Va să zică, râse Juchi, urmează să vedeţi Qaraqorum.

— La câte zile de drum este?

— Zile?

Ofiţerul le repetă întrebarea celorlalţi tătari şi răsună un hohot general de râs. Apoi, se întoarse din nou spre Josseran:

— Dacă vă mânaţi din răsputeri caii, puteţi fi acolo în patru luni. Cu elefantul ăla pe care-l călăreşti, vei avea noroc să ajungi în opt!

Josseran îl privi lung. Omul putea face, cu un cal bun, patru luni de la Toulouse la Constantinopol, străbătând creştinătatea pe toată lăţimea. Opt luni, de două ori acea distanţă, îndreptându-se spre răsărit, prin ţara mahomedanilor şi până dincolo de ea! Opt luni! Până atunci, Outremer putea fi deja

cotropită de tătari.

— Şi dacă nu dorim să mergem?

Tătarul râse din nou:

— Ce doriţi voi nu importă. Aşa vrea hanul. Iar dacă el o vrea, se face.

Wilhelm îl trăgea de mâneca tunicii.

— Ce-au zis? Nu-mi poţi face o taină din asta!

Opt luni, în prezenţa bisericosului ăstuia nesuferit! Dacă scăpa cu viaţă.

— Încalecă şi gata, mârâi Josseran. Pornim spre răsărit, într-un loc numit Qaraqorum. Asta-i tot ce ştiu.

16

Valea Fergana

Un cer cenuşiu ca un cadavru, munţi ascunşi după un văl de nori, zloată suflată de vânt peste stepă. Roţile de lemn scrâşneau pe pământul întărit de ger, două căruţe încărcate cu tribut de la kazahii din Almalik; blănuri de hermină şi sobol, două fete tinere pentru haremul lui.

Qaidu le privea sosirea stând călare pe iapa sa favorită, ale cărei dungi negre de pe picioarele dinapoi o făceau să poată fi recunoscută ca fiind nu demult îmblânzită din hergheliile sălbatice care încă mai cutreierau libere stepa de la miazănoapte. O cunună de blană îi înconjura capul, iar în barbă avea broboane de gheaţă. Se uită la blănurile stivuite şi cele două fete ce dârdâiau în spatele căruţei, cu ochii mai mult aspri decât lacomi, cântărindu-le valoarea ca tribut cu privirea exersată a unui cuceritor.

— Miros? o întrebă el pe Khutelun, întorcându-şi ochii către femei.

— Sunt destul de dulci, răspunse fata. Dar, deşi sunt cele mai drăguţe dintre femeile lor, nu-s decât cu puţin mai ochioase decât yacii pe care-i pasc. Kazahii nu sunt un popor frumos.

Qaidu dădu din cap deşi, la drept vorbind, se vedea limpede că mintea nu-i stătea la femei. Fata se întrebă ce ştiri sosiseră în lipsa ei.

— Khubilai rămâne în Cathay, să se lupte cu Soong-ii, spuse el, citindu-i întrebarea în ochi. Ariq Böke a convocat un *khurlitai* în Qaraqorum.

— Ai să te duci?

Hanul se încruntă, fără să-i răspundă direct la întrebare. Privirea i se îndreptă spre orizontul cenuşiu şi nesiguranţa unui viitor fără un Han al Hanilor.

— Zilele Organei în Buhara sunt numărate. A domnit la dreapta lui Möngke. Acum, că el e mort, cine ştie ce se va întâmpla cu oricare dintre noi? Cred că e mai bine să stau aici.

Khutelun ştia ce gândea tatăl ei. La moartea lui Chinggis Han, imperiul său asiatic fusese împărţit între fiii lui. Batu devenise hanul hoardelor Albă şi de Aur, pe stepa de miazănoapte, pe când fiul său cel mai tânăr, Chaghadai, primise pământurile din cealaltă parte a Acoperişului Lumii. Tărâmul ajunsese cunoscut ca Chaghadai Hanate. După moartea lui Chaghadai, fusese condus de văduva lui, Organa. Qaidu şi toate clanurile loiale lui se aflau sub puterea ei. Dar, în realitate, Qaidu nu plătea tribut nimănui.

Un vânt rău în Buhara putea sufla rece şi la Almalik.

— Azi-dimineaţă a sosit de la Buhara un călăreţ cu ştiri, spuse el. Trec pe-aici nişte ambasadori, în drum spre Qaraqorum. Organa ne-a cerut să-i întâmpinăm şi să-i escortăm până la Besh Balik.

Din aceste cuvinte, Khutelun înţelese că ei urma să i se încredinţeze sarcina.

— Dar nu-i vei da în primire la Besh Balik. Ai să-i duci tot drumul până la Qaraqorum. Şi îi vei acorda lui Ariq Böke sprijinul meu în *khurlitai.*

— Sunt onorată că-mi încredinţezi această însărcinare, tată.

— Dintotdeauna am avut încredere în tine, fiica mea. Eşti cea mai capabilă din toţi copiii mei.

Khutelun simţi un val de mândrie la auzul acestor cuvinte, cel mai mare compliment pe care i-l făcuse vreodată. „Numai de-aş fi fost un fiu”, îşi spuse ea, „atunci puteam ajunge han.”

— Aceşti ambasadori, îl întrebă ea, de unde sunt?

— Vin din ţări de departe, de la apus. Barbari. Doresc să se prosterneze la picioarele Hanului Hanilor noştri.

— Dar noi nu avem nici un Han al Hanilor, până după ce se va hotărî în *khurlitai.*

Iar procesul de *khurlitai,* după câte ştia, putea dura până la doi sau chiar trei ani. Qaidu ridică din umeri:

— Dacă nu avem un Han al Hanilor, atunci vor fi nevoiţi să aştepte până va exista unul.

PARTEA A DOUA
ACOPERIŞUL LUMII

Alep — Kashgar
Primăvara de nord, 1260

17

Valea Fergana
Praznicul de Sfântul Iosif

— Crezi că mai departe au să ne mănânce? îl întrebă Wilhelm pe Josseran.

Chipurile tătarilor erau ascunse în umbră. Auzise legendele despre acei oameni. Că beau sânge şi mâncau câini, broaşte şi şerpi, ba chiar şi unii pe alţii. Privindu-i acum, nu-i era greu să şi-o închipuie. Stătea aşezat pe jos, privind maldărul de intestine de oaie puse pe iarbă în faţa lui, cu fumul de la foc făcând să-i usture ochii. Bălegarul cailor li se lipise de hainele umede, făcând să duhnească înţepător toată atmosfera din cort.

Prin intrarea yurtei se vedea o bandă portocalie întinsă pe cer. Valea era încă pradă iernii, iar Wilhelm se simţea cuprins de deznădejde la vederea pustietăţii desăvârşite a acelor munţi.

Tătarii râdeau, încurajându-l să mănânce. Îşi foloseau cuţitele şi degetele înnegrite de seu pentru a smulge ciucuri de scârnă din mormanul de maţe întinse pe iarba udă. Restul animalului, lâna, capul şi oasele pline de sânge zăceau grămadă într-o parte.

Stăpânul yurtei îşi tăiase un animal în cinstea lor. Metoda era simplă: trântea oaia pe spate, o ţintuia cu genunchii şi-i spinteca burta cu cuţitul. Apoi, îşi repezea braţul până la cot în măruntaiele palpitânde ale animalului şi-i strângea aorta, oprind bătăile inimii. În câteva momente, capul oii cădea într-o parte, murind, fără a vărsa pe pământ decât abia câţiva stropi de sânge.

Metoda de a găti mâncarea era la fel de brutală. Numai conţinutul stomacului era aruncat; toate celelalte, capul, intestinele, fecalele, carnea şi oasele erau aruncate în apă clocotită şi fierte.

Pe Wilhelm îl lua cu leşin de foame, dar nu putea îndura

trataţia aproape crudă din faţa lui. Tătarii aceia erau cu adevărat nişte barbari. Un moment, se simţi căzând spre groapă, îşi închipui că pe cuţite aveau sânge omenesc şi că el însuşi zăcea peste foc, făcut bucăţi fierte în parte, murind neîmpărtăşit, înmormântat în fălcile acelor diavoli.

Conducătorul escortei tătăreşti, cel pe care Josseran îl numea Baidu, tăie de pe cadavru o bucată de carne abia fiartă, cu cuţitul, şi şi-o vârî în gură. Wilhelm auzi oasele mici trosnind în dinţi. Seul îi lucea pe bărbie în lumina focului.

La uşă se afla un burduf din piele de capră. Baidu se împletici pe picioare şi turnă lichid din burduf într-un vas de lemn, pe care îl împinse în mâinile lui Wilhelm. Îi făcu semn să bea.

Era ceea ce numeau ei *koumiss,* lapte de iapă fermentat, pe care-l consumau la fiecare masă. Când te obişnuiai cu el, nu mai părea chiar neplăcut. Era limpede şi înţepător, ca vinul, puţin efervescent, şi lăsa în gură un gust de migdale.

Wilhelm ridică la buze castronul şi-i goli conţinutul dintr-o sorbitură. Imediat, se apucă de gât cu mâinile, învineţindu-se în obraji şi gâfâind ca şi cum i s-ar fi tăiat respiraţia. Tătarii izbucniră în râs.

— L-aţi otrăvit! strigă Josseran, în limba lor tătărească.

— *Koumiss* negru, spuse Baidu; se bătu pe stomac. E bun!

N-avea ce face. Îl siliră pe Wilhelm să mai bea, stând în faţa lui şi bătând din palme în timp ce deşerta strachina pe gât. Nu se compara cu băutura lor obişnuită. Acest *koumiss* era tare ca vinul sec, iar Wilhelm ştia că în curând avea să fie la fel de beat ca ei. Nădăjduia ca Dumnezeu să-l ierte.

După ce băuse câteva porţii din licoarea lor spurcată, tătarii se saturară de râs şi se aşezară la loc pe iarba udă, reluându-şi masa.

— Te simţi bine, frate Wilhelm? îl întrebă Josseran.

— Te rogi cu mine?

Îşi simţea dintr-o dată limba de două ori mai mare şi-şi dădu seama că abia bălmăjise cuvintele.

— Genunchii mi-s deja băşicaţi şi roşi, după toate mătăniile dumitale necontenite.

— Se cade să-i impresionăm pe păgâni cu cuviosia noastră… dacă vrem să-i câştigăm în slujba Domnului.

Tătarii îl priviră cu ochii mari pe călugăr, când acesta căzu în genunchi lângă foc, ridicând spre cer mâinile încleştate laolaltă.

Ochii lor îi urmăriră direcţia privirii, spre gaura de fum şi singura stea a serii care strălucea deasupra yurtei.

— Stai jos şi mănâncă, îi spuse Josseran. Uită-te la ei. Nu-s deloc impresionaţi de cuvioşia dumitale. Cred că te-ai scrântit.

— Părerea unui tătar nu mă tulbură.

Şi aşa era, într-adevăr, nu-l deranja. Pentru prima oară în săptămâni de zile, nu-i mai era teamă. Se simţea puternic, invincibil şi charismatic. Josseran scrâşni din dinţi, mestecând mâncarea într-o dojana posomorâtă, când Wilhelm îi strigă cu glas sonor Domnului să se pogoare printre ei, să le păzească sufletele şi să-i conducă pe însoţitorii lor barbari pe singura cale adevărată.

Când termină, îl privi pe Josseran, care continua să molfăie mohorât o bucată de intestin crud.

— Cum poţi mânca porcăria asta dezgustătoare?

— Sunt ostaş. Un soldat nu poate supravieţui fără mâncare, oricât de neplăcută ar fi pentru cerul gurii.

Wilhelm luă în mână un colac de maţe fierte, simţindu-i textura slinoasă. Se cutremură, cu un nod în gât. Ridicându-se, ieşi din cort şi aruncă intestinul unei haite de câini.

Şi apoi, lumea începu să se învârtească în beznă împrejurul lui şi căzu, beat mort, cu spatele pe iarbă.

* * *

Wilhelm se trezi devreme, înaintea zorilor, în urletul singuratic al unui lup, undeva în întuneric. Simţea înapoia ochilor o durere surdă. Luă în mână crucifixul de la gât şi murmură muteşte o rugăciune către Dumnezeul care-l judeca. În inima lui solitară, credinţa îi aducea foarte puţină mângâiere, căci ştia ce păcătos era şi mai ştia şi că, dacă dădea greş în acea însărcinare, misiunea mântuitoare a sărmanei sale vieţi avea de ce să se teamă de judecata lui Dumnezeu.

* * *

De cât timp călătoreau? Pierduse numărul săptămânilor, al lunilor.

De la Alep, o luaseră pe marele drum prin deşert, kilometri nesfârşiţi de prundiş tare, ţinut pustiu al caprelor şi al câtorva

păstori beduini. Tătarii insistaseră să-şi lase pe loc căruţele cu cuferele grele din fier cu provizii şi costumul de zale adus în dar pentru hanul tătar. Celelalte daruri fuseseră împachetate de Josseran într-un sac de piele unde nu intra apa şi duse pe crupa calului. Spada de Damasc o purta asupra lui.

Deşi încă nu se desprimăvărase, zilele erau calde, iar Wilhelm, nedeprins cu arşiţa şi istovit de greutăţile drumului, se clătina în şa, chinuit de muştele ce i se adunau pe la colţurile ochilor şi ale gurii, căutând înnebunite stropii de umezeală.

Într-o seară, la scurt timp după plecarea din Alep, unul dintre tătari fusese înţepat de un scorpion. Îşi petrecuse noaptea suspinând şi ţipând, fără nici o mângâiere. În zorii zilei următoare, murise. Incidentul îl înfiorase pe Wilhelm până-n măduva oaselor, dar în săptămânile trecute de-atunci se pomenise adesea invidiindu-l pe tătar pentru eliberarea lui rapidă din supliciile deşertului. De multe ori nu-i mai venea decât să se arunce în nisipul fierbinte şi să moară acolo.

Dar viziunile Christosului său îl ajutau să îndure. Dacă asta era dat să fie crucea lui, purgatoriul lui, atunci aşa să fie. Avea să-şi primească tribulaţiile cu bucurie, ca pe o flagelare pentru gândurile lui necurate şi firavul său spirit muritor.

18

O dimineaţă rece, cenuşie. Sub ei, un mare lac, de culoarea oţelului, alimentat de gheţarii masivi ce dominau valea. Deasupra lor, povârnişurile erau învăluite în nori negri. Din când în când, prin spărturile cerului, zăreau colţii ştirbi ai munţilor întinzându-se peste orizont, cu piscurile acoperite de zăpadă şi gheaţă.

Josseran îl privea pe Baidu ghemuit lângă foc, în faţa yurtei. Purta cizmele de fetru cu tălpi groase ale tătarilor, cu vârfurile puţin întoarse în sus, şi o mantie groasă şi cuprinzătoare pe care o numeau *del,* încinsă cu o fâşie lată de mătase portocalie. Încă nu-şi pusese pe cap căciula tivită cu blană. Ca toţi tătarii, avea capul ras aproape complet, păstrând doar un ciuf de păr în frunte şi două cozi lungi înapoia urechilor.

Frigea pe tăciuni un cap de oaie. Îl întorcea cu grijă, la capătul unei ţepuşe lungi. După ce se pârli tot părul, îl puse pe pământ şi

începu să smulgă cele mai mici bucăţele de carne şi măduvă cu vârful cuţitului.

Micul dejun.

— Cât mai avem până ajungem în Qaraqorum? îl întrebă Josseran, în limba tătarilor.

Îl convinsese pe Juchi, căpitanul lui Hülegü, să-l înveţe câteva cuvinte la începutul călătoriei, iar tătarul îi făcuse pe plac, găsind-o o glumă nemaipomenită. Dar Juchi fusese uimit de iuţeala cu care învăţase barbarul. De fapt, Josseran găsea limba lor asemănătoare cu cea turcească, pe care o vorbeau unii dintre mahomedani, iar el o învăţase în Outremer. Noul lor însoţitor, Baidu, continuase instruirea pe drumul de la Buhara, iar acum Josseran vorbea limba aproape cursiv.

— Dacă vremea e bună şi călărim zdravăn... poate la vară, răspunse Baidu, scormonind cu cuţitul în găvanul ochiului pentru a mai găsi o bucăţică fragedă.

Josseran se dezumflă de tot.

— Aşa de mult mai e?

— Qaraqorum se află în centrul lumii. Aici, suntem abia la marginea ei.

Se întrebă ce părere ar fi avut Papa de la Roma despre o asemenea remarcă, dar tăcu.

Wilhelm ieşi din yurtă, cam clătinându-se, cu pielea pământie. *Koumiss*-ul negru pe care fusese nevoit să-l bea în seara trecută nu-i ajutase cu nimic trupul sau mintea să se pregătească pentru caznele următoarei zile.

— Cum mi-am găsit patul? îl întrebă el pe Josseran, cu glasul răguşit.

— Te-am cărat eu. Căzuseşi în iarbă.

Călugărul asimilă această informaţie într-o tăcere stoică. Josseran se aştepta la un murmur de mulţumire, cel puţin, dar nu primi de la cleric decât reproşuri.

— Din cauza dumitale mergem la Qaraqorum ăsta, spuse Wilhelm.

— Ce?

— Nu i-ai informat pe aceşti păgâni despre răvaşul pe care-l aduc de la Sfântul Părinte. Te-ai oferit să închei un armistiţiu cu diavolii ăştia.

Josseran se alarmă. Îl subestimase pe călugăr.

— Sunt însoţitorul şi interpretul dumitale. Atâta tot.

— Ştiu ce părere ai despre mine, templierule, dar să nu mă iei drept prost.

Josseran întoarse capul. Îl văzu pe Baidu aruncând rămăşiţele de la micul dejun în foc, unde capul începu să sfârâie şi să pocnească.

— Ce dor mi-e de-o bucată bună de godac fript, murmură Wilhelm, plecând împleticit să-şi caute calul.

* * *

Josseran era îngrijorat din pricina lui Kismet. Ritmul călătoriei o secătuise. De când ajunseseră în munţi, se găsise mai puţină mâncare, iar acum iapa arăta aproape ca un schelet. Se chinuia înainte, fără să-şi piardă curajul, dar nu credea că avea să mai supravieţuiască multă vreme.

Era o ironie. La început, îi găsise ridicoli pe poneii tătarilor. Aveau gâturi groase, blană deasă şi abia dacă erau mai înalţi decât cel pe care învăţase el călăria în copilărie. Când îi căzuseră prima oară ochii pe aceşti războinici tătari, chipurile fioroşi, cu catârii lor galbeni-maronii, abia îi venise să creadă că asta era cavaleria care făcuse prăpăd prin jumătate din lumea cunoscută.

Dar, în ultimele câteva săptămâni, fusese nevoit să-şi schimbe părerea. Se vădea că aceşti tătari îşi puteau călări la nesfârşit caii în galop şi, chiar prin zăpadă adâncă, vietăţile reuşeau cumva să-şi găsească singure nutreţul, înlăturând gheaţa cu copitele dinainte pentru a roade vegetaţia îngheţată şi înnegrită de dedesubt şi a-şi reface puterile.

Între timp, caii de povară pe care-i luaseră cu ei de la Acra muriseră de mult.

Fusese un drum istovitor, săptămâni de-a rândul în şa, cu însoţitorii impunându-le o iuţeală ucigaşă. Tătarii păreau să nu cunoască decât un singur mod de a călări, şi anume la galop, cu doar câteva minute de odihnă la fiecare două ceasuri. În acest fel, parcurgeau uneori până la optzeci de kilometri pe zi.

Fiecare tătar adusese cu el de la Alep cel puţin cinci cai, fiecare având căpăstrul petrecut larg pe după gâtul celui din stânga, iar ultimul din şir fiind dus cu mâna dreaptă de către călăreţ. Foloseau fiecare cal timp de două zile, după care îl lăsau să se odihnească. Juchi îi spusese că, în mod normal, călăreau câte un cal doar de patru sau cinci ori pe lună, astfel că rămânea

tot timpul în putere.

Din cauza stării tot mai grave a lui Kismet, Josseran primise şi el un şir de ponei tătăreşti. Dar nu se putea obişnui cu goana lor îndesată şi tropăitoare, după galopul uşor al iepei sale persane.

Tătarii foloseau scări scurte, făcute din piele. Astfel, puteau sta în picioare ore de-a rândul, căci picioarele lor vânoase păreau să nu obosească niciodată. Josseran încercase să-i imite dar, după câteva minute, îl cuprinseseră cârceii prin muşchii de la picioare, aşa că se lăsase moale în şaua tare de lemn, unde era zgâlţâit şi zdruncinat până-ncepeau să-i clănţăne oasele. Înainte de amiaza fiecărei zile, durerea îi intra în oase, mai întâi în genunchi, apoi în şira spinării, până când, în cele din urmă, parcă i-ar fi luat foc tot trupul.

Tătarii puteau trăi cu foarte puţină mâncare. Uneori, trecea câte o zi întreagă fără a se opri pentru masă. Pe înserat, Josseran era aşa de slăbit de foame încât se repezea ca un lup asupra cinei, care consta invariabil din câteva ciozvârte de oase fierte, mâncate aproape crude.

Ajunsese să aştepte cu oroare ivirea zorilor, cu nevoia de a înfrunta încă o zi de dureri neîncetate în şaua calului. Erau momente când se întreba dacă avea să mai supravieţuiască pentru a vedea acel legendar Qaraqorum. Wilhelm era deja cenuşiu de oboseală, abia mai putându-şi mişca trupul după zguduielile pe care le încasase. Dar, sigur în credinţa lui, pornea în fiecare dimineaţă ca un adevărat martir.

Şi, atâta vreme cât afurisitul de călugăr putea să îndure, putea şi el.

19

Tot ceea ce văzuse până acum Josseran la aceşti tătari îl convinsese că o alianţă nu era numai preferabilă, ci era esenţială. Se observa limpede că nici o armată creştină n-avea să-i poată înfrânge sau măcar să le oprească înaintarea, mai ales cu forţele pe care le aveau acum la dispoziţie în Outremer. Dacă se întâlneau în câmp deschis, cavaleria tătărească avea să se dovedească superioară. Observa acum cum îşi foloseau scările astfel încât să poată călări fără ca măcar să folosească frâul, controlându-şi caii prin apăsarea pulpelor pe coaste. Mai

însemna şi că puteau trage cu săgeţile din plin galop. De fapt, tătarii păreau mai în largul lor călare decât pe picioarele lor scurte şi arcuite; îi văzuse până şi dormind în şa. Acum pricepea desluşit de ce purtau armuri atât de uşoare; nu-i interesa lupta convenţională, corp la corp. Aceşti oameni îşi lăsau săgeţile să ucidă pentru ei, de la distanţă.

Dacă nu puteau învinge oştirile tătăreşti pe câmpul de luptă, singura soluţie era să se refugieze după zidurile castelelor. Dar, dacă numărul şi mărimea maşinilor de asalt pe care le văzuse la Alep însemna ceva, atunci nici chiar Acra şi Castelul Pelerin n-aveau să le poată rezista mult timp.

Aceşti tătari îi alungaseră într-adevăr din cale pe inamicii lor sarazini. Însă îi reveneau în minte vorbele lui Ioan de Jaffa: *Şi dumneata zici să tratăm cu ei? Este ca şi cum ai scăpa de un câine pe care nu-l vrei, poftind ursul în casă!*

* * *

După ce trecuseră Munţii Elburz, în Persia, văzuse cu ochii lui urmările rezistenţei.

La oraşul de caravane din Merv, nu mai stătea în picioare nici o clădire de pe vremea dinaintea lui Chinggis Han. Călăuza le vorbi în şoaptă despre cumplitul masacru pe care-l săvârşiseră acolo tătarii. După ce populaţia ieşise să se predea, spuse el, Chinggis Han dăduse ordin ca fiecare oştean tătar să ucidă câte trei sute de persani cu mâna lui. Ordinul fusese îndeplinit ca la carte. Mai târziu, dăduseră foc marii biblioteci, alimentând flăcările cu o sută cincizeci de mii de cărţi străvechi. Se spunea că vâlvătaia rugului se putuse vedea, peste tot deşertul, tocmai până la Buhara.

Grupul lor traversă încă un deşert, şi mai secetos decât cel pe care-l văzuseră în Siria, valuri-valuri îngheţate de nisip împestriţate cu mănunchiurile tufişurilor de saxaul uscat. Noaptea, văzură o văpaie la orizontul de nord-est, iar călăuza le spuse că era Buhara, iar lumina venea de la un foc aprins în turla minaretului Kalyan, cea mai înaltă clădire din lume. Spunea că în vârful turnului ardea un felinar de cărămizi cu şaisprezece arcade, care servea ca far pentru caravanele negustoreşti din deşert, noaptea. Josseran refuzase explicaţia ca pe o exagerare înfloritâ tipică pentru mahomedani, dar, când în sfârşit ajunseră

la marele oraş musulman, descoperi că aşa era.

Un deget de zidărie din cărămizi de teracotă arsă se înălţa ameţitor spre un cer albastru de lapis. Sub arcadele farului şi galeria muezinului cu balustrăzile sale dantelate se întindea un colier din dale albastre de faianţă lucioasă, cu scriere curgătoare arăbească. I se mai spunea şi Turnul Morţii, le zise călăuza. Conducătorii uzbeci care domniseră cândva acolo îşi aruncaseră veacuri de-a rândul prizonierii din vârful minaretului, să moară pe nisipul *registan*-ului, departe, jos.

* * *

Oraşul era palid ca de cretă, un loc al argilei albite şi al ramelor de uşi cu vopseaua ştearsă. Şi aici, numai moscheea şi Turnul Morţii scăpaseră de mânia lui Chinggis Han. Aproape toate celelalte clădiri fuseseră construite de când trăiau actualii locuitori. Totuşi, în oraş domnea un aer de pustietate, ca şi cum Chinggis şi hoardele sale ucigaşe ar fi trecut pe-acolo cu doar câteva zile în urmă. Se simţea o duhoare ca în Paris sau Roma, iar apa din canale era învechită şi verzuie.

Se vedeau puţine chipuri persane, locuitorii având pielea smeadă şi ochii migdalaţi; tătari, kirghizi şi uzbeci, le spuse călăuza. Încă se mai vedeau urme ale pârjolului pe zidurile moscheei de Vineri, unde Chinggis intrase în amvon şi dăduse cu sfântul Q'ran de podeaua moscheei, strigând: „Fânul e cosit, daţi de mâncare cailor!" La fel ca în Merv, fusese semnalul pentru măcelărirea generală.

Deşi oraşul fusese reclădit, pământul din afara zidurilor ruinate era încă pustiu, cu ogoarele necultivate şi uscate. La doar o oră de drum după *registan,* ajunseră la o piramidă durată în întregime numai din hârci omeneşti, acum albite de soare şi curăţate de corbi. Îşi opriră caii, iar Josseran îl auzi pe Wilhelm şoptind o rugăciune de binecuvântare.

— Doamne Sfinte, murmură Josseran.

Călăuza arabă privi peste umăr, ca să se asigure că Juchi şi soldaţii nu erau în apropiere, să-l audă.

— Înainte de venirea tătarilor, oriunde te uitai, era numai verdeaţă, îi şopti el lui Josseran. Acum, vedeţi. Totul moare. Totul.

Peste câmpie plutea o încremenire de jale. Se părea că

masacrele avuseseră loc abia în ajun, iar hoiturile încă mai putrezeau pe plantaţii. Era greu să-şi imagineze culturi agricole în deşertul acela.

— Tătarii au făcut asta?

— *Qants*-urile, răspunse călăuza, folosind cuvântul persan pentru puţurile subpământene care hrăneau deşertul. Erau îngrijite de fermierii săraci. Tătarii i-au căsăpit ca pe oi. Acum, nu mai e nici unul să scoată mâlul din canale, iar pământul a murit. N-au ucis numai oamenii. Şi pământul l-au omorât.

— Au omorât pe toată lumea?

— Pe poeţi, meşteşugari şi fizicieni i-au luat cu ei, la Qaraqorum. Dar pe toţi ceilalţi, da.

Arătă cu capul spre piramida de oase.

— Până şi animalele le-au ucis.

Josseran se întoarse spre Wilhelm:

— Bună treabă a făcut Papa Ioan cu răspândirea creştinătăţii prin părţile astea.

— N-am să vărs nici o lacrimă pentru sarazini.

— Pare-mi-se că dumneata pentru nimeni nu verşi lacrimi, bombăni Josseran, întorcându-şi calul dinspre odiosul monolit.

20

Buhara era capitala regiunii pe care tătarii o numeau hanatul Chaghadai, iar de acolo treceau sub cârmuirea unei regine tătăroaice. Li se dădură cai odihniţi, provizii şi o nouă escortă, sub comanda altui căpitan, Baidu.

Străbătură o câmpie întinsă, pe lângă sate de argilă văruită. Din când în când, vedeau ruinele câte unei moschei sau arcada solitară a vreunui caravanserai, mărturie a trecerii lui Chinggis Han, cu cincizeci de ani în urmă. Dar, într-un târziu, deşerturile şi şesurile pietroase rămaseră în urmă. Înaintau prin lunca verde a unui râu, spre Samarkand.

Oraşul de caravane era încercuit cu munţi albiţi de zăpadă. Cupolele vârstate ale bisericilor mahomedane dormeau sub plopii argintii; registanul era un tumult de bazare înconjurate de zidurile din chirpici ale caselor negustoreşti şi hanurilor pentru călători. Şi acest oraş fusese reclădit după ravagiile tătarilor, cărămizile coapte la soare ale geamiilor şi moscheilor fiind

decorate cu dale lăcuite în culoare albastră-păun şi turcoaz vie, care scânteiau în soarele iernii.

* * *

Într-o dimineaţă, când aurora galbenă ca lămâia scălda munţii îndepărtaţi, Josseran stătea pe acoperişul hanului, privind labirintul de arcade şi acoperişuri cu nenumărate domuri ale bazarului cufundat încă în întuneric. Departe, spinările înzăpezite ale munţilor aveau o strălucire nepământeană. Cupola unei moschei sticlea ca gheaţa în întunecime, iar acul negru al unui minaret se profila pe stelele reci. Muezinul se urcase în terasa turnului şi începuse *azan*-ul, chemarea la rugăciune răsunând cu ecouri peste acoperişurile oraşului.

— *Auzbillahi mina shaitani rajim, bismillah rahmani rahim...*

— Ascultă-i. Ţriluiesc ca un om cu dinţii scoşi.

Josseran se întoarse. Wilhelm apăruse din umbre, ca o stafie. Stătea în spatele lui pe meterez, legându-şi cordonul robei cu glugă.

— E un imn foarte asemănător cu psalmodierile noastre, comentă Josseran. Se înalţă şi coboară şi este întru totul la fel de melodios.

— Ca unul de-ale noastre? mârâi Wilhelm.

— Dumneata îl găseşti barbar fiindcă nu-l înţelegi. Eu am trăit cinci ani în Ţara Sfântă. Este un imn pe care-l repetă în zorii fiecărei zile, aceleaşi cuvinte, aceeaşi armonie. Şi ei îşi caută Dumnezeul, cum îl căutăm noi pe al nostru.

— Ăştia n-au nici un dumnezeu, templierule. Există numai un singur Dumnezeu şi El e Dumnezeul singurei şi adevăratei credinţe.

Primele raze ale soarelui străpunseră colinele de peste oraş şi domurile lustruite ale bisericilor mahomedane. Josseran putu desluşi forma dizgraţioasă a unui cocostârc ce-şi făcuse cuibul pe acoperişul minaretului. Imagini la fel de familiare pentru el, aici ca şi în Acra. „Poate că e adevărat”, îşi spuse. „Am trăit prea mult timp printre sarazini şi m-au infectat cu ereziile lor.”

— Nu voiam să spun decât că nu sunt nişte oameni fără nici un dumnezeu, cum cred unii.

— Dacă nu-L iubesc pe Christos, cum altfel pot fi decât fără nici un dumnezeu?

Josseran nu răspunse.

— Aici suntem departe de Acra, urmă Wilhelm, dar ne vom întoarce destul de curând şi atunci voi fi nevoit să raportez ceea ce spui. Ar fi mai înţelept să-ţi ţii gura.

Şi se îndepărtă. Josseran simţi prin oase un fior care nu avea nimic de-a face cu frigul dimineţii. Ştia că vorbele lui Wilhelm nu fuseseră doar o ameninţare scăpată într-o doară.

21

Josseran coborî privirea spre lac, unde văzu apa schimbându-şi culoarea de la violet la negru. În cealaltă parte a văii, siluetele munţilor se profilau pe un cer plumburiu străpuns cu raze de aur.

Se înfiora în blănuri. De când îşi începuseră urcuşul de pe câmpiile Samarkandului, se apucase să poarte o tunică de blană şi pantaloni de fetru vârâţi în cizmele groase, după moda tătarilor. Tovarăşii săi îşi înşeuau caii. Se întoarse dinspre lacul pe care îl contempla, alăturându-se lor. Mângâie botul lui Kismet, murmurând cuvinte de încurajare. Nu mai era decât o umbră de cal, îi putea număra coastele.

Se întoarse spre Baidu.

— Trebuie să trecem munţii ăştia? întrebă el.

— Trebuie să treci mult mai mulţi munţi şi mult mai multe deşerturi până să ajungi în Centrul Lumii.

Baidu părea să găsească o bucurie perversă în chinurile lor. Pe el, toate suferinţele nu păreau să-l poată atinge. Avea nişte fese tari ca pielea argăsită, conchise Josseran.

— Şamanul vostru, continuă Baidu, folosind cuvântul tătăresc pentru „om sfânt”, nu va trăi până la capătul drumului.

— *Deus le volt,* şopti Josseran, în franceză. E voia Domnului.

Baidu rânji:

— Ţi-ar plăcea să-i vezi sângele curgând.

— E prea zgârcit ca să-şi verse sângele.

Tătarul privi peste umăr:

— A venit timpul să pornim. Unde e?

— Nu-i cu calul?

Wilhelm nu era la cal, nici în cort. Îl căutară prin tabără, dar nu se zărea nici urmă de el.

Josseran îl găsi lângă râu, cu partea de sus a trupului dezgolită

de sutană, ţinând în mână o nuia pe care o rupsese dintr-un plop. Spatele îi era livid, brăzdat cu dâre roşii. Josseran privi din şaua lui Kismet, în timp ce călugărul continua să se lovească peste umăr cu nuiaua, fără a-i fi observat prezenţa.

Trupul său era costeliv şi alb ca un cadavru. Nu avea aproape nici un pic de carne pe oase, aproape ca şi cum i-ar fi fost ruşine cu aşa ceva. Pe sub dungile proaspete se vedeau cicatrici vechi, ceea ce nu-l surprinse, căci auzise că dominicanii aveau obiceiul de a-şi flagela propriul trup. În timp ce mişca biciul, psalmodia în ritmul loviturilor, deşi Josseran nu putea distinge cuvintele.

— Aş fi crezut că greutăţile călătoriei noastre sunt îndestulătoare ca pedeapsă, chiar şi pentru un om al lui Dumnezeu, comentă Josseran.

Wilhelm se răsuci, surprins. Tremura de frig, cu mâinile şi degetele învineţite. Păru descumpănit că fusese surprins *in flagrante.*

— Carnea e cea care ne face să păcătuim. Se cuvine să sufere pentru asta.

— Şi ce păcate ai făptuit pe ziua de azi? Abia a răsărit soarele.

Călugărul aruncă nuiaua şi-şi trase roba la loc pe umeri. Evită privirea lui Josseran.

— Trupul e duşmanul nostru.

— Duşmanul nostru? Dacă aşa este, mi s-ar părea că deja suferă destul pentru puţina plăcere pe care i-o dăruieşte faptul de a ne purta de colo-colo.

Wilhelm termină cu îmbrăcatul. Până acum, refuzase cizmele de fetru ale tătarilor, iar picioarele lui încălţate în sandale erau aproape înnegrite de frig. „Şi încă găseşte că nu suferă destul”, reflectă Josseran.

— În zilele astea, călătoria nu te chinuieşte îndeajuns? îl întrebă el.

Clericul urcă malul, cu greu. Nu-i răspunse imediat, în schimb, întrebă:

— Au spus cât de mult mai avem de mers?

— Cred că au de gând să ne ducă peste jumătate de lume, pentru a-l cunoaşte pe regele lor. La vremea înapoierii în Ţara Sfântă, vom avea bărbile albe şi până şi sarazinii vor fi prea bătrâni ca să mai încalece pe cai şi să ne fugărească.

Wilhelm se opri, tremurând în vântul amarnic al podişurilor, cu spinarea sutanei mânjită de sânge. Josseran simţea tot atâta

repulsie, câtă uimire. Călugărul îndurase deja mult mai mult decât se aştepta el din partea unui om al bisericii. Şi totuşi, acea pasiune pentru durere avea ceva aproape carnal.

— Nu te temi de ceea ce se află dincolo de munţi, templierule? se interesă Wilhelm.

— Mă tem de Dumnezeu şi mi-e frică de judecata Lui. Pe lângă asta, nu mi-e teamă de nimic de pe acest pământ, nici de vreun om.

— Nu despre oameni vorbeam. Unii spun că în ţara Cathay trăiesc vieţuitoare cu capete ca ale câinilor, care latră şi vorbesc în acelaşi timp. Alţii susţin ca există furnici mari cât vitele. Scurmă în pământ după aur şi sfâşie în bucăţi pe oricine se apropie de ele, cu cleştii.

— Dac-aş fi crezut asemenea poveşti, nu porneam în călătoria asta. N-am cunoscut nici un om care să fi fost în acea Cathay şi să fi văzut cu ochii lui asemenea lucruri.

— Dar cum putem şti ce ne aşteaptă dincolo de aceşti munţi?

— Crezi că n-ar fi trebuit să venim?

— A fost voia Domnului.

Josseran ridică din umeri, clătinând capul. Nu credea că era atât voinţa lui Dumnezeu, cât capriciul regilor.

— În Samarkand, mi-ai spus că în curând aveam să ne întoarcem la Acra. Trebuie să mărturisesc că, de la o vreme-ncoace, nu ne vom mai întoarce deloc.

— Atunci, zburăm drept spre braţele Domnului, replică Wilhelm, pornind înapoi spre tabără.

— Ei bine, sper că Domnul are un foc la care să ne încălzim, bombăni Josseran printre dinţi, nu de alta, da-n viaţa mea nu mi-a mai fost aşa de frig.

22

O viziune, apărând pe drum dintr-o lume de nori şi gheaţă.

Mergea în fruntea unui escadron de vreo douăzeci de călăreţi. Purtau căciuli de blană cu clape peste urechi, unele având deasupra şi coifuri ţuguiate, iar pe sub mantalele lungi până la genunchi aveau platoşe de piele întărită, legată cu şireturi neargăsite. Fata călărea bine, aplecată înainte pe cal, în stilul

tătăresc.

Îşi opri grupul la câţiva metri în faţa lor.

Stăteau aşezaţi pe poneii lor mici, cu umeri laţi, cocoşaţi ca să se apere de frigul tăios, cu mantalele lungi de fetru coborând peste coastele căilor, aproape până la cizme. Cozile săgeţilor ieşeau ţepoase din tolbele de pe spate; o spadă zăngănea, un drapel triunghiular atârna moale în vârful unei lănci. Din respiraţia cailor şi a războinicilor se înălţau aburi în văzduhul neclintit şi cristalin.

Fulgii de zăpadă cădeau dintr-un cer de culoarea oţelului.

Ochii lui Josseran stăteau aţintiţi asupra fetei. Purta o robă de culoarea vinului, cu poale lungi şi guler înalt, despicată până la mijloc pentru a n-o stânjeni la călărit. Sub robă avea pantaloni de călărie şi cizme moi de piele. O cingătoare lată de mătase îi cuprindea strâns talia îngustă, iar împrejurul părului şi al feţei avea înfăşurată o basma de mătase purpurie, pentru a o apăra de vânt.

Nu vădea nimic din reţinerea unei fecioare. Dintr-un singur gest, îşi smulse basmaua, studiindu-i pe Josseran şi Wilhelm cu căutătura rece şi pătrunzătoare a unui geambaş măsurând din priviri caii de vânzare la bazar. Ochii ei migdalaţi, boiţi cu *kohl,* erau feroci şi sălbatici, iar dinţii contrastau albi cu pielea bronzată şi bătută de vânt. Pe buze şi pe faţa unghiulară îi juca un surâs afectat, în care Josseran nu putu descifra decât o trufie înnăscută. O singură coadă împletită, neagră ca pana corbului, îi cobora pe spate până aproape de şolduri.

Josseran o privi la rându-i. Era o frumuseţe sălbatică, una cum nu mai văzuse niciodată în viaţa lui.

Buzele fetei se despărţiră într-un zâmbet lipsit de bunăvoinţă, după care se întoarse spre Baidu.

— Deci aceştia sunt barbarii, spuse în limba ei, crezând că nu înţelegeau.

— Au fost trimişi aici de *il-Khan,* Hülegü, răspunse Baidu. Doresc să fie primiţi în audienţă la Hanul Hanilor. Organa cere să fie duşi în siguranţă la Besh Balik, pentru a putea fi escortaţi în ultima parte a călătoriei până la Qaraqorum.

Fata se întoarse spre unul dintre însoţitorii ei.

— Cel slab va fi murit de frig înainte de a fi ajuns la jumătatea drumului peste munţi. Celălalt pare destul de voinic. Dar e urât ca şi calul lui; să nădăjduim că nu-i la fel de nefolositor.

Tătarii râseră.

— N-am nici un parapon pe domnia ta din parte-mi, replică Josseran, în limba tătărească, dar mă împotrivesc să-mi faci urât calul.

Zâmbetul se şterse de pe faţa fetei şi toţi tovarăşii ei tăcură, cu râsul retezat în gâtlej. Fata îl privi lung.

— Ei, spuse ea, după un timp. Barbarul glăsuieşte.

— Iar calul meu nu e nici nefolositor. M-a slujit bine în Outremer de cinci ani încoace şi un cal mai curajos nu găseşti. Dar în privinţa lui, ai dreptate, adăugă el, arătând cu capul spre Wilhelm.

Fu rândul lui Baidu să zâmbească.

— A învăţat graiul de când călătorim. E ager la minte şi prinde repede. Mă distrează, pentru o făptură atât de jos-pusă.

— Asta-i o veste îmbucurătoare, răspunse ea, dar nu văd cum l-ar putea găsi distractiv pe un barbar un om civilizat.

Reveni spre Josseran:

— Tatăl meu se numeşte Qaidu. Este cel mai mare cap tătar de aici, pe Acoperişul Lumii, mai prejos doar de regenta din Buhara. Te voi duce la el. Dar te sfătuiesc să iei seama cum te porţi.

Şi îşi întoarse calul, pentru a-i conduce prin trecătoare spre valea Fergana.

23

Un oraş nomad, întins pe fundul văii, cu domurile ca nişte stupi negri ale yurtelor tătăreşti încadrate între stepa presărată cu zăpadă şi cerul noros. Căruţele fuseseră trase în cerc împrejurul perimetrului şi erau postaţi călăreţi de strajă. Cămilele, caii şi oile păşteau pe şesul întins.

Pe când intrau în tabără, oamenii ieşeau să se holbeze, pretutindeni numai ochi negri migdalaţi şi feţe învineţite de vânt, bărbaţii purtând căciuli îmblănite şi mantale cafenii groase, cu pantalonii îndesaţi în cizmele de călărie, femeile cu părul împletit în colaci mari de-o parte şi de alta a capului, ca nişte coame de berbec, copiii cu ţestele rase şi şuviţe lungi de păr, privind cu ochi mari.

Se opriră în faţa cortului de primire al hanului. Lângă intrare,

un stindard confecţionat din cozi de yak flutura în vântul rece al podişurilor.

Cortul de audienţă, conchise Josseran, era destul de lung şi lat ca să poată cuprinde ca la vreo zece mii de persoane. Construit în întregime din mătase, pe dinafară avea cusute piei de leopard, vopsite în roşu, alb şi negru. Se sprijinea pe stâlpi de lemn solizi, lăcuiţi gros.

— Ai grijă, barbarule, spuse Baidu, în timp ce descălecau. Nici tu şi nici tovarăşul tău nu trebuie să călcaţi pe pragul yurtei hanului. Ar aduce clanului bucluc şi atunci va trebui să vă ucidă, cu încetul.

— Voi lua seama să-i scutesc de un asemenea deranj, răspunse Josseran, după care îi transmise avertismentul şi lui Wilhelm. „Alte superstiţii", îşi spuse el. „Oamenii ăştia au terorizat jumătate din lumea cunoscută şi se tem de propria umbră!"

Îl urmară pe Baidu înăuntru.

* * *

În yurtă era cald, marele cort fiind căptuşit cu blănuri de hermină şi samur care opreau vântul rece. Josseran fu conştient de prezenţa unui mare număr de oameni în cort, dar la început întunericul îl împiedică să le desluşească feţele. Ochii, însă, i se deprinseră cu întunecimea plină de fum, şi distinse două rânduri de tătari, bărbaţi pe o parte şi femei pe cealaltă, iar în capătul îndepărtat al marelui pavilion văzu un personaj sever şi cărunt, tolănit pe un pat făcut din blănuri de urşi şi de vulpi.

În centrul yurtei ardeau două focuri din rădăcini de pelin şi iarbă-neagră.

— Trebuie să treceţi printre focuri, barbarilor, spuse Baidu. Flăcările va vor curaţi spiritele de gânduri rele.

Ca o măsură de prevedere în plus contra intenţiilor rele, gărzile lui Qaidu îi căutară de cuţite, cu cea mai mare băgare de seamă, iar Josseran fu pus să predea spada. Numai după aceea li se îngădui să se apropie de tronul hanului.

Într-o parte se afla un mic altar cu tămâie aprinsă, în mici vase de argint, şi figura unui om din fetru umplut cu paie.

— Trebuie să vă plecaţi, şopti Baidu. E altarul lui Chinggis Han, bunicul lui Qaidu.

Josseran se întoarse spre Wilhelm, şoptindu-i:

— Trebuie să facem o plecăciune în faţa zeului lor.

— N-am să mă plec în faţa nici unui chip cioplit.

— Dă-i Cezarului ce-i al Cezarului.

— Este o grozăvie!

— Fă-o, şuieră Josseran.

Simţea privirile întregii curţi aţintite asupra lor.

Ochii lui Wilhelm erau ca de cremene. Apoi, spre uşurarea lui Josseran, se conformă, apreciind înţelepciunea supunerii. Îndoi genunchiul, cu iuţeala şi dibăcia experienţei de-o viaţă.

Când ajunseră la tronul lui Qaidu, îşi îndoiră din nou genunchiul, de trei ori, cum făcuse Baidu şi cum cerea datina.

* * *

Qaidu, hanul stepelor de sus, îi studia în tăcere. Purta o mantie de blană argintie groasă, greu de deosebit de barba sa grizonată, iar peste căciula îmblănită, un coif de aur. Şi ochii îi erau tot aurii, ca ai unui uliu. În dreapta sa stăteau mai mulţi oameni, despre care Josseran bănui că erau curtenii de frunte şi poate fiii lui, apoi un şoimar şi câţiva clerici cu ochi sălbatici; la stânga erau femeile casei, cu părul pieptănat în aceleaşi forme de semiluni mari pe care le observase intrând în tabără. Aceste femei aveau podoabe de argint agăţate la capetele cozilor împletite.

— Deci, mârâi Qaidu, aşa arată un barbar.

Josseran nu spuse nimic.

— Care dintre voi poate vorbi graiul oamenilor?

— Eu, stăpâne, ridică Josseran privirea.

— Mi s-a spus că vrei să vorbeşti cu Hanul Hanilor din Qaraqorum.

— A fost voia seniorului Hülegü, pe care am avut cinstea să-l întâlnesc în Alep. I-am adus un mesaj de prietenie de la stăpânul meu din Acra, care se află în Outremer, la apus, departe de aici.

— Hanul Hanilor a murit, răspunse Qaidu. Urmează să se aleagă un nou *Haghan.* Fără îndoială, vă va accepta supunerea.

Josseran nu spusese nimic în sensul de a-i jura credinţă hanului tătarilor, dar găsi că nu i-ar fi folosit cu nimic cauzei lui să discute acest aspect. În plus, vestea că Hanul Hanilor murise îl năucea. Acest Qaidu îi dăduse buimăcitoarea veste la fel de

nepăsător ca şi cum ar fi comentat vremea. Josseran se întrebă ce semnificaţie avea acest lucru pentru misiunea lor.

— Mi-aţi adus daruri? se interesă Qaidu.

— Avem daruri pentru Marele Han din Qaraqorum. Am avut de făcut drum lung şi n-am putut lua decât foarte puţine asupra noastră.

Qaidu nu păru mulţumit de acest răspuns.

Gândurile lui Josseran goneau nebuneşte. Regele tătarilor murise. Oare succesiunea avea să fie disputată, aşa cum se întâmpla uneori în Europa? Propriul Ierusalim era răvăşit de ani în şir de războiul pentru coroană. Dacă stabilirea succesiunii se amâna, trebuia oare să se întoarcă la Acra? Sau aveau să fie siliţi să petreacă luni, ani de zile chiar, în munţii aceia pustii, până se încheia disputa?

Şirul gândurilor îi fu întrerupt de glasul arţăgos al lui Wilhelm.

— Ce zice? şuieră călugărul, lângă umărul lui.

— Vrea să ştie dacă am adus daruri pentru el, răspunse Josseran.

— Avem un dar pentru el. Darul religiei.

— Nu cred că e tocmai comoara pe care o nădăjduia. Probabil vrea ceva ce se poate târgui la bazar.

În timpul acestui schimb de replici, Qaidu îi privea iritat de pe podiumul său.

— Cine e tovarăşul tău? întrebă.

Josseran îşi cumpăni răspunsul. Era aproape ispitit să spună că Wilhelm era servitorul său.

— Este un om sfânt.

— Creştin?

— Da, stăpâne.

— Poate face vrăji?

— Mă tem că nu poate.

„Decât să transforme ca prin farmec orice om cuminte şi rezonabil într-un maniac plin de draci în nici câteva ore.”

— Atunci, la ce bun să fie sfânt?

— Are un mesaj pentru Hanul Hanilor voştri, de la Papa, conducătorul lumii noastre creştine.

— Papa, spuse Qaidu, repetând de câteva ori acel cuvânt ciudat şi greoi. Şi vrea să-l vadă şi el pe Hanul Hanilor?

— Da, stăpâne. Palatul Marelui Han e la multe zile de călărit de-aici?

Râsete din jurul curţii. Qaidu făcu linişte, ridicând o mână.

— Ca să ajungeţi la Qaraqorum, trebuie să străbateţi mai întâi Acoperişul Lumii. Dar este încă iarnă şi trecătorile sunt primejdioase. Veţi aştepta aici până la topirea zăpezilor. Poate încă o lună.

Wilhelm nu se mai putu stăpâni:

— Ce tot spune?

Josseran oftă.

— Spune că munţii încă nu se pot trece. S-ar putea să trebuiască să stăm aici până la primăvară.

— Nu se mai termină drumeţia asta! Până ajungem, s-ar putea chiar să avem un Papă nou!

„Până ajungem, s-ar putea chiar să fi revenit Christos la noi”, replică în sinea sa Josseran.

— Spune-i că nu trebuie să mai amânăm călătoria nici cu o secundă! şuieră Wilhelm.

— Ce bolboroseli tot ies din gura omului vostru sfânt? interveni Qaidu.

— Spune că va fi onorat să vă fie oaspete până vine vremea să mergem mai departe, răspunse Josseran. Numai că-l îngrijorează foarte tare ştirea că Hanul Hanilor a murit, întreabă dacă a fost uns un nou Mare Han.

— Asta nu-l priveşte pe un barbar, replică Qaidu, ridicând alene o mână în aer, pentru a da de înţeles că audienţa se sfârşise. Vedeţi să primească de mâncare şi adăpost, îi porunci el şefului gărzii.

În timp ce ieşeau din pavilion, Josseran o văzu în mulţimea de chipuri din jurul lor pe fata de pe drum. În umbrele minţii lui fremăta o jinduire, deocamdată fără formă şi nume. O înlătură nervos, ca un om care-alungă un cerşetor obraznic. Şi totuşi, din acel moment continuă să-l sâcâie, fără a-l mai lăsa în pace. Ba chiar, niciodată n-avea să-i mai dea pace.

24

Afară, mugetele vitelor şi fornăitul cailor, strigătele aspre ale membrilor de trib. O fâşie de asfinţit pe cerul palid se încadra în intrarea yurtei. În umbre, siluetele înfofolite în blănuri aduceau carne fiartă de oi sau de cai la yurte, pentru cină.

Josseran privea în foc. Ardea slab, flacăra fără vlagă pârlind carnea pe dinafară, abia frigând-o. Duceau bucăţelele de oaie la gură, arse, crude şi pline de sânge.

— Uită-te la foc, spuse Wilhelm. Abia mai arde. Semn de la Diavol.

Josseran scuipă în jăratic o bucată de zgârci.

— Dacă Diavolul se pricepe la ceva, e să facă un foc să ardă bine.

— Atunci cum explici vraja asta?

— Baidu spune că e din cauză că am urcat mult în susul văii. Răpeşte puterea din flăcări.

Wilhelm mormăi, neîncrezător.

Erau ospătaţi în yurta lui Tekudai, fiul cel mai mare al lui Qaidu. Yurtele nu se asemănau cu nici unele dintre locuinţele pe care le văzuse Josseran vreodată. Erau nişte corturi rotunde, asemenea cupolelor, cu un cadru pliant împletit din bambus sau ramuri de salcie. Cadrul era acoperit cu fâşii groase de fetru şi toată construcţia stătea legată cu funii făcute din păr de cal. Se potriveau perfect pentru stilul de viaţă nomad, căci puteau fi instalate sau desfăcute uşor, în câteva ceasuri, şi duse în spinarea a două, trei cămile, când tătarii se mutau de pe păşunile de vară spre şesurile joase, pentru iarnă. Yurtele mai mari, ca acelea ale hanului şi ale familiei lui, puteau fi cărate chiar întregi, pe platformele căruţelor.

În interior, toate respectau acelaşi model: în centru se găsea groapa pentru foc, de obicei acoperită cu oale înnegrite de fum, iar în mijlocul domului era practicată o gaură pentru a lăsa să iasă fumul şi să intre puţin aer şi lumină. Partea dinapoi a fiecărei yurte era rezervată pentru dormit. Pe lângă perechi erau îngrămădite cufere viu colorate pentru haine şi aşternuturi făcute sul, împreună cu şeile, harnaşamentele şi vasele mari de lut smălţuit, pentru păstrarea apei. Pardoseala de pământ bătătorit era acoperită de obicei cu covoare şi împletituri de fetru. Păianjenii şi scorpionii, îi spusese Baidu, nu puneau piciorul pe carpetele de fetru, aşa că acestea serveau unui dublu rost, căldura în yurtă şi îndepărtarea jivinelor. Intrarea, care întotdeauna dădea spre miazăzi, era acoperită cu o perdea de fetru gros, de obicei pictată în culori vii, cu imagini de păsări sau animale.

Imediat dincoace de intrare, de ambele laturi, stăteau agăţate

două figuri de fetru, una cu uger de vacă, cealaltă cu sfârcuri de iapă. Vaca era pusă pe stânga, partea dinspre răsărit, căci aceea era jumătatea din yurtă a femeii. Iapa stătea în dreapta, la apus, deoarece femeilor nu li se îngăduia să mulgă iepele; asta era o treabă pentru bărbaţi. Din lapte de iapă îşi fermentau iubitul *koumiss,* nelipsit din dieta tătărească. Pe Josseran îl năucea cantitatea de lapte de iapă pe care o puteau bea acei tătari la o singură masă. Uneori, i se părea că numai din asta trăiau. Distilat sub formă spirtoasă, se numea *koumiss* negru, licoarea pe care i-o turnaseră cu forţa pe gât bunului călugăr pentru a-i risipi seriozitatea, poate pentru prima oară în viaţa lui.

* * *

Tekudai, ca stăpân al *ordu*-ului, stătea aşezat pe o canapea înălţată, lângă foc. Deasupra capului său atârna un idol făcut din fetru, pe care tătarii îl numeau „fratele stăpânului”. Un altul, numit „fratele stăpânei”, era suspendat peste capul soţiei sale. Tătarii numeau aceşti idoli de fetru *ongot,* aflase Josseran, şi observă că în fiecare yurtă erau câţiva. Cea mai importantă dintre efigii era Natigay, zeiţa pământului, a cărei imagine se găsea în fiecare locuinţă şi primea zilnic rugăciuni pentru vreme frumoasă şi animale grase.

Numai Qaidu, în calitatea lui de han, avea îngăduiala de a ţine chipul cioplit al lui Chinggis Han.

Josseran îi privea pe tătari în timp ce mâncau. Cu toţii luau câte puţină grăsime de pe carne pentru a unge gura micii imagini de fetru a lui Natigay, în altarul ei. Apoi, rupeau ciosvârte mari de oaie pe jumătate fiartă şi le ţineau lângă faţă, cu o mână, în timp ce cu cealaltă mânuiau cuţitul, tăind îmbucături de carne. Lucrau cu o îndemânare îndelung practicată, tăişurile cuţitelor fulgerând în lumina focului. Josseran încerca să-i imite, pe când Wilhelm îl privea cu o răceală dispreţuitoare.

— Priveşte-i, mormăi el. Poate că e adevărat ce se spune despre creaturile astea. Nu-s câtuşi de puţin oameni. Hadesul însuşi s-a căscat, şi aceste arătări au ieşit roind chiar din iad.

— Sunt oameni la fel ca noi.

— Sunt nişte sălbatici. Uită-te la ei cum mănâncă. Până şi femeia. E o diavoliţă, o vrăjitoare.

Josseran nu răspunse. Aflase că numele ei era Khutelun şi era

fiica hanului tribului, Qaidu. Încercase de câteva ori să-i surprindă privirea, dar până acum îl tratase cu dispreţ.

— Dacă marele lor han a murit, aşa cum spui, continuă Wilhelm, s-ar putea ca noul rege să fie mai dispus să trateze cu noi.

— Sau ar putea fi un despot la fel de mare ca acel Chinggis Han despre care tot vorbesc.

— Poate. Şi totuşi, pe-aici pe undeva e Popa Ioan. Dacă reuşim să-i trimitem un mesaj, s-ar putea totuşi să scăpăm de aceşti diavoli.

„Popa Ioan!” spuse Josseran în sinea lui. „De ce se agaţă oamenii cu atâta disperare de superstiţiile lor?”

— Nu crezi? întrebă Wilhelm.

— Cred că, dacă a existat vreodată un Popă Ioan, acum e la Dumnezeu.

— Urmaşii lui mai trăiesc.

— Sarazinii fac negoţ cu Răsăritul, unii spun că au fost tocmai până în Cathay şi n-au auzit niciodată de un asemenea rege.

— Şi dumneata crezi cuvântul unui sarazin?

— Înainte de a crede cuvântul unui om care n-a călătorit niciodată mai la răsărit de Veneţia.

Wilhelm îi aruncă o privire de curată silă.

— Atunci nu crezi cuvântul Papei?

— Dacă legenda e adevărată, ocoli Josseran capcana, atunci unde e acest Popă Ioan?

— S-ar putea ca tătarii să-l fi silit s-o ia spre miazăzi.

— Dacă fuge de tătari, ca toţi ceilalţi, de ce folos ne-ar mai putea fi?

— Este pe-aici pe undeva. Trebuie să ascultăm dacă nu se aude vreo veste despre el. Numai el e mântuirea noastră.

Josseran începea să se enerveze, ca întotdeauna când discuta cu acel călugăr, şi reveni cu atenţia la mâncare. Khutelun, aşezată în faţa lui, de cealaltă parte a focului, de unde îi privea eforturile de a mânca în stilul tătarilor, spuse:

— Poate ar fi mai bine să mănânci în felul vostru. Ai un nas aşa de mare că s-ar putea să-i tai vârful.

O privi lung.

— Printre ai mei, nasul meu nu e considerat lung. Khutelun le transmise această informaţie comesenilor ei, care râseră cu toţii.

— Spun că, dacă-i pe-aşa, oamenii voştri trebuie să fie neam

de elefanţi.

Josseran îşi stăpânea cu greu furia. Continuă să mânuie cuţitul în stilul tătăresc. De-a lungul anilor petrecuţi în Outremer, învăţase că era mai înţelept să imite datinile locale, decât să continue cu vechile lui obiceiuri.

Unii dintre oameni terminaseră de mâncat şi sorbeau cu entuziasm castroane după castroane de *koumiss* negru. Fratele lui Tekudai, Gerel, se îmbătase deja şi zăcea pe spate, sforăind. Unii dintre tovarăşii lui cântau gros, în timp ce altul cânta la o lăută cu o singură strună.

Josseran reveni cu atenţia spre Khutelun, privind-o pe furiş la lumina focului. Nu era frumoasă, în stilul unei femei france. Avea faţa ovală, cu pometii înalţi ai tătăroaicelor, strunjită ca bronzul unei statui ce a fost prea mult timp privită şi admirată. Mişcările ei îi aminteau de o pisică, sinuoase şi pline de graţie. Îi părea în acelaşi timp exotică şi inaccesibilă. Dar ce-l captivau erau ochii ei, aşa cum se întâmplase din primul moment, negri, irezistibili, de nepătruns.

Era absurd să se gândească măcar la o asemenea uniune.

Şi totuşi, ştia că nu avea să doarmă prea mult în noaptea aceea, cu gândul numai la ea.

— N-am mai văzut păr de o asemenea culoare, îi spuse ea dintr-o dată.

La Acra, Josseran îşi ţinea părul tuns scurt, conform Regulii Ordinului, dar de când porniseră la drum nu mai găsise bărbieri care să-l servească, iar acum îşi dădea seama cât de lung îi crescuse. Şi-l dădu la o parte din faţă, cu degetele.

— Are culoarea focului, continuă Khutelun.

— I se spune castaniu, răspunse el.

Un moment, ochii li se întâlniră.

— Deci aţi venit să faceţi pace cu noi, spuse fata, după un moment.

— O alianţă, o corectă Josseran. Avem un duşman comun.

Khutelun râse:

— Tătarii nu au duşmani. Nu sunt decât regate pe care încă nu le-am cucerit.

Îl ademenea. Nu răspunse.

— Împărăţia noastră se întinde de la răsăritul soarelui, la est, până în locul unde apune, continuă ea. Niciodată n-am fost învinşi în luptă. Sigur că doriţi să faceţi pace cu noi.

N-o contrazise nici acum. Pasivitatea lui părea s-o întărâte.

— Ar fi trebuit să aduci tribut pentru tatăl meu, adăugă.

— Nu ne-am aşteptat să avem onoarea de a-l privi pe tatăl tău. Oricum, aducem vorbe de prietenie.

— Cred că tatăl meu ar fi preferat aur, replică ea, iar mesenii râseră din nou.

Josseran observă cu cât respect o tratau bărbaţii. În Franţa, unei femei nu i s-ar fi îngăduit niciodată să vorbească atât de liber, decât dacă era o târfă. Cu siguranţă, nici o femeie n-ar fi fost tratată cu un asemenea respect, dacă nu era soţie de nobil. Se vedea limpede că tradiţiile tătarilor cu privire la femei erau cu totul altfel decât ale lor.

— Cine e prietenul tău? îl întrebă Khutelun.

— Nu este prietenul meu. E un om sfânt. Sunt însărcinat să-l însoţesc până la Qaraqorum.

— Are culoarea unui leş. Ştie ce urât e?

— Vrei să-i spun?

— Ce zice? întrebă Wilhelm, observând atenţia pe care i-o acorda dintr-o dată toată adunarea.

Ţinea între degete puţină oaie fiartă şi trăgea cu dinţii de carnea tare.

— Te găseşte plăcut ochiului şi vrea să-ţi transmit complimentele ei.

Răspunsul lui Wilhelm fu surprinzător. Parcă i-ar fi tras o palmă.

— Aminteşte-i că e femeie şi nu se cuvine să-i vorbească unui călugăr în acest fel. E vreun soi de curvă?

— Cred că e o prinţesă.

— Nu se comportă ca nici una dintre prinţesele pe care le-am cunoscut în viaţa mea.

— Poate că obiceiurile lor sunt diferite.

Când Josseran reveni spre Khutelun, expresia batjocoritoare de pe faţa ei dispăruse. Îl privea pe preot cu o căutătură stranie, înnebunită. Tătarii din jurul ei tăcuseră.

— Spune-i că trebuie să se întoarcă, zise ea.

— Cum?

— Trebuie să se întoarcă din drum. Dacă trece peste Acoperişul Lumii, sufletul lui nu-şi va mai găsi niciodată liniştea.

— Nu se poate întoarce. Trebuie să-şi facă datoria. Ca mine.

Se lăsă o tăcere ameninţătoare. Tătarii, bărbaţi ca şi femei, o

priveau pe Khutelun; lăutarul îşi lăsase instrumentul deoparte, până şi beţivii se opriseră din cântat. Khutelun continua să privească ţintă spre Wilhelm; nu se uita la el, ci oarecum prin el.

Wilhelm întoarse capul spre feţele din jur.

— Ce se întâmplă? şopti el. Acum ce mai e?

— Nu ştiu, îi răspunse Josseran.

— De ce se zgâiesc aşa? Am făcut ceva provocator?

Khutelun vorbi din nou, încet:

— Spune-i şamanului vostru că, dacă nu merge înapoi, va trebui să înveţe suferinţa.

— Suferinţa e un lucru care-i place, replică Josseran.

Alte superstiţii. Îşi putea închipui răspunsul lui Wilhelm la un asemenea avertisment.

— Nu înţelege nici măcar pe departe ce înseamnă suferinţa, rosti Khutelun şi, deodată, expresia aceea ciudată îi dispăru din ochi şi reveni cu atenţia la mâncarea din faţa ei.

Momentul trecuse. Conversaţiile şi râsetele se reluară. Băutorii atacară din nou *koumiss*-ul negru, cu vigoare reînnoită, iar ospăţul continuă. Dar Josseran era zguduit. Simţea un fior rece pe şira spinării, ca şi cum Diavolul însuşi ar fi călcat pe mormântul lui.

25

Josseran şi Wilhelm primiră o yurtă a lor, lângă centrul marii tabere, aproape de propria *ordu* a lui Qaidu. Gazdele lor aprinseseră tămâie într-un vas de argint, lângă altarul lui Natigay, într-un colţ al cortului şi, cu toate că Wilhelm se grăbise s-o stingă, aroma ei sacră dăinuia prin aer. Josseran se târâse sub păturile sale din piei de animale, iar acum stătea pe spate, privind singura stea ce se vedea prin gaura de fum din acoperişul yurtei.

În cortul primitiv era surprinzător de cald. Deasupra capetelor lor, împletitura de salcie era dezvelită, dar pe pereţi se aşterneau pături groase de fetru pentru a ţine frigul afară. Domnea întunericul, iar fumul provoca usturimi ale ochilor, dar erau feriţi de vântul amarnic al podişurilor.

Josseran îl auzi pe Wilhelm murmurând o rugăciune pentru izbăvirea lor, în genunchi pe pământ, profilat pe văpaia jarului

din vatră.

Se încotoşmănă mai strâns sub blănuri şi închise ochii, străduindu-se să-şi înfrunte propriile temeri. Ajunseseră dincolo de pământurile mahomedanilor, în colţurile întunecoase ale lumii, unde puţini creştini călătoriseră vreodată. Luase în râs superstiţiile lui Wilhelm cu furnicile uriaşe şi alte lighioane, dar şi lui îi era frică. Asemenea lui Wilhelm, auzise povestiri din Răsărit, despre oameni cu cozi şi alţii cărora picioarele le creşteau din capete. Îi fusese uşor să-şi râdă de asemenea istorii când se afla la adăpost, în Acra, dar aici, în aceşti munţi sumbri şi străini, vechile spaime puneau din nou stăpânire pe el.

Se îmbarcase într-o odisee la care puţini oameni ar fi îndrăznit vreodată să se gândească măcar. Călătoriile erau apanajul negustorilor şi al misionarilor, dintre care puţini supravieţuiau unor asemenea drumeţii ca să le povestească. Făceau subiectul baladelor cântate de *jongleurs* în târgul din Toulouse.

Cei din Acra se aşteptau pesemne ca de-acum el şi călugărul să se fi întors cu bine, aducând răspunsul lui Hülegü la propunerile lor. Şi, când colo, fuseseră trimişi în cele mai îndepărtate colţuri ale lumii, după toana unui prinţ tătar, ca nişte pioni aruncaţi fără alte gânduri decât ale unui om care alungă o muscă.

— Vrei să te mărturiseşti? îl întrebă deodată Wilhelm, din întuneric.

— Să mă mărturisesc?

— Călătorim de atâtea săptămâni şi n-ai făcut nici o spovedanie.

— Mi-am petrecut tot timpul în şaua calului. Nu mi s-au ivit prea multe prilejuri ca să păcătuiesc.

— Acum cât timp te-ai confesat pentru ultima oară, templierule?

„Sunt zece ani şi mai bine de când mi-am făcut o spovedanie completă”, spuse Josseran în sinea lui. „Căci încă mai am pe suflet o pată pe care nu pot şi nici nu vreau s-o rostesc prin viu grai, nici chiar în faţa unui preot.”

— În Ordin, avem propriii capelani care ne servesc.

— Atunci, ştii că trebuie să faci regulat penitenţă. Ar trebui s-o faci acum.

— Când voi simţi nevoia de penitenţă, frate Wilhelm, am să te-anunţ.

Îl auzi pe Wilhelm oftând. Josseran nu-l luă în seamă, încercând să adoarmă, dar după un timp Wilhelm vorbi din nou.

— Oare de ce simt că porţi cu tine o mare povară?

— Port într-adevăr o mare povară. E un călugăr dominican şi se numeşte Wilhelm.

— Mă voi ruga pentru sufletul tău.

— Cum vrei.

— Ştiu ce părere ai despre mine, templierule. Nu-ţi pot citi gândurile, dar să nu faci greşeala de a mă crede slab de minte. Ştiu când e un om foarte tulburat. O fi războiul ocupaţia ta, întortocherile spiritului sunt parohia mea.

— Îţi mulţumesc pentru grijă, bombăni Josseran şi se întoarse cu spatele, prefăcându-se a dormi.

* * *

Rugăciunile murmurate ale lui Wilhelm se prelungiră până târziu în noapte.

Dar somnul îl ocolea. Josseran zăcea cu ochii larg deschişi, privind dincolo de intrarea yurtei, în întunericul de afară, spre o lume necunoscută, unde oamenii nu auziseră despre Christos, iar certitudinea mântuirii nu mai era atât de sigură. Se gândea la Khutelun, la vidul negru care se ivise în ochii ei şi la modul în care tătarii din jur rămăseseră tăcuţi.

Se îndepărtase cu mult de tradiţiile şi adevărurile absolute din Toulouse, venind în Outremer; acum, era înghiţit în imensitatea acestor munţi, pierdut pentru religie, pierdut pentru Biserica lui, pierdut pentru Regulamentul Ordinului, pierdut pentru sine însuşi şi ai lui. Acum, Wilhelm mai era ultimul vestigiu rămas al celor familiare, singura lui legătură cu lumea care îi definea personalitatea şi sufletul.

De fapt, nu de monştrii care pândeau dincolo de Acoperişul Lumii se temea acum, ci de cei ascunşi în propriul suflet.

26

Darul îi aparţinea de când se ştia. Începuse ca o energie în trupul ei pe care n-o putea stăpâni, o nevoie frenetică de a fugi, a fugi şi-a tot fugi, a se căţăra în copaci, o dorinţă disperată de a

zbura.

Niciodată nu putuse sta locului în copilărie, şi întotdeauna îi fusese greu să adoarmă. Mama ei obişnuia s-o închidă noaptea în yurtă, dar ea găsea întotdeauna o cale de scăpare. Uneori, ieşea chiar prin gaura de fum şi fugea orbeşte din tabără, prin întuneric. Atunci, bărbaţii erau trimişi în toate cele patru vânturi, s-o caute. Câteodată nici n-o găseau. Lipsea toată noaptea şi, a doua zi dimineaţă, când revenea în tabără, îngheţată şi cu ochii hăituiţi, îşi găsea mama plângând deja de jale după ea, căci o credea moartă.

Cu acele prilejuri, pe Khutelun o cuprindeau întotdeauna remuşcările. Dar nu putea face nimic ca să înceteze. Darul nu i-o îngăduia.

Cel mai mult îi plăcea să galopeze cu caii tatălui ei. Asemenea celor mai mulţi copii din trib, învăţase să călărească încă înainte de a şti să meargă. Pentru Khutelun însă, era cu totul altceva. Nu preţuia atât dibăcia în spinarea calului, cât sentimentul de libertate pe care îl găsea astfel, galopând pe pajiştile pustii ceasuri în şir, prin iureşul vântului îngheţat. În trupul ei fremăta o energie pe care nu şi-o putea nici stăpâni, nici elibera.

Odată, îşi mânase calul până pe buza unei râpi, în trecătorile de sus, şi-şi închipuise cum ar fi sărit peste margine în gol, în tăcerea veşnicului cer albastru. Se gândea cum ar fi putut să desfacă braţele, acestea transformându-i-se în aripile uriaşe şi cafenii ale unui şoim. Putea să zboare.

Să zboare.

Nu-şi dorise niciodată să fie şamană, niciodată nu dorise această clarviziune. Abia la vârsta de treisprezece ani, când fratele ei Tekudai se îmbolnăvise, îşi folosise pentru prima oară darul în faţa altora.

Când Tekudai căzuse bolnav, tatăl ei chemase şamanii, iar aceştia îşi rostiseră rugăciunile asupra lui, trei prizonieri Kerait fuseseră spintecaţi şi cu sângele lor se unsese trupul lui Tekudai, care zăcea în convulsii pe patul său de blănuri. Dar tânărul continua să-şi piardă vlaga.

Se ştia că numai şamanii intrau vreodată într-o yurtă unde domnea boleşniţa. Spiritele rele puteau sări dintr-un trup în altul şi era periculos ca un om de rând să vină prea aproape. Dar, într-o dimineaţă, privind prin intrarea yurtei, Qaidu o văzuse pe Khutelun ghemuită lângă fratele ei, unde dormea adânc. Se

repezise înăuntru şi o scosese în braţe din yurtă, văietându-se de deznădejde spre cerul plumburiu, convins că acum avea să-şi piardă şi fiica, pe lângă fiu. Dar Khutelun nu se îmbolnăvise.

În schimb, Tekudai începuse să se întremeze.

La scurt timp după acest incident, Khutelun începuse să aibă vedenii. Într-o zi, s-a dus la tatăl ei şi i-a spus să nu vâneze în ziua aceea, căci visase un monstru. Qaidu îşi râsese de protestele sale, dar în aceeaşi după-amiază, pe când îşi scotea săgeţile dintr-o capră sălbatică doborâtă, fusese atacat de un urs. Acesta îi sfâşiase pieptul în patru locuri şi, când îl aduseseră acasă, avea veşmintele leoarcă de sânge. Khutelun stătuse cu el toată noaptea, sugându-i din răni sângele închegat.

Când tatăl ei scăpase cu viaţă după nişte răni care păreau mortale, ceilalţi şamani din trib veniseră la ea pentru a-i spune că avea darul.

O învăţaseră ritualurile, o bătrână, Changelay, şi un bărbat, Magui. Tatăl ei era foarte mândru că fusese primită în rândurile şamanilor şi, de-atunci încoace, o consulta ori de câte ori erau de luat hotărâri importante.

Din partea ei, Khutelun era mulţumită că făcuse ceva pentru ca el să fie mulţumit de ea, dar totuşi îşi dorea să nu fi avut această povară a clarviziunii. Adeseori, nu înţelegea nimic din visuri, iar de alte daţi viziunile ei nu erau decât premoniţii tulburi, ca astă seară, cu omul sfânt creştin. Alteori, vedeniile erau împovărătoare, ca atunci când visase că unul dintre bărbaţii din trib o bruftuluia pe soţia altuia. Păstrase tăcerea, fiind chinuită de cele aflate până când omul murise într-o bătălie cu kermizii.

Nu, nu-şi dorea darul. Nu dorea decât să fie liberă, ca fraţii ei, să călărească prin stepe şi să galopeze cu tatăl ei, liberă.

Să zboare.

Dar, în întunecimea plină de fum a nopţii, duhurile veneau să-i vorbească şi s-o ia cu ele prin văzduh, peste stepă. La început, acele momente nu durau decât o secundă fugară, ca lancea fulgerului pe munţi, noaptea. Dar, pe măsură ce creştea, constatase că putea reţine mai mult momentul, astfel încât să poată vedea limpede înainte până departe, până la orizontul timpului. Era o fereastră spre altă lume, iar sufletul ei se topea în cerul albastru şi era liberă. Când spiritul era puternic în ea, *putea* să zboare prin toată valea şi să vadă înlăuntrul tuturor. Însă era

un dar ameţitor şi o lăsa frântă de oboseală.

* * *

În timp ce Wilhelm îşi murmura rugăciunile în întunericul plin de fum al yurtei, iar Josseran zăcea treaz, luptându-se cu conştiinţa sa şi cu amintirile torturante, Khutelun dormea epuizată, căci în noaptea aceea îşi încercase darul până la limită. Zburase peste Acoperişul Lumii, împreună cu barbarul cu barba roşie ca focul, săgetase peste axa în mişcare a orelor şi văzuse ceea ce o aştepta, pe ea, şi pe el. Îşi dorea din nou să nu fi avut această cumplită cunoaştere dinainte, a viitorului care se întindea sub ea ca o panoramă prea cumplită ca s-o accepte sau măcar s-o privească.

27

A doua zi dimineaţă, pe Josseran îl trezi din somn o larmă de strigăte şi râsete din apropierea taberei. Dădu la o parte perdeaua grea de la intrarea yurtei. Pe câmpie se adunase o mare mulţime, dincolo de primul şir de căruţe. Era limpede că urma să se întâmple ceva important.

— Cine ştie ce ticăloşie, fără îndoială, spuse Wilhelm în spatele lui.

— Am văzut din partea alor mei ticăloşii destule cât să-mi ajungă pe-o viaţă, replică Josseran. Sunt convins că asta nu poate fi cu nimic mai rea.

Îşi puse pe el mantaua de fetru şi cizmele şi porni peste pământul bătătorit, să afle ce se întâmpla. Wilhelm se grăbi pe urmele lui. Solul era tare, aşternut cu zăpadă, iar vântul sufla rece şi tăios ca o spadă ascuţită.

Sute de tătari, bărbaţi, femei şi copii, se strânseseră în cerc să privească spectacolul care se desfăşura. Domnea o stare se spirit sărbătorească, iar Josseran simţi nerăbdarea de a vedea sânge vărsat. Mai întâlnise asemenea expresii surescitate, la execuţiile publice din Orléans şi Paris.

În mijlocul cercului stătea o femeie, ţinând în mâna dreaptă un bici din piele împletită, pentru cai, cu şfichiul atârnând pe pământ. Era tânără şi vânjoasă, cu faţa îmbujorată de o emoţie

pe care-i era cu neputinţă s-o descifreze. La cingătoare avea înfipt un pumnal.

Un tânăr ieşi călare din tabără, iar mulţimea se dădu la o parte din calea lui. Avea pantalonii vârâţi în cizmele de piele, după obiceiul locuitorilor din munţii aceia, dar pieptul şi spatele îi erau dezgolite.

— Ce fac? întrebă în şoaptă Wilhelm.

— Nu ştiu.

Întorcându-se, Josseran o văzu pe Khutelun la câţiva paşi distanţă, cu ochii strălucitori de emoţie.

Omul călărea încet, în jurul femeii, care ridică biciul în pumnul drept, cântărindu-i greutatea. Ce se petrecea? Era un soi de pedeapsă tribală? Dacă da, năpăstuitul părea destul de vesel.

— O va lăsa să-l biciuiască, înţelese dintr-o dată Wilhelm.

Josseran dădu din cap. Iar apoi, adăugă răutăcios:

— Nu-i prea târziu să-ţi găsesc şi dumitale un cal. Poate vrei să te alături lor.

Wilhelm îi aruncă o privire tăioasă, făcându-l pe Josseran să-şi regrete imediat remarca. Drumul era destul de dificil şi fără a atrage intenţionat asupra lui duşmănia preotului. Totuşi, îi era greu să nu-l provoace pe acel cleric infernal, aşa că, din prudenţă, se răsuci şi merse către locul unde stătea Khutelun, singură.

Auzi biciul pocnind.

Khutelun privea dincolo de umărul lui, spre spectacolul care începuse. Îi văzu pe faţă expresia sălbatică. „Asta nici nu-i femeie, aşa cum ştiam eu”, reflectă Josseran. „E o primitivă. O adevărată doamnă nu se distrează la asemenea spectacole.”

— Ce fac? o întrebă.

— Îl încearcă.

— Încearcă?

— A cerut-o în căsătorie. Acum, fata are dreptul să descopere dacă-i va fi potrivit ca bărbat. Trebuie să-şi dovedească virtutea. La ce bun un soţ slab? Nici o femeie nu-şi poate hrăni copiii numai cu sărutări şi tandreţuri.

Biciul pocni din nou. Josseran întoarse capul. Tânărul continua să stea drept în şa, călărind statornic. Dar pe spate i se vedeau deja două dungi sângerii.

— Şi cât mai continuă aşa?

— Până va fi mulţumită.

— Şi dacă nu-l vrea de soţ?

— Atunci, trebuie să hotărască el cât de mult poate îndura biciul. Dacă va cădea din şa, îşi pierde orice drept s-o mai ceară. Nimeni nu-i va pretinde să se mărite cu un bărbat lipsit de curaj sau putere.

Harapnicul trosnea iar şi iar. Tânărul nu lăsa să i se citească pe faţă nici un semn de durere. Acum, însă, sângele îi curgea din belşug pe spate, pătându-i pantalonii. Fata ridică din nou biciul.

Mulţimea ovaţiona la fiecare plesnet de bici pe spinarea călăreţului. Omul se cocoşase puţin în şa, observă Josseran. Spatele îi era un păienjeniş de sânge, iar acum, la fiecare lovitură, se strâmba chinuit. Dar îşi mâna sigur calul şi nici nu încerca să cotească din raza harapnicului.

Sângele se scursese până pe coastele calului. Fata aştepta, privindu-l pe călăreţ în timp ce dădea un ocol complet. Apoi, cu un ţipăt, dădu încă o lovitură, din răsputeri. Băiatul tresări din nou sub şfichi, dar îşi ţinu echilibrul în şa.

— Dacă-l iubeşte, se va opri acum, spuse Khutelun. Băiatul s-a dovedit tare.

— Şi dacă nu-l iubeşte?

— Atunci ar fi bine pentru el să nu aibă prea mult curaj.

Însă, chiar în timp ce Khutelun vorbea, fata îşi înfipse biciul la loc sub centură şi ridică braţele, cu un strigăt triluitor repezindu-se prin sălbăticia munţilor. Membrii de familie care asistau dădură năvală să se strângă în jurul poneiului, pentru a-l felicita pe călăreţ, care le rânji, acceptându-le laudele, deşi Josseran putea să vadă că de fapt zâmbetul lui nu era decât o strâmbătură şi ajunsese pe punctul de a se prăbuşi.

— Ca femeie, aş aştepta din partea oricărui bărbat să facă măcar atâta lucru pentru mine, spuse Khutelun. Ca prinţesă, aş aştepta de la el mult mai mult.

Din cine ştie ce motiv, nu făcea doar să-i spună ceea ce ştia că era adevărul. Îi lansa o provocare.

— În ţara ta, eşti socotit un bărbat viteaz?

Nu-i venea să creadă că o femeie îi pusese o asemenea întrebare.

— Ce altceva poate avea un bărbat, dacă nu are onoare şi vitejie?

— Eşti şi un bun călăreţ?

— Unul dintre cei mai buni, răspunse Josseran, neputându-şi

ascunde mândria din glas. Îl măsura cu atâta neruşinare?

— Câţi cai ai?

Îi simţi privirea pătrunzătoare şi simţi un junghi de ruşine. Tătarii, după cum aflase, luau cu ei câte douăzeci de cai fiecare, într-o campanie. Mai mulţi cai decât ar fi putut spera vreodată orice cavaler, mult mai mulţi decât aveau numeroşi nobili bogaţi; iar el numai bogat nu era. Cum i-ar fi putut explica unei prinţese tătăroaice că vânduse o mare parte din ceea ce avea pentru a călători în Ţara Sfântă, cum i-ar fi putut descrie împrejurările slujbei sale în Ordinul Templului?

— Am trei cai, spuse, ceea ce nu era decât în parte adevărat, căci, deşi îi călărea în luptă, de fapt aparţineau Templului.

— Şi câte neveste?

— Un bărbat nu poate avea decât o singură soţie, după legea lui Dumnezeu.

— O soţie, dacă n-are poftă. La fel cum nu bea decât un singur castron de *koumiss,* dacă nu-i e sete.

Şi râse.

Lui Josseran nu-i venea să-şi creadă urechilor. Cu atât mai bine că Wilhelm n-o putea înţelege pe acea femeie şi blasfemiile ei.

Se afla destul de aproape pentru a-i putea simţi mirosul, o alchimie sălbatică de piele, lapte covăsit şi mosc femeiesc. Îl încercă un freamăt. „Aici, ajung dincolo de tărâmul mântuirii. Cinci ani am trăit sub cârmuirea Templierilor şi am crezut că învinsesem fiara care mi-a distrus aşa viaţa şi sufletul. Iar acum, sălbatica asta mi-a trezit încă o dată păcătoşenia. Sunt blestemat.”

— Cum sunt femeile voastre? continuă Khutelun. Sunt călăreţe pricepute?

— Nu, domniţă, nu sunt. Nici una nu se compară cu dumneata.

— Atunci, ce ştiu să facă?

Cum i-ar fi putut explica acestei diavoliţe virtuţile unei femei creştine?

— O fecioară trebuie să fie frumoasă şi blândă, cu voce gingaşă şi melodioasă.

Îl privi cu gura căscată:

— Atunci, asta cauţi tu la o nevastă?

— Mai trebuie şi să aibă talent la muzică şi la cusutul tapiseriilor. O întruchipare a Maicii Domnului nostru, Maria.

— Sunt de acord că o femeie trebuie să poată coase şi găti. Pentru multe femei, lumea e yurta şi copiii ei. Dar, în vremuri de război sau nenorocire, trebuie şi să poată lupta şi vâna.

Josseran îi îndura interogatoriul, întrebându-se la ce se gândea.

— Şi ce altceva mai căutaţi voi, creştinii, la o soţie?

— Modestia, spuse el, folosind cuvântul tătăresc pentru cuviinţă şi politeţe.

Khutelun se încruntă.

— Trebuie să fie castă, adăugă Josseran, încercând să i-o explice pe cât de delicat îi stătea în putere.

— Vrei să spui că trebuie să aibă voalul sângelui?

Dădu din cap, mirându-se de lipsa ei de pudoare:

— Da. Trebuie să fie virgină.

— Eu mi-am pierdut de mult virginitatea.

Josseran se holbă la ea, şocat împotriva propriei voinţe, încercă să-i descifreze expresia, dar nu văzu decât mândrie şi dispreţ.

— Ca orice femeie tătară de soi, adăugă Khutelun, i-am dat-o calului meu.

Şi îi întoarse spatele, pornind cu paşi mari înapoi spre tabără.

28

Stârneau curiozitatea prin toată tabăra. Oriunde se duceau, copiii se ţineau după ei, râzând şi strigând, câte unul acceptând din când în când provocarea prietenilor pentru a alerga să le atingă poalele veşmintelor, înainte de a o lua din nou la goană. Şi adulţii se zgâiau la ei cu o curiozitate nedisimulată şi, uneori, se apropiau să ceară cuţitul lui Josseran sau crucea de argint a lui Wilhelm. O făceau fără ruşine, nu ca nişte cerşetori, ci cu atitudinea unor domni care considerau că li se cuvenea tot ceea ce voiau. De mai multe ori Josseran, stârnit până peste puterile lui, ajunsese pe punctul de a scoate spada.

Fratele lui Khutelun, Tekudai, fu acela care salvă situaţia; îi luă sub ocrotirea lui, însoţindu-i prin tabără oriunde ar fi mers. Cererile şi pretenţiile încetară dintr-o dată.

Tekudai îşi manifesta la nesfârşit curiozitatea în legătură cu ei, cu religia lor, cu metodele de luptă, cu castelele lor. Voia să ştie

dacă în Creştinătate — tătarii credeau că acesta era numele ţării lor — existau păşuni nesfârşite ca acestea, unde un om putea paşte caii; care era pedeapsa pentru adulter; ce foloseau la confecţionarea săgeţilor. Josseran îşi dădu în curând seama că Tekudai nu era numai curios, ci probabil fusese trimis de Qaidu să-i iscodească, aşa că răspunsurile sale deveniră mai reţinute.

Dacă Tekudai era iscoada lui Qaidu, nu fusese bine ales, căci îi plăcea să vorbească la fel de mult pe cât îi plăcea să asculte, iar Josseran începu treptat să-l descoasă. Deşi tătarii se vădiseră a fi năpasta sarazinilor în Răsărit, fu şocat să afle că de fapt Qaidu era mahomedan, la fel ca mulţi alţi membri ai tribului. Totuşi, deşi respectau multe dintre preceptele religiei sarazine, continuau să creadă în ceva numit de ei Spiritul Cerului Albastru.

Asemenea tuturor mahomedanilor, tătarii îşi îngăduiau să aibă patru neveste, iar un han îşi lua şi cât de multe concubine îi dădea mâna să ţină. În pofida acestui aranjament la prima vedere riscant, Tekudai insista să spună că între soţii nu se iveau niciodată conflicte, precum şi că nu se făcea nici o deosebire de legitimitate între copiii născuţi de neveste şi cei ale căror mame nu erau decât concubine. De fapt, Tekudai susţinea că şi pe el însuşi îl născuse una dintre numeroasele cadâne din haremul lui Qaidu.

Ordu, sau gospodăria, le garanta femeii şi copiilor ei siguranţa pe tot parcursul vieţii. Tekudai îi spuse că, la moartea lui Qaidu, el urma să-i moştenească toate femeile, în casă, ca şi în pat, dacă aşa voia — excepţie făcând, desigur, propria mamă. În acest mod, zicea el, văduvele şi copiii lor nu aveau niciodată motiv să se teamă de viitor. Spre şi mai marea uimire a lui Josseran, îi explică faptul că, deşi trupurile lor le aparţineau de-a binelea bărbaţilor, femeile tătare aveau dreptul la propriile bunuri şi puteau cumpăra sau vinde proprietăţi, cum ar fi caii şi caprele, independent de soţii lor.

Era o idee absolut uluitoare, dar părea a fi foarte firească pentru toţi acei păgâni.

Josseran mai află despre clanul lui Qaidu că pornise de pe câmpiile de la răsărit de „Acoperişul Lumii”, cum îl numeau ei, în urmă cu o generaţie, şi cucerise aceste văi când sosise aici cu Chinggis Han în frunte. Acum stăpâneau peste toate popoarele de la Valea Fergana până aproape de ţărmurile de miazăzi ale Lacului Baikal. Tătarii aveau un sistem feudal foarte asemănător

cu al creştinilor; puterea lui Qaidu se datora legăturilor de rudenie cu multe clanuri învecinate care îl susţineau, precum şi de la *anda*-ii săi, sau fraţii de sânge, care de asemenea îl recunoşteau drept conducător. La rândul lui, Qaidu trebuia să-i fie fidel hanului din Buhara, care era împuternicit de Hanul Hanilor, urmaşul lui Chinggis, din acel îndepărtat Qaraqorum.

De fapt, se părea, Qaidu era acum un conducător cu drepturi depline.

Tekudai îi spuse că acum, Möngke fiind mort, în Qaraqorum urma să se adune un sfat pentru a alege un nou Han al Hanilor. Această întrunire se numea *khurlitai* şi, la vremea sosirii lui Josseran şi a lui Wilhelm în Centrul Lumii, cu toţii se aşteptau ca pe tron să stea Ariq Böke, fiul lui Möngke.

Josseran îi mai puse lui Tekudai şi întrebări de o importanţă mai imediată numai pentru el. Într-o zi, o văzu pe Khutelun călare pe calul ei şi arătă cingătoarea de mătase pe care o purta împrejurul mijlocului.

— Asta ce înseamnă? se interesă el, cât putea să pară de nepăsător.

— Când o femeie are o asemenea cingătoare de mătase înseamnă că e nemăritată.

Josseran dădu din cap, îngândurat, dar îşi alungă pe dată din minte nesocotita idee. Dumnezeu să-l ierte; datoria lui era faţă de Domnul, nu de pântecele unei sălbatice tătăroaice din stepe.

De parcă ar fi fost cu putinţă aşa ceva.

* * *

Îi privea pe tătari cum îşi vedeau de viaţa lor de zi cu zi; femeile mulgeau vacile sau stăteau aşezate în mici grupuri dinaintea yurtelor, cosând piei ori confecţionând fetru pentru haine şi covoare, dojenindu-şi copiii ori tocând carnea pentru masă; bărbaţii stăteau pe vine, lustruind arcuri sau pilind vârfuri de săgeţi, ori ieşeau pe câmpie strigând şi chiuind, în timp ce-şi antrenau caii. Din când în când, întâlnea câte un grup turnând lapte de iapă în burdufuri mari de piele, pe care le agăţau de rame din lemn şi le băteau cu beţe lungi. O făceau ore în şir, pentru a separa zerul de cheaguri ca să-şi prepare nepreţuitul *koumiss.*

Cu cât îi vedea mai mult pe tătari, cu atât era mai impresionat

de capacitatea lor combatantă. Cu toţii erau arcaşi pricepuţi, folosind un arc de război cu curbură dublă, pe care-l lucrau din bambus şi corn de yak, legate laolaltă cu mătase şi răşină. Pe degetul mare îşi puneau un degetar din piele sau piatră, care le dădea posibilitatea de a elibera coarda cu o bruscheţe mult mai eficientă decât dacă ar fi făcut-o cu degetele goale. Săgeata bătea până la peste două sute de paşi şi nimerea cu o precizie ucigătoare, chiar şi din goana calului.

Fiecare tătar purta cel puţin două tolbe de lemn în formă de cutii, cu peste zece săgeţi în fiecare. O chivără conţinea săgeţi pentru lupta de la distanţă, cealaltă săgeţi cu vârful lat, pentru lupta de-aproape, folosite la lovirea duşmanului în faţă şi braţe. Mai aveau şi săgeţi de semnalizare, boante, care treceau pe deasupra capului şuierând, folosite spre a comunica între ei în bătălie.

Serviciul militar era obligatoriu pentru toţi tinerii şi avea o organizare şi o disciplină foarte stricte. Erau grupaţi în *arban*-e de câte zece oameni, care la rândul lor formau *jegun*-uri de câte o sută. Jaful fără permisiune, părăsirea unui camarad din propriul *arban* sau dormitul în post se pedepseau cu moartea. De asemenea, printre tătari se aplica regula de a nu numi în funcţii de comandă oameni mai rezistenţi fizic decât ceilalţi, judecând că n-ar fi simţit foamea sau setea asemenea soldaţilor şi, astfel, le-ar fi redus eficienţa.

Până şi Templierii ar fi putut învăţa multe de la aceşti tătari, conchise Josseran.

Dar, până acum, nu fusese lăsat decât să întrezărească parţial capacităţile războinice ale tătarilor. Dacă fusese doar impresionat, fu izbit de uimire când, la o săptămână după sosirea în tabără, Qaidu îi îngădui să călărească împreună cu ei la o vânătoare.

29

Era încă întuneric când *mignan*-ul — un regiment tătăresc de cavalerie numărând o mie de călăreţi — părăsi tabăra. Josseran se trezi în timpul nopţii, auzind tunetul copitelor care ieşeau în stepă.

În zorii dimineţii următoare, Tekudai veni să-i ia.

— Trebuie să mă urmaţi, le spuse el. A început vânătoarea.

Din nou era un frig amarnic; Josseran îşi luă *del*-ul şi cizmele. Wilhelm îl însoţi afară din yurtă. Acceptase de mult obiceiul tătăresc, înlocuindu-şi sandalele cu cizmele butucănoase de fetru şi purtând acum o manta groasă tătărească peste pelerina sa neagră.

Îşi înşeuară caii şi îl urmară pe Tekudai spre colina care domina tabăra. Qaidu îi aştepta, înconjurat de garda lui de corp. Stătea cocoşat în mantia sa mare de hermină pe care o purta peste o cuirasă de piele bătută bogat în ţinte de argint. Calul său avea valtrapuri carmin, iar şaua de lemn era încrustată cu jad.

— Vă facem o mare cinste, îi spuse Qaidu lui Josseran, pe când călăreau în sus. Nici un barbar nu a mai văzut vreodată aşa ceva.

Josseran nu ştia sigur dacă marea vânătoare la care asista în ziua aceea făcea parte din ritualul de iarnă sau dacă fusese organizată anume pentru el.

Îşi imagina întoarcerea, în aceeaşi seară, cu câţiva mistreţi, poate şi nişte antilope. Nici nu-i trecea prin minte ce măcel urma să vadă.

* * *

Călăriră din răsputeri preţ de câteva ceasuri, în stilul tătăresc, fără pauză. Kismet ţinea pasul, mai întrematăă după odihna în tabăra lui Qaidu şi îngrăşată cu mâncarea pe care o găsise pe câmpie. Josseran se simţea uşurat s-o vadă din nou într-o atât de bună formă, căci se temuse că avea s-o piardă.

Ajunseră pe creasta unei coline joase, unde rămaseră în aşteptare. Piscurile albe-albăstrii ale munţilor îi înconjurau din toate părţile, ca marginea unei căldări uriaşe.

Departe, în zare, Josseran putu desluşi un şir negru de călăreţi tătari răspândiţi pe toată lăţimea văii. Îşi aminti ropotul de copite din timpul nopţii şi înţelese că trebuia să fie călăreţii pe care-i auzise părăsind tabăra. Linia se frânse, flancurile galopând înainte, în două arcuri separate, peste stepă.

O coloană de praf se înălţă de pe câmpie şi, dintre capetele cavaleriei care se apropia, o turmă de antilope se repezi înainte, numărând peste o mie de capete. Le putea distinge mugetele ciudate, subţiri, peste câmpia îngheţată. Tropoteau de-a valma,

unele făcând salturi înalte prin văzduh peste spinările celorlalte, ca peştii sărind din valurile mării. Wilhelm scoase o exclamaţie, arătând spre dreapta, unde se vedea o haită de lupi, urlând din goană. Doi leoparzi de zăpadă, în panică, epuizaţi de vânătoare, lipăiau pe gheaţă, la marginea turmei. O turmă de capre săgeta încoace şi-ncolo pe câmpie, încercuite de oameni, fără nici o scăpare.

— Pentru numele înduratului Dumnezeu, şopti Josseran.

Vânase cerbi şi mistreţi în pădurile din Languedoc, dar niciodată nu mai văzuse o vânătoare de asemenea proporţii, săvârşită cu atâta organizare şi precizie. În Franţa, foloseau gonaci şi ogari pentru a goni prada. Când aceasta apărea la vedere, nobilului sau cavalerului îi revenea rolul de a o vâna şi ucide. Dar, în comparaţie cu asta, un asemenea sport părea o joacă de copii.

Se părea că tătarii îşi foloseau la vânătoare toată armata, acţionând cu o coordonare desăvârşită.

Capetele flancurilor vânătoreşti se închiseseră aproape complet, încercuind animalele adunate pe câmpia de jos.

— Aşa ne instruim noi soldaţii, spuse Tekudai.

Era nevoit să strige pentru a se face auzit peste ropotul copitelor pe pământul întărit de ger. Călăreţii nu scoteau nici un sunet, răsucindu-se şi cotind într-o tăcere deplină, cu manevrele coordonate de mesageri care săgetau printre comandanţi, pe ponei, de mişcările steagurilor şi, din când în când, de zborul răsunător al câte unei săgeţi de semnalizare.

— Priviţi! Tatăl meu a indicat locul uciderii înainte de a începe vânătoarea, iar acum, că s-au adunat acolo, nu poate fi ucis nici un animal până nu dă semnalul hanul însuşi. Dacă un singur iepure se pierde, din neatenţie, omul acela e pus la jug şi primeşte o sută de lovituri de baston.

Josseran învăţase încă din copilărie că orice bătălie consta într-o serie de lupte individuale. Abia la intrarea în rândurile Templierilor fusese instruit să atace în şarjă, cotind şi întorcându-se la comandă, din aceeaşi mişcare cu restul cavaleriei. Această disciplină de fier îi distingea pe Templieri şi Ospitalieri de ceilalţi, ca forţă combatantă în Ţara Sfântă. Dar nici nu se compara cu ceea ce vedea acum. Privea cu gura căscată evoluţia din faţa lui. Cu asemenea vânători, îşi dădu el seama, tătarii învăţau meşteşugul cercetării, al camuflajului, al comunicării şi al

coordonării. Când luptai contra acestor oameni, nu te înfruntai doar cu fiecare tătar în parte, ci cu întreaga hoardă în acelaşi timp.

Uşurimea armurilor şi a armelor contrasta puternic cu propriul lui echipament de luptă, cămaşa grea de zale, paloşul şi buzduganul. Chiar şi luaţi individual, aceşti călăreţi sălbatici erau mult mai presus de orice cavaler franc; dar, luptând şi mişcându-se ca o unitate, cum făceau acum, nimiceau totul în calea lor.

Dacă nu se întorcea în Outremer cu un armistiţiu, îşi putea închipui toată Ţara Sfântă înghiţită de aceşti diavoli.

Qaidu dădu din cap spre locţiitorul de lângă el. Omul scoase o săgeată din tolbă. Vârful săgeţii nu era ascuţit, ci se sfârşea într-o bilă de fier sfredelită cu găurele, prinsă în capăt. Omul trase săgeata în văzduh, iar aceasta şuieră melodios, în timp ce cobora spre războinicii de pe câmpia de jos.

Era semnalul de începere a măcelului.

Una dintre siluetele din marele cerc al călăreţilor sări din şa. Deşi Josseran nu-i desluşea chipul de la înălţimea colinei, ştiu că era Khutelun, recunoscându-i roşeaţa eşarfei purpurii. Privi în jurul lui. Qaidu îi zâmbea lupeşte şi înţelese că ghicise corect.

— Fiica mea, spuse hanul. Am dat ordine. Nimeni nu are voie să ucidă până nu trage ea prima săgeată.

Îşi lăsase pe cal armele, chiar şi tobele. Mergea cu paşi mari pe câmpie, înarmată numai cu arcul.

— I se îngăduie o săgeată numai, spuse Tekudai. Trebuie să doboare dintr-o singură lovitură.

Josseran îl privi cu ochi mari. Pe câmpie forfoteau mii de jivine, cu ochii holbaţi de spaimă. Khutelun mergea printre ele, fără a părea să se teamă, doar cu arcul mlădios în mână.

O haită de lupi se desprinsese din mulţimea animalelor care mugeau şi acum cotise spre ea, alergând cu urlete. Ţinând uşor arcul în mână, fata aştepta.

— Au s-o omoare, murmură Josseran.

Se uită în jur. Lângă el, tatăl şi fratele lui Khutelun priveau, cu chipurile ca de cremene. Josseran reveni cu atenţia spre drama ce se desfăşura jos. Lupii se apropiau. Simţi un neaşteptat val de teamă. „De ce-mi pasă mie ce păţeşte o sălbatică tătăroaică oarecare?” se întrebă. „Ce contează pentru mine?”

Inima însă îi bubuia în piept.

Iar fata continua să aştepte, lăsând lupii să se apropie, cu

arcul încă ţinut lângă trup.

„Nu are nici un nerv în ea…”

În sfârşit, Khutelun ridică arcul la umăr, dintr-o mişcare fluidă, ochind. „E prea târziu”, îşi spuse Josseran. „Haita trebuie s-o atace acum, înainte de a avea timp să dea drumul săgeţii.” Kismet îi simţea cumva nelinişte şi-şi rodea zăbala.

Nu văzu tragerea cu arcul, dar dintr-o dată unul din lupi căzu, rostogolindu-se pe pământul tare şi îngheţat, cu săgeata înfiptă în gât. Imediat, dinspre călăreţii din jurul lui Khutelun se stârni un nor de săgeţi vâjâitoare şi încă o duzină de lupi se prăvăliră, într-un amestec de labe şi blănuri însângerate. Dar nu era de ajuns ca s-o salveze. Khutelun căzu, sub năvala fiarelor rămase. Tătarii se repeziră, atrăgând lupii de pe tovarăşa lor, trăgând în haită săgeţi după săgeţi.

Josseran îl privi pe Qaidu.

Nimic. Nici o expresie.

Ţinându-şi respiraţia, aşteptă. Khutelun zăcea cu faţa în jos, pe gheaţă.

* * *

În sfârşit, o mişcare: fata se clinti, ridicându-se încet în picioare. Un camarad de-al ei îi aducea calul de căpăstru şi se îndreptă spre el şchiopătând. Era cu neputinţă să-şi dea seama cât de grav se rănise.

Qaidu rânji:

— Ah, ce mai fiu ar fi fost! Dar şi o minunată mamă de hani!

Masacrul mai continuă timp de un ceas. În sfârşit, încă o săgeată boantă fu azvârlită spre cer, ca semnal al hanului pentru încheierea vânătorii. Cercul de fier al cavaleriei se desfăcu, lăsând animalele rămase să se salveze în întinderile de la miazănoapte.

Ostaşii se apucară de treabă, adunând vânatul pentru ospăţ.

* * *

— Va să zică, murmură Wilhelm lângă umărul lui, diseară măcar n-o să mai mâncăm oaie.

— Ai mai văzut vreodată aşa ceva?

— Sălbatici la vânătoare.

Josseran clătină din cap. Călugărul nu înţelegea nimic din însemnătatea a ceea ce tocmai văzuseră. Dar, la urma urmei, el nu era militar.

O zări pe Khutelun urcând panta spre a-l saluta pe tatăl ei. Avea sânge pe mâneca mantalei şi pe pantaloni, dar nimic din felul cum se ţinea în şa nu dădea de înţeles că ar fi fost rănită. Când se apropie, Josseran îi simţi ochii negri privindu-l de pe faţa arsă de soare.

Ciudat lucru, că îl afecta astfel. Nici o clipă nu se gândise că se putea ca într-o zi o tătăroaică să i se pară frumoasă. Fata îi zâmbi feroce în timp ce trecea pe-alături, parcă citindu-i gândurile. Îl chinuia gândul la ea, se întreba ce vătămări îi pricinuiseră lupii, ce răni ascundea fetrul gros al veşmintelor.

— Tată! strigă ea spre Qaidu.

— Cum stai cu rănile, fiica mea?

— Nişte zgârieturi.

Se clătina puţin în şa, dar îşi reveni.

— Frumoasă vânătoare.

— Îţi mulţumesc, tată.

— Felicită-ţi *mignan*-ul. Spune-le că sunt mulţumit.

Khutelun zâmbi din nou, apoi îşi întoarse calul spre a reveni la soldaţii de pe terenul de vânătoare, jos.

Josseran se răsuci spre Tekudai. Nu-i putea citi expresia de pe faţă.

— Se va face bine? îl întrebă.

— E tătăroaică, mormăi Tekudai, ca şi cum atât ar fi fost de ajuns ca explicaţie, şi nu mai spuse nimic în tot timpul lungului drum călare înapoi către tabără.

* * *

Dar abia la întoarcerea în tabără, Josseran văzu o altă faţă a acelor temuţi tătari.

Furtuna se rostogolise dinspre miazănoapte, nori mari şi negri înălţându-se ca nişte nicovale deasupra văii şi acoperind munţii, învolburaţi precum un fum de smoală în josul steiurilor. Tunetele bubuiau de-a lungul trecătorilor din înaltul munţilor, iar peste stepă se arcuiau fulgere ramificate, lumina verzuie a furtunii prefăcând la iuţeală caii cu ochi speriaţi şi cămilele agitate în tot atâtea camee viu luminate.

Înainte de furtună, Wilhelm şi Josseran fuseseră poftiţi în yurta lui Tekudai pentru a bea *koumiss* şi a sărbători vânătoarea. Primul bubuit de tunet le opri inimile în piept, zguduind pământul sub ei. Gerel se repezi într-un colţ, îngropându-se sub o grămadă de piei, în timp ce nevestele şi copiii lui Tekudai ţipau şi se ascundeau în unghere, cei mai mici adăpostindu-se sub poalele mamelor.

Tekudai sări în picioare, cu ochii mari ca ai unui cal fugind de foc. Saliva i se prelingea de pe bărbie. Îl apucă pe Wilhelm de umeri şi-l îmbrânci prin yurtă, aruncându-l afară pe sub perdeaua de la intrare.

Apoi, se întoarse spre Josseran:

— Afară! Repede!

Josseran se holbă la el, uimit, năuc.

— Aţi atras mânia zeilor asupra noastră! strigă la el Tekudai.

— Nu-i decât o furtună! răcni şi Josseran, peste ropotul ploii. O să treacă!

Dar Tekudai nu voia să-l asculte.

— Afară!

Josseran nu se mai împotrivi, în timp ce Tekudai îl târa spre intrare, pentru a-l împinge în noroiul biciuit de ploaie.

Wilhelm stătea alături, cu părul leoarcă, privind norii negri, cu chipul lugubru în lumina furtunii.

— Ce s-a-ntâmplat cu ei?

Josseran clătină din cap. Îl apucă pe Wilhelm de braţ şi-l trase de-acolo, cu capul aplecat în vânt, înapoi spre yurta lor.

Mai târziu, se ghemuiră lângă focul mic, încă uzi, cu aburii ieşind din hainele îmbibate de apă. Furtuna se îndepărta spre miazăzi. Cum să-i înţeleagă pe nişte oameni ca aceia? se întreba Josseran. Prăpădiseră jumătate din lume, cuceriseră Bagdadul, Moscova, Kievul şi Buhara, iar acum se chirceau sub pături, speriaţi de tunete, ca nişte copii.

Ciudat popor, într-adevăr.

30

Exista o chestiune care continua să-l tulbure, sâcâindu-l zi de zi, fără să-i lase o clipă de linişte; un lucru pe care trebuia să-l ştie, deşi se şi temea de această cunoaştere, îşi râdea de sine

însuşi că avea asemenea griji, de vreme ce cu siguranţă nu conta câtuşi de puţin, dar trebuia să afle răspunsul.

Era într-o dimineaţă, cam la o săptămână mai târziu; cerurile deveniseră albastre ca gheaţa, cu soarele făcând să scânteieze zăpezile de pe Acoperişul Lumii. Josseran călărea împreună cu Tekudai pe colina de deasupra taberei. Tânărul tătar ducea un laţ de frânghie la capătul unei prăjini lungi, cu care prindea caii pe care aveau să-i ia cu ei la plecarea în viitoarea călătorie prin munţi. Era nevoie de multă dibăcie şi putere pentru a captura astfel animalele, căci acelor făpturi li se îngăduia să alerge aproape sălbatice peste stepă, până deveneau trebuitoare, iar atunci se zbăteau cu furie să scape. Dincolo de vale, alţi călăreţi făceau aceeaşi treabă, chiuiturile lor şi ropotele de copite ale cailor reverberând printre laturile văii.

Josseran trase adânc aer în piept, ştiind că acum avea ocazia să descopere adevărul, oricât, de greu de înghiţit ar fi fost.

— Tekudai, spune-mi ceva. Când vă hotărâţi să vă luaţi o nevastă… trebuie ca ea să fie…?

Se poticni, căutând cuvântul potrivit în limba tătărească, dar îşi dădu seama că nu-l cunoştea.

Zâmbetul lui Tekudai era blând, dar şi prevenitor. Îl tratau cu atâta aroganţă, tătarii aceia. Întotdeauna avusese sentimentul că se purtau cu el ca un duce cu bufonul lui.

— Mă întrebi dacă o soţie trebuie să aibă intact vălul sângelui? înţelese Tekudai.

— Da, asta voiam să zic.

— Fireşte că nu. Ar fi prea ruşinos. Tu ai lua de nevastă o asemenea femeie?

— O stare ca aceasta e la mare preţ în…

Fusese gata să spună „în orice ţară creştină”, dar se opri.

— … în ţara mea.

— Poate că din această pricină nu-i puteţi învinge pe sarazinii aceia despre care tot vorbeşti!

Lui Josseran îi venea să-i dea vânt jos de pe cal. Un simplu băietan, şi-şi râdea de el! „Ţi-aş smulge limba, s-o dau de mâncare la câini!”

— Am auzit, continuă el, neputându-şi alunga din minte cumplita imagine, că femeile voastre îşi pierd fecioria cu caii lor.

Tekudai trase de căpăstru, răsucindu-se în şa. Nu mai părea amuzat.

— Păi, altfel cum să şi-o piardă?

„Nici măcar barbă n-are, şi vorbeşte de parcă aş fi de-o seamă cu el!”

— Şi nu vă deranjează?

— Voalul sângelui înseamnă că o femeie a petrecut puţin timp în spinarea calului. Prin urmare, nu poate fi o bună călăreaţă şi ar fi o povară pentru soţul ei. Este semn de slăbiciune.

Josseran îl privi cu ochi mari.

— Îşi pierd fecioria călărind în şa, repetă el încet, făcându-i-se lumină în minte.

— Da, desigur.

Dar Tekudai nu putea ghici gândurile lui Josseran, aşa că nu făcea decât să-l privească întru totul uimit pe acel barbar care avea nevoie ca faptele cele mai simple să i se explice de câte trei sau patru ori înainte de a le pricepe.

Şi Baidu le spusese că avea minte ageră şi spirit viu!

— Îşi pierd fecioria călărind în şa, spuse Josseran pentru a doua oară, ca şi cum greu i-ar fi venit să creadă; apoi zâmbi. Bine. Să mergem.

Şi, dintr-un motiv de neînţeles pentru tovarăşul său, îşi azvârli capul pe spate şi începu să râdă.

* * *

La început, n-o recunoscu. Purta o mantie roşie cu violet şi o bonetă largă, cu o coadă lungă ce se întindea în jos pe ceafă şi franjuri negre şi aspre, grele, acoperindu-i fruntea. Ţinea în mâna dreaptă o tamburină şi intră în marele pavilion păşind de-a-ndărătelea , pe când murmura încet un cântec tărăgănat. Îşi târşâi picioarele până în mijlocul cortului, între cele două focuri, şi căzu în genunchi.

Josseran văzu că ţinea în mâna stângă un îmblăciu de cârpe.

Duse mâna la spate, iar una dintre femeile care o însoţeau îi dădu o pipă de fumat, din care inspiră prelung fumul.

— Haşiş, murmură printre dinţi Josseran.

Ştia despre haşiş din Outremer, unde anumite secte ale sarazinilor — *Haşişim,* Asasinii — se foloseau de acel drog pentru a le fi de ajutor în obiceiurile lor ucigaşe.

După câteva fumuri prelungi şi adânci, Khutelun se ridică şi se duse în fiecare colţ al yurtei pe rând, căzând în genunchi şi

turnând pe pământ lapte de capră dintr-o cană mică, în semn de libaţie pentru spirite. Apoi, reveni în mijlocul pavilionului şi mai aruncă puţin *koumiss* în foc, pentru spiritele vetrei. În sfârşit, ieşi afară, unde aduse o ofrandă şi duhurilor Cerului Albastru.

Când reveni, se prăbuşi dintr-o dată pe pământul bătătorit şi rămase astfel, cu membrele tremurându-i, ca în transă. Ochii i se rostogoleau prin cap, iar pe buze abia i se simţea cea mai mică adiere de respiraţie.

— Este posedată de Diavol, şuieră Wilhelm. Ţi-am spus eu. E o vrăjitoare.

În acel moment, Josseran ştiu că aşa trebuia să fie şi se temu pentru ea; şi pentru el însuşi. Ca orice bun creştin, se temea de Diavol şi de lucrările acestuia, căci Biserica îl prevenise de multe ori asupra puterii lui Belzebut. Simţi sângele scurgându-i-se din faţă.

În yurtă era întuneric, prin aer simţindu-se aroma densă a tămâii pe care o presăraseră în foc şi mirosul dulceag, înecăcios, al haşişului. Josseran privi în jur, spre tătarii adunaţi, cu feţele la fel de palide şi înspăimântate ca a lui. Până şi Qaidu, aşezat în capul focului, părea adus de spate şi speriat.

Se lăsase o tăcere înfricoşată, prelungă, în timp ce Khutelun zăcea nemişcată la pământ.

În sfârşit, se clinti şi se ridică încet în picioare. Merse la foc, de unde reveni ţinând în mână un ţurloi de oaie înnegrit. Îl ridică să-l examineze cu atenţie, studiind crăpăturile şi fisurile oaselor calcinate.

— Cheamă Fiara, şopti Wilhelm.

— E o şarlatanie, nimic mai mult.

Dar Wilhelm nu-l asculta. Căzu în genunchi, cu mâna încleştată pe crucea din aur de la piept. O ridică în faţa lui, începând să intoneze sonor o rugăciune de exorcizare. Tătarii se holbau la el, încremeniţi. Chipul lui Qaidu se încreţi, încruntat de furie.

— Scoate-ţi-l de-aici, mârâi el, şi doi oşteni îl înhăţară pe Wilhelm de subsuori, târându-l afară.

Qaidu reveni cu atenţia spre Khutelun.

— Care e judecata spiritelor? o întrebă el.

Khutelun îi arătă osul ars:

— Spiritele spun că e un moment bun pentru călătorie.

— Foarte bine, se întoarse Qaidu spre Josseran. Ai auzit,

barbarule? Mâine plecaţi spre Qaraqorum!

Dar Josseran abia dacă-l auzise. O privea ţintă pe Khutelun, care căzuse iarăşi la pământ, unde zăcea nemişcată. Avea ochii deschişi, însă aceştia vedeau lucruri pe care nimeni dintre ceilalţi nu le putea cunoaşte. Se cutremură din nou.

„Doamne Sfinte!” se rugă el. „Am poftit la o vrăjitoare!”

31

Năframa îi flutura în vânt ca un steag. Khutelun stătea nemişcată în şa, având în jur escorta de douăzeci de călăreţi care aveau să-i însoţească în călătoria peste Acoperişul Lumii. Qaidu şi Tekudai erau şi ei de faţă, călare pe cai, pentru a-i conduce la drum.

— Cine ne va conduce? întrebă Josseran.

Qaidu arătă cu capul în direcţia fiicei sale.

— Khutelun se va îngriji să ajungeţi cu bine la Centrul Lumii.

Josseran simţi poneiul lui Wilhelm înghesuindu-se lângă al lui. Călugărul ghicise ce se întâmpla.

— Vrăjitoarea asta o să ne călăuzească? şuieră el.

— Aşa se pare.

— Atunci, suntem osândiţi. Cere-le să ne dea altă călăuză.

— Nu avem căderea să le cerem nimic.

— Fă-o! se răsti preotul.

Josseran se răsuci spre el:

— Ascultă, popo, îmi îndoi genunchiul numai în faţa Marelui Maestru de la Acra şi a nimănui altcuiva. Aşa că nu cuteza să-mi porunceşti nimic!

Wilhelm duse mâna la crucea de argint de pe piept şi o ridică în dreptul feţei. Începu să recite *Pater Noster.*

— Ce face? întrebă Qaidu.

— O rugăciune pentru siguranţa drumului, minţi Josseran.

— Avem propriul mod de a asigura o călătorie liniştită, replică hanul, dând din cap spre Khutelun.

Fata descălecă şi făcu un semn spre una dintre femeile din mulţimea adunată în jurul cailor. Femeia păşi înainte, aducând un ciubăraş cu lapte de iapă. Khutelun vârî un polonic de lemn în poloboc, îngenunche pe iarbă şi turnă puţin lapte pe pământ, ca ofrandă pentru duhuri. Apoi, se duse la fiecare dintre călăreţi, pe

rând, şi stropi cu lapte tigvele, scările şi crupele cailor.

După care sări la loc în şaua calului ei.

— Alte vrăjitorii, bombăni Wilhelm.

„Poate că nici nu-i mai mult decât încrederea ta în cruce şi tămâie”, reflectă Josseran, cu o neaşteptată limpezime de spirit. Dar nu rosti blasfemia cu glas tare. Spusese deja prea mult din ce avea pe suflet în prezenţa acelui călugăr afurisit. Nu c-ar fi crezut să conteze cu ceva, căci nu se aştepta să mai vadă vreodată Acra.

* * *

Ieşiră călări din tabără, îndreptându-se spre miazănoapte. Soarele părea un ban de aramă rece, înălţat acum peste Acoperişul Lumii, în văzduhul îngheţat, care înţepa nasul şi buzele, arzând plămânii. Khutelun îi conduse la dreapta, în direcţia norocoasă, după care porniră spre răsărit, către soare. Josseran ştia că, de acolo, intrau într-o lume unde puţini oameni călătoriseră vreodată, fie şi mahomedani. Drumeţeau dincolo de întunecime, iar frica îl apăsa în pântec grea ca plumbul.

32

Porniseră peste câmpie în acelaşi galop năpraznic care caracteriza stilul tătăresc de călărie. După câteva ore în acest ritm, Josseran avea senzaţia că-i ieşise şira spinării prin creştetul capului. Îl privi pe Wilhelm şi văzu că bunul călugăr suferea mult mai cumplit decât el. Şeile tătăreşti erau foarte strâmte, arcuite în sus la spate şi în faţă şi lucrate din lemn pictat în culori vii. Arătau frumos la vedere, dar păreai să călăreşti pe piatră.

Khutelun mergea în faţa lui. Şaua ei era acoperită cu catifea roşie bogată şi avea oblâncul bătut în pietre scumpe. La înălţimea coapselor străluceau ţinte de argint. Josseran se întreba cum putea călări în blestemăţia aia. Pesemne o chinuia de moarte. Sau, poate, avea mătasea coapselor tare ca pielea tăbăcită. „Ei bine”, îşi spuse el amar, „ăsta-i un mister căruia nu-i voi afla niciodată răspunsul.”

* * *

Călăreau în umbra munţilor cu culmi înzăpezite, prin văi umbrite de plopi şi chiparoşi aurii, printre plantaţii unde înverzeau fasolea şi orzul. Aici, oamenii nu locuiau în yurte, erau kazahi şi uzbeci care-şi petreceau iernile în case pătrăţoase, cu acoperişul plat. Casele erau durate din piatră, având crăpăturile din pereţi astupate cu paie şi acoperişurile făcute din ramuri, iarbă şi pământ uscat.

Privite din văi, înaltele bastioane cenuşii şi albe păreau să formeze o stavilă de netrecut, iar Josseran se întreba: „Chiar o fi vreo cale de a ajunge dincolo de aceste ziduri de stâncă şi gheaţă?”

După două zile de drum greu, cotiră printre coline nuanţate în albastru, prin păduri de aluni şi ienuperi, spre păşunile de sus, presărate cu yurtele negre, ca nişte stupi de albine, ale ciobanilor kirghizi. Unii dintre păstori migraseră deja spre pajiştile din văile înalte, cu turmele lor.

Oile care păşteau pe pante nu semănau cu cele din Provence. Aveau coarne enorme, încârligate, unele de lungimea unui om în toată firea. Arătau mai mult ca nişte capre, numai că aveau cozi groase şi ciudate, ca nişte tigăi făcute din lemn. Josseran văzu şi câteva vite înfricoşătoare, cu blănuri lungi şi coarne masive, pe care tătarii le numeau yaci.

Se opreau la câte o yurtă, unde fuioarele de fum se înălţau printre brazi şi brânza de capră era pusă să se usuce la soare, pe rogojini de bambus. Îşi priponeau caii, iar Khutelun dădea în lături perdeaua de la intrare ca şi cum ar fi fost la ea acasă. Apoi se aşezau cu toţii în yurtă, iar păstorul kirghiz şi soţia sa le aduceau brânză şi lapte de capră, iar uneori puţină carne de oaie uscată. După care, la fel de brusc, se ridicau toţi în picioare şi, cu câteva murmure de mulţumire, încălecau pe cai şi pe-aci ţi-e drumul.

* * *

În timpul călătoriei, Khutelun îi studia pe barbarul cel înalt şi pe omul sfânt creştin. Niciodată nu văzuse doi tovarăşi de drum mai nepotriviţi unul cu celălalt. Se opriseră să-şi lase caii să se odihnească, iar acum şamanul zăcea cu spatele pe iarbă,

boscorodindu-şi incantaţiile în barba crescută pe faţă. Barbarul îngenunche lângă el, încercând să-i picure în gură *koumiss* din coburul şeii.

— Ce-i cu el? se răsti Khutelun.

— E frânt de oboseală.

— Nu-i nici o săptămână de când călărim.

— Nu e deprins cu asta.

— Slab îşi mai alege ambasadorii Papa ăla al vostru.

— L-a ales, cred, pentru pioşenia lui, nu pentru putinţa pe cal.

— Atâta lucru se vede.

Khutelun se foia în şa. Tatăl ei îi făcuse o mare cinste, desigur, trimiţând-o să-i însoţească pe acei ambasadori, dar la drept vorbind, era o onoare pe care nu şi-ar fi dorit-o. Se temea de barbarul acela masiv şi de schilavul de şaman. În visurile ei, zburase spre viitor, iar acolo erau înscrise istorii neguroase cu privire la aceştia doi.

— Trebuie să mergem mai departe.

— Am călărit toată dimineaţa, protestă Josseran. Abia de câteva minute am descălecat.

Wilhelm făcu un efort să se ridice.

— Chiar acum trebuie să plecăm? întrebă el, cu un glas mai degrabă resemnat decât nemulţumit.

Josseran dădu din cap:

— Se pare că nu avem timp să ne odihnim.

— Atunci, Dumnezeu ne va da putere să facem ceea ce trebuie.

Agăţându-se de braţul lui Josseran, călugărul se chinui să se ridice. Josseran simţi brusc un val de admiraţie pentru el, pe cât de neaşteptat, pe atât de scurt.

Poneii fuseseră priponiţi de un copac de fistic din apropiere. Clericul se împletici spre ei. Calul său bătu din copite, încă nedeprins cu mirosul ciudat al acelui străin; iar când simţi plesnetul palmei lui Wilhelm pe crupă, se cabră înnebunit de groază şi panică, smucind de frâu atât de tare încât se rupse. Porni la galop, trântindu-l pe Wilhelm la pământ.

Khutelun scoase un strigăt de avertizare şi porni pe urmele lui, peste pajişte. Ajunse calul înspăimântat la treizeci de prăjini distanţă, iar Josseran o văzu aplecându-se mlădie în şa pentru a-i apuca hăţul să-l oprească.

La întoarcerea ei, Wilhelm continua să zacă la pământ, palid

de şoc, ţinându-se de umăr. Josseran stătea în genunchi lângă el, încercând să-l ajute. Ceilalţi tătari, în jurul lor, râdeau. O găseau o glumă nemaipomenită.

Khutelun nu simţea decât enervare. Acum râdeau, dar mai târziu puteau face ceva mai puţin amuzant.

— A păţit ceva?

— Nu i s-a rupt nici un os, răspunse Josseran.

— Norocul lui. Te rog să-i mai aminteşti o dată că trebuie să încalece numai din partea stângă, aşa cum l-am învăţat. Calul stă cuminte dacă te apropii de el pe stânga.

— Cred că acum n-o să mai uite.

— Nădăjduiesc. Nu poate călări, nu vorbeşte ca o făptură omenească, nu are mai multă putere decât un copil. Într-o zi, ne va aduce ghinion, barbarule!

— E un om sfânt, nu un cavaler! protestă Josseran, pomenindu-se că îi lua pe neaşteptate apărarea călugărului. Şi nu mă mai tot numi barbar! Mă numesc Josseran, o privi el ţintă, cu ochii scăpărând de furie.

Va să zică, îl momise în sfârşit să se înfurie. Minunat. Khutelun simţi că se înveselea.

— Joss-ran Barbarul, râse ea şi-şi întoarse calul să plece.

* * *

Wilhelm se aşeză în şa, obosit.

— Să nu-mi mori în braţe, popo, scrâşni printre dinţi Josseran. Eşti sub protecţia mea.

— Dumnezeu mă călăuzeşte şi mă face să călăresc în fiecare zi. Nu-ţi face griji pentru mine.

— Nu-mi fac griji, dar n-am poftă să nu-mi îndeplinesc datoria.

— Nici eu pe-a mea, templierule.

„Bietul Wilhelm”, îşi spuse Josseran, în timp ce-l privea pe călugăr mânându-şi fără vlagă calul înainte. „Stă în şa ca aluatul pe plită. Inima-i aparţine Papei, dar cu siguranţă că fesele i le-a dat Fiarei.”

33

Noaptea, dormeau în yurta câte unui cioban kazah. Deşi

sosise primăvara, nopţile erau geroase, iar Josseran şi Wilhelm se înfofoleau dârdâind sub munţi de blănuri, în timp ce tătarii nu făceau decât să se întindă pe pleduri, dormind cu mantalele lor de fetru pe ei.

Nu păreau tulburaţi de frig. Mânecile lor lungi puteau fi dezdoite până mult dincolo de vârfurile degetelor, în loc de mănuşi, dar nu păreau să aibă vreodată nevoie de ele. Nici măcar nu-şi ridicau glugile în timpul zilei.

Erau cei mai rezistenţi oameni pe care-i cunoscuse vreodată căci, deşi cuceritori ai unei jumătăţi din lume, continuau să ducă un trai nomad. Tot ce le era de trebuinţă pentru supravieţuire duceau cu ei pe şei; o undiţă şi un cârlig, două burduşele de piele, unul pentru apă, celălalt pentru *koumiss,* un coif cu blană şi o manta din piele de oaie şi o pilă pentru ascuţirea săgeţilor. Doi dintre călăreţii lui Khutelun duceau şi un mic cort de mătase şi o piele subţire de animal, spre a o folosi ca aşternut când erau nevoiţi să-şi facă singuri adăpostul pentru noapte.

Şi astfel, urcau pajiştile de smarald ale văilor, pe cărarea care şerpuia şi ocolea torentele şi râpile, croindu-şi drum printre bolovani şi grohotişuri. Din când în când, trebuia să învingă câte o cascadă care spumega pe faţa albastră-cenuşie a muntelui.

Primăvara umflase apele râurilor în şuvoaie spumegânde de culoarea sângelui, iar tătarii îşi foloseau coburii şeilor, care erau făcuţi din stomacuri de vacă, drept plute pentru a trece prin vaduri torentele năvalnice. Uneori, erau siliţi să traverseze de mai multe ori acelaşi râu, după cum se răsucea şi cotea prin văi.

În înalturi, genţianele, macii şi căldăruşele negre începuseră să scoată capetele prin zăpezile ce se topeau, iar pe steiurile de sus se vedeau pete de culoare, unde mănunchiuri de ciuboţica-cucului sălbatică îşi înfipseseră rădăcinile în crăpăturile stâncilor.

— Să nu vă culcaţi pe-o ureche, barbarilor, îl preveni Khutelun. Mai avem drum lung până la Qaraqorum, iar iarna va reveni destul de curând.

Josseran arătă spre întinderile îngheţate din jurul lor, cu pete de stânci şi licheni, gheţuri şi zăpezi risipite de vânt.

— Asta nu e iarnă, la voi?

— Nu poţi nici să-ţi închipui măcar iarna de pe Acoperişul Lumii. Trebuie să ne străduim din răsputeri în fiecare zi a drumului, dacă vrem să vedem Qaraqorum-ul la timp pentru a vă întoarce înaintea iernii. Peste trecătorile astea, zăpada cade ca

un pumn năprasnic şi, când le închide, nimeni nu mai iese viu.

* * *

Bătrânul îşi puse mâna dreaptă pe umărul stâng, murmurând:

— *Rahamesh.*

Femeia casei bătu din palme în faţa ei, cu o plecăciune. Asemenea soţului său, purta o tunică brună căptuşită, pantaloni largi şi cizme de piele cu vârfurile răsucite în sus. Avea pe cap o basma de mătase care-i cădea pe umăr.

Soţul ei era *manap*-ul*,* căpetenia micului sat pe care-l găsiseră în valea aceea pierdută. Le făcu semn să intre în casă. Nu conţinea mobilier, în chip de scaune având doar moviliţe de pământ acoperite cu carpete ornamentate bogat, în culori stacojii şi albastre. Pe pardoseală şi pereţi erau aşternute covoare de fetru mai groase. Interiorul casei era cald, adăpostit de vânturile tăioase ale munţilor.

Intrară două tinere fete, cu castroane de lapte acru şi pâini rotunde, groase, de făină nedospită. Tătarii începură să rupă bucăţi de pâine, pentru a le înmuia în laptele acru şi a se apuca de mâncat. Khutelun le făcu semn lui Josseran şi Wilhelm să facă la fel.

Wilhelm nu mâncă decât puţină pâine, cocoşat lângă foc, tremurând. Arăta cum nu se poate mai puţin plăcut. Avea nasul înroşit de frig şi umed ca al unui câine. Când sosi mâncarea principală, încă aburind, *manap*-ul*,* poate părându-i rău pentru el, îi puse în strachină o ciosvârtă enormă de oaie fiartă şi aruncă deasupra o găluşcă mare cât o portocală.

Îi făcu semn să mănânce.

Restul tătarilor nu aşteptaseră invitaţia. Cu toţii aveau străchini de lemn vârâte în *del*-uri şi, scoţându-şi cuţitele, începură să taie bucăţi de came. Josseran le urmă pilda. Numai Wilhelm nu se alătură ospăţului, stând posomorât şi nefericit, cu privirea în jăratic.

— Omul vostru sfânt trebuie să mănânce, altminteri îl va jigni pe *manap,* spuse Khutelun.

„Cum să-i explic despre Postul Mare şi preotul ăsta nesuferit?” se întrebă Josseran. Muşcă flămând din bucata sa de oaie, mirându-se cât de mult putea îndura Wilhelm aproape fără mâncare. Simţea o admiraţie ursuză faţă de stoicismul său, dacă

pentru altele nu.

— E o vreme sfântă, explică el. Ca Ramadanul. Nu are voie să mănânce decât pâine şi puţină apă.

Khutelun clătină din cap:

— Puţin îmi pasă dacă moare, dar nu e nici cinstit, nici drept să facem atâta drum lung prin munţi numai pentru a-l îngropa în vale, pe partea cealaltă.

— Nu pot spune nimic ca să-i schimb gândul. Nu vrea să mă asculte.

Fata îl studie pe Josseran peste buza castronului, în timp ce bea puţin lapte de capră cald.

— Noi îi venerăm pe şamanii noştri. Totuşi, te-am observat. Îl tratezi cu dispreţ.

— Sunt angajat să-l apăr. Nu sunt silit să-l plac.

— Se vede limpede.

Wilhelm ridică privirea din nefericita contemplare a focului.

— Ce-i tot spui vrăjitoarei ăsteia?

— E curioasă de ce nu mănânci.

— Nu trebuie să vorbeşti cu ea. Îţi pui sufletul în primejdie.

— Dacă e vrăjitoare, cum spui, are totuşi vieţile noastre în grija ei. Ar fi o bădărănie să nu vorbesc cu ea, nu ţi se pare?

— Vieţile noastre sunt în grija Domnului.

— Mă îndoiesc că până şi El cunoaşte drumul prin munţii ăştia, mormăi Josseran, fără ca Wilhelm să-l audă.

Khutelun urmări acest schimb de cuvinte, cu capul înclinat într-o parte, aproape ca şi cum le-ar fi înţeles limba latină.

— Eşti de aceeaşi religie cu el?

Josseran îşi atinse crucea de la gât.

— Îmi pun nădejdea în Iisus Christos.

— Îţi pui nădejdea şi în el? arătă ea spre Wilhelm.

Nu-i răspunse.

— Există credincioşi ai acestui Iisus, în Qaraqorum, continuă Khutelun.

Josseran o privi surprins. Va să zică, era adevărat. Rubruck, zvonurile care răzbătuseră despre soţia lui Hülegü, Dokuz Khatun. Încercă să-şi ascundă emoţia.

— Se ştie despre Domnul Iisus, la curtea Marelui Han?

— Hanul Hanilor cunoaşte toate religiile. Asta îl face să fie un domnitor atât de mare. Numai barbarii cunosc doar un singur Dumnezeu.

Josseran trecu peste această împunsătură intenţionată.

— Sunt mulţi care ştiu despre Domnul nostru? stărui el.

— Când ajungi în Centrul Lumii, vei vedea cu ochii tăi.

Se întreba cât de mult o putea crede pe această prinţesă sălbatică. Se mulţumea să-l sâcâie sau în cuvintele ei era un grăunte de adevăr? Dacă existau într-adevăr creştini la curtea Marelui Han, încă mai putea dovedi că era Popa Ioan.

— Tatăl meu spune că omul vostru sfânt nu săvârşeşte vrăji, spuse Khutelun.

Josseran clătină din cap.

— Atunci, la ce e de folos ca şaman?

— Oamenii noştri sfinţi sunt instrumentele lui Dumnezeu pe pământ. Ne spovedim lor. Le mărturisim păcatele noastre, iar ei ne aduc iertarea lui Dumnezeu.

— Şi atâta-i tot ce poate face omul ăsta sfânt al vostru?

— Mai vorbeşte şi în numele lui Dumnezeu. Dar nu poate face minuni. Numai Dumnezeu poate făptui miracole.

La auzul acestor cuvinte, Khutelun păru surprinsă:

— Acest Dumnezeu al vostru vă face minuni oricând vrea?

Josseran se gândi la fiul lui, murind de febră în coliba servitorilor, cu trupşorul său mic lucind de sudoare şi ochii aprinşi de acea curioasă lumină de furtună pe care o văzuse de atâtea ori pe chipurile muribunzilor. Îşi amintea cum se rugase toată noaptea în capelă pentru un miracol şi cum a doua zi dimineaţă, venind în colibă, îşi găsise fiul rece, mort.

Clătină din cap:

— Oamenii nu au căderea să înţeleagă gândurile lui Dumnezeu.

Crezu că avea să zâmbească în batjocură, dar în schimb fata îl privi cu seriozitate, clătinând din cap.

— E foarte simplu să înţelegi gândurile zeilor. Stau de partea celor care învinge.

Era o logică irefutabilă şi un argument pe care nu voia să-l contrazică. Aşa că, în schimb, spuse:

— De ce ai fost aleasă ca să ne conduci peste aceşti munţi?

Schimbarea bruscă a subiectului păru s-o descumpănească un moment, aşa cum urmărise Josseran.

— Aşa a poruncit tatăl meu.

— De ce nu l-a ales pe Tekudai?

— Nu ai încredere în mine fiindcă sunt femeie?

Când ezită să-i răspundă, Khutelun continuă:

— Nu eu am vrut să vă conduc. Mi s-a poruncit. De ce să jinduiesc eu la tovărăşia unor barbari?

Josseran observă că o înfuriase. Întoarse capul dinspre el, pentru a le vorbi alor ei; vorbe neruşinate, comparaţii nemăgulitoare între Wilhelm şi calul lui.

După ce resturile de mâncare fură luate, *manap*-ul aduse un fluier, lucrat din osul gol pe dinăuntru al aripii unei păsări. Începu să cânte. Alt bărbat i se alătură, cântând la un instrument în formă de lăută, a cărui cutie de rezonanţă, bulbucată, era cioplită din lemn de trandafir şi intarsiată cu fildeş. Khutelun bătu din palme, râzând şi cântând cu ceilalţi, lumina focului umbrindu-i profilul.

În timp ce o privea, Josseran se întrebă, nu pentru prima oară, cum ar fi fost să se culce cu o tătăroaică. Ştia cu certitudine că nu avea să fie supusă şi docilă, ca târfele din Genova şi Veneţia. Se întreba chiar cum s-ar fi putut compara cu femeia din viziunea lui, Madona înmiresmată a idealurilor sale.

Şi se mai întreba de ce se chinuia singur cu asemenea gânduri.

* * *

În noaptea aceea, Josseran şi Wilhelm dormiră împreună cu tătarii în yurta *manap*-ului, înveliţi în pleduri, cu capetele spre pereţi şi picioarele către foc. Faptul de a şti că la doar câţiva paşi de el dormea Khutelun îi tortura odihna şi, oricât era de ostenit, îi era greu să adoarmă. Conştiinţa şi patimile începeau să se războiască în el. Se lupta cu sine însuşi pentru propria onoare.

„Dar onoarea mea e mânjită cu sânge şi cu patimă”, îşi spuse el. „La drept vorbind, nici nu mi-a mai rămas pic de onoare. Iar acum, vreau să mă împreunez cu o sălbatică tătară. După Regulamentul Templului, m-am juruit supunerii şi castităţii şi mi s-a încredinţat o însărcinare sacră care ar putea să salveze Ţara Sfântă de sarazini. Şi totuşi, nu mă pot gândi decât să mă culc cu o tătăroaică.

Ai ajuns aproape dincolo de orice putinţă de mântuire, Josseran Sarrazini. Când ajungem de cealaltă parte a acestor munţi, teamă mi-e că vei fi şi dincolo de Dumnezeu.”

34

Verdeaţa văilor se sfârşi brusc. Norii se prăvăleau din înaltul piscurilor, rostogolindu-se învălătuciţi ca fumul, iar pământul de sub picioarele lor se prefăcuse în argilă. Din lume se scursese toată culoarea.

Când şi când, prin spărturile din nori, vedeau pereţi masivi urcând în ceţurile reci şi cenuşii şi zăpezi îngheţate, turlele albe ale vârfurilor apărând doar o clipă înainte de a se face iarăşi nevăzute după volbura de nori. Vulturii îi priveau de pe şteiuri sau pluteau pe vânturile reci ca gheaţa ce se îndesau prin trecători.

Pe măsură ce urcau, copitele poneilor alunecau tot mai mult pe şisturile desprinse, rostogolind pietrele cale de sute de picioare în văi, de unde nici nu li se mai auzea căderea. Caii gâfâiau, chinuindu-se să respire în timp ce urcau prin făgaşurile secate, iar când ajungeau pe culmea câte unei creste trebuia să descalece şi să-şi coboare de căpăstru animalele, alunecând şi clătinându-se, pe partea cealaltă. Urcau tot mai sus şi mai sus, lăsând departe în urmă alunii şi copacii de fistic.

Într-o seară, ajunseră la o căldare din înălţimi, iar Josseran, oprindu-se pentru a privi în urmă, văzu un moment labirintul de cicatrici al văilor şi făgaşurilor. În depărtare se zăreau podişurile singuratice ale păstorilor tadjici. Apoi, norii plumburii şi moi, presărând fulgi de zăpadă, se strânseră încă o dată în jurul lor, ca o draperie trasă peste lumină, lăsându-l singur cu ropotul copitelor pe argilă, glasul lui Wilhelm care-şi striga rugăciunile spre trecătorile cu ecouri şi urletul îndepărtat al unui lup. Lângă drum se albeau oasele unui cal mort de mult timp, fărâmiţându-se în zăpadă.

Acoperişul Lumii continua să-i aştepte undeva departe deasupra lor, cenuşiu, rece şi cumplit.

* * *

După ce ajunseră dincolo de ultimii copaci, nu mai avură unde să priponească hăţurile cailor. În schimb, Khutelun îi învăţă pe Josseran şi Wilhelm cum să împiedice picioarele din faţă ale cailor cu frâiele şi le arătă nodul special cu desfacere rapidă pe

care-l foloseau tătarii. Caii păreau obişnuiţi cu acest tratament. Josseran nu văzu nici măcar o dată un ponei tătar protestând că i se legau picioarele.

Era surprins de relaţiile dintre tătari şi caii lor. Deşi erau, fără excepţie, cei mai buni călăreţi pe care-i văzuse vreodată, nu se legau prin nici o prietenie de animalele lor, aşa cum făceau cavalerii creştini şi sarazini. Nu tratau cu cruzime un cal încăpăţânat, nici nu-i arătau vreo afecţiune deosebită unuia bun. Nu le vorbeau, nu-i mângâiau şi nu-i încurajau în nici un fel. La sfârşitul zilei, nu făceau decât să-şi ţesale la repezeală calul cu un pieptene de lemn, pentru a-l curaţi de sudoarea uscată, după care îl împiedicau imediat şi-i dădeau drumul să pască, întrucât tătarii nu le găseau ei mâncarea, nici chiar în zăpezile de la acele înălţimi.

Din partea lui, Josseran îşi făcea griji nesfârşite pentru Kismet, despre care ştia că n-avea să mai reziste multă vreme în munţii aceia îngrozitori.

Se opriseră pe ziua aceea. Acum se aflau în văile de sus, unde nici măcar cutezătorii tadjici sau kirghizi nu-şi mai instalau yurtele de vară. În ultimele câteva nopţi, fuseseră nevoiţi să se ghemuiască în zăpadă, sub corturi ad-hoc de pânză groasă pe care le înălţau sub peretele muntelui. Îşi construiau corturile cu spatele spre vânt şi-şi îngrămădeau coburii şeilor sub formă de bastioane joase pe falduri, găsindu-şi o slabă apărare împotriva vântului.

În timp ce soarele începea să apună dincolo de meterezele crunte ale Acoperişului Lumii, Kismet stătea nefericită, dârdâind în zăpadă. Era înfometată, un caraghioslâc de cal, cu oasele împungându-i pielea, ca o întruchipare a nenorocirii şi a părăsirii. O luminau ultimele raze ale soarelui, iar umbrele stâncilor se târau spre ea, făcând-o să bată din copite nervoasă la gândul încă unei nopţi geroase. Scânci şi-şi mişcă urechile când Josseran veni spre ea, să-i mângâie gâtul slăbănog.

Îi şopti la ureche câteva cuvinte de mângâiere, ştiind că dacă nu coborau curând de pe munţi avea s-o piardă.

— Nu mai e mult, viteaza mea Kismet. Trebuie să-ţi păstrezi curajul. În curând, vei avea ierburi grase de mâncare, iar soarele îţi va încălzi iarăşi coastele. Curaj.

— Ce faci?

Întoarse capul. Era Khutelun.

— Suferă.

— E doar un cal.

— Kismet e cu mine de cinci ani. O am de când am ajuns în Outremer.

— Kismet?

— Este numele pe care i l-am dat, explică el, mângâind botul iepei. Un nume mahomedan. Înseamnă… „Soartă”.

— Numele ei?

— Da, numele ei.

Khutelun îl privi uimită, cu expresia pe care i-ar fi adresat-o unui idiot descoperit jucându-se cu propriile scârnăvii.

— Voi nu le daţi nume cailor voştri? o întrebă.

— Daţi nume norilor?

— Un cal e altceva.

— Un cal e un cal. Le daţi nume şi oilor şi vitelor?

Îl lua în râs, da, dar încerca şi să înţeleagă. Avea o curiozitate pe care la ceilalţi n-o mai simţise. Deşi învăţase şi el limba lor, putând comunica acum cu uşurinţă, nu-i puneau întrebări despre el sau ţara lui, aşa cum făcea Khutelun. Îi acceptau prezenţa cu o pasivitate brută.

— Caii nu ni-i mâncăm, răspunse el.

— Vă dispreţuiţi propriii oameni sfinţi, şi totuşi vă iubiţi caii. Sunteţi un popor greu de înţeles.

Se întoarse, privind înapoi spre tabără, în lumina cenuşie, fâşiile de pânză groasă fluturând în vântul montan, jalnicul lor adăpost pentru noapte. Îl văzu pe Wilhelm chinuindu-se cu coburii şeii, cocoşat sub vânt.

— Ce lucru atât de preţios pentru el are în sac?

— Un dar pentru marele vostru han.

— Aur?

Josseran nu-i răspunse.

Călugărul adusese darurile pentru han de la Roma; o Biblie şi o psaltire comentate, împreună cu marafeturile esenţiale ale îndeletnicirii lui, un misal, un stihar şi o cădelniţă de argint. Le păzea ca şi cum ar fi fost cea mai mare comoară de pe pământ, Biblia mai ales, căci nimeni din afara bisericii nu avea voie să posede un Vechi sau un Nou-Testament, fie în latină, fie chiar în limbile vulgare. Josseran însuşi nu avea decât un breviar şi un exemplar din Cartea Orelor a Fecioarei.

— Dacă aveam de gând să vă ucidem pentru farafastâcurile

voastre, am fi făcut-o mult mai comod, acum o lună.

— Are o cădelniţă făcută din argint.

Khutelun dădu din cap, gânditoare.

— Mă îndoiesc că noul nostru han va fi foarte impresionat. După *khurlitai,* vor fi munţi de aur şi argint.

— Mai are şi o psaltire, o carte de rugăciuni şi o Biblie, care este cartea noastră sfântă. Speră să-l impresioneze pe han cu religia noastră.

— Fără magie?

Părea să nu-i vină a crede. Se întoarse la timp pentru a-l vedea pe Wilhelm pierzându-şi echilibrul şi căzând pe gheaţă.

— Nu va supravieţui călătoriei. Nici până acum nu m-aş fi aşteptat să trăiască.

— Îl subestimezi. Îi place propria suferinţă la fel de mult pe cât vă place vouă laptele de iapă.

— Pot să-i văd Biblia? întrebă ea dintr-o dată.

Întrebarea îl luă pe nepregătite.

— Trebuie să-l întrebi pe fratele Wilhelm.

— Şi va refuza. Dar nu şi dacă i-o ceri tu pentru mine.

— O păzeşte cu mare străşnicie.

— Spune-i că are prilejul să impresioneze cu religia lui o prinţesă tătăroaică.

Josseran stătu pe gânduri. Se întreba câtă pondere putea avea acest argument, când Wilhelm nu o considera o prinţesă, ci o vrăjitoare tătăroaică.

— Voi face ce pot.

Ochii li se întâlniră. O privi drept în faţă, fără ruşine. Era înfăşurată în mantaua de fetru, cu pantaloni şi cizme, iar părul îl avea ascuns sub o năframă. Atât de mult din frumuseţea ei, sau frumuseţea pe care şi-o imagina el, era ascunsă sub blănuri. Prin urmare, asta dorea? Asta era obsesia lui? Doar dorinţa de exotic, de inaccesibil, aceeaşi slăbiciune care-l năpăstuise şi înainte?

— Chiar poţi vedea viitorul? o întrebă.

— Văd multe lucruri pe care ceilalţi pot să nu le vadă. Nu e o putere pe care să mi-o fi dorit. N-am nici o stăpânire asupra acestui dar.

„Dar!” cugetă Josseran. „În Franţa, preoţii nu l-ar numi un dar. Te-ar declara blestemată şi te-ar întinde pe masa de tortură, pentru ca apoi să te ardă pe rug!”

Întunericul coborî pe neaşteptate asupra munţilor, lăsându-i

singuri cu urletul de jale al vântului şi umbrele adânci şi reci ale văii de jos.

— Te las să-ţi termini convorbirea cu calul, spuse ea. Poate că, mai târziu, ne destăinuieşti şi nouă ce gânduri are.

Şi, râzând, se îndepărtă.

35

Nu exista soare, umbră sau culoare, căci vara sosea doar pentru câteva săptămâni pe Acoperişul Lumii şi, la atât de puţin timp după începutul primăverii, nu creştea nimic la acele altitudini. Râurile erau pline de gheaţă, iar un vânt nepotolit gemea şi murmura a zăpadă, ceas de ceas, zgâriind nervii oamenilor.

Urcau statornic de câteva zile, uneori trăgându-şi caii prin troiene de zăpadă cu vântoasa în piept, de-a lungul unei serii de văi ca nişte degete ce şerpuiau în sus pe o spinare de stâncă abruptă. Aici, aerul era mai rarefiat, iar Wilhelm părea pe punctul să se prăbuşească de pe picioare. Chipul i se învineţise şi respira cu mare caznă, ţiuind din piept.

Vântul le era un duşman constant şi neobosit. Josseran constată că nu mai putea să vorbească, nici măcar să gândească, din cauza lui. Îi izbea cu degete nevăzute, încercând să-i împingă înapoi, urlând turbat la ei zi de zi.

* * *

Într-o după-amiază, ajunseră pe culmea unui povârniş înalt, unde norii se risipiră, lăsându-i să vadă galeria albă a munţilor deasupra unei întinderi de văi verzi umbrite, cu dâre de argilă şi pământ de culoarea ficatului printre masivele albe-albăstrii ale gheţarilor. Un râu ocru, încolăcit ca o venă printre alunecări de şisturi şi gheaţă, se alungea cam la o leghe sub ei.

Parcă ar fi privit pământul din cer.

Khutelun se răsuci în şa, cu basmaua fluturând în vânt.

— Iată! strigă ea. Acoperişul Lumii!

Josseran se înfioră în blănuri. În viaţa lui nu se mai simţise atât de mărunt. Acolo domneau dimensiunile lui Dumnezeu, îşi spuse el, chiar acolo, lungimile şi lăţimile Lui. Aceea era o religie crudă,

departe de simbolurile liniştitoare ale oricărei biserici.

„Îmi găseam mângâierea în ritual şi totuşi aici nu se găsesc asemenea proptele. La această înălţime, am ajuns departe de omul care credeam că eram. În fiecare zi, simt câte o nouă bucată desprinsă din făptura mea şi m-am înstrăinat de mine însumi. Nu mai sunt supus Regulii, nici în umbra Bisericii, am gânduri pe care niciodată n-am visat că mi le-ar nutri creierul. Această călătorie mi-a dăruit o libertate sălbatică."

Îl privi pe Wilhelm, cocoşat peste gâtul calului, cu gluga sutanei acoperindu-i faţa.

— Aici suntem departe de Christos! îi strigă el.

— Nici un om nu e vreodată departe de Christos, templierule! răspunse călugărul peste vuietul vântului. Mâna lui Dumnezeu ne călăuzeşte şi ne apără chiar şi aici!

„Greşeşti", replică Josseran în sinea lui. „Mâna care mă călăuzeşte pe mine aici e a unei zeităţi sălbatice, care mi-e complet străină."

* * *

Cadavrul se înnegrise de ger. Nu mai avea ochi, ciuguliţi de păsări, iar măruntaiele îi fuseseră răvăşite de animale. Apăruse deasupra lor doar un moment, printr-un văl de ceaţă. Zăcea pe un stei stâncos, deasupra potecii, cu un braţ atârnându-i ţeapăn peste marginea de piatră. Cu neputinţă de spus dacă era bărbat sau femeie.

— Pe boaşele Sfântului Iosif, ce-i asta? îngăimă Josseran.

Khutelun veni lângă el.

— Aşa e datina, îi spuse ea. Noi ne lăsăm morţii în seama viermilor. Oamenii din văi îi lasă pe ai lor zeilor.

Wilhelm îşi făcu semnul crucii.

— Păgâni, scuipă el.

Merseră mai departe. În ziua aceea, văzură încă două leşuri, în diverse stadii de descompunere. Iar în ziua următoare, pe când treceau printr-un defileu strâmt, sub un pumn de stâncă neagră crăpată de îngheţ, Josseran auzi deasupra trosnete şi strigă alarmat, crezând că era o avalanşă. În spatele lui, ceva căzu pe umărul lui Wilhelm, într-o ploaie de pietricele. Părea să nu fie nici mai mult nici mai puţin decât un uriaş păianjen negru. Wilhelm scoase un ţipăt de spaimă, iar poneiul său tresări, făcând

pietrişul să-i alunece sub copite, mai-mai să-l trântească din şa. Josseran, aflat cel mai aproape de el, o întoarse pe Kismet pe cărarea îngustă, apucă frâul calului lui Wilhelm şi reuşi cumva să-l liniştească.

Wilhelm rămase tremurând în şa, cu chipul palid ca moartea. Privea în pământ, la putreziciunea care se rostogolise peste el de la hoitul nevăzut aflat cu douăzeci de picioare mai sus.

— Poftim, Frate Wilhelm, spuse Josseran. Mâna lui Dumnezeu.

Şi-şi azvârli capul pe spate, iar mugetul râsului său îşi împrăştie ecoul pe cărările pustii de munte.

36

Zgomotul copitelor cailor răsuna prin defileu. Josseran ridică privirea, arcuindu-şi gâtul sub soarele rece. Ruinele vechiului turn se înălţau deasupra lor reliefate negru pe cerul albastru ca un gheţar. Fortăreaţa se năruise de-a lungul secolelor, iar acum nu mai rămăseseră decât câteva ziduri de chirpici dărâmate, pe culmea râpii, mărturie a unui scop de mult apus. Josseran se gândi la santinelele singuratice care patrulaseră pe-acolo.

Khutelun îşi struni calul lângă el.

— Ce e acolo? o întrebă.

— Se numeşte Turnul Soarelui.

— Turnul Soarelui, repetă Josseran.

Fata merse mai departe, prin defileu, Josseran o urmă. Cărarea se pierdea în umbra neagră a versantului.

— Legenda spune că, în urmă cu mulţi ani, un mare han a stabilit ca fiica lui să se mărite cu un prinţ care locuia de cealaltă parte a acestor munţi. Dar pe-aici se ascundeau tâlhari, iar drumul era nesigur. Aşa că fata a fost adusă la turn, cu suita ei de domniţe de onoare. La fiecare capăt al defileului au fost postaţi străjeri călare, care aşteptau să sosească prinţul cu o escortă, pentru a o duce în continuarea drumului. Dar, când în sfârşit a venit s-o ia, a descoperit că era grea cu copil.

— Străjerii, presupuse Josseran.

— Poate.

— Şi ce i s-a întâmplat?

— Domniţele au fost aduse înaintea hanului şi i-au jurat că nici

un bărbat nu se atinsese de ea şi că în fiecare zi la amiază cobora din cer un zeu călare ca să şi-o facă a lui. Au spus că pruncul aparţinea Soarelui.

— Şi hanul a crezut povestea asta?

Khutelun îi aruncă o privire scurtă:

— Nu crezi că un zeu poate să se culce cu o femeie, dăruindu-i sămânţa lui?

Josseran râse, hohotele sale reverberând la nesfârşit prin trecătoarea abruptă de stâncă.

— Nu cunosc decât un singur mod de a face copii.

Şi atunci, se gândi la propria lui credinţă, iar râsul îi pieri în gât. „Oare nu cred nici chiar eu o asemenea legendă", se întrebă, „care e tocmai piatra de temelie a credinţei mele?" Privi stingherit înapoi, la turn, apoi peste umăr, spre Wilhelm. Călugărul, cu suferinţa întipărită pe chip, se ţinea îndârjit de şa, pe când calul său îşi croia drum prin grohotiş.

„Cu cât mă îndepărtez mai mult prin ţinuturile astea barbare, cu atât îmi uit propriul popor, propria religie. Aş putea să mă pierd aici şi niciodată să nu mai găsesc calea înapoi spre creştinătate. Şi poate că nici n-aş dori-o."

* * *

În noaptea aceea, se înghesuiră laolaltă în cort să se încălzească, tremurând în blănurile şi pieile de animale. Munţii negri îngheţau sub o lună argintie. Vântul biciuia pânza în rafale neaşteptate, iar Josseran simţi un fulg de zăpadă topit prelingându-se pe ceafă, după gluga mantalei.

Lângă el, Wilhelm dârdâia.

— Khutelun spune că dincolo de munţii ăştia se găsesc creştini.

— Popa Ioan?

— Nu ştiu. Susţine numai că hanul ştie deja despre religia noastră şi are la curte credincioşi care o practică.

Wilhelm nu se grăbi să-şi formuleze răspunsul, frigul încetinindu-i gândurile.

— Ţi-am spus eu că Dumnezeu ne călăuzeşte chiar şi aici, templierule.

— Am discutat despre preceptele credinţei noastre şi şi-a exprimat dorinţa de a vedea Evangheliile, murmură el, lângă

urechea lui Wilhelm.

— I-ai spus vrăjitoarei despre Sfânta Biblie pe care o am în păstrare? şuieră Wilhelm. Cu ce scop?

— E curioasă să afle despre religia noastră.

— Să n-o atingă! Ar pângări-o!

De undeva din văile de mai sus, se auzi urletul jalnic al unui lup. O stea căzu pe cer, lăsând o dâră de argint-viu.

— Poate faci din ea prima ta convertită, spuse Josseran.

— E o vrăjitoare, dincolo de orice mântuire.

— Nu-i nici o vrăjitoare.

— Deci acum eşti expert şi în chestiunile astea?

— Nu vrea decât s-o vadă, continuă Josseran, simţind că începea să-şi piardă calmul. Cu siguranţă, cuvântul lui Dumnezeu nu le poate aduce decât binele celor care-l văd.

— Eşti înamorat de ea.

Josseran simţi împunsătura ca pe o lovitură fizică.

— Lua-te-ar dracu'! replică el.

Ştia că n-avea nici un rost să mai insiste. Se îndesă mai adânc sub blănuri, dar, când închise ochii, în minte îi apăru Khutelun, cum se întâmpla în fiecare noapte, pe întuneric. Ştia că era un păcat. Părăsise Franţa pentru a-şi afla izbăvirea în Outremer, iar acum era, cum spunea Wilhelm, înamorat de o vrăjitoare. Poate că preotul avea dreptate. Unele suflete se aflau dincolo de orice mântuire.

Inclusiv al lui.

37

Ieşiră din umbra unui perete, la lumină, cu norii acum mai jos de ei şi un soare rece strălucind pe cerul albastru spălăcit. Ca şi cum ar fi ajuns deja în cer. Sub ei, lumea se pierduse sub perdeaua norilor.

Era o lume de bolovani masivi, terenul de joacă al giganţilor, în jurul lor cu citadelele zimţate ale munţilor şi marii torenţi încremeniţi ai gheţarilor. Până şi stâncile crăpaseră de frig. Khutelun îi spuse că era cel mai de sus loc al lumii; într-adevăr, urcau de zile întregi fără să mai fi văzut nici o altă aşezare omenească sau un singur suflet de om, deşi Josseran, ridicând

odată privirea, zări doi leoparzi de zăpadă pândindu-l de pe o cornişă, departe sus, fără a clipi din ochii lor ficşi, ca alunele.

Apoi, pieriră.

Nu mai aveau alţi tovarăşi decât lupii, rareori văzuţi, cu ţipetele lor singuratice şi jeluitoare răsunând prin trecători, noaptea.

* * *

Ajunseră la un lac albastru ca oţelul, neted-oglindă, reflectând perfect în suprafaţa sa un pisc uriaş, ca un pumnal, cu salba sa de zăpezi.

Se hrăneau cu cheagurile de lapte pe care le aduseseră tătarii cu ei. Khutelun îi explicase cum se preparau. Spunea că fierbeau lapte de iapă, smântânindu-l până se forma o pastă, iar aceste resturi le puneau să se usuce la soare. După câteva zile, căpătau culoarea şi consistenţa pietrei ponce. La plecarea în expediţii lungi, tătarii îşi luau în coburi câte zece livre de cheaguri. Când alimentele locale erau îndoielnice, puneau o jumătate de livră în burduful de piele al şeii şi, până la sfârşitul zilei, clătinătura drumului producea un soi de păsat, pe care-l mâncau.

Era singura lor hrană, în timp ce traversau Acoperişul Lumii.

Nu-i îndestula nicicând. Odată, la sfârşitul unei zile de urcuş greu, Josseran o văzu pe Khutelun scoţându-şi cuţitul, pentru a deschide o venă din gâtul calului. Îşi apropie gura de şuvoiul de sânge şi bău. Când termină, acoperi rana cu mâinile până când sângele se coagulă.

Privi în jur şi îl văzu pe Josseran uitându-se la ea. Îşi şterse urma de sânge cu mâneca, zâmbindu-i. Îi observase expresia de pe chip.

— Ai stomac slab, barbarule.

Josseran nu putea vorbi. Parcă ar fi asistat la un act de canibalism.

— Câţiva stropi de sânge nu slăbesc calul. Pe noi, însă, ne ţin în viaţă.

Întoarse capul dinspre ea fără o vorbă. Însă, măcar în legătură cu calul, avea dreptate. Deşi iapa lui persană era doar cu puţin mai mult decât un schelet, poneii aceia tătăreşti îşi găseau cumva hrana şi puterea sub zăpadă. Cândva i se păruseră atât de ridicoli, iar acum îl uimeau.

Şi totuşi să bea sânge…

Wilhelm văzuse şi el ce făcuse Khutelun. Îl urma pe Josseran de-a lungul cărării.

— Tot mai crezi că nu e vrăjitoare? şuieră el.

— Lasă-mă-n pace, se răsti Josseran.

— Bea sângele animalelor! Îi aparţine Satanei!

— Pleacă de-aici, stărui templierul, şi dă-mi pace!

— E vrăjitoare! nu se lăsă Wilhelm. M-auzi, templierule? Vrăjitoare!

* * *

Îşi înfăşuraseră piei îmblănite pe picioare şi-şi târau poneii pieptiş prin viforniţe. S-ar fi rătăcit repede, dacă nu erau semnele făcute din oase şi coarne de oi moarte, pentru a-i îndruma pe călători prin zăpadă.

Într-o după-amiază, spre seară, ajunseră la un turnul mult mai mare decât toate celelalte pe care le văzuseră, făcut nu din oase, ci din pietre. Tătarii îl numeau *obo.* Unul după altul, îl ocoliră cu caii. Apoi, Khutelun descăleca şi mai adăugă o piatră peste grămada celorlalte.

— Ce faci? o întrebă Josseran.

— E pentru ispăşirea păcatelor, răspunse ea. După spusele oamenilor sfinţi din aceşti munţi, ne aduce o reîncarnare mai bună data viitoare când ne vom naşte.

Josseran nu mai auzise vreodată asemenea prostii.

— Omul se naşte numai o dată, protestă el.

— Cei din munţii ăştia cred altceva. Ei spun că, atunci când un om moare, spiritul său intră în alt trup, iar următoarea încarnare e mai fericită sau nu, în funcţie de faptele lui din timpul vieţii. Şi astfel înaintează prin o mie de vieţi, până devine una cu Dumnezeu.

— Dar tu eşti mahomedană. Doar nu crezi aşa ceva?

— Nu face nici un rău. Dacă oamenii sfinţi se înşală, n-am irosit decât câţiva paşi şi am sacrificat doar o piatră ca ofrandă. Dacă au dreptate, mi-am îmbunătăţit viaţa viitoare.

Pragmatismul unui asemenea răspuns îl copleşea. După părerea lui, credinţa era credinţă, nu ţi-o adaptai după geografie. Şi totuşi, spusele ei aveau o logică aparte, care-l făcu să zâmbească.

— Ar trebui să faci şi tu la fel, îi spuse fata.

— N-am timp pentru asemenea superstiţii.

— Vrei să atragi buclucul pe capetele noastre în timpul drumului?

Josseran ezită, simţind că ceilalţi tătari îl priveau, în aşteptare.

— Atunci, am s-o fac în numele diplomaţiei, acceptă el.

Fără tragere de inimă, îşi mână calul pe după pietre. La urma urmei, cum spusese Khutelun, cu ce putea să-i strice?

— Ce e ceremonia asta ciudată? se interesă Wilhelm.

— Este pentru iertarea păcatelor, răspunse Josseran. Vor ca şi noi doi să le urmăm exemplul.

— Confesiunea urmată de absolvirea administrată de un preot hirotonisit al Sfintei Biserici este singura cale prin care se pot ierta păcatele.

— Nu trebuie decât să dai ocol cu calul acelor pietre, frate Wilhelm. Nu e nevoie să crezi în ce faci.

— Ar fi o trădare a credinţei.

— Nu ţi-ar lua mai mult de câteva secunde.

Dar Wilhelm îşi trase calul în partea opusă turnului de pietre.

— N-am să dansez cu diavolul! pufni el şi călări mai departe, ţinându-şi capul sus, cu trufie.

Josseran privi chipurile celorlalţi. Ştia ce-şi spuneau. O umbră pluti peste vale spre ei şi, ridicând ochii, Josseran văzu un grifon dând târcoale pe curenţii de aer, la mare înălţime, scrutând solul în căutare de stârvuri.

Părea un semn de rău augur. Nădăjduia să nu fie aşa.

38

Un loc sălbatic şi aspru. Coastele munţilor erau brăzdate şi sfâşiate de prăpăstii, ca nişte urme de gheare ale cine ştie căror fiare sălbatice. Un moment, zăriră departe sub ei, într-o vale, casele de piatră ale unor ciobani tadjici stând precar pe pantă, deasupra unui râu năvalnic. Apoi, norii se rostogoliră din nou peste versantul muntelui, acoperindu-le.

Caravana înainta iarăşi prin nori, în timp ce furtuna duruia prin trecătorile din faţa lor. Cărările se sfărâmau sub picioare şi îi învăluia o ceaţă diformă, cufundându-i în frig şi tăcere.

Pantele erau presărate cu bolovani uriaşi, unii mari cât nişte colibe de ţărani înstăriţi, iar caii fornăiau protestând în timp ce-şi chinuiau copitele nepotcovite peste marna acoperită cu licheni, căutând puncte de sprijin pe stâncile străbătute de fisuri adânci de la gerul amarnic şi stârnind mici avalanşe de pietre în josul povârnişului.

Rafale puternice de vânt le aruncau zăpada în feţe, orbindu-i.

După o lungă coborâre, ajunseră la o cornişă strâmtă ce ocolea o prăpastie. Acolo, poteca era doar atât de lată cât să încapă copitele cailor şi nimic mai mult. La cea mai mică alunecare, atât animalul, cât şi călăreţul s-ar fi rostogolit spre moarte.

Wilhelm îi privi pe Khutelun şi tovarăşii ei pornind, pe când avangarda dispărea în ceaţa densă. Trase de căpăstrul calului, ezitând.

— Ai încredere în poneii ăştia, frate Wilhelm, îi strigă Josseran, din urma lui.

Trebuia să răcnească pentru a se face auzit peste mugetul râului de jos.

— Prefer să am încredere în Dumnezeu, răspunse călugărul.

Porni, începând să cânte un imn, *„Credo în Unum Deum”,* glasul său ascuţit răsunând cu ecouri din zidurile drepte de piatră ale strâmtorii.

— Cred că poneii cunosc mai bine munţii ăştia, mormăi Josseran, începând traversarea înceată, în urma lui.

Ajunseseră la jumătatea suprafeţei stâncoase, poate, când calul lui Wilhelm, poate deranjat de tresăririle nervoase ale călăreţului, se poticni pe şisturi.

* * *

Wilhelm simţi poneiul împiedicându-se, unul dintre picioarele sale dinapoi alunecând doar un moment pe marna desprinsă. Căută să-şi regăsească echilibrul; smucindu-şi crupa într-o încercare de a-şi corecta greşeala pasului. Wilhelm se smuci lateral în sa, dezechilibrând şi mai rău animalul.

— Wilhelm!

Auzi strigătul prevenitor al lui Josseran. Se aruncă jos din şa şi, cu spatele lipit de stâncă, trase de hăţuri, într-o tentativă zadarnică de a readuce calul pe cărarea îngustă.

Acum, ambele picioare ale animalului alunecaseră dincolo de margine şi ţipa cu gura sa dinţoasă.

— Ajută-mă! strigă Wilhelm la Josseran. Toate sunt acolo! Toate!

Coburul de piele al şeii conţinea Biblia comentată, psaltirea, odăjdiile, cădelniţa de argint. Wilhelm dădu drumul căpăstrului şi întinse mâna spre traistă. Degetele sale o prinseră şi încercă s-o tragă peste şa. În clipa următoare, simţi că era smucit din loc, spre prăpastie.

Întrezări, preţ de-o ameţitoare clipă, norii cenuşii fără fund şi pereţii din granit crăpaţi de ger.

Îşi lăsă sufletul în voia lui Dumnezeu, degetele sale refuzând să dea drumul preţioasei desagi cu Biblia şi psaltirea. Urlă, chiar când se dădea în seama morţii.

* * *

Se clătina spre hău, când două braţe puternice îl cuprinseră pe după mijloc, smulgându-l de la margine.

— Dă-i drumul! îi răcni Josseran în ureche. Las-o!

Un moment ce părea să se prelungească la nesfârşit, un moment când auzi argumentele pro şi contra credinţei şi a destinului său. „Nu”, hotărî el în cele din urmă, după o cercetare a sufletului ce dură cât un clipit din ochi, „nu, n-am să dau drumul traistei. Voi muri, dacă trebuie. Dar nu voi pierde conţinutul acestei desage. Altminteri, călătoria până aici şi tot ceea ce înseamnă ea pentru mine se vor irosi fără rost.”

Văzu calul cum cădea, alunecând pe panta stâncoasă, agitându-şi disperat copitele prin aer. Apoi pieri, iar Wilhelm aşteptă să-l urmeze în prăpastie. Când colo, se pomeni căzut cu spatele pe piatră şi gheaţă, privind cu ochi holbaţi zidul cenuşiu al muntelui deasupra sa. Vrăjitoarea tătăroaică stătea în picioare asupră-i, cu faţa schimonosită într-o strâmbătură de furie şi neputinţă.

Îi strigă ceva neînţeles, în limba ei păgânească. Călugărul îşi strângea la piept preţioasa traistă de piele, simţind greutatea liniştitoare a Bibliei şi a cădelniţei. Ştiind că erau în siguranţă, se ridică în genunchi şi strigă o rugăciune de mulţumire spre milostivul Dumnezeu care-l salvase pentru scopurile Lui mai înalte.

* * *

Khutelun îl privea ţintă pe şamanul creştin care-şi strângea la piept jalnica boccea, cu ochii holbaţi spre cer şi chipul încremenit în extaz. Barbarul zăcea lângă el, nemişcat. Fata îngenunche şi-i trase gluga la o parte. Când îşi trase mâna, văzu sânge închis la culoare mânjindu-i degetele; îşi spărsese capul de stâncă.

— Ce-o fi în coburul ăla aşa de preţios încât cioroiul e gata să moară pentru el? mârâi un om din escortă.

Cioroiul. Numele pe care i-l dăduseră tătarii şamanului creştin.

— Nu ştiu, şopti Khutelun.

Ridică una dintre pleoapele barbarului, dar ochii acestuia se dăduseră peste cap. Poate că murise.

— Joss-ran, şopti ea.

În chip inexplicabil, un pumn i se încleşta peste inimă.

39

— Îţi voi da sfintele taine, şopti Wilhelm.

Sărută preţioasa etolă purpurie pentru care îşi primejduise viaţa şi şi-o petrecu pe după gât. Începu să murmure cuvintele ultimei împărtăşanii, ducându-şi degetele la buze, la ochi, urechi şi frunte, în timp ce repeta familiara binecuvântare latinească:

— *Nominus padre, nominus fils, nominus spiritus sanctus…*

Se aflau în locuinţa singuratică a unui păstor tadjik. Afară, vântul vâjâia şi mugea, ca un şir de gemete ale diavolului însuşi, căutând o intrare pentru a-şi cere prada.

— Acum ai să te mărturiseşti, şopti Wilhelm, pentru ca să fi primit drept în împărăţia cerurilor.

Josseran clipi din ochi spre el, dar îi era greu să-şi limpezească privirea. Chipul călugărului era cufundat în umbră, dincoace de văpaia portocalie a focului, părând să se unduiască şi să danseze.

— N-am… să… mor…

— Fă-ţi spovedania, templierule. Dacă mori neîmpărtăşit, va trebui să-l întâlneşti pe Satan.

Josseran încercă să se ridice, dar durerea îi străpunse creierul ca un jungher, făcându-l să ţipe sonor.

— Îţi voi uşura sarcina. Am să rostesc eu spovedania în numele tău. Repetă-mi cuvintele. „Iartă-mă, tată, căci sunt un păcătos. Am păcătuit cu cugetul, am nutrit gânduri preacurveşti cu vrăjitoarea, Khutelun. În noapte, am profitat de mine însumi cu gândul la ea şi mi-am vărsat sămânţa făcând aceasta.” Spune şi tu.

— Fir-ai al dracului, popo, mormăi Josseran.

— Ai poftit la ea. E un păcat de moarte, căci ea este mahomedană şi vrăjitoare. Trebuie să te mântuieşti!

Josseran închise ochii. Durerea din ţeastă îi sfredelea creierii ca o mie de ace ascuţite.

— Spune-o! „Am glăsuit împotriva Sfinţeniei Sale Papa şi împotriva lui Wilhelm, vicarul lui. Am rostit blasfemii.”

— Nu voi… muri… şi n-am nevoie… de mântuirea ta.

— Deschide ochii, templierule!

Pleoapele lui Josseran se deschiseră, cu o tresărire. Wilhelm se aplecă spre el, făcându-l să-i simtă pe faţă răsuflarea fierbinte şi fetidă. Dincolo de capul lui se vedea o singură stea, printr-o gaură a acoperişului. Ochiul lui Dumnezeu, privindu-l.

— Înainte ca noaptea să se sfârşească, vei ajunge dinaintea Tatălui tău, în ceruri!

Josseran întoarse capul. „Tatăl meu”, se întrebă el, „sau Dumnezeu Tatăl?” Nu ştia de care întâlnire se temea cel mai tare.

— Vei apărea în faţa judecăţii şi vei fi aruncat în gheena Iadului, ridică Wilhelm mâna dreaptă, ţinând-o înaintea ochilor lui Josseran. Doar dacă nu te absolv eu cu mâna asta! *Cu mâna asta!*

„Fă-o”, răspunse Josseran în sinea lui. „De ce te împotriveşti cu atâta încăpăţânare confesiunii? Fiindcă îl dispreţuieşti pe călugărul ăsta tiranic sau pentru că simţi că ai ajuns în afara împărăţiei lui Dumnezeu?”

* * *

Aşteptase până când tatăl său fusese chemat la o consfătuire în Carcasonne. Era vasal al Contelui de Toulouse, iar Regele Ludovic chemase la încă un pelerinaj înarmat în Ţara Sfântă, pentru a elibera Ierusalimul de sarazini. În calitatea lui de cavaler şi supus al contelui, tatăl lui era obligat să răspundă

chemării la arme.

În aceeaşi noapte, Josseran s-a dus în camera ei. „Şi fie ca Dumnezeu să mă ierte”, şi-a spus. De patru ori a avut-o în noaptea aceea, împerechindu-se ca un câine, auzind-o cum gâfâia sub el, cu sudoarea şi sămânţa scurgându-li-se pe patul tatălui său. De fiecare dată când se împreuna cu ea îl auzea pe diavol râzând, în timp ce-l trăgea spre infern.

Ce-o fi gândit, nu avea nici un gând pentru tatăl lui?

În noaptea următoare, s-a dus din nou. Cu cât se adâncea mai mult în păcat, cu atât părea să conteze mai puţin pentru el. Căci, atunci când eşti pierdut, singura alinare e să te pierzi şi mai mult. Acum credea că aceasta era calea pe care oamenii răi deveneau cu adevărat malefici. O dată ce ai săvârşit un păcat de neiertat, ce importă încă unul? Uneori, singura uşurare a chinurilor vinovăţiei se găseşte păcătuind din nou.

Zăcea goală în pat, iar el îşi îneca propria conştiinţă în carnea ei fierbinte şi umedă. „O fi fost oare şi o urmă de mândrie în a lua ceea ce-i aparţinea tatălui meu”, se întreba, îl convinsese cumva orgoliul tineresc că acum el era bărbatul cel mai grozav?

* * *

— Astă-seară, ai să-L vezi pe Christos sau, de nu, pe Satan, latră Wilhelm. Ce zici?

— Nu am… păcătuit cu ea.

— Este o sălbatică şi o păgână. Ai păcătuit cu ea în cugetul tău! E acelaşi lucru!

Josseran se strâmbă iarăşi, fiecare cuvânt, fiecare sunet torturându-l cumplit.

— Nu mă îndoiesc că Dumnezeu stă treaz în cer, făcându-şi griji pentru plăcerea mea deznădăjduită şi singuratică în întuneric. Dumnezeul tău e mai rău decât o soacră!

Auzi respiraţia şuierătoare a lui Wilhelm la auzul acestei noi blasfemii.

— Trebuie să mărturiseşti! repetă călugărul.

„Da, mărturiseşte”, spuse Josseran în sinea lui. „Fă-i hatârul. Acum ce mai contează?”

* * *

Avea chipul îmbujorat, dar pielea umerilor şi a braţelor îi era ca fildeşul şlefuit. Călugărul îi scosese mantaua şi hainele. Văzu că avea pieptul şi burta acoperite cu un strat fin de păr care strălucea ca bronzul în lumina focului. Muşchii-i erau tari ca nişte odgoane împletite.

Ciudăţenia înfăţişării lui o făcu să inspire tăios. Dezgolit astfel, arăta înfricoşător şi totuşi, într-un chip straniu, o atrăgea.

Îşi simţi dintr-o dată gura uscată.

Se temea să nu moară. Nu putea înţelege de ce o revolta astfel moartea unui barbar. Grija ei nu era numai pentru furia sau dezamăgirea tatălui său, dacă nu reuşea să-şi ducă în siguranţă la Qaraqorum oamenii daţi în grijă, aşa cum i se poruncise. Se îngrozea la gândul rănii pe care moartea lui i-ar fi pricinuit-o în inimă.

Ştia că nu-l putea lăsa să moară.

* * *

Wilhelm auzi un sunet în spatele său şi întoarse capul.

— Tu! icni el.

Văzu mai întâi gluga purpurie, căci tătăroaică intră de-a-ndărătelea , la fel cum făcuse în *ordu*-ul lui Qaidu. Cânta o melodie ritmică şi înceată în limba infernală pe care o vorbeau acei păgâni. Trei dintre oştenii ei o urmară în colibă, cu chipuri crunte. Khutelun merse cu paşi târşiţi până în mijlocul cortului şi îngenunche lângă foc, strângându-şi în mâini îmblăciul de cârpe şi tamburina, uneltele diavolului.

Ochii i se rostogoleau în cap. Ştia că era drogată, o femeie posedată de demoni.

Cu un ţipăt, Wilhelm încercă să acopere trupul gol al lui Josseran.

— Ieşi afară de-aici! strigă, apucând-o de umeri ca s-o îmbrâncească.

Imediat, tătarii din escortă îl înşfăcară de braţe, târându-l afară. Îi legară încheieturile mâinilor cu curele, râzând de zvârcolelile lui zadarnice. Apoi, îl trântiră pe pământul rece să zbiere cât poftea în pustiul nopţii.

Wilhelm suspina de neputinţă. Pe muntele acela domnea necuratul, iar lepădătura diavolului târâse încă un suflet creştin în infern.

40

Josseran deschise ochii. Fumul focului de lemne ieşea alene prin gaura tavanului, iar pe uşă cădea pieziş lumina galbenă a soarelui, perdeaua de fetru fiind trasă în lături pentru a lăsa să se vadă o pajişte verde de munte. De afară se auzeau tropăieli şi nechezaturi de cai. Furtuna trecuse şi peste munte se lăsase liniştea. Vântul nu mai sufla cu putere, gemând doar încet prin jurul pereţilor. Wilhelm stătea aşezat lângă foc, privindu-l.

— E bine de tine că n-ai murit, templierule, şopti el. Sufletul ţi-este adâncit în păcat.

Pulsaţiile dureroase din ţeastă slăbiseră. Wilhelm îi săltă capul, pentru a-i apropia de buze un castron din lemn cu lapte de iapă fermentat.

— Cât am… dormit?

— O noapte doar.

— Khutelun…

— Vrăjitoarea e afară..

— Nu e… vrăjitoare, bâigui Josseran.

— E posedată de diavol.

— Totuşi se pare că… m-a vindecat… de boală.

— Lucrarea necuratului.

Josseran îşi duse uşurel degetele la pielea capului. Avea părul încleiat de sânge uscat şi, dedesubt, se căsca o rană. Ridică privirea spre călugăr, care rămăsese aplecat peste el.

— Crezusem c-aveam să mor.

— N-a vrut-o Dumnezeu.

— A fost aici. Ţin minte. Ea a venit aici.

— A încercat să te înrobească prin drăcoveniile ei.

— Drăcovenii?… Atunci, şi Christos a fost un drac?

Wilhelm îl privi ţintă, de-a lungul nasului său palid, coroiat.

— Domnul nostru a fost un tămăduitor. Îndrăzneşti s-o compari pe sălbatica asta cu milostivul nostru Domn?

— M-a vindecat… atunci, şi ea e o tămăduitoare. Tot o mai numeşti… vrăjitoare?

— Dacă eram în Outremer, te-aş fi acuzat de erezie!

— Ei, poate… e mai bine că nu suntem… în Outremer.

— Diavolul ne poate amăgi în multe feluri. Se hrăneşte în

special cu cei slabi şi creduli.

Peste intrare se aşternu o umbră şi apăru Khutelun, cu mâinile în şolduri. Lui Josseran i se păru că zărea o mică uşurare în ochii ei, când îl văzu ridicat în capul oaselor, dar expresia i se şterse la fel de repede pe cât se ivise, după care nici nu mai putu fi sigur că o văzuse cu adevărat.

— Pari să-ţi fi recăpătat puterile, spuse ea.

— Durerea de la cap mi-a trecut, murmură Josseran. Îţi mulţumesc.

— Pentru ce?

— Pentru… rugăciunile tale.

— Aş fi făcut la fel pentru orice bolnav din grup.

Khutelun luă un vas cu came fiartă aburindă şi i-l aduse, punându-l lângă el.

— Trebuie să mănânci.

Un moment, ochii li se întâlniră. „Aş vrea să ştiu ce gândeşti”, spuse în sinea sa Josseran. „Îmi eşti tot atât de necunoscută ca munţii ăştia. Iar temperamentul tău e întru totul la fel de imprevizibil.”

— Mă bucur că te-ai întremat, spuse fata. Tatăl meu s-ar fi supărat dacă piereai. M-a însărcinat să te duc cu bine la Centrul Lumii.

Se ridică şi ieşi din colibă.

Wilhelm privi lung după ea, strângându-şi în mână crucifixul de la piept.

— Ce-a zis? Neîndoielnic, se laudă că te-a vindecat.

— Tu erai gata să… mă îngropi. Nu se cădea… să-i… mulţumesc?

— Nu erai *in extremis.* N-ai suferit mai mult decât o lovitură la cap. N-a fost nimic grav.

— Te pregăteai să-mi administrezi… sfintele taine.

— Nu era decât o stratagemă ca să te conving să mărturiseşti şi să-ţi despovărezi sufletul de păcate.

Josseran privi spre micul dejun pe care i-l adusese Khutelun.

— Iarăşi oaie fiartă.

— Nu e oaie. În dimineaţa asta, ne bucurăm de o schimbare de regim.

Pe chipul lui Wilhelm se vedea o expresie greu de descifrat.

— Unul dintre cai a murit azi-noapte.

Josseran simţi un fior amorţindu-l până în măduva oaselor.

— Care cal?

Călugărul nu-i răspunse. Cel puţin, avu bunul simţ de a părea întristat.

— Kismet, înţelese Josseran.

— Vrăjitoarea a spus că n-avea nici un rost s-o lăsăm pradă vulturilor, se ridică Wilhelm în picioare. Dumnezeu, în înţelepciunea Lui, a ales să ia sufletul calului în loc de al tău.

Apoi, adăugă:

— Poate l-a găsit de mai mare preţ.

— Atunci, nu e drept. Ar fi trebuit să fie mai îndurător cu iapa mea. Eu am ales călătoria asta. Nu ea.

— Cum cutezi să rosteşti asemenea blasfemii! Nu era decât un dobitoc de povară! Mulţumeşte-i Domnului că mai eşti în viaţă!

Şi ieşi, ca o furtună.

Kismet, îşi spuse Josseran. Simţea în gât un nod de durere. Wilhelm avea dreptate; de ce să sufere după un cal? Şi totuşi, îl încercau remuşcările. Încă o dată, îşi recunoştea responsabilitatea pentru moartea altcuiva şi, cu toate că nu era, cum spusese preotul, decât un simplu cal, nu-i uşura cu nimic ruşinea. Kismet îngheţase şi flămânzise pas cu pas, cum cu siguranţă şi tatăl lui simţise înfrigurarea şi foamea de alt fel în propriul piept — şi, asemenea lui, suferise mult până a-şi da în sfârşit ultima suflare.

Iar acesta era motivul pentru care nu se confesase, aşa cum îi cerea Wilhelm. Pe lângă adevăratul păcat, toate celelalte crime păreau complet lipsite de însemnătate şi, dacă el nu vedea nici o şansă de mântuire pentru ceea ce-i făcuse tatălui său, atunci de ce ar fi fost Dumnezeu de altă părere?

* * *

A doua zi, Josseran era gata de plecare. Wilhelm îi bandajase capul cu nişte feşe şi se pregăteau să-şi reia călătoria, îşi înşeuară caii, sub un cer curat ca lacrima, lumina reflectată a soarelui pe zăpezile de deasupra orbindu-i.

— E ceva în neregulă cu tătarii ăştia, şuieră Wilhelm, strângând chinga şeii.

Khutelun îi înlocuise calul cu unul dintr-ai ei, o iapă galbenă ca paiul, cu albeaţă pe un ochi şi mereu arţăgoasă. Şi Josseran avea un cal nou, un armăsar de culoare murdară, cu umerii ca un

gater.

— N-am observat nimic neobişnuit, mârâi el.

— Tătarii se uită urât la noi. Li se citeşte sângele în ochi.

— Nu la *noi* se uită urât, frate Wilhelm, la *dumneata* se uită.

Clericul se holbă la el, mirat.

— Proasta lor dispoziţie se îndreaptă numai spre dumneata, continuă Josseran, ca şi cum i-ar fi explicat ceva unui copil mic.

— Spre mine?

— Te învinuiesc pentru cele întâmplate. Am pierdut un cal şi o zi de mers. Spun că ne aduci ghinion.

— Nu e vina mea că a alunecat piciorul calului pe stânci!

— Dar dumneata eşti cel care a refuzat să mâne calul pe după *obo.*

— Nu era decât o superstiţie de-a lor prostească!

— Poate că ai dreptate. Dar vezi ce-ai făcut, din prea multă mândrie? Le-ai întărit credinţa în sfinţenia *obo*-ului, iar acum cred că propria dumitale religie nu poate fi la fel de puternică precum a lor, căci nu te-a apărat. Aşa că, încercând să dovedeşti ce mari suntem, n-ai reuşit decât să le împuţinezi respectul faţă de noi.

— N-am să-mi înjosesc credinţa supunându-mă vrăjitoriilor lor.

— O-i fi dumneata un om foarte cucernic, frate Wilhelm, dar înţelept nu eşti.

Josseran se urcă în şaua noului cal. După Kismet, avea senzaţia că încălecase un ponei pentru copii.

Wilhelm smuci şi el de căpăstru, transmiţându-i enervarea iepei, care întoarse capul, încercând să-l muşte.

— Sunt momente când mă tem că ai uitat scopul misiunii noastre. Voi face un raport complet despre conduita dumitale, când ne întoarcem la Acra.

— Dacă mai continui să te împotriveşti însoţitorilor noştri, n-ai să mai revezi Acra niciodată.

— Cum o vrea Dumnezeu.

— Uneori, frate Wilhelm, am impresia că pui la prea grele încercări răbdarea Domnului nostru.

Wilhelm înhaţă Miele calului lui Josseran:

— Asta-i o blasfemie.

Josseran se aplecă spre el:

— Vrăjitoarea noastră încă mai doreşte să vadă Biblia şi psaltirea.

— O să le profaneze.

— Dumnezeirea mă-tii! înjură Josseran şi smuci frâul calului din mâinile lui Wilhelm, pornind pe cărare.

41

Piscurile albe ale Acoperişului Lumii rămăseseră în urmă, pierdute într-un plafon de nori plumburii. Dintr-o dată, aerul devenise mai cald. Urmau o potecă peste o dună de nisip afânat, spre o mlaştină cu apă sărată, unde apropierea lor sperie un stol de gâşte sălbatice care-şi luară zborul. Străbătând o vale presărată cu bolovani, mai trecură printr-o strâmtoare şi deodată ieşiră pe o câmpie întinsă, cu nisip întărit de arşiţă şi pietriş negru.

Un drum prăfos ducea spre o alee cu plopi tremurători şi un vast oraş dintr-o oază, pe lângă case de chirpici cu paie şi bălegar uscându-se la soare pe acoperişurile plate. Trecură prin dreptul unui şir nesfârşit de căruţe trase de măgari, pline până sus cu pepeni, verze şi morcovi, şi grupuri ce păreau uneori a fi familii întregi cocoţate pe tălpicile laterale. Chipuri mirate se holbau la ei de pe câmpii şi din case.

Khutelun călărea lângă Josseran. Avea eşarfa înfăşurată în jurul feţei, încât nu i se vedeau decât ochii negri, lichizi.

— Locul acesta se numeşte Kashgar, îi spuse ea.

— Deci am trecut cu bine de Acoperişul Lumii.

Fata îşi scoase basmaua.

— Ai avut un păzitor, creştine.

Creştine. Deci nu mai era un barbar.

Privi în jur, pentru a-l vedea pe călugăr cocârjat peste poneiul cu albeaţă la ochi, în spatele lor.

— Păzitor? Mai degrabă mi-aş încredinţa viaţa unui câine.

— Nu la şamanul vostru mă refeream. Ai un bărbat care călăreşte alături de tine.

Josseran simţi firişoarele de păr de la ceafă începând să i se zbârlească.

— Ce bărbat?

Khutelun îl privea, cu faţa pe cât de senină, pe atât de sigură.

— Are păr lung şi galben, bătând spre argintiu, şi o barbă foarte asemănătoare cu a ta. E bătrân, dar poartă spadă şi

armură de oţel. Pe umeri are o mantie albă, cu o cruce roşie pictată aici, pe umărul stâng. L-am văzut călărind adesea, chiar în urma ta.

Parcă i-ar fi turnat cineva apă rece pe spinare. Nu-i putu răspunde; amuţise. Omul pe care-l descria era tatăl lui. Wilhelm avusese dreptate. Asta nu putea fi decât vrăjitorie.

* * *

Tatăl său nu-i spusese o vorbă înainte de plecare, dar Josseran era convins că ştia. I-o citea în ochi. Când se întorsese din Carcassonne, îi spusese că se scuzase din slujba în pelerinajul înarmat al Regelui Ludovic din pricina vârstei, dar la câteva zile după înapoiere anunţase că se răzgândise. Îşi declarase dorinţa bruscă şi necaracteristică pentru el de a ajuta la eliberarea Ţării Sfinte de sarazini.

Josseran însă cunoştea adevăratul motiv pentru care-şi schimbase hotărârea.

Au spus că, la acostarea corăbiilor în Damietta, pe mal îi aşteptau zeci de călăreţi mahomedani. Cavalerii franci s-au adunat pe plajă, şi-au înfipt în nisip lăncile şi scuturile ascuţite şi au aşteptat atacul.

Dar tatăl lui şi-a tras calul prin valuri, spre liman, unde a sărit imediat în şa. Nici nu s-a oprit să-şi încheie zalele. S-a repezit pe lângă apărătorii surprinşi, năpustindu-se în mijlocul sarazinilor, unde a ucis trei înainte de a fi el însuşi răpus, cu o lovitură de spadă în pântec. L-au dus înapoi pe corabie, încă viu. Spuneau că se chinuise patru zile până să moară.

De ce să fi făcut una ca asta?

Josseran nu avea decât un singur răspuns pentru impetuozitatea tatălui său şi ştia, în adâncul sufletului, că nu sarazinii erau vinovaţi de moartea lui.

* * *

— Creştine? spuse Khutelun, smulgându-l din reverie.

— Omul pe care îl descrii e tatăl meu. Dar a murit de ani de zile şi n-ar călări cu mine niciodată.

Ochii ei erau de nepătruns.

— Ştiu ce văd.

Josseran o privi lung. „Ce se întâmplă cu mine?” se întrebă. „Călătoria asta a început ca o misiune simplă, de a cere audienţă la un han tătar, a-i propune o alianţă împotriva sarazinilor. Şi când colo, iată-mă târât într-o odisee până dincolo de hotarele lumii şi toate convingerile la care ţin, castitatea, datoria şi credinţa mea, îmi sunt asaltate fără cruţare de femeia asta.”

— Printre noi, vrăjitoria se pedepseşte cu moartea, îi spuse el.

Khutelun îi susţinu privirea, cu ochii ei negri scăpărând de o furie neaşteptată.

— Dacă nu ştiţi cum să comunicaţi cu lumea spiritelor, atunci nici nu-i de mirare că voi, barbarii, sunteţi învinşi atât de uşor în luptă.

Îşi îndemnă calul înainte, iar Josseran rămase privind după ea, blestemându-şi mândria şi simţind că-şi pierdea toate certitudinile pe care le preţuise odinioară.

PARTEA A TREIA
CARAVANSERAI

Kashgar — Kumul
Anul Maimuţei

42

Străbătuseră Acoperişul Lumii căutându-l pe Popa Ioan şi regatele Magilor din Evanghelie, dar tot ce găsiră dincolo de zidurile şi turnurile de veghe erau mahomedanii. Oraşul nu arăta aşa cum îşi imaginase Josseran legendara Cathay, ci îi părea doar asemenea oricărei alte localităţi din Outremer, cu hanuri şi bazaruri, porticuri cu arcade, cupole mozaicate şi biserici mahomedane ce se profilau pe cerul de un albastru spălăcit, sub uriaşul zid curbat al citadelei.

Locuitorii de aici se numeau uighuri. Spre surprinderea lui, Josseran constată că nu aveau înfăţişarea cu ochi migdalaţi şi nas turtit a însoţitorilor tătari. De fapt, arătau ca grecii şi limba lor semăna mult cu turceasca pe care o învăţase în Outremer. Şi tătarii o vorbeau curgător, altoită cu un amestec de expresii de-ale lor.

Îi urmă pe cei din escortă, înghesuindu-se prin îmbulzeala de pe străzi, prin dreptul vechii moschei unde bătrâni cu fesuri de rugăciune brodate stăteau aşezaţi pe treptele *iwan*-ului şi copii desculţi se jucau în pârâul unui canal de scurgere.

Bazarul era o bacchanală a simţurilor. Josseran văzuse multe pieţe arăbeşti în Outremer, dar nici una nu se compara cu acest bazar ca mărime şi culori. Mulţimile îi presau din toate părţile, iar Josseran se uita cu gura căscată ca un ţăran la bâlci. Ganguri ca nişte văgăuni se răspândeau în toate direcţiile, strâmtorile umbrite fiind străbătute de raze galbene ale soarelui unde cerşetori ologi gemeau şi întindeau după pomană gheare noduroase. Bărbieri rădeau ţestele clienţilor cu cuţite lungi, fierari şi brutari asudau în dogoarea fierbinte a cavernelor lor cu pereţi înnegriţi, clinchetele metalice şi ţipetele negustorilor amestecându-se cu mirosul cald de pâine coaptă şi duhorile de bălegar şi scârnăvii omeneşti.

Se vedeau suluri mari de mătase, mai lungi decât un stat de

om, şi saci de stambă cu mirodenii, portocalii, verzi şi roşii ca ardeiul; Josseran observă covoare roşii bogate, pumnale ornamentale lucrate de mână, sclipind de jad şi rubine, capete de capră fierte privind cu ochi tulburi de pe pereţi şi bojoci grăsoşi de oaie clocotind în cazane mari. *Bazaaris*-ii stăteau pe vine printre saci pântecoşi cu haşiş, în timp ce pe balcoanele cu dantelării de lemn ale ceainăriilor bătrâni cu bărbi albe şi halate lungi sorbeau ceai verde şi fumau pipe bulbucate.

În toate părţile se înghesuiau case de lemn cu un cat şi din când în când, ridicând ochii, Josseran zărea câte o faţă voalată privindu-l de după un oblon decorativ de fereastră, numai pentru a dispărea într-o clipă.

Văzduhul era plin de praf şi musculiţe. Năduşeala îi şiroia pe şira spinării şi-i scălda chipul, în timp ce era purtat prin forfota mulţimii. Printre chipuri vedea piei de toate culorile, de la cele blonde până la altele bronzate precum cafeaua şi costume de tot felul; existau vânzători cu pielea argăsită şi nasul coroiat, în caftane şi turbane ca ale sarazinilor, şi călăreţi plini de nisip, cu mantale lungi de piele şi căciuli tivite cu blană, ale căror piei de oaie le băteau cizmele; se vedeau tadjicii cu pălării înalte şi negre şi uighurii, uşor de recunoscut după botinele de piele şi tunicile negre lungi până la genunchi; femei cu eşarfe colorate de mătase, brăţări de aur la glezne şi inele pe degete, iar altele ascunse sub şaluri cafenii groase, atât de lungi şi de diforme încât ar fi fost cu neputinţă să spui încotro stăteau cu faţa atunci când nu umblau.

Dar bazarul nu le aparţinea oamenilor, ci animalelor; cămilelor, vitelor cu coarne mari şi înfăţişare fioroasă numite yaci, măgarilor, cailor şi caprelor. Zarva şi mirosurile lor umpleau aerul şi peste tot li se călca bălegarul în picioare. De jur împrejur răsuna cea mai mare hărmălaie de tălăngi de la căruţele trase de cai şi măgari, pline vârfuit cu dovleci, fasole şi varză, şi strigătele de *„Borş! Borş!”* ale cărăuşilor care încercau să-şi facă loc prin gloată. Pe *maidan,* călăreţi kirghizi bărboşi galopau şi se răsuceau prin nori groşi de praf, înainte de a-şi începe trocul, în timp ce alţii stăteau adunaţi zbierând şi gesticulând în jurul luptelor de cocoşi.

Khutelun mergea cu paşi mari în faţa lor, ducându-şi de căpăstru calul, o siluetă exotică până şi în mijlocul acelui puhoi sarazin, cu *del*-ul ei purpuriu şi eşarfa lungă de mătase

înfăşurată strâns în jurul capului. Numai coada lungă ce i se răzleţea pe umăr o făcea să poată fi recunoscută ca femeie. Mulţimile se dădeau la o parte din calea lor, făcându-le loc cu respect stăpânilor tătari şi ciudaţilor lor însoţitori.

* * *

Josseran o privea tocmindu-se cu geambaşii de cămile. Se mira să descopere că limbajul negustoresc din jurul lui semăna foarte mult cu turca pe care o auzise vorbită în Outremer şi că însăşi Khutelun îl putea grăi ca orice vânzător ambulant de medină. Se angajase într-o târguiala aprinsă cu un negustor de cămile chior.

— Ce fac? se interesă Wilhelm.

— Khutelun zice că trebuie să dăm caii la schimb pentru cămile. De aici, avem de traversat un mare deşert pentru a ajunge la Qaraqorum.

— Un deşert? Cât de departe mai au de gând să ne ducă?

— De vreme ce tot e prea târziu ca să ne întoarcem, poate e mai bine să nu ştim.

— În curând, vom ajunge la însăşi marginea lumii. Poate urmăresc să ne ia cu ei jos în Hades, ca să-l cunoaştem pe adevăratul lor conducător.

— Sunt oameni din carne şi sânge ca noi, frate Wilhelm.

— Fac vrăji şi beau sânge de cal. Sunt odraslele diavolului.

Josseran simţea ochi privindu-i din toate colţurile bazarului. Chiar şi în adunarea aceea exotică, bănuia că ofereau un spectacol neobişnuit, în mantalele lor tătăreşti de ocazie, Josseran având părul roşu ca flacăra, încă încleiat cu sânge vechi, iar Wilhelm, slăbănog şi cumplit, cu ochii înroşiţi de oboseală şi barba sură neîngrijită sub capişonul negru. Slăbise enorm în ultimele săptămâni, iar obrajii săi supţi îl făceau să arate ca un moroi.

Un cerşetor îl trase de mânecă, iar călugărul strigă un blestem, smucindu-se din loc. Unul dintre tătari se repezi asupra cerşetorului, croindu-l cu biciul.

Între timp, Khutelun apucase în pumn caftanul omului cu un singur ochi.

— Încerci să ne jefuieşti, mârâi ea. Creşteţi-ar buboaie pe mădularul ascuns şi putreziţi-ar precum carnea la soare!

— E un preţ bun! protestă geambaşul, încă rânjind ca un smintit. Puteţi întreba pe oricine! Eu mi-s om cinstit!

— Dacă tu eşti om cinstit, apoi în deşert creşte orez şi calul meu poate recita *surate* din Q'ran!

Şi o ţinură tot aşa, Khutelun ţipând insulte şi tocmindu-se la preţ. Dacă n-ar fi asistat la acest gen de negoţ de mii de ori în medinele din Acra şi Tyr, Josseran ar fi putut crede că tătăroaică şi chiorul cu cămilele erau gata-gata să se încaiere. Khutelun scuipa în praf şi-şi agita pumnul în faţa geambaşului, în timp ce acesta îşi ridica mâinile spre cer şi-şi implora Dumnezeul să intervină în favoarea lui înainte de a ajunge falit că oferea preţuri atât de mici.

Dar nu se ajunse la păruială şi nici o viaţă nu se prăpădi în ziua aceea la bazar. În schimb, peste o oră, Khutelun şi tătarii ei părăsiră bazarul cu un convoi de cămile în locul cailor şi geambaşul chior rânjind în chip de călăuză.

43

Oaza Kashgar se întindea cale de o zi călare pe câmpie, prin alei cu plopi, plantaţii de floarea-soarelui şi grâu verde. Josseran privi înapoi, spre colinele roşii şi roase de vânturi din spatele lor, dincolo de care abia se mai zăreau prin pâcla arşiţei piscurile Acoperişului Lumii. Acum nu mai era decât un vis.

Petrecuseră noaptea într-un *caravanserai* dărăpănat, cu pereţi de pământ. *Caravanseraiurile* din deşert erau nişte hanuri fortificate, un liman ferit de bandiţi pentru caravanele bogate care străbăteau pustiurile. Acesta avea ziduri golaşe de chirpici, fără ferestre, deşi existau ambrazuri înguste pentru a trage cu săgeţile. Intrarea era păzită cu o poartă solitară, zăbrelită cu lemn şi fier. Avea o curte centrală unde se adăposteau animalele, un puţ cu apă, chiar şi o capelă mahomedană. Clădirea principală consta dintr-o sală mare cu plafon înalt, boltit, şi pardoseală de pământ bătătorit, unde călătorii mâncau şi dormeau laolaltă. Regulile *caravanseraiurilor* erau neabătute, îi spuse Khutelun lui Josseran. Nici chiar duşmanii de moarte nu se ciondăneau când erau în sanctuarul unui *caravanserai.*

În noaptea aceea, ei erau singurii călători şi aveau la dispoziţie toată sala imensă. Deşi coborâseră de pe munţi,

noaptea era încă rece, iar Josseran se ghemui în blănuri, pe pământul tare. Privea spre grinzile înnegrite din înaltul tavanului, întrebându-se cât de mulţi călători mai trecuseră de-a lungul secolului pe sub bolta aceea enormă, neguţători pe Drumul Mătăsii mergând spre răsărit, în Cathay, sau spre apus, în Persia, cu încărcăturile lor de mătăsuri, mirodenii, ivoriu şi monede romane. Cu siguranţă, printre ei fuseseră foarte puţini creştini ca el. Auzise despre comercianţi veneţieni care se zicea că veniseră încoace, dar nu se mai întorseseră niciodată ca să povestească.

Se întreba dacă avea să le împărtăşească soarta.

Lumina focului juca pe pereţii gălbui. Tătarii păreau posomorâţi; s-ar fi zis că se temeau de deşert şi mai mult decât se temuseră de Acoperişul Lumii. Moralul le coborâse şi mai tare, chiar înainte de apusul soarelui, când la porţile *caravanseraiului* apăruse un călăreţ. Venise cu toată viteza dinspre apus, avea calul frânt de oboseală, cu coastele brăzdate de spumă. Josseran îl recunoscuse pe unul dintre străjerii de corp ai lui Qaidu.

Khutelun ascultase mesajul şoptit de acesta, apoi se îndepărtase, cu buzele albite.

Veşti proaste. Josseran se întreba ce putea să fie.

Luaseră o masă cu carne de oaie, pilaf şi mirodenii. Firişoare de nisip îşi găsiseră cu siguranţă drumul în orez şi scrâşneau printre dinţi. Aşa avea să meargă de-acum încolo, îl prevenise Khutelun. Deşertul se strecura pe furiş în toate.

La fel ca diavolul, răspunse Wilhelm, când Josseran îi tălmăci cuvintele.

— Dacă tot ce se spune pe-aici devine prilej pentru o predică, replică Josseran, atunci am să te las surd şi mut pe tot restul călătoriei.

* * *

După masă, se culcaseră pentru noapte. Wilhelm zăcea lângă el, sub un maldăr de blănuri.

— Când ai de gând să mi te spovedeşti? şopti călugărul în întuneric.

— Mă tem că devii obositor.

— Ţi-e sufletul în primejdie.

— Lasă-mi sufletul în grija mea.

— Mi-aş nesocoti îndatoririle de călugăr, dacă nu-mi fac griji

pentru binele tău spiritual. Am văzut cum te uiţi la vrăjitoare.

— Nu eşti duhovnicul meu. Mă aflu aici ca să te apăr de pericole la drum. Nemurirea sufletului meu nu ţi-a fost dată ţie în păstrare.

— N-ai depus jurământ de castitate când ai intrat în ordin? i-o întoarse Wilhelm.

— Nu am jurat supunere pe viaţă. M-am legat de Templu pe cinci ani, ca penitenţă. Acei cinci ani aproape s-au încheiat.

Wilhelm tăcu un timp, părând să digere această informaţie.

— Atunci, nu eşti un adevărat cavaler al Templului?

— Mi-am îndeplinit cu credinţă legământul în slujba Ordinului. La sfârşit, mă voi întoarce în Franţa. Am un conac şi câteva plantaţii sărmane care neîndoielnic mi-au fost furate de vecinii ce mă cred mort.

— Ţi-ai părăsit moşia ca să vii în Outremer? Ce păcat cerea un asemenea canon de pocăinţă?

Când Josseran nu-i răspunse, Wilhelm urmă:

— Trebuie că ceva ţi-apasă greu de tot conştiinţa.

— Slujba mea pentru Ordin îmi aduce izbăvirea de păcatele lumeşti.

— De aceea te simţi liber să huleşti atât de liber în călătoria asta? Crezi că slujirea Templului te va absolvi şi de faptul că pofteşti la o vrăjitoare?

— Fii sigur că-i voi înşira păcatele mele confesorului de la Templu, când mă întorc.

— Fii sigur că şi eu le voi înşira.

— Nici nu mă îndoiesc.

— Îndreaptă-ţi purtarea, dacă doreşti să mai vezi oraşul Toulouse, templierule, mai spuse Wilhelm şi se întoarse pe cealaltă parte, adormind curând.

* * *

Îndreaptă-ţi purtarea, dacă doreşti să mai vezi oraşul Toulouse, templierule.

Josseran zăcea treaz, cu privirea în întunecime. Consecinţele sfidării lui erau limpezi. Fără îndoială, bunul călugăr intenţiona să-l acuze în faţa Consiliului, la înapoierea în Outremer. Cunoştea reputaţia acelor Dominicani, Ordinul Călugărilor Propovăduitori. Inchiziţia lor avea acum o dispensă specială de la Papă, care le

îngăduia să tortureze în timpul cercetării acuzaţiilor de blasfemie şi erezie.

Deşi se temea de Wilhelm, în acelaşi timp era izbit de goliciunea ameninţării lui. *Dacă doreşti să mai vezi oraşul Toulouse.* Cândva, aceasta fusese litania lui personală; întotdeauna îşi făgăduise că în cinci ani, după ce-şi săvârşea canonul, avea să se întoarcă în Languedoc, eventual să-şi găsească o soţie şi să aducă pe lume un moştenitor pentru pământurile lui, până nu era prea târziu.

Acum, începuse să se întrebe dacă un asemenea viitor avea vreun înţeles pentru el.

Prima oară când ajunsese în Outremer, petrecuse multe nopţi nedormite tânjind după priveliştile şi mirosurile familiare din Languedoc, dar acea jinduire se ştersese de mult, cum fac întotdeauna amintirile, cu timpul. Începea deja să uite atâtea: chipurile prietenilor, numele duhovnicului, miresmele câmpiilor din jurul conacului, vara.

După Alep, îl încerca un dor asemenea şi după obiceiurile şi familiarismele vieţii sale din Outremer, după compania creştinilor, după şerbeturi, smochine şi fripturi de oaie, după ritualul zilnic al utreniei şi al instrucţiei, al liturghiei şi al călăritului, şi al vecerniei, nesfârşitele paternostere pentru vii şi morţi. Însă chiar şi aceste rememorări păliseră în ultimele săptămâni şi, dacă nu era Wilhelm, se întreba dacă de sine însuşi şi-ar mai fi putut aduce cât de cât aminte.

44

A doua zi, porniră prin deşert. Nu un deşert cu dune şi nisip moale, galben ca untul, ci o câmpie plată şi mohorâtă, cu întinderi de sare cenuşii, cioturi de rădăcini şi câteva plante deşertice uscate, spinoase. Îi lovea din faţă un vânt fierbinte; orizontul se dizolva într-o ceaţă de praf galben, plopii de la marginea oazei se îndoiau şi se clătinau sub rafalele vântoasei, în timp ce caravana lor se căznea spre marile pustiuri din mijlocul Pământului.

Tătarii renunţaseră la tunicile şi cizmele groase de fetru, pentru halatele de bumbac ale uighurilor. Acum, cu toţii o imitau pe Khutelun şi-şi înfăşuraseră eşarfele de mătase în jurul

capetelor, pentru a-şi apăra chipurile de arşiţa soarelui şi vârtejurile pline de praf şi ţărână.

Cămilele pe care le cumpărase Khutelun în bazarul din Kashgar erau diferite de animalele văzute în Outremer. Acestea erau cămile bactriene lăţoase, cu două cocoaşe, spre deosebire de dromaderii întâlniţi la tot pasul prin Ţara Sfântă. Nu arătau atrăgătoare cu nici un chip. Aveau picioare slăbănoage şi buze despicate hâd, cu fălci proeminente, smocuri dese de blană în vârful fiecărei cocoaşe şi o lână ca de câlţi peste copitele uriaşe. La apropierea verii, îşi lepădau o parte din păr, arătând cu fiecare zi tot mai pestriţe şi zdrenţuite.

Cocoaşele li se înălţau drepte pe spinare. Dacă se pleoşteau peste coapse, îi spuse Chiorul lui Josseran, însemna că-şi consumau cea mai mare parte din grăsimea trupului şi erau într-o stare proastă. Dar acestea, fu el încredinţat, erau cămile bune. Cele mai bune din întregul Kashgar.

Chiorul era un om cinstit.

Când nu mergeau în convoi, animalele îşi petreceau timpul hrănindu-se, rumegând vegetaţia pe care o mai găseau în burduful stomacului, fornăind şi scuipând ori de câte ori se apropia cineva de ele şi privindu-şi însoţitorii de neam omenesc în lungul botului, cu o înfumurare care şi-ar fi găsit mai bine locul la un armăsar arab.

Veninul lor îi era rezervat îndeosebi Chiorului. Oricând se apropia, ţipau şi-l scuipau ca şi cum ar fi fost şeitan în persoană. Din partea lui, Chiorul le vorbea întotdeauna cu blândeţe, dar le trata aspru, ca un tată îngăduitor, dar sever.

Ca specimen fizic, Chiorul însuşi nu se prezenta mult mai bine decât cămilele lui. Avea ochiul stâng acoperit cu o albeaţă care, la un loc cu dinţii săi negri şi stricaţi, îl făcea să arate ca un cerşetor al bazarurilor din Kashgar. Şi el părea să năpârlească după iarnă, barba crescându-i în smocuri închise şi inegale, iar un umăr îi era gheboşat în chip curios, astfel încât aproape s-ar fi putut spune că avea cocoaşă. Dar, în pofida înfăţişării sale lipsite de farmec, se pricepea straşnic la cămile şi părea să cunoască deşertul. Era vital să poată avea încredere în el, căci aici deosebirea dintre viaţă şi moarte consta în a şti distanţa până la următoarea oază.

Chiorul era acela care-i învăţase pe Josseran şi Wilhelm cum să călărească pe cămilă.

Mai întâi, trebuia s-o facă să se ridice, şi le arătă cum să tragă de sfoara care era legată la un belciug petrecut prin septul nasului cămilei. Animalul protesta cu mugete faţă de acest tratament neplăcut, dar, fără tragere de inimă, se supunea. Mai întâi îşi sălta picioarele subţiratice dinapoi, iar atunci Chiorul punea piciorul stâng pe gâtul lung al cămilei şi se căţăra deasupra încărcăturii din spinare. După aceea, era aruncat violent înapoi, când animalul se ridica şi pe picioarele din faţă. În continuare, după câte se părea, scopul era acela de a se ţine cât mai strâns, pe orice căi cu putinţă. Când călărea, stătea cu picioarele întinse înainte, de-a lungul spatelui cămilei.

Pentru a descăleca, nu făcea decât să se coboare pe gâtul animalului, dându-şi drumul de pe încărcătură şi sărind jos.

Când reprezentaţia se sfârşi, rămase rânjindu-le, cu dinţii săi putrezi şi ochiul lăptos.

— Vezi, îi spuse el lui Josseran în turceşte, e foarte uşor. Ca atunci când încalici o muiere. Numa’ că o dată ce te hotărâşi, trebe să fii dârz, iute şi să nu te sperii dacă-ncearcă să te muşte.

— Ce-a spus? se interesă Wilhelm.

Josseran clătină din cap.

— N-are nici o importanţă, răspunse el, întrebându-se ce fel de animale de călărie găsea Chiorul în casele de desfrâu din Kashgar.

45

Călăritul pe cămilă, descoperi Josseran, era o tortură de alt soi decât mersul cu poneii tătarilor. Aceste bactriene se deplasau cu mişcări prelungi, unduitoare, semănând foarte mult cu legănatul unei bărci, şi avu nevoie de câteva zile ca să se obişnuiască. Îi venea rău de la stomac, până când învăţă să se balanseze înainte şi înapoi, o dată cu mişcările cămilei.

Tovarăşii săi tătari, se părea, erau aproape la fel de pricepuţi cu cămilele, pe cât erau şi cu caii. Văzu mai mulţi, printre care şi Khutelun, încălecând şi descălecând fără a opri caravana. La un moment dat, fata mergea pe lângă cămilă, iar în următorul, trăgea cu putere frâul nasului, făcând animalul să-şi coboare gâtul, apoi se agăţa cu mâna cealaltă de sarcină şi se sălta pe gât. Secretul, după câte se părea, consta în a da drumul treptat

cordonului, pentru ca animalul să nu ridice prea brusc capul, aruncându-te peste umăr.

Ceea ce i se şi întâmplă lui Josseran când încercă şi el, spre marea distracţie a Chiorului şi a tătarilor.

Cămila lui Wilhelm era numită Leila de Chior, dar călugărul o botezase Satana. Din motive numai de ei ştiute, tătarii i-o dăduseră pe cea mai nervoasă din toată caravana. Era o făptură fioroasă, cu un moţ barbar de lână în creştetul capului şi uriaşele copite dinainte mari ca nişte taburete. De fiecare dată când preotul încerca s-o încalece, Satana îi prevedea mişcarea şi întorcea capul ca să-l muşte de şold în timp ce se căţăra pe baloturi.

O dată, la capătul unei zile de drum lung, îşi făcură tabăra pentru noapte şi, după ce bagajele fură descărcate, lăsară cămilele libere să pască. Când colo, Satana se apropie de Wilhelm pe la spate, văzând că era întors în altă parte. Josseran crezu că voia să-l muşte. În schimb, cămila îşi apropie gura de umărul lui şi-i urlă în ureche. Cu un ţipăt, Wilhelm sări în sus ca şi cum ar fi fost lovit pe umăr cu latul unui paloş.

Tătarii se lăsară pe spate, hohotind de râs.

Josseran o văzu pe Khutelun râzând alături de ceilalţi, pentru prima oară, după zile întregi, când dădea un semn de emoţie. Căci, de mai mult timp, părea nefiresc de posomorâtă. Se întrebase oare ce o apăsa şi conchisese că proasta ei dispoziţie începuse în seara aceea din Kashgar, când sosise mesagerul tatălui ei de la Almalik.

* * *

Într-adevăr, misiva de la tatăl ei nu-i mai ieşea din minte de când o primise. Se părea că evenimentele din Qaraqorum şi Shang-tu se desfăşuraseră mai repede decât s-ar fi aşteptat cineva.

Khurlitai-ul pentru alegerea noului Han al Hanilor se întrunise deja la Qaraqorum, conform tradiţiei; iar fratele Haghanului răposat, Ariq Böke, fusese ales tătar suprem, aşa cum prevăzuseră cu toţii.

Dar nu toţi fuseseră de acord cu această alegere. Fratele lui mai mic, Khubilai, care se războia cu chinii în îndepărtata Cathay, nu participase. În schimb, îşi adunase propriul *khurlitai,*

în Shang-tu, iar generalii săi îl aleseseră *pe el* Haghan. Era de neconceput ca un *khurlitai* al tătarilor să se întrunească în altă parte decât în capitală, la Qaraqorum. Însemna nici mai mult nici mai puţin decât rebeliune şi război civil, pentru prima oară de pe vremea lui Chinggis Han.

Toate nevestele şi fiii lui Möngke stăteau de partea lui Ariq Böke. Clanul de Aur, urmaşii lui Chinggis, familia regală tătărească, îi juraseră şi ei sprijinul, precum şi fratele lui Ariq Böke, Batu, din Hoarda de Aur. Numai Hülegü se aliase cu Khubilai.

Khubilai era un rebel, ar fi trebuit să fie izolat. Şi totuşi, avea o armată puternică şi bine înzestrată, cu poziţii strategice bune. De fapt, părea să reprezinte o puternică ameninţare la adresa întregului imperiu tătăresc.

Mesajul lui Qaidu se sfârşise cu un avertisment. Cu cât se apropiau mai mult de hotarele ţării Cathay, cu atât Khutelun trebuia să fie mai prevăzătoare. Caravana lor putea fi pusă în pericol de ostaşii loiali lui Khubilai.

Şi era cu putinţă ca deşertul să nu fie singurul pericol pe care-l aveau de înfruntat în timpul primei luni de vară.

46

Se opriseră să se odihnească, pe o câmpie întinsă, cu pietriş şi bolovani. În faţa lor se vedea un orizont mohorât şi cenuşiu. Cămilele, cu picioarele dinainte împiedicate, păşteau plantele sărăcăcioase din jur, nişte trestii uscate şi sărate şi câţiva mărăcini.

Wilhelm stătea în genunchi sub o salcie cărpănoasă şi înnegrită de vânt, strângând între degete, crucifixul de lemn de la gât, cu buzele mişcându-i-se muteşte în rugăciune. Tătarii îl priveau de la distanţă, pe cât de dispreţuitori, pe atât de temători faţă de acea arătare a nopţii dată în grija lor. Le adusese o dată bucluc. Erau convinşi că iarăşi avea să le aducă.

* * *

Josseran se aşează lângă călugăr, ridicându-şi gluga mantalei

ca să se apere de vântul uscat şi tăios.

— Pentru ce te rogi, frate Wilhelm?

Clericul îşi încheie vorbele de implorare şi lăsă mâinile să-i cadă pe lângă trup.

— Ca prin suferinţele noastre de aici să slujim voia lui Dumnezeu.

— Şi care crezi că e voia lui Dumnezeu în toată povestea asta?

— Nu noi, sărmane făpturi, avem căderea de a şti.

— Şi totuşi, cunoşti conţinutul Bulei pe care ţi-a încredinţat-o Vicarul lui. Pontiful cunoaşte voinţa lui Dumnezeu, nu-i aşa?

Gândul nu-i dădea pace lui Josseran de când plecaseră din Acra. Bănuia că, asemenea Templierilor, Papa dorea să încheie o alianţă cu păgânii, dar nu găsea că era politic ca toată lumea s-o ştie.

— Bula e secretă. I-o voi citit numai regelui tătar, aşa cum am fost însărcinat.

— Sfântul Părinte doreşte un armistiţiu cu aceşti tătari.

— Doreşte să le aducă prin mine cuvântul lui Dumnezeu.

— Crezi că-i interesează cuvântul lui Dumnezeu? Pe ei nu-i interesează decât prada. Îşi doresc împărăţii aici, pe Pământ, nu în ceruri.

„La fel ca noi”, fu el cât pe ce să adauge.

— Dumnezeu le va deschide inima şi mintea.

Wilhelm îşi schimbă poziţia îngenuncheată, aşezându-se uşurel pe pământul tare. Gemu zgomotos.

— Ce e? îl întrebă Josseran.

— Doar reumatismele. Nu-ţi face griji pentru mine.

Josseran ridică din umeri.

— Nu-mi făceam griji. Te rog să înţelegi, frate Wilhelm, nu-mi eşti deloc drag ca om. Dar e de datoria mea să te duc în siguranţă şi voi considera un eşec dacă nu-mi îndeplinesc sarcina, după ce am făcut atâta cale.

— Voi încerca să nu te dezamăgesc.

— Îţi mulţumesc.

Wilhelm încerca să-şi ascundă durerea, deşi în realitate suferea cumplit. Avea la deschizătura maţului umflături care semănau cu nişte mici ciorchini de struguri, iar zdruncinăturile cămilei transformau într-o tortură fiecare mişcare în şa. Dar, dacă suferea, suferea pentru Mântuitorul lui şi fiecare pas prin acel deşert îngrozitor îi purifica sufletul şi-l aducea mai aproape

de Dumnezeu.

* * *

Khutelun îl privea pe Josseran adâncit în conversaţie cu şamanul creştin. După un timp, şamanul se ridică şi se duse mai la o parte, să se uşureze. Cămila sa păştea în apropiere şi, ridicându-şi capul pocit, îl privi. Fata aproape că-i citea gândurile înscrise în ochii cafenii şi bovini. Se ospăta din spinii prelungi ai unui tamarisc, mestecând încet, pe când îşi contempla torţionarul în roba lui neagră cu capişon, ascultându-i susurul uşurării pe pietrele *gebi.* Se apropie, până la capătul priponului, ajungând pe furiş aproape de umărul lui.

Apoi, îi regurgita un burduf întreg de cheag verde slinos pe spate.

Wilhelm se împletici înainte, cu udul stropindu-i sutana, în timp ce bâjbâia cu o mână la spate să afle ce căzuse peste el. Chiorul, care văzuse şi el cele întâmplate, se prăbuşi la pământ, îndoit de-atâta râs, în timp ce Wilhelm încerca să-şi şteargă de pe robă clisa greţoasă, cu mădularul încă în cealaltă mână. Apoi, însă, ridică ochii şi o văzu pe Khutelun privindu-l, aşa că se îndepărtă iarăşi, cu paşi mărunţi şi stacojiu în obraji.

Josseran urmărise şi el spectacolul, cu chipul şovăind între uimire şi milă. Fata se miră că nu râdea alături de ceilalţi, ştiind că nu-şi îndrăgea tovarăşul.

— Dobitocul ăla nu-l prea place, îi spuse ea.

— Se vede bine.

— Spune-i să aştepte până se usucă la soare, apoi va putea s-o desprindă. Altfel, nu va face decât s-o înrăutăţească şi mai tare:

— Am să-i spun, răspunse Josseran şi se îndepărtă.

Wilhelm chirăia ca şi cum cheagul regurgitat ar fi fost plumb topit. Dacă era un individ tipic pentru şamanii barbari, îşi spuse Khutelun, n-aveau nimic de învăţat de la ei, nici de la religia lor. Şi totuşi, acest războinic, acest Josseran, era altfel. Se dovedise puternic şi curajos şi avea în el o intuiţie de şaman. De când fusese rănit pe munte, Khutelun simţea o anume înrudire cu el. Deşi habar nu avea de ce anume.

Se aflau pe meleagurile uighurilor. Oamenii de aici, îi spusese Khutelun, erau vasali ai il-hanului Chaghadai din Buhara, încă de

pe vremea lui Chinggis Han, căruia îi juraseră supunere pentru a împiedica distrugerea ogoarelor şi a oraşelor lor. Tătarii nomazi le impuneau oamenilor taxe prin mijlocirea guvernatorilor locali, care domneau cu împuternicire de la ei. Se plătea un tribut anual, *tamga,* de către neguţătorii şi meşteşugarii din oraşe; iar de la agricultori se încasa *kalan*-ul, sau impozitul pe pământ. Până şi nomazii locali plăteau tribut la Buhara, sub forma unei părţi din turmele lor, numită *kopchur.* Şi mai era o sumă de cinci la sută pentru toţi negustorii în trecere prin hanat, o cătuşă eficace asupra lucrativului Drum al Mătăsii.

Pentru nişte nomazi, i se părea lui Josseran, stăpâneau foarte bine principiile guvernării.

* * *

O săptămână mai târziu, ajunseră la Aksu, capitala ţării uighurilor. Ruinele vechilor turnuri ale farurilor se înălţau dintr-o pâclă despre care Josseran crezu la început că era o ceaţă ciudată şi nefirească. Pe măsură ce se apropiau, observă că de fapt ceaţa era o furtună de praf stârnită de vânt. Dincolo de turnurile farurilor se întindea oraşul vechi, o îngrămădire de clădiri albe adăpostite sub plopi unduitori, cuibărindu-se la temelia falezelor de loess gălbui. Fâşia verde a oazei se ţinea de malurile unui râu.

Dintr-o dată, ieşiră din deşert, călărind pe alei umbrite de plopi, printre câmpuri verzi sădite cu pătlăgele şi vinete. Apa sclipea în canalele de irigaţii care şipoteau pe tarlale, unde pământul era atât de uscat încât apa era canalizată spre fiecare copac în parte. O tânără fată îşi acoperi repede faţa cu voalul, la vederea acelor necredincioşi, în timp ce nişte băieţaşi, scăldându-se goi îi pârâiaşe, îi priveau cu ochi mari ca murele. În timp ce călăreau pe străzile oraşului, mulţimi de chipuri furioase se adunau pe uliţe, cu fesurile săltând în sus şi-n jos prin gloată, până şi moşnegii îmbulzindu-se şi îmbrâncindu-se deopotrivă cu ceilalţi pentru a-i vedea mai bine pe acei barbari ciudaţi de la apus.

În noaptea aceea, n-au tras la un *caravanserai,* ci au fost găzduiţi în casa guvernatorului local numit de tătari, căruia i se zicea *darughachi.* Fură ospătaţi cu pilaf şi oaie cu condimente, iar servitorii le aduseră tipsii cu fructe, şi ulcioare cu ceaiuri verzi

aromate, după care îi poftiră pe paruri adevărate, cu aşternuturi de mătase.

În timp ce Khutelun sărea cu vigoare în spinarea cămilei, a doua zi dimineaţă, îi zâmbi lui Josseran.

— Sper că ţi-a prins bine odihna, spuse ea. De-acum încolo, intrăm în cel mai groaznic deşert din lume. Să pornim, în numele lui Dumnezeu.

47

Iuţeala cu care se lăsa noaptea în deşert îl surprinse. Parcă ar fi fost aruncat într-o hrubă fără ferestre, cu uşa trântită în urma lui. Bruscheţea asfinţitului şi repeziciunea înnoptării erau de o violenţă brutală.

În timp ce soarele cobora pe cer, puteau distinge uneori câte un *caravanserai* singuratic în depărtare, ziduri dărăpănate de lut galben şi o curte adăpostită sub crengile câtorva copaci noduroşi. Când ajungeau la adăpostul zidurilor, se tolăneau printre baloturi şi frânghii de iută şi-şi puneau ibricele la fiert peste focuri, recunoscători că erau feriţi de vânturile deşertului.

În alte nopţi, însă, îşi aşterneau tabăra în deşertul deschis şi se adunau în jurul unui foc nevolnic, făcut cu bălegar de cămilă uscat la soare. Tătarii îl numeau *argol.* Nopţile în pustiu erau amarnic de friguroase, iar în sălbăticia aceea stearpă bălegarul era singura sursă de combustibil pentru foc. Se găsea întotdeauna din belşug, căci drumul pe care mergeau era însemnat cu tumuli de pietre la fiecare sfert de leghe, aceea fiind calea pe care trebuia s-o urmeze toate caravanele. Chiorul aduna coşuri întregi de balegă, în timpul mersului de peste zi, iar când se opreau să înnopteze, tătarii se duceau să strângă cu braţele în timp ce erau aprinse focurile.

Apoi, înghesuiţi unii-ntr-alţii ca să-şi ţină de cald lângă focuri, mâncau terciul subţire din cheagurile laptelui de iapă care deveniseră nelipsite din dietă, înainte de a-şi aşterne culcuşurile pe pământul tare, pentru a se lăsa furaţi de un somn negru şi istovit, ghemuiţi în pieile de oaie, lăsând păduchii să-şi înceapă festinul.

* * *

Într-o noapte, Josseran stătea chircit lângă foc, mult timp după ce ceilalţi tătari se culcuşiseră pe pământ, în *del*-uri. Khutelun întârzia şi ea; Josseran se întreba dacă începuse să jinduiască după tovărăşia lui la fel cum râvnea şi el la a ei.

Wilhelm rămase treaz cât putu de mult, cerşetor la ospăţ, dar în cele din urmă îl răpuse oboseala şi căzu într-o parte pe nisipul tare, încă în lumina focului. Acum nu mai erau decât ei doi, privind cum se stingeau tăciunii. Josseran se înfioră în roba sa cu glugă, ascultând sforăiturile uruitoare ale tătarilor. Undeva, în beznă, Chiorul bolborosea spre demonii care-i bântuiau somnul. Cămilele fornăiau şi mugeau.

— Vorbeşte-mi despre tine, creştine, îi ceru încet Khutelun.

— Ce-ai vrea să ştii?

— Spune-mi despre locul acela de care tot vorbeşti. Acel Outremer. Acolo te-ai născut?

— M-am născut în apropierea unui loc numit Toulouse, în Languedoc, care este o provincie dintr-o ţară numită Franţa. N-am mai văzut-o de cinci ani şi mai bine. Am plecat de-acolo spre Outremer şi un loc numit Acra, unde se află un mare oraş şi o fortăreaţă lângă mare.

— Cum e să trăieşti într-o fortăreaţă? Nu te simţi uneori ca şi cum ai fi în temniţă?

— Toată viaţa am trăit în castele, între ziduri de piatră. Sunt deprins cu asta. Spaţiile acestea întinse de aici îmi stârnesc teama.

— Eu n-aş putea trăi niciodată după un zid, spuse ea. Un om civilizat trebuie să aibă iarba sub picioare şi un cal înşeuat pentru călărie.

Îl momea sau făcea doar eforturi să înţeleagă?

— Fără un acoperiş deasupra capului, eu mă simt gol, zise Josseran.

Ridică privirea spre cer. Se întindea ca o catifea neagră, presărată cu diamante. Avea senzaţia că ar fi putut întinde mâna să tragă stelele spre el, cu degetele.

— Odată, când eram mic, ţin minte că am încercat să număr stelele. M-am strecurat afară din casă, într-o noapte, m-am culcat pe câmp şi am început să le număr.

— Şi câte stele sunt?

— Nu ştiu. Am adormit. Tatăl meu m-a găsit sub un stejar mare, aproape îngheţat, şi a trebuit să mă ducă în braţe înapoi în casă. Îmi aduc aminte că m-am trezit pe o blană, lângă un foc mare de buşteni. În viaţa mea nu mi-a mai fost aşa de frig. Până pe Acoperişul Lumii.

Îşi amintea braţele tatălui său în jurul lui, încălzindu-l, mirosul lui şi felul cum barba sa îi gâdila obrazul. Ar fi trebuit să fie o amintire plăcută. Dar era întinată cu amărăciune, ca atâtea dintre rememorările lui. *Poate ar fi fost mai bine să mă lase acolo, sub stejarul acela,* reflectă Josseran. *Ar fi fost mai bine pentru el.*

— Pe mine tatăl meu m-a dus în braţe acasă de multe ori, spuse Khutelun. Mereu fugeam noaptea. Voiam să zbor, să pot atinge stelele cu vârfurile degetelor.

Întinse o mână.

— Câteodată, îmi închipuiam că puteam.

Îşi retrase mâna, strângându-şi genunchii cu braţele.

— În Creştinătate, aveţi nume pentru stele?

— Cea de acolo e Steaua Polară, îi indică el spre miazănoapte, dar avem mai multe nume pentru adunările de stele.

Arătă deasupra capului, spre Car:

— De pildă, pe aceea o numim Ursa Mare. Dacă te uiţi bine, îţi poţi închipui conturul unui urs.

— Atunci, ai o imaginaţie minunată, râse Khutelun. Pentru noi, sunt cei Şapte Uriaşi. Uite, steaua aia de-acolo: e Cuiul de Aur. De ea îşi leagă zeii caii.

— E o poezie minunată, dar nu există decât un singur zeu, care ne-a făcut pe noi, le-a făcut pe toate, deci nu poate fi adevărat.

— De unde ştii că există numai un singur zeu? Ai vorbit tu cu vreun zeu, ca să ştii? Ai fost în Cerul Albastru să vezi cu ochii tăi?

— Este o… o chestiune de credinţă.

— Credinţă, repetă ea. Eu am credinţa că mă va duce calul până la capătul drumului. În rest, trebuie să ştiu eu însămi.

Josseran nu avea chef s-o contrazică. Avea să-i lase mica ei victorie. Un timp, tăcură.

— Ai copii, creştine? întrebă fata deodată.

— Odinioară. Am avut un fiu.

— Şi ce i s-a întâmplat?

— A murit.

— Dar soţia ta?

Ezită. Cât avea să-i spună acestei femei despre trecutul lui? Dar dacă-i spunea, cât de mult ar fi priceput ea din chinurile sale, când nici măcar nu înţelegea ce însemna a fi creştin?

— Mama lui e departe, în Franţa, răspunse.

— O iubeşti?

— I-am iubit trupul.

— De când n-ai mai văzut-o?

— De mulţi ani. Îndrăznesc să spun că a uitat cum arăt.

— De ce nu te întorci la ea?

— Pentru că nu-mi este cu adevărat soţie. Aparţine altuia. E un păcat care mă apasă.

Khutelun dădu din cap, ca şi cum ar fi înţeles. Îşi înfăşurase obrajii cu eşarfa contra frigului şi nu i se vedeau decât ochii, reflectând în ei mica văpaie a focului.

— Am să-ţi spun cinstit, reluă Josseran. Niciodată nu m-am gândit la o femeie altfel decât ca la o pernă, ceva moale cu care să mă culc noaptea. Vorbesc prea făţiş pentru tine?

— Tatăl meu are multe neveste pe care le ţine pentru plăcerile trupului. Dar a avut odată o soţie favorită, iar acum, când a îmbătrânit şi sângele îi e mai rece, îşi petrece multe zile cu ea. Un tătar înţelege diferenţa de fire dintre bărbaţi şi femei.

— Nu se cade ca un om să aibă mai mult de o singură soţie.

— De ce?

— Omul trebuie să-şi stăpânească dorinţele josnice. Sunt o insultă la adresa lui Dumnezeu.

— Aşa te face să crezi şamanul tău?

— S-ar putea să nu-l prea îndrăgesc, dar cred că înţelege gândurile lui Dumnezeu mai bine decât mine.

— Cum ar putea înţelege un om gândurile zeilor? Legile sunt făcute ca să apere clanul. Restul, e nesigur. Dacă am putea înţelege cu adevărat ce doresc zeii, de ce-am mai avea nevoie de şamani?

— Nu înţeleg toate vorbele astea despre zei şi şamani. Nu există decât un singur Dumnezeu. Legea lui e cu neputinţă de schimbat. Oamenii sunt datori s-o respecte.

— Noi suntem învăţaţi încă din copilărie să nu ne supunem altei legi decât celei a lui Chinggis, marele nostru han, fiindcă aceea ne-a făcut împărăţia puternică. Dar, cât despre zei, ascultăm Spiritele Cerului Albastru prin mijlocirea şamanilor

noştri.

— Chinggis al vostru v-a învăţat că e drept ca un bărbat să aibă cât de multe soţii pofteşte?

— O femeie nu e doar un loc cald pentru dorinţele tale, creştine. Este şi o gură flămândă şi are un pântec cu care să aducă pe lume copii. Nu pofta unui bărbat îi determină dorinţa de femei, ci avuţia. Legea pe care ne-a lăsat-o Chinggis despre bărbaţi şi femei ne învaţă că un bărbat nu poate lua nevasta altuia pentru plăcere. Asta este cu adevărat o crimă. Dar e aşa fiindcă primejduieşte liniştea clanului, nu pentru că ar tulbura Spiritul Cerului Albastru.

Josseran era uimit şi copleşit ca acea femeie să-i vorbească atât de deschis despre asemenea lucruri. Şi totuşi, acolo, sub bolta rece înstelată şi în mijlocul pustiului, se simţea în chip curios eliberat de constrângerile societăţii lui şi de tirania Dumnezeului său. Dar Dumnezeu era zeul tuturor oamenilor, cu siguranţă, nu numai al francilor. Nu era doar o iluzie că un om putea călători până dincolo de tărâmurile Lui?

Putea scăpa cu adevărat de vinovăţiile şi petele care-i frământau sufletul?

Acea intimitate pe care o împărtăşea cu fiinţa aceea exotică îl făcea s-o dorească aşa cum niciodată nu dorise o altă femeie. Era ceva curios, căci nu avea cunoştinţă despre cum arăta trupul ei pe sub veşmintele lungi şi pantalonii pe care-i purta. O, şi-o închipuise de multe ori, în febra nopţilor, dar din pielea ei nu văzuse decât mâinile suple şi faţa bronzată, ca de şoim.

Şi fie ca Dumnezeu să aibă milă de netrebnicul său suflet pentru că gândea astfel.

— Spune-mi, îi ceru ea, acele mărturisiri, confesiunile pe care le faceţi cu şamanii voştri… Ce le spuneţi atunci?

— Le destăinuim păcatele noastre.

— Păcatele voastre.

— Păcate ale cărnii.

— Prin urmare, nu trebuie să le spuneţi decât ceea ce faceţi cu femeile?

— Nu numai atât. Minciunile noastre, violenţele faţă de alţii. Şi gândurile noastre necurate.

— Gândurile?

— Dacă pizmuim. Sau dacă suntem prea mândri.

— Atunci, le spuneţi toate acele lucruri care fac din voi

oameni, şi nu zei.

Părea nedumerită.

— Şi asta vă opreşte să mai păcătuiţi. Vă simţiţi mai bine când o faceţi?

— La drept vorbind, eu trăiesc cu teama că voi fi pedepsit pentru veşnicie.

— Aveţi un Dumnezeu care vă face să fiţi slabi, apoi vă pedepseşte pentru slăbiciunile voastre. Nu ţi se pare ciudat?

Nu ştia cum să-i răspundă. Încă o dată, se arătase nevrednic de credinţa lui. Nu putea nici măcar să-şi apere religia în discuţia cu o femeie tătară. În schimb spuse:

— Spuneai că ai văzut un bătrân călărind cu mine prin munţi.

Focul se stinsese. Nu-i mai vedea faţa.

— Nu crezi în religia noastră, atunci de ce mă întrebi despre asta?

— E adevărat că nu cred, dar totuşi sunt curios.

— E lângă tine, fie că o crezi sau nu. E aici, fie că eşti sau nu curios.

— Cred că ştiu cine e călăreţul acela.

— Eu îţi spun numai ce văd. Nu-ţi cer explicaţii. Nu e necesar.

— A fost tatăl meu.

— Nu mi se pare ciudat, creştine. Strămoşii noştri sunt mereu cu noi. Trebuie să-i cinstim, altfel ne aduc ghinion.

— Crezi asta? Crezi că duhul tatălui meu m-ar urma aici ca să mă apere?

— Sigur că da. Altfel, de ce l-aş fi văzut acolo, călărind în urma ta?

— Ca pe un blestem al meu.

— Dacă te blestemă, de ce nu te-a aruncat de pe munte, când ai sărit să-l salvezi pe şaman?

Josseran nu-i răspunse, neştiind cum. Dintr-o dată, dorea cu disperare s-o cuprindă în braţe. Îşi simţea inima bubuind în piept şi avea în pântec şi între coapse o căldură unsuroasă.

— În viaţa mea n-am mai cunoscut o femeie ca tine, murmură el.

Khutelun se ridică şi, preţ de-un nebunesc moment, Josseran îşi închipui că întindea braţele spre ea pentru a-i depune o sărutare pe buze. Nutrea speranţa că se putea apropia fata de el, că aveau să se culce împreună sub acea imensă pătură a stelelor, cu tovarăşii de drum adormiţi la câţiva paşi de ei. Dar

Khutelun nu spuse decât atât:

— Acum sunt obosită. Mă duc să mă culc.

După ce se strecură în întuneric, Josseran se ghemui la pământ, zăpăcit, ostenit, fără să se poată odihni. Mintea şi inima îi erau în plin tumult, o disperată alchimie a vinovăţiei şi a jinduirii amestecată cu groază.

Îşi luă capul în mâini.

— Iartă-mă, îi şopti el în căuşul palmelor tatălui său de mult răposat.

Luna răsărea deasupra deşertului, singuratică şi foarte îndepărtată.

48

Porniră din nou, îndreptându-se către răsărit. În stânga lor se rânduiau munţii pe care tătarii îi numeau Tian Şan, Munţii Cereşti sau Munţii Albaştri. Calotele de zăpadă scânteiau limpede prin pâcla arşiţei, pe un cer indigo, iar pantele colinelor de la poale erau brăzdate de văi adânci, care le făceau să semene cu labele unei fiare ghemuite la pândă. Zi de zi călăreau, munţii fiind singura schimbare în monotonia priveliştii, prefăcându-se o dată cu trecerea soarelui de la trandafiriul blând al zorilor la arămiul şi cenuşiul metalic al amiezii, până la violetul şi cafeniul asfinţitului.

Pretutindeni pe câmpie vedeau oase, schelete de cai, măgari şi cămile înălbindu-se la soare, pe ici pe colo câte o hârcă omenească rânjită.

Ocoleau marele deşert din Taklimakan, spusese Khutelun. Tălmăcit din graiul uighurilor, însemna: *„Du-te şi nu vei mai ieşi.”* Dar n-aveau să se aventureze pe lângă botul Taklimakanului, îl încredinţă Chiorul. Oazele încercuiau inima moartă a pustiului ca şiragurile de perle la gâtul unei prinţese. Dacă nu începea vreo furtună puternică, să se rătăcească, aveau să scape cu viaţă.

— De câte ori pe an sunt asemenea furtuni? îl întrebă Josseran.

— Tot timpul, răspunse Chiorul şi izbucni în râsul său ciudat, ca un cotcodăcit.

* * *

Acest deşert se deosebea de pustiurile nisipoase din Outremer. Existau regiuni întinse unde nu se găsea deloc nisip, numai o privelişte monotonă de pietriş şi bolovani turtiţi, pe care tătarii îi numeau *gebi.* De la distanţă, păreau să alcătuiască un şes mohorât şi fără semne de reper. Dar, când se oprea să examineze câte una din acele pietre, descoperea că aveau culori strălucitoare, negre, roşii sau vinete, frumoase la vedere şi plăcute să le ţină în mână.

În alte locuri, câmpia cu *gebi*-uri devenea un platou de sare şi noroi crăpat, cu o crustă albă sfărâmicioasă, sau o pustietate cenuşie de nisip compact, ce părea să se topească în ceaţă astfel că nu mai exista nici o linie a zării între pământ şi cer. Adeseori, se părea că se chinuiau pe aceeaşi leghe iar şi iar, zi după zi, la nesfârşit.

Odată, întâlniră altă caravană, care mergea spre apus, la Kashgar. Spinările cămilelor erau acoperite cu pături mari ovale, sub şeile de lemn, fiecare animal purtând pe fiecare parte câte două suluri mari de mătase. Strigătele cărăuşului şi zăngănitul tălăngilor răsunau limpede, purtate de vântul fierbinte, în timp ce soarele după-amiezei târzii întindea umbre prelungi peste deşert.

Străbăteau legendarul Drum al Mătăsii, îşi dădu seama Josseran, despre care auzise atâtea în Outremer. Nu era un singur drum, cum îşi închipuiau mulţi, ci un păienjeniş de cărări ce se întindeau din misterioasa Cathay, la răsărit, pe toată distanţa până la Mediterană. Cunoscuse negustori mahomedani care călătoriseră pe acest drum, dar puţini declarau că ajunseseră mai departe de Persia. Acolo, se întâlneau cu alte caravane care veneau de la răsărit şi-şi schimbau mărfurile în bazarurile din Buhara, Tabriz sau Bagdad.

Comercianţii îşi purtau caravanele pe acel drum încă de pe vremea Mântuitorului, se spunea. Aşa fuseseră aduse primele mătăsuri la Roma. Noua ţesătură se dovedise atât de populară, încât Caius Iulius Caesar decretase un edict care poruncea folosirea mătăsii numai pentru propriile toge purpurii şi mantiile oficialităţilor favorite lui.

În vremea lui Christos, puţini ştiau de unde provenea acest material fabulos sau cum se confecţiona. Romanii credeau pe-atunci că mătasea creştea în copaci. Secretul rămăsese ascuns sute de ani, până când doi călugări călători reuşiseră în sfârşit să

aducă prin contrabandă în Siria, din legendara Cathay, câteva ouă de viermi de mătase, ascunse în toiege de lemn scobite. Dar abia în ultimele zeci de ani descoperiseră în sfârşit ţesătorii din Italia şi Franţa cum să extragă firele lungi din gogoşile fluturilor şi să urzească din ele mătasea.

În secolele trecute de-atunci, mătăsurile, împreună cu ghimbirul, ceramica şi lacurile, fuseseră transportate spre apus pe spinarea cămilelor, caravanele întorcându-se acasă cu blănuri, chihlimbar, miere şi monede din aur şi argint. Nici o caravană nu străbătea drumul pe toată lungimea. Mătasea schimba multe mâini până să ajungă la destinaţie, preţul crescându-i de fiecare dată, oferită la schimb pentru coriandru, jad şi lapis lazuli în Kashgar, pentru sticlă, curmale şi alune în Persia, un neîntrerupt lanţ al trocurilor.

În timp ce privea caravana îndepărtată mistuindu-se în mirajul unduitor al Taklimakanului, Josseran se simţea cuprins de vâltoarea veacurilor, un vârtej de istorii din afara timpului, cu propriul destin împletit cumva în ţesătura scânteietoare.

49

Pentru traversarea deşertului, Chiorul legase frâul belciugului fiecărei cămile de şaua celei din faţă, astfel încât toate cămilele se înşirau ca nişte mărgele. Ultima cămilă din rând avea o talangă la gât. Chiorul ştia că, dacă nu mai auzea talanga, însemna că una sau mai multe dintre cămile se eliberaseră. Curând, Josseran se obişnui cu dangătul uşor al tălăngii, dimpreună cu bocănitul ritmic al copitelor pe nisipul întărit, scârţâitul somnoros al frânghiilor şi şoaptele de *„sook-sook”* ale cărăuşului în timp ce se trudea înaintea cămilelor, arătând drumul.

Vântul fierbinte îi secătuia de-a binelea. Josseran nu-şi mai simţea buzele, care i se umflaseră sub o crustă aspră de piele uscată şi crăpată. Nu aveau apă ca să se spele, dar aceasta nu conta cu nimic, căci aerul secetos împiedica transpiraţia să se adune pe piele. Până şi putoarea lui Wilhelm dispăruse, observă Josseran.

Tufişurile spinoase de tamarisc erau singurele plante care supravieţuiau acolo. Vântul tocise ţărâna în jurul lor, lăsându-le

dezvăluite ca nişte mănunchiuri vineţii uscate, pe jumătate moarte. Însă chiar şi în cele mai aride locuri, le păşteau turme de capre sălbatice, găsindu-şi hrana în acel ţinut al diavolului.

Arşiţa care se înălţa din deşert forma stafii în zare, fantome de copaci şi castele. După-amiaza, când ochii erau obosiţi şi gâtlejurile uscate, Josseran îşi închipuia uneori lacuri şi râuri şi trebuia să-şi readucă aminte că nu erau adevărate.

Fiecare zi începea în zori, Chiorul ridicându-se tăcut şi întinzându-şi covoraşul de rugăciune cu faţa spre Mecca. Apoi, îşi săvârşea ruga în ritmuri unduitoare, plecându-se şi prosternându-se la pământ, cu palmele ridicate în implorare către Dumnezeul lui.

După aceea, încă buimac şi neîngrijit, ducea cămilele la bagaje. Cu o smucitură de funie, le îngenunchea, iar doi tătari săltau poverile pe şeile de lemn pentru samare care le încălecau cocoaşele. Pe sub piepturile animalelor erau legate chingi de cânepă, în ciuda mugetelor de protest şi furie cărora nu li se dădea nici cea mai mică atenţie. După care, cu cerul de la răsărit de un portocaliu închis şi stelele reci încă pe cer, coloana pornea din nou spre răsăritul soarelui în deşert.

* * *

Uneori, Josseran visa că se clătina în marea şa de lemn şi se trezea în întuneric. În alte zile, se trezea cu o smucitură neaşteptată, pentru a se pomeni iarăşi în spinarea cămilei, fără a-şi aminti când o încălecase.

Regimul frugal al tătarilor îl slăbise, secându-i puterile şi spiritul. Se legăna la nesfârşit înainte şi-napoi pe spatele cămilei, cu şira spinării ţipând după odihnă, aşteptând cu jind seara încă de la crăpatul zorilor. Părea să se îndrepte mereu către un orizont nesfârşit, monotonia drumului transformându-se într-o durere fizică surdă şi nedesluşită, închidea ochii în faţa strălucirii orbitoare a deşertului, cu chipul învăluit contra vântului fierbinte, toate convorbirile fiind amorţite de plictis şi oboseală.

Din când în când, începea să se teamă că-şi pierdea minţile. Cerul nemărginit şi pustiul cenuşiu şi amorf păreau să se contopească. Nu exista nici un lucru asupra căruia să-şi poată aţinti privirea şi nu se mai putea încrede în propriile simţuri. Îşi imagină munţi în depărtare, numai pentru a-şi da seama, după

alţi câţiva paşi, că era doar o moviliţă de pietre.

După săptămâni de-a rândul astfel, ajunsese într-un punct unde nu-şi mai putea imagina nimic dincolo de puterea de îndurare în sine. Devenise la fel de amorţit şi resemnat ca înseşi cămilele.

Josseran ştia din experienţa sa de oştean că, spre a rezista la marşuri îndelungate, trupul avea nevoie de o ocupaţie pentru minte, pe lângă concentrarea asupra suferinţelor fizice şi necontenita monotonie a călătoriei. Încerca să-şi adune gândurile asupra câte unui poem, să-şi aducă aminte cântecele menestrelilor din târguri, în Carcassonne şi Toulouse, căuta să recite psalmi şi paternostere. Dar dogoarea îi răpea cumva până şi putinţa de a se angaja în asemenea activităţi simple ale minţii. Gândurile îi rătăceau dezordonate prin cap, ca rândunelele în arcadele boltite ale unei mănăstiri. Până şi foamea îi pierise, ceea ce, cu raţiile lor sărăcăcioase de cheaguri apoase, poate că era o binecuvântare.

* * *

Setea şi căldura îi rodeau, zi de zi, la nesfârşit. Când şi când, ajungeau la câte un găvan puţin adânc de mâl copt şi trestii, cu câteva bălţoace de apă puturoasă. Peste spuma de la suprafaţă zburdau gângănii, iar prin umbrele verzui se mişcau forme negre. Tătarii îşi îndestulau cu bucurie burdufurile din ciorba aceea plină cu arome.

Departe, în deşert, vârtejuri de praf dansau şi se învârteau ca nişte spiriduşi.

Khutelun îl văzu privindu-le, într-o seară, când îşi făceau tabăra pe câmpia cu *gebi.*

— Spirite diavoleşti, spuse ea.

— Mereu sunt câte două, murmură Josseran, care se rotesc în direcţii opuse.

— Uighurii au o poveste despre ele. Se spune că sunt duhurile a doi îndrăgostiţi din clanuri diferite cărora nu li s-a dat voie să se căsătorească, din cauza unei feude între triburile lor. Neputând îndura gândul de a trăi despărţiţi, au fugit în deşert ca să fie împreună şi au pierit în nisipuri. Dar spiritele lor au trăit mai departe, iar acum îşi petrec zilele jucând şi fugind printre coline.

— Deci acum sunt liberi?

— Da, dacă dai crezare legendei. Acum sunt liberi.

Pe măsură ce înaintau, zilele deveneau tot mai călduroase. Uneori, când după-amiezele lungi şi fierbinţi deveneau aproape insuportabile, Josseran se pomenea uitându-se după spiriduşii de praf şi, când îi vedea, găsea o oarecare alinare în prezenţa lor la orizont.

* * *

Oraşele din oaze apăreau spectaculos din orizontul cenuşiu. Mergeau călare pe cămile, cu buzele crăpate de căldură, cu ochii strânşi împotriva luminii orbitoare, spre zarea plată, arsă de soare. Deodată, se ivea la orizont o margine verde subţire, copaci se adunau lângă un lac unduitor, dar în câteva momente totul dispărea iarăşi în pâclă. De-a lungul câte unei după-amieze, zăreau din timp în timp acest spectru sâcâitor, deşi niciodată nu părea să se apropie. În cele din urmă, lacul se prefăcea în miraj, iscat de furtunile de nisip sau de înceţoşarea serii, dar copacii erau destul de adevăraţi, plopi zvelţi strălucind verzi-aurii în lumina amurgului. Şi deodată, călăreau pe o alee umbrită, pe lângă parcele verzi cu grâne şi pepeni şi grădini împrejmuite cu garduri, în care creşteau frasini şi duzi.

Mereu se părea că locuitorii oraşului se adunau până la unul să le vadă sosirea, fermieri cu bărbi cărunte, femei cu copii înfăşaţi, ţinuţi în cârcă, ţânci goi ţipând, alergând şi strigând prin şanţurile noroioase şi lumina pestriţă. Erau asaltaţi de mirosul prafului, al scârnăviilor şi al fructelor stricate.

De fiecare dată, Josseran se simţea transportat iarăşi în Outremer; bătrâni cu bărbi albe, pe căruţe trase de catâri la trap printre şirurile de plopi, biserici mahomedane cu mozaicurile lor de faianţă albastră şi jad sclipind în soare. Dincolo de zidurile din chirpici ale oraşelor, se regăsea iarăşi pe străzile sarazine ca nişte vizuini de iepuri, cu gangurile lor întortocheate, curţile întunecoase şi arcadele de lemn sculptat.

Dar, într-un oraş numit Kuqa, văzură semnele unei noi religii.

Traversaseră un deşert de prundiş, presărat cu movile şi sarcofage de argilă. Ajungând la Kuqa, văzură doi idoli de piatră gigantici străjuind drumul de o parte şi de alta. Statuile erau identice, zei cu acelaşi zâmbet binevoitor şi cu mâna dreaptă

ridicată într-un gest de binecuvântare. Obrajii lor laţi, roşi de vânturi şi nisip, căpătaseră arcuiri mai blânde.

Cămilele trecură pe sub umbra marilor statui, iar Josseran îşi stăpâni un fior. Se întreba ce nouă drăcovenie îi aştepta înăuntru.

* * *

— Se numeşte Borcan, îi spuse Khutelun lui Josseran în seara aceea, pe când stăteau lângă foc în curtea *caravanseraiului.*

— E un zeu?

— Seamănă mult cu un zeu. În unele locuri, e venerat ca profet şi aproape la fel de mare ca Mahomed însuşi.

— Nu înţeleg, se miră Josseran. Sunteţi stăpâni aici, şi totuşi le îngăduiţi acestor oameni să-şi construiască idolii în văzul tuturor.

— Bineînţeles.

— Dar aceste pământuri aparţin tătarilor.

— Într-adevăr. Seniorii din deşert îi plătesc tribut regentei din Buhara. Şi ea e mahomedană, la fel ca noi.

— Şi-i lăsaţi să-şi păstreze zeii?

— Acest Borcan e slab. Dacă era mai puternic decât Allah, sau mai puternic decât Tengri, Spiritul Cerului Albastru, nu i-am fi putut învinge în războaie. Prin urmare, îi lăsăm să-şi ţină zeii. E mai bine pentru noi.

Josseran era uluit de un asemenea raţionament. Ar fi fost de neconceput ca Roma să permită înflorirea altei religii pe meleagurile din stăpânirea sa. Îşi amintea cum Papa Inocenţiu al III-lea ordonase o cruciadă împotriva catharilor din Languedoc, propria provincie. Deşi catharii respectau învăţăturile lui Christos, refuzaseră să-l recunoască pe Papă şi liturghia de la Roma, astfel încât Pontiful îi declarase „mai răi decât sarazinii” şi poruncise să fie nimiciţi.

Papa le acorda izbăvirea de păcate tuturor celor ce răspundeau la chemarea lui, iar baronii din nordul Franţei şi din Germania care declanşaseră această cruciadă porniseră la drum cu mare entuziasm. Nu erau decât jafuri şi prădăciuni, autorizate de Biserică. Guzman şi dominicanii lui se aflaseră în linia întâi a tuturor masacrelor.

Pe-atunci, propriul tată era doar un băieţandru, dar Josseran îşi amintea cum povestea cu groază că văzuse bărbaţi, femei şi

copii măcelăriţi într-o biserică din Béziers. Într-adevăr, la patruzeci, cincizeci de ani mai târziu, multe dintre localităţi erau încă în ruine, iar ogoarele catharilor continuau să zacă pârloagă pe lângă cătunele devastate.

Şi totuşi, aceşti diavoli — cum ar fi spus Wilhelm — nu doreau puterea decât asupra pământului, nu şi peste minţile oamenilor, iar acest fapt îi părea într-un fel mult mai civilizat. „Există unele lucruri”, îşi spuse el, „pe care noi, gentilomii creştini, le-am putea învăţa de la aceşti barbari.”

* * *

Dar existau şi alte credinţe, pe care le găsea mai greu de acceptat. Se aflau în tabără, la două zile dincolo de Kuqa, când avu loc întâmplarea.

Josseran văzu cămila căzând, apoi zări coada viperei care se târa printre pietre. Cele mai negre temeri i se împliniră în curând. Cămila se prăbuşi în genunchi, cu capul arcuit pe spate atât de mult încât atingea cocoaşa dinainte şi gura căscată drept către cer. Zgomotele pe care le scotea murind, un mârâit din adâncul pieptului, îi întoarseră stomacul pe dos.

Trase spada din teacă.

— Ce faci? strigă la el Chiorul, venind în fugă, cu poalele fâlfâindu-i în urmă şi singurul ochi teafăr holbat de groază.

— A muşcat-o un şarpe. Vreau să cruţ de chinuri nenorocitul animal.

— Nu se poate! interveni Khutelun, alăturându-se cărăuşului.

— Dar îl scăpăm de dureri!

— Nu poţi jertfi o cămilă. Sufletul ei ne va aduce bucluc. Trebuie să aşteptăm până vedem dacă moare.

— Cum să nu moară? Muşcătura de viperă e fatală, nu-i aşa?

— Totuşi, stărui Khutelun, trebuie să aşteptăm.

Prin urmare, Josseran se trase într-o parte, cu Khutelun şi cărăuşul de cămile. Trecură minute în şir, dar în cele din urmă cămila scoase un ultim muget şi se răsturnă pe o parte. Mai zvâcni o dată convulsiv din picioare, rămânând apoi nemişcată.

— Poftim, îi spuse Josseran fetei. Am fi putut scuti de suferinţă bietul animal.

— Uciderea sa ar fi adus ghinion, repetă Khutelun şi se îndepărtă.

Josseran vârî spada la loc în teacă.

— Superstiţii! şuieră el.

— Ba nu, barbarule! Duhul său s-ar fi reîntors să ne hărţuiască până la capătul drumului, oftă Chiorul, cu părere de rău după pierderea unei vietăţi din preţiosul său şirag, urmând-o pe Khutelun înapoi spre tabără.

Josseran privi după ei. Cine-ar fi putut înţelege vreodată nişte oameni ca aceia, care tolerau libertatea altor religii pe domeniile lor şi credeau că până şi un dobitoc de povară avea suflet? Ce putea înţelege un cavaler creştin de la asemenea făpturi?

50

Cum se întâmpla de obicei în deşert, trecerea de la pământul arid la cel cultivat era pe cât de neaşteptată, pe atât de dramatică. Nu avea loc nici o transformare treptată a peisajului, ci parcă ar fi sărit de pe pământ direct în mare. Gaochang apăru brusc din ceaţa arşiţei şi a prafului, o viziune imposibilă în acea pustietate cenuşie. Îşi căzneau paşii pe lângă cămile, cu soarele fierbinte din spate şi ochii strânşi împotriva strălucirii şi a ţărânei spulberate de vânt; în mai puţin de-o oră, urmau alei umbrite de plopi, cu culturi de orez, orz şi cânepă pe ambele laturi. După tăcerea desăvârşită a deşertului, murmurul vântului prin frunziş şi clipocitul apei care curgea prin canalele pentru irigaţii de lângă drum erau şocante. În depărtare, foişoarele şi pagodele din Gaochang se repezeau în sus prin orizontul himeric.

Josseran coborî de pe cămilă şi îngenunche lângă pârâu să-şi spele faţa cu apa rece ca gheaţa. Părea imposibil să existe atât de multă apă în mijlocul unui asemenea deşert îngrozitor. Privi în lungul canalului, pentru a vedea apa care apărea bolborosind prin gura unei grote, în cealaltă parte a câmpului. Deasupra peşterii se formase o movilă, iar deasupra acestui deal se înălţa un altul, şi încă unul, formând un şir neîntrerupt ce se pierdea în pâclă, spre munţii violeţi, poate la vreo zece leghe depărtare.

— Acestea sunt *kareze*-le, explică lângă el Khutelun; îşi dădu la o parte basmaua şi îngenunche alături, luând apă rece în căuşul palmei ca să bea. Toate oazele din Taklimakan îşi primesc apa în acest fel.

Îl conduse la gura cavernei. În timp ce se apropiau, Josseran

văzu că nici nu era o grotă, ci gura unui tunel. Fusese construit cu secole în urmă, îi spuse ea, şi îşi avea obârşia sub gheţari, în îndepărtaţii munţi Tian Şan. *Kareze*-le erau destul de înalte pentru ca un om să le poată parcurge în picioare şi fuseseră concepute cu multă iscusinţă, astfel încât pantele canalelor să fie mai reduse decât înclinaţia marii depresiuni din deşert. În acest mod, apa ajungea la suprafaţă aproape de nivelul solului, unde putea fi folosită la irigarea culturilor.

Movilele pe care le vedeau erau puţurile săpate pentru a avea acces în tuneluri, astfel încât fermierii puteau avea grijă să nu se înfunde cu depuneri sau pietre. Îl conduse pe nisipul ars de soare, până la un puţ. Josseran privi peste ghizdurile de chirpici, aruncă o pietricică şi îi auzi plescăitul când căzu în torentul ce bolborosea jos.

— *Kareze*-le, îi spuse Khutelun, au fost construite de tătari.

Josseran îşi aminti sistemele de irigaţii pe care le văzuse lângă Samarkand şi Merv şi se întrebă dacă nu cumva le construiseră persanii. Dar nu spuse nimic. Tătarii aceia credeau că în lume nu existase nimic înainte de intrarea lor în scenă. Asemenea tuturor cuceritorilor. Poate chiar la fel ca Papa însuşi.

Reveniră la caravană, pentru a porni călare pe străzile prelungi din Gaochang. Trecură pe lângă turme mari de cămile care păşteau pe câmpii, case joase cu bârne de lemn ieşind din zidurile de pământ, flori-ale-soarelui ridicându-şi capetele peste gardurile de lut, căci uighurii păreau să aibă pasiunea zidurilor. Femei voalate căutau spre ei din uşi, precum şi bărbaţi cu nas vulturesc, atât de asemănători cu arabii din Levant. Toate erau atât de ciudate şi, în acelaşi timp, nespus de familiare.

Oraşul era înconjurat cu ziduri de chirpici şi turnuri enorme de strajă. Intrară printre pereţii dubli ai porţii de la apus, prin faţa unei mănăstiri cu nişe zugrăvite, sus deasupra porţilor, de unde le rânjeau statuile acelui Borcan.

Un parc mare înconjura palatul guvernatorului.

— Astă-seară, vom accepta ospitalitatea măreţului *darughachi,* îi spuse Khutelun lui Josseran, după care adăugă: cred să-ţi va plăcea în Gaochang.

Josseran se întrebă ce ascundea această remarcă. Dar fata o luase deja înaintea lui, lăsându-l să cugete la cuvintele ei.

51

Omul stătea slugarnic lângă ţarcurile cămilelor, cu capul plecat, adâncit în conversaţie cu Khutelun. Chiorul şi câţiva dintre tătari erau adunaţi în jur, rânjind ca nişte idioţi. Josseran se apropie, cu Wilhelm pe urme.

— M-ai chemat? o întrebă el pe Khutelun.

— Omul ăsta vrea să-ţi vorbească.

— Ce doreşte de la mine?

— Crede că, din moment ce te duci în vizită la Hanul Hanilor, eşti pesemne un bogătaş.

— E un cerşetor?

— Te-a poftit să înnoptezi la el în casă.

— Sălaşul de aici e destul de comod.

— Nu asta vrea să spună. Te invită să-i iei casa în primire, cu tot ceea ce înseamnă asta.

Josseran privi în jur. Tătarii rânjeau şi mai lătăreţ.

— Va pleca şi te lasă să fii stăpân pe casa lui pentru o noapte. Zice că are o soţie şi două fiice frumoase şi ţi le pune la dispoziţie, să faci cu ele orice pofteşti.

Pe faţa fetei nu se vedea nici o expresie, nimic din ochii ei nu-i dădea de înţeles ce gândea.

— Aşteaptă ca serviciul să-i fie plătit, desigur.

Josseran se holbă la ea, apoi la noul-sosit.

— Ce este, creştine? Nu te-ai împerecheat niciodată cu altcineva decât cu mâna ta? îl întrebă Chiorul.

La asta, tătarii hohotiră de râs.

— Cu siguranţă, nu se cade, spuse Josseran.

— Cei de aici o consideră o mare cinste, îi răspunse Khutelun. Cred că asta le atrage o binecuvântare de la zeii lor.

— Ce se-ntâmplă? strigă Wilhelm, fără să-şi mai încapă în piele de enervare că nu putea înţelege o vorbă din toată discuţia.

— Mi s-a oferit… o femeie… pentru la noapte.

— O târfă? exclamă călugărul.

— Nu, nu o târfă. E nevasta omului ăstuia.

— Nevasta lui? Nevastă-sa-i o târfă?

Josseran era cât pe ce să spună: „Da, şi fiicele lui la fel”, dar se răzgândi. Wilhelm părea pe punctul să facă un atac de

apoplexie.

— Ai refuzat, firește.

Dar Josseran încă nu se hotărâse să refuze. „Cinci ani fără o femeie”, cugeta el, „cinci ani de penitență și castitate n-au avut nici un efect asupra sufletului meu. Și totuși, să-mi încalc jurământul față de Templu, chiar și acum? Dar, la o adică... poate că m-am și achitat de legăminte.”

Încercă să calculeze luna. Trebuia să fie prin apropiere de Praznicul Penticostal. După socoteală, cei cinci ani de slujbă se încheiaseră, iar el își onorase jurământul față de Templieri și era din nou liber. Libertatea în fața lui Dumnezeu era o altă problemă, poate, dar, dacă tot era deja adâncit în păcat, ce mai conta încă unul?

„N-am decât să păcătuiesc din nou”, își spuse, „și mâine să mă spovedesc preotului.”

— Ai să refuzi, șuieră la el Wilhelm. Suntem într-o misiune sfântă, trimiși de Papa însuși. Nu voi permite una ca asta.

Declarația lui îl făcu pe Josseran să se hotărască.

— Dumneata ești trimis de Papa într-o misiune sfântă. Eu nu sunt decât un om, din carne și sânge, atâta tot.

Se întoarse spre uighur, care aștepta cu răbdare răspunsul la ofertă. Josseran îl studie atent. Tunica sa încinsă cu un brâu era ruptă, avea cizmele de piele prăfuite și cu găuri în tălpi. Pielea-i era măslinie-închisă, iar dinții stricați. Pe bărbie îi creșteau smocuri de păr ca barba unui tinerel. O stofă deloc promițătoare.

— *Es Sallam Aleikum,* salută omul în limba arabă și fu încântat când Josseran îi răspunse, așa cum învățase în Outremer:

— *Wa Aleikum Es salaam.*

— Ați binevoi să fiți oaspetele meu, boierule?

Josseran șovăi.

— Soția dumitale, îl întrebă. E frumoasă?

Omul încuviință, bâțâind din cap cu slugărnicie:

— Cu voia lui Dumnezeu.

„Un răspuns sincer”, conchise Josseran. Wilhelm îl trase înapoi de umeri:

— Trebuie să rămâi aici, la palat! Îți interzic!

— Nu-mi poți interzice nimic! Voi sta unde am eu poftă, mă culc unde poftesc să mă culc!

— Dumnezeu să-ți aibă sufletul în pază! mai spuse Wilhelm și se îndepărtă.

Chiorul îl privi întrebător pe Wilhelm:

— Nu-i plac femeile?

Josseran clătină din cap.

— Se abţine de la orice faptă carnală.

La asta, Chiorul păru uimit:

— Nici măcar, pricepi mata, cu câte-o oaie, încaltea?

Templierul aproape că zâmbi. Se întrebă din nou în ce împrejurări primejdioase îşi pierduse ochiul cărăuşul lor de cămile.

— Doar n-ai să nesocoteşti ospitalitatea omului ăstuia? insistă Chiorul. Arde de nerăbdare să-şi câştige favoarea zeilor.

Josseran ezită, privind scurt spre Khutelun, care se uită în altă parte, cu subînţeles. Dracu' s-o ia. Ce, avea să sărăcească jinduind la bogăţii pe care n-avea să le vadă niciodată?

* * *

„Ei bine, nu-i decât un bărbat", îşi spuse Khutelun, în timp ce revenea spre odăile ei. „Şi ce-i cu asta?" Propriul tată avea haremul lui personal, marele Han din Qaraqorum ţinea la discreţie o sută de femei, sau cel puţin aşa auzise. În plus, acest Joss-ran nu era mai mult decât un mesager dintr-o ţară barbară, atunci de ce să-i pese ei unde-şi petrecea nopţile, ce iepe încăleca?

Şi totuşi, omul acesta o tulbura. Înainte de a fi venit el în stepe, destinul ei fusese limpede; se hotărâse să amâne ceasul cât de multe ierni putea, dar ştia că într-o bună zi trebuia să se mărite cu un prinţ puternic şi cum se cuvine, dintr-un alt clan, şi să aibă copii cu el, tribul şi tatăl ei ieşind din asta mai puternici.

Dar acest creştin o neliniştise şi o făcea să se îndoiască de înţelepciunea unui asemenea viitor. Nu era sigură de ce. Doar nu putea iubi un barbar? Simplul gând era respingător. Viaţa ei era pe stepă, cu un şef tătar ca ea, unde îşi putea creşte copiii în spiritul vântului, al păşunilor şi al Veşnicului Cer Albastru.

Şi totuşi, în timp ce se întorcea spre palat, îl blestemă pe uighur şi toată familia lui. Nădăjduia ca nevastă-sa să aibă o mutră de cămilă, iar fetele să miroasă a capre.

În seara aceea, *dantghachiul* organizase o petrecere în cinstea oaspeţilor, dar Khutelun nu-şi făcu apariţia. Când unul dintre ofiţerii ei se duse s-o aducă din cameră, fata îl aruncă pe uşă

afară cu un şut bine ţintit. În timp ce trântea uşa după el, omul îi auzi cuţitul înfigându-se în lemn, la câteva degete de chipul lui. O luă la sănătoasa.

După aceea, Khutelun rămase aşezată de una singură, în timp ce peste podea se furişau umbre. Bău trei castroane de *koumiss* negru şi căzu într-un somn de moarte pe podea, cum nu se poate mai prost dispusă.

52

Asemenea tuturor caselor din Gaochang, locuinţa omului era clădită din cărămizi de pământ. În centrul încăperii se afla un *khang* din blocuri de chirpici acoperit cu covoare de fetru, galbene şi rubinii. Alte covoare erau agăţate pe pereţi. O uşă cu arcadă ducea spre o curte din spate, acoperită de un umbrar cu viţă de vie.

Nevasta stătea în mijlocul camerei, într-un capot din mătase de casă. Purta ciorapi cafenii groşi şi avea părul acoperit cu un voal brun. „Până şi după cinci ani, aş putea la fel de bine s-o încalec sau pe ea, sau calul meu”, îşi spuse mohorât Josseran. Fetele îl priveau cu ochii mari, de după fuste. Amândouă purtau bonete de catifea, pe care localnicii le numeau *dopa,* cusute cu fir de aur. Aveau la gât mărgele drăgălaşe de sticlă albastră şi părul împletit în cozi lungi până la şolduri, iar de după voaluri nu li se vedeau decât ochii înnegriţi cu *kohl.*

Gazda turnă apă dintr-un ulcior şi se spălă pe mâini de trei ori, cum cerea eticheta. Îi făcu semn să se spele şi el la fel. Apoi, îl pofti să intre.

— De-ar trimite Allah din cer o legiune de îngeri pentru apărarea noastră, le murmură ea fetelor. Priviţi ce mare e! Dacă măsura picioarelor lui înseamnă ceva, trebuie să ne rugăm înduratului Dumnezeu să-i lovească mădularul cu o boală a micimii, altminteri vom muri cu toatele! Şi uitaţi-vă ce nas are! E hâd ca un câine mort şi fac rămăşag că are buna creştere a unui porc!

Josseran o privea lung pe femeie, întrebându-se ce să facă. Ea se zgâi la el şi holbă ochii, ca şi cum şi-ar fi dat cumva seama de greşeală.

— Ce spuneai? o întrebă Josseran, pradă unei neaşteptate

inspiraţii. Mii de scuze. Am fost rănit odată la cap şi de-atunci nu mai aud la fel de bine.

— Ştii graiul uighur? îngăimă femeia, copleşită.

— Câteva cuvinte.

— Mama mea îţi lăuda frumoasa barbă şi părul de culoarea focului, chicoti una dintre fete.

Josseran îi zâmbi la rându-i.

— Mulţumesc, îi spuse el mamei. Mă simt onorat să fiu poftit într-un cămin unde sălăşluiesc asemenea frumuseţi.

Femeia surâse şi bâţâi din cap, pe faţă citindu-i-se atât spaima, cât şi uşurarea.

— Boierul e prea bun, spuse ea. În noaptea asta, casa noastră e a dumitale şi suntem onorate de a avea un asemenea stăpân!

* * *

Mâncară *„dastarkan”,* o cină formală. Pe podea fu aşternută o pânză, iar femeile aduseră fructe şi pâinea turtită pe care o numeau „*nan”.* Josseran se aşeză cu palmele în sus, apoi şi le trecu peste faţă într-o mişcare de coborâre, ca şi cum şi-ar fi spălat obrajii, aducându-i mulţumiri lui Allah pentru mâncare şi binecuvântând familia. Cele trei femei îl priveau, uimite că acel barbar cunoştea obiceiurile oamenilor civilizaţi.

După aceea, îl serviră cu vin alb dulce şi ceva numit de ele şi tălmăcit de ele printr-un cuvânt ciudat, folosit mai adesea ca atribut: „îngheţată”. Îi oferiră această delicatesă într-o cană de teracotă şi îl priviră chicotind cum înfuleca dulceaţa delicioasă cu multă poftă şi mai cerea.

Josseran le întrebă cum se prepara minunea aceea, iar mama îi spuse că era făcută dintr-un amestec de unt şi lapte, căruia îi adăugau vanilie pentru aromă. Apoi, preparatul se depozita sub pământ, în beci, şi ţinut la rece între blocuri de gheaţă pe care le tăiau din gheţarii îndepărtaţi şi le aduceau peste câmpie în lunile de iarnă.

După a treia porţie se lăsă pe spate, sătul. Cele trei îl priveau, iar tăcerea se prelungea.

Între timp, fetele îşi scoseseră voalurile, iar Josseran observă că nu erau neplăcute la vedere. Aveau feţele rotunde şi vesele, cu zâmbete drăguţe şi ochi jucăuşi. Le stârnea la fel de multă curiozitate ca şi ele lui, după câte se părea. Se holbau la

picioarele lui şi chicoteau, înfricoşate şi emoţionate în acelaşi timp. Ştia ce-şi spuneau: unele femei, mai ales în răsărit, credeau că puteau judeca mărimea părţilor intime ale unui bărbat după măsura picioarelor.

Se foi, jenat de această destrăbălare din partea unor femei.

În sfârşit, mama se ridică în picioare şi-i făcu semn s-o urmeze. Străbătu curtea, după ea, spre o casă de cărămizi separată, urmaţi de fete, care continuau să chicotească, acoperindu-şi gura cu mâinile. Josseran se pomeni într-o cameră mare, cu o cisternă de apă călâie în mijloc. Mama se opri alături, în aşteptare.

— Ce doreşti? o întrebă el.

— Scoate-ţi hainele, rogu-te, boierule.

Un nou val de chicoteli.

Josseran clătină din cap. Să se despoaie în faţa a trei femei?

Dar mama insista. Începu să-l tragă de tunică. După aproape o lună de drum prin deşert, era ţeapănă de jeg şi praf.

— Am să ţi-o spăl, boierule. Mai întâi, îţi vom face baie.

Josseran nu se temea să se scalde, ca unii din compatrioţii lui. În Outremer făcea baie adesea, după obiceiul mahomedanilor. Dar îşi îngrijea toaleta personală fără martori.

— Aş prefera să mă scald singur, spuse el.

— Dumneata eşti stăpânul în noaptea asta, îi aminti femeia. E datoria noastră. Îţi vom face baie.

Josseran şovăia. În cele din urmă, se înduplecă.

— Dacă asta vi-i voia…

Îşi scoase tunica şi izmenele, iar cele trei femei căscară gurile, arătând cu degetul. Josseran le zâmbi modest.

— Printre ai mei, spuse el, nu e socotită o lance de cine ştie ce mare lungime sau grosime. Dar sunt măgulit că o găsiţi astfel.

* * *

Îl puseră să stea pe dale, în timp ce scoteau apa din cisternă cu nişte vase de lemn. Îi spălară de praf părul şi trupul, hlizindu-se şi cotcodăcind ca nişte găini, trăgându-l de desişul de păr al pieptului şi pântecului, apăsându-i şi împungându-i diverse părţi ale trupului, ca şi cum ar fi fost o cămilă în bazar. Păreau în egală măsură scârbite şi fascinate.

După un timp, îl şterseră, iar mama îi dădu un halat lung care

se vedea bine că îi aparţinea soţului ei.

Când reveniră în casă, soarele asfinţea. Mama aprinse o lampă cu ulei.

— Pe-aici, spuse ea, conducându-l în odăile de culcare. Cele două fete îl aşezară pe pat şi urmă un lung moment când nimeni nu vorbi, nici nu se mişcă.

— Aveţi de gând să staţi toate aici? întrebă el, cu glas sonor.

— Dumneata eşti stăpânul, răspunse mama. Cum hotărăşti matale.

Josseran ezită. Dar poate că mama îi citi expresia din ochi, sau pesemne că prea mulţi vizitatori se bucuraseră de ospitalitatea soţului ei, veniseră prea multe binecuvântări de la zei, căci se ridică în picioare la iuţeală, punând lampa într-un alcov din perete.

— Îţi urez noapte bună, boierule, spuse ea. Fie-ţi dat să te-odihneşti bine.

Şi ieşi, trăgând o perdea peste uşă.

* * *

Josseran le privi pe cele două fete. Acum nu mai chicoteau.

Prima, cea mai mică, se ridică şi-şi scoase cămaşa lungă. O studie cu uimire. În lumina slabă şi gălbuie a lămpii, părea fragilă ca de porţelan, cu sânii nu mai mari decât doi boboci, cel puţin în comparaţie cu târfele pe care şi le amintea din Genova şi Antiohia. Nu avea păr nicăieri pe trup, numai pe cap.

Sora ei arăta la fel, fiind doar puţin mai trupeşă. Josseran simţi un freamăt. Auzi vocea Catherinei, şoptindu-i din umbre: *Uită totul, Josseran, în noaptea asta uită totul, în afară de mine.*

Cele două fete se culcară pe pat, lângă el. Ambele păreau cam speriate.

Cea mai mare se apucă să-i deschidă halatul.

— Boierul e puternic, şopti ea, iar sora sa mai mică chicoti iarăşi.

Josseran întinse o mână, petrecându-şi degetele peste şira spinării ei. Avea pielea de culoarea alabastrului.

— N-aveţi de ce vă teme. Voi fi blând.

Totuşi, încă mai ezita. „Aceste fete abia dacă sunt destul de mari ca să se poată numi femei”, reflectă el. „Nici nu-s sigur dacă pot să fac asta.”

Îşi auzea sunetul propriei respiraţii.

Deodată, perdeaua fu smulsă în lături şi doamna casei năvăli în încăpere, cu un gâlgâit ce-i ieşea din adâncul gâtlejului. Era goală. Se aruncă asupra lui cu un abandon care l-ar fi şocat, dacă nu petrecea atât de mult timp în lupanarele din Genova, în drum spre Outremer.

Îl cuprinse cu coapsele, rostogolindu-se cu el deasupra. Se împreunară violent. Era limpede că femeia mai făcuse şi altă dată aşa ceva.

Le simţea pe cele două tinere privindu-i, captivate. Spre veşnica lui ruşine, descoperi că acest lucru nu-i strica deloc performanţa.

* * *

Sfinţii slab luminaţi şi îngerii din suita lor, prinşi pe pereţii şi coloanele marii biserici, pictaţi cu trăsături groase, negre şi aurii, de penel. Icoane ale Fecioarei licăreau în lumina zecilor de lumânări, pe când o bătrână cu faţa smeadă şi ştirbă turna ulei în candelele puse în nişe, de jur împrejurul zidurilor din cărămizi de chirpici.

Corul de băieţi din balcon cânta în falset un imn, în timp ce acoliţii, cu veşmintele lor de culoare violet-pală, înaintau solemn spre altar. În timp ce fumul dulceag al tămâii se înălţa din arzătoarele de alamă, preotul cu barbă neagră îşi desfăcu braţele, în rugăciune.

— *Nestorieni,* şuieră Wilhelm, alb la faţă, stând în umbrele din fundul bisericii.

Nestorius fusese Arhiepiscop de Constantinopol cu opt sute de ani în urmă. Opiniile lui eretice — printre alte false credinţe, refuzase să-l accepte pe Papă ca mentor spiritual — îi izolaseră pe el şi pe discipolii săi de restul lumii creştine, iar secta lor fusese nevoită să fugă în Persia. Acolo, încă mai supravieţuiau, în termeni buni cu mahomedanii. Spre tristeţea lui, Wilhelm văzuse biserici nestoriene în Merv şi Buhara.

Acum, se părea că-şi răspândiseră doctrina mult mai departe spre răsărit decât presupusese oricine din sânul Bisericii. Rubruck anunţase că se găseau nestorieni şi la Qaraqorum, iar vrăjitoarea tătăroaică încuviinţase. Şi-acum iată-i şi aici, în Cathay.

Atunci, hotărî Wilhelm, măcar tătarii nu erau nefamiliarizaţi cu cuvântul lui Christos. Era o consolare. Nu avea nevoie decât să-i aducă pe aceşti preoţi nestorieni renegaţi în dominionul Papei şi urmau să-şi găsească un punct de sprijin în mijlocul hoardelor diavoleşti ale tătarilor.

Preotul sărută coperta ferecată în aur a Evangheliei şi începu să citească liturghia într-o limbă pe care Wilhelm n-o recunoştea, părând a nu fi nici tătărească, nici arăbească. Petrecu o catifea stacojie peste graalul de argint şi introduse lingura de argint pentru Eucharistie în vin, pentru a împărtăşi congregaţia din sângele lui Christos.

Wilhelm privea, cu pumnii tot mai strânşi pe lângă trup. Faptul de a vedea o asemenea erezie, fără nici o putere s-o oprească, îl chinuia până-n adâncul sufletului. Cum putea oferi un om trupul şi sângele lui Christos, fără aprobare de la propriul vicar al lui Dumnezeu? Era o pângărire a tuturor celor sfinte şi sacre.

Şi totuşi, prezenţa acestei biserici atât de departe în ţara tătărească era un motiv de speranţă, dacă nu şi de bucurie, în timp ce templierul preacurvea; el, cel puţin, găsise un scop în misiunea lor.

53

Josseran se trezi devreme şi, tăcut, coborî pe furiş din pat. Cele trei femei dormeau ghemuite una în jurul alteia. Privi îndelung această vedenie, copleşit de propria perfidie. „Voi căuta mântuirea din partea fratelui Wilhelm”, îşi spuse. „În dimineaţa asta mă voi duce la el, să-i cer iertare lui Dumnezeu. Şi totuşi”, medita el mai departe, „în comparaţie cu celelalte păcate ale mele, acesta nu are nici o însemnătate. Am lăsat neispăşite rele mult mai mari. Omul ăsta a venit la mine cu braţele deschise şi mi le-a oferit pe femeile lui, socotind că e o faptă de mare cinste. Şi-apoi, de ce să fiu absolvit pentru că am luat ceea ce mi se oferea de bună voie? Sau, dacă păcat a fost, atunci nu am de ce să mi-l scuz. N-am fost covârşit de patimă, ştiam ce făceam. Mi se cuvine focul iadului, merit pedepsele veşnice pe care mi le rezervă diavolul.”

Soarele tocmai răsărise, răspândind pe cerul răsăritean o lumină difuză. Josseran se duse la fereastră. Cupola cu dale verzi

a unei biserici mahomedane se înălţa deasupra acoperişurilor plate şi albe ale oraşului, străpungând plafonul de ceaţă umedă, învolburată. Bărbaţi purtând fesuri cu dantelă albă mergeau pe străzi, tăcuţi ca nişte stafii. O femeie voalată se retrase în grabă după o uşă de lemn bătută cu ghinturi.

O altă lume, la fel de străină pentru el ca şi cum ar fi păşit prin scoarţa Pământului. Aici, dincolo de toate legile creştine, era înconjurat de mistere, plutind în derivă cu propriile incertitudini. Departe de stricteţile Regulii şi dictatele sufocante ale Bisericii lui, se vedea pe sine însuşi mai limpede decât oricând în viaţa sa. Îşi întrezărise încăperile întunecate ale sufletului şi ştia acum că fiara care sălăşluia acolo era însuşi necuratul.

Se îndestulase din acele femei pentru câţiva *dirham* de aur. Ce conta că acei oameni o făceau cu bucurie, ca pe o binecuvântare? Călugărul avea s-o declare un păcat, cu siguranţă, iar Josseran se temea în adâncul inimii că avea dreptate. Dar păcătuise nu o dată, ci de două ori, căci în întuneric, pe când se împreuna cu acele femei, nu se gândise la ele, ci la Khutelun, şi numele ei îl strigase către stele când ajunsese pe culmea plăcerii.

* * *

Hainele i se uscaseră repede în aerul secetos. Se îmbrăcă şi porni prin oraşul ce se trezea, îndărăt spre palatul *darughachi*-ului, unde Chiorul înşeuase şi încărcase deja cămilele. Când îl văzu pe Josseran apropiindu-se, făcu un gest obscen cu degetul unei mâini printre cel mare şi arătătorul celeilalte. Chicoti, scuipând vesel în praf.

Wilhelm stătea lângă ţarcuri, cu mâinile împreunate în faţa lui ca un penitent.

— Îţi voi asculta confesiunea când doreşti.

— Blestemat să fii, popo.

— Aş fi crezut că osândele sunt un subiect pe care ai prefera să-l eviţi.

Josseran oftă.

— Voi veni la apusul soarelui. Ai să m-asculţi atunci.

— Domnul fie lăudat. Începeam să mă tem că nu cunoşti ruşinea în faţa lui Dumnezeu.

— Sunt multe lucruri de care mi-e ruşine.

— Şi pentru asta ţi-ai făcut canonul în Ţara Sfântă?

Când Josseran nu răspunse, călugărul ridică mâna dreaptă:

— Mărturiseşte-mi totul diseară şi s-ar putea să te eliberez de toate păcatele, cu mâna asta.

Josseran clătină din cap:

— Mă voi învinui pentru ceea ce s-a întâmplat azi-noapte, dar mai mult n-ai să scoţi de la mine.

— Doreşti să suferi chinurile diavolului în flăcările Gheenei? şuieră Wilhelm la el.

— Poate, dădu din cap Josseran. Poate că exact asta vreau.

* * *

Khutelun nu-i vorbi în timp ce înşeuau cămilele, nici măcar nu-l privi în ochi. La o oră după crăpatul zorilor, porniră în caravană, peste câmpiile înceţoşate, spre marea cenuşie mohorâtă a deşertului.

Josseran aşteptă ocazia până spre ceasurile amiezei, când se opriră la marginea oazei pentru a se aproviziona cu apă din ultimele puţuri. Deja avea din nou nisip pe haine, în micile riduri ale ochilor şi în barbă. Deşertul se grăbea să-si recucerească teritoriul.

Khutelun stătea pe vine lângă un şanţ noroios, umplându-şi burduful de piele cu apă.

— Mai avem mult până la destinaţie? o întrebă el.

— Şi dacă n-am avea? Ai prefera să ne întoarcem imediat la Gaochang?

Ceva din tonul ei îl mulţumi. Se simţea mai mult decât o simplă undă de gelozie.

— Gaochang-ul mi s-a părut o oază de plăceri.

— Acolo unde mergem noi, se răsti ea, nu e decât deşert.

Se ridică şi trecu pe lângă el, aproape cu un afront deliberat. Josseran se uită în urma ei. „De ce m-oi fi chinuind cu ea?” se întrebă el. „Sunt un neghiob care tânjeşte mereu după viziuni himerice, exotice, pe care orice raţiune ar trebui să mă convingă că nu le pot atinge. La urma urmei, oamenii au jinduit cândva şi după Ierusalim, şi uite ce s-a întâmplat acolo.”

Trecuseră trei săptămâni de la plecarea din Kashgar. Străbăteau ca la vreo şapte-opt leghe în fiecare zi, petrecându-şi nopţile în sanctuarul câte unui han din oraşele oazelor sau între zidurile *caravanseraiurilor.* Dar, într-o după-amiază, Khutelun opri caravana mai devreme, în apropierea unui şir de plopi noduroşi şi le ordonă tătarilor să instaleze acolo, în plin deşert, tabăra pentru noapte. Nu dădu nici o explicaţie a acestei porunci.

— Lasă-ţi cămila înşeuată, îi spuse ea lui Josseran. Vreau să vii cu mine.

Cămila protestă, când Josseran smuci iarăşi de priponul din nas, mugind la adresa nedreptăţii de a fi silită să-şi lase tovarăşii în tabără. Josseran se caţără la loc în şa şi o urmă pe Khutelun spre miazănoapte, prin deşert.

* * *

Călăreau printr-un defileu îngust, urmărind albia secată a unui râu. Râpi roşiatice se înălţau la zeci de metri în văzduh, de o parte şi de alta, iar pământul văii era presărat cu grohotişuri. Îndemnele încete de *souk-souk* ale lui Khutelun către cămilă reverberau din pereţii stâncoşi, fiind singura tulburare a tăcerii de catedrală din strâmtoare. Domnea o arşiţă arzătoare, reflectată din suprafeţele stâncoase ca din pereţii unui cuptor.

Deodată, Josseran ridică privirea, iar ceea ce văzu îl făcu să-şi oprească respiraţia. Deasupra lui, faţa falezei era ciuruită de caverne, iar la gura fiecărei grote fuseseră sculptaţi în piatră idoli şi basoreliefuri, având pe alocuri înălţimea a doi, trei oameni unul peste altul. Semănau cu efigiile lui Borcan pe care le văzuseră la Kuqa, dar aici nu păreau cu putinţă, cioplite din zidurile de stâncă la treizeci de metri deasupra lor. Falduri de piatră delicate, tocite de veacuri, se învolburau în tăcerea fără vânt a canionului.

— Pe sacrul sânge al tuturor sfinţilor… murmură Josseran.

Khutelun îşi oprise cămila şi privea în susul râpilor.

— Nu-i aşa că este o minune?

— Asta voiai să-mi arăţi?

— Nu e numai atât.

Sări din spinarea cămilei şi-i împiedică repede picioarele din

faţă. Josseran făcu acelaşi lucru.

— Ce-i aici? o întrebă el.

— I se spune valea celor o mie de Buddha. Un călugăr pe nume Lo Tsun a venit aici şi a avut o viziune cu nenumăraţi Buddha înălţându-se spre cer, într-un nor strălucitor. Şi-a petrecut tot restul vieţii transpunându-şi vedenia în realitate.

— Nu se poate ca un singur om să fi sculptat toţi aceşti idoli.

— În celălalt capăt al văii era o lamaserie. Călugării care trăiau acolo şi-au consacrat vieţile cioplitului de statui.

— Dar cum au ajuns acolo? Nu e nici un drum.

— Este o cărare, dar e abruptă. Vino.

Josseran o urmă, sărind din stâncă în stâncă. Se simţea stângaci şi mătăhălos, ca un urs greoi alergând după o gazelă. Khutelun se mişca iute în faţa lui, fără a se opri un moment să respire sau să încetinească pasul, privind doar din timp în timp înapoi pentru a se convinge că o urma în continuare. Josseran gâfâia, după ea. La un moment dat, o văzu stând cu picioarele depărtate pe o ieşitură de stâncă, zâmbind în jos spre el, şi îl întărâtă atât de mult încât atacă panta cu şi mai multă hotărâre, până când capul începu să i se învârtească de oboseală. Şi totuşi, n-o putea ajunge.

* * *

Îl aştepta pe o cornişă, în înălţimea peretelui. Un strat subţire de sudoare, pe frunte, era singurul semn vizibil al eforturilor ei. Când ajunse lângă ea, Josseran se lăsă în genunchi, gâfâind, cu sufletul la gură. După ce capul încetă să i se mai învârtească, ridică ochii spre ea, pentru a vedea un zâmbet batjocoritor apărându-i încet pe buze.

„Pe toţi sfinţii”, îşi spuse el. „Maică-sa trebuie să fi fost o capră neagră.”

— Nu-i de mirare că nu îi puteţi bate pe sarazini, comentă Khutelun.

— Îi batem… destul de bine.

— Atunci de ce aveţi nevoie să trataţi cu noi? îl provoca, vicleana. N-a fost decât un urcuş scurt, continuă ea.

— De trei săptămâni… trăiesc numai… cu zer. Mi-a supt… toată puterea.

Privi panorama ameţitoare de sub el, falezele roşcate ale

strâmtorii, piscurile acoperite cu alb ale Munţilor Cereşti dincolo de vale, repezindu-se prin pâcla fierbinte a după-amiezei.

Deasupra şi în jurul lui se aflau statuile idolatrilor, unele sculptate din lemn, altele din piatră. Unii dintre idoli stăteau aplecaţi, cu capetele sprijinite în mâini, ca *hurii*-le la baie. Erau mult mai mari decât i se păruse privindu-i de jos, din vale. Bănuia că unii din ei aveau poate vreo duzină de paşi lungime.

La întoarcerea în Acra, nimeni n-avea să-l creadă că văzuse asemenea lucruri.

Se ridică cu greu în picioare.

— Pe aici, îl chemă Khutelun, conducându-l în gura peşterii.

* * *

Înăuntrul muntelui domnea o răcoare binefăcătoare. Fiecare sunet era amplificat, răsunând cu ecouri, ca o piatră aruncată pe suprafaţa liniştită a unui lac. Josseran mirosi mucegaiul secolelor.

În timp ce ochii i se deprindeau cu penumbra, văzu că de la intrare porneau nenumărate tuneluri, străbătând ca un fagure stânca. Unele duceau în hrube abia încăpătoare pentru un om, altele erau mari cât biserica satului său din Languedoc, scobite în piatră, cu tavane boltite sau trunchiate.

Drept în faţa intrării se afla o platformă rectangulară pe care se afla o gigantică statuie din teracotă a acelui Buddha, sau Borcan, cum îl numea Khutelun, aşezat cu mâna dreaptă ridicată, într-o rază de lumină ce se revărsa prin intrare. Avea lobii urechilor nefiresc de lungi, aproape până la umeri, iar ochii săi cu pleoape grele stăteau coborâţi pudic, ca ai unei fecioare. Purta un veşmânt ca o togă şi fusese pictat migălos, în tonuri de ocru şi acvamarin.

Acoliţii lui stăteau rânduiţi în alcovuri din stânca înconjurătoare, statui de teracotă mari cât un om, părând atât de vii în întuneric, încât Josseran tresări şi scoase spada.

— Nu e decât argilă, îi murmură Khutelun la ureche, conducându-l într-o cavernă de lângă sala principală.

Aici era şi mai întuneric, iar Josseran avu nevoie de câteva momente pentru a desluşi formele plafoanelor şi ale pereţilor. Apoi, privi în jur cu uimire. Fiecare palmă de loc a pereţilor fusese acoperită cu picturi, mai mult ale acelui Borcan şi ale acoliţilor săi, cu zâmbetele lor de satiri. Dar mai erau şi miriade

de alte figuri, adoratorii şi îngerii, precum şi portrete de regi şi regine în palate complicate, soldaţi războindu-se între ei, agricultori pe câmpii, frize cu mici spirite ce aveau aureole de flăcări, muzicanţi ai iadului cu lăute şi flaute. Cu toţii erau pictaţi meticulos în vopsele de ulei pe straturi de ipsos, o fantastică lume subpământeană cu privelişti montane şi castele fortificate, ceruri ca hârtia marmorată forfotind de demoni ai tunetului, monştri şi hurii goale, toate executate cu cele mai fine pensule, în negru, crem şi jad.

— E… infernal, şopti el.

— Nu înţelegi.

— Aceşti călugări glorifică asemenea lucruri?

— Picturile nu sunt făcute ca să glorifice, ci pentru a arăta zădărnicia lumii, îi spuse ea. Adevăratul nume al lui Borcan a fost Siddhartha. Era mare prinţ din naştere, dar într-o zi a renunţat la viaţa de huzur ca să se călugărească. Propovăduia că totul e trecător, că fericirea şi tinereţea nu pot să dureze, că viaţa e numai suferinţă şi suntem prinşi într-un nesfârşit ciclu al naşterilor şi al renaşterilor. Dacă ai o viaţă bună, viaţa următoare va fi şi mai bună. Dacă săvârşeşti fapte rele, te vei întoarce ca un cerşetor, sau poate un animal de povară. Numai renunţând la dorinţă poţi scăpa din roata nesfârşită, pentru a ajunge în cer.

— Să renunţi la dorinţă? repetă el, privind-o.

— Toate suferinţele sunt rezultate ale dorinţelor noastre de plăcere sau de putere. Priveşte, îşi plimbă ea un deget de-a lungul peretelui. Acesta este Mara, zeul iluziei. Îl atacă pe Domnul Buddha cu furtuni şi pietre de foc şi îl ispiteşte cu aur, coroane şi femei frumoase. Dar el ştie că toate aceste lucruri sunt simple năluci şi nu-şi va pleca zeiescul cap.

Josseran era surprins. Aşa cum i-o explica ea, îşi dădea seama că povestea semăna foarte mult cu Ispitirea lui Christos, pe care o citise în propria Biblie. Va să zică, nu era idolatrie, nici o glorificare a Diavolului. Era acelaşi adevăr, înfăţişat într-un alt chip.

„Şi de asemenea”, cugetă el, „este ca şi cum această călătorie ar fi devenit pentru mine drama propriei ispitiri.” Ideea îl irita. „Iată-mă faţă în faţă cu adevărul despre mine însumi, găsit într-o religie despre care Wilhelm îmi spune că e păgână şi idolatră. Dar, dacă aceşti buddhişti, cum îi numeşte ea, înţeleg aceleaşi adevăruri ca şi noi, de ce să-i dispreţuim?”

Şi atunci îl izbi gândul, cum era convins că niciodată nu-i trecuse prin minte lui Wilhelm, poate nici unui războinic creştin din Franţa sau chiar din Outremer: *Dacă mă înşel?*

„Toţi aceşti oameni, care trăiesc aici, pe meleagurile astea străine şi fierbinţi, sunt la fel de siguri de credinţa lor cum sunt eu de a mea. Toţi cred că Dumnezeul lor îi va duce în veşnicie. Dar dacă eu sunt acela care se înşală? Întotdeauna am acceptat cuvintele preoţilor care spun că noi suntem aleşii lui Dumnezeu. Şi totuşi nu cumva religia mea e mai mult o întâmplare datorată naşterii, decât o convingere? Nu suntem cu toţii supuşi naşterii şi atunci toate credinţele şi convingerile noastre nu sunt decât simple accidente ale sorţii?”

— Acesta e Maitreya, continua Khutelun, cu vocea susurându-i în tăcerea cu ecouri a cavernei. Este viitorul Buddha. Aici sunt Ananda şi Kaspaya, primii discipoli ai lui Borcan. Acesta e un Boddhisattva. A atins perfecţiunea, dar şi-a amânat propria ascensiune în nirvana pentru a reveni pe pământ să călăuzească sufletele mai slabe. Ştie că toate destinele noastre sunt înlănţuite, că viitorul fiecăruia dintre noi depinde de soarta celorlalţi.

— De ce m-ai adus aici? o întrebă Josseran, dintr-o dată.

Fata întoarse capul dinspre haotica friză cu imagini. Părea să ezite.

— Nu ştiu, răspunse ea, în cele din urmă. N-am mai fost aici decât o singură dată. Eram încă mică, în drum spre Qaraqorum, cu tatăl meu. El mi-a arătat toate astea. Le-am ţinut minte şi m-am gândit că poate, cumva… cumva, vei înţelege.

— Dar tu nu crezi în acest idol, în… acest Borcan. Tu eşti mahomedană.

— Sunt tătăroaică din naştere şi mahomedană după tatăl meu. Dar există multe religii şi fiecare are propriile adevăruri. Şi-apoi, nu-i frumos aici?

Josseran o privi prin întuneric. *Crede că voi înţelege.* Prin urmare, şi ea, la fel ca el, simţea o anume legătură între ei, o simpatie greu de definit. „Sunt cavaler creştin şi Templier; ea e o sălbatică, o femeie tătară, care nu cunoaşte nimic din blândeţea şi cuviinţa unei creştine. Şi totuşi, da, are dreptate, există o legătură între noi.”

— Pe-aici, îi şopti Khutelun.

Îl conduse prin celelalte camere. Unele dintre caverne erau

acoperite cu repetări monotone ale portretelor lui Borcan, altele erau împodobite cu imagini fantastice din paradisul idolatrilor, pline de zei stranii, cu ochi migdalaţi, însoţiţi de ajutoare, regi cu dinţii ascuţiţi din tărâmurile de jos sau păcătoşi în juguri, torturaţi prin foc. „Seamănă atât de mult cu viziunea blândului nostru călugăr asupra vieţii de apoi”, reflectă Josseran.

În grota următoare, imaginile dansau şi se împreunau. Josseran fu cât pe ce să dea înapoi, când văzu împerecherile pictate între un bărbat şi o femeie, falusul erectat al masculului fiind reprodus fidel şi delicat, în acuplări cu femeia veselă şi acrobatică. Singura lumină din peşteră era aceea care răzbătea prin galerii, soarele după-amiezei târzii scăldând friza într-o lucire aurie, pentru a trezi la viaţă scânteietoare dragostea umbrită a idolilor.

— Ce s-a-ntâmplat? şopti Khutelun.

— Opera Diavolului!

— Artistul n-a făcut decât să portretizeze propriile tale întâlniri cu femeia şi cu cele două fiice ale ei.

— E un păcat.

În penumbra grotei, nu-i putu vedea expresia, dar auzi dojana din glas:

— Îmi spui că e un păcat, şi totuşi, acum două nopţi, te-ai lăsat fără şovăire în seama acelor femei. Cu siguranţă, nu înţeleg ce înseamnă să fii creştin.

— Sexul e unealta Satanei.

— Pentru un om care-i dispreţuieşte uneltele, îi faci îndeajuns lucrarea, reveni ea spre friză. Priveşte imaginea de aici. Vezi? Divinitatea care foloseşte cu atâta neruşinare unealta diavolului e Shiva, zeul destinului personal. Fiecare dintre noi avem câte un destin, spun discipolii lui Borcan, dar avem şi şansa de a alege.

Îşi trecu uşurel un deget peste suprafaţa pictată cu ulei.

— Nu te-ai gândit la noi doi uniţi în acest fel, cum se uneşte Shiva cu soţia lui? Nu te-ai gândit uneori la asta ca la destinul tău? Şi ca la al meu?

Glasul lui Josseran se frânse în gât.

— Ştii bine că da, îngăimă el.

— Şi totuşi, nu îţi sunt dăruită cu cununie, nici nu s-ar putea vreodată. Acesta nu e un păcat din partea ta, creştine?

— De ce mă sâcâi?

Khutelun se apropie de pictură, unde zeul pe care ca îl numise

Shiva îşi încăleca nevasta ca pe o iapă.

— Foamea asta. Ne distruge odihna, şi totuşi nu ne putem dezbăra de ca. Tu şi şamanul tău spuneţi că ştiţi calea mai bine decât noi, tătarii, şi totuşi eşti înnebunit de poftă ca un om pierdut în deşert, chinuit de sete.

Nu-i putu răspunde.

Lumina scădea. În tenebre, faţa fetei nu se distingea, nici expresia din ochii ei.

Îi puse o mână pe umăr:

— Acum trebuie să plecăm.

Deodată, pe Josseran îl cuprinse furia. Nici o femeie nu-i mai vorbise vreodată astfel, sfidându-i convingerile, regulile conform cărora îşi trăia viaţa. Femeile trebuia să fie pudice, reţinute, curtate şi apărate. Sălbatica asta îl trata cu dispreţul unei regine.

Mai întâi, îl făcuse să se îndoiască de religia lui. Apoi, să se îndoiască de minţile lui. Iar acum, îl făcea să se îndoiască până şi de propria inimă.

Şi totuşi, ca pe un bărbat care nu se dă bătut în luptă, o respecta pentru forţa ei. Ştia că, dacă nu reuşea s-o învingă, o parte din el însuşi trebuia să moară o dată cu ea. Era chemarea de sirenă către acea parte a sufletului său pe care o ţinea ascunsă şi secretă de atâta vreme, crezând că-i aparţinea numai diavolului.

Khutelun stătea pe marginea cavernei, privindu-l cum se lupta cu sine însuşi.

— Trebuie să mergem, repetă ea.

Mâinile lui Josseran căzură pe lângă trup, a neputinţă.

— Am plecat din Acra ca să-l aduc pe călugăr la prinţul Hülegü al vostru. Crezusem că în mai puţin de-o lună aveam să mă înapoiez între zidurile cetăţii. Nu voisem nimic din toate astea.

— Când începem o călătorie, nu putem şti unde ne va duce drumul. Peste cale cad obstacole şi ne silesc s-o luăm pe alte cărări. Stă în firea lucrurilor. Vino. E timpul să plecăm. În curând are să se întunece.

O urmă afară din peşteră. Pe cer, soarele era un glob de aramă deasupra Munţilor Albaştri, iar valea se cufundase în umbră. O lună spectrală plutea pe bolta de o culoare ca în vis. Întinse mâna spre ea şi fu aproape mirat când pumnul i se închise în gol..

O urmă pe Khutelun în josul potecii. Idolii continuau să stea de

veghe pe munte, singuratici, pentru încă o noapte.

55

O numeau Ţara de Foc. În spatele lor se înălţa Vârful Bodga, cu colierul său de zăpadă ce nu se topea tot anul, în dreapta Kuliktarg, un pisc de stâncă neagră şi golaşă ce se ridica mult deasupra deşertului.

Chiorul arătă spre miazănoapte.

— Munţii de Flăcări, spuse el.

La stânga, un şir de coline roşii se întindeau spre orizont cât vedeai cu ochii. În feţele lor fuseseră săpate şanţuri de nenumăratele râuri şi furtuni, conturând în argila roşiatică forme de flăcări. Arşiţa după-amiezei venea dinspre dealuri ca dogoarea unui cuptor şi, prin pâcla de pară a soarelui, munţii arătau într-adevăr asemenea unui zid de foc.

Iar partea cea mai grea a deşertului încă mai era în faţa lor.

* * *

Josseran mergea pe jos, la umbra cămilei, ca să scape de zgâlţâielile continue ale şeii tari de lemn şi de tortura soarelui. Îl auzea pe Wilhelm gâfâind în spatele lui.

Întoarse capul:.

— Plăcută zi pentru plimbare, frate Wilhelm.

— Sunt în agonie.

— O stare nepreţuită în faţa lui Dumnezeu. Într-o bună zi, vei fi canonizat. Atunci, toate vor părea lipsite de importanţă.

— Nu-ţi bate joc de mine, templierule.

Lui Josseran aproape că-i era milă de el. Avea faţa ca o rană vie, bășicată de soare, barba i se încâlcise şi carnea obrajilor i se mistuise, căldura, epuizarea şi cucernicia luându-şi obolul.

— N-am vrut să te batjocoresc.

— Unde-ai fost ieri după-amiază cu vrăjitoarea?

— A vrut să-mi arate o minunăţie care ţie nu ţi-ar fi plăcut prea mult.

— Îmi pot închipui despre ce fel de minunăţie e vorba. Ai preacurvit şi cu ea?

Josseran fu şocat de aplecarea călugărului spre vulgaritate.

— Din nefericire, n-am nimic de mărturisit pe seama ei.

— Crede-mă, Papa va auzi despre voi, Templierii, şi obiceiurile voastre păcătoase. Te crezi dincolo de legea lui Dumnezeu?

— Nu, mă cred dincolo de Praznicul Penticostal, aşa că nu mai sunt cavaler al Templului. Dacă doreşti să-ţi împrăştii calomniile la adresa Ordinului, nu te pot opri, dar îţi spun acum că nu au nici o temeinicie reală. Cât despre mine însumi, recunosc că sunt un păcătos. Dar nu-mi eşti duhovnic şi faptele mele ne privesc numai pe mine şi pe Dumnezeu.

— Mă tem că am greşit încredinţându-ţi viaţa mea.

— Până acum nu m-am arătat nevrednic, frate Wilhelm. Nu uita că eu te-am salvat în munţii ăia blestemaţi. Deşi încă n-am auzit nici un cuvânt de mulţumire pentru asta.

— Dumnezeu a vrut să trăiesc. Dar se vede că încă mai există o scânteie de speranţă pentru sufletul tău întunecat. Diseară, ar trebui să mi te spovedeşti, căci nu ştim ce ne aşteaptă mâine. Mă tem că nu peste mult vei arde în focul iadului!

— Mă voi gândi la ceea ce-mi propui. Cât despre focul iadului, în acest moment mi-e greu să-mi închipui un loc mai fierbinte ca ăsta.

— Îţi spun eu, templierule, e mai bine să te ţii departe de vrăjitoarea aia! Femeia e poarta diavolului, calea necurăţeniei, muşcătura şarpelui.

— Atunci de ce-a creat-o Domnul pe Eva, bisericosule?

— Este un obiect necesar, adus pe pământ pentru a conserva specia şi a ne oferi mâncare şi băutură. Dar relele din această lume ni se întâmplă şi prin mijlocirea femeilor.

— Aşa crezi, frate Wilhelm? Mie întotdeauna mi s-a părut că de la bărbaţi ni se trag. N-am văzut femei măcelărind copii şi siluind alte femei, dar bărbaţi am văzut făcând-o, destui. Până şi bărbaţi cu cruci cusute pe mantale.

— Dacă femeile şi copiii de care vorbeşti erau de neam sarazin, atunci vei fi ştiind bine că Papa a dat o dispensă specială pentru aceia care curăţă lumea de necredincioşi. O asemenea faptă nu e omucidere, e malucidere, uciderea celor răi. Prin urmare, nu reprezintă un păcat. Dar acum nu e vorba despre păcatul violenţei. Vorbeam despre păcatul patimii.

— Patima nu mi se mai pare un lucru atât de îngrozitor, când am văzut oameni cu măruntaiele scoase: Nu scrie în Biblie „să nu ucizi”?

— Omul nu poate fi întotdeauna blând, templierule. Nu i-a azvârlit Domnul pe cămătari afară din Templu? Christos însuşi a spus: *„Dacă nu sunteţi cu mine, atunci sunteţi împotriva mea.”* Deci, dacă un om nu e creştin, înseamnă că e cu diavolul. Prin urmare, nu e un păcat să scapi lumea de păcat.

— Ştiu şi eu să recunosc un păcat când îl văd. Ştiu că, atunci când un om îl măcelăreşte pe altul, când îi siluieşte soţia şi-i vinde copiii ca robi, ei bine, ăsta da păcat, fie că victimele sunt franci sau sarazini. Şi cum poate fi rău un prunc? Nu cred că are pe cap vreo pată a păcatului, când a fost voia lui Dumnezeu să se nască mahomedan, nu? Şi cum rămâne cu cavalerul creştin care retează capul acelui copil, după ce i-a siluit mama şi a spintecat-o? Se duce drept în cer? Asta-i dreptatea şi adevărul lui Dumnezeu?

Josseran trase cu putere de belciugul cămilei şi i se urcă în spinare. Se săltă peste încărcătură, aşezându-se în şaua tare de lemn, preferând supliciul soarelui şi zguduiturile cămilei în locul conversaţiei cu preacuviosul.

56

Primele bâjbâieli şovăielnice ale soarelui alungară umbrele din deşert, aşternând în locul lor o văpaie aurie. Acum câmpia avea o culoare de ocru curat, dune blânde unduitoare şi fire mărunte de nisip care îşi găseau cum necum calea până în urechi şi ochi, iar pe haine şi piele lăsau straturi subţiri, scânteietoare, scrâşnind până şi între dinţi.

Imensa sălbăticie se căsca în faţa lor, iar tăcerea pustie şi zdrobitoare îi înghiţi.

* * *

Soarele cobora spre zare, aruncând peste dune bălţi negre de umbră. Cămilele stăteau îngenuncheate pe nisip, mugind şi stropşindu-se, în timp ce Chiorul şi tătarii le scoteau poverile. Chingile roseseră răni adânci pe piepturile animalelor, iar plăgile coceau şi erau infestate de viermi. Nici nu era de mirare că deveniseră atât de arţăgoase, îşi spuse Josseran. Ori de câte ori

găsea călătoria prea dificilă, îşi compara soarta cu a acelor dobitoace şi ajungea la concluzia că, atâta vreme cât cămilele puteau s-o îndure, putea şi el.

Josseran şi Wilhelm se duseră să adune *argol* pentru focuri. Auzind un geamăt, Josseran ridică privirea, pentru a-l vedea pe Wilhelm care-şi privea mâna cu o expresie de silă. *Argol*-ul pe care-l găsise nu se uscase la soare. Ba chiar, era cât se poate de proaspăt.

Unul dintre tătari observă ce greşeală făcuse şi îl arătă cu degetul, râzând. Ceilalţi, văzând confuzia lui Wilhelm, i se alăturară şi ei.

Wilhelm îşi şterse mâna de scârnăvie pe blana zdrenţuită a Satanei. Cămila scoase un răget, revoltată de această necuviinţă, încercând să-l muşte. Wilhelm se îndepărtă. Dar nu avea loc pentru o retragere demnă, nici un copac sau stâncă după care să se ascundă, aşa că merse mai departe.

— Adu-l înapoi, îi spuse Khutelun lui Josseran. În curând se va înnopta. O să se rătăcească în deşert.

Josseran porni după el. Dar simţul de conservare al lui Wilhelm era mai bine dezvoltat decât crezuse fata. Se oprise, încă nu prea departe de cămile, căzând în genunchi, cu capul plecat.

— Dumnezeul meu îmi cere prea mult, şuieră el când Josseran se apropie.

— Nu e decât puţin cheag digerat, Frate Wilhelm.

— Nu despre balega de pe mâinile mele e vorba. Îmi simt spatele de parcă mi-a fost întins pe masa de tortură, părţile dosnice îmi ard ca focul, mi-au obosit toate oasele din trup. Cum poţi să înduri aşa ceva?

— Sunt cavaler şi ostaş. Se cere s-o fac.

Călugărul părea să-şi fi pierdut tot spiritul bătăios.

— Mă faci de ruşine.

— De asemenea, adăugă Josseran, nu demult am avut o femeie. Face bine la ridicarea moralului.

Era doctoria de care avea nevoie, aşa cum bănuise Josseran.

— Dumnezeu să te ierte, horăi Wilhelm, sărind înapoi în picioare. N-ai pic de ruşine, templierule!

Trecu pe lângă el, cu o privire înnebunită în ochi.

— Bine, păgânilor! strigă, revenind cu pas apăsat spre caravană. Vin să vă mai adun căcat! îşi agită el mâinile pe deasupra capului, ca un smintit. O să ne-ngropăm în căcat, cu

toţii!

Josseran privi lung după el. Bietul Wilhelm. Îşi petrecea toată viaţa în aşteptarea miracolelor, a inspiraţiei divine. Nu învăţase că, uneori, singurul secret în timpuri grele este puterea de a îndura.

* * *

Era un oraş de mizerie, sărăcăcios şi mohorât, dar raiul pe pământ pentru cei ce-şi petrecuseră ultimele câteva săptămâni străbătând Taklimakanul. Ocoalele hanului erau pline, cămilele odihnindu-se culcate pe burtă, cu picioarele dinainte strânse sub trup, în timp ce priveau de-a lungul boturilor cu dispreţ spre torţionarii lor de neam omenesc, care continuau să dezlege bagajele. Se găseau câţiva asini şi poate vreo duzină de cai, făcând parte dintr-o mare caravană mahomedană care se îndrepta spre apus, încărcată cu mătăsuri şi ceaiuri din Cathay.

În timp ce se îndepărta de ţarcuri, Khutelun desluşea umbrarele de pânză din bazar, auzea strigătele negustorilor, simţea aromele de mirodenii şi cărnuri fripte.

Creştinul cel înalt venea spre ea, peste nisip. Fata avu un moment de ezitare. Ştia că ceilalţi şuşoteau între ei despre cât de mult timp petrecea cu el. Era prinţesă, la urma urmei, şi şamană, iar pe tătari îi nemulţumea atitudinea ei jucăuşă şi prietenoasă faţă de acest barbar.

Dar, când Josseran se apropie, văzu că ţinea ceva sub mantie. Se opri, privindu-l lung.

— Mi-ai cerut să vezi una dintre cărţile noastre, spuse el.

Khutelun încercă să-si ascundă emoţia.

— O ai la tine?

Josseran scoase de sub pelerină psaltirea. Avea scoarţe negre şi groase, de piele argăsită, cu inscripţii aurii gravate în basorelief. I-o deschise în faţă:

— Este o carte sfântă pentru noi. E scrisă într-o limbă numită latină. Aceste versuri sunt imnuri întru slava lui Dumnezeu.

Mai văzuse asemenea comori şi înainte, tatăl ei avea câteva exemplare comentate din Q’ran-ul mahomedanilor. Chinggis Han, se spunea, făcuse din noapte zi, când aprinsese focul cu ele, lângă Buhara.

Luă psaltirea din mâinile lui Josseran. Era plină cu praf de pe

drum dar, altminteri, nevătămată. O deschise la întâmplare şi-şi trecu un deget peste pagini. Nespus de frumoasă carte. Unele dintre litere erau umbrite cu carmin şi albastru regal, având o caligrafie foarte precisă, ca faianţa moscheilor din Samarkand, dar fără aspectul fluid al aceleia. Văzu ilustraţii splendide, minunat executate, care îi amintiră de peşterile din deşert, deşi aceste imagini nu aveau aceeaşi veselie şi energie.

— Este pentru Marele Han? îl întrebă ea.

— Wilhelm nădăjduieşte să-i dezvăluie tainele religiei noastre.

— Poate ar trebui să ţi le dezvăluie ţie.

O privi atent, nesigur ce voia să spună cu asta.

— Te-am observat, îi explică ea. Nu mi se pare că-ţi iubeşti religia la fel de mult ca mahomedanii pe a lor. Şi totuşi, le-ai declarat război şi îi numeşti necredincioşi. Nu te înţeleg. Nu te înţeleg deloc.

— Sunt lucruri în ceea ce mă priveşte pe care nici eu nu le înţeleg mai bine decât tine.

Khutelun îl studie timp îndelungat. Nasul său mare, de creştin, şi ochii rotunzi, erau ciudaţi pentru ea, dar totuşi acea stranietate o şi intriga. Însă mai mult decât înfăţişarea o afecta felul lui de a fi. Era neîndoielnic viteaz, o văzuse cu ochii ei, în timpul călătoriei; şi mai era şi inteligent, ager şi puternic. Dar îl chinuia propriul spirit, iar acest lucra o atrăgea.

În cavernă, îi declarase că voia s-o posede, iar ea nu îi găsise neplăcută dorinţa. Dar perspectiva de a-l avea drept soţ era atât de fantastică încât era uimită că o nutrea până şi în imaginaţia ei.

Închise cartea şi i-o dădu înapoi.

— Îţi mulţumesc.

— Ţi-aş arăta multe lucruri. Dacă aş putea. Există pe meleagurile mele lucruri de care te-ai minuna.

— Mă minunez de stepe, de munţi şi de râuri. Faţă de toate celelalte, nu sunt decât curioasă.

— Şi totuşi… începu el, dar nu apucă să continue.

Convorbirea le fii întreruptă de o zarvă iscată în ocolul cămilelor. Wilhelm îl trântise pe Chior la pământ şi-i scotocea prin bocceaua sărmană cu lucruri. Chiorul îl suduia gros în turceşte. Încercă să-l împingă la o parte şi iarăşi se pomeni doborât brutal la loc.

Josseran se apropie în grabă:

— Wilhelm? Ce s-a-ntâmplat?

— Unul din hoţomanii ăştia tătari a furat psaltirea!

— N-a furat-o nimeni, răspunse Josseran, arătându-i cartea cu psalmi.

Wilhelm se holbă la el uluit, apoi privi peste umărul lui, spre Khutelun.

— Ai lăsat-o pe vrăjitoare s-o profaneze?

— N-a profanat-o. Voia să înţeleagă mai mult din misterele credinţei noastre. Poate te-alegi cu o convertită.

Wilhelm îi smulse cartea din mâini.

— Mai curând l-aş boteza pe diavol! îl ameninţă el în faţă cu un deget încârligat. Ai să dai socoteală pentru asta!

— Nu mă îndoiesc că voi da socoteală pentru multe.

Aruncând o privire de ură curată în direcţia lui Khutelun, Wilhelm se îndepărtă.

Chiorul, încă aşezat în praf, îl privi plecând.

— Creşte-ţi-ar în urechi buboaie cât pepenii, strigă el în urmă-i, şi preface-ţi-s-ar cocoşu-n găină să-ţi ciugulească boaşele până n-or mai fi!

Josseran reveni spre Khutelun:

— L-am ofensat. Psaltirea e sfântă pentru el.

— Nu psaltirea îl ofensează, răspunse Khutelun. Pe şamanul vostru îl chinuie o mare frică de femei. Îi pot vedea slăbiciunea, şi o ştie.

Această afirmaţie îl puse pe Josseran pe gânduri.

— Nu se teme de femei. Le dispreţuieşte numai, zâmbi el. E o diferenţă.

— Aşa crezi? replică fata.

Ridicând din umeri, Josseran se întoarse spre han. „O, dar amarnic te mai înşeli”, spuse Khutelun în sinea ei, privindu-l cum se îndepărta. „Omul vostru sfânt se teme de mine, cum se teme de toate femeile.” Simţise fractura din sufletul preotului încă din acea primă seară, în yurta lui Tekudai, şi cu toate că nu vedea cum se putea întâmpla, ştia că într-o zi slăbiciunea lui avea să se despartă de-a lungul acelei falii, frângându-l.

57

Lacul forma o semilună perfectă între dune, o suprafaţă de

apă netedă şi neagră, înconjurată de rogoz şi păpuriş. Cornul lunii stătea suspendat peste ruinele unui templu de pe mal. Înăuntru se rugau credincioşi din caravanserai, iar Josseran desluşi lucirea portocalie slabă a unei lămpi cu ulei, pe când urme de tămâie ardeau în oale lângă altar.

Khutelun stătea pe marginea lacului, cu vântul făcându-i marginea basmalei de mătase să-i fluture în faţă.

— Auzi? îi şopti ea lui Josseran.

Acesta înclină capul să asculte.

În sfârşit, auzi zgomotul unor călăreţi în depărtare, cu copitele cailor tropotind pe nisip. Un grup de ostaşi veneau în direcţia lor. Instinctiv, mâna i se duse la spadă.

— Nu te alarma, creştine. Nu-s decât Nisipurile Cântătoare.

Josseran se încruntă, neînţelegând.

— Sunt peste tot în jurul nostru! strigă el.

— Acolo nu e nimic. Numai fantome. Spiritele deşertului.

Vârî spada la loc în teacă, ascultând din nou. Avea dreptate. Sunetul se mistuise.

— Nisipurile Cântătoare? repetă el.

— Aici, în deşert, se aud adesea. Unii spun că nu e decât zgomotul vântului suflând peste nisip. Dar uighurii cred că undeva acolo sunt nişte oraşe care au fost îngropate demult de înaintarea deşertului. Ei spun că sunetele pe care le auzi sunt sufletele morţilor, care strigă de sub dune.

Josseran se cutremură, atingându-şi crucea de lemn pe care o purta la gât. Nu era decât o superstiţie păgânească. Şi totuşi…

— Spiritele se simt singure, continuă Khutelun, caută alte suflete, să le cheme la ele.

— La ele?

— Pradă caravanele care străbat deşertul. Câte un călător rămâne în urmă, aude zgomotul copitelor şi o ia la goană într-acolo peste dune, încercând să le ajungă. Dar, cu cât merge mai departe, cu atât sunetele îl ademenesc şi mai adânc în pustiu. Când îşi dă seama că nu erau decât spiritele nisipului, s-a rătăcit fără nădejde şi deşertul îl capturează.

Vântul încreţea suprafaţa apei, deformând oglindirile dunelor şi lunii.

Josseran auzi din nou, de astă dată ropotul răsunând atât de aproape încât îşi imagină că peste creasta celei mai apropiate dune avea să apară dintr-o dată o oştire. Dar, apoi, zgomotul se

stinse brusc în vânt.

Se închină.

— Am auzit şi am văzut atâtea lucruri în călătoria asta, încât ai mei nu vor crede o vorbă, când am să mă întorc.

— Şi mai sunt multe minuni, creştine.

— Mai avem mult de călătorit?

— Înainte de a fi lună plină, vei privi chipul Hanului Hanilor.

— Doar atâta timp ne-a mai rămas?

În vocea ei se simţea mirarea:

— Călătoria asta n-a fost destul de lungă pentru tine? Munţii n-au fost destul de înalţi, nici deşertul prea întins?

Nu-i răspunse.

— La Kumul, vom da cămilele pentru cai şi vom porni spre miazănoapte, către Qaraqorum. Îi vei jura supunere Marelui Han, apoi te vei întoarce în apus.

— N-am venit aici ca să-i jur supunere hanului vostru.

I se păru că o vede zâmbind, dar întunericul îl împiedica să fie sigur. Nisipurile Cântătoare reveniră, cu un sunet acum foarte asemănător unor glasuri, ascuţite, ca un cântec în biserică, o chemare de sirenă pentru a se aventura în întunecime. Înţelegea cum se puteau simţi oamenii atraşi să le urmeze.

— Prin urmare, nu eşti nerăbdător să te întorci la ai tăi? întrebă Khutelun.

— Nu ştiu ce mă aşteaptă când voi reveni în Outremer. Slujba la stăpânul meu s-a sfârşit şi nu ştiu dacă acum mai doresc să mă întorc în Languedoc. E o hotărâre pe care nu vreau s-o iau. De aceea nu vreau nici ca drumul nostru să se sfârşească.

— Toate călătoriile se sfârşesc, răspunse ea, privind prin noapte, peste apă. Numai vânturile şi apele nu se schimbă niciodată.

Vocea îi era visătoare.

— Se spune că nisipul e suflat de vânt aici în fiecare zi, iar lacul totuşi nu se umple niciodată şi nu-şi schimbă forma. Uighurii cred că lacul a fost pus aici de zei, pentru a le aminti ce puţin timp avem în astă lume, cât de trecători suntem pe pământ. Voi visaţi la victoria asupra sarazinilor, în Qaraqorum, alţi oameni visează să fie Hani ai Hanilor. Dar zilele trec, vântul suflă, oamenii mor, imperiile cad. Şi totuşi, lacul e aici, acelaşi dintotdeauna, ca deşertul, stepele, munţii. Vântul suflă peste suprafaţă, iar nisipul se risipeşte. Şi toţi oamenii cad pradă

uitării.

— Deci suntem nişte nătângi, dacă nu profităm de fiecare moment care ni se acordă.

O contemplă, stând pe malul lacului, profilată în lumina lunii. „Câţi ani ai?” întrebă, în sinea lui. „Optsprezece, douăzeci? Ai neobrăzarea unei târfe din Marsilia, dispreţul unei călugăriţe şi mintea unui filosof. Niciodată n-am mai cunoscut o femeie ca tine. Mi-ar plăcea să te îmblânzesc, ca pe unul din poneii voştri tătăreşti. Eşti într-adevăr la fel de aspră ca ei şi ai un temperament asemenea. Şi-mi închipui că l-ai muşca pe călăreţ la fel de bucuros pe cât îl porţi, cum fac şi ei. Mă întreb cum ţi-e trupul, ce pasiuni păstrezi pentru soţul tău? Mă întreb dacă m-aş putea pierde în tine, mă întreb dacă ai putea deveni pentru mine toate femeile, locul unde propriile pasiuni şi-ar găsi odihna?

— De ce te uiţi la mine? îl întrebă ea dintr-o dală.

— Mă gândeam cât de frumoasă eşti.

De fapt, nu-i putea distinge faţa în întuneric, dar îi păstrase în minte frumuseţea, chipul oval cu ochii săi migdalaţi exotici, şuviţele de păr negru ca pana corbului desprinse de vânt, trăsăturile unei prinţese de viţă regală turnate în bronz la făurăria unui artist. „Dumnezeu mă va arunca în focul iadului pentru că iubesc o păgână.”

— Frumuseţe, se simţi în vocea ei dispreţul. Şi la ce-mi foloseşte?

— Domniţă?

— Îmi faci curte?

— Aş dori să pot.

Ochii ei sticliră veninos.

— Cu ce se-alege o femeie de pe urma frumuseţii? Îşi abandonează libertatea pentru o yurtă şi o liotă de copii. Armăsarul nu face decât să-şi încalece iapa şi e mulţumit. El rămâne liber. Iapa e ţinută prizonieră de mânjii ei. Nu înţeleg de ce ar fi frumuseţea un dar atât de preţios pentru mine.

— Dacă o femeie nu e sortită să fie nevastă, de ce i-a mai dăruit Dumnezeu laptele?

Khutelun stătea foarte aproape de el. Preţ de-un moment nebunesc, i se păru că făptura aceea exotică putea fi pe cale să-l sărute.

— Numai de-aş avea biciul la mine, şopti ea.

— Ce-ai face cu el? M-ai bătea? Sau m-ai pune la încercare ca

soţ?

— Ai cădea în praf după trei lovituri, replică fata şi se răsuci pe călcâie.

Plecă, înapoi spre *caravanseraiul* ascuns dincolo de dune, lăsându-l cu chemările de sirenă ale nisipurilor.

58

Zile, săptămâni, fără formă, fără sfârşit, cu monotonia călătoriei risipită doar de schimbările ocazionale în suprafaţa deşertului şi capriciile vremii. În timp ce mergeau, întâlneau uneori toate cele patru anotimpuri într-o singură zi. Dimineaţa începea albastră şi caldă, pe la amiază cerul se acoperea cu nori de plumb şi vântul preschimba orizontul într-o pâclă galbenă de nepătruns. Furtuna dura cam o oră. După-amiază, cerul se însenina şi deşertul devenea iarăşi un cuptor.

A doua zi în zori, se trezeau cu gheaţă în bărbi.

Pietrele *gebi* plate lăsau locul nisipului, unduindu-se ca valurile uriaşe ale mării, schimbându-şi forma în vânt sub privirile lor. Dunele se întindeau cât vedea ochiul, formând un ocean furtunos, nemărginit. Unele se înălţau mai sus decât zidurile Antiohiei, iar pe lângă unele, conchise Josseran, chiar şi acelea se împuţinau în nimicnicie.

Erau singuri în sălbăticia arsă de dogoare, pârjolită de para soarelui, uscată de vânt. Nu se mai vedea nici un mărăcine, şopârlă sau pasăre. Drumul înainte era însemnat doar cu câte o grămăjoară de *argol* fărâmiţat şi oasele animalelor moarte de mult, albindu-se sub soarele neînduplecat.

Petrecură două săptămâni în sălbăticia aceea urlătoare, pe care Chiorul o numea Hambarul Vânturilor. Urlau în jurul lor zi de zi, ca nişte gemete ale Diavolului însuşi, priveliştea schimbându-se şi prefăcându-se necontenit. Seara, când îşi făceau tabăra, Chiorul lega o săgeată în capătul unui băţ lung şi o înfigea în nisip, pentru a însemna direcţia în care trebuia să pornească a doua zi dimineaţă. Apoi se ghemuiau laolaltă sub stelele reci, ascultând susurul continuu al nisipului, iar dimineaţa, când se deşteptau, împrejurimile se schimbau cu desăvârşire şi, dacă n-ar fi fost stratagemele cărăuşului, se puteau rătăci fără speranţă.

O dată, dădură peste ruinele unui mare oraş. Josseran mergea

pe lângă cămilă, cu Chiorul înaintea lui, în fruntea convoiului, şi Khutelun în urmă.

Ajunseseră pe culmea unei dune enorme, când deodată cărăuşul se opri în loc. Sub ei se întindeau resturile unei păduri de plopi de pe malurile Eufratului, ieşind din pământ ca nişte degete scheletice ale unui leş pe jumătate îngropat. Dincolo de această pădure pietrificată, se înălţau din nisip acoperişurile unui oraş străvechi. În unele locuri, Josseran putea desluşi contururile străzilor şi ale uliţelor, în altele nu mai rămăseseră decât movile fără formă şi grămezi de pietre.

Câţiva vulturi negri dădeau târcoale pe deasupra.

— Ce-i aici? întrebă Josseran.

— Nu-i ştiu numele, răspunse Chiorul, cu glasul coborând până la şoaptă, ca şi cum ar fi stat lângă un mormânt recent deschis. Te pomeni c-o fi Oraşu' de-Aur din legendă.

— Ce oraş de aur?

— E o poveste, creştine, cu un mare rege care-şi clădi capitala aci, în Hambaru' Vânturilor. În oraş erea avuţii fabuloase, că pe-atunci locu-ăsta nu erea deşert, avea o oază mare, mai mare chiar ca Gaochang sau Aksu. Istoriile despre bogăţiile care le-avea domnitoru-ista s-a răspândit la miazănoapte şi a venit un trib din stepe să-l atace. După ce-a împresurat oraşul, căpetenia tribului trimise un sol la rege să-i spuie că dacă-i dădea zece cufere de aur îi lăsa în pace. Da' bătrânu rege n-a vrut. În fiştecare zi, căpetenia trimetea un sol la ziduri cu oferta, da' regele îl gonea mereu, cu vorbe de ocară. Da', dupe un asediu lung, oraşu căzu şi regele fu luat prizonier şi dus 'naintea căpeteniei. Şefii' de trib iarăşi îi făcu aceeaşi ofertă, zece sipete de aur şi-i lăsa viaţa, pleca din oraş şi dădea pace la toţi oamenii. Da' regele tot n-a vrut. Vezi mata, la rege îi erea mai dragă comoara ca cât viaţa lui.

— Şi ce i s-a întâmplat?

— Căpetenia i-a zis că dacă-şi iubea aşa de mult auru', atunci să-l aibe cu el pe todeuna, chiar şi dupe moarte. Aşa c-a pus să-l ucidă turnându-i aur topit în urechi şi ochi.

Josseran se cutremură.

— Şi oraşul ăsta?

— Şefu' şi-a trimes oamenii să cate comoara. A scotocit prin tot oraşu', da' n-a găsit auru' care credea că era pitit acolo. Aşa că, înainte să plece-napoi spre miazănoapte, a otrăvit toate

puţurile. Fără apă de băut, oamenii a murit, recoltele s-a veştejit, oraşu' s-a fărâmiţat şi l-a uitat toată lumea. Da' legenda zice că auru' tot e pe-acilea pe undeva, tupilat în nisip. Uighurii zice că-ntr-o zi nisipu' o să fie suflat de vânt şi careva norocos va fi învrednicit de Dumnezeu să-l găsească.

— Sună ca o poveste spusă de un menestrel la focul de tabără.

— Oi fi având şi mata dreptate, răspunse Chiorul, ridicând din umeri.

Josseran privea vântul ridicând din dune fuioare de nisip, pentru a le trimite foşnind printre pereţii de lut năruiţi, îşi amintea ceea ce-i spusese Khutelun în noaptea aceea, lângă lacul în formă de semilună: *zilele trec, vântul suflă, oamenii mor, imperiile cad.* Ce fusese oraşul acela odinioară şi cum ajunsese să cadă pradă ruinei n-aveau să ştie niciodată. Era înghiţit din nou de nemilosul deşert.

În jurul lor, dunele se întindeau unduitoare spre inima moartă a Taklimakanului.

Vântul urlă din nou, azvârlindu-le ţărână în feţe. Pe dunele înalte, Josseran auzi iarăşi strania cântare a nisipurilor, ca ropotul de copite al unei armate nevăzute.

— Duhurile nisipului! strigă Chiorul, peste vuietul vântului.

— Stafiile Oraşului de Aur, murmură Khutelun.

Josseran clătină din cap:

— La lac, mi-ai spus că nu e decât vântul şi nisipul.

Fata îi zâmbi.

— Când mă aflu în stepă, departe de deşert, cred că nu e decât sunetul vântului.

Păru să se cutremure:

— Dar, când sunt aici, niciodată nu mă mai simt atât de sigură.

* * *

În noaptea aceea, fu vizitată în vis de Spiritul Veşnicului Cer Albastru.

Visa că era închisă între zidurile unui mare palat şi, de la fereastră, vedea iarba stepei suflată de vânt. Arăta ca valurile lacului în formă de semilună. Alergă să-şi caute calul, dar în pereţi nu era nici o uşă, iar fereastra avea zăbrele de fier.

Urcă în fugă o scară de piatră în spiralâ, până în turn, unde întinse o mână spre pajişti, atât de apropiate şi totuşi atât de îndepărtate. Numai de-ar fi putut zbura. Se deşteptă strigându-şi tatăl pe nume, cu spaimă.

După vis, rămase trează până dimineaţă, fără să mai poată adormi. Gândurile i se abăteau inevitabil spre creştin şi spre preotul cu miros spurcat, iar Khutelun se întreba oare ce anume găsea atât de fascinant la cărţile lor pe care le numeau psaltiri şi la povestirile lui Joss-ran despre palate, biserici şi forturi. „Şi de ce”, se întrebă ea, „i-am arătat Caverna celor O Mie de Buddha?

Ce nădăjduiam să găsesc?

Poate doream un răspuns la această nelinişte, acest sâcâitor simţământ de îndoială. Sunt multe întrebări cărora nu le-am găsit răspunsul, întrebări care mă îndreaptă spre îndoiala că noi am fi cu-adevărat aleşii Veşnicului Cer Albastru. Bănuiesc că mai sunt şi alţii care au lucruri pe care să le învăţăm, că nu numai noi singuri deţinem tainele acestei lumi.

Ca fii şi fiice ale stepei, suntem liberi, Cerul Albastru e al nostru. În calitate de cuceritori ai lumii, am ucis şi am distrus şi tot ce avem nevoie luăm. Lumea e a noastră, iar noi suntem stăpânii ei. Şi totuşi, dacă ucidem totul şi luăm totul, şi noi vom muri.

Cuceririle ne-au dat un scop. Dar acum, ajunşi stăpâni, mă întreb dacă nu cumva alţi fii şi fiice ale lui Chinggis Han, ca mine, privesc peste stepa cea vastă şi simt această imensă goliciune din propriile suflete.”

Oare şi fraţii şi tatăl ei simţeau la fel? Poate că până şi Hanul Hanilor, în marea lui yurtă din Qaraqorum, era uneori asaltat de aceleaşi îndoieli. Exista vreun mesager pe care toţi nădăjduiau să-l găsească? Acesta era motivul pentru care tatăl ei îmbrăţişase obiceiurile mahomedanilor, pe când alţii îşi îndreptaseră privirile spre preoţii cu robe galbene ca şofranul ai tanguţilor sau călugării cu robe închise ai nestorienilor?

Se întrebă din nou dacă exista totuşi vreun răspuns care să-i aducă pacea şi liniştea în suflet, la întoarcerea în stepele singuratice, şi se întrebă dacă nu era cu putinţă ca acel răspuns să i-l ofere creştinul.

Se ivi din senin, prăvălindu-se asupra lor de la miazănoapte.

Cămilele o simţiră primele. Începură să se foiască şi să mârâie cu mult timp înainte ca primii nori să apară la orizontul de nord. Josseran observă o ceaţă gălbuie-murdară furişându-se repede în sus pe cer. Draci de praf săltau şi dansau pe câmpie, ca o avangardă a cumplitului asalt din urma lor.

Era încă după-amiază, când peste deşert se lăsă întunericul. Soarele deveni de culoarea aramei, ascuns după voalul de praf. Norii de furtună înaintau cu repeziciune pe cer, cu păienjenişurile fulgerelor scăpărând de-a lungul zării pustii.

Pe neaşteptate, un vânt rece le aruncă nisipul în feţe, ca şi cum l-ar fi azvârlit cu un pumn uriaş.

Cămilele ţipară, smucind de funii, Chiorul strigă să descalece toată lumea.

— *Karabtiran*-ul! exclamă Khutelun. Uraganul negru.

Cerul se înnegrise într-adevăr, iar un văl de nisip maroniu se rostogolea spre ei peste deşert, mânat de furtună. Se năpustise asupra lor cu iuţeala unui val stârnit dintr-o mare liniştită, sau a unui foc în pădure. Erau neputincioşi, nu aveau unde să se adăpostească, unde să fugă.

Josseran îl auzi pe Wilhelm răcnind o rugăciune de izbăvire.

Se auzi un bubuit de tunet şi cămilele mai tinere zbierară, bătând din copite. Animalele mai vârstnice ştiau ce se întâmpla şi se lăsaseră deja în genunchi, începând să-şi îngroape boturile şi nasurile în nisipul moale. Chiorul alerga agitat în lungul şirului, smucind belciugele din nasul tinerelor cămile şi îngenunchindu-le, pentru a le împinge cu botul lângă pământ.

— Ajută-mă! îi strigă el lui Josseran. De nu, o să se sufoce!

Când treaba fu gata, Josseran se adăposti în singurul loc care se găsea, ghemuit după coastele unei cămile. Primele pânze ale ploii năvăleau spre ei. Cu câteva minute în urmă, se copseseră la soare. Acum, dârdâiau sub o aversă de zloată torenţială.

Ridică privirea, pentru a o vedea pe Khutelun, cu faţa transformată de lumina furtunii şi ochii mari. Expresia de pe chipul ei era cu neputinţă de confundat. Prinţesa de gheaţă a tătarilor se temea. Şi tovarăşii ei se zbuciumau ca nebunii, ţipând şi cocoşându-se la fiecare tunet.

— Ăsta-i un semn de la Tengri, strigă Khutelun. Spiritul Cerului Albastru s-a supărat pe noi!

„E numai o furtună”, îşi spuse Josseran. „Puţină ploaie, câteva tunete. Cât de cumplită poate fi?”

* * *

Numai o furtună.

O furtună, da, dar deosebită de toate furtunile pe care le cunoscuse în viaţa lui. Departe, spre stânga, o dună masivă începuse să se rostogolească în avalanşă, nisipurile prăvălindu-se dinspre creastă ca un val de aur spărgându-se.

Iar lapoviţa se prefăcu în grindină.

Khutelun zăcea chircită lângă trupul cămilei sale. Se afla la numai doisprezece paşi distanţă, dar acum era aproape invizibilă prin negura ploii reci ca gheaţa şi a nisipului suflat de vânt. Josseran înainta poticnit şi se trânti la pământ lângă ea.

— Trage-ţi gluga peste nas şi gură, altfel ai să mori! îi strigă fata.

Se conformă. Avea dreptate. Nisipul îi intra în ochi, în gură, chiar şi în nas. Deja îi era aproape cu neputinţă să respire.

* * *

Uraganul lovea cu mugetele unei furtuni de foc. Se auzea un scrâşnet cumplit, ca şi cum pământul însuşi s-ar fi despicat. Josseran îşi trase capişonul robei şi mai mult pe faţă, înecându-se cu nisip şi ţărână.

Cu toată groaza lui, era conştient de vecinătatea fetei, îi cuprinse umerii cu braţul, într-un gest de stăpânire şi ocrotire, şi o simţi trăgându-se mai aproape de el. Acum, trupurile li se atingeau. Îi simţi uşurimea corpului lângă el. Îl străbătu un freamăt, în ciuda valului de spaimă, sau poate tocmai din acea cauză.

O trase şi mai aproape, îi simţi braţul cuprinzându-l de mijloc, răspunsul în apăsarea degetelor. Un fior de emoţie îl pătrunse. Era adevărat. Îl dorea la fel de mult pe cât o dorea şi el pe ea.

„Ce faci?” se întrebă, „E o nebunie. Şi totuşi”, îşi mai spuse el, „există în noi doruri care trec dincolo de cugetul raţional, patimi cărora le suntem înrobiţi. Ne tot spunem că suntem liberi dar, la porunca lor şoptită, răspundem cu supunere oarbă.

Fiindcă râvnesc nu numai la trupul ei, ci şi la spiritul ei. În

timpul drumeţiei, mi-a arătat lucruri pe care nici nu le-aş fi bănuit, despre lume şi despre mine însumi. Mintea ei mă fascinează la fel de mult ca sexul. Niciodată n-am mai cunoscut o asemenea femeie. Am poftit la stricate, le-am apărat pe cele bătrâne şi pe cele inocente, le-am slujit pe cele de neam regesc. Dar niciodată n-am tratat o femeie ca pe o egală, cum fac cu Khutelun. Dacă aş avea libertatea de a alege, mi-aş dori-o ca pereche a trupului şi a sufletului meu în anii pe care mi i-a mai rezervat Dumnezeu.

Dar nu sunt liber să aleg", îşi mai spuse el, în timp ce-şi înfunda faţa în nisip, simţind înţepăturile ţărânei suflate de furtună chiar şi prin mantie. „Nu sunt liber să hotărăsc şi nici ea nu e. Ne protejează vraja legată de călătoria noastră şi, când aceasta se va sfârşi, vraja se va desface. Poate că, dacă se termină acum, în furtuna asta, dacă trupurile noastre vor fi îngropate în nisip spre a nu mai fi găsite niciodată, ar fi cel mai potrivit sfârşit pentru noi. Aşa, nu voi putea niciodată să sufăr că am pierdut-o, cum cu siguranţă are să se întâmple. Vom deveni spiriduşi de praf şi vom dansa la nesfârşit pe Taklimakan."

Zăcură astfel un timp ce păru cât o eternitate, ţinându-se unul de altul cu aceeaşi disperare cu care se ţineau de viaţă, înconjuraţi de bezna înecăcioasă, urlătoare. Nu se rostea nici un cuvânt, nu ar fi fost cu putinţă. Şi totuşi, Josseran ştia că se legase un pact.

Vântul de gheaţă îi biciuia şi le smucea hainele, nisipul şi pietrele azvârlite prin văzduh în jurul lor se ciocneau într-o vâltoare de zgomote, ca şi cum însuşi Diavolul ar fi răcnit blesteme de furie că-i găsea îmbrăţişaţi. Josseran tremura de frig, dar simţea căldura trupului ei lipit de al lui, ca dogoarea unui foc pustiitor, şi nu se temea.

* * *

O ţinu astfel ceasuri în şir, pentru a se sfârşi la fel de brusc pe cât începuse. Vântul muri dintr-o dată şi, în câteva minute, soarele se ivi printre norii de plumb, ca o a doua aurora a zilei, iar Josseran îi simţi din nou căldura pe spate. Se mişcă, precaut, ridicând încet capul din nisip. Cămila lui Khutelun, care îi adăpostise de furtună, se împletici la loc pe picioare, tuşind şi răgind.

Coada portocalie de praf a furtunii se îndepărta pe cer, cu iuţeala unei hoarde în galop.

Erau pe jumătate îngropaţi în nisip. Aveau hainele leoarcă de ploaie şi gheaţă, aburind acum în căldura soarelui. Khutelun se desprinse de el, îşi smulse năframa de pe faţă şi rămase gâfâind şi tuşind, culcată pe spate. În sfârşit, spasmul trecu şi fata se ridică. Ochii li se întâlniră un moment.

Nici unul dintre ei nu vorbi.

În jur, dunele erau acoperite cu muşuroaie diforme care, unul câte unul, se ridicau de la pământ, preschimbându-se în forme de cămile şi oameni ce fuseseră îngropaţi pe jumătate de către furtună. Tătarii umblau împleticiţi, orbeşte, ca nişte stafii, râzând şi bătându-se pe umeri, felicitându-se că supravieţuiseră.

Apoi, Josseran auzi gemetele lui Wilhelm. O moviliţă de nisip, la vreo zece paşi depărtare de ei, se mişcă deodată surpându-se şi din ea ieşi Wilhelm, cu nisipul lipit de obraji, ochi şi buze, ca o broască ţestoasă îngropată de mult timp.

Încerca să respire.

Josseran se apropie clătinat, îi luă capul în mâini şi-i duse la buze propriul burduf de apă. Călugărul tuşi, vomă aproape toată apa în nisip şi rămase culcat pe o parte, gâfâind ca un peşte pe uscat. Josseran îl trase afară din mormântul său nisipos. Pietrişul suflat de vânt îi sfâşiase anteriul.

— S-a sfârşit, îi spuse Josseran. Furtuna a trecut.

Wilhelm dădu din cap, incapabil să vorbească.

Josseran întoarse capul, simţind ochii lui Khutelun aţintiţi asupra lui. Şi fu şocat să vadă pe faţa ei o privire cum niciodată nu mai văzuse la o femeie — sau, mă rog, poate la Catherine, în acea noapte dintâi. Îl privea. Iar ochii ei ar fi putut topi ceara lumânărilor.

Se înşelase. Nu se sfârşise. Furtuna nu trecuse.

60

După câteva zile, galbenul untos al dunelor rămase în urmă, iar nisipul lăsă locul unei întinderi de pietricele tari din cuarţ, care scrâşneau sub copitele cămilelor. În zare, piscurile înzăpezite ale Munţilor Tian Şan coborau şi ele sub linia orizontului.

O dată cu furtuna, Taklimakanul înflorise, fie şi numai pentru câteva zile. Floricele ca nişte trompete galbene se deschideau pe mărăcinii ghimpaţi bruni, lupine albe încolţeau din suprafaţă. Miracolul deşertului. Unele seminţe, îi spuse Chiorul lui Josseran, dormeau zeci de ani, aşteptând doar o singură zi de ploaie. Cum îi spusese şi ea, lângă lacul în formă de semilună: *nimic nu moare.*

Acum se aflau la hotarele ţării Cathay, anunţă Chiorul. Khutelun şi ceilalţi tătari păreau neliniştiţi. Unii dintre ei îşi luaseră chiar pe ei armurile de piele, în pofida căldurii. Josseran, gândindu-se că se temeau de bandiţi, îşi ţinea mâna pe spadă, împărtăşindu-le nervozitatea. Dacă urma să izbucnească o luptă, avea să fie gata.

Cât şi-ar mai fi dorit zalele. Fără ele, simţea că intra în bătălie gol.

Khutelun nu-i mai vorbise de când cu furtuna. „Ce-am să fac?" se întreba Josseran.

„Omul trebuie să acţioneze", îşi spunea el, „altminteri e purtat de valurile lumii, iar hotărârile le ia soarta în locul lui. Dar ce am eu de ales, ce acţiuni pot întreprinde? Chiar îmi închipui că voi rămâne aici cu ea, trăind ca un sălbatic pe câmpiile astea de la marginea lumii? Va renunţa ea, fiica unui han tătar, la propriul popor, pentru a veni cu mine în creştinătate, să trăiască într-un mic castel din Languedoc?" Şi-o putea imagina stând pe un scăunel în conacul lui, petrecându-şi zilele la lucrat de tapiserii, cu acul şi aţa? Qaidu nu i-ar fi îngăduit niciodată să plece, chiar dacă ea ar fi nutrit asemenea gânduri nesăbuite.

Şi-atunci, se vedea pe sine însuşi trăindu-şi viaţa la muls de iepe şi bând zilnic *koumiss,* cu fraţii ei barbari şi neciopliţi?

Care era răspunsul?

Răspunsul, conchise el, consta în lipsa oricărui răspuns. Dacă Domnul era îndurător, i-ar fi îngropat în nisip, strânşi unul în braţele celuilalt. Era singurul mod în care puteau atinge veşnicia.

Se consola cu gândul că în curând aveau să ajungă la Qaraqorum, iar chinul urma să se încheie.

* * *

Nu o sută de leghe, îşi spunea Josseran, ci aceeaşi leghe, mereu şi mereu, la nesfârşit. Înaintau cu greu printr-o pustietate

pârjolită, cu clinchere şi pietre arse, o câmpie neagră lipsită de viaţă, ca şi cum cine ştie ce armată de prădători ar fi năvălit pe-acolo, trecând prin foc şi pară însuşi pământul. Fratele Wilhelm se ruga aproape încontinuu, chiar şi din şaua cămilei. Credea că ajunseseră la capătul lumii şi nu peste mult aveau să se afle chiar în porţile Hadesului.

„Cu siguranţă, e destul de cald”, îşi spuse cu amărăciune Josseran.

Se opriră la jumătatea după-amiezei, pentru a lăsa cămilele să se odihnească. Nu se zărea nici un copac, aşa că stăteau în grupuri mici la umbra slabă a cămilelor, adunându-şi puterile pentru ultimul marş din ziua aceea. Soarele trecuse de zenit, secătuindu-i de toată energia.

La răsărit, oaza Nan-hu apăru ca o insulă verde plutind pe marea cenuşie a câmpiei. Aveau să ajungă acolo la căderea nopţii, le spuse Chiorul, încrezător, dar aceasta nu le ridică moralul cu nimic. Tuturor li se părea că ziua n-avea să se mai termine.

* * *

Călăreţii se repeziră asupra lor parcă din câmpia ce părea complet plată şi din cerul albastra. Capcana fusese pregătită cu multă grijă, avea să-şi dea seama mai târziu Josseran, atacatorii aşteptându-i într-o mică depresiune dinspre răsărit, cu prezenţa ascunsă de văpaia soarelui.

Auziră ropotul de copite, iar tătarii săriră în picioare. Era prea târziu. Cămilele zbierau în pripoane, câteva dintre ele fiind lovite în coaste şi umeri de prima salvă de săgeţi. Chiorul urlă şi o luă la goană în lungul şirului, suspinând şi chiţăind ca scos din minţi. Cămilele erau viaţa şi pâinea lui. Părea că fiecare săgeată îi străpunsese propria carne.

Atacanţii călăreau drept spre ei, trăgând din şei cu arcurile. Josseran scoase spada, alergând instinctiv în întâmpinarea lor.

— Stai pe loc! îi strigă Khutelun, dar n-o luă în seamă.

Văzu în jurul lui câţiva tătari clătinându-se şi căzând, loviţi de al doilea val de săgeţi.

Veneau dinspre soarele alb, trebuia să-şi pună mâinile streaşină la ochi ca să-i vadă. Să tot fi fost ca la vreo treizeci de călăreţi, bănui el, pe ponei tătăreşti cu umeri laţi. Fără

buiestraşul lui de război şi armura de zale, Josseran era complet neajutorat. Se pregăti să moară. Îşi dorea să fi avut timp pentru o pregătire mai completă.

Îi văzu pe Khutelun şi câţiva soldaţi de-ai ei trăgând cu săgeţile spre şirul de călăreţi, dar strălucirea orbitoare a soarelui îl împiedică să vadă rezultatele. Apoi, caii se năpustiră asupra lor, câţiva tătari căzând cu urlete sub copite.

O jumătate de duzină de călăreţi se desprinseseră din escadronul principal şi veneau către el. Dar nu-l doborâră. În ultimul moment, traseră de frâie, încercuindu-l. Pesemne îl voiau viu, din cine ştie ce motiv. Avea un avantaj în plus.

Josseran îşi ţinea spada cu ambele mâini, aşteptându-i să se apropie. Erau tătari, observă el, dar purtau armuri mai grele decât văzuse până atunci, cu lamele de fier cusute pe cuirasele de piele, ceea ce le dădea un aspect înfricoşător, ca de gândaci cafenii uriaşi. Aveau coifuri înaripate şi aurite, iar unii dintre ei îşi petrecuseră blănuri de leopard pe umeri şi pleduri roşii-vii pe cai. Însă nu era momentul să-şi dea cu presupusul cine puteau fi acei călăreţi şi de ce le întinseseră capcana.

Îl văzu pe Wilhelm, la vreo douăzeci de paşi distanţă, repezindu-se printre cai cu sutana neagră fâlfâindu-i, pe când strângea în mâini Biblia şi misalul. Unul dintre călăreţi îl doborî la pământ, lovindu-l în creştetul capului cu latul spadei. Călugărul se prăbuşi cu faţa în jos şi rămase nemişcat.

Josseran îşi întări strânsoarea pe plăselele spadei. Nestematele sclipeau în soare. În curând, avea să se sfârşească şi pentru el.

* * *

Se îndreptă spre cel mai apropiat călăreţ, despicând aerul cu spada. Omul pară lovitura cu arma lui, dar nu făcu nici o încercare de a-l izbi la rându-i. Josseran se răsuci, repezindu-şi iarăşi spada, orbeşte, încercând să-i ţină pe loc. Dar nu avea nici o speranţă. Se bulucirăîn jurul lui, cu caii absolut disciplinaţi, şi nu văzu lovitura în ţeastă care-l doborî în sfârşit la pământ.

PARTEA A PATRA
CATHAY

De la Kumul la Shang-tu şi Qaraqorum

Primăvară târzie
în anul întrupării Domnului Nostru, 1260

61

Parcă s-ar fi târât afară din mormânt.

Josseran se chinuia să înainteze spre lumină, cu capul vâjâindu-i de durere. Nu ştia de cât timp zăcea leşinat. Deschise ochii şi rămase multă vreme fără să vorbească, privind mişcarea ameţitoare a stelelor ce se roteau pe cer ca nişte comete. În cele din urmă, se răsuci pe o parte şi vomă. Auzi râsete bărbăteşti. Încercă să spună cuvântul „Khutelun”, dar avea gura uscată ca nisipul şi nu ieşi nici o vorbă.

Cineva se aplecă peste el, stropindu-l cu apă pe faţă şi în gură.

Aducerea aminte îi reveni încet; apariţia neaşteptată a călăreţilor tătari, cu armurile lor curioase ca nişte platoşe de gândaci, şuieratul de moarte al săgeţilor, câţiva călăreţi înconjurându-l, lovitura doborâtoare în partea dinapoi a capului. Cu siguranţă, îl izbiseră cu garda sau latul spadei, altminteri acum ar fi fost mort. Probabil îl aruncaseră peste greabănul unuia dintre poneii lor şi-l duseseră cu ei.

Totuşi, nu avea mâinile legate şi nimeni nu stătea lângă el cu spada scoasă. De ce?

Un chip bronzat, în lumina focului, cu barbă neagră rară şi mustaţă pe oală, se limpezi înaintea ochilor lui. Un tătar tânăr, cu gură subţire, crudă, şi ochi lichizi şi cafenii ca ai unui leopard.

— Scoală, bărbatule!

Simţi o cizmă în coaste.

— Ai de gând să dormi pe veci?

Josseran se ridică încet în capul oaselor, gemând, când greaţa îl cuprinse din nou.

Tătarul se lăsă pe vine lângă el.

— O mică lovitură pe cap, şi leşini ca o muiere!

Ţinti o lovitură spre chipul tătarului, dar omul sări înapoi, râzând. Josseran se pomeni din nou cu faţa la pământ.

Ceilalţi tătari râdeau şi ei.

— Deci ţi-a mai rămas puţină bărbăţie! strigă tătarul cel tânăr. E bine!

— Pentru numele lui Dumnezeu, nu te împotrivi lor! se auzi glasul lui Wilhelm, invocând numele Domnului. Mi-e teamă că vor să ne ia viaţa!

Aşadar, îl capturaseră şi pe călugăr.

Josseran ridică privirea. Wilhelm stătea lângă foc, cocoşat şi nefericit, cu chipul palid precum creta; avea sânge închegat în păr, pe partea dinapoi a capului. Se întrebă dacă-i luaseră prizonieri şi pe ceilalţi — dar, dacă o făcuseră, nu se vedea nici urmă de ei.

— Dacă voiau... vieţile noastre... începu Josseran. Dacă voi*au vieţile noastre, ne-ar fi omorât până acum.* Dar de ce să-i explice aceste lucruri unui călugăr?

Josseran se sili din nou să se ridice, privindu-şi torţionarii. Forfoteau prin jur, îmbulzindu-se să-şi vadă cât mai bine prada. Rânjeau ca lupii.

Întoarse capul spre Wilhelm.

— Au...

Făcea eforturi să vorbească, având limba umflată de două ori cât mărimea ei.

— Au omorât... escorta?

— Nu ştiu, răspunse Wilhelm, nervos. Eram pe jumătate mort când m-au târât de-acolo. Ce importanţă are? Află ce vor de la noi bandiţii ăştia. Spune-le că am un comision urgent pentru hanul lor, de la Papa.

— Sunt sigur că... vor fi... foarte impresionaţi. Unul dintre tătari îl înghionti cu cizma, ca pe o mortăciune găsită pe pământ.

— Ce mare e.

— Şi urât, completă tânărul lor conducător. Şi uită-te ce nas are.

— Următorul din voi... bandiţi cu mutre turtite... care vorbeşte urât despre nasul meu... o să-mi cunoască... spada.

Tânărul tătar rânji:

— Aşa! Tu eşti cel care grăieşte ca un om civilizat. Ni s-a spus

că tu erai. N-am crezut.

Prin urmare, în *caravanseraiuri* îi pândiseră iscoadele, constată Josseran. Dar ale cui iscoade?

— Cine sunteţi?… Ce vreţi… de la noi?

— Mă numesc Sartaq. Eu şi cu fraţii mei aci de faţă suntem ostaşi în slujba lui Khubilai, Stăpânul Cerului, împăratul Regatului de Mijloc, Hanul întregului Pământ. Şi nu vrem nimic de la voi. Voi sunteţi cei care vreţi să parlamentaţi cu împăratul. Am fost trimişi aici ca să vă escortăm la el.

— Dar aveam… o escortă. I-aţi omorât. Eram în drum spre… tratativele cu Haghanul… când ne-aţi răpit.

Sartaq scuipă furios pe pământ.

— Însoţitorii voştri sunt nişte trădători. Vă duceau la Qaraqorum. Acolo nu-l veţi găsi decât pe fratele împăratului, Ariq Böke, un uzurpator, cu nimic mai fermecător sau mai graţios la chip decât partea dindărăt a unui cal. Dacă vreţi să-l vedeţi pe adevăratul Han al Hanilor, trebuie să veniţi cu noi în Shang-tu, la Khubilai, împăratul Cerului.

— Ce spun? întrebă Wilhelm.

— Se pare că am nimerit într-un… război civil. Zice că sunt doi regi şi că acel Ariq Böke, din Qaraqorum, e un uzurpator.

— Dar ce vor de la noi?

Lui Josseran îi era limpede că o vizită făcută de ambasadori din alte ţări avea să sporească legitimitatea pretenţiilor la tron ale celuilalt Haghan, Khubilai. Iar dacă acesta se credea într-adevăr hanul de drept, n-ar fi dorit ca rivalul lui să încheie tratate cu papii străini.

— Vor să ne ducă la cel pe care-l numesc adevăratul rege… Îl cheamă Khubilai, iar capitala lui e la Shang-tu.

— Deci nu vor să ne omoare?

— Nu, frate Wilhelm. Până una alta, suntem scutiţi să vedem împărăţia Cerurilor.

— Bunul Dumnezeu continuă să ne vegheze! El ne îndrumă paşii. Ar trebui să avem mai multă credinţă.

Scoase din umbră, la lumina focului, un obiect. Era traista de piele.

— Mai avem psaltirea şi Biblia.

Se ţinea de jalnica desagă ca de cine ştie ce relicvă sfântă.

Dar Josseran nu-i răspunse. Se gândea la Khutelun. Când începuse lupta, era lângă el. Ce i se întâmplase? Scăpase cu

viaţă din bătălie?

Sartaq se lăsă pe vine lângă el.

— Nu vă vom face nici un rău. Îmi pare rău că ai fost lovit la cap, n-am făcut decât să ne apărăm. Te lupţi ca un leu.

— Prefer compania celorlalţi.

Tătarul privi în noapte.

— Dacă doreşti să-i cauţi, sunt pe undeva prin deşert. Dar va trebui să fugi ca vântul, căci se află la mile întregi distanţă. Caii noştri sunt iuţi, iar ei nu au decât cămile.

— Deci nu i-aţi omorât pe toţi?

— Am primit ordin doar să vă capturăm pe tine şi tovarăşul tău.

— Unii din ei mai trăiesc?

Sartaq îşi înclină capul într-o parte:

— Te interesează cineva anume?

— Femeia. Cea care conducea grupul nostru. A murit?

Printre tătari se iscă un murmur. Pentru prima oară, Sartaq păru mai puţin sigur pe sine însuşi.

— Bărbatule, mă uimeşti.

— Ce i s-a întâmplat?

— N-am văzut nici o femeie. Numai tătari renegaţi. Bandiţi din stepă.

„Trebuie s-o fi văzut”, spuse Josseran în sinea lui. „Trebuie să fi ştiut.” Sau, poate, acest Sartaq spunea adevărul. De ce-ar fi minţit? Ascunsă fiind după eşarfă, n-aveau de unde şti că se luptau cu o femeie, nu cu un bărbat.

Avea să se roage pentru ea, să se roage să fie vie şi nu rănită de moarte, undeva în întuneric.

Şi astfel, îşi dădu el seama, totul se sfârşise. În dilema lui intervenise Dumnezeu. N-avea s-o mai vadă niciodată pe femeia aceea, aşa că acum nu mai avea încotro decât să-şi facă datoria faţă de Marele Maestru al Templierilor şi faţă de Dumnezeu. Avea să-l ducă pe mesagerul Papei la Hanul Hanilor şi să încerce să uite că se gândise vreodată să-şi trădeze religia şi pe fraţii de arme pentru o sălbatică şi o vrăjitoare.

62

Alergau peste câmpia cu gebi în plin galop, sărind cu toată

viteza peste albiile secate. Ca toţi tătarii, păreau să nu cunoască nici un alt mod de a călări. Josseran se resemna cu iuţeala goanei şi cu suferinţa care o însoţea.

Epuizat după lunile de călătorie şi ameţit de lovitura la cap, de astă dată nici nu mai încerca să stea ridicat în scări ca ei, ci accepta zdruncinăturile, stând moale în şa, cu şira spinării dezghiocată din leghe în leghe.

Însoţitorii săi, dedusese, erau cavalerişti din propria gardă imperială a lui Khubilai. Sartaq era singurul căruia-i cunoştea numele; pe alţii doi, care păreau să fie locţiitorii lui Sartaq, îi botezase Furiosul şi Beţivul. Furiosul era întotdeauna încruntat şi scuipa pe pământ de fiecare dată când Josseran se apropia de el; Beţivul era îndrăgostit-lulea de *koumiss*-ul negru şi-şi petrecea fiecare seară împleticindu-se prin jurul focului de tabără sau al curţii câte unui *caravanserai,* cântând şi ţopăind. Nici unul dintre ceilalţi tătari nu părea câtuşi de puţin ofensat sau tulburat de comportamentul lui.

Ca oşteni, erau mai bine echipaţi decât trupele lui Qaidu, observă Josseran. Pe lângă arc şi trei tolbe din lemn cu săgeţi, fiecare om purta câte o ghioagă de fier sau secure de luptă la şold şi un jungher legat pe braţul stâng. Armurile cu lamele metalice erau cusute cu fir de argint.

Mai purtau pe sub armură o cămaşă de mătase, ca protecţie în plus. Sartaq îi explicase că mătasea nu se rupea nici chiar sub impactul unei săgeţi; în schimb, se înfăşură pe vârful săgeţii, intrând în rană o dată cu aceasta. Astfel, era mai uşor să se scoată săgeata fără a vătăma prea mult carnea.

Asemenea trupelor lui Qaidu, aceşti oameni vorbeau cu înfumurare despre cuceririle şi aptitudinile lor. Dar se arătau dispreţuitori faţă de Ariq Böke şi susţinătorii acestuia şi le preziceau cu încredere măcelărirea. Mesagerul sosit în acea primă seară la Kashgar, înţelese Josseran, fusese trimis de Qaidu pentru a o preveni pe Khutelun în legătură cu acest conflict. Nu teama de bandiţi îi făcuse pe ea şi însoţitorii ei să îmbrace armurile în ultima etapă a călătoriei, ci Khubilai.

Prin urmare, temerile lui Qaidu fuseseră întemeiate. Această discordie dintre tătari crea şi pentru el şi Wilhelm o dilemă; dacă-l recunoşteau pe unul sau pe celălalt dintre marii hani, ce-ar fi rezolvat fără acordul celuilalt? Iar dacă dobândeau favorurile acestui Khubilai, cum aveau să se întoarcă la Acra, când Qaidu şi

oamenii săi stăteau călare peste Drumul Mătăsii, tăindu-le calea?

* * *

Din câmpia verde se ridică o fortăreaţă, cu frontoanele verzi ca jadul ale turnurilor, pagodelor strălucind profilate pe fundalul Munţilor Qilian cu vârfuri înzăpezite.

— Poarta de Jad, anunţă Sartaq.

Drapele triunghiulare verzi şi albe fluturau pe prăjinile de pe ziduri, iar la miazănoapte se înălţa o serie de coline negre pe care însoţitorii lor le numeau Coama Calului.

În apropiere, zăriră ruinele unui zid despre care Beţivul le spuse că fusese construit între ţara lor şi marile întinderi ale stepei, ca măsură de apărare împotriva strămoşilor lui Chinggis Han.

— Puteţi vedea cu ochii voştri cât de mult le-a folosit, încheie el, râzând.

* * *

Întrezăreau în depărtare petece de plantaţii verzi şi şiruri de plopi înfrunziţi. De aici, le spuse Sartaq, câmpia se îngusta până la un coridor care trecea printre lanţurile muntoase ale masivului Qilian Shan şi dealurile negre ale Coamei Calului, de la poale. Era locul unde se aduna păienjenişul de rute care formau Drumul Mătăsii, artera principală ce ducea în inima ţării Cathay.

— Bine aţi venit în Regatul de Mijloc, le ură el, stând drept ca o săgeată în şaua calului. Am lăsat deşertul în urmă. Luaţi-vă rămas bun de la Taklimakan.

Şi scuipă în nisip.

Josseran îi traduse lui Wilhelm ceea ce spusese.

— Aşadar, am supravieţuit, prin milostenia lui Dumnezeu, răspunse călugărul.

Templierul dădu din cap.

— De ce eşti atât de posomorât, templierule? Încă mai oftezi după vrăjitoare?

„Dacă oftez?” se întrebă Josseran. „Încontinuu mă gândesc la ea. Nu-mi voi afla odihna până n-am să ştiu că e vie. Şi totuşi, cum să-i mai cunosc soarta de-acum? Noapte de noapte mă lupt cu imboldul de a mă furişa prin tabără, la adăpostul întunericului,

ca să-mi înfig pumnalul în măruntaiele acestui Sartaq.”

— Nu ne-a făcut nici un rău, spuse el, încercând să-şi ascundă mânia din glas.

— Nu voiai decât să te împreunezi cu ea. Barbarii ăştia, deşi n-o doreau, ţi-au salvat sufletul muritor de alte păcate.

— Dai atâta importanţă acestor doruri carnale, acestei uniri înnebunite a trupurilor, nu-i aşa, popo? se răsti Josseran.

Zidurile subţiri ca hârtia care-i stăvileau furia fuseseră înlăturate de trufia călugărului.

— Copulaţia e păcătoasă, dacă nu o consacră sfânta taină a cununiei şi intenţia de a procrea. Îţi cunosc inima, templierule, şi duhneşte ca o casă de toleranţă.

— E mai bine să ne vărsăm sămânţa, decât sângele altora, nu crezi?

— Biblia nu aprobă nici una, nici alta.

— Nu? Am măcelărit sarazini în lung şi-n lat prin Outremer şi totuşi voi, bisericoşii, îmi spuneţi că sunt sfânt atâta vreme cât mă abţin de la tandreţe, de la a face ceea ce-mi cere trupul să fac. Este un păcat chiar atât de mare să te culci cu o femeie care nu se împotriveşte? Şi e o faptă atât de sfântă să-mi înfig oţelul spadei în pântecul altui bărbat?

— Trebuie musai să găseşti necontenit argumente contra păcatelor tale? Ţi-am ascultat de nenumărate ori dezbaterile astea. Ai de gând să adaugi şi păcatul mândriei peste cel al preacurviei?

„Recunoaşte”, spuse în sinea sa Josseran. „Călugărul, ca toţi clericii, a spus că această dragoste pentru femei e un păcat. Şi totuşi, a văzut de multe ori în viaţa lui că pofta de împerechere a bărbaţilor a dus la nenumărate nenorociri, cum şi eu am văzut la viaţa mea. Poate că totuşi preoţii au dreptate, la urma urmei.”

„Şi totuşi”, stăruia un glas, „dragostea femeii este un lucru atât de dulce şi îi îmbunează pe bărbaţi. Când ia sfârşit, când furtuna s-a potolit şi ne-am vărsat sămânţa, nu mai există trupuri care să ardă, numai mirosul de năduşeală, nu duhoarea sângelui. Cum poate fi dragostea o faptă rea, dacă-l face pe bărbat să se lepede pentru un timp de ucideri?”

— Trebuie să-i ceri iertare lui Dumnezeu, continuă Wilhelm.

— Preoţii sunt cei pe care nu-i iert. Vă urăsc pe toţi. Căci voi sunteţi aceia care mă faceţi să mă urăsc pe mine însumi.

Când Wilhelm vorbi în sfârşit din nou, glasul îi era ca gheaţa.

— La întoarcerea în Outremer, te voi aduce în faţa Inchiziţiei.

— Fă ce vrei.

Tătarii le urmăreau cearta, fără să înţeleagă, cu curiozitatea şi mirarea întipărite pe chipuri. Josseran puse capăt discuţiei, iar Wilhelm reveni cu atenţia la oraşul de sub fortăreaţă. Templele de culoare pământie şi turnurile idolatrilor se înălţau deasupra localităţii înghesuite şi mohorâte.

— Avem mult de lucru aici, spuse Wilhelm. Cu ajutorul tău, le voi aduce acestor oameni cuvântul lui Dumnezeu, îţi poruncesc să mă ajuţi în misiunea asta. Poate că, atunci, îţi va fi mai uşor când ne înapoiem la Acra.

— Mi-aş dori să fi murit cu ea.

— Incorijibil, aşa-i?

— Singurul motiv pentru care nu vreau să mă duc în iad e fiindcă ştiu în adâncul inimii mele că e plin de popi! strigă Josseran şi-şi mână calul în josul pantei, după Sartaq şi ceilalţi tătari.

63

Pulbere de tămâie plutind în razele de soare, ofrande de hârtie arzând într-un vas de aramă. Un zeu cu ochi migdalaţi şi barbă neagră, revărsându-i-se peste armura aurită, le rânjea dintr-un cotlon al încăperii. La picioarele lui zăceau prinosuri de fructe şi flori.

În faţa lor se înălţa aproape până în tavan un altar, între două coloane purpurii. În tabernacul, un zeu burtos de bronz, cu lobii urechilor atârnându-i ca nişte guşi până la umeri, stătea aşezat cu picioarele încrucişate, privindu-i cu un zâmbet vesel. Josseran îl recunoscu pe zeul numit de Khutelun Borcan. Era învelit în foiţă de aur, tulburată de praful veacurilor. Alte reprezentări ale zeului, sculptate din bronz şi lemn, erau rânduite prin tot templul, pe socluri sau în nişe de pe pereţi.

Domnea tăcerea, mai puţin sunetul uşor al unui clopot de alamă, undeva în templu.

Un călugăr stătea îngenuncheat în faţa altarului, cu o carte de mantre şi un clopoţel de rugăciune, din alamă, lângă genunchi. Ţeasta sa rasă lucea ca bronzul şlefuit, în lumina slabă a templului. Îi auzi intrând şi se ridică încet în picioare să-i

întâmpine. Pe chip nu i se citea nici surpriză, nici teamă, când îi salută.

— Cine e? îl întrebă Wilhelm pe Josseran.

— Spune că e abatele.

— Ştie cine suntem noi?

— Zice că a auzit de sosirea noastră şi ne aştepta. Ne urează bun sosit aici.

— Ne aştepta? Cum se poate să ne fi aşteptat?

— Nu ştiu. Dar aşa spune el.

Stareţul vorbi din nou, dând din cap spre Wilhelm.

— Acum ce zice?

— Vrea să ştie ce vârstă ai.

— Spune-i că am treizeci şi trei de ani. La fel ca Mântuitorul, când a murit pentru noi pe cruce.

Josseran îi transmise această informaţie abatelui. Urmă un nou schimb scurt de cuvinte, iar Josseran râse zgomotos, în timp ce pe chipul abatelui se lăţea un rânjet ştirb.

— Ce-a spus? întrebă Wilhelm.

— A zis că pari mult mai bătrân. Apoi, a întrebat dacă nu cumva ai dus o viaţă cam depravată.

— Şi ce i-ai răspuns?

— I-am spus că eşti un mujeratic notoriu.

O respiraţie şuierătoare. Wilhelm ajunsese la capătul răbdării cu compatriotul său templier. Se arătase îngăduitor cu un confrate într-ale călugăriei, fie şi numai temporar, şi un cavaler juruit. Şi, în schimb, fusese supus unui şir întreg de necuviinţe, batjocuri şi blasfemii. Toate acestea îi confirmaseră bănuielile şi pe cele ale altor clerici de la Roma, că încrederea Papei în Ordinul Templului era deplasată. Oamenii aceia erau eretici şi recalcitranţi. Mai ales acest cavaler anume nu vădea nici un dram de pietate, într-o bună zi, îşi făgădui el, avea să dea socoteală. Adevărul lui Dumnezeu urma să iasă la lumină.

Wilhelm îl simţea pe stareţ privindu-l atent cu ochii săi urduroşi, fără expresie. Era îmbrăcat, asemenea tuturor idolatrilor de pe meleagurile acelea, în robe galbene ca şofranul, dar alte podoabe nu purta. Avea o vârstă foarte înaintată. Pielea lui netedă era întinsă peste ţeastă, dar sub bărbie atârna în falduri, iar pometii înalţi şi barba scămoşată îi dădeau înfăţişarea unei maimuţe triste şi curioase, o prezenţă oarecum malefică.

Şi totuşi, zâmbea.

— Spune-i că am venit să-i aduc vestea cea bună despre Domnul nostru, ceru Wilhelm.

O nouă conversaţie pe şoptite în limba aceea ciudată. Din nou, când se întoarse spre el, Josseran avea pe chip un zâmbet iritant.

— Zice că întotdeauna primeşte cu bucurie veştile bune.

— Spune-i că am venit de la Papa, reprezentantul muritor al lui Dumnezeu pe acest pământ, cu cuvântul singurei şi adevăratei credinţe. Spune-i că trebuie să înceteze numaidecât cu practicile lui idolatre şi să-L adore pe Dumnezeu, al cărui Fiu, Domnul Iisus Christos, S-a pogorât pe pământ ca să moară pentru păcatele oamenilor. Dacă nu face aceasta, va cădea în iad şi va suferi pedeapsa veşnică de mâna lui Belzebut.

— E un om bătrân, frate Wilhelm. S-ar putea să fie cam multe pentru el, dintr-o dată.

— Fă cum îţi cer eu.

O lungă convorbire. Wilhelm privea chipul bătrânului călugăr, dar expresia acestuia nu se schimba deloc. În cele din urmă, îşi pierdu răbdarea.

— Ce-a zis?

— Mi-a pus multe întrebări despre iad. Am încercat să-i explic cât am putut de bine.

Wilhelm strânse din fălci. Acum, templierul se mai credea şi teolog.

— Ar fi mai potrivit să-mi tălmăceşti mie toate întrebările lui. Nu prea cred că eşti calificat să vorbeşti cu autoritate despre infern. Nu încă, cel puţin, adăugă el, cu un zâmbet acru.

— Mi-am declarat părerile, frate Wilhelm.

— Şi ce-a răspuns?

— Părea să-l intereseze foarte mult infernul ca loc şi a vrut să ştie dacă e undeva în apropiere de Taklimakan.

— Explică-i că nu face parte din astă lume. E un loc rezervat pentru sufletele osândite.

Josseran făcu o mutră.

— Aşa i-am şi spus. Dar mi-a răspuns că deja crede în iad.

Wilhelm simţi un licăr de speranţă.

— Consideră că această lume formează cea mai mare parte dintr-un asemenea loc, continuă Josseran. Spune că şi-a văzut propriul tată murind în chinuri, de ciumă, şi-a văzut mama siluită şi spintecată de ostaşii lui Chinggis Han, apoi a fost forţat să se uite cum erau tăiate beregăţile tuturor fraţilor şi surorilor lui. E

curios să ştie ce crezi că ar putea face diavolul ca să-l înspăimânte.

— Trebuie să-i spui că e în joc sufletul lui nemuritor. Nu trebuie să fie frivol.

Amuzamentul se şterse de pe chipul lui Josseran:

— Te asigur că nu e deloc frivol.

— Previno-l că diavolul e de zece ori mai rău decât Chinggis Han.

Josseran reluă discuţia cu bătrânul. Wilhelm îşi dori iarăşi din toată inima să fi avut uşurinţa graiurilor străine cu care Dumnezeu, în înţelepciunea Lui, îl înzestrase pe templier.

În sfârşit, Josseran se răsuci spre el:

— A zis că, dacă-ţi închipui că Diavolul e mai rău decât Chinggis Han, înseamnă că nu l-ai cunoscut pe Chinggis Han.

— Dar nu-şi doreşte eternitatea? stărui Wilhelm.

Josseran transmise întrebarea.

— Ar crede că nu, răspunse el.

Lui Wilhelm nu-i venea să-şi creadă urechilor.

— Zice că de mulţi ani suferă de gută, o boală fără seamăn printre celelalte. Medicii i-au spus că singurul leac e moartea. Mai spune şi că are dureri în încheieturile ambilor genunchi şi singura cale de a le îndura e să-şi aducă aminte că nu va mai avea de suferit multă vreme.

Josseran ezită.

— De asemenea, mai e curios de ce doreşti să trăieşti veşnic, când ai pielea bolnavă şi miroşi atât de urât.

Wilhelm simţi că de furie i se scurgea tot sângele din faţă. Acum, barbarii ăştia îl mai şi insultau. Iar el venise să le aducă mântuirea. Un moment, indignarea îl lăsă fără grai.

Între timp, bătrânul se aplecă înainte şi mai şopti ceva.

— Acum ce mai zice? Alte insulte?

— Susţine că nu există nici un Dumnezeu care să poată acorda nemurirea cărnii. Priveşte în jurul tău, zice. Zăpada se topeşte, frunzele cad de pe copaci, florile mor, tuturor le sună ceasul cândva. Cerul nu poate face ca nimic să fie veşnic, aşa că de ce o căutăm noi? Imperiile se clădesc şi de năruiesc, nici chiar Chinggis Han nu a trăit etern.

— Trebuie să-i spui povestea Domnului nostru Iisus…

Josseran clătină din cap:

— Nu, frate Wilhelm. M-am săturat de toate astea. E bătrân şi

cred că, în multe privinţe, este mai înţelept decât dumneata. Socot că ar fi cazul să plecăm imediat de-aici.

— Refuzi să mă asişti în misiunea mea sfântă?

— Am luptat contra sarazinilor pentru Papa. Nu e de-ajuns?

Şi plecă. Bătrânul *bonz* îl privea cu ochii săi urduroşi, nemişcat, mut. Simţind în ce postură neputincioasă se afla, lui Wilhelm îi venea să plângă. Atât de multe suflete de salvat, şi toate erau îndărătnice şi nesupuse.

Ce să facă? Unde să-şi găsească inspiraţia, unde să-L găsească pe Dumnezeu, în acea ţară plină de minunăţii şi de necurăţenii?

64

După Poarta de Jad, intrară în provincia „călăreţilor-săgeţi” a *yam*-ului imperial. La fiecare opt leghe se afla câte o casă de poştă, sau *yam,* pe care mahomedanii ar fi numit-o *caravanserai,* dar erau mult mai luxoase decât cele pe care le văzuseră în deşert. Un funcţionar imperial îi aştepta la sosire, iar Josseran şi Wilhelm primeau câte un apartament cu laviţe de lemn pentru dormit, uneori chiar şi cu aşternuturi de mătase. Fiecare *yam* avea magazii şi bucătării, până şi servitori care să le aducă gustări şi răcoritoare.

Mai erau şi grajduri mari, înconjurate cu păşuni verzi întinse, unde păşteau sute de cai, iar alţii aşteptau în ocoale, gata să fie înşeuaţi.

Curând, Josseran urma să vadă cu ochii lui scopul acestora.

Într-o după-amiază, pe înserat, se opriseră la o casă de poştă singuratică şi tocmai scoteau harnaşamentele cailor, când văzură un călăreţ apropiindu-se dinspre miazănoapte şi auziră sunetul tânguitor al unui corn de poştă. În timp ce intra la galop în *yam,* din ţarc apăru un grăjdar, aducând de căpăstru un cal odihnit, gata înşeuat pentru drum, cu pătura şeii şi hăţurile purpurii splendide. Călăreţul sări din şa, într-un vârtej de praf, şi fără o vorbă încalecă pe noul cal.

Josseran îl zări o clipă; avea trupul încins cu curele late de piele şi capul înfăşurat în fâşii groase de pânză. La gât purta un medalion mare de aur. Apoi omul îşi reluă goana, lăsându-l pe grăjdar cu frâul calului frânt de oboseală, din care ieşeau aburi.

În câteva minute, nu se mai văzu decât ca un punct tot mai mic pe câmpie, îndreptându-se spre apus, în direcţia dincotro veniseră ei.

— Cine era? îl întrebă Josseran pe Beţiv.

— Un Călăreţ-Săgeată. Unul dintre mesagerii împăratului.

Mai târziu, Beţivul şi Sartaq îi explicară *yam*-ul imperial al lui Khubilai, mândri de parcă ei l-ar fi inventat.

Un Călăreţ-Săgeată, spunea Sartaq, ducea mesaje urgente către şi dinspre Curtea Imperială şi trebuia să gonească la galop ziua întreagă.

— Poate străbate până la optzeci de leghe pe zi, schimbând caii la fiecare *yam.* Dacă e ceva urgent, poate călători chiar şi noaptea, iar pedestraşii vor alerga în faţa calului său cu făclii. Astfel, împăratul poate primi un mesaj de la zece zile de drum depărtare după numai o zi şi o noapte. Fiecare cătun, fiecare oraş trebuie să predea cai pentru staţiile de poştă, aşa că pe împărat nu-l costă nimic. El nu dă cai decât pentru acele staţii de poştă care se află pe stepe sau în deşert şi altminteri ar fi nelocuite. Curelele late înfăşurate pe trupul călăreţului, explică Sartaq, îl ajută să se ţină drept în şa, iar eşarfele din jurul capului îl apără de vânt şi de-pietrele azvârlite.

— Şi dacă păţeşte calul ceva? întrebă Josseran.

— I-ai văzut medalionul de aur pe care-l poartă la gât. Este un *paizah,* pecetea împăratului însuşi. Cu acela, poate sili orice om să-i dea calul lui, sub pedeapsa cu moartea.

— Dacă mesajul nu e urgent, adăugă Beţivul, poate fi dus de ştafeta pedestră. Merg câte o leghe între sate, după care mesajul e predat altui alergător. Ştafetele poartă pe mijloc o cingătoare cu clopoţei, ca să anunţe dinainte următorul *yam* că se apropie, astfel încât la sosire să aştepte un curier nou, pentru a prelua mesajul să-l ducă mai departe.

— Dar puteţi fi siguri că fiecare curier îşi face datoria?

Sartaq râse:

— Nimeni nu cutează să-l sfideze pe împărat. În plus, la fiecare fort e câte un slujbaş care notează orele de sosire şi plecare ale tuturor mesagerilor. Ofiţerii noştri fac inspecţii lunare în staţii şi orice curier care munceşte încet e pedepsit.

Acel sistem de mesagerie vast şi sofisticat era ceva ce Josseran nu mai văzuse şi nu mai auzise nicicând. Era uluit încontinuu, pe când călătoreau spre răsărit, prin Regatul de

Mijloc, şi îl convinse că avea să întâlnească un rege cu totul deosebit de sălbaticii călăreţi războinici de pe stepele de sub Acoperişul Lumii. Acest Khubilai nu se compara cu Qaidu, atâta lucru era limpede.

Poate că aveau dreptate; poate că, la urma urmei, *el* era barbarul.

65

Regatul de Mijloc

La început, fusese numai deşert, aceleaşi câmpii pietroase şi oaze prăfuite pe care le tot vedeau de la Kashgar încoace. Dar, treptat, câmpia se îngustă până la lăţimea unui coridor, drumul urmărind un mare râu între maluri înalte, înverzite. Trecuseră dincolo de mahomedani, într-o lume stranie şi exotică. Pustietăţile nemărginite şi mohorâte din Taklimakan nu mai erau decât o amintire.

Satele se înşirau atât de apropiate încât, la plecarea dintr-un cătun, puteau zări deja zidurile celui următor. Peste tot erau pajişti mănoase, presărate cu ferme împrejmuite între ziduri, case de chirpici cu acoperişuri de stuf, chircite sub pâlcuri rare de plopi, oameni cu muşchi vânjoşi arând ogoarele cu pluguri trase de boi sau pescuind la marginea râurilor, în umbra colinelor roşiatice.

Pretutindeni se vedeau semne ale îndelungatei istorii a acelei văi, ruinele turnurilor de veghe, ale farurilor şi fortăreţelor rânduindu-se cale de mile întregi prin deşerturi şi mlaştini cu apă sărată, iar porţile şi foişoarele din colţuri se năruiau, părăginite. Cum spusese bătrânul călugăr? *Imperiile se clădesc şi se năruiesc, nici chiar Chinggis Han nu a trăit etern.*

Intrară într-o vale adâncă, îngrădită din ambele laturi de munţi, urmând un râu care ducea, ca o venă galbenă, în inima ţării Cathay. Strâmtorile verzi de deasupra lor fuseseră aşternute cu orezarii, iar falezele înalte de loess gălbui erau perforate de caverne înşirate rânduri-rânduri. Aici îşi făceau casele localnicii, care ziua lucrau plantaţiile, iar noaptea se retrăgeau înăuntrul munţilor, cum făcuseră de mii de ani.

Atât de multe imagini, toate alăturate, întrecându-se să atragă

atenţia. Ciocniri demonice de talere şi melancolice bătăi în gongurile templelor; cântecele ritmate ale preoţilor; statui masive ale lui Borcan înclinate lângă drum, pictate cu culori ţipătoare. Într-un loc, Josseran văzu o statuie înaltă cât zece oameni, cioplită în stânca golaşă a peretelui.

Aici, Drumul Mătăsii nu mai era pustiu, ci îl străbăteau căruţe scârţâitoare sau ţărani în drum spre piaţă, ducându-şi coşurile de legume şi fructe cu cobiliţele de bambus ţinute în echilibru pe umeri. Mici caravane, alcătuite din câţiva catâri sau cămile, aduceau mătăsuri şi ceaiuri dinspre miazăzi. Când şi când, Josseran auzea un clinchet în spatele lui şi vedea silueta câte unei ştafete imperiale alergând, cu cingătoarea sa plină de clopoţei.

Peste tot se găseau livezi mari de duzi, unde erau crescuţi preţioşii fluturi, pentru gogoşile lor de mătase.

Satele prin care treceau erau sărăcăcioase, ca acelea din Provence, cu colibe construite din pământ, paie şi stuf. Josseran vedea multe privelişti familiare: uliţele murdare unde porcii şi gâştele se bălăceau prin noroi, copiii cu fundul gol care se chirceau să se uşureze în şanţuri.

Dar existau şi alte curiozităţi care-l făceau să se holbeze din trecere, cu gura căscată de uimire. O dată, văzu un cortegiu funerar târşindu-şi paşii prin dreptul unei trupe de muzicanţi, care se văietau din trâmbiţe, cu sicriul de scânduri acoperit cu valtrapuri de mătase orbitor colorată, în timp ce participanţii îndoliaţi râdeau şi cântau ca şi cum s-ar fi dus la o sărbătoare. Nu văzuse niciodată o înmormântare care să nu fie prilej de tăcere pioasă, iar imaginea unei asemenea festivităţi îl umplea de mirare.

Dacă lor li se păreau neobişnuiţi locuitorii Regatului de Mijloc, se părea că şi aceştia le găseau înfăţişarea la fel de exotică. Zăreau copii durdulii, cu feţe rotunde ca luna, ghemuiţi în porţile acoperite, sub umbrare roşii şi negre şi acoperişuri de bambus curbate pe care creşteau buruieni. La trecerea lor, alergau afară, strigând şi arătând cu degetul. Bătrânii cu bărbi albe îşi lăsau deoparte pipele lungi şi căscau gura la acei străini uriaşi, cu ochi rotunzi; femei bătrâne, cu veste şi pantaloni cadrilaţi, cu guri ştirbe şi picioare nefiresc de mici, în papuci, alergau în hogeacuri, zbierând ca nişte vrăjitoare.

Din câmpia galben-cafenie se înălţa unul dintre cele mai mari

oraşe pe care le văzuse Josseran în viaţa lui, un oraş chiar mai mare decât Constantinopol, Veneţia sau Roma. Zidurile, aprecie el, trebuia să aibă vreo şapte, opt leghe de jur împrejur, dispărând în ceaţa zorilor, într-o parte şi-n cealaltă. Deasupra zidurilor se înălţau turnuri şi pagode, într-o abundenţă uluitoare. Până şi Wilhelm părea impresionat.

Numele oraşului, le spuse Sartaq, era Kenzan Fu, şi acolo începea Drumul Mătăsii. În oraş locuiau oameni ca la un milion şi mai bine.

— Aici îl vom întâlni pe Khubilai? îl întrebă Josseran, cu speranţă.

— Nu, barbarule, râse Sartaq. Ne ducem într-un oraş şi mai frumos decât acesta!

Urmară Râul Galben spre miazănoapte, prin canioane uriaşe presărate cu plantaţii de orez. Apele râului erau umflate de ploi şi tulburi de mâl, nu galben, ci de culoarea aramei. Trecură prin încă un mare oraş pe care tătarii îl numeau Tai Yuan şi, în sfârşit, ajunseră la o privelişte ce-i lăsă muţi de uimire.

În faţa lor apăruse un zid imens de pământ bătătorit şi cărămizi din chirpici. Se întindea mile de-a rândul peste coline, sinuos ca un şarpe, pentru a se face nevăzut în pâcla nesfârşită. Pe toată lungimea lui fuseseră clădite foişoare de strajă, în ambele direcţii.

— Pe boaşele Sfântului Iosif, murmură printre dinţi Josseran.

Sartaq descălecă sub zid, care era înalt cât doi, trei oameni. Îi puse să-şi ducă de căpăstru caii pe o rampă abruptă, spre metereze, unde încălecară din nou, pornind pe calea pentru căruţe de pe creasta zidului. Merseră astfel câteva zile, trecând pe lângă nesfârşite corpuri de gardă şi soldaţi fără număr, în armuri ca ale escortei lor, cu aceleaşi steaguri verzi şi albe uşor de recunoscut. Nu apucară să ajungă la capătul acestei construcţii uluitoare. Cu mult timp înainte, sosiră la Shang-tu.

66

„Poate e mai bine că au intervenit zeii”, îşi spunea Khutelun. „Cine ştie ce nebunie mă aştepta, dacă n-o făceau?”

„Sunt prinţesă”, cugeta ea. „Tătăroaică, fiica lui Qaidu; iar el era un barbar, şi urât pe deasupra. Totuşi, nu neg că am simţit pentru el, în inima mea, ceva ce dreptul meu din naştere n-ar fi

putut să îngăduie.

Îi voi duce dorul. Noaptea, când zbor cu spiritele Veşnicului Cer Albastru, îl voi căuta şi n-am să-l uit niciodată.”

Nicovala unui nor negru de furtună plutea peste munţi. Începuseră ploile de vară şi toată regiunea părea să clefăiască de apă. Oceanul de iarbă al stepei era aşternut cu flori sălbatice, galbene, violete, carmin şi purpurii, iar oile care păşteau în vale erau deja atât de grase, încât se clătinau ca gâştele. În fiecare yurtă, în fiecare vale, burdufurile de piele atârnate după uşă erau umflate de *koumiss* mai-mai să crape.

Un stol de gâşte sălbatice zburară prin dreptul soarelui. Iar deşertul nu era decât un vis.

Dar ce mai vis. Un vis care costase vieţile a şaisprezece fraţi de-ai ei, precum şi a Chiorului, cărăuşul de cămile, cu beregata sfâşiată de lancea unui cavalerist. O duzină fuseseră măcelăriţi acolo pe câmpie, de către călăreţii lui Khubilai, iar alţi patru muriseră din cauza rănilor, în timpul lungului drum spre miazănoapte peste stepă.

După ambuscada ostaşilor lui Khubilai, Khutelun se gândise să se întoarcă imediat, prin Taklimakan, la tatăl ei, pe Acoperişul Lumii. Amânase acest drum neplăcut, hotărând în schimb că trădarea lui Khubilai trebuia adusă mai întâi la cunoştinţa Hanului Hanilor, Ariq Böke, în persoană.

Îi conduse pe supravieţuitorii din grupul ei în goană peste stepă. În uşile yurtelor ce împestriţau câmpia apăreau chipuri ferindu-se de soare cu mâna pusă streaşină la ochi, pentru a-i privi pe acei străini care treceau în galop. Câinii ciobăneşti se repezeau la ei, lătrând, şi se ţineau după cai o vreme, înainte de a rămâne în urmă, să se întoarcă spre casă.

După moartea atâtora dintre camarazii ei, Khutelun îşi găsea alinarea în a călări doar, a zbura, a uita cele întâmplate în deşert; şi a uita de asemenea şi ceea ce-i spusese creştinul lângă lacul în formă de semilună şi felul cum o ţinuse strâns în braţe pe timpul furtunii.

Asemenea amintiri se cădea să-i aparţină unei alte Khutelun. Asemenea lucruri trebuia acum să fie uitate.

* * *

Îşi struniră caii pe o creastă înaltă, de unde priviră spre

Qaraqorum, Oraşul Nisipurilor Negre, capitala Mongolilor Albaştri, dacă se putea spune că nişte oameni care trăiau în şeile cailor aveau o capitală proprie. Pe pajiştea bogată de jos, mii şi mii de yurte din fetru se întindeau în lungul şi-n latul câmpiei. La mijlocul acelei tabere imense, acoperişurile dantelate ale câtorva pagode de lemn scânteiau galben şi verde ca jadul în soarele după-amiezei târzii, stupele unei duzini de temple se repezeau spre cerul albastru, cu domul unei singure biserici mahomedane cuibărit între ele. Dincolo de oraş, salba albă a munţilor şi verdele închis al brazilor şi pinilor se reflectau în apa păşunilor inundate.

Iar deşertul nu era decât un vis, îşi reaminti ea încă o dată, în timp ce-şi conducea rămăşiţele zdrenţuite ale escortei în josul pantelor — spre Qaraqorum. Deşertul nu era decât un vis.

* * *

Mijloacele de apărare ale citadelei erau simbolice, căci nimeni nu-l contesta pe Marele Han al Hoardei Mongole ca stăpân al întregii Asii. Zidurile de pământ din jurul oraşului nu se înălţau mai sus de un stat de om, iar şanţul nu era nici măcar atât de adânc.

Intrarea în oraş era păzită de două ţestoase din piatră. Pe acestea fuseseră înscrise decretele imperiale ale Marelui Han, printre care şi legile, *yassaq*-urile lui Chinggis Han. Erau nişte lespezi enorme de piatră, înalte cât doi oameni, cu dragoni sculptaţi în coroana tăbliilor. Inscripţiile erau gravate în curgătoarea scriere uighură, pe care tătarii o împrumutaseră de la unele dintre popoarele vasale lor. „Prin forţa Veşnicului Cer şi din porunca Ocârmuitorului Universal al Imperiului Mongolilor…”

Khutelun mai fusese aici o singură dată, cu tatăl ei, pentru *khurlitai*-ul care îl alesese pe Möngke Han al Hanilor. Pe-atunci nu era decât un copil, iar amintirile ei despre capitala tătărească se şterseseră, vagi şi amplificate de candoarea copilăriei. Atunci, oraşul i se păruse cu neputinţă de vast.

De fapt, în centrul său nu erau decât câteva clădiri, pagodele de lemn ale palatului înălţându-se deasupra zidurilor din cărămizi de lut. Erau câteva grânare şi grajduri din piatră şlefuită grosolan, iar prin văzduh plutea mirosul pătrunzător al cailor. Mai exista şi o casă de chirpici şi stuf, locuinţa înghesuită a

neguţătorilor mahomedani şi a argintarilor şi şelarilor din Cathay care îşi strigau îndeletnicirile pe străzile noroioase.

Fură înghiţiţi în haosul forfotitor al târgului de oi, printre strigăte guturale într-o duzină de limbi, behăielile înnebunite ale animalelor, strigătele şi gesturile negustorilor mahomedani. Îşi mânau caii la pas prin noroiul adânc şi cleios, prin dreptul unei clădiri mari cu acoperişuri roşii în pantă şi frontoane împodobite cu dragoni aurii.

Khutelun ridică privirea spre stupele înalte, acoperişurile întinse ale pagodelor, crucea singuratică a unei biserici nestoriene. Auzea din apropiere chemarea unui *muezin,* cântările joase ale călugărilor, ropotul familiar al tobelor de şamani din cealaltă parte a zidurilor palatului. Toată împărăţia lui Chinggis Han, adunată laolaltă într-un singur oraş aglomerat şi plin de noroi.

Acum în faţa lor se găseau zidurile palatului, enorme, înalte cât vreo douăzeci de oameni, şi două porţi masive de lemn, bătute în ghinturi. Descălecară. Gărzile Imperiale păşiră înainte pentru a le cere armele şi a-i descoase îndeaproape cu ce treabă veneau. O dată ce îi aflară identitatea, Khutelun şi însoţitorii ei fură conduşi de comandantul gărzii pe poartă, spre corpul de gardă.

Era o clădire prelungă şi îngustă, sprijinită cu stâlpi groşi de lemn. În mijlocul încăperii se afla o sobă de cărămizi, unde străjerii îşi încălzeau mâinile. Îi priviră pe Khutelun şi tovarăşii ei cu răceală bănuitoare.

Căpitanul gărzii îi zori înainte. Trecură prin poarta încă unui zid scund şi ieşiră din umbră, în inima tăcută a oraşului Qaraqorum.

* * *

Palatul Hanului Hanilor se ridica deasupra mlaştinii, pe o movilă de pământ bătătorit. Modelul său fusese împrumutat de la constructorii din Cathay. Dragoni se încolăceau şi mârâiau pe colonade, acoperişurile etajate se sfârşeau cu încârligări de ţigle lăcuite vermilion, verde-jad şi auriu, toate înălţându-se spre nemărginirea cerului albastru.

Celelalte mari clădiri se înghesuiau în jur, magaziile, tezaurul şi apartamentele private pentru Clanul de Aur, şi palatele mai mici unde secretarii de curte lucrau la afacerile împărăţiei

Haghanului, toate unite prin pasarele suspendate.

Ochii lui Khutelun se abătură dincolo de palat şi zări un moment altă movilă joasă, la capătul incintei regale, acoperită cu yurte mari de fetru alb; Hanul Hanilor şi prinţii săi îşi primeau vizitatorii în palatele lor, dar fata se consolă văzând că încă mai preferau să doarmă cu o gaură pentru fum deasupra capetelor, ca nişte adevăraţi tătari.

* * *

În ţara Cathay cucerită, i se spunea Palatul Miriadului de Linişti; tătarii, din partea lor, îl numeau simplu, *Qarshi:* palatul.

La intrare se afla o sală spaţioasă, cu tavanul boltit, plin de dragoni aurii, susţinut pe coloane groase, lăcuite.

Se opriră în faţa a trei uşi masive. Fiecare era păzită de ambele laturi de câte două sculpturi reprezentând un urs şi un leu şi era acoperită cu foiţe de aur scânteietoare.

Paznicii palatului, oşteni din garda de corp personală a Marelui Han, îi căutară iarăşi de arme, după care veni un şambelan, să-i escorteze înăuntru. Intrară prin capătul de miazăzi al sălii, având mare grijă să nu calce cu piciorul pe prag, şi fură prezentaţi în faţa Puterii lui Dumnezeu pe Pământ, Stăpânul Tronurilor, Conducătorul Conducătorilor, Marele Han al Mongolilor Albaştri.

67

Era cea mai uluitoare privelişte pe care o văzuse în viaţa sa.

Dalele acvamarine lunecoase de sub picioarele ei păreau să se vălurească, de parcă ar fi păşit pe suprafaţa unui lac. Colonadele, pe bazele lor de granit, erau pictate în stacojiu şi lăcuite până la un luciu desăvârşit, dragoni cu solzi de aur se încolăceau în sus spre plafonul înalt şi boltit, cu ghearele întinse şi uriaşele aripi verzi desfăcute.

Palatul fusese construit în formă de cruce. Un naos prelung se întindea de la miazănoapte la miazăzi, iar aripile palatului se desfăceau şi ele spre răsărit şi apus, raze aurii de lumină coborând pieziş prin ferestrele cu sprosuri. Şase rânduri de colonade, câte trei de fiecare parte a naosului, duceau la estrada din capătul opus al sălii, îndreptând atenţia tuturor celor ce

intrau spre personajul aşezat la capătul a două scări cu trepte de marmură.

Hanul Hanilor stătea pe o canapea de abanos masiv. Tronul era intarsiat cu aur, jad şi perle şi învăluit într-un cort de mătase purpurie. Dar, în pofida strălucirii magnifice a decorului, curtea era aranjată în stilul tradiţional al unei yurte tătăreşti; mai jos de Haghan, în dreapta lui, la apus, se afla o altă platformă, unde stăteau fiii şi fraţii săi. În stânga, spre răsărit, o estradă asemănătoare le era destinată soţiilor şi fiicelor.

De-a lungul pereţilor se înşirau bănci înălţate pentru ceilalţi membri ai Clanului de Aur. Khutelun observă luciul mat al aurului prin rândurile adunării, valtrapurile bogate de blănuri şi brocarturi, licărirea viscerală a rubinelor sângerii.

Un foc de ierburi negre şi rădăcini de pelin ardea în mijlocul încăperii.

Era fără îndoială un tablou glorios. Dar pe Khutelun o dezamăgeau întrucâtva acele splendide decoraţiuni.

Tocmai se desfăşura un festin, căci oraşul Qaraqorum încă mai sărbătorea înălţarea lui Ariq Böke la titlul de Mare Han. Din cazane cu oaie fiartă se ridicau aburi. Oamenii beau *koumiss* din castroane uriaşe de argint şi, la fiecare toast, şamani în robe albe stropeau cu puţin lapte de iapă în cele patru colţuri, ale sălii, pentru a îmbuna spiritele Cerului Albastru.

Un copac de argint, lângă uşa din mijloc, servea drept cişmea pentru băuturi. Khutelun văzu că servitorii care umpleau ulcioarele oaspeţilor nu aveau un moment de răgaz.

— Trebuie să aştepţi până se sfârşeşte ospăţul, îi şopti şambelanul. Haghanul te va asculta atunci.

* * *

Când adunarea îşi încheie festinul, cei mai mulţi curteni din jumătatea pentru bărbaţi a sălii zăceau pe covoare toropiţi de băutură. Fură chemaţi jonglerii, acrobaţii şi mâncătorii de foc, pentru a-i distra pe cei ce încă îşi mai ţineau capetele sus.

În cele din urmă, în pavilion fu adus un leopard de zăpadă, la capătul unui lanţ lung de argint. Îngrijitorul său îl eliberă din zgardă, iar animalul urcă docil treptele tronului şi se întinse, cu supunere parcă, la picioarele Marelui Han.

Josnică şmecherie, îşi spuse Khutelun. Ar fi preferat ca

Haghanul să-şi dovedească vrednicia înfruntând leopardul cu o singură săgeată în arc.

Şambelanul se întoarse spre ea şi o conduse înainte, pentru a-i aduce ştirile Hanului Hanilor.

Ariq Böke stătea tolănit pe divan, ameţit de mâncare şi băutură. Khutelun zări o coroană de blană, în jurul unei bărbi rare şi al unei guri crude. Avea pleoapele grele. O privea cu o indiferenţă sălbatică, amintindu-i de un leopard, sătul după vânătoare, feroce, dar cuminţit de îndestulare. Pe degetele sale, rubinele sclipeau ca nişte cheaguri de sânge.

Îl salută în genunchi, cum se cuvenea, şi începu povestirea. Din sală răsunară blesteme furioase, când fata spuse ce se întâmplase cu ambasadorii creştini. Călăreţii care-i răpiseră, anunţă ea, nu făcuseră nici un efort pentru a-şi ascunde identitatea. Erau războinici din garda imperială a lui Khubilai.

Când termină de istorisit, se lăsă o lungă tăcere. Hanul Hanilor privi prin sală, cu pleoapele palpitându-i nemulţumite. Era toropit de băutură, neîndoielnic, dar, când vorbi, glasul îi sună destul de limpede.

— M-am săturat de acest Khubilai, spuse el, în cele din urmă. Fratele meu râvneşte la tronul lui Chinggis Han, care îmi aparţine, în urma alegerii cuvenite din *khurlitai!* A nesocotit *yassaq*-ul pe care ni l-a lăsat bunicul nostru, Chinggis Han, şi trebuie să se teamă de plata hoardei mongole!

Dinspre generali se auziră mârâituri de încuviinţare.

— Ştim cu toţii că el însuşi a devenit ceea ce dispreţuieşte orice mongol! strigă Ariq Böke. Un chinez, duşmanul nostru de veacuri! Ştie că voi, propriul lui popor, nu-l iubiţi, aşa că acum îi asmute împotriva noastră pe cei pe care i-a cucerit! Îşi zice *Chung t'ung,* ca un împărat chinez. Cârmuieşte ca un chinez, cu secretariate, curteni şi conţopişti! Îşi spune până şi Fiul Cerului! Se împăunează în faţa chinezilor de parcă ei ar fi învingătorii, iar noi, cei înfrânţi!

Alte murmure mânioase.

Khutelun, încă în genunchi, îşi dădu seama că se putea ca Ariq Böke să fi cunoscut deja vestea adusă de ea, încă dinainte de sosirea ei la palat. Reacţia lui îi dădea impresia de a fi fost repetată cu grijă. Poate că dorise să fie anunţată public, ca să-i ofere o rampă de pe care să-şi ţină cuvântările.

— Are în Shang-tu un Oficiu de Construcţii şi Protecţie! Are o

Curte a Armăsarilor Imperiali, o Curte a Harnaşamentelor Imperiale, un Directorat pentru Hrănirea Animalelor. *Un Directorat pentru Hrănirea Animalelor!* Un bun cal tătăresc nu are nevoie decât să fie lăsat liber pe câmp şi-şi va găsi hrana sub zece picioare de zăpadă troienită! I-a forţat pe generalii şi birocraţii chinezi să-l încoroneze împărat al Chinei fiindcă ştie că mongolii nu-l vor încorona niciodată Han al Hanilor!

Adunarea izbucni în strigăte şi ovaţii. Leopardul se ridică, ciulind urechile.

— Khubilai s-a dus în Cathay leu şi au făcut din el un miel. Fratele meu a uitat să călărească! răcni Ariq Böke cea mai cumplită insultă pe care o putea rosti un tătar la adresa altuia. Vom porni spre Shang-tu cu o armată din cei mai buni călăreţi ai noştri şi-i vom face oraşul una cu pământul!

Urlete.

„Furtuna de foc trebuia să înceapă”, îşi spuse Khutelun, în timp ce curtenii din jurul ei lătrau după sângele lui Khubilai. „Şi se pare că Joss-ran e scânteia care va aprinde trăsnetul.”

68

Pentru Khutelun, Qaraqorum era atât un miracol, cât şi o dezamăgire. Castelele acelea de marmură aurită o impresionau, dar totuşi se întreba în sinea ei dacă Chinggis Han ar fi încuviinţat ca urmaşii lui să construiască palate ca acelea pe care el le dărâmase toată viaţa.

În timp ce privea prin capitală, Khutelun vedea semne de activitate pe care nu se aşteptase să le găsească; peste câmpie, de la râul Orkhon pornind, fusese săpat un canal, iar apa era folosită pentru a învârti o moară care punea în mişcare foalele fierăriei. Dar observă că acei fierari nu făureau numai spade şi vârfuri de săgeţi, şi roţi pentru maşinile de asalt, ci şi târnăcoape, pluguri, sape şi seceri.

Cultivau câmpia, înţelese ea, cu o tresărire de greaţă. Tătarii deveneau agricultori, îndeletnicire pe care o dispreţuiseră dintotdeauna.

În curând îi trecu prin minte că, deşi Ariq Böke îl potopise pe Khubilai cu reproşuri, nici el nu era un Chinggis Han. La palat existau multe desfătări care o uimeau şi o scârbeau totodată. În

beci, găsi un cuptor de cărămizi de unde pornea aer încălzit, prin ţevi de piatră, spre a străbate toată clădirea. În acest fel, fiecare încăpere a palatului rămânea călduroasă pe timpul nopţii. Era cu siguranţă o înfăptuire uluitoare şi impresionantă, dar aşa se cuvenea să trăiască un călăreţ tătar?

Şi apoi, mai era şi copacul de argint pe care-l văzuse la sosire.

Chinggis şi Haghanii care-i urmaseră luaseră prizonieri numeroşi meşteşugari şi artizani din oraşele pe care le cuceriseră, aducându-i cu ei la Qaraqorum din Persia, din Cathay, chiar şi din Europa. Printre aceştia se număra şi un meşter aurar, care fusese capturat din cotropirea unei ţări îndepărtate numită Ungaria, cu douăzeci de ani în urmă. Fusese însărcinat să gândească şi să construiască un copac de argint, pentru a fi folosit la ospeţele Marelui Han. Copacul fusese făurit dibaci, cu patru şerpi argintii încolăciţi în jurul ramurilor. Din gura fiecărui şarpe curgea câte o altă băutură: dintr-una, vin de orez; dintr-alta, *koumiss* negru; din alta, mied de miere; din ultima ţâşnea vin roşu, făcut din struguri. Sub acest copac se afla o criptă în care stătea ascuns un om; din criptă urca o ţeava până la un înger de argint, cu o trâmbiţă în mână, cocoţat chiar în vârful copacului. Când se termina câte una dintre licori, omul sufla în ţeava, iar din trompeta îngerului se auzea un sunet care îi anunţa pe servitorii din bucătărie. Aceştia se grăbeau să toarne de băut în ciuberele ascunse sub copac.

În acest fel, băuturile nu se terminau niciodată şi nimeni nu avea vreo scuză să rămână treaz la festinurile Hanului Hanilor.

În sine, era cu siguranţă o minunăţie, iar Khutelun nu avea nici o obiecţie ca omul să bea *koumiss* peste măsură. Bărbaţii se îmbătaseră dintotdeauna şi probabil că întotdeauna aveau s-o facă. Dar să bea din pomi de argint?

Aşa fuseseră învăţaţi să vieţuiască? Puterea tătarului venea din stepă, din vântul rece şi văile largi şi din traiul zi de zi cu cheaguri de lapte şi zăpadă. Pe Acoperişul Lumii nu se găseau palate încălzite cu cuptoare şi nici copaci de argint care să astâmpere lăcomia.

O fi curgând sângele lui Chinggis Han prin venele acestui Ariq Böke, cugetă ea, dar era îndoielnic că-i înviora şi bătăile inimii.

În sfârşit, fu uşurată să afle că soldaţii Marelui Han ocoleau palatul cu dispreţ, durându-şi yurtele pe câmpie. Dar acest obicei însemna şi că acum între Marele Han şi poporul său se înălţase

un zid. Khutelun se întreba ce părere ar fi avut Chinggis Han despre asta.

* * *

Ariq Böke stătea pe tronul de abanos, în capul treptelor. La picioarele lui, plin de sânge şi cu ochii sticloşi, zăcea trupul neînsufleţit al unui tânăr. Tocmai fusese spintecat, iar din pântecul deschis încă se mai înălţau aburi. Marele Han îşi vârâse piciorul stâng în cumplita rană căscată.

Khutelun fu condusă în cameră de un şambelan şi îngenunche în faţa Haghanului.

— Deci, spuse el, vorbindu-i ca şi cum ar fi fost cine ştie ce curiozitate adusă de unul dintre şambelanii lui. Asta-i Khutelun.

Fata aşteptă, cu ochii aţintiţi asupra leşului palid.

— Am auzit multe despre tine, mârâi Hanul, poate de durere, foindu-şi greutatea pe tron. Şi ce mai face vărul meu?

— Mare Han, tatăl meu călăreşte ca un tânăr şi se ia la luptă cu oameni pe jumătate cât vârsta lui.

— Auzim multe veşti despre puterea şi înţelepciunea lui.

Îi simţea privirea îndreptată spre ea. Se întrebă pentru ce o chemase.

— Ţi-a făcut o mare cinste, încredinţându-i în grija ta pe ambasadorii barbari.

„Iar eu am dat greş”, spuse Khutelun în sinea ei. „De-asta sunt aici. Oare voi fi pedepsită?”

— Vorbeşte-mi despre ei.

— Despre barbari, Mare Han? Unul era un om sfânt, bolnăvicios şi fără nici o putere magică. Celălalt era războinic, un uriaş cu părul ca focul. Era deştept şi puternic, învăţase să vorbească omeneşte.

Dădu din cap spre şambelanul hanului, care păşi înainte cu darurile pe care Khutelun le salvase de pe calul creştinului.

Ariq Böke le studie cu atenţie, pe rând; mai întâi, spada de Damasc pe care fata o găsise căzută la pământ, după luptă. Acum, privind-o, simţi din nou o tresărire greţoasă în stomac. Se rugă să nu-i fi făcut nici un rău.

Marele Han examină coiful cu zale, mănuşile de piele, călimara de abanos şi, în sfârşit, rubinele, pe care le aruncă pe pardoseala de marmură la fel de nepăsător ca şi cum ar fi

azvârlit la gunoi câteva boabe de orez stricate.

— Erau creştini?

Khutelun înţelegea natura întrebării. Auzise că Ariq Böke îi favoriza pe nestorieni.

— Îi stimau pe Iisus şi sfinţii creştini. Îi purtau un mare respect Mariei. Dar vorbeau şi de un om pe care-l numeau Papa, spunând că era alesul Dumnezeului lor pe Pământ, căruia îi juraseră supunere.

— Ăsta-i Marele Han al lor?

— Nu cred, Mare Han. Din câte am înţeles de la ei, acest Papă nu este războinic. Mi s-a părut că ar fi mai mult un fel de şaman.

Ariq Böke mormăi, amintindu-şi fără îndoială cum însuşi Chinggis fusese nevoit să execute un mare şaman pentru a câştiga stăpânirea asupra tribului. Poate că regele barbar nu fusese la fel de înţelept şi pierduse complet puterea peste clanurile sale, în favoarea oamenilor sfinţi.

— Mi-ar fi plăcut să vorbesc cu barbarii ăştia. Neîndoielnic, avem multe de aflat de la ei. Cu siguranţă că de aceea s-a gândit fratele meu să ţi-i răpească.

Se foi din nou. Acum se vedea limpede că avea dureri.

— Ştii că voi porni împotriva lui Khubilai.

Khutelun rămase tăcută.

— Când încep lupta cu fratele meu, pot conta pe sprijinul tatălui tău ca să-mi apere flancul?

Inima fetei începu să bată mai repede. Qaidu o învăţase să-l susţină pe Ariq Böke în *khurlitai,* dar nu o împuternicise să încheie tratate militare, şi cu atât mai puţin tocmai cu Hanul Hanilor. Nu când toată împărăţia era în plin tumult.

— Negreşit, îşi va apăra dreptul de a trăi ca un tătar prin orice mijloace poate.

Hanul râse prelung.

— Chibzuit grăieşti. Dar nu mi-ai răspuns la întrebare.

— Nu pot cunoaşte gândurile tatălui meu, Mare Han.

— Ba cred că le cunoşti destul de bine. Ia spune-mi, cum socoţi tu că s-ar cădea să trăiască un tătar?

Khutelun simţea inima bătându-i cu putere, aproape dureros, în piept.

— În şaua calului şi după *yassaq*-ul lui Chinggis Han.

— Şi fratele meu, Khubilai. Ar crede tatăl tău că trăieşte ca un tătar adevărat?

— Cum spuneam, Mare Han, nu cunosc gândurile tatălui meu. Dar ştiu că a jurat să se supună adevăratului Han al Hanilor de aici, din Qaraqorum.

Mă rog, până la un punct.

Ariq Böke oftă. Privi lung cadavrul de la picioarele sale.

— E pentru gută, spuse el, deşi Khutelun nu comentase situaţia în care îl găseau, cum nici prin minte nu i-ar fi trecut să facă. Şamanii mei zic că trebuie să stau cu piciorul aşa până se răceşte mortul.

De vreme ce nu fusese poftită să vorbească, fata tăcu.

— A trebuit să aştept luna plină. Şi-au rostit rugile pentru mine şi mi-au spus că mă va tămădui.

Cum Khutelun nu răspunse nici acum, Ariq Böke lătră:

— Se zice că eşti tămăduitoare şi ghicitoare.

— Da, Mare Han. Lumea zice că am acest dar.

— Şi ce crezi de leacurile şamanilor mei?

„Miroase a primejdie”, îşi spuse Khutelun. „Căci, dacă-i ponegresc, au alături de ei urechea hanului şi negreşit mi-o voi pierde pe una dintr-ale mele pentru că i-am vorbit de rău.”

— Dacă un leac se arată de folos, atunci este bun.

Hanul râse din nou, ca laudă pentru iscusinţa ei.

— Ba bine că nu. Şi dacă nu e de folos, îţi trece ţie prin minte o cale mai potrivită?

— Dacă nu izbuteşte să-ţi aducă alinarea, Mare Han, aş putea să încerc. Dar teamă mi-e că sărmanele mele şiretlicuri vrăjitoreşti nu vor fi la fel de măiestre.

— Şi ce sărmane şiretlicuri vrăjitoreşti întrebuinţezi?

— Unii spun că se simt mai bine după ce-i aduc o jertfă lui Tengri şi-mi pogor mâna asupra lor. Căci eu, una, nu mă laud cu puterea tămăduirii. Repet doar ceea ce-mi spun alţii.

Marele Han se ridică în picioare, icnind de durere, şi împinse leşul peste marginea estradei. Cadavrul se rostogoli pe trepte, pentru a se opri în sfârşit, răşchirat oribil pe covoarele de la picioarele tronului.

— Atunci poţi să-ţi pui mâna aici, pe piciorul meu stâng, mugi el. De trei luni pline îmi tot vâr piciorul în maţele oamenilor şi nu cunosc altă alinare decât să ştiu că au fost oştenii fratelui meu!

Khutelun îi observă pe şamani furişându-se afară din sală ca nişte umbre.

— Trebuie să mă dezbar de guta asta, dacă vreau să călăresc

la luptă împotriva lui frate-meu.

— Mare Han, voi face tot ce pot. Dar, mai întâi, trebuie să mă întâlnesc cu spiritele.

— Şi de ce-ai trebuinţă pentru asta?

— De tobele şi îmblăciul meu. Iar apoi, de fum de cânepă sau lapte de iapă tare.

Hanul se prăvăli la loc pe tron.

— Fă ce-oi şti. Da' alungă-l pe dracul ăsta din piciorul meu!

69

Era o adunare impresionantă, după părerea lui Khutelun. Îi recunoştea pe mulţi membri ai Clanului de Aur; strănepotul lui Chinggis, Durchi, şi vărul lui Durchi, Khurumshi, amândoi aşezaţi pe cai, cu chipuri severe, în armură completă; şi mai erau fiii lui Möngke, Asutai şi Ürüng Tash, şi nepotul lui Chaghadai, Aleghu, căruia Ariq Böke tocmai îi cedase hanatul Chaghadai. Era apoi generalul lui Möngke, Alandar, înfricoşător în armura sa cu lamele şi coiful mare cu aripi. În spatele lor se rânduiau hani din toate marile clanuri de la miazănoapte de Gobi, cu uriaşele lor pavilioane întinse pe câmpie, mătăsurile aurii şi ca albastrul cerului stârnind o furtună de culori pe fundalul cerului înnorat.

Ariq Böke fu scos din oraş pe o lectică, de gărzile sale de corp. Purta o mantie albă ca zăpada, împodobită cu aur, iar pe cap avea o căciulă cu tiv din blană de hermină imaculată. Îl înconjura o gardă de onoare alcătuită din cei mai buni ostaşi ai lui. Toboşarii, călări pe cămile, urmau convoiul, bătând un marş. Steaguri roşii, aurii şi albe fluturau în vânt.

Din trecere, Ariq Böke o văzu pe Khutelun călare pe calul ei şi ridică o mână să oprească procesiunea cât timp stătea de vorbă cu ea.

— Khutelun! se răsti el.

Fata descăleca şi-şi îndoi genunchiul de trei ori, cum cerea datina.

— Te înapoiezi în stepa Fergana?

— Da, Mare Han.

— Ne pare rău să te vedem plecând, bătu el cu piciorul stâng, apăsat, în podeaua de lemn a litierei. Ne-ai izgonit focul din picior. Putem călări din nou! Te-am ţine ca şamancă a noastră

personală, dacă ai rămâne în Qaraqorum.

Khutelun înclină din nou capul, uşor.

— Îmi face o mare cinste, Mare Han. Dar tatăl meu mă aşteaptă să mă întorc.

„Iar şamanii tăi m-ar fi otrăvit într-o săptămână, dacă hotărâm altminteri.”

— Cu regret te pierdem, se rezemă Ariq Böke de balustrada lecticii. Când ajungi înapoi în Fergana, să-i spui tatălui tău că am pornit să pun mâna pe Khubilai, iar Clanul de Aur vine în urma mea!

— Aşa voi face, Mare Han.

— Am să mă-ntorc cu fratele meu în lanţuri! mai strigă el şi dădu poruncă să pornească mai departe.

Khutelun privi procesiunea croindu-şi calea pe câmpie, armata Marelui Han al mongolilor din nou în drum spre răsărit, cum făcuse de nenumărate ori în trecut, pentru a-i ataca pe veşnicii săi duşmani, cei din neamul Chin.

Dar acum, pentru întâia oară, tătarii aveau să se lupte cu unul de-al lor.

PARTEA A CINCEA
XANADU

Shang-tu
de la vremea celei de-a treia luni de vară până la prima lună de toamnă din Anul Maimuţei

70

— Iată, murmură Sartaq.

Shang-tu, capitala Fiului Cerului, Cârmuitorul Ceresc al întregului Pământ, se întindea înaintea lor, lângă un lac de culoarea oţelului încreţit. Din toate părţile îl înconjurau munţi cu vârfurile retezate, care-i aminteau lui Josseran de cocoaşele cămilelor. În ochiul unui creştin, conturul cerului forma o ciocnire de credinţe cu neputinţă de potrivnice între zidurile unei singure cetăţi; stupele idolatrilor şi minaretele mahomedanilor se luau la întrecere să atragă atenţia, împungând cerul deasupra lamaseriilor de culoare lutoasă ale tanguţilor şi a pavilioanelor pictate ale cathaylor. Dincolo de ziduri, casele din cărămizi de chirpici se înghesuiau laolaltă de-a lungul uliţelor noroioase şi al gangurilor întortocheate, mai puţin spre miazănoapte, unde scânteiau în soare acoperişurile cu numeroase caturi ale palatului imperial, printre aleile verzi şi umbroase ale parcurilor regeşti.

Wilhelm strigă o rugăciune de mulţumire către Dumnezeu, spre surprinderea însoţitorilor lor tătari. Furiosul se holbă la el de parcă şi-ar fi ieşit din minţi.

— Domnul ne-a călăuzit şi ne-a apărat în îndelungata noastră călătorie! În veci fie slăvit şi lăudat!

— Pare-mi-se că te cam pripeşti, mormăi Josseran.

— N-am ajuns la ţel, nerecunoscătorule? mârâi călugărul.

— Am drumeţit şase luni şi am îndurat greutăţi cum nu mă credeam în stare să înfrunt, răspunse Josseran. Însă ar fi bine să nu uităm că încă n-am făcut nici jumătate de drum.

Se întoarse să privească spre miraculoasa privelişte din faţa lui.

— Mai trebuie să ne şi întoarcem. Ţine minte asta.

* * *

Un taluz de pământ bătătorit forma un perimetru de apărare în jurul cetăţii. Oraşul se afla dincolo de acesta, cu stindardele verzi fluturând pe zidurile de piatră şi santinelele în armuri privindu-i din foişoarele de strajă.

Intrară pe sub o arcadă mare a Porţii de Miazăzi şi numaidecât fură asaltaţi de mirosurile şi mizeria vieţii omeneşti. În această privinţă măcar, îşi spuse Josseran, nu se deosebea prea mult de Saint Denis sau chiar de Roma. Îşi croiră drum prin îmbulzeala mulţimilor şi a caselor de lemn înghesuite, iar Josseran observă cum zarva scădea pe măsură ce se apropiau de palat. În jurul zidurilor acestuia, nimeni de pe stradă nu ridica glasul mai sus de şoaptă. Ajunseră la încă un zid, construit din chirpici şi lung, poate cât două zvârlituri de săgeată cu arbaleta, străjuit de două porţi enorme, bătute în ghinturi de fier.

Păzitorii recunoscură uniformele Gărzii Imperiale din escortă şi porţile se deschiseră imediat în calea lor.

Înăuntru domnea o tăcere desăvârşită. Lui Josseran i se opri respiraţia. După tărăboiul plin de duhori al uliţelor, aici se găsea un sanctuar de linişte: curţi mari pietruite cu dale şi pagode înalte cu streşini arcuite în sus şi şiţe din bambus despicat şi lăcuit, auriu sau verde ca jadul. Străjeri cu coifuri de aur înaripate şi pelerine din piele de leopard patrulau în tăcere.

Pavilionul Marii Armonii se înălţa în faţa lor pe o uriaşă platformă de pământ, lată de vreo zece prăjini şi având nu mai puţin de treizeci de prăjini lungime. La porunca lui Sartaq, îşi lăsară caii şi urcară pe treptele de marmură.

Josseran privea împrejurimile, cu gura căscată de uimire. De jur împrejurul lui se vedeau clădiri mari, cu acoperişurile înalte sprijinite pe coloane enorme de lemn sculptat şi poleit, construite pe platforme înălţate, cu pardoseala şi pereţii din marmură. Acoperişurile acestor clădiri erau pictate cu vopsele aurii şi albastre ca păunul, argintii şi verzi de jad, şi atât de lustruite încât străluceau la soare ca sticla. Fiecare palat era unit cu celelalte prin câte o alee pavată cu marmură.

În inima acestei aglomerări se găsea palatul împăratului însuşi. Avea zidăria lăcuită în stacojiu asemenea stâlpilor ce

susţineau acoperişul în trei straturi. Dragoni şi şerpi de aur se încolăceau pe pilaştrii carmin şi se zvârcoleau de-a lungul streşinilor, departe sus deasupra lor. Mişcarea norilor albi făcea să pară că dragonii înşişi zburau, purtaţi prin înalturi de aripile lor cu solzi de aur.

Palatul era înconjurat de o terasă vastă, împrejmuită cu balustrade lucrate toate din aceeaşi marmură albă pură. Sute de lumânări cu tămâie ardeau în cazane de bronz, astfel încât prin aer plutea mireasma lor greţos de dulceagă. Dedesubt, curtea cu dale era pustie şi tăcută.

În jur, palatele cu câte trei acoperişuri ale curţii regale scânteiau de aur şi purpură, în umbra brazilor şi a chiparoşilor bătrâni.

— Sunteţi cei mai binecuvântaţi din toţi barbarii, şopti Sartaq. Aţi ajuns în centrul lumii.

* * *

Doi lei de piatră enormi, mari fiecare cât un ponei tătăresc, păzeau intrarea, o uşă cu nituri de alamă, încadrată de alte două uşi mai mici.

Se părea că sosirea lor fusese prevăzută. Un şambelan, îmbrăcat în robă de mătase stacojie şi cu o tocă pe cap, aştepta să-i escorteze prin portal, în Sala de Audienţe.

Josseran şi Wilhelm primiră poruncă să se descalţe. Şambelanul le întinse papuci de piele albă, pe care trebuia să şi-i pună în picioare pentru a nu murdări covoarele de mătase aurie dinăuntru.

— Ţineţi minte, nu călcaţi pe prag, le şopti Sartaq. Se socoteşte a fi semnul de cel mai rău augur şi oricine o face e pedepsit cum nu se poate mai aspru.

— Chiar şi ambasadorul creştinilor? îl întrebă Josseran.

Expresia de pe chipul lui Sartaq fu cel mai lămuritor răspuns.

Wilhelm se pregătea pentru monumentala ocazie. Deschise desaga de piele, şi-şi puse pe el stiharul alb şi etola purpurie pe care le adusese cu el tot drumul de la Roma. Într-o mână luă Biblia comentată şi psaltirea. În cealaltă luă cartea de rugăciuni şi cădelniţa de argint. În sfârşit, îşi petrecu la gât crucifixul argintiu.

Josseran se gândea la darurile pe care le adusese de la Acra,

spada de Damasc, rubinele, mănuşile din piele, toate pierdute în timpul atacului lui Sartaq. Se mai gândea şi la mantia albă cu crucea roşie de Malta a Ordinului Templului. Intenţionase s-o poarte în audienţă la Marele Han, dar când colo urma să apară îmbrăcat ca oricare alt tătar. Se simţea aidoma unui cerşetor.

— Eşti gata, templierule? îşi trase nasul Wilhelm.

— Pe cât de gata poate fi vreodată un om când se întâlneşte cu un rege.

— Atunci, să ne confruntăm cu păgânii.

Josseran trase adânc aer în piept. Wilhelm porni înaintea lui şi intră în marea curte a împăratului cântând *Salve Regina.*

71

Un spectacol pentru simţuri, un tumult de culori, o scenă de o imposibilă splendoare pentru a zădărî sufletul şi a lua ochii. Pretutindeni se vedeau mătăsuri şi brocarturi, blănuri şi aur; Josseran văzu cathayi cu căşti de fier ca oalele şi mantii de brocart sângeriu, lamaşi tanguţi cu ţestele lor rase şi robele galbene ca şofranul uşor de recunoscut oriunde, curteni cu mustăţi subţiri pe oală, în portul uighurilor, robe portocalii cu tichii înalte de mătase, legate cu fundă. Erau şi scribi, purtând caftanele cu poale largi ale mahomedanilor, pe lângă oameni sfinţi tătari, aproape goi, cu bărbi încâlcite şi păr zburlit.

Deasupra capetelor lor, drapelele triunghiulare verzi cu alb ale împăratului erau agăţate pe pereţi, printre coloanele aurii şi roşii-carmin. Întreaga frescă se reflecta în luciul de oglindă al duşumelelor de marmură.

Khubilai, Puterea lui Dumnezeu pe Pământ, Stăpânul Tronurilor, Conducătorul Conducătorilor, stătea pe un tron înalt din fildeş şi aur, cu dragoni poleiţi încolăcindu-i-se de-a lungul braţelor. Purta o mantie de brocart auriu şi un coif în formă de castron, iar la gât o fâşie din piele de leopard. Catarama cingătorii era din aur curat.

Josseran observă că era un om scund şi îndesat, trecut de vârsta mijlocie. Avea părul împletit în două cozi la ceafă, după obiceiul tătăresc. În urechi purta cercei în formă de inele din aur şi avea o mustaţă subţire, pe oală. Chipul îi era neobişnuit de palid, cu obrajii trandafirii. Şocat, Josseran îşi dădu seama că îşi

făcuse această înfăţişare cu ajutorul sulimanurilor.

Tronul stătea cu faţa spre miazăzi, după tradiţia tătarilor, şi spatele către vântul din miazănoapte. Lângă el, la stânga, şedea împărăteasa. În dreapta erau fiii lui, aşezaţi pe o estradă mai mică, la o înălţime socotită astfel încât să aibă capetele în linie cu picioarele lui. De partea cealaltă se aflau fiicele. Alţi prinţi de curte stăteau mai jos, în ordine descrescătoare a privilegiilor, bărbaţii la apus, femeile la răsărit.

Curtenii de rang mai mic erau rânduiţi de-a lungul aripilor sălii; miniştrii lui Khubilai, purtând căşti cu boruri curioase şi mantii chinezeşti de brocart; femeile chinezoaice, având mantale cu glugă, părul lung strâns în jurul capului cu agrafe prinse iscusit; prinţesele tătăroaice, cu panaşe complicate; şi, de-a lungul pereţilor, garda imperială, cu coifuri de aur înaripate, platoşe de piele, mantile şi pieptare din piele de leopard şi pelerine stacojii.

Oameni din toate ţinuturile de dincolo de Acoperişul Lumii, adunaţi aici, în imensitatea sălii; cei ciudaţi, cei păgâni, cei sălbatici, cei magnifici şi cei profani.

Până şi în mijlocul acelei mulţimi exotice, ochii lui Josseran fură atraşi de cărturarii confucianişti cu turbanele lor de mătase neagră, de sub care ieşeau înapoi două cozi ca nişte urechi ţepene, şi unghiile lungi, înguste spre vârf. Unii şi le lăsaseră să crească lungi aproape cât degetele, ca pintenii unor păsări negre şi diabolice. Această modă, avea el să afle mai târziu, nu era menită să intimideze, ci era un mijloc prin care să se deosebească de oamenii obişnuiţi, să demonstreze că nu-şi câştigau traiul prin munca mâinilor.

Josseran observă de asemenea, neîntârziat, că erau de faţă mult mai puţine femei decât fuseseră la curtea lui Qaidu, în Fergana. Aici, singurele femei prezente păreau să fie doamnele de rang foarte înalt, pe care le întreceau mult la număr bărbaţii. În marele pavilion al lui Qaidu nu predominase nici unul dintre sexe.

Lângă Khubilai, pe estradă, stătea un bărbat cu *del* tătăresc, dar care avea ţeasta rasă şi trăsăturile unui tangut. *Phags-pa,* îi şopti Sartaq lui Josseran. Un lama. În pofida îmbrăcăminţii, Preceptorul Imperial, vraciul şi cel mai important sfătuitor al împăratului.

Intrarea lor trecu în mare parte neluată în seamă, căci tocmai se desfăşura un festin măreţ. Şambelanii curţii îi duseră în fundul

marii săli, unde fură poftiţi să se aşeze. Numai cei mai mari stăteau la masă, după câte se părea; majoritatea curtenilor şedeau pe covoarele de mătase viu colorată ce erau aşternute peste tot.

Numaidecât, slujitorii le aduseră tăvi cu oaie fiartă în frumoase farfurii smălţuite în culori de măslină şi scorţişoară.

Wilhelm privi cu dezgust mâncarea. Era jignit vizibil, să stea ghemuit incomod, cu stiharul pe el, continuând să strângă în mâini sfintele relicve pe care le adusese.

— E de nesuferit, îi şuieră el lui Josseran. Am bătut lumea cât e de lungă ca să ne înfăţişăm înaintea lui, iar el uite cum ne tratează!

Josseran ridică din umeri:

— Se cade să avem răbdare.

— Sunt trimisul Papei însuşi!

— Nu pare dispus să-i pese nici dacă ai fi Sfântul Petru. Pare doar nemâncat.

Sosiră alte bunătăţi şi începură să mănânce cu degetele din vasele de ceramică. Erau ouă, o bere preparată din mei, nişte zarzavaturi crude asezonate cu şofran şi înfăşurate în clătite şi câteva tipsii cu potârnichi fripte. Sartaq le spuse că fructele şi potârnichile erau proaspete, aduse chiar în dimineaţa aceea din Cathay, prin *yam*.

Şi, desigur, nelipsitul *koumiss.*

În mijlocul sălii se găsea un mare cufăr de lemn, măsurând poate trei paşi de-a latul, acoperit cu foiţă de aur şi purtând încrustaţii complicate cu dragoni şi urşi. În fiecare latură se aflau cepuri de aur, pe unde paharnicii turnau poloboace întregi de *koumiss* în ulcioare de aur, fiecare ajungând să potolească setea a zece oameni. Câte unul dintre acestea fusese pus între fiecare mesean şi vecinul său, cu câte un polonic de aur rezemat de buză.

Două scări urcau spre platforma unde cina împăratul. Cupe pline erau urcate ceremonios pe un şir de trepte, iar pe cealaltă scară erau purtate înapoi goale, într-un trafic ce părea foarte vioi. Josseran mai observă că lacheii împăratului aveau gurile şi nasurile acoperite cu căluşuri de mătase; pentru ca mâncarea şi băutura lui să nu fie contaminate de răsuflarea slugilor, îi explică Sartaq.

Când împăratul ridică un şip la buze, toţi cei din sală căzură în

genunchi, cu capetele plecate.

— Trebuie să faceţi la fel, şuieră Sartaq.

Josseran se supuse. Wilhelm rămase pe loc, încăpăţânat, cu chipul palid de mânie.

— Fă-o, îi şopti Josseran.

— Ba n-am s-o fac.

— Ba ai s-o faci, că de nu îţi frâng gâtul şi-i scutesc pe tătari de-o belea!

Wilhelm păru surprins.

— N-ai să-mi pui viaţa în primejdie, şi nici pe-a ta!

Fără tragere de inimă, Wilhelm căzu în genunchi.

— Deci acum jurăm supunere putirinţei de beţie a diavolului? Să mă ierte Dumnezeu! Nu mai lipseşte decât să aprindem lumânări dinaintea mădularului viril al barbarului şi să slujim vecernia în timp ce-şi deflorează o fecioară!

— Dacă e nevoie... mormăi Josseran. Totul e în numele diplomaţiei de curte.

Muzicanţi chinezi, cu cape şi mantii violete, în parte ascunşi după un paravan pictat, începură să cânte a jale la viori şi gonguri. Mărul lui Adam juca în beregata împăratului, iar *koumiss*-ul i se prelingea pe bărbie, curgând în josul gâtului. Când termină de băut, muzica încetă, ca semnal pentru curtenii prezenţi să-şi reia mâncatul.

Wilhelm privea cu silă şi uimire la acea bufonerie năucitoare; păgânătatea iadului, cugetă el. Buna creştere a dulăilor din infern.

* * *

Ospăţul continuă, până când mulţi dintre oaspeţi rămaseră întinşi pe spate, râgâind şi gemând de preaplinul burţilor. Până şi împăratul însuşi părea toropit de băutură.

După festin, veni rândul jongleurilor şi al mâncătorilor de foc. Dar, de-acum, cei mai mulţi dintre invitaţi nu le mai puteau aprecia măiestria. Khubilai moţăia pe tron.

În sfârşit, reprezentaţiile se sfârşiră şi unul dintre şambelani veni grăbit pentru a le cere lui Josseran şi Wilhelm să se ridice în picioare.

— Urmează să vă prezentaţi în faţa împăratului, le şopti Sartaq.

— Acum? protestă Wilhelm.

Îşi imaginase o intrare măreaţă. Sau, de nu, se aşteptase ca regele tătarilor să fie măcar treaz.

Când colo, se pomeni mânat fără ceremonie spre mijlocul sălii de către şambelan şi ajutoarele acestuia. Împreună cu Josseran, fu împins de-a binelea în genunchi, dinaintea marelui tron, ca nişte prizonieri.

Şambelanul îi anunţă, iar în sală se lăsă tăcerea. Dintr-o dată, toţi ochii se întorseseră spre ei.

Împăratul se trezi, fără chef. Stătea prăvălit pe tron, clipind din ochi încet. *Phags-pa lama* stătea în picioare lângă el, cu chipul ca de cremene.

Josseran trase adânc aer în piept.

— Numele meu este Josseran Sarrazini, începu el. Am fost trimis de stăpânul meu, Thomas Berard, Mare Maestru al Cavalerilor Templului, în Acra, pentru a vă aduce o solie de prietenie şi urări de fericire.

Khubilai nu părea să-i asculte cuvântarea. Se întorsese spre *Phags-pa lama* şi-i şuşotea ceva la ureche.

Când Josseran termină, tangutul îşi drese glasul.

— Fiul Cerului voieşte să ştie de ce ai nasul aşa de mare.

Josseran simţi ochii lui Sartaq îndreptaţi spre el. Îl văzu stăpânindu-şi un zâmbet. Fără îndoială, se întreba dacă avea de gând să se ţină de cuvânt, spintecându-l pe următorul tătar care-i remarca acea trăsătură proeminentă a feţei.

— Spune-i că printre ai mei nu e considerat prea mare.

Alt schimb de replici şoptite.

— Atunci, Fiul Cerului gândeşte că sunteţi un popor de năsoşi. Aveţi daruri să-i înmânaţi?

Josseran dădu din cap spre Wilhelm, care înţelese că sosise momentul. Întinse reverenţios misalul şi psaltirea.

— Spune-i că acestea sunt daruri care-l vor ajuta cu o viaţă nouă şi glorioasă întru Christos, îi ceru el lui Josseran.

Şambelanii duseră volumele sacre spre tron, unde Khubilai le examină, încruntându-se cu concentrarea delicată a unuia care a băut vin peste măsură.

Deschise psaltirea. Fusese prefaţată cu o poveste ilustrată pe douăzeci şi patru de pagini a vieţii lui Iisus Christos şi întoarse câteva file, părând să se distreze câteva momente. Apoi trecu la cartea de rugăciuni, care era ilustrată cu imagini ale sfinţilor, în

picioare, o Fecioară cu Pruncul aşezată, gravate în albastru regal şi auriu. Împunse cu degetul una dintre ilustraţii, comentându-i ceva vraciului său, după care aruncă în lături cărţile sfinte, nepăsător de parcă ar fi fost nişte oase de pui. Volumele căzură pe pardoseala de marmură, cu o bufnitură înfundată care îşi împrăştie ecoul prin marea sală. Josseran îl auzi pe Wilhelm scoţând un mic ţipăt.

Înţelegea că nici înfăţişarea şi nici ofrandele lor nu-l impresionaseră prea mult pe marele senior. Trebuia să salveze situaţia atât cât se mai putea.

— Măria Ta eşti cel căruia Dumnezeu i-a dat o mare putere în lume, spuse el. Regretăm că avem prea puţin aur şi argint ca să-ţi dăruim. Călătoria de la apus a fost lungă şi istovitoare, şi am putut aduce puţine daruri. Din păcate, pe celelalte le-am pierdut...

Fusese cât pe ce să spună: „Când ne-au răpit ostaşii voştri”, dar se corectă:

— ... le-am pierdut pe drum.

Khubilai era buimac de băutură şi mâncare, gata să adoarmă la loc. Se aplecă într-o parte, murmurându-i un răspuns tangutului ce stătea în dreapta lui. Josseran înţelegea acel apanaj al puterii; un rege nu-şi înjosea persoana adresându-se direct petiţionarilor, nici chiar dacă erau ambasadori de pe un alt tărâm.

— Întocmai cum soarele îşi împrăştie razele, şi puterea Domnului Ceresc se întinde pretutindeni, răspunse *Phags-pa lama,* şi prin urmare nu avem nevoie de aurul şi argintul vostru. Fiul Cerului vă mulţumeşte pentru sărăcăcioasele voastre daruri şi doreşte să cunoască numele tovarăşului tău. De asemenea, mai întreabă ce treburi vă aduc în Centrul Lumii.

— Acum ce zice? şuieră Wilhelm, lângă umărul lui.

— Vrea să ştie cine suntem şi de ce am venit aici.

— Spune-i, se repezi clericul, spune-i că am în posesia mea o bulă papală. Este menită să mă prezinte pe mine, Wilhelm de Augsburg, ca prelat al Sfinţiei Sale Papa Alexandru al Patrulea, la curtea lui. Mă împuterniceşte să înfiinţez Sfânta Biserică Romană în împărăţia lui şi să-l aduc pe el cu toţi supuşii lui în îmbrăţişarea lui Christos, sub autoritatea Sfântului Părinte.

Josseran traduse cuvintele lui Wilhelm, dar omise să menţioneze că acesta urma să instituie autoritatea Papei în

Shang-tu. Ar fi fost puţin cam prematur, conchise el.

Privi în jur, la trupurile zecilor de curteni îngrămădite pe duşumea ca nişte mortăciuni, dintre care unora li se prelingea vin pe gură. Ciudat. Undeva, în apropiere, unul dintre tătarii adormiţi trase un vânt. Altul începu să sforăie, toropit de băutură. Nici unul dintre curteni nu le dădea cea mai mică atenţie.

— Spune-i că trebuie să asculte cu foarte multă băgare de seamă ceea ce am de spus, continua Wilhelm, pentru a-mi putea respecta instrucţiunile salutare de la Papa însuşi, care este trimisul lui Dumnezeu pe Pământ, şi astfel să ajungă a-L recunoaşte pe Iisus Christos şi a-I adora slăvitul nume.

Josseran se holbă la el:

— Ţi-ai pierdut minţile?

Wilhelm nu-şi lua ochii de la Khubilai.

— Spune-i.

„Eşti smintit”, zise în sinea sa Josseran. „Noroc că mă aflu aici ca să te apăr şi cunosc căile bisericii mai bine decât voi, bisericoşii.”

— Îi mulţumim lui Dumnezeu pentru că am ajuns cu bine, îi spuse el lui Khubilai şi ne rugăm Domnului nostru, al cărui nume este Christos, să-i dăruiască împăratului o viaţă lungă şi fericită.

Wilhelm s-ar fi mulţumit cu atât, dacă nu-i trecea prin minte că Josseran putea face altfel decât să-i traducă spusele întocmai aşa cum îl instruise.

— Acum, spune-i că cerem să se pună imediat capăt cotropirii pământurilor creştine şi îl povăţuim că, dacă nu doreşte să cadă pradă osândei veşnice, să se pocăiască numaidecât şi să se prosterneze dinaintea lui Iisus Christos.

Lui Josseran nu-i venea să-şi creadă urechilor. În cinci ani de când avusese de-a face cu clericii din Outremer, credea că le cunoscuse întru totul înfumurarea.

Reveni cu atenţia spre Khubilai.

— Mărite Stăpâne, am fost trimişi de regele nostru pentru a-ţi propune un soi de alianţă.

Pentru prima oară, împăratul păru să se deştepte din toropire. Clipi mărunt din ochi, şoptindu-i ceva preceptorului.

— Fiul Cerului doreşte să ştie mai multe despre această alianţă de care vorbiţi, spuse *Phags-pa lama.* O alianţă împotriva cui?

— Împotriva sarazinilor de la apus. Marele vostru prinţ Hülegü îi găseşte duşmani comuni vouă ca şi nouă. Stăpânul meu mi-a poruncit să vin pentru a vă oferi o alianţă solemnă contra lor.

Împăratul păru să chibzuiască la această propunere. „S-ar putea să fi nimerit momentul propice”, îşi spuse Josseran. „Dacă este într-adevăr prins într-o dispută pentru tron, e în interesul lui să ştie că hotarele apusene sunt sigure, înainte de a-l trimite pe acel Hülegü împotriva ameninţării dinăuntru.”

Aşteptă câteva minute îndelungate răspunsul cumpănit al împăratului. Apoi, auzi un sforăit sonor. Pe Conducătorul Conducătorilor îl furase somnul beţiei.

— Fiul Cerului v-a auzit cuvintele, spuse *Phags-pa lama.* Zice că se va gândi la ce i-aţi spus şi va vorbi cu voi din nou.

Şi, scurt, fură trimişi afară.

* * *

În timp ce ieşeau din Sala de Audienţe, Josseran observă că străjerii nu respectau regula asupra căreia îl avertizase atât de ameninţător Sartaq, aceea de a nu călca pe prag. Poate fiindcă aproape nimeni din toată liota nu era în stare să-l observe. De fapt, pragul era înalt de aproape un picior şi un număr dintre curteni nu numai că păşiră pe el, dar câţiva căzură de-a dreptul pe deasupra, cu faţa în jos, beţi morţi.

72

— E un beţivan şi-un nespălat, şuieră Wilhelm, când ieşiră din încăpere. Ia te uită la el cum se comportă! Cu toate valtrapurile lor elegante, oamenii ăştia sunt nişte barbari!

— Şi totuşi, noi suntem cei care am bătut drumurile şase luni ca să-i vorbim. El n-a găsit de cuviinţă să vină la Acra. Sau la Roma.

Wilhelm însă nu îl asculta.

— Ce-a răspuns la vorbele mele? întrebă. Trebuie să-mi spui tot ce-a zis.

— Ultimele lui cuvinte înainte de a adormi buştean au fost că şambelanii trebuie să trimită negreşit în camera mea, la noapte, o fecioară cu o duzină de ulcioare de *koumiss.*

— Nici nu m-aş mira din partea ta să primeşti un asemenea dar, se strâmbă Wilhelm. Pe mine m-a pomenit cu ceva?

— Da.

— Şi?

— Când i-am spus că eşti călugăr al Sfântului Dominic, a poruncit să fii jupuit de viu, iar pielea să-ţi fie atârnată în yurta lui.

Se răsuci pe călcâie şi plecă. Şase luni călătoriseră până la capătul lumii, îşi riscaseră vieţile în nenumărate feluri, iar acum i se părea că totul fusese de pomană. Nu voia să mai aibă de-a face cu bisericosul acela prost şi îngâmfat.

Se săturase de clerici pentru-o duzină de vieţi omeneşti.

* * *

Wilhelm ieşi pe poartă, cu inima şi mintea în plin tumult, întrucât credinţa sa era oarbă în faţa tuturor opreliştilor, părăsise Roma aşteptându-se la măreţie din partea lui însuşi. Era încredinţat că Dumnezeu păstrase acea misiune numai şi numai pentru el, un destin pe care-l putea duce la îndeplinire: mântuirea sufletelor păgâne care altminteri ar fi fost osândite să ardă în focul iadului, aducerea sălbaticelor hoarde tătăreşti la ordine, încheierea unei alianţe militare împotriva sarazinilor din Ţara Sfântă. Îşi făgăduise nici mai mult nici mai puţin decât izbăvirea creştinătăţii.

Şi, în schimb, fusese tratat cu josnicie, fusese împovărat cu un templier eretic ca escortă şi tovarăş de drum şi nu convertise nici măcar un suflet de om, pentru ca din toate suferinţele lui să se aleagă cu ceva.

Începuse chiar să se îndoiască de el însuşi.

* * *

Oraşul interior era rezervat împăratului şi curţii sale, dar, în afara marmurei scânteietoare şi a frizelor aurite, oraşul Shang-tu în sine era aglomerat şi mizer, ca toate celelalte mari oraşe pe care le văzuse Wilhelm, fie în creştinătate, fie în Outremer sau aici, în Cathay.

Pe uliţe clocotea o mare fremătândă de oameni şi dobitoace. Catâri împovăraţi din greu erau îmboldiţi de stăpâni cu beţe de

bambus, căruţe trase de boi hodorogeau încărcate vârfuit cu saci umflaţi de grâne. O cucoană mare se clătina prin gloată într-o lectică brodată, cu agrafe de jad în părul ei negru şi lucios şi cercei cu pietre scumpe legănându-i-se pe lângă obraji. Hamali cu coşuri şi chiupuri de lut agăţate pe prăjini îl îmbrânceau trecând în grabă. Toţi se îmbulzeau şi se înghionteau în harababura aceea zgomotoasă.

Spre deosebire de curtenii pe care-i văzuse în palat, oamenii sărmani din Shang-tu purtau bluze simple şi pantaloni din pânză de cânepă, cu mici turbane de cârpă pe capete şi sandale de lemn în picioare. Asemenea tătarilor, cei mai mulţi dintre ei erau bărbieriţi, deşi unii purtau favoriţi prelungi sau câte o ţăcălie rară.

Casele erau înguste, nişte cocioabe din scânduri sau chirpici, grinzile de lemn ale câte uneia rezemându-se pe cea vecină, astfel încât toate clădirile formau o singură faţadă neîntreruptă de-a lungul străzilor. Ferestrele erau acoperite cu rogojini de cânepă rupte.

Pe străzi domnea o hărmălaie asurzitoare. Vânzătorii de trestie de zahăr atrăgeau clienţii bătând în câte o bucată de bambus găunos, iar telalii postaţi la colţurile uliţelor şi negustorii de la tarabe umbrite cu pânză se luau la întrecere zbierându-şi mărfurile. Dintr-un gang, Wilhelm auzi sunetele unei lupte de cocoşi.

Numai aparii cu trupuri mlădioase şi chipuri slabe tăceau, bâţâindu-se pe străzi cu ulcioarele lor grele şi muşchii vânjoşi umflaţi ca nişte odgoane împletite sau stând pe vine în uşile băilor publice, cu gura căscată moale şi suferinţa întipărită pe faţă.

Peste tot, numai ochii stinşi şi bântuiţi ai celor săraci.

Pe malul râurilor, lângă podurile cocoşate, unde domnea cea mai cumplită înghesuială, menestrelii se adunau să-şi facă meseria în faţa mulţimilor. Văzu un acrobat cu capul vârât între picioare, oameni jonglând cu oale mari de pământ ars, înghiţitori de săbii, un bărbat ciung cu un urs îmblânzit.

Mai era şi un păpuşar, ale cărui picioare ieşeau caraghios de sub o ladă acoperită cu perdele, şi nişte saltimbanci făcând comicării pentru puzderia de gură-cască. Wilhelm nu înţelegea nici o vorbă din ce rosteau, dar chinezii păreau să se distreze nemaipomenit, râzând cu hohote, însă veselia se opri pe

neaşteptate, când pe pod apăru o trupă de oşteni de-ai împăratului. Actorii o tuliră, împrăştiindu-se.

Pesemne că ţinta micii lor pantomime fuseseră tătarii.

În timp ce-şi târşâia picioarele pe străzi, recunoscu lamaseriile şi pagodele idolatrilor. Trecând prin dreptul unei ferestre, văzu o adunătură de bătrâni cu bărbi albe şi auzi o litanie din Q'ran. Îl cufundă şi mai adânc în genunea deznădejdii. Chiar nu era acolo loc pentru Dumnezeu?

Întâmplător, nimeri într-o curticică, sub o arcadă acoperită, unde găsi o ceainărie bântuită de neguţători bogaţi şi curteni de la palat. Privi prin ferestre, care se deschideau spre stradă. De streşini atârnau lampioane aurii şi stacojii, iar pereţii erau decoraţi cu acuarele şi inscripţii caligrafiate iscusit. Un pâlc de cântăreţe şi curtezane se aplecau peste balustrada pictată, invitând trecătorii să le însoţească înăuntru, la un ceai şi un vin din flori de prun.

Chicotind, îl chemară cu degetul şi pe Wilhelm, care se răsuci pe călcâie şi o luă la fugă.

* * *

Ajunse la un zid de pământ uscat, cu o uşiţă deschisă la stradă. Ridicând privirea, văzu în vârful acoperişului etajat o cruce grosolană de lemn. I se opri respiraţia. Fără a îndrăzni să nădăjduiască măcar, se aventură înăuntru.

Era întuneric, prin aer plutind praful şi mirosul de tămâie. Luminiţa galbenă a unui opaiţ cu seu ardea pe altar. Josseran se apropie, pentru a vedea că pe altar era aşternută o pânză aurie, brodată cu chipuri ce-i erau mai familiare decât propria faţă reflectată în oglindă.

Privea icoana Fecioarei, cu Ioan Botezătorul lângă ea.

Exclamând uşor, îşi făcu semnul crucii.

Dintr-o dată, se simţea copleşit de emoţie.

— Dumnezeu e aici, şopti el. Aici, în Cathay. Popa Ioan a trecut pe-aici înaintea mea.

În umbre lucea o cruce mare de argint, încrustată cu jad şi peruzea. Singura deosebire de crucifixul drag lui era aceea că nu avea pe ea chipul lui Christos. Alături se găsea o statuetă de argint a Mariei şi o casetă argintată masivă, asemănătoare cu acelea pe care le folosise în Augsburg pentru a ţine în ele

sacramentul.

În acel moment, Wilhelm înţelese ce însemnase pentru Pavel drumul Damascului. Cunoscu o clipă de revelaţie divină. I se arătase şi lui viziunea lui Christos. Îi confirma faptul că Dumnezeu îi încredinţase într-adevăr o misiune sacră şi se blestemă singur pentru îndoielile pe care le nutrise.

Căzu în genunchi, şoptind o rugăciune de mulţumire către Dumnezeu. Aici, în inima întunecimii, îl găsise pe Mântuitor. Dumnezeu ajunsese până şi în Cathay. La urma urmei, povestea cu Popa Ioan era adevărată.

În timp ce începea să recite cuvintele paternosterului, din fundul întunecos al bisericii apăru o siluetă.

Wilhelm se ridică în picioare.

— Mă numesc Wilhelm, se prezentă el, în latină. Am fost trimis aici de Papa, care este Vicarul lui Christos pe Pământ, pentru a vă aduce binecuvântarea Singurei Credinţe Adevărate şi a vă călăuzi spre protecţia Sfântului Părinte.

— Eu sunt Mar Salah, răspunse preotul, în limba turcă. Sunt Mitropolitul din Shang-tu. Am auzit totul despre tine şi nu te doresc în biserica mea. Ieşi afară.

73

Wilhelm se grăbea pe străzile din Shang-tu înapoi spre palat, emoţionat şi tulburat de ceea ce descoperise. Să găsească biserica lui Christos în acel sălaş de barbari era un miracol la care nu se aşteptase nicio clipă. Dar nu se amăgea cu privire la felul piedicilor care-l aşteptau. Mai întâi, trebuia să smulgă din rădăcini erezia, aşa cum făcuseră şi în Languedoc.

Nu putuse comunica direct cu preotul, pentru asta avea nevoie de templier. Dar nu încăpea nici o îndoială că omul era un eretic, infectat cu blasfemiile lui Nestorius. Numai că nu-l azvârlise pe uşă afară.

Însă îşi găsea şi o consolare, căci văzuse cu ochii lui, pe drum, că acei nestorieni aduseseră cu multă energie cuvântul lui Iisus aici, în Cathay. Vizitase una dintre bisericile lor în Gaochang şi auzise de la tătăroaică vrăjitoare că mai era una şi în Qaraqorum. Acest lucru avea să-i uşureze mult sarcina. Nu trebuia decât să aducă la supunere acea biserică rebelă şi urma

să-şi întemeieze punctul de sprijin printre tătari.

Era sarcina pe care i-o alesese Dumnezeu. Iar Wilhelm era pregătit.

* * *

— Domnul e aici, spuse el.

Josseran îl privi mirat. Chipul lui Wilhelm era palid şi avea în ochi o lumină stranie.

— Este o casă în oraş, continuă călugărul. Are o cruce deasupra uşii, iar înăuntru, un altar şi chipuri ale sfinţilor. Preoţii sunt eretici, vezi bine, dar aceasta dovedeşte că oamenii de-aici ştiu despre Christos. Înţelegi? Cuvântul Domnului a ajuns chiar şi aici. Nu e un miracol?

Josseran dădu din cap. Să găsească în inima ţării Cathay creştini de orice fel era, aşa cum spusese Wilhelm, nici mai mult nici mai puţin decât un miracol. Se întrebă ce putea să însemne asta pentru ei şi expediţia lor. Soţia lui Hülegü, cumnata acelui Khubilai, era creştină. Care alţii dintre puternicii tătari puteau îmbrăţişa şi ei credinţa Domnului?

Wilhelm continua să turuie, agitat, pierdut într-un viitor idilic.

— Nu trebuie decât să-i aducem pe aceşti prozeliţi ai ereziei nestoriene înapoi la sânul Romei şi, împreună cu tătarii, îi vom putea izgoni pe mahomedani nu numai din Ţara Sfântă, ci poate chiar de pe faţa Pământului!

Greu de crezut, îşi spuse Josseran, de vreme ce atât de mulţi tătari erau şi discipoli ai lui Mohamed. Dar, dacă în Shang-tu exista o biserică creştină, acest lucru încă mai făgăduia multe pentru viitor.

— Trebuie să vii cu mine imediat şi să-i vorbeşti preotului lor!

Josseran clătină din cap:

— Se cuvine să fim puţin mai prevăzători. Nu uita, întemeietorul lor a fost alungat din Constantinopol de preoţii romani. Nu prea avem şanse să ne îndrăgească.

Wilhelm dădu din cap, cu toată nebunia scurgându-se din el.

— Ai dreptate, templierule. Iubirea mea de Dumnezeu mă face să fiu necugetat.

— Ar trebui să aflăm mai multe despre tătari şi regele lor, înainte de a face ceva.

— Da. Da, trebuie să învăţ să am răbdare.

Îl luă pe Josseran de umeri şi, preţ de-un cumplit moment, acesta crezu că se pregătea să-l îmbrăţişeze.

— Simt că suntem sortiţi să facem fapte bune aici, continuă el. Acum mă duc să-mi fac rugăciunile. Se cade să-i mulţumesc lui Dumnezeu pentru acest semn şi să-i ascult în tăcere cuvântul.

Se întoarse şi ieşi din încăpere.

Josseran oftă, ducându-se la fereastră. Era târziu şi peste oraş se lăsase noaptea. Dintr-o dată, se simţea frânt de oboseală. Cuvintele lui Wilhelm îi răsunau prin cap. *Simt că suntem sortiţi să facem fapte bune aici.* Ce ciudat ar fi fost dacă reuşea să-L slujească pe Dumnezeu şi cauza Lui aici, într-un asemenea mod; unul ca el care, toată viaţa, se socotise adâncit în păcat.

* * *

Odăile lor din palat erau somptuoase. În camera lui Josseran erau agăţate draperii de hermină şi mătase. Patul nu se asemuia cu nici un pat pe care să-l mai fi văzut vreodată; avea tăblii sculptate şi era înconjurat din trei părţi cu paravane pe care se aflau acuarele delicate cu cascade şi crânguri de bambus, toate pictate pe satin alb. Aşternutul era din rogojini de papură, având cearşafurile tivite cu borangic.

În încăpere se găseau câteva mese joase, lăcuite cu negru, purtând vaze şi alte ornamente minunate în formă de elefanţi şi dragoni, toate lucrate din jad. Însă cel mai curios obiect era o pisică, făcută din porţelan, cu o lampă ascunsă dibaci în cap. Noaptea, când uleiul din lampă era aprins, ochii pisicii păreau să lumineze în întuneric.

Toată odaia mirosea a tămâie şi lemn de santal. Cale lungă, îşi spunea el, de la pereţii goi din cărămizi şi laviţa de lemn tare a chiliei lui călugăreşti din Acra.

„Tot oraşul ăsta e ca un vis. Dacă mă mai întorc vreodată în Languedoc, oamenii de-acolo mă vor face de-o mie de ori mincinos.”

Istovit, căzu în pat şi adormi.

* * *

A doua zi dimineaţă, îl trezi din somn Sartaq. Acesta îi spuse că fusese orânduit ca însoţitor al lui Josseran cât timp stătea în

Shang-tu şi prima sa datorie era aceea de a-l întovărăşi la trezorierul lui Khubilai, Ahmad. Îl conduse spre unul dintre marile palate din cealaltă parte a curţii. Un mahomedan cu caftan alb şi barbă sură le aştepta sosirea într-o încăpere mare, cu lemn de cireş închis la culoare, deschisă într-o parte spre grădini. Ahmad stătea aşezat turceşte pe covoare bogate bordeaux şi albastru-păun, înconjurat de lacheii săi. Pe fusuri de lemn erau înfăşurate suluri, iar un abac şi câteva teancuri de hârtie în culoarea dudelor albe stăteau pe covoare în jurul lui.

Josseran primi, fără ceremonie, nişte hârtii ca dudele. Acestea, îi explică Ahmad, erau în schimbul cădelniţei şi crucii de argint ale lui Wilhelm, care trebuia să fie înmânate de îndată.

Acum erau proprietatea împăratului.

Şi, fără multă vorbă, fu lăsat să plece.

* * *

Josseran îl găsi pe Wilhelm în odaia lui, la utrenie. Aşteptă până îşi termină rugăciunile şi, când se ridică în picioare, scoase foile de culoarea dudei şi i le îndesă în mână.

— Ce-s astea? întrebă Wilhelm, privindu-le nedumerit.

— Sunt pentru cădelniţă şi crucea de argint...

— Pentru cădelniţă?

— Şi crucea de argint. Împăratul le ia în posesia lui.

— Nu se poate! N-au fost aduse ca daruri!

— Se pare că nu contează. Sunt informat că toate obiectele de aur şi argint de pe aceste meleaguri sunt luate de împărat, prin lege, pentru tezaur. E o ofensă ca altcineva decât Khubilai să aibă asemenea metale. În schimb, ţi-a dat astea.

Wilhelm privi hârtiile pe care le ţinea în mână. Erau făcute din scoarţă de dud şi purtau pecetea stacojie a sigiliului împărătesc. Pe ambele părţi, erau scrise în limba uighură.

— Hârtii? Ce-i asta, încă o insultă?

— Ei le numesc bani de hârtie. Le poţi schimba pe mărfuri, ca şi cum ar fi monede.

— Şi-au bătut joc de tine.

— Dimpotrivă, frate Wilhelm. M-am dus cu Sartaq la bazar şi am cumpărat prunele astea. Negustorii mi-au luat hârtiile fără să crâcnească şi mi-au dat în schimb şi şiragurile astea de parale.

Şi ridică un lanţ de monede, toate găurite în mijloc, petrecute

pe un fir subţire de tort.

Wilhelm privi lung hârtiile de la picioarele lui. Bani de hârtie, auzi acolo. Cine mai auzise vreodată una ca asta? Se întoarse spre fereastră. Un dragon de aur îi rânjea de sub streaşină acoperişului din şindrile de bambus. De peste tot îl înconjura barbaria.

— Voi protesta direct la împărat. Când ne primeşte în următoarea audienţă? Avem multe de discutat.

— Suntem aşteptaţi în audienţă azi după-amiază.

— Să sperăm că de data asta nu va mai fi beat.

— Să sperăm că de data asta îi vei vorbi aşa cum se cuvine unui conducător, nu unui sărăntoc venit la tine în biserică să se spovedească.

— Nu-mi da lecţii cum să săvârşesc treburile Bisericii. Ne aflăm aici ca să mântuim suflete.

— Ba ne aflăm aici ca să salvăm Ţara Sfântă. Ascultă-mă ce-ţi spun, frate Wilhelm, nu ţi-o fi pasând ţie de cucernicia mea, dar, dacă plecăm de-aici fără să fi ajuns la vreo înţelegere cu tătarii ăştia, niciodată n-ai să mai umbli prin văile Domnului nostru.

Îi aruncă restul de bani împărăteşti, în timp ce pleca:

— Poftim, cumpără-ţi nişte prune.

74

Supuşii din Cathay ai lui Khubilai erau ierarhizaţi în clase. Elita o formau tătarii înşişi, sub ei urmau locuitorii din Asia centrală şi de apus, neguţătorii, meşteşugarii, curtenii, ostaşii şi clerul. Cel mai jos pe această scară stăteau chinezii înşişi, ceea ce făcea din ei aproape nişte proscrişi pe propriile meleaguri. Până şi curtenii confucianişti erau priviţi cu cea mai mare suspiciune.

Mahomedanii, află Josseran cu dezamăgire, erau bine reprezentaţi la curtea lui Khubilai. Aveau până şi propriul cartier în oraş, cu bazaruri, un spital şi o biserică. Limba tătărească nu le fusese impusă cu forţa şi mulţi dintre ei încă îşi mai foloseau scrierea arabă curgătoare pentru toate formele de negoţ.

Josseran recunoscuse câteva cuvinte persane rostite în incinta palatului, precum şi limba tătărească, pe lângă care se mai vorbeau altele, pe care nu le mai auzise niciodată. Limba turcească a uighurilor era cunoscută de toţi. Tătarii îşi scriau

edictele în slova pe care o numeau *Phags-pa,* precum şi în uighură şi cu caracterele de o stranie frumuseţe ale chinezilor.

Shang-tu era o babilonie de popoare şi rase, rezultat direct al politicii tătăreşti. Khubilai sosise în Cathay cu peste douăzeci de ani în urmă, sub împuternicirea unchiului său, Haghanul din acele vremuri, Ögedei. În scurt timp, ajunsese să-şi dea seama că propriii generali tătari erau războinici, nu administratori. Îi trataseră pe ţărani cu brutalitate şi luau biruri de la populaţie până în pragul răscoalelor. Khubilai ştia că era nevoie de o altă ordine şi adoptase idealul confucianist al guvernării, înrădăcinat de multă vreme printre chinezi, care decreta că, deşi conducătorul avea Mandatul Cerului, trebuia să se bizuie pe miniştri înţelepţi pentru sfaturi şi ajutoare.

Dar Khubilai nu avea încredere în miniştrii confucianişti ai administraţiei chineze vasale, aşa că făcea apel la alţii ca să-l ajute la cârmuirea uriaşei maşinării a guvernării. Păstrase doar o mână de slujbaşi civili chinezi, apoi îşi numise scribi persani, oameni sfinţi tibetani, un sfătuitor particular nestorian, miniştri, artişti şi cărturari uighuri, filosofi şi constructori din toată împărăţia. Mahomedanii se bucurau de favoruri deosebite, îi explicase Sartaq, pentru că mulţi dintre ei participau la negoţul de pe Drumul Mătăsii şi, prin urmare, erau folosiţi peste tot ca administratori financiari.

Josseran îşi aminti că şi Ahmad, trezorierul lui Khubilai, era mahomedan.

Dar acest aranjament nu se arăta de bun augur pentru misiunea lui. Când pornise la drum din Acra, el şi confraţii săi latini crezuseră că prezenţa creştinilor printre tătari însemna că aveau să găsească din partea hanului favoruri speciale pentru cauza lor. Acum îi era limpede lui Josseran că, în imperiul tătăresc, se puteau găsi oricât de multe religii. Deosebita cruzime a lui Hülegü faţă de sarazinii din Alep şi Bagdad nu era firească pentru toţi.

Ciudat lucru. Persecuţiile tătăreşti contra sarazinilor erau de înţeles. Dar toleranţa lui Khubilai la adresa tuturor religiilor i se părea de-a dreptul uluitoare.

* * *

— Nu-i înţeleg pe tătarii ăştia, îi spuse el lui Wilhelm. Sunt

cuceritorii tuturor tărâmurilor pe care le-am străbătut în aceste şase luni şi totuşi le dau voie mahomedanilor şi idolatrilor să-şi practice liber religiile. Ba chiar, le adoptă şi ei înşişi zeii. Au spus că soţia favorită a lui Khubilai e idolatră şi îl adoră pe acel Borcan despre care tot vorbesc. În Fergana, Qaidu era mahomedan juruit. Şi, după câte spune toată lumea, nevasta lui Hülegü e nestoriană.

— Este o slăbiciune a lor, răspunse Wilhelm. O slăbiciune de care trebuie să profităm.

— Îmi vine greu să-i urăsc pentru o asemenea toleranţă.

— Toleranţă? O adevărată credinţă nu îngăduie toleranţa. Aceşti tătari nu au un zeu îngăduitor, aşa că îşi caută alţii. De aceea ne-a adus Domnul aici. Ca să le arătăm singura cale adevărată.

„Poate”, reflectă Josseran. „Şi totuşi, s-ar putea să ne meargă mult mai bine tuturor în Ţara Sfântă, dacă folosim câte ceva din îngăduinţa lor.”

Wilhelm îi citi expresia.

— Văd că te-au infectat cu ereziile lor.

— Eu nu văd decât că au cucerit jumătate din lume, în timp ce noi abia suntem în stare să ne păstrăm cele câteva castele din Outremer. Poate că avem ceva de învăţat de la ei.

— Să învăţăm de la ei?

— Cu toată lipsa lor de bune maniere, nu găseşti remarcabil că îşi întind toleranţa până la musulmani, idolatri şi creştini, pe lângă propriii zei?

Călugărul îi aruncă o privire severă:

— Că acordă respectul cuvenit lui Christos e ceea ce se cuvine. Că îşi întind civilizaţia şi asupra sarazinilor şi a idolatrilor e o crimă împotriva lui Dumnezeu.

— Am auzit că în Ierusalim trăiau laolaltă fel de fel de religii, până când am sosit noi, francii, aducând discordia şi pârjolul. Poate că şi aceşti tătari spun la fel, că nu vrem să le aducem pacea lui Dumnezeu, ci căutăm numai să câştigăm puterea asupra lor. Mi-ar fi greu să-mi apăr credinţa împotriva unor asemenea învinuiri.

— Eşti un nesocotit. Singura cale pentru ca un creştin să-şi apere credinţa contra necredincioşilor este aceea de a-şi înfige spada în măruntaiele păgânilor cât de adânc poate. Mai puţin de-atât înseamnă să negi binele şi să te afunzi în păcat.

— Eşti preot, replică Josseran, deci nu mă îndoiesc că ai dreptate.

Îşi adusese deja destule acuzaţii sieşi, cu acel călugăr. Ar fi putut spune că văzuse destule măruntaie omeneşti în Outremer, ale prietenilor, ca şi ale duşmanilor. Măcelurile nu i se păruseră nicicând fapte de sfinţenie şi se îndoia că aşa ceva s-ar fi putut întâmpla vreodată. Dar păstră tăcerea. Nimeni nu câştiga vreodată o discuţie în contradictoriu cu un om al bisericii.

75

La această a doua primire, nu s-au mai întâlnit cu împăratul în marea Sală de Audienţe, ci în schimb au fost conduşi printr-o pereche de porţi acoperite, în sanctuarul unui parc din spatele palatului. Acea curte, îi spuse Sartaq lui Josseran, era rezervată pentru plăcerea personală a lui Khubilai.

Era cea mai frumoasă grădină pe care o văzuse Josseran în viaţa lui. Printre pâlcuri de sălcii şi bambuşi stăteau cuibărite pavilioane cu ţigle verzi, iar soarele se unduia ca argintul-viu pe apele liniştite ale unui eleşteu întins. Peşti graşi, de culoarea aurului, pe care cei din Cathay îi numeau peşti-de-viaţă-lungă, înotau alene prin umbrele aşternute de podurile cu spinarea arcuită şi balustrăzi de piatră sculptată. Păunii îi priveau cu răceala bănuitoare a regilor, lebede albe înotau senine printre florile de lotus sau îşi întindeau la soare aripile lungi.

Un paradis pe pământ.

Străbătură o alee mărginită cu sălcii şi, în faţa lor, Josseran văzu marea yurtă albă a împăratului, simbolică în cel mai bun caz, căci aranjamentul ei luxos lua în batjocură moştenirea tătărească. Era înălţată pe o platformă de pământ bătătorit şi o înconjura o curte pietruită cu dale şi plină de sălcii plângătoare.

Deasupra copacilor, pluteau pe cer un soare de hârtie galbenă şi un fluture portocaliu, zmee viu colorate ale unor copii de-ai curtenilor.

* * *

Se opriră în faţa yurtei, până să apară unul dintre şambelanii lui Khubilai. În timp ce aşteptau să fie primiţi, Sartaq îi şopti lui

Josseran că trebuie să se apropie în genunchi de tronul împăratului.

Josseran îi transmise aceste instrucţiuni şi călugărului, cu rezultatul previzibil.

— Refuz! sâsâi Wilhelm. Mi-am îndoit destul genunchiul în faţa sălbaticilor ăstora! De-acum încolo, nu mai îngenunchez decât înaintea lui Dumnezeu!

— Pe meleagurile astea, împăratul *este* Dumnezeu, replică Josseran.

— Blasfemie!

— Dă-i Cezarului ce-i al Cezarului. Wilhelm şovăi. Chipul său trăda zeci de emoţii contradictorii; în sfârşit, fără o vorbă, păru să accepte înţelepciunea spuselor lui Josseran. Şambelanul veni să-i ia în primire şi, după ce intrară în yurtă, căzu în genunchi lângă Josseran şi astfel porniră din nou spre Fiul Cerului.

* * *

În marea yurtă era zăpuşeală. Curtenii, cu mantiile lor de brocart roşu şi coifurile curioase, trebăluiau de zor cu evantaiele din mătase. Evantaiele erau rotunde şi ţepene, împodobite cu acuarele şi caligrafie, fâlfâind ca aripile a o mie de fluturi viu coloraţi. Josseran observă că mulţi dintre nobili aveau şi vaze mici, delicat lucrate, în care expectorau din când în când, pentru a nu fi nevoiţi să scuipe pe covoarele împăratului. Muzicanţi tătari cântau înapoia unui mare paravan, lăutele cu două coarde, gongurile şi tobele producând melodii disonante pentru urechile de creştin ale lui Josseran.

Împăratul părea mai bine dispus să-i primească, i se păru. Cel puţin, era treaz. Se lăfăia pe un tron de aur şi ivoriu, intarsiat cu perle şi jad. Îmbrăcămintea sa era pe potriva măreţiei rangului, o cască de aur şi o mantie de mătase stacojie. În picioare purta botine butucănoase de piele, cu vârfurile răsucite în sus, după stilul tătarilor. De astă dată, nu-l mai ţinea lângă el pe *Phags-pa* ca mijlocitor. Avea minţile netulburate de băutură, iar ochii săi aurii priveau atenţi şi languroşi ca ai unei pisici.

Lui Josseran şi Wilhelm li se ceru să rămână în genunchi, dar unul dintre servitori le aduse o cupă de argint plină cu *koumiss* negru şi fură invitaţi să bea.

Wilhelm refuză.

— Nu-i place vinul nostru? îl întrebă împăratul direct pe Wilhelm, când îl văzu pe acesta respingând cupa.

— Nu-i este îngăduit, din cauza religiei noastre.

— N-am mai văzut aşa ceva la creştini, spuse Khubilai, enigmatic. Dar ţie ţi-este îngăduit?

— Eu nu sunt preot.

— Deci îţi place vinul nostru?

— Foarte mult.

— Şi-ţi place şi potirul?

— Este minunat, răspunse Josseran, întrebându-se încotro ducea acel şir de întrebări.

— Se numeşte Mânia lui Chinggis Han.

Josseran examina şipul, dându-şi cu presupusul de ce era atât de preţuit. Deşi mare, acoperit cu argint, vasul nu avea nici o decoraţiune, fiind foarte simplu.

— E făcut din craniul unei căpetenii care l-a sfidat pe bunicul meu, le explică împăratul. L-a capturat şi a poruncit să fie fiert de viu într-un cazan. După ce a murit, i-a tăiat capul cu propria spadă şi a pus ca ţeasta să fie suflată cu argint.

Se opri, lăsându-şi oaspeţii să digere informaţia.

— Aveţi asemenea vase pe tărâmurile barbare?

— Ce spune? întrebă Wilhelm.

— Ne înştiinţează că această cupă a fost lucrată din capul unui duşman de-al bunicului său.

Wilhelm se închină:

— Oamenii ăştia-s nişte draci împieliţaţi.

— Ce zice urâtul ăla? se interesă Khubilai.

Josseran ezită, înainte de a-i răspunde:

— Prezenţa Mariei Tale îi inspiră teamă şi doreşte să-ţi aducă omagiile lui.

Împăratul mormăi, satisfăcut.

— Spune-i, continuă Wilhelm, că-i aduc veşti bune despre singura şi adevărata credinţă şi făgăduiala vieţii veşnice pentru el şi toţi supuşii lui!

— Stai locului! se răsti Josseran.

— Sunt sol al Papei însuşi! N-am să stau locului! Ăsta-i motivul pentru care am venit tocmai până aici! Îi vei tălmăci vorbele mele în timp ce-i citesc fârtatului ăstuia bula papală!

Josseran reveni spre împărat:

— Dorim să vă aducem veşti despre religia creştină, care

aduce speranţă şi bucurie oamenilor de pretutindeni.

— Avem deja pe meleagurile noastre Luminoasa Religie.

— Da, dar nu este adevărata formă a religiei noastre.

Khubilai zâmbi uşor.

— Mar Salah, care este Mitropolitul oraşului Shang-tu, spune că voi nu sunteţi adevăraţi creştini şi că nu trebuie să vă ascult.

Josseran primi fără expresie această ştire. Wilhelm îi aştepta traducerea, nerăbdător. Josseran îi tălmăci totul, cuvânt cu cuvânt.

Chipul călugărului se înroşi, aproape vânăt de furie:

— Sălbaticul ăsta ar pune cuvântul unui eretic mai presus de acela al Papei însuşi?

— Ne-ar sluji mult mai bine să ne purtăm cu demnitate în faţa acestei provocări, îi aminti Josseran.

Dar Wilhelm scosese deja din sutană un pergament, cu scriere latină. Era limpede că avea de gând să-l citească, nesocotind eforturile lui Josseran de a-l opri. „N-are pic de talent pentru subtilităţile diplomaţiei", cugetă templierul, „îl va contrazice pe împărat şi praful o să se-aleagă de toate şansele noastre de convertire sau de alianţă. S-ar putea chiar să ne coste viaţa. Nici prin minte nu-mi trece să traduc Bula, Dumnezeu să mă ierte. Wilhelm strică totul, iar Papa nu-i aici. Dacă vrem să ne întoarcem în Outremer cu un câştig cât de cât, atunci mă voi încrede în propria judecată."

— „... aşa încât să-L recunoaşteţi pe Iisus Christos ca Fiu al lui Dumnezeu şi să-l adoraţi numele, practicându-l religia..."

Wilhelm stătea acum în picioare şi începuse să citească scrisoarea Papei cât îl ţineau bojocii, în latină, limbă pe care, desigur, n-o înţelegea nici împăratul, nici oricare dintre curtenii săi. „Sminteală curată. Dacă o mai ţine mult aşa, împăratul va avea încă o cupă de adăugat la colecţia lui. Mânia împăratului Khubilai."

— „... să încetaţi cu persecutarea creştinilor şi, după toate aceste amarnice mişelii, să împăcaţi prin cuvenita penitenţă mânia Maiestăţii Divine, pe care fără greş cumplit aţi stârnit-o prin asemenea provocări..."

— Ce spune? vru să ştie Khubilai.

— Mă tem, Mărite Stăpâne, că drumul l-a istovit peste măsură. Poate ar fi mai bine să continuăm convorbirea numai noi, iar tovarăşului meu de călătorie să-i îngăduim odihna de care are

atâta nevoie.

La o înclinare de cap din partea împăratului, doi oameni din *kesig,* Garda de Corp Imperială, păşiră înainte şi-l înhăţară pe Wilhelm de braţe. Călugărul scoase un ţipăt, alarmat. Fără a-i lua în seamă zvârcolirile, îl târâră cu totul afară din cort. Josseran îi auzi strigătele de protest în timp ce-l purtau de-a-ndărătelea pe aleea cu sălcii.

76

— Spune-mi, barbarule, cine e hanul vostru?

„Altul care mă numeşte barbar”, îşi zise Josseran.

— Regele meu se cheamă Ludovic.

— El te-a trimis aici?

— Nu, stăpâne. În Outremer, i-am jurat credinţă Marelui Maestru al Cavalerilor Templului, care şi-au pus slujba la picioarele Papei, conducătorul bisericii creştine.

Împăratul stătu pe gânduri. Un aranjament fantastic şi încurcat, părea să-şi spună.

— Unde este această Outremer despre care vorbeşti?

— E departe de aici la apus, stăpâne. Capitala ei e o cetate numită Acra, aproape de Alep, pe care îl asediază prinţul Hülegü.

— Asediul s-a sfârşit. Am aflat de luni de zile că Hülegü este acum stăpânul Alepului şi al încă unui oraş, numit Damasc.

Josseran privi în ochii aurii ai împăratului, întrebându-se ce altceva mai ştia. Asediaseră oare tătarii şi alte castele din Outremer? Îi nimiciseră deja pe toţi sarazinii? Dacă acest Khubilai cunoştea răspunsurile la întrebări, nu părea să aibă de gând a le spune.

— De unde eşti, barbarule?

— Sunt franc, Mărite Stăpâne. Vin dintr-un oraş numit Toulouse.

— Şi ai păşuni bune acolo? Creşti cai mulţi?

— Sunt multe coline şi văi. Meleagurile sunt foarte diferite de acestea de-aici.

— Se spune că acei cai pe care i-aţi adus cu voi sunt mari şi greoi şi nu rezistă nici măcar la drumul până la Acoperişul Lumii.

— Calul meu m-a slujit bine în numeroase campanii.

— Şi totuşi, a murit pe drum.

— N-am avut mijloace să-i dau de mâncare.

— Caii voştri nu-şi pot găsi singuri hrana?

— Nu, Mărite Stăpâne. Nu le stă în fire. Nu sunt deprinşi cu munţii şi deşerturile.

Şi continuară tot aşa. Khubilai punea întrebări nesfârşite, în acelaşi spirit: francii locuiau în palate la fel de frumoase ca al lui? Care era pedeapsa pentru furtul unui cal? Care era pedeapsa pentru a vârî un cuţit în foc — faptă pe care, după cum aflase Josseran, tătarii o considerau infamă. Voia să ştie tot ce se putea despre creştinătate, dar nu părea dispus să-i permită lui Josseran să pună întrebări proprii.

În sfârşit, Khubilai îşi îndreptă atenţia spre chestiunile religiei.

— Mar Salah face parte din această Religie Luminoasă, cum afirmaţi voi că ar fi. Spune că Dumnezeul lui se numeşte Iisus. Şi îl mai are pe unul, pe care-l numeşte Tatăl. Şi acel Sfânt Duh. Şi tu ai aceiaşi zei?

— Există numai un singur Dumnezeu. Christos a fost fiul Lui pe pământ.

— Numai un singur Dumnezeu? Atunci pare-mi-se că, oricât vă făliţi, nu puneţi prea mare preţ pe religie.

— Dimpotrivă. Purtăm războaie pentru religia noastră. De aceea am făcut pelerinaje înarmate în Outremer. Acolo există un oraş numit Ierusalim, unde s-a născut Fiul lui Dumnezeu. Vin oameni din toată creştinătatea ca să-l apere.

Împăratul îl studie timp îndelungat.

— Şi de-asta doriţi să vă aliaţi cu noi împotriva sarazinilor? Ca să puneţi stăpânire pe acest loc numit Ierusalim?

— Într-adevăr.

Josseran aşteptă, simţind cum îi bubuia inima în piept. În sfârşit, aveau să vorbească despre problema pentru care călătoriseră şase luni grele.

Expresia lui Khubilai era de nepătruns.

— Voi cugeta la ceea ce-mi propuneţi, spuse el, în cele din urmă. Poate vei sta aici, la Shang-tu, în ospeţie la curtea mea, cât timp discut despre un asemenea tratat cu miniştrii mei. Între timp, mă face curios religia asta a voastră şi prin ce e diferită de acel Iisus pe care-L avem deja. Aş dori să ştiu mai multe despre Papa acela despre care vorbeşti.

— Tovarăşul meu de drum, care este preot şi a fost trimis de Papa însuşi, ar fi cum nu se poate mai dornic şi încântat să te

înştiinţeze mai departe.

— Ar fi bine, dar am multe treburi de stat care îmi ocupă deja timpul. Totuşi, dacă îţi face plăcere, mai e cineva pe care l-ar putea interesa ceea ce aveţi de spus.

Josseran aşteptă, în timp ce împăratul îl studia cu ochii săi căprui lichizi, de o blândeţe înşelătoare. „Ce s-o fi ascunzând după expresia lui?" se întrebă. „Şi altceva decât politica?"

— Puteţi face vrăji? întrebă dintr-o dată împăratul.

— Vrăji? îl privi nedumerit Josseran.

— Da. Acel şaman care te însoţeşte. Poate să facă vrăji?

În ochii împăratului nu se vedea nimic provocator.

Mai degrabă, lui Josseran i se păru că ghicea un fel de speranţă.

— Mă tem că nu, stăpâne.

— Mar Salah susţine că acel Iisus putea să învie morţii şi să prefacă apa în vin. Papa acesta şi preoţii lui fac şi ei la fel?

— Mântuitorul nostru le putea face, într-adevăr, spuse Josseran. Dar Wilhelm nu e decât un om.

Khubilai, Stăpânul Cerului, păru dezamăgit de acest răspuns. Dădu încet din cap.

— La ce e bună religia, întrebă el, fără magie?

Cu şase luni în urmă, nici măcar nu ar fi înţeles întrebarea. Dar, în acel moment, Josseran Sarrazini, cavaler, templier, păcătos, simţea o anumită simpatie faţă de întrebarea împăratului şi soarta acestuia.

* * *

Când Josseran reveni la palat, în faţa uşii lui Wilhelm erau postate gărzi. După spusele lui Sartaq, primiseră ordin să-l ţină pe „nebunul barbar" în odăile lui până înceta să mai bată câmpii.

Josseran trase adânc aer în piept şi întredeschise uşurel uşa.

Wilhelm stătea în picioare lângă fereastră, cu chipul crispat, palid de mânie. Un timp, nici unul dintre ei nu vorbi.

— Ce-a însemnat comportarea ta? întrebă călugărul, într-un târziu.

— Tu ai fost de vină, îi răspunse Josseran. Ne-ai pus pe noi şi misiunea noastră în primejdie.

— Sunt emisar al Papei! Tu eşti escorta, nu stăpânul meu!

— E limpede că Papa te-a ales pentru zelul tău, nu pentru

priceperea într-ale diplomaţiei. Cutez a sugera că te-a ales şi fiindcă voia să lipseşti din Roma, pentru a mai scăpa de cicălelile tale necontenite.

Faţa lui Wilhelm se făcu ca piatra.

— Ştiu de ce ai fost trimis aici. Thomas Berard al tău săvârşeşte greşeala de a crede că puterea lui e mai mare decât aceea a Sfântului Părinte. Nu eşti iscoadă. Te afli aici ca să închei un tratat secret cu tătarii. Dacă aude Papa de perfidia ta, o să-şi retragă protecţia acordată Ordinului şi veţi fi nimiciţi cu toţii!

Josseran îl privi lung.

— Voi avea grijă ca marele tătar să te asculte până la capăt, spuse el, neluând în seamă ameninţarea. Dar va trebui să ai încredere în mine. Mă tem că nu înţelegi meşteşugul diplomatic.

— Să am încredere în tine? Mai curând aş avea încredere într-un şarpe!

Josseran se hotărî să-l îmbuneze.

— Ţi-aş propune să mai aştepţi cu părerea despre mine, frate Wilhelm. Am nişte veşti pentru tine. Bucură-te să afli că împăratul doreşte să-i instruieşti fiica în credinţa creştină.

Wilhelm se aşeză greoi pe pat, uluit.

— Pe fiica lui?

— Asta-i e dorinţa. Deci, indiferent ce crezi despre mine sau metodele mele, aş zice că am făcut ceva progrese pe ziua de azi.

— Domnul fie lăudat! căzu Wilhelm în genunchi, pentru a şopti o scurtă rugăciune de binecuvântare; când se ridică din nou în picioare, părea să se mai fi consolat. Foarte bine, templierule, reluă el. Voi avea încredere şi în vicleşugurile tale, deocamdată. Nebănuite sunt căile Domnului. Cine ştie, s-ar putea chiar ca tu să fii instrumentul lui.

— Îţi mulţumesc, zâmbi Josseran şi ieşi din cameră, fierbând în sinea lui.

Bisericoşii!

77

Josseran privea de la fereastra sa din înălţimea palatului, peste străzile întunecate ale oraşului Shang-tu. O singură notă de jale se auzi dintr-o tobă de lemn, urmată de sunetul mai lung, cu rezonanţă, al gongului, când vardiştii de pe pod băturâ ora din

noapte.

Se simţea dureros de singur. „Am călătorit mai departe decât ar putea cutreiera o sută de neguţători într-o viaţă”, îşi spuse el, „cale mai lungă decât sperasem sau voisem vreodată. Conacul şi moşiile mele din Languedoc nu mai sunt de-acum pentru mine decât un vis. Mulţi dintre cei ce m-au cunoscut cândva, cu siguranţă, până acum au uitat de mine. Iar aceia care mă mai ţin minte îmi rostesc neîndoielnic numele însoţit de un blestem”

În ceasurile acelea întunecate ale nopţii, întotdeauna, se dojenea, jurând că avea să-l caute pe preot şi să-i obţină iertarea înainte ca moartea să-l răpească neîmpărtăşit. Dar, când se crăpa de ziuă, îşi găsea din nou hotărârea de a face faţă faptului sigur şi drept al propriei osânde.

Închise ochii, alungând duhurile.

Şi se gândi la Khutelun.

Crezuse că acum, când n-o mai vedea zi de zi, nebunia avea să-i iasă din sânge. Şi, când colo, se pomenea gândindu-se la ea încontinuu, fără ca dorinţa să-i fi scăzut cu ceva. „De ce poftesc întotdeauna la acele lucruri care-mi sunt oprite?” se întrebă.

Gândul la ea, zăcând mutilată şi plină de sânge în deşert, îl tortura fără zăbavă. Trebuia să-şi spună că scăpase cu viaţă din încăierare, altă cale nu avea pentru a-şi găsi cât de cât liniştea. Numai de-ar fi existat vreun mod ca să ştie cu siguranţă.

„E nelipsită din gândurile mele. N-o pot uita. O jelesc când mă gândesc că poate a murit, mi-e dor de ea când îmi spun că trebuie să fie pe-acolo pe undeva, încă vie şi caldă. M-a lăsat cu inima frântă, ca îndoliat, chinuindu-mă asemenea unui băietan.

Acum cred că am găsit în ea un spirit renegat, pe potriva spiritului meu. Dacă e vrăjitoare, aşa cum spune preotul, atunci aş arde bucuros pe rug împreună cu ea. Oare chiar îmi vedea tatăl călărind în umbra mea? O fi fost numai o închipuire sau vedea într-adevăr izbăvirea pe care nu mi-o pot găsi singur în mărturisirea păcatelor mele?

A fost o femeie cum nicicând n-am cunoscut şi nici nu voi mai cunoaşte vreodată, dacă mă voi mai întoarce din ţinutul acesta ciudat şi uimitor. Şi niciodată n-am s-o mai revăd.”

O durere adâncă, viscerală îl străbătu prin tot trupul, lăsându-l chircit pe podea, pradă deznădejdii. *N-am s-o mai revăd niciodată.*

* * *

Era a treia oră din zi, iar în zarea de la răsărit se ivise o lumină palidă. Din lamaserii mugeau cornurile făcute din cochilii. *Bonz*-ii mergeau pe străzile cufundate în întuneric, bătând în gongurile lor de lemn, pentru a anunţa sosirea zorilor, şi strângând în mâini străchinile de lemn în care adunau pomenile.

„În fiecare zi, îşi făceau datoria faţă de Dumnezeul lor”, cugetă Josseran, „la fel cum şi eu mi-o fac pe a mea. Ei nu cer nimic mai mult.

Dar eu, unul, aş cere numai un singur lucru. Aş cere s-o mai văd doar o dată, înainte de a muri…”

78

Wilhelm tuna şi fulgera. Vestea că împăratul dorea ca el să-i instruiască propria fiică îl îmblânzise doar pentru câteva ore. Îngăduinţa sa durase doar până descoperise că în oraş se aflau meşteşugari creştini, aduşi ca prizonieri din Ungaria şi Georgia cu mulţi ani în urmă, cărora Mar Salah refuzase să le dea sfintele taine.

Aflase din gura lor că li se interzisese sfânta împărtăşanie dacă nu consimţeau să fie rebotezaţi după ritul bisericii nestoriene şi repudiau autoritatea Romei. Însă chiar şi atunci, Mar Salah nu ţinea slujba decât contra platã.

Revenise la palat cu această veste uluitoare, fără să-şi mai încapă în piele de mânie. La început, se aşteptase ca descoperirea unei biserici creştine în Shang-tu să-i fie de ajutor în misiunea sa de a-i aduce pe tătari la adevărata credinţă. Dar nimic din ceea ce aflase despre nestorienii din Cathay nu sugera că aveau să-i fie altceva decât încă o oprelişte.

Se părea că Mar Salah încălcase şi mai grav legea lui Dumnezeu, luându-şi trei neveste, după obiceiul tătarilor, şi-şi pângărea sufletul consumând mari cantităţi de *koumiss* negru în fiecare noapte.

— Omul ăsta e o pată pe bunul renume al clericilor de pretutindeni! strigă Wilhelm la Josseran.

„S-ar putea să depindă de câţi clerici ai cunoscut în viaţa ta”, răspunse Josseran în sinea lui, înverşunat, dar nu rosti nici un

cuvânt.

— Şi-a trădat religia! Dar, ce spun eu, L-a trădat pe Dumnezeu însuşi! Iar acum, cutează să vorbească împotriva mea! A trimisului Papei!

— Fără îndoială, vede în tine o ameninţare la adresa propriei puteri.

— Ca preot, să te gândeşti la tine însuţi înaintea lui Dumnezeu e de neiertat. Cu toţii îl slujim pe Christos!

— Şi totuşi, se cade să procedăm cu politică. Pare-mi-se că acest Mar Salah are o oarecare înrâurire la curte. Dacă dorim să tratăm cu tătarii, trebuie să fim prevăzători.

— Am venit aici ca să le arătăm adevărata cale spre mântuire, nu să tratăm cu ei! Vorbeşti despre ei de parcă ar fi egali cu noi. Aceşti tătari sunt necioplţi, spurcaţi la gură şi urât mirositori!

— Şi ei au spus la fel despre tine, murmură Josseran.

— Puţin îmi pasă de părerea lor despre mine. Numai adevărul mă interesează. De-asta aş vrea să vii cu mine, să te confrunţi cu acel Mar Salah şi să-i aminteşti de datoria lui în faţa lui Dumnezeu.

Josseran îi aruncă o privire furioasă. Nu voia să primească ordine de la acest bisericos arogant. Dar, totuşi, nu-i putea refuza nici serviciile lui de tălmaci.

— Cum vrei, cedă el, în cele din urmă.

79

Înăuntru era mai răcoare, mai linişte, după hărmălaia din stradă. Lumina galbenă a candelei cu ulei se reflecta în crucea de argint de pe altar. Wilhelm căzu imediat în genunchi dinaintea altarului, repetând cuvintele Paternosterului. Josseran şovăi, apoi îngenunche lângă el.

În fundul capelei, o umbră ieşi din întuneric.

— Ce căutaţi aici? întrebă Mar Salah, în turcă.

Josseran se ridică în picioare.

— Dumneata eşti Mar Salah?

— Eu sunt.

— Ştii cine suntem noi?

— Sunteţi barbarii de la apus.

— Suntem credincioşi ai lui Christos, la fel ca dumneata.

Mar Salah păşi în lumină. Cu chipul său prelung, unghiular, şi nasul coroiat, arăta mai mult a grec sau a evreu levantin: uighur, fără îndoială. Era tuns la fel ca Wilhelm. Dar avea dinţii stricaţi şi o boală de piele care-i umplea ţeasta cu pete roşii, de carne vie.

— Ce vreţi? scrâşni el.

— Fratele Wilhelm doreşte să-ţi vorbească, îi spuse Josseran.

Mar Salah îi studie în lungul nasului său acvilin. „Preoţii. Aceiaşi, peste tot", medita Josseran.

— Nu e binevenit aici.

— Se pare că nu se prea bucură să ne vadă, îi spuse Josseran lui Wilhelm.

Chipul călugărului era crispat şi veninos, în lumina slabă.

— Întreabă-l dacă-i adevărat că i-a spus împăratului că nu suntem adevăraţi creştini.

Josseran reveni spre Mar Salah:

— Ştie ce i-ai spus împăratului despre noi.

Mar Salah le adresă un zâmbet sardonic:

— M-a întrebat ce părere am despre voi. I-am spus.

— Ce zice? se interesă Wilhelm.

— Se preface. Întoarse Josseran din nou capul spre nestorian. Fratele Wilhelm e supărat fiindcă a auzit că ai refuzat să le dai georgienilor şi ungurilor sfintele taine până nu erau botezaţi în biserica ta.

Mar Salah porni prin naos, cu paşi mari, spre ei:

— Cine vă credeţi, ca să mă luaţi la întrebări? Ieşiţi afară!

— Ce spune? strigă Wilhelm.

Îi venea să plângă de neputinţă. Numai de-ar fi avut şi el talentul la limbi străine cu care era înzestrat cavalerul acela fără nici un Dumnezeu. Domnul era nedrept la împărţirea darurilor.

— Zice că nu ai nici un drept să-i ceri socoteală.

— Nici un drept? Când se destrăbălează cu trei neveste? Când face de ruşine numele bisericii bând până cade lat în fiecare seară şi ia bani de la sărmanele suflete pe care tătarii le ţin ostatice aici, numai ca să slujească liturghia?!

— Zice că păcătuieşti cu trei neveste, îi traduse Josseran lui Mar Salah şi că furi bani de la creştinii de-aici ca să-ţi ţii slujbele religioase. Ce ai de spus în apărarea ta?

— Nu vouă vă răspund pentru ce fac aici. Nici Papei vostru din apus. Împăratul n-o să v-asculte. Şi-acum, căraţi-vă de-aici!

Josseran ridică din umeri. Nu avea poftă de certuri teologice

între doi popi cu minţile înfierbântate.

— Spune că nu are nimic de spus şi ne alungă. Aici nu rezolvăm nimic. Hai să facem ce ne cere.

— Spune-i c-o să ardă în focul iadului! Dumnezeu îl va cunoaşte drept ceea ce e şi-şi va trimite asupră-i îngerii răzbunării!

Josseran rămase tăcut.

— Zi-i-o odată!

— Blestemă-l în felul tău, dacă vrei. Eu am auzit despre focurile iadului cât să-mi ajungă o viaţă.

Ieşi val-vârtej din biserică însă, chiar şi după ce plecă, încă îi mai putu auzi pe cei doi preoţi răcnind unul la altul înăuntru, fiecare în limba lui. Sunau ca doi cotoi noaptea pe-un maidan.

80

I se spunea Palatul Răcoros. Coloanele erau făcute din lemn de santal şi aloe, iar împrejurul fiecăreia, crapi aurii şi dragoni pictaţi cu verde se încolăceau şerpuitor pe toată înălţimea, până la plafon, unde capetele lor solzoase îşi dezveleau colţii de-a lungul arhitravelor, cu ghearele încârligate peste streşini. Ferestrele erau acoperite cu dantelării de lemn şi aveau drept geamuri hârtie uleiată, iar pe duşumea erau aşternute covoare de brocart bogat, auriu şi carmin. Acuarele cu privelişti înzăpezite stăteau agăţate pe pereţi, ajutând la provocarea sentimentului de răcoare în vremea călduroasă. Astfel îşi primise pavilionul numele.

Miao-yen îi primi îngenuncheată pe o carpetă de mătase. Era o făptură izbitoare, cu ochi migdalaţi şi piele bronzată. Părul ei lung, negru ca pana corbului, fusese pieptănat înapoi de pe frunte, răsucit în colaci şi prins într-un coc pe creştetul capului. Era decorat cu agrafe şi piepteni de fildeş, ornamente cu păsări aurii şi flori argintii. Avea sprâncenele pensate complet şi înlocuite cu linii subţiri, dar precis desenate cu suliman, iar unghiile îi erau lăcuite cu un unguent trandafiriu preparat din frunze de bucuria-casei macerate.

Fiica împăratului — era cea mai mică din cinci, după cum aflase între timp Josseran — era foarte diferită de femeia pe care se aşteptase s-o vadă. Prevăzuse o fiinţă robustă şi însufleţită,

asemenea lui Khutelun; şi, totuşi, această fată semăna mai mult a prinţesă creştină, prin delicateţea şi felul ei de a fi. Câtă vreme Khutelun era înaltă pentru o tătăroaică, Miao-yen era mărunţică; unde Khutelun era trufaşă, o femeie iute la mânie, fiica lui Khubilai îşi ţinea ochii în jos şi părea fragilă ca o statuetă de porţelan.

Era îmbrăcată, de asemenea, nu pentru stepă, ci de curte. Avea pe ea o rochie lungă de mătase trandafirie cu un guler de satin alb la gât, încheiată pe partea stângă cu mici nasturi lunguieţi, petrecuţi prin cheotori de pânză. Mânecile erau aşa de lungi, încât rareori i se vedeau mâinile. Pe talie avea o cingătoare lată cu cataramă din jad în formă de păun, iar în picioare era încălţată cu papuci mici de satin roşu, împodobiţi cu broderii de aur. Nu arăta ca o prinţesă, ci ca o fetiţă drăgălaşă.

Josseran îşi aminti observaţia lui Tekudai: *Voalul sângelui înseamnă că o femeie a petrecut puţin timp în spinarea calului. Prin urmare, nu poate fi bună călăreaţă şi ar fi o povară pentru soţul ei. Este semn de slăbiciune.*

Se întrebă ce-ar fi gândit Tekudai despre această prinţesă tătăroaică.

Se aşezară pe carpete, în jurul mesei. Josseran privi prin încăpere. Pe pereţi erau prinse suluri înscrise cu cea mai fină caligrafie, de o culoare vermillon-sângerie pe fundal alb. Pe măsuţa joasă, de lac negru, stătea statueta unui cal, sculptată dintr-o singură bucată de jad, şi o vază din piatră de agat în care fuseseră puşi câţiva boboci de prun. Lângă prinţesă se afla o colivie de bambus în care era închis un uriaş greiere verde.

În colţ, după un paravan de mătase, trei chinezoaice tinere în rochii minunate cântau la nişte instrumente mici, ca lirele. Muzica lor înceată şi discordantă plutea peste lac, în contrapunct cu foşnetul vântului prin bambuşi.

— Aşadar, spuse ea, aţi fost aduşi aici ca să mă educaţi în învăţătura religiei voastre.

— A fost dorinţa tatălui tău, răspunse Josseran.

— Şi este şi dorinţa voastră?

— Aş dori ca toată lumea să-l cunoască pe singurul Dumnezeu adevărat.

Miao-yen îi adresă un zâmbet pe care Josseran nu-l putu descifra. Două servitoare le aduseră o băutură pe care prinţesa o numea ceai de Nori Albi. Se servea în ceşti de porţelan fin, alb cu

albastru, pe o tavă lăcuită.

În timp ce sorbeau lichidul fierbinte, fata începu să-i pună nesfârşite întrebări despre el însuşi. Era teribil de curioasă şi, la fel ca tatăl ei, voia să ştie despre Franţa — pe care o numea „Creştinia” — şi despre Outremer, fiind curioasă şi în legătură cu călătoria lor şi tot ceea ce văzuseră pe drum. Asculta cu aviditate descrierile lui Josseran despre Acoperişul Lumii, marele deşert din mijlocul pământului şi Peşterile Celor O Mie De Buddha. Între timp, Wilhelm îl pisălogea încontinuu să-i traducă, cereri pe care Josseran nu le lua în seamă sau cărora le răspundea numai într-o doară.

În cele din urmă, Wilhelm îşi pierdu răbdarea.

— De-ajuns cu toate astea, îi şuieră el lui Josseran. E timpul să-i vorbim despre Christos.

Oftând, Josseran încuviinţă.

— Vrea să-şi înceapă lecţiile, îi spuse el fetei.

— Cum, nu tu mă vei instrui?

Templierul clătină din cap:

— Eu nu sunt decât un războinic şi un senior foarte umil.

— Nu ai ochi de războinic. Ochii tăi sunt blânzi. Ai lui sunt foarte aspri pentru un preot.

Intuiţia ei îl făcu pe Josseran să zâmbească:

— Aş dori să fiu mai blând decât sunt. Mi-am mânjit spada cu sânge de prea multe ori ca să mi se poată spune astfel.

Miao-yen îl arătă pe Wilhelm, întrebând:

— Tovarăşul tău nu vorbeşte?

— Nu vă înţelege limba. Eu voi fi limba şi urechile lui.

Din nou, nu-i putu descifra expresia de pe faţă. Miao-yen scoate un mic oftat tremurător, ca freamătul frunzelor unui copac în vânt, anunţând furtuna din depărtare.

— Înainte de a începe, am o întrebare să-ţi pun. Cunoşti motivul pentru care te-a trimis la mine tatăl meu?

— A spus că doreşte să ştie mai multe despre credinţa creştină.

— Avem deja Religia Luminoasă, aici, în Shang-tu.

— Nu este adevărata formă a religiei noastre. Călugării care o propovăduiesc sunt rebeli. Nu recunosc autoritatea Papei, care e trimisul lui Dumnezeu aici pe Pământ.

— Şi vă gândiţi să-l convertiţi pe tatăl meu la căile voastre?

— Ce zice? îi întrerupse iarăşi Wilhelm, acum fierbând de

enervare.

— Stai puţin, îi ceru Josseran, dornic să profite de acea neaşteptată ocazie pentru a întrezări ceva din caracterul împăratului; se întoarse din nou spre Miao-yen. Crezi că vrea să se joace cu noi?

— Tatăl meu e un războinic care doreşte să devină învăţat. A renunţat la propria moştenire în căutarea puterii, aşa că acum nu mai are încotro decât să fure de peste tot. Aţi văzut curtea regală. Sunt acolo tanguţi, uighuri, mahomedani, chinezi şi kazahi. De la fiecare ia câte ceva, adunând la el înţelepciunea lumii ca o veveriţă care agoniseşte în cuib tot ce poate găsi înainte de venirea iernii. Nu va cumpăra de la voi, ci vă va şterpeli punga.

Josseran nu se aşteptase să audă o afirmaţie atât de îndrăzneaţă despre Conducătorul Conducătorilor de la propria fiică.

— Călugărul nostru, aci de faţă, se crede în stare să-l convingă că a noastră e singura cale adevărată, spuse el.

Miao-yen înclină capul, cu un gest care putea însemna multe.

— Nu eşti de aceeaşi părere?

Pesemne păruse prea avântat cu întrebările lui, căci prinţesa lăsă capul în piept, cu un uşor surâs.

— Părerea mea e că nu trebuie să-ţi vorbesc atât de liber. Eşti un străin şi nu se cade să am încredere în tine.

— Într-adevăr, îi dădu dreptate Josseran.

— În schimb, îmi voi opri turuiala muierească şi am să ascult. Mă vei instrui în religia ta, dacă asta ţi-e dorinţa.

Dorinţa lui Josseran era să afle mai multe despre acel Khubilai, dintr-o sursă atât de intimă, dar îşi reaminti că trebuia să aibă răbdare, aşa cum el însuşi îl sfătuise atât de des pe Wilhelm. Mai aveau multe zile înaintea lor.

— Ei, ce *zice?* scrâşni Wilhelm.

Josseran ridică din umeri:

— Nimic însemnat. Dar îţi mulţumesc pentru răbdare, frate Wilhelm. Acum e gata să-şi înceapă lecţiile.

81

Wilhelm se trezi în toiul nopţii, cu tot trupul leoarcă de

sudoare. Gâfâia ca şi cum tocmai ar fi fugit dintr-un incendiu, cu ochii holbaţi şi gura căscată. Se întoarse pe-o parte şi-şi strânse genunchii la piept, făcându-se cât putea de mic. Îşi închipuia că se ascundea de Dumnezeu.

Dar ştia că Domnul putea să-l vadă chiar şi în bezna aceea păgână şi-i cunoştea boala din suflet. Wilhelm gemu zgomotos.

Şi, totuşi, vina nu era a lui. Biserica avertiza despre acei demoni supranaturali care veneau la bărbaţi şi la femei în timpul somnului şi profitau de ei cât zăceau în starea aceea de neputinţă. Credea că-şi învinsese drăcoaica de multe ori, dar acum revenise, cu ochi migdalaţi şi trup mlădios, să-i chinuiască odihna.

Sări din pat şi-şi scoase sutana călugărească de pe umeri, cu degete tremurătoare. Bâjbâi prin întuneric după flagelul pe care şi-l făcuse în acea dimineaţă din ramuri de cireş şi îl ascunsese sub pat.

Apoi se sculă, cu pieptul slab sfâşiat de suspine şi pielea-de-găină încreţindu-i pielea albicioasă palidă. Voia atât de mult să fie pur, iar carnea sa muritoare îl trădase din nou.

Auzi iarăşi foşnetul de mătase în noapte, când Succubus apăru, cu cămaşa de brocart stacojiu lunecându-i împrejurul umerilor. Wilhelm îi vedea pulsaţia sângelui în grumaz, conturul unui sân ca o lacrimă. Scânteia în întunecime cu luminiscenţa unei perle, ţinându-şi ochii în jos, pe când părul lung şi negru i se revărsa pe umeri.

Cu flagelul în mână, începu să se biciuiască, încercând să-şi alunge vedeniile din sufletul torturat.

Dar diavoliţa venea spre el prin tenebre, iar călugărul îngenunche la picioarele ei ca un pocăit. Îi simţi mirosul de mosc şi-şi imagină luciul cărnii umede, atât de real şi atât de intens încât nu mai simţi sângele care-i şiroia de pe spatele flagelat, ci numai fierbinţeala viziunii supliciate când îşi luă propria carne în mână şi-i dădu femeiescului demon obolul.

* * *

Wilhelm binecuvânta vinul şi îl ridică cât putea de sus.

— Sângele lui Christos, şopti el, înălţând ochii spre bolta plafonului înnegrit de tămâie. Odăjdiile albe îi erau zdrenţuite şi pătate, după lungul drum din Outremer, dar încă mai rămâneau

straiele Sfintei Maici Biserica şi erau binevenite ca razele de soare în acea neagră ţară păgână.

Era un moment plin de pătrundere pentru congregaţia lui secretă de unguri şi georgieni, dintre care nici unul nu mai participase la un rit latin de când fuseseră capturaţi în năvala generalului tătar Südebei prin Europa, cu douăzeci de ani în urmă. În timpul scurs de-atunci, se obişnuiseră să audă Liturghia grăită în arameică, o limbă la fel de neînţeleasă pentru acei muncitori ca şi latina, dar, deşi era limba Bibliei, nu era şi cea a lui Dumnezeu, aşa cum o cunoscuseră dintotdeauna.

Pentru Wilhelm, acesta era un act de posesiune, la fel de sigur ca pârjolirea moscheii de către Chinggis Han. Wilhelm ocupase propria biserică a lui Mar Salah pentru această slujbă, venise înarmat numai cu Evanghelia, misalul şi psaltirea pe care le aruncase cu atâta nepăsare Khubilai. Acum, stând în faţa primilor săi enoriaşi din Cathay, ştia că, prin aducerea alinării pentru acea turmă pierdută a lui Dumnezeu şi refacerea Sfintei Maici Biserica aici între păgâni, îşi ispăşea păcatele în singurul mod cu putinţă.

Dar, în timp ce congregaţia pornea prin întunericul risipit de lumânări pentru a primi ostia, uşa bisericii se deschise cu un bubuit şi Mar Salah apăru în cadrul ei. Îl urmau preoţii săi cu anterie negre, ca un cârd de ciori. Porni furtunos prin naos, cu chipul schimonosit de furie.

— Cum cutezi să-mi pângăreşti biserica!

Wilhelm se ţinu bine, privindu-l încruntat în lungul nasului. Dar apoi, pentru a-şi arăta pietatea în faţa enoriaşilor, căzu în genunchi şi începu să recite crezul.

În clipa următoare, se năpustiră asupra lui, luându-l pe sus prin navă, lovindu-l cu pumnii şi picioarele, în timp ce surghiuniţii priveau cu ochi speriaţi şi vinovaţi. Wilhelm simţi o izbitură puternică în coaste şi scoase un ţipăt de durere. Îl târâră pe pardoseala de pământ bătătorit, pălmuindu-l şi zgâriindu-i obrajii, dându-i şuturi cu picioarele încălţate în sandale. În sfârşit, îl azvârliră afară în noroi, cu psaltirea şi cartea de rugăciuni zburând pe urmele lui.

Uşa cea grea se trânti.

Câţiva orăşeni miraţi se întoarseră să-l privească în timp ce treceau grăbiţi spre piaţă, în zorii cenuşii-palizi. Wilhelm se ridică încet în picioare, strâmbându-se din pricina durerii din coaste, şi

porni poticnit pe străzile puturoase, către palat.

82

După datină, făceau baie de cel puţin trei ori pe săptămână, iar Josseran constatase că, la fel ca în Outremer, acest obicei îi bucura atât trupul, cât şi mintea. În odăile lui se afla o covată mare de lut, cu o băncuţă, pe care să stea aşezat în timp ce se scălda. Pentru încălzire, în apă se punea o piatră fierbinte sau sub copaie era aprins un foc, folosind pietrele negre speciale pe care chinezii le scoteau din munţi. Arzând, emanau o căldură puternică, vreme de mai multe ceasuri, înainte de a se fărâmiţa într-un târziu, făcute scrum.

În alte dimineţi, valeţii care-i fuseseră orânduiţi îi aduceau cel puţin un lighean şi un ulcior cu apă pentru a se spăla pe faţă şi mâini.

Wilhelm, după cum mirosea, nu profita de nici unul dintre aceste prilejuri.

Josseran mai descoperi că, tot aşa ca în Outremer, se simţea mai comod îmbrăcându-se ori de câte ori putea după portul din partea locului. Primise o mantie largă de mătase aurie, cu mânecile ajungând aproape până la vârfurile degetelor. La gât era tivită într-o culoare mai închisă şi avea o pasăre Phoenix brodată cu iscusinţă pe spinare. Se încingea cu un cordon lat şi o cataramă de corn aduse dintr-o ţară pe care o numeau Bengal. I se mai dăduse şi o pereche de sandale din mătase, cu tălpi de lemn.

Nimeni, observase el, nu umbla desculţ sau cu capul gol, în afara călugărilor buddhişti. Aşa că luă deprinderea de a purta un turban de mătase neagră, cum se obişnuia printre nobili. Îl chemă şi pe bărbierul palatului, cerându-i să-i radă obrajii. Spre deosebire de Outremer, unde sarazinii socoteau o lipsă de bărbăţie dacă nu-ţi lăsai barba să crească, majoritatea oamenilor din Shang-tu umblau bărbieriţi. Bărbile tătarilor şi ale chinezilor nu creşteau uşor, iar acelea pe care le văzuse tindeau să fie rare, smocurile cele mai lungi pornind din mustaţă sau bărbie.

Numai Wilhelm rămânea neclintit, mirositor, hirsut şi încruntat.

* * *

Shang-tu, care în limba lor însemna A Doua Capitală, era reşedinţa de vară a lui Khubilai; scaunul său principal, unde îşi petrecea iernile lungi, se afla în vechiul oraş chinez Ta-tu, Prima Capitală, mai la răsărit, unde clima era mai caldă. Construcţia oraşului Shang-tu se încheiase abia recent, supravegheată de Khubilai însuşi, pe un loc ales după principiile chinezeşti *feng-shui,* vânt şi apă.

Frumuseţea clădirilor, era o necontenită pricină de a se minuna. Casele din Cathay, după cum îi explicase Miao-yen, erau tablouri, erau poveşti, asemenea caracterelor pe care le foloseau chinezii în limba lor scrisă. Acoperişurile se unduiau şi se vălureau asemenea colinelor, şindrilele curbate imitau suprafeţele lacurilor încreţite în vânt, stâlpii care susţineau marile streşini arcuite erau copacii din păduri.

Prin tot oraşul se găseau nenumărate pagode. Văzuse multe asemenea turnuri în timpul călătoriei prin Regatul de Mijloc, unde aveau câte opt laturi cu câte zece, ba uneori chiar şi douăzeci de acoperişuri, tot mai mici pe măsură ce urcau spre vârf. La fiecare cat atârnau de frontoane clopote şi toate etajele erau încercuite de câte o galerie cu balustradă proprie. Frumuseţea acelor clădiri nu sălăşluia numai în culorile lor, lemnăria pictată şi ţiglele lăcuite, ci şi în geometria arhitecturii.

Josseran se mira necontenit de ordinea pe care chinezii încercaseră s-o instituie în vieţile lor. Credeau că cerul era rotund şi pământul pătrat, iar forma capitalei respecta această credinţă. Shang-tu fusese proiectat cu o precizie matematică, o reţea de străzi paralele, astfel încât de la înălţimea ferestrei sale din palat, lângă zidul de miazănoapte, Josseran putea privi de-a lungul străzii mari a oraşului, până la poarta de la miazăzi.

Mai remarcase şi că toate casele din oraş aveau caractere pictate pe pragul de sus al uşilor, lucru pe care îl comentase faţă de Sartaq. Căpitanul tătar îi spusese că legea din Cathay cerea ca fiecare cetăţean să-şi scrie pe faţada locuinţei numele, împreună cu numărul tuturor nevestelor, copiilor sau slugilor care locuiau în casă, precum şi numărul de animale. Astfel, Khubilai ştia fără greş câţi oameni trăiau în oraşul lui, ba încă în toată împărăţia.

Viaţa lui Khubilai era orânduită asemănător, spre propriul

câştig. Sartaq îi explică lui Josseran că, după datina tătărească, avea patru *ordo*-uri, sau gospodării, de la fiecare dintre cele patru soţii ale sale, care trebuia să fie toate tătăroaice ca el. Dar, pe lângă neveste, ţinea şi un numeros harem, pentru plăcerea lui personală. O dată la doi ani, era trimisă o comisie de judecători să găsească o nouă serie de fecioare destul de frumoase pentru a fi socotite vrednice de concubinajul cu Fiul Cerului. Cele alese erau aduse la Shang-tu pentru a fi examinate şi mai atent de doamnele mai vârstnice din harem. Înainte de a le primi drept concubine, aceste zgripţuroaice se culcau mai întâi cu ele în paturile lor, iar dacă respiraţia şi trupurile fetelor nu miroseau destul de dulce, sau dacă sforăiau, ori nu duceau un trai curat, erau în schimb luate ca bucătărese, cusătorese sau croitorese. Cele ce treceau de acel riguros examen personal erau dichisite şi pregătite pentru a-l servi pe Fiul Cerului, ceea ce făceau în cele din urmă la petrecerile care durau de la trei până la cinci nopţi.

În acest punct al monologului lui Sartaq, Josseran descoperi că începuseră să-i transpire palmele şi nu mai ceru alte amănunte.

* * *

În fiecare zi apărea câte o nouă minunăţie. Mâncarea preparată la curtea lui Khubilai nu se compara cu nimic din tot ceea ce gustase în viaţa lui şi era cu siguranţă altceva decât nelipsita dietă de lapte şi oaie pârlită a tătarilor, mai subtilă chiar şi decât şerbeturile şi poamele din Outremer. În unele momente, gusta scoici aromate în vin de orez, supă din seminţe de lotus, peşti gătiţi cu prune, gâşte coapte cu caise. Cina felurită din labă de urs, bufniţă friptă, piept de panteră prăjit, rădăcini de lotus, muguri de bambus fierţi la abur şi, o dată, o tocăniţă de câine. Metodele de preparare erau mai meticuloase decât văzuse oriunde. Ardeau numai lemn de dud pentru a pregăti puiul, susţinând că frăgezeau carnea; de asemenea, la porc mergea doar lemnul de salcâm şi numai cu surcele de brad se fierbea apa pentru ceai.

Spre deosebire de tătari, chinezii aveau obiceiuri foarte delicate la masă. În loc de degete şi cuţit, foloseau două beţigaşe ascuţite cu încrustaţii de fildeş, culegând cu ele bucăţelele din farfurie, pentru a lua numai îmbucături mici. După

freneziile lacome şi năvalnice care-i caracterizaseră mesele la tătari, prânzurile lui Josseran în compania chinezilor aveau gingăşia unei lucrături în vârf de ac.

Dar cele care-l uimeau cel mai mult erau cărţile lor. Nu erau copiate de mână, ca în creştinătate, ci multiplicate în număr mare, cu ajutorul unor tăbliţe tăiate din lemn care reproduceau caligrafia pe hârtie.

Mai întâi, i se spusese, un scrib copia cartea pe hârtie uleiată subţire, apoi un gravor lipea colile pe scânduri din lemn de măr. După aceea, semnele erau trasate cu dalta gravorului, astfel încât caracterele ieşeau în relief. Foloseau câte o asemenea matriţă pentru fiecare pagină a cărţii, tipărind sute, chiar şi mii o dată.

O carte ca Biblia lui Wilhelm era un obiect rar şi preţios în lumea creştină; dar în Shang-tu se găseau destule almanahuri şi scrieri astrologice pentru oamenii de rând, precum şi ediţii din *„Pao”,* pe care le foloseau idolatrii şi buddhiştii ca să enumere pentru mulţimile de credincioşi meritele şi neajunsurile aproape ale fiecărei acţiuni.

Idolatrii îşi trăgeau convingerile dintr-o carte intitulată *„Tao de-jing”* şi căutau să-şi prelungească viaţa cu o complexă disciplină ascetică şi cu vrăji. Afirmau că amuletele şi astrolabele lor le dădeau puterea de a prezice războaiele, bolile şi vremea şi vindeau farmece la preţuri exorbitante, făgăduind câştiguri pentru negustori, longevitate pentru bărbaţi şi măritişuri fericite femeilor.

Mai erau şi alţii, mulţi dintre ei cărturari şi curteni, care îl urmau pe un străvechi înţelept chinez, Kung Fu-tse. Puneau mult preţ pe pioşenia filială şi adorarea strămoşilor, la fel ca tătarii, şi îşi duceau viaţa după preceptele a ceea ce numeau ei cele Cinci Virtuţi, pe care Josseran, în sinea lui, le compara cu cele Zece Porunci. Ca şi în lumea sa creştină, observă că aceste reguli erau mult mai respectate în teorie decât în practică. Toţi confucianiştii credeau foarte tare în ceremonial, socotind că numai prin aplicarea cum se cuvine a anumitor tradiţii şi ritualuri puteau îndupleca zeii, pentru ca poporul chin să prospere.

Pretutindeni se vedeau statui pictate ale acestui Kung Fu-tse, atât din lemn, cât şi de teracotă, după cum existau şi ale lui Borcan şi ale multor alţi idoli de-ai lor, care primeau toţi rugăciuni şi ofrande de la credincioşi.

„Cu toţii sunt atât de deosebiţi de noi”, reflecta Josseran, „şi totuşi, în atâtea privinţe, sunt aidoma nouă. Îşi slăvesc zeii, le înşiră păcatele şi virtuţile într-o viaţă de om, cum facem şi noi. Şi se tem de moarte, şi-şi petrec multe ceasuri din viaţă meditând la lumea de apoi.”

Se îndoia că Wilhelm ar fi putut consimţi să recunoască asemănările.

Călugărul îl bătea la cap încontinuu să stea cu el şi cu Miao-yen şi să continue instruirea sau îl pisa să obţină încă o audienţă la împărat. Bătaia pe care o încasase de la nestorieni îl lăsase cu vânătăi pe coaste şi chipul atât de umflat încât arăta precum cerşetorii bolnavi pe care Josseran îi văzuse bântuind bazarurile din Acra. Dar nu-i înmuiase nici hotărârea, nici însufleţirea. Îşi continua sudălmile la adresa lui Mar Salah şi a nestorienilor şi petrecea zi de zi ceasuri întregi în faţa bisericii mitropolitane din cartierul sărac al oraşului, unde îşi striga rugăciunile pentru intervenţia divină, atrăgând mulţimi de chinezi curioşi care veneau să caşte gura la acel străin ciudat la înfăţişare şi urât mirositor îngenuncheat în noroi.

Josseran încerca să-l convingă să renunţe, dar Wilhelm rămânea neclintit. Spunea că Domnul avea să facă o minune şi să-i aducă pe nestorieni înapoi la biserica Lui. Deşi s-ar putea să fi fost la fel de uluit ca Josseran, când acel miracol se întâmplă în sfârşit.

83

Petreceau în fiecare zi câteva ore cu Miao-yen, în pavilionul ei cu ţigle galbene. Fata se vădea a fi o bună elevă şi în curând învăţă să recite cele Zece Porunci şi să memoreze pasaje lungi din Biblie, pe care i le alesese Wilhelm. Din partea lui, călugărul era un dascăl răbdător, dar nu îngăduia să i se pună la îndoială nimic din învăţătură.

O dată, în timp ce se uita prin cartea de rugăciuni, Miao-yen arătă o imagine, întrebând pe cine reprezenta.

— Aceasta e Maria, Maica Domnului, îi explică Josseran.

— Mar Salah spune că Dumnezeu nu poate fi om, aşa că nici o femeie nu poate fi mama unui Dumnezeu.

— Spune-i că nu are ea căderea să discute tainele credinţei, îi ceru Wilhelm lui Josseran, care-i traduse cuvintele.

Miao-yen păru să accepte ideea şi înclină pagina în lumină, ca s-o poată cerceta mai îndeaproape.

— Seamănă mult cu Kuan Yin. Printre chinezi, e cunoscută ca Zeiţa Milostivirii.

Când Wilhelm auzi aceasta, obrajii i se înroşiră ca focul.

— N-o poţi compara pe Sfânta Fecioară cu idolii păgâni, se răsti el. E o blasfemie.

Miao-yen primi blajină mustrarea şi nu mai comentă niciodată lecţiile, pe care le urma cu străduinţă, din toată inima. Dar, în pofida părelnicului ei entuziasm faţă de acea muncă, Josseran simţea că pentru ea nu era decât un exerciţiu al minţii. Continua să rămână, în sufletul ei, tătăroaică.

După o vreme, până şi Wilhelm simţi această reţinere şi nu se mai mulţumi doar să-i dea instrucţiuni despre formele religiei catolice. Începu să caute vreun semn vizibil că lecţiile lui dădeau roade.

— Ia spune-i, îi ceru el lui Josseran într-o zi, după ce terminaseră s-o înveţe pe Miao-yen rugăciunea Paternoster, spune-i că pentru a ajunge la dumnezeire trebuie să se abţină de la folosirea parfumurilor şi a sulimanurilor pe faţă.

Josseran îi transmise cererea cât putea de delicat şi se întoarse apoi spre Wilhelm:

— A zis că aceasta i se cere atât ca domniţă chineză, cât şi ca fiică a împăratului.

— Arată şi miroase ca o târfă.

— Vrei să i-o spun şi pe asta?

— Fireşte că nu, se răsti Wilhelm.

— Atunci, ce vrei să-i spun?

— Spune-i să i se roage lui Dumnezeu pentru călăuzire. O femeie trebuie să fie virtuoasă în toate, iar boiala şi parfumul sunt uneltele diavolului.

— Ce zice? vru să ştie Miao-yen.

— Te felicită pentru frumuseţea ta. Chiar şi fără alifii şi mirozne, crede că ai fi cea mai minunată femeie din Shang-tu.

Miao-yen zâmbi şi dădu din cap.

— Acum ce-a zis? se repezi Wilhelm.

Josseran ridică din umeri:

— A zis c-o să se mai gândească.

* * *

Erau unele zile când, după ce Wilhelm îşi termina lecţiile, Josseran rămânea împreună cu ea, în pavilion. Îi era de folos pentru ceea ce afla de la ea despre Khubilai şi marele lui imperiu. Dar îl şi fascina acea făptură stranie, deşi nu în acelaşi fel în care fusese atras de Khutelun, căci nu îl încerca nici o jinduire trupească. Însă era intrigat de felul cum fiica împăratului putea trăi închisă în acel palat aurit, câtă vreme Khutelun mânca şi vorbea cu bărbaţii şi-şi ducea traiul în şaua calului. Nu erau amândouă fiice ale unor hani tătari?

Simţea că şi ea, la rându-i, se simţea bine în compania lui. Conversau ceasuri îndelungate, la ceaiurile aduse de servitoarele ei, căci era nemărginit de curioasă în legătură cu Languedoc, Outremer, castelele şi conacele de-acolo şi bisericile creştine.

Într-o zi, stăteau amândoi privind o slujnică tânără dând de mâncare peştilor aurii, care veneau la marginea lacului ascultători ca nişte miei. Miao-yen arătă peste apă, spre un cerb care trecea tăcut pe sub sălciile din parcul împărătesc.

— Vânaţi şi voi, pe meleagurile barbare? îl întrebă.

— Sigur că da. Este un sport foarte îndrăgit peste tot în Languedoc.

— Atunci, cred că ţi-ar plăcea să vânezi în parcul tatălui meu. Este singura concesiune faţă de moştenirea lui.

Josseran se gândi la Khutelun şi la felul cum doborâse un lup în plin atac, cu o singură săgeată.

— Tu nu vânezi?

Fata râse amar.

— Uneori tânjesc după asta.

— Atunci, de ce n-o faci?

— Nu se cade ca femeile chineze să se poarte ca tătăroaicele.

— Dar tu nu eşti chinezoaică. Eşti de neam tătar.

Prinţesa clătină din cap:

— Ba nu, sunt chinezoaică, fiindcă aşa doreşte tatăl meu. Tata a preluat în toate privinţele obiceiurile şi deprinderile unui chinez. N-ai văzut cu ochii tăi?

— Mărturisesc că tot ceea ce văd aici e ciudat pentru mine.

— Atunci, am să-ţi spun ceva. Fratele meu, Chen-chin, va fi următorul împărat şi Haghan al tătarilor. La vârsta lui, Chinggis

Han călărea deja în fruntea propriului *touman,* cucerise jumătate din stepă. Chen-chin îşi petrece zilele închis cu curtenii confucianişti, învăţând eticheta şi datinile chinezeşti, citind „Cartea odelor” şi „Analectele lui Kung Fu-tse”, „Cartea ritualurilor” şi „Dicţionarul termenilor” şi învăţând istoria chineză. În locul mirosului de cal, miroase a aloe şi a lemn de santal. În loc de cuceriri, stăpâneşte caligrafia.

— Khubilai face asta pentru a cuceri poporul, fără îndoială.

— Tatăl meu o face pentru că sufletul lui este sterp. Doreşte să fie toate lucrurile pentru toată lumea. Vrea până şi să fie socotit bun de cei pe care i-a zdrobit.

Josseran era năucit să audă o judecată atât de brutală asupra împăratului, pronunţată de propria fiică.

— Dacă ăsta-i este ţelul, aş zice că pare să fi reuşit, murmură el.

— *„Pare”* numai. Chinezii ne zâmbesc binevoitor şi ne îndeplinesc poruncile, ne umplu curţile şi se prefac că ne iubesc. Dar, în sinea lor, ne numesc barbari şi-şi bat joc de tatăl meu pentru că nu le poate vorbi limba. Îşi râd de noi în teatre. Actorii lor fac glume pe seama noastră, păpuşarii lor ne maimuţăresc. Ne fac de râs fiindcă vrem aşa de mult să fim ca ei. Din cauza asta, ne dispreţuiesc cu atât mai mult. Adevărul este că noi suntem cotropitorii şi ne urăsc. Cum s-ar putea altfel?

Pe Josseran îl cuprinse o revelaţie. Fiul Cerului deci nu era atât de atotputernic pe cât l-ar fi făcut să creadă aparenţele. Se confrunta atât cu războiul civil în patria natală, cât şi cu rebeliunea în imperiu.

— Totuşi, Sartaq mi-a spus că mulţi dintre soldaţii lui Khubilai sunt chinezi.

— Îi foloseşte cu înţelepciune. Toţi recruţii lui sunt trimişi în provincii îndepărtate de casă, astfel că se simt la fel de străini ca şi ofiţerii lor tătari. Tatăl meu îşi păstrează garda de elită, *kesig,* şi are tumani aleşi unul şi unul, regimente din propriul clan, postate prin tot imperiul ca să strivească orice rebeliune. Au dărâmat zidurile tuturor cetăţilor chinezeşti şi le-au smuls pietrele care pardoseau străzile, pentru a le fi mai uşor poneilor noştri tătăreşti, dacă e nevoie să-i atacăm. Înţelegi? Nu-l urăsc pe faţă fiindcă nu îndrăznesc. Asta-i tot.

Veninul din vocea ei îl şoca. Miao-yen păru să-şi dea seama că mersese prea departe, poate, şi coborî ochii.

— Vorbesc prea liber cu tine. Eşti bun ca iscoadă, barbarule.

Josseran se uită în altă parte, ruşinat că-i descoperise intenţiile.

— E politic să trăiesc aici în parcul acesta minunat, numai cu păsările şi peştii-de-viaţă-lungă să-mi ţină de urât, căci Khubilai doreşte să fiu o prinţesă chinezoaică. Dar nu e numai politica la mijloc. Îi îndrăgeşte sincer pe aceşti chinezi pe care i-a învins. Nu ţi se pare ciudat, la un asemenea om?

Josseran dădu din cap:

— Aşa e cum spui.

— Ciudat şi nefericit. Pentru mine. Căci jinduiesc să alerg călare şi să trag cu săgeata, ca o tătăroaică. Şi totuşi, trebuie să stau aici în fiecare zi, printre sălcii, fără altceva cu care să-mi treacă timpul decât aranjatul agrafelor în păr. Tatăl nostru este viaţa şi povara noastră. Nu-i aşa, barbarule?

— Într-adevăr, confirmă el, gândindu-se la propriile poveri, într-adevăr, aşa este.

* * *

— Unde-ai fost? întrebă Wilhelm, când Josseran reveni la palat, în aceeaşi după-amiază.

— Am stat de vorbă cu prinţesa Miao-yen.

— Petreci prea mult timp cu ea. Nu se cade.

— Aflu de la ea multe despre împărat şi despre poporul lui.

— Pofteşti la ea. Ţi se citeşte în ochi.

Această acuzaţie îl jigni pe Josseran, căci era nedreaptă.

— E prinţesă şi fiică a împăratului.

— Şi te-a descurajat vreodată aşa ceva de la instinctele tale josnice? Mirosul ei, artificiile pe care şi le aşterne pe faţă, rochiile de mătase pe care le îmbracă. Are toate uneltele diavolului. Îmi pierd ceasuri întregi cu ea arătându-i calea spre virtute şi spre Dumnezeu, iar tu îmi strici tot ce fac!

Josseran oftă. Călugărul acela obositor!

— Nici nu mai ştiu ce vrei de la mine.

Ochii lui Wilhelm erau înroşiţi. Se părea că nu dormise deloc bine în ultimele săptămâni.

— Nu vreau nimic de la tine. Dumnezeu e cel care voieşte să mă ajuţi să-i aduc pe aceşti oameni la iubirea lui Christos.

— N-am făcut tot ce-mi stătea în putere?

Wilhelm clătină din cap.

— Nu ştiu, spuse el. La asta, numai Dumnezeu poate răspunde.

* * *

Khubilai o aştepta în Pavilionul Florilor Parfumate, aşezat pe un tron de abanos intarsiat cu jad şi perle. Purta o mantie de brocart verde şi avea pe chip o expresie de nemulţumire.

Pavilionul era deschis în toate părţile spre grădini, în urne mari fuseseră sădiţi bananieri cu flori trandafirii şi scorţişoară, iar prin curtea pietruită erau plasate cu multă iscusinţă mori de vânt, astfel că mişcarea uşoară a aripilor purta miresmele florilor până în săli. Ciripitul păsărilor în copacii cu coroanele aplecate peste streşini răsuna aproape asurzitor. Din apropiere se auzea murmurul aproape necontenit al unei fântâni şi foşnete de bambuşi.

Miao-yen zări un altar în capătul de miazănoapte al pavilionului. Conţinea iarbă din stepă, precum şi pământuri aduse din patria tătărească, argilă gălbuie, nisip auriu, pietricele albe şi negre din Gobi. Deşi era în mod vădit un locaş sfânt tătăresc, Altarul Ţărânei reprezenta un ideal confucianist, iar verdele, roşul, galbenul, albul şi negrul erau cele cinci culori primare ale confucianismului; roşu pentru bucurie, verde pentru armonie, galben pentru cer, alb pentru puritate şi negru pentru durere. Îl învelea un acoperământ de brocarturi roşii, cu binecuvântări brodate auriu pe material în caracterele chinezilor.

Atât de multe contradicţii.

Miao-yen se apropie, târându-se în patru labe. Îşi împreună mâinile şi aplecă de trei ori capul, până pe duşumeaua de marmură, după care ridică privirea spre ochii mătăsoşi ai tatălui ei. Chipurile austere ale sfătuitorilor săi confucianişti şi tanguţi o priveau de pe estrada de sub tron.

— Deci, Miao-yen. Mergi bine cu studiile?

— Sunt sârguincioasă, tată.

— Ce părere ai despre dascălii tăi, francul acela şi omul lui sfânt?

— Sunt sinceri, Stăpâne, răspunse cu băgare de seamă prinţesa, întrebându-se ce dorea să ştie tatăl ei.

— Şi ce crezi despre această religie pe care au adus-o cu ei? o

întrebă.

— Este aşa precum spui, tată. Seamănă mult cu Religia Luminoasă a lui Mar Salah, atât numai că ei îi acordă mult respect acelui om pe care-l numesc Papa. De asemenea, găsesc multe cusururi în împreunarea dintre un bărbat şi o femeie şi mai cred în mărturisirea păcatelor unui om faţă de şaman, care aduce iertarea neîntârziată din partea zeului lor.

— Găsesc cusururi în uniunea bărbaţilor cu femeile? repetă Khubilai, gândindu-se fără îndoială la numerosul lui harem.

— Într-adevăr, stăpâne.

Hanul mormăi, neimpresionat de această filosofie.

— Se spune că în ţările barbare toţi oamenii se pleacă în faţa acestui Papă.

— Da, Stăpâne, pare-se că e Hanul Hanilor lor şi are puterea de a numi regi dintre ei, deşi totuşi nu poartă spadă sau arc, dacă e să le dăm crezare. S-ar părea că e un şaman, care a ajuns mai puternic chiar şi decât cei mai mari dintre războinicii lor.

Khubilai tăcu. Miao-yen îi putea ghici gândurile. N-ar fi vrut să aibă de-a face cu nici o religie care să-i ameninţe demnitatea supremă de împărat.

— Au magie? o întrebă el, după un timp.

— Nu i-am văzut făcând nici o vrajă, stăpâne. M-au învăţat rugăciunile pe care doresc să le spun şi mi-au vorbit despre acel Iisus pe care-L venerează atât de mult, la fel ca Mar Salah şi discipolii lui.

— Îţi place religia asta a lor?

Miao-yen privi în ochii lui *Phags-pa lama.*

— Nu o găsesc la fel de mare ca aceea a tanguţilor, stăpâne, nici tot atât de puternică.

Phags-pa lama păru să se destindă. Şi tatăl ei părea mulţumit de răspuns. „Acelui creştin şi şamanului său s-ar fi putut să nu le placă la auz asemenea vorbe”, reflectă Miao-yen. „Dar orice alt răspuns i-ar fi pus în pericol fără rost. Pe la curtea tatălui meu mişună viperele.”

— Şi cu războinicul cum e? Ce părere ai despre el?

— Pare un om cinstit, stăpâne.

— Ţi-a vorbit despre oştirea barbară?

— Nu cred că poate fi prea puternică, stăpâne. El însuşi susţine că are numai trei cai şi sunt astfel crescuţi încât trebuie să le găsească sau să le cumpere de-ale gurii în fiecare zi. Într-

adevăr, trebuie să fie foarte sărac, căci nu are oi sau vaci. Încasează biruri de la ţăranii care-i lucrează pământurile, pe când el trăieşte închis într-un castel. Şi totuşi, nu înţeleg un lucru; spune că a călătorit în altă ţară ca să se lupte cu acei sarazini, cum îi numeşte ei, când nu avea de câştigat pentru sine însuşi nici pradă, nici femei. Afirmă că a făcut-o pentru gloria cerurilor. Dar în acelaşi timp par temători să-şi părăsească fortăreţele de frica aceloraşi sarazini pe care s-au juruit să-i nimicească.

Khubilai mormăi, căci părerile fetei se potriveau cu ale lui.

— Nu cred că vor fi nişte aliaţi puternici. Până şi Mar Salah propovăduieşte împotriva lor şi, cum spuneai, şi el îl adoră pe acel Iisus, ca ei. Mitropolitul spune chiar că vor să ne supună pe toţi domniei acelui Papă, despre care vorbesc peste măsură.

— Tot ce ştiu e că acest Joss-ran se poartă frumos cu mine şi pare cinstit, se grăbi Miao-yen să adauge, căci simţea o afinitate cu acel uriaş barbar şi nu dorea să i se întâmple nici un rău.

— Şi şamanul lui?

— Pentru celălalt, nu pot răspunde altceva decât că miroase urât.

Khubilai cugetă un lung răstimp la aceste cuvinte.

— Te felicit pentru veştile pe care mi le-ai adus, fiica mea, spuse el în cele din urmă. Fii sârguincioasă. Dacă-ţi spun ceva ce crezi că se cade să ştiu, vino să-mi spui chiar tu în persoană.

Fu lăsată să plece. În timp ce-şi târşea de-a-ndăratelea picioarele mici, spre ieşirea din sală, îşi reaminti că nici un moment nu arătase cel mai mic semn de iubire. Confucianiştii o învăţaseră că devotamentul filial era cea mai mare din toate virtuţile şi, dacă aşa era, atunci cu siguranţă ea nu merita cu nimic să fie lăudată.

84

Vardistul sunase ora unu demult, când pe Wilhelm îl treziră din somn nişte bătăi puternice în uşă. Unul dintre preoţii mitropolitani cu anterie negre stătea pe coridor, cu sufletul la gură, încadrat de doi ostaşi din *kesig*-ul imperial. Era Mar Gabriel, pe care Wilhelm îl recunoscu imediat ca fiind acela care-i gâdilase coastele cu picioarele sale încălţate în sandale. Turuia

vorbe de neînţeles în limba lui păgână.

Unul dintre paznici se duse să-l cheme pe Josseran din camera lui. În sfârşit, templierul apăru, răvăşit şi buimac de somn, înfăşurându-se în grabă cu un halat de mătase. Ascultă ceea ce avea de spus preotul, apoi îi explică lui Wilhelm că omul fusese trimis de Mar Salah. Mitropolitul din Shang-tu dorea să-l vadă neîntârziat.

Era pe moarte.

* * *

Îi urmară pe soldaţi cu făcliile lor aprinse pe străzile întunecate din Shang-tu. Nu se mai vedea nici ţipenie de om. Legea spunea că, după ce suna clopotul din turn, seara târziu, nimeni nu mai avea voie să iasă din casă, numai moaşele în drum spre câte o naştere sau medicii chemaţi la bolnavi.

Ajunseră la o casă mare, în apropiere de zidul palatului. Mar Salah locuia într-un lux de un soi care nu l-ar fi făcut de râs pe nici un episcop creştin, observă Josseran. Fără îndoială, din banii pe care-i furase de la enoriaşi, cum afirmase Wilhelm. Bisericoşii nu se dezminţeau nicăieri în lume.

Casa era înconjurată de un zid înalt, acoperit cu ţigle de ceramică lucioasă, în modelul tradiţional de bambus despicat. Poarta ghintuită de sub acoperişul arcadei se deschise larg şi îl urmară pe preot printr-o curte cu dale de piatră, mărginită cu sălcii, pini şi bazine cu crapi aurii.

O capelă era susţinută pe stâlpi lăcuiţi, pictaţi cu desene geometrice. La capătul galeriei, o jumătate de duzină de servitori stăteau lângă o uşă, văietându-se. Poate că plângeau mai mult pentru nesiguranţa viitorului lor, decât cu gândul la soarta stăpânului, îşi spuse Josseran.

Într-o clădire separată se aflau apartamentele private ale stăpânului casei. Când intrară, Josseran fu frapat de bogăţia mobilierului; văzu o cruce lucrată din lemn de santal şi piatră de agat, scrinuri mari din lemn de camfor încrustate cu perle, vaze din aur ciocănit şi porţelan alb şi albastru de mare preţ, covoare de brocart gros, podoabe din jad şi argint.

Nimic din toate acestea nu-i mai era acum de vreun folos lui Mar Salah.

Şi dormitorul era somptuos, cu draperii de mătase şi hermină.

Într-un colţ se găsea o urnă enormă de bronz plină cu flori uscate. Mar Salah zăcea pe pat, după un paravan pictat, îmbrăcat într-un halat de brocart albastru închis.

Înfăţişarea preotului îl şocă pe Josseran. Era palid ca moartea, cu obrajii supţi şi cearcăne vinete ca prunele în jurul ochilor. I se mistuise toată carnea de pe trup. Tuşise cu sânge, iar la colţurile gurii i se vedea o spumă împestriţată cu stacojiu.

Cele trei neveste ale sale stăteau îngenuncheate în jurul patului, tânguindu-se.

Josseran cunoştea mirosul morţii, pe care îl întâlnise de atâtea ori înainte. Dar văicărelile femeilor îl iritau şi le ceru ostaşilor să le scoată din cameră.

Îl privi pe Wilhelm, amintindu-şi cum îşi petrecuse ultimele săptămâni în rugăciuni, lângă biserica lui Mar Salah, unde invoca răzbunarea Domnului Dumnezeu. Se cutremură, simţind că i se zbârleau firele scurte de păr de la ceafă.

Mar Salah îşi săltă capul de pe pernă şi ridică un deget încârligat ca o gheară, făcându-i semn să se apropie. Când vorbi, glasul abia îi răsună ca o şoaptă.

— Întreabă ce i-ai făcut, îi tălmăci Josseran lui Wilhelm.

Buzele călugărului stăteau strânse într-o linie subţire de dispreţ.

— Spune-i că n-am făcut nimic, spuse el, poruncitor. E judecata lui Dumnezeu asupră-i.

— Crede că ai descântat o vrajă.

Wilhelm îşi aruncă pe spate gluga neagră şi-şi puse pe umeri etola purpurie pe care o adusese cu el de la palat, în cealaltă mână ţinea Biblia.

— Spune-i că-i voi asculta confesiunea, dacă doreşte. Altfel, va arde în focul iadului.

Mar Salah clătină din cap.

— Zice că nu crede în confesiuni. Susţine că în *sutrele* evangheliilor nu scrie nimic despre ele.

— Spune-i că o să ardă în vecii vecilor, dacă nu-mi face acum o spovedanie completă.

Ochii lui Mar Salah îl priveau pe călugăr, cu teamă şi înfrângere. Josseran îi traduse cuvintele lui Wilhelm. Apoi, dădu din cap:

— Îi e frică şi zice că are s-o facă. Dar va trebui să-l instruieşti.

Wilhelm rânji, triumfător. Ridică mâna dreaptă.

— O voi face numai cu condiţia ca, înainte de a muri, să-şi cheme toţi preoţii în camera asta şi, în faţa lor, să-l recunoască pe Papă ca părinte al tuturor creştinilor din întreaga lume şi să accepte să predea conducerea bisericii lui sub autoritatea Pontifului suprem din Roma.

Lui Josseran nu-i venea să-şi creadă urechilor.

— Eşti în stare să şantajezi un om ajuns în pragul morţii?

— Cum îndrăzneşti să-mi vorbeşti aşa?!

— Nu vă daţi înapoi de la nimic, voi, preoţii?

— Pentru a uni binecuvântata noastră biserică, aşa cum e voia lui Dumnezeu? Nu, n-am să mă opresc de la nimic pentru a săvârşi asta. Şi-acum, spune-i ce-am zis.

— Cu asta, ne înjosim pe noi înşine şi pe Dumnezeul nostru.

— Fă ce-ţi spun!

Josseran ezită, apoi se aplecă peste muribund. Îi simţi mirosul respiraţiei, rânced şi fetid.

— Mar Salah, fratele Wilhelm spune că, înainte de a-ţi putea da absolvirea de păcate, trebuie să treci autoritatea bisericii tale sub puterea binecuvântatului Papă de la Roma.

— ... Niciodată.

— Stăruieşte.

— Nu, horcăi Mar Salah.

Josseran se întoarse spre Wilhelm, clătinând din cap. Perspectiva unei morţi necuminecate era prea cumplită ca să se gândească măcar la ea. Amintindu-şi de propriile păcate, se întrebă din nou dacă nu cumva hotărârea lui de a se osândi singur la aceeaşi soartă avea să şovăiască în ultimele clipe de viaţă.

— N-ai nici un dram de milă? îl întrebă el pe Wilhelm.

— Nimic, pentru păcătoşi.

— A spus că n-o va face.

— Aminteşte-i din nou de chinurile iadului. Fiarele înroşite, apăsate la nesfârşit pe carnea dezvelită, cleştii înfipţi iar şi iar în burtă, biciurile cu vârfuri de plumb. Spune-i.

Josseran clătină din cap:

— Nu.

— N-ai să mă sfidezi în situaţia asta! E în joc viitorul Sfintei Biserici de aici, din Cathay!

— Nu voi tortura un muribund. Aşa ceva, cum cu prisosinţă ai arătat, e lucrarea diavolului şi nu vreau să fiu părtaş.

Şi, trecând peste protestele indignate ale lui Wilhelm, ieşi hotărât din încăpere.

* * *

Cu o oră înaintea zorilor, tocmai când de pe strada de jos începeau să se audă strigătele călugărilor cu talgere pentru pomeni, Mar Salah îşi dădu sufletul, pornind spre Satana cu deliciosul său banchet de suplicii.

85

O curte mărginită cu balustrade poleite, coline reflectate în apele calme ale lacului, înceţoşate de pâclă. Dincolo de dealuri, un şir de munţi negri şi golaşi se încreţeau unii lângă alţii ca mătăsurile unui aşternut, netede şi cutate.

Ostaşii din *kesig* stăteau nepăsători în curte, pe când împăratul mergea spre marginea apei, cu o blană de leopard pe umeri, pentru a-l apăra de frigul zorilor. *Phags-pa lama* stătea mai la o parte.

Josseran apăru, escortat de Sartaq şi unul dintre oştenii lui. Îngenunche şi-şi lăsă capul în piept, aşteptând dorinţele împăratului. Nu era sigur de ce fusese chemat pe neanunţate la o oră atât de timpurie, dar putea să ghicească.

— Mitropolitul din Shang-tu a murit, spuse după un timp Khubilai.

— Teamă mi-e că da, Mărite Stăpâne, răspunse Josseran.

— Însoţitorul tău a aruncat asupră-i un blestem.

— Eu cred că nu a fost decât fapta lui Dumnezeu.

— Atunci înseamnă că aveţi într-adevăr un zeu foarte puternic. Mai puternic decât al lui Mar Salah, s-ar părea.

Va să zică, aşa. Credeau că viaţa episcopului nestorian fusese curmată de o vrăjitorie. Khubilai era convins pesemne că Wilhelm săvârşise cine ştie ce drăcovenie, din cauza opoziţiei mitropolitului faţă de el. Josseran se întrebă dacă putea face sau spune ceva ce i-ar fi scos din minte această idee.

Sau dacă nu cumva, poate, avea să acţioneze în folosul lor.

— Tind să spun că religia voastră preţuieşte mai mult decât crezusem la început.

Surprins, Josseran ridică privirea. Văzu, peste umărul lui Khubilai, chipul preceptorului său tangut, cu o ură de neconfundat în ochi. La fel ca Mar Salah, vedea în Wilhelm un rival pentru urechea împăratului. Şi, după câte bănuia Josseran, avea dreptate.

— Fiecare dintre sfetnicii mei spune că a sa e calea cea mai bună şi mai adevărată, continuă Khubilai. Iar acum, iată că avem încă o religie, nouă. Cum să mă hotărăsc?

Josseran rămase tăcut. Era prilejul pe care abia îndrăzniseră să-l viseze, o şansă de a le aduce tătarilor creştinismul, prin urechea lui Khubilai însuşi. Dacă îl puteau converti pe cârmuitor, aduceau întreaga naţiune la sânul bisericii. Iar dacă reuşeau asta şi puteau să-i prindă pe sarazini între două oştiri ale bisericii romane, Ţara Sfântă avea să fie salvată, Ierusalimul revenind încă o dată în mâini creştine.

Dacă. *Dacă.*

— Am pregătit un sfat, spuse Khubilai.

— Un sfat, Mărite Stăpâne?

— Voi hotărî eu însumi care dintre toate religiile este cea mai adevărată. Spune-i şamanului vostru să se înfăţişeze în Sala de Audienţe, la ceasul al şaptelea. Acolo se va întâlni cu ceilalţi mari şamani din împărăţia mea şi va discuta cu ei despre natura zeilor lor. Iar apoi, eu voi decide o dată pentru totdeauna care dintre zeii voştri e cel mai adevărat.

— Vom fi prezenţi negreşit, stăpâne, murmură Josseran, năucit de această propunere dramatică.

— Du-te şi anunţă-l pe şaman să se pregătească.

Josseran se înclină încă o dată în faţa împăratului, ocolind privirea veninoasă a lui *Phags-pa lama,* şi-l lăsă pe Sartaq să-l escorteze înapoi la palat. *O dezbatere!* Ei bine, asta ar fi trebuit să se potrivească pe stilul fratelui Wilhelm. Dintr-o dată, îşi simţi picioarele prea slăbite ca să-l mai ţină. Cu o miză atât de mare în joc, nădăjduia că dibăcia sa de translator şi sfătuitor avea să fie la înălţimea acestui joc, cel mai profitabil din toate.

86

Palatul de vară al împăratului se afla dincolo de zidurile parcului său de vânătoare. De fapt, era o yurtă, construită în stil

tătăresc, cu pereţii din cea mai fină mătase în locul fetrului folosit de tătari în stepă. Sute de frânghii lungi împletite gros din mătase o ţineau ancorată în calea vântului. Acoperişul era făcut din bambuşi despicaţi şi văruiţi, fiind decorat cu picturi de animale şi păsări, cum ar fi cerbi, păuni şi mistreţi ce se puteau găsi în pădurile din împrejurimi. Şerpi încolăciţi erau sculptaţi în stâlpii de lac carmin.

— Nu-i aşa că e o minunăţie? îi şopti Sartaq. Pavilionul este construit în aşa fel încât să poată fi desfăcut şi dus într-un alt loc, mai plăcut, în doar câteva ore, dacă asta e voia împăratului.

Josseran dădu din cap, încuviinţând că într-adevăr era o minune, deşi bănuia că o asemenea mutare nu se încercase niciodată, fiind doar încă o legendă pentru a întări mitul lui Khubilai ca şef tătar tradiţional.

Când intrară, sala era deja plină cu oamenii sfinţi de la curtea lui Khubilai; propriul şaman al împăratului, în robele lui albe, cu părul şi barba zburlite şi în neorânduială, o crustă de jeg pe piele şi ochii holbaţi în transa provocată de opiu; tanguţii, cu capetele lor rase şi veşmintele de culoarea şofranului; idolatrii, în mantiile lor grele de brocart portocaliu şi purpuriu, cu tichiuţe negre şi, în mâini, tăbliţe de rugăciune din lemn curbat; nestorienii cu antene negre; şi mahomedanii cu bărbi cărunte şi fesuri albe.

Mai jos de tron, în stânga lui Khubilai, stătea Împărăteasa Chabi, favorita hanului. Josseran aflase de la Sartaq că era o fidelă arzătoare a lui Borcan. Îi privi cu suspiciune rece, când intrară. Spre şi mai marea sa consternare, Josseran îl văzu pe *Phags-pa* stând lângă umărul împăratului. Era limpede că urma să fie atât cel ce dădea semnalul dezbaterii, cât şi principalul său participant.

Khubilai îi făcu semn lui *Phags-pa lama,* care anunţă că sfatul avea să înceapă. Pentru a-i da drumul, câte un purtător de cuvânt din partea fiecărei grupări urma să rostească o scurtă dare de seamă despre propria religie, pentru ca apoi să înceapă deliberările.

În primele momente de discuţii, Josseran se pomeni uluit de ereziile, vrăjitoriile şi idolatriile la care-i erau supuse urechile. Îi traducea totul cu fidelitate lui Wilhelm, care se încrunta şi mârâia printre dinţi ca un cotoi, în timp ce fiecare teolog îşi prezenta propria viziune despre natura lumii şi lumea spiritelor.

Când îi veni şi lui rândul, Wilhelm se ridică, impunător în

stiharul său alb şi etola purpurie, şi glăsui adevărata explicaţie a povestirii, cum o numea el, de la vremea facerii lumii şi a plămădirii Bărbatului şi a Femeii de către Dumnezeu. Apoi, vorbi despre miraculoasa naştere a lui Christos şi înşiră povestea vieţii şi patimilor Lui, pentru a încheia cu o enumerare a legilor lui Dumnezeu, aşa cum îi fuseseră date Omului sub forma celor Zece Porunci. În sfârşit, stărui asupra locului deosebit pe care îl ocupau Papa şi Sfânta Maică Biserica în inima lui Dumnezeu.

Când termină, împăratul, prin mijlocirea lui *Phags-pa lama,* anunţă începutul consfătuirii. Curând, deveni limpede că Wilhelm, fiind nou-venit, avea să fie ţinta tuturor.

Phags-pa lama însuşi conducea iscodirea, iar pe Josseran l-ar fi încântat stânjeneala lui Wilhelm, dacă n-ar fi fost vital pentru cauza creştinismului în Outremer să facă impresie bună aici. Şi, cu toate neajunsurile ei, era totuşi religia sufletului său.

Într-adevăr, simţi pe neaşteptate o furie crescândă, în timp ce *Phags-pa* şi idolatrii încercau să-i ţintuiască la stâlpul infamiei pe Papă şi Biserica lui. În alte împrejurări, i-ar fi putut trece pe toţi prin spadă, împotriva propriei voinţe.

Phags-pa lama îl întrebă pe Wilhelm despre cele Zece Porunci ale lui Dumnezeu.

— Te întreabă dacă ai fost în cer, ca să afli gândurile lui Dumnezeu, traduse Josseran.

— Spune-i că nu, dar Dumnezeu le-a comunicat dorinţele sale profeţilor noştri şi s-a pogorât El însuşi din ceruri ca să-i înveţe pe toţi oamenii.

Phags-pa lama zâmbi. Din asta, Josseran înţelese că le întinsese o cursă şi nimeriseră drept în ea.

— Întreabă dacă noi credem că îl cunoaştem pe singurul Dumnezeu adevărat, îi explică el lui Wilhelm.

— Da, spune-i.

— Atunci, înseamnă că împăratul nu urmează preceptele lui Dumnezeu? Căci, cu siguranţă, a călcat în picioare toate celelalte naţiuni. Asta nu înseamnă că numai el e binecuvântat, iar toţi ceilalţi zei, inclusiv al vostru, sunt mai prejos?

Josseran simţi ochii căprui-aurii ai lui Khubilai sfredelindu-l.

— Spune-i că vrednicia unui om nu se măsoară după ceea ce-şi însuşeşte în astă lume, răspunse Wilhelm. Christos ne-a învăţat că pământul va fi moştenit de cei blânzi.

— Mie nu mi s-a întâmplat aşa, mârâi împăratul când auzi

replica lui Wilhelm, iar unii dintre generalii săi, ascultând curioşi discuţia, râseră făţiş.

— Cum poate cunoaşte un om gândurile zeilor, altfel decât atunci când ceea ce află e în favoarea dezastrelor? vru să ştie Khubilai, intervenind şi el în dezbatere.

Wilhelm păru încurcat de antagonismul împăratului.

— Este o problemă de încredere, de credinţă.

— Omul nu e definit de ceea ce crede, i-o întoarse *Phags-pa,* ci de ceea ce face. O mie de ani de înţelepciune au fost comprimaţi în cartea noastră *„Pao”.* Le îngăduie tuturor să-şi calculeze meritele şi nemeritele vieţii.

— Dar dacă un om poate fi înjosit de propriile fapte, îl întrerupse unul dintre idolatri, abătând un moment atenţia dinspre Wilhelm, atunci, cu siguranţă, calea spre seninătate constă în a nu săvârşi nici o faptă. Aceasta e calea lui *Tao.*

Şi continuară tot aşa, la nesfârşit.

Josseran se minuna că asista la astfel de cuvântări. Niciodată nu mai avusese de-a face cu o asemenea diversitate de gânduri şi, în timp ce argumentele se ciocneau prin jurul lui, iar el îi transmitea fiecare vorbă lui Wilhelm, cu sufletul la gură, îşi dădu seama dintr-o dată cât de asemănătoare erau argumentele mahomedanilor cu ale lor proprii. Într-adevăr, şi unii şi alţii vorbeau despre profeţi şi caracterul imuabil al unui singur Dumnezeu şi ale legilor acestuia. Dintre toate religiile prezente în acea după-amiază, i se părea că mahomedanii, duşmanii lor înverşunaţi din Outremer, le erau aliaţii cei mai apropiaţi.

Nestorienii, din partea lor, îi atacau cu aceeaşi ferocitate ca şi tanguţii.

Propriul şaman al lui Khubilai spunea că vorbele nu aveau nici o însemnătate, justeţea unei religii putând fi judecată după eficacitatea ei într-ale magiei. Împăratul îl întrerupse pentru a atrage atenţia că, dacă aşa era, atunci Papa avea puteri magice foarte mari, căci iată ce-i făcuse lui Mar Salah Dumnezeul lui Wilhelm. Auzind aceasta, Wilhelm încercă să profite de avantaj, spunând că toţi oamenii de pe pământ trebuia să-l recunoască şi să-l jure cuvenita supunere şi slavă. Asupra celor care-L negau, n-avea decât să-şi azvârle răzbunarea.

Vorbi apoi un călugăr bătrân, cu robă galbenă ca şofranul.

— Zice că lumea e o iluzie, tălmăci Josseran. Afirmă că viaţa ne va dezamăgi întotdeauna, iar naşterea, bătrâneţea, bolile şi

suferinţele sunt inevitabile.

— Răspunde-i că tocmai de-asta a venit Christos să ne mântuiască! aproape că strigă Wilhelm, cu obrajii înroşiţi de emoţie. Că, dacă îndurăm creştineşte suferinţele, putem găsi calea spre cer.

Josseran îi transmise această perspectivă călugărului care, în timp ce răspundea, privi în adâncul ochilor lui Wilhelm:

— Chiar şi ţăranul de pe câmp îndură. Citirea textelor sacre, abţinerea de la mâncatul cărnii, adorarea lui Buddha, datul pomenilor, toate acestea adună merite pentru viaţa viitoare. Dar, pentru izbăvirea de suferinţe, ceea ce cere este o revelaţie personală despre goliciunea lumii.

— Cum poate fi goală lumea? răcni Wilhelm. A fost făurită de Dumnezeu! Numai omul e păcătos!

Bătrânul călugăr se încruntă.

— Te întreabă ce înţelegi prin păcat, spuse Josseran.

— Pofte. Preacurvie. Slăbiciunea cărnii.

Călugărul zâmbi şi murmură un răspuns pe care Josseran nu păru dornic să-l traducă.

— Ce-a zis? nu se lăsă Wilhelm.

— A zis... a zis că ai tot dreptul să te temi de asemenea slăbiciuni.

— Ce-a vrut să spună cu asta?

— Nu ştiu, frate Wilhelm. N-a spus decât că ataşamentul tău faţă de lume e mare, dar aşa ceva nu e nefiresc pentru un om care s-ar zice că e sfânt. A spus că slăbiciunea ţi se citeşte în ochi şi ai motive să te temi de ea.

— Un om cucernic nu se teme de nimic! strigă Wilhelm. Cei care respectă legea lui Dumnezeu vor fi răsplătiţi în ceruri!

Khubilai ridică mâna să se facă linişte. Apoi, începu o lungă conversaţie şoptită cu *Phags-pa lama.*

În acel timp, Wilhelm se întoarse spre Josseran.

— N-ai tălmăcit corect tot ce-am spus! şuieră el printre dinţi.

— Dacă nu le cunoşti limba, de unde ştii ce-am spus?

— Se vede din ochii şi expresiile lor. Dacă rosteai adevăratele cuvinte ale lui Dumnezeu, n-ar fi reacţionat aşa.

— Nu erau cuvinte luate direct de pe buzele de miere ale Mântuitorului nostru, frate Wilhelm. Erau numai cuvintele tale.

— Eu nu grăiesc decât ceea ce scrie în cartea cea bună, deci e totuna cu glăsuirea lui Dumnezeu. Dacă azi dăm greş, va fi din

vina ta şi am să te denunţ la *Haute Cour,* când ne întoarcem în Acra. De asemenea, îi voi aduce la cunoştinţă Sfântului Părinte pe cine învinuiesc pentru că am pierdut prilejul!

— Ţi-am tradus toate spusele cu fidelitate şi fără prejudecăţi!

— Mi-e cât se poate de limpede că n-ai făcut-o! Consultaţia între împărat şi sfetnicul său se încheie brusc, iar *Phags-pa lama* se întoarse cu faţa spre adunare.

— Fiul Cerului v-a ascultat toate argumentele şi e de părere că fiecare dintre voi a vorbit cu elocvenţă şi convingere. Se va gândi la tot ceea ce a văzut şi auzit. Acum, vă cere să-l lăsaţi în linişte. Mai puţin barbarul, îl indică el pe Josseran.

— Rămân şi eu, spuse Wilhelm, pe când ceilalţi ieşeau în şir din sală. Nu te pot lăsa aici fără instrucţiuni.

Phags-pa lama îl privi crunt.

— Spune-i că trebuie să plece numaidecât, îi zise el lui Josseran.

Acesta se întoarse spre Wilhelm:

— Mă tem că dacă nu ieşi în clipa asta, te vor scoate de-aici pe sus, cum au mai făcut şi altă dată. Nu prea face impresie bună.

Wilhelm şovăi, cu ochii înroşiţi de oboseală, aprindere şi furie, după care, fără tragere de inimă, făcu temenelele de cuviinţă în faţa Fiului Cerului şi părăsi încăperea.

* * *

Erau singuri în marele pavilion. Khubilai, Fiul Cerului, îl privea pe Josseran Sarrazini cu ochi languroşi, de culoarea alunelor.

— Am cugetat adânc la ceea ce am văzut şi am auzit azi aici, murmură el.

Josseran aşteptă, cu gura atât de uscată încât abia mai putea să înghită. Soarta întregii lor expediţii, deznodământul atâtor luni de călătorie pe tot întinsul lumii atârnau de chiar acea clipă.

— Nădăjduiesc că argumentele noastre ţi-au adus mulţumire, Mărite Stăpâne.

— Într-adevăr. Am fost nespus de impresionaţi de tot ceea ce am auzit azi aici şi-ţi mulţumim că aţi bătut drumul lung şi primejdios până la curtea noastră. Ne-a adus multă bucurie şi ne-a instruit peste măsură. În ceea ce priveşte religia, acestea sunt cuvintele inimii mele…

87

Wilhelm aştepta în genunchi pe dalele de piatră, repetând cuvintele Paternosterului. Când îl văzu pe Josseran, sări în picioare. Se priviră câteva momente îndelungate.

— Ce-a spus? întrebă călugărul, cu glasul răguşit după atâtea dezbateri.

— Zice că a chibzuit şi ar dori să ştim că, dintre toate religiile despre care a auzit… cel mai mult îi place a noastră.

Lui Wilhelm nu-i veni să-şi creadă urechilor. Căzu iarăşi în genunchi, strigând rugăciuni de slavă pentru Dumnezeu spre cer, peste capetele dragonilor încolăciţi în jurul streşinilor pavilionului de vară.

Reuşise. Toate încercările şi nenorocirile meritaseră preţul. Făcuse ceea ce-i ceruse Dumnezeu şi îl adusese pe regele tătarilor la sânul bisericii.

Josseran nu i se alătură cu mulţumirile. Îl lăsă acolo, îngenuncheat în curte, şi porni înapoi spre palat. Simţea, cumva, că bucuria lor era prematură. Chiar după atâtea luni petrecute călătorind pe drumurile din Asia Centrală şi Cathay, convertirea Fiului Cerului, Conducătorul Conducătorilor, Hanul Hanilor tuturor tătarilor i se părea acum… prea simplă.

88

A doua zi dimineaţă, s-au prezentat din nou la apartamentul lui Miao-yen. Wilhelm avea ochii duşi în fundul capului de oboseală. Fusese prea încordat ca să adoarmă şi-şi petrecuse noaptea repetând rugăciuni de mulţumire şi implorare. Din partea lui, Josseran era incapabil să-şi înţeleagă sentimentele. Păruseră să realizeze un triumf mai presus de orice imaginaţie, şi totuşi argumentele pe care le auzise Josseran în timpul deliberărilor îi aşternuseră o umbră peste suflet.

Chiar putea cunoaşte un om gândurile lui Dumnezeu? se întrebă el. În faţa atât de multor alte gânduri şi opinii, putea vreun om să ştie cu adevărat, în adâncul lui, că nimerise peste

adevărul absolut? Îl invidia pe Wilhelm pentru certitudinea lui.

* * *

Miao-yen îi aştepta, aşezată pe o saltea de mătase. Îşi înclină capul la apariţia lor. Îi răspunseră la salut şi se aşezară la rândule, cu picioarele încrucişate. Una dintre slujnicele prinţesei aduse vase cu ceai de prun şi le puse pe o măsuţă de lac negru, între ei.

— Spune-i că azi o voi învăţa felul în care ne facem confesiunea, începu Wilhelm.

Josseran transmise informaţia, privind faţa tinerei fete, în timp ce se întreba oare ce s-o fi întâmplat îndărătul acelor ochi negri.

— Sunt onorată să învăţ această confesiune, răspunse Miao-yen. Am auzit despre ceasul vostru triumfal din pavilionul împăratului.

— Tatăl tău a părut foarte mulţumit de noi, îi spuse Josseran.

Un surâs curios.

— A fost foarte mulţumit de toată lumea.

Josseran se încruntă.

— Ne-a asigurat că religia noastră i-a plăcut cel mai mult din toate.

— V-a spus el asta? zâmbi Miao-yen.

— Cu gura lui, domniţă.

Prinţesa întoarse capul, cu o privire visătoare prin ferestrele cu paravane, peste lacuri, spre munţii din depărtare.

— Nu-l înţelegeţi pe tatăl meu, spuse ea într-un târziu.

— Ce anume nu înţelegem?

— Ce spune? vru să ştie Wilhelm.

Josseran nu răspunse, aşteptând ca Miao-yen să vorbească mai departe.

— Nu încerca s-o instruieşti singur, îl preveni Wilhelm. Nu voi permite să fie infectată cu ereziile tale.

— Foarte bine, am să-ţi traduc ce spune, răspunse el mohorât. Pune sub semnul îndoielii victoria noastră de ieri în faţa împăratului.

— Dar ai auzit verdictul de pe buzele lui!

— Susţine că împăratul nu spune întotdeauna ceea ce gândeşte. N-ar fi prima oară când un rege se preface, pentru propriile interese, adăugă el, cu o ironie amară.

Papa, de pildă.

Miao-yen se întoarse de la fereastră.

— Toţi cred că ei au învins în dezbatere. Nu ştiaţi?

Josseran trase aer în piept.

— Doar nu credeaţi cu adevărat că s-ar izola astfel de aliaţii lui de la curte? Consfătuirea a fost doar un şiretlic ca să vă asmută pe unii împotriva celorlalţi. Tatăl meu e de toate pentru toţi, v-am mai spus. Acesta e miezul puterii lui.

— Dar a spus că în religia noastră a găsit cea mai multă raţiune.

— Pentru chinezi, e campionul lui Kung Fu-tse; când e cu tanguţii, păşeşte pe urmele lui Buddha; faţă de mahomedani, e susţinătorul Islamului. Cu Mar Salah, a fost protectorul lui Iisus al vostru. Aşa era politic să se poarte.

— Zi-mi o dată ce spune! aproape că strigă Wilhelm.

Miao-yen îşi păstră ochii coborâţi, în timp ce Josseran îi tălmăcea toate afirmaţiile. Chipul lui Wilhelm deveni pământiu, iar euforia care-l stăpânise în tot timpul dimineţii se evaporă cu totul.

— Vrea să bage zâzanie, spuse el. Împăratul n-ar face aşa ceva.

Josseran ridică din umeri.

— Faptul că se joacă doar cu noi, din motive politice, are mai mult sens pentru mine decât convertirea asta bruscă.

— Nu cred, stărui Wilhelm, dar Josseran îi văzu în expresie că groaznicul adevăr pusese deja stăpânire pe el.

— Într-adevăr. Nu e decât părerea ei.

— Dar tu o crezi?

Josseran nu răspunse.

Wilhelm sări în picioare. Mâinile îi tremurau.

— Sunt emisarul Papei însuşi! strigă el. Nu se poate juca în halul ăsta cu mine!

Şi ieşi.

* * *

După plecarea lui, Josseran reveni spre Miao-yen.

— Mă tem că azi nu vom mai ţine cursuri, domniţă, spuse el.

Ce i se zărea în ochi? Compasiune? Amuzament?

— Mii de scuze. Dar e mai bine să înţelegeţi jocul pe care îl

joacă tatăl meu, chiar dacă nu-i cunoaşteţi toate regulile.

— Da, domniţă.

„Şi iată”, îşi spuse el, „că marele nostru triumf era pur imaginar.” În tot timpul de când porniseră la drum, îl încercase simţământul, când avea de-a face cu acei tătari, că încerca să prindă fum cu pumnul. Strângea degetele peste pradă şi, când le desfăcea, avea întotdeauna mâna goală.

Privind în ochii de căprioară ai prinţesei, se întrebă ce altceva avea să mai înveţe de la acea făptură stranie. „Oare doreşte să se alieze cu noi, sau numai să ne chinuie cu neghiobia noastră?” Ochii fetei clipeau încet, fără ca în ei să i se vadă cu nimic intenţiile.

* * *

Barca de plăcere plutea pe un lac de o frumuseţe catifelată, negru-lucios ca de cărbune, împestriţat cu lumină de la lampioanele pagodelor din lungul malului. Noaptea era răcoroasă şi cu parfum de iasomie. Din cabina barjei, Miao-yen putea vedea tot oraşul, ţiglele lăcuite ale palatelor şi templelor scânteind sub o lună în ultimul pătrar ca giuvaerurile din părul unei doamne. Mai încolo se desenau siluetele negre ale colinelor, ca un dragon adormit. Pe punte, sub ea, trei servitoare tinere ţineau sus lampioane de mătase, cu ajutorul unor prăjini de lemn arcuite, aruncând panglici de lumină peste apele întunecate.

Miao-yen stătea culcată cu spatele pe saltelele de mătase, goală, doar cu doi mici papuci de satin în picioare. Trupul ei avea culoarea alabastrului şi era aromat cu uleiurile de baie.

O slujnică stătea îngenuncheată la capul ei. Părul lui Miao-yen se revărsa pe saltea, mătăsos şi negru. Femeia îi ţinea în mâna stângă bărbia delicată, iar degetul mare al mâinii drepte şi-l împingea încet peste capul fetei, concentrând apăsarea în lotusul cu o mie de petale, pe creştetul craniului, la meridianul urechilor. Masajul prelung al scalpului risipea tensiunea din trup, alina furia şi durerea. Cu un uşor oftat abia desprins de pe buze, muşchii picioarelor şi ai braţelor i se destinseră.

Folosindu-şi acum amândouă degetele mari, femeia începu să coboare peste pielea palidă ca ivoriul a frunţii, adunându-şi atenţia asupra locului dintre sprâncene şi mănunchiului de bambus, înainte de a luneca spre cel mai înalt *yiang* din moalele

tâmplei, unde se simţea uşor palpitaţia pulsului.

Degetele iscusite ajunseră pe iazul vântului, la marginea de jos a osului occipital, apoi, ajutate de două arătătoare puternice, femeia prinse pielea de la ceafă, frământând în jos ambele *jian jing*-uri de acupunctura din muşchii groşi şi supli ai umărului, pe spatele fetei.

Miao-yen scoase un geamăt de plăcere şi ochii i se deschiseră cu o tresărire. Tavanul cabinei era pictat în acuarele cu flori şi peisaje montane, o lume de vis, a norilor şi a sălciilor. Simţea că plutea, plutea.

Slujitoarea îşi folosea acum vârfurile degetelor mari, masând membrele prinţesei, braţele netede, îmbinând presiunea la pasul interior, deasupra încreţiturii gingaşe a încheieturii mâinii, şi în poarta spiritului de sub *ulna,* apăsând cu putere în îmbinarea văilor, apăsare, destindere, apăsare, destindere, astfel încât tânăra scânci sonor, simţind presiunea crescându-i între ochi, pentru ca apoi să dispară ca prin minune.

Urmară picioarele, ocolind tripla răspântie *yin,* căci o bună maseuză nu aţâţă jinduirile sexuale ale unei fecioare.

Miao-yen se răsuci pe burtă, cu mişcări languroase. Femeia apăsă încet cu mâinile pe şira spinării arcuită blând, folosind perniţele musculoase din podul palmei. Îşi îndesă degetele în cercul săritor, apăsând tare cu nodul mijlociului îndoit în depresiunea mătăsoasă din josul feselor, şi o auzi pe fată ţipând de durerea neaşteptată şi muşcându-şi carnea braţului. Apoi, îşi înfundă degetele mari în locurile de acupunctură din lungul abdomenului, corespondentele pentru diafragmă, ficat şi splină.

Prinţesa se întoarse iarăşi, rămânând prosternată pe saltele. Maseuza lucra cu podul palmei de-a lungul muşchilor fiecărui picior, de la genunchi până sub pântec, în împingeri lente. Examina trupul lipsit de păr al fetei, apoi începu să-i frământe încet abdomenul, de la *qichong,* deasupra osului pubis, până la originea trecătorilor, sub ombilic, cu o mişcare de rotire înceată a palmei. Simţi încordarea de răspuns a muşchiului de dedesubt.

Apăsă cu degetele mari punctul *rugen,* imediat sub sfârcul mic şi cafeniu al sânului ca un boboc. Acum ochii lui Miao-yen erau închişi, trupul i se relaxase, buzele îi stăteau întredeschise.

Maseuza se ridică în capul oaselor, încheindu-şi lucrul. Examină trupul fetei cu privirea critică şi neimplicată a unei femei vârstnice. O pizmuia pentru muşchii ei întinşi şi pielea

înmiresmată. Giuvaerul desăvârşit pentru un prinţ chinez, reflecta ea.

Şi, mai presus de orice, avea minunatele taine ale papucului.

* * *

Wilhelm zăcea în întunecimea ceasului al treilea, ascultând sunetele batjocoritoare din acel oraş al lui Satan, strigătul mahomedanului chemându-i pe păgâni la biserica lor, bubuitul de gong al idolatrilor în timp ce mergeau pe străzile întunecate. Era înconjurat de necredincioşi, ca un miel printre zăvozii iadului. Simţea povara sarcinii, a acelui mare pact pe care îl încheiase Dumnezeu cu el, pentru a-l aduce cuvântul aici, la capătul lumii.

Îl dureau ochii de oboseală, dar somnul îl ocolea. Avea muşchii şi nervii întinşi ca nişte coarde de arc.

Închizând ochii, îşi amintea prafurile dulci şi ceaiurile aromate ale uceniciei sale, auzea clipocitul apei din lac în jurul pavilionului, strania muzică a lăutelor din Cathay. Şi parcă ar fi putut privi până dincolo de palat, la scânteietoarea casă plutitoare de pe lac, urmărind cu propriile degete pielea întinsă şi bronzată. Foşnetul mătăsii era la fel de ameninţător şi pătrunzător ca tunetul. Diavolul seducea în atât de multe feluri. Trupul trăda, sărman slujitor al celui credincios.

Coborî din pat şi îngenunche pe podea, încercând să-şi adune simţirile prin rugăciuni. Dar nu se putea concentra asupra chipului lui Dumnezeu, nu vedea decât biciurile şi celelalte unelte care-l aşteptau în cuptorul judecăţii.

Mâinile începură să-i tremure.

Îşi smulse sutana de pe umeri, coborându-şi-o până pe talie, şi căută în întuneric flagelul. Îl găsi în ascunzătoarea sa de pe podeaua camerei, sub pat. Începu să-şi biciuiască spatele cu mult entuziasm căci era în joc cel mai mare triumf al credinţei lui, numai de-ar fi avut puterea trebuitoare.

Sau nu cumva, în acest fel, avea să-l facă Domnul să sufere din nou?

Închise ochii şi văzu chipul vopsit, iar nările îi tresăriră în aroma îmbătătoare a parfumului ei. Lovi iar şi iar, până când sângele prinse a-i şiroi pe spate. Era nevrednic. Dumnezeu îi încredinţase cea mai minunată sarcină din toate şi, dacă dădea greş, ştia că îl aştepta o pedeapsă mai cumplită decât pentru

oricare mirean de rând.

Voia atât de mult să fie un călugăr demn de Sfântul Dominic, dar se temea că avea să se descopere, în schimb, făurit numai din lut.

89

Rezervaţia de vânătoare se afla la apus şi miazănoapte de oraş, pornind de la zidurile împrejmuitoare, o vastă grădină ca un paradis de pajişti, crânguri şi pâraie, plină de cerbi, căprioare şi capre sălbatice. Mai trăiau acolo herghelii de iepe albe al căror lapte era proprietatea exclusivă a împăratului. Parcul era înconjurat cu un zid de pământ care şerpuia cale de douăzeci şi cinci de kilometri pe câmpie şi îl împresura un şanţ adânc cu apă, astfel încât nimeni altcineva decât Fiul Cerului nu putea vâna prada dinăuntru. Singura intrare în parc era prin palatul propriu-zis.

Josseran văzuse parcul din pavilionul lui Miao-yen şi crezuse că niciodată n-avea să ajungă acolo. Dar, într-o zi, spre marea lui surprindere, fu invitat să călărească la vânătoare cu însuşi marele Khubilai.

* * *

Howdah-ul fusese legat pe spinările a doi elefanţi cenuşii. Era aranjat somptuos, cu acoperişul şi pereţii drapaţi în piei de leopard şi interiorul aşternut cu brocart din mătase şi blănuri de hermină şi sobol. „Nu în felul acesta ar porni la vânătoare Qaidu”, se pomeni Josseran spunându-şi şi, un moment, îl văzu pe acel mare conducător prin ochii tătarilor din stepe, asemenea lui Khutelun, şi le înţelese înverşunarea.

În timp ce mergeau pe aleile prelungi, umbrite, *howdah*-ul scârţâia în ritmul paşilor legănaţi ai uriaşilor elefanţi. Îi urma un şir de călăreţi, *kesig*-i în armuri uşoare, unii cu arcuri, alţii cu şoimi stând pe antebraţele înmănuşate. Comandantul ducea un leopard aşezat pe crupa calului.

Împăratul însuşi purta un coif de aur şi o armură albă cadrilată. Pe braţ îi stătea un şoim şoricar, căruia îi mângâia capul ca unui pisoi.

„Mă întreb ce vrea de la mine”, îşi spuse Josseran.

* * *

— Am auzit, începu Khubilai, că ai venit aici peste Acoperişul Lumii.

— Într-adevăr, Prea-Mărite.

— Atunci, neîndoielnic, ai fost pentru o vreme oaspetele seniorului Qaidu.

Îl privi lung, cu ochii săi aurii sclipind.

— Ţi-a vorbit despre mine?

Josseran ştia că trebuie să fie prudent. Acest rege se ţinea de jocuri subtile.

— A vorbit mult despre Ariq Böke, spuse el, cu precauţie.

Se ţinea de marginile *howdah*-ului, nedeprins cu legănatul. Parcă ar fi fost la bordul unei corăbii, pe o mare furtunoasă.

— Şi îl lăuda mult, nu mă îndoiesc, pentru calităţile pe care nu le are. Ce părere ţi-a făcut seniorul Qaidu?

— S-a purtat frumos cu mine.

— Un răspuns prevăzător. Dar ştii din ce motiv îţi pun aceste întrebări. Nu toţi tătarii îl socotesc pe Khubilai stăpânul lor.

Nu aşteptă răspunsul.

— Ştii asta, fiindcă ne-ai văzut disputa cu ochii tăi. Dar mai ştii şi că sunt stăpânul Regatului Mongol şi al celui Ceresc, iar din aceia care mă desfid nu va mai rămâne decât praf şi pulbere. Hülegü, în Il-Hanatul de la apus, mă recunoaşte şi cu el trebuie să parlamentezi acum pentru armistiţiul vostru.

„Deci, s-ar putea totuşi să încheiem alianţa”, îşi spuse Josseran. „Sau e altul dintre jocurile lui?” Călăreţii lui Khubilai dăduseră drumul şoimilor, iar aceştia ţipau victorioşi, repezindu-se asupra berzelor de pe lacuri.

— Sunt unii care socotesc că ar trebui să ne petrecem întreaga viaţă aşa cum trăiau strămunii noştri, pe stepe, furând cai şi dând foc oraşelor. Dar Qaidu şi fratele meu Ariq Böke trăiesc în vremuri apuse. Cum să vieţuim, ca Chinggis, pentru a cuceri lumea în fiecare iarnă, numai ca să ne retragem iarăşi în timpul verii spre a ne creşte caii şi oile? Dacă vrem să păstrăm ceea ce am câştigat, atunci trebuie să ne schimbăm vechile obiceiuri. Lumea poate fi cucerită din şaua calului, dar nu poate fi cârmuită tot de-acolo.

Lui Josseran i se părea că hanul cugeta cu voce tare şi rămase tăcut.

— Tătarul mongol e cel mai bun din lume la luptă, dar avem multe de învăţat de la chinezi în arta guvernării. Qaidu şi Ariq Böke nu înţeleg acest lucru. Este nevoie de un înţelept pentru a uni lumea cathaylor şi poporul Cerului Albastru.

Din felul cum vorbea Khubilai, lui Josseran îi era limpede la care înţelept se gândea.

Elefantul lor îşi ridică trompa enormă spre cer şi trâmbiţă, când un mistreţ se repezi peste drum, din desiş, năpustindu-se în alte hăţişuri. *Howdah*-ul se clătină îngrijorător. De îndată, Khubilai îi dădu un semnal călăreţului care ducea leopardul de vânătoare pe crupa calului. Ofiţerul desfăcu lanţul leopardului, iar fiara se repezi imediat după mistreţ, cu capul săltându-i prin ierburile înalte şi şira spinării sinuoase alungindu-se la fiecare salt. Mistreţul grohăi, începând să se răsucească şi să se repeadă încoace şi-ncolo, în încercări disperate de a scăpa, dar leopardul se apropia neînduplecat şi îl doborî. Împăratul mormăi mulţumit.

— Doriţi o alianţă contra sarazinilor acelora, cum îi numiţi voi, spuse el, deodată.

— Sunt duşmanii noştri ca şi ai voştri, Stăpâne.

— Am hotărât să aprob această alianţă. Când oştirile noastre vor fi câştigat victoria, vă vom lăsa să vă păstraţi regatele de pe coastă, împreună cu acel oraş al Ierusalimului despre care mi-ai vorbit. În schimb, Papa al vostru trebuie să-mi trimită o sută din cei mai învăţaţi sfetnici ai lui, pentru a mă ajuta la administrarea împărăţiei mele.

Era răspunsul pe care îl sperase, dar totuşi Josseran fu surprins de această ofertă neaşteptată. Ştia că o asemenea alianţă era o strategie bună. Khubilai voia să-l elibereze pe fratele său Hülegü din luptele de la apus, cât mai curând posibil, pentru ca acesta să-i poată sprijini revendicarea hanatului. Dar o sută de sfătuitori? Ce-ar fi vrut marele împărat de la o sută de preoţi? El însuşi găsise că unul singur era o povară destul de grea. Însă aceasta nu avea nici o importanţă, Khubilai ştiind că o asemenea condiţie nu se putea pune în aplicare înainte ca alianţa să fie încheiată, iar lupta câştigată.

— Fratele Wilhelm cere de asemenea să i se dea permisiunea de a te boteza în sfânta noastră religie, îndrăzni Josseran.

Khubilai îl studie, cu ochii mici şi reci ca ai leopardului.

— Pe-asta nu ţi-am promis-o.

— Ne-ai făcut o mare bucurie cu părerea Mariei Tale că religia noastră îţi place mai mult ca oricare alta, lăsă Josseran deoparte orice prudenţă. Voia să pună el însuşi la încercare afirmaţiile lui Miao-yen despre duplicitatea tatălui ei.

— Şi noi, mongolii, la fel ca voi, credem că nu există decât un singur zeu, din voia căruia trăim şi murim. Dar, la fel cum Dumnezeu i-a dat mâinii mai multe degete diferite, şi oamenilor le-a dat diferite obiceiuri. Împăratul acceptă acest lucra. Trebuie să înţelegi că Fiul Cerului nu e liber să-şi aleagă religia, aşa cum sunt alţii. Ţi-am spus într-adevăr că vă admir religia mai mult decât pe toate celelalte, dar te-ai înşelat dacă ai crezut că atunci i-aş putea accepta formele şi datinile. Mulţumeşte-te cu ceea ce ai, barbarule. Pentru asta ai venit aici.

Josseran recunoscu ameninţarea din glasul hanului şi nu măi insistă.

Leopardul fusese prins iarăşi de stăpânul său, iar şoimii fură lăsaţi liberi să-şi savureze cina. În timp ce privea păsările smulgând din carnea mistreţului, Josseran simţi o curioasă deznădejde. Izbândise în sarcina pe care i-o dăduse Ordinul, în pofida intervenţiilor călugărului; dar acum, când era gata, nu mai cunoştea decât acelaşi simţământ de ruşine care îl cuprindea ori de câte ori contempla urmările unei bătălii şi simţea mirosul rugurilor de leşuri aprinse.

Îl păcălise pe preot, se folosise de fiica împăratului ca să iscodească şi, la rândul său, fusese tras şi el pe sfoară şi folosit ca un pion. Se întreba dacă avea să se aleagă cu vreun folos din toate astea. Pentru moment, nu ştia decât că marea aventură se sfârşise şi nu voia să se întoarcă la ai lui.

90

Pavilionul fusese clădit deasupra unui lac făcut de mâna omului. I se spunea Palatul Lunii Oglindite şi era construit astfel încât priveliştea răsăritului de lună peste munţi putea fi admirată în cel mai impresionant mod. În seara aceea, o lună în ultimul pătrar lucea la mică înălţime deasupra colinelor, făurind o scară de argint peste lacuri şi eleştee şi scoţând în relief siluetele pagodelor şi ale pâlcurilor de bambuşi pe fundalul cerului.

Şi totuşi, nimic din toate astea nu-i făcea nici o plăcere.

Miao-yen stătea aşezată lângă fereastra cu paravan, având sulimanurile şi bijuteriile în faţa ei, într-o casetă de lemn lăcuit cu roşu. Deasupra mesei de toaletă se afla o oglindă de bronz şlefuit. O luă şi-şi privi imaginea reflectată în lumina lămpilor care ardeau în lampioanele de mătase pictată agăţate sub tavan.

Faţa care o privea din apele oglinzii era a unei prinţese chinezoaice, cu părul pieptănat în stilul din Cathay, cu obrajii pudraţi şi boiţi după obiceiul celor din neamul Chin, obedienţă vie faţă de neamul supus tatălui ei.

Dar în adâncul inimii era tătăroaică, din spiţa Mongolilor Albaştri ai lui Chinggis Han, şi tânjea să călărească.

Privea peste lac, la himera lunii în apă. Simţi un fior pe şira spinării, clarviziunea neclară a unui viitor mai întunecat. Pradă unei furii neaşteptate, îşi luă avânt cu braţul şi azvârli oglinda. Peste un moment, o auzi căzând în lac.

Apoi, în noapte se lăsă din nou tăcerea, mai puţin cântecul ţârâitor al greierilor.

91

Fură introduşi din nou în marea curte a Fiului Cerului, pentru a îngenunchea în faţa tronului de aur şi fildeş, în centrul mulţimii încet-fremătătoare de curteni, generali, şamani şi tanguţi cu robe galbene ca şofranul. Era o ocazie solemnă, înţelese Josseran, iar de astă dată nu aveau să mai schimbe vorbe neoficiale, aşa cum făcuseră în *howdah.* Încă o dată, împăratul urma să vorbească numai prin mijlocirea lui *Phags-pa lama.*

— Barbarii din apus au adus la Fiul Cerului o petiţie de clemenţă şi protecţie, anunţă *Phags-pa.*

Josseran zâmbi amar, întrebându-se ce-ar fi spus Wilhelm dacă auzea tratatul lor caracterizat astfel.

— Ce spune? nu întârzie călugărul să-l întrebe.

— Fraze ceremoniale. Ne pregătesc de plecare.

Phags-pa lama continuă:

— Împăratul doreşte să se ştie că, dacă barbarii vor să trăiască în pace cu noi, vom lupta împotriva sarazinilor împreună, până la hotarele lor, şi le vom lăsa restul pământurilor

de la apus, până vom avea plăcerea de a le cuceri. În schimb, barbarii vor trimite o sută de şamani de-ai lor la curtea noastră, aici în Shang-tu, spre a ne sluji.

Un curtean păşi înainte şi îi întinse lui Josseran un pergament în scrierea uighură, pecetluit cu sigiliul regal.

— Aceasta este o scrisoare pentru regele vostru, Papa, care confirmă esenţa tratatului, urmă *Phags-pa.*

Un alt curtean îi dădu lui Josseran o tăbliţă de aur, care se numea *paizah.* Era o placă turtită, gravată cu şoimi şi leoparzi şi stanţată cu pecetea împăratului.

— Pune-ţi-o la gât şi poart-o cu tine pretutindeni. Această tăbliţă te pune sub protecţia împăratului. Cu ea, vei primi escorte şi ajutoare în întreaga lume, din Regatul de Mijloc până la însăşi marginea lumii, care se află sub porunca Fiului Cerului.

Josseran luă plăcuţa de aur. Era într-adevăr un permis de salv-conduct de la Shang-tu până la Mediterană. Citi, în scrisul uighur care semăna atât de mult cu araba clasică: *„Prin puterea cerului etern! Fie numele Hanului Hanilor sfinţit! Cel ce nu i se pleacă va fi ucis şi trebuie să moară!”*

Mai erau şi alte daruri: un sul din cea mai fină mătase, o acuarelă, un pergament cu caligrafie chinezească, negru pe roşu. Mai primi şi un arc tătăresc.

— Împăratul aduce la cunoştinţă că acestea pecetluiesc tratatul dintre noi, anunţă *Phags-pa lama.* Arcul are menirea de a-i aminti Papei barbar, care este regele creştinilor de pe meleagurile de la apus, că, dacă-şi calcă vreodată cuvântul şi se ridică la luptă împotriva noastră, asemenea arcuri pot lovi de departe şi cu putere.

— Toate astea sunt solemnităţi? şopti Wilhelm.

„Să-i spun că este ratificarea unui tratat secret între Ordinul Templului şi tătari?” e întrebă Josseran. „Că Hülegü este de-acum legat să lupte alături de franci contra sarazinilor? Mai bine nu.”

— Ceea ce ţin în mână e o scrisoare de prietenie pentru Sfântul Părinte de la împărat. Îi urează fericire Papei şi cere o sută de preoţi care să călătorească aici pentru a începe munca de convertire.

— Iar împăratul îngenunchează şi el în faţa lui Dumnezeu?

— Cred că nu, frate Wilhelm.

Dintr-o dată, Wilhelm păru ajuns în pragul lacrimilor.

— Trebuie să-l rogi să se mai gândească! Spune-i că dacă se teme pentru sufletul lui muritor, trebuie să-l îmbrăţişeze pe Domnul Iisus Christos!

— Se pare că a spus tot ce avea de spus în privinţa asta.

Cu capul în piept, Wilhelm slobozi un oftat prelung, tremurător.

— Poftim. Deci, n-am izbândit. Femeia a avut dreptate. E recalcitrant.

— A cerut o sută de preoţi. Cu siguranţă, asta ne dă motive să nădăjduim.

— Dacă regele nu acceptă sfânta noastră religie, oamenii nu vor asculta.

— Fie ce-o fi, noi am făcut aici tot ce se putea.

Josseran porni de-a-ndărătelea spre uşă, fără a se întoarce nici un moment cu spatele la împărat, aşa cum cerea eticheta. De cum ieşiră, Wilhelm căzu iarăşi în genunchi şi începu să se roage pentru intervenţia divină.

Pe sacrele prepuţe ale tuturor sfinţilor! Omul ăla avea să-şi tocească de-a binelea genunchii. Josseran plecă, lăsându-l unde se afla.

92

— Se numeşte Grădina Izvorului Răcoritor.

— E minunată.

Şi aşa era, într-adevăr. Un pârâu murmura într-un mic iaz unde auriii peşti-de-viaţă-lungă înotau încet prin apele întunecate. Pini bătrâni, noduroşi, îşi coborau crengile peste cărare, iar într-o grotă săpată în faţa de piatră a unei cascade ardea tămâie. Prin grădină pluteau miresmele îmbătătoare de iasomie şi orhidee.

În timp ce mergea pe lângă el, Miao-yen învârtea pe umăr o umbrelă de mătase verde, apărându-se de soarele fierbinte al după-amiezei.

— Aşadar, pleci din Shang-tu, spuse ea.

— Vrem să ajungem la Acoperişul Lumii înaintea iernii.

— Deci, nu vor mai fi rugăciuni şi povestiri despre *Gesu.*

Nu putea cu nici un chip să pronunţe cuvântul „Iisus”, aceasta fiind forma prin care se putea apropia cel mai mult de el.

— Nu, domniţă. Şi nici Paternosteruri.

— Îţi voi duce lipsa, creştine. Dar mirosul trupesc al însoţitorului tău nu-mi va lipsi. Cum suporţi să stai lângă el? Când vine aici, până şi raţele înoată spre malul celălalt al lacului.

Până atunci, Josseran n-o întâlnise decât aşezată în pavilion sau pe barja de plăcere. Acum, era frapat de pasul ei straniu, legănat. Motivul deveni vădit fără întârziere. Pe sub rochia lungă, zări o pereche de picioare imposibil de micuţe, încălţate în papuci de mătase. Într-adevăr, erau atât de mici încât îi era greu să păşească omeneşte.

Miao-yen îi observă privirea.

— Îţi plac picioarele mele?

— Naturii i-a plăcut să le facă mici.

— Nu natura a făcut asta, şopti ea.

O privi nedumerit.

— Mi-au fost legate când eram mică de tot. Aşa a poruncit tatăl meu. Cum ţi-am spus, e îndrăgostit de tot ceea ce este chinezesc. Dar, în acest caz, eu sunt cea care trebuie să plătească preţul.

— Sunt legate? Şi te supără?

Îi adresă un surâs de nemărginită durere.

— Cum aş putea răspunde la asta? se opri ea din mers, privindu-l. Când aveam patru ani, mama mea mi-a înfăşurat degetele de la picioare în bandaje strânse, îndoindu-le sub talpă. Apoi, a pus pietre mari pe laba piciorului, ca să zdrobească oasele.

— Sfinte sânge al Domnului! murmură Josseran.

— Şi nu e un lucru care să se facă numai o dată, continuă Miao-yen. Piciorul, desigur, încearcă să se însănătoşească. Aşa că degetele trebuie să fie sfărâmate iar şi iar. Nu pot scoate legăturile. Nici chiar acum.

La asta, nu ştiu ce să mai spună.

— E de negrăit, îngăimă el, într-un târziu.

— Dimpotrivă, i-am auzit pe bărbaţi spunând că e foarte frumos. Chinezii le numesc picioare-crini. Pentru bărbaţii din Cathay, asemenea fineţuri sunt întruchiparea feminităţii. Dar la o adică, poate, ei găsesc că-i frumos să vezi şi un lepros, un ciung sau vreun alt schilod.

Roşi, aplecându-şi faţa.

— Iarăşi am vorbit prea deschis cu tine. Fiindcă o parte din

mine încă mai e mongolă.

Privi cu nostalgie în apele negre.

— Bunica şi străbunica mea erau socotite a fi doamne foarte mari. Amândouă au domnit ca regente ale clanului, în timp ce oamenii aşteptau *khurlitai*-ul. Eu nu voi domni nicăieri vreodată. O fată cu picioare-crini nu e de mai mult folos decât o oloagă.

— Niciodată nu mi te-aş putea închipui altfel decât frumoasă şi înţeleaptă, o asigură el.

Prinţesa înclină capul ca mulţumire pentru compliment, dar nu zâmbi.

— Mama mea a fost o concubină din rodul lui Tara-han, a treia soţie a tatălui meu. Poate că dacă mă năştea Chabi, tatăl meu m-ar fi tratat altfel.

Se opriră pentru un lung răstimp, ascultând murmurul apei. Josseran nu-şi putea alunga din minte imaginea unei fetiţe torturate încontinuu, cu dureri mai presus de orice îndurare, numai de dragul modei, la o toană a tatălui ei.

— Pesemne eşti nerăbdător să te întorci acasă, spuse ea, într-un târziu.

— Sunt nerăbdător să duc vestea tratatului nostru cu împăratul.

— Şi totuşi, pe chip ţi se citeşte o mare tristeţe. Nu vrei să pleci.

— Această călătorie mi-a deschis ochii în repetate rânduri. Am văzut lucruri la care alţi oameni nu pot decât să viseze. Acum mă tem că, la întoarcerea în lumea mea, hotarele ei vor fi prea mici pentru mine.

— Te temi că-ţi vor lega picioarele.

— Da. Da, presupun că asta vreau să spun…

— Şi numai atât te face atât de trist?

Cum i-ar fi putut explica despre Khutelun? se întrebă el. Ştia că, la întoarcerea în Acra, visul ei avea să se şteargă, laolaltă cu amintirile despre Shang-tu şi marele deşert unduitor „Du-te şi nu vei mai ieşi”. În Outremer, n-avea să mai descopere niciodată dacă ea mai era în viaţă sau zăcea îngropată sub nisipurile arzătoare din Taklimakan. În timp ce se afla în Shang-tu, îşi putea imagina că într-o zi ar fi putut s-o mai revadă. În Acra nu putea fi vorba de asemenea iluzii.

— Ştii că drumul la întoarcere va fi mai primejdios decât cel de la sosire? îl întrebă Miao-yen.

— Cum se poate?

— Tatăl meu, împăratul, nu ţi-a spus că a izbucnit războiul civil între el şi fratele său din Qaraqorum?

Josseran clătină din cap. Nu, Khubilai nu-i încredinţase o asemenea informaţie, deşi el o bănuise. Văzuse o uriaşă oaste de soldaţi părăsind oraşul, cu câteva zile în urmă, spre apus. Ştia deja despre conflictul dintre cei doi fraţi şi, după cele pe care i le spusese Khubilai în după-amiaza aceea în *howdah,* presupusese că avea să ducă la război.

— Acum, Ariq Böke îşi spune şi el Han al Hanilor şi are sprijinul Clanului de Aur, urmaşii lui Chinggis Han.

— Arunci, tatăl tău este uzurpatorul.

— Uzurpator? zâmbi fata. Să-ţi spun ceva. Cei mai mulţi dintre ostaşii tatălui meu sunt recruţi, chinezi, sau uighuri sau tanguţi sau burmezi, dar au fost instruiţi în tacticile mongole, de generali mongoli. Pedestraşii sunt înarmaţi cu lănci scurte pentru împuns, care nu se folosesc împotriva oamenilor, ci a cailor. Cândva, mulţimea fără număr a duşmanilor noştri nu însemna nimic în faţa cavaleriei tătăreşti. Acum, însă, graţie tatălui meu, soldaţii chinezi şi uighuri pe care cândva i-au învins atât de uşor sunt adversari pe măsură. Khubilai şi-a pierdut căminul şi legitimitatea, dar în schimb a câştigat un imperiu. Aşa că, acum, Ariq Böke este uzurpatorul. Fiindcă, la fel de sigur ca răsăritul şi apusul soarelui, nu-l va învinge pe tatăl meu pe câmpul de luptă, iar aceea care face un împărat e puterea, nu legitimitatea.

— Şi cu tine cum rămâne? întrebă în şoaptă Josseran.

— Cu mine? şopti şi ea, fără a-i înţelege prea bine întrebarea.

— Tu care mare han crezi că e uzurpatorul?

— Pentru mine nu contează, fiindcă nu sunt nici mongolă, nici chinezoaică. Am sângele lui Chinggis Han, dar picioarele unei prinţese chineze. Nu pot să călăresc, nici măcar să umblu ca o femeie. Tatăl meu m-a sacrificat naţiunii pe care a cucerit-o.

Josseran înţelese în momentul acela de ce îşi ura tatăl şi de ce îi dezvăluise atâtea despre sufletul lui. Simţi o tristeţe de negrăit pentru ea.

— E timpul să-mi iau rămas bun, spuse.

Altceva nu-i mai putea trece prin minte.

— Sper să ne mai întâlnim.

— Nu cred că sunt şanse pentru un asemenea fericit eveniment. Dar îţi doresc pacea lui Dumnezeu.

— Şi eu ţie. Şi o mie de binecuvântări pentru Tatăl-Nostru-Carele-Eşti-În-Ceruri — cum îl poreclise ea pe Wilhelm.

— Domniţă, murmură Josseran, cu o plecăciune.

Şi o lăsă acolo, în Grădina Izvorului Răcoritor, pe prinţesa cu inimă de neam tătar, cu trup de păpuşă şi cu micuţele, cumplitele, frumoasele picioare-crini ale unui copil.

* * *

Porniră la drum în cea de-a doua lună de toamnă, însoţiţi de o sută de oşteni din trupele imperiale. Sartaq conducea avangarda, cu Beţivul şi Furiosul. O luară pe drumul din miazăzi, spre satele şi oraşele populate care se întindeau de-a lungul câmpiilor verzi din Cathay, ducând la primele cărări subţiratice şi prăfuite cu care începea Drumul Mătăsii, spre apus.

PARTEA A ŞASEA
NISIPURILE CÂNTĂTOARE

Deşertul Taklimakan

din ziua Praznicului Adormirii Maicii Domnului până la Praznicul Sfântului Mihail

93

Fusese o vară fără ploi, iar aerul era cufundat într-o ceaţă gălbuie, pâcla ţepoasă de la scaieţii uscaţi plutind prin văzduh, amestecată cu praful fin de loess suflat dinspre stepele de la miazănoapte. Era o lume atât de aurie, încât numai cu mare greutate drumurile se deosebeau de albiile râurilor, decât poate după cele câteva băltoace de lumină pestriţă. Câmpiile fuseseră aşternute cu pietre rotunde din matca râurilor, pentru a împiedica solul să se preschimbe în praf pe care l-ar fi suflat vântul. O întreagă privelişte galbenă ca mierea şi sufocantă.

Pe sub voalul gălbui se zăreau semne ale freneticei munci de vară a agricultorilor; livezile de duzi, îngrijite cu mare băgare de

seamă, unde se hrăneau preţioşii viermi de mătase, căpiţele de fân ca nişte stupi cu vârful răsucit, grânele şi zarzavaturile pentru iarnă puse la uscat pe acoperişuri. Ici şi colo, câţiva fermieri încă mai lucrau cu secerile pe ogoare, având numai câte o legătură peste şalele trupurilor lor bronzate şi vânjoase. Catâri încărcaţi cu panere de răchită pline de ultimele roade se canoneau de-a lungul drumeagurilor fărâmiţate de pe malurile Râului Galben.

Pe măsură ce se îndreptau tot mai departe spre apus, vedeau din ce în ce mai numeroase semne ale activităţii militare; cavalerişti imperiali, în armurile lor cu lamele, recruţi cu armuri uşoare mărşăluind către apus cu lăncile lor scurte pe umeri, escadroane de uighuri şi tanguţi comandate de ofiţeri tătari cu coifuri înaripate. Aici, teama era aproape palpabilă, se vedea întipărită pe chipurile fermierilor şi ale ţăranilor, pe oriunde treceau. Josseran se gândi din nou la avertismentul lui Miao-yen, cum că se putea să aibă greutăţi până ajungeau la Acoperişul Lumii. Dacă începea războiul, puteau rămâne imobilizaţi în Cathay ani de zile. Şi întâmplându-se una ca asta, tratatul avea să mai însemne ceva atunci când... mai bine zis, dacă... ajungeau la Acra?

* * *

Din partea lui, Wilhelm nu-şi mai făcea griji cu primejdiile prezente sau viitoare. Gândurile sale se întorseseră spre înlăuntru, meditând la propriul eşec. Îl cuprinsese un sentiment de înfrângere şi, la fel ca pâcla de praf din jurul lor, era înecăcios, dens şi de nepătruns. Avusese la îndemână ambiţia sa de-o viaţă, cea mai mare ocazie de a-şi sluji Dumnezeul şi Biserica, însăşi soarta pe care şi-o impusese; şi îi fusese smulsă. Crezuse a fi câştigat un Rege pentru Christos, şi când colo fusese tras pe sfoară.

O sută de preoţi. Poate că pe Sfântul Părinte avea să-l consoleze ideea, dar lui Wilhelm nu-i plăcea deloc. Ceea ce-şi dorise pentru sine nu era cu nimic mai prejos de o misiune apostolică, o convertire de proporţii pauline, aducând la sânul lui Dumnezeu toate sufletele din Răsărit. Şi în schimb, avea să se înapoieze cu mormăieli şi făgăduinţe. Aceasta fusese ocazia lui de a găsi gloria în numele lui Dumnezeu, iar zădărnicirea viselor

sale îl făcuse să se dispreţuiască nu numai pe sine însuşi, ci şi pe toţi ceilalţi. De ce erau oamenii atât de proşti încât nu puteau să vadă adevărul când îl aveau în faţa lor, când însuşi Christos îşi făcea apariţia?

Şi, dincolo de toate, o umbră neagră mişcându-se ca o fiară în codru, cunoaşterea propriei pofte şi ruşini. Îşi slobozise sămânţa ca un satâr, cu gânduri la regina păgână zvârcolindu-i-se în închipuire. Putea ascunde aceste lucruri de oameni, dar lui Dumnezeu nu I le-ar fi putut ascunde nimeni.

Înţelesese faptul că dăduse greş fiindcă Dumnezeu îi cercetase inima şi îl găsise nevrednic.

Călătorea în tăcere, rareori rostindu-i vreo vorbă lui Josseran, cu capişonul tras peste faţă, singur în amarul lui şi nici temător, nici plin de speranţe, cum fusese când cutreierase aceleaşi drumuri, cu două luni în urmă.

* * *

Prapore de rugăciune fluturând în vânt, dangătul sonor al unui gong, un zid de ocru înroşit de soarele la amurg, o poartă de lemn bătută în ghinduri grele. Josseran îl urmă pe Wilhelm în curtea lamaseriei, privind în jur. Pe toate cele patru laturi, deasupra lor, se vedeau galerii cioplite din lemn vechi, înnegrit de vreme. Două cămile stăteau priponite cu frânghiile în colţ, lângă crengile răsucite ale unui pomegranat.

Rătăciră prin mănăstirea însufleţită de fresce vii, în culori verzi, stacojii şi ultramarine, unde diavoli rânjiţi îi sfârtecau pe nefericiţi în cine ştie ce iad păgân. Wilhelm scoase un strigăt de spaimă. Într-o uşă stătea, cu colţii dezveliţi, un urs.

— E doar o statuie, bombăni Josseran, cu glasul răguşit şi inima bătându-i în piept de spaimă.

Dar nu era o statuie. Văzură că era un urs cu piele şi blană, păstrat aidoma, deşi în locul unde avusese odinioară ochii negri şi sălbatici nu mai rămăseseră decât două găuri negre. Coastele îi erau unsuroase de aplicarea untului ritual.

Găsiră un alt coridor, cu mirosul de mosc al tămâii. Un şir de *bonz*-i, cu creştetele rase lucind în văpaia opaiţelor cu seu, stăteau cu toţii chirciţi în poziţia lor cu picioarele încrucişate, pe jos. Cântarea lor îndurerată răsuna cu ecouri printre coloanele roşii şi pereţii negri.

Wilhelm îi privi, cu chipul palid şi lipsit de expresie. Fără veste, căzu în genunchi.

Josseran fu surprins. Se lăsă pe vine lângă el:

— Wilhelm?

Călugărul clipi din ochii în care îi sclipea o lumină stranie, ca o părere de nebunie.

— M-a potopit ruşinea, Josseran. Oamenii aceştia îşi iubesc religia mai mult decât o iubim noi pe a noastră.

Josseran nu spuse nimic, uimit să audă o asemenea declaraţie din partea unui călugăr dominican.

— Ei nu-şi vând slujbele pentru bani. Nu se îmbuibă ca episcopii, nu preacurvesc ca preoţii, nici nu fac politichie ca prelaţii din Roma. Îl iubesc pe Borcan al lor la fel de mult cât îl iubim noi pe Domnul nostru Christos. Nu au credinţă, şi totuşi trăiesc o viaţă sfântă.

— Dacă nu au mântuirea lui Christos, la ce le mai foloseşte toată sfinţenia lor? întrebă Josseran, repetând litania care-i stătuse ca un ghimpe în conştiinţă încă din copilărie.

Dar Wilhelm nu-i răspunse. În schimb, îi ceru:

— Roagă-te cu mine, templierule.

Aşa că Josseran se rugă cu el, nu din pietate, ci fiindcă îi era milă de călugăr în acel moment, fiindcă imaginea lui Wilhelm atât de tulburat îl şi enerva. Aşa că-şi împreună mâinile şi le ridică spre un Dumnezeu care nu locuia în acele ceruri albastre şi fără nori, şi împreună rostiră zece paternosteruri pentru cei vii şi încă cinci pentru răposaţi. În cele din urmă, mai spuse un paternoster şi pentru sine însuşi, spre a-şi găsi o cale înapoi spre cei vii, dintre cei uitaţi şi pierduţi.

94

Valea Fergana

În stepe, ierburile ardeau deja spre galben, iar pe Acoperişul Lumii, scurta vară era aproape pe sfârşite. Trifoiul roşu şi macii păleau, pe când ciobanii se pregăteau să revină în văile adăpostite dinspre şesuri, lăsând din nou munţii în seama lupilor, a leoparzilor de zăpadă şi a pajurelor.

* * *

Ospăţul de nuntă încă mai era în curs de desfăşurare, când Khutelun intră în tabără.

Mireasa era mai tânără decât ea, o fată cu faţa lată şi obrajii bronzaţi, având trăsăturile parcă dăltuite în piatră, pe când bărbaţii şi femeile din clan, de jur împrejurul ei, râdeau, strigau şi beau. Podoaba capului, din monede de bronz, oglindea licărirea a o mie de făclii. Stătea aşezată lângă mire, în pavilionul de mătase, în vreme ce cazanele cu oaie bolboroseau şi abureau, iar oamenii strângeau în mâini ulcioare mari cu *koumiss* care se revărsau pe covoarele bogate şi peste trupurile căzute ale altora ce zăceau deja în nesimţire pe jos, toropiţi de-atâta băutură.

Se părea că, în vreme ce ea fusese la Qaraqorum, Qaidu îşi luase încă o nevastă. Era fiica unei căpetenii de la apus de Lacul Balkash, iar cununia îi întărise şi mai mult puterea la hotarele apusene ale împărăţiei Haghanului. Asemenea lui Hülegü în apus şi lui Batu în miazănoapte, tatăl ei se baza pe propriile forţe pentru protecţie, acum când Möngke nu mai era.

Când intră în marea yurtă, îl văzu prăvălit pe tronul de abanos, lângă noua sa nevastă, aspru la chip şi melancolic, în mijlocul petrecerii din jur. Văzând-o, o părere de zâmbet apăru doar un moment sub barba lui deasă şi căruntă, mai mult neîngăduindu-şi.

Se ridică de pe tron şi ieşi val-vârtej din cort, cu garda de corp după el. Khutelun îl urmă afară. Simţea gheaţă în burtă şi un pietroi în gâtlej. Acum trebuia să-i spună cum dăduse greş.

— Khutelun, spuse Qaidu. Fiica mea.

Fata îngenunche să-i primească binecuvântarea, în lumina de la torţele soldaţilor.

— Tată.

Un vânt răcoros al podişurilor biciuia mătasea cortului.

— Mă bucur să văd că te-ai întors cu bine.

— O mie de felicitări pentru această zi fericită.

— E politică, fiica mea, înţelege asta. Cum a fost călătoria?

Khutelun şovăi.

— M-am arătat nedemnă de tine, mare han, spuse, înecându-se cu cuvintele.

— Nedemnă de mine, în ce fel?

— Am îngăduit să fim ambuscaţi de ostaşii lui Khubilai. Am

pierdut şaisprezece oameni de-ai noştri. Ambasadorii barbari au fost răpiţi.

Asta era, i-o spusese, fără învelişul unei cuvântări dibace care nu i-ar fi împuţinat cu nimic grozăvia eşecului..

Qaidu mormăi. Un timp, nu spuse nimic.

— Am aflat.

Desigur. Ştirea trebuia să fi ajuns la el cu *yam*-ul din Qaraqorum. Avea propriile iscoade la curte, ca orice han cât de cât cu influenţă şi vrednicie.

— Vina nu a fost a ta, zise el, cu hotărâre. De-atunci încoace, Khubilai a pus stăpânire pe toate drumurile de la răsărit de Besh Balik. Dacă-ţi vâri mâna într-un cuib de viespi, nu e de mirare că ţi-e înţepată. Ar fi trebuit să te trimit pe calea din miazănoapte, pe după Lacul Balkash.

— Am făcut şaisprezece văduve.

— Nu tu le-ai făcut. Khubilai a văduvit femeile. Şi în curând va văduvi mult mai multe.

O apucă aspru de umăr, ridicând-o în picioare.

— L-ai văzut pe Ariq Böke?

— I-am transmis jurământul tău de supunere. Voia să ştie dacă vei trimite oştiri ca să-l ajute împotriva lui Khubilai.

— Şi la asta ce-ai avut de spus?

— Am spus că nu pot cunoaşte gândurile tatălui meu. Cum altminteri i-aş fi putut răspunde?

Qaidu zâmbi:

— Iscusit răspuns. Căci nu-l pot ajuta. Nu îndrăznesc să mă las aici fără apărare. Mai ales acum.

Din aceste cuvinte, Khutelun înţelese că se mai întâmplase ceva în lipsa ei. În pavilion se auzeau strigătele dansatorilor şi cântecele groase ale oamenilor beţi.

— Şi eu am ştiri. Organa a fost ucisă. La Buhara e un nou *il-han.* Ariq Böke i-a dat hanatul lui Aleghu. Aşa era politic să facă, pentru că Aleghu este un han puternic, dar eu, unul, nu am încredere în el.

— S-a angajat să-l sprijine pe Ariq Böke.

— Oamenii fac ce le slujeşte mai bine scopurile de moment. Anotimpurile se schimbă, iar oamenii, de asemenea.

Făcliile soldaţilor sfârâiră într-o rafală de vânt.

— Ce-i cu Berke şi Hülegü?

— Acum îşi văd de propriile pământuri şi de dinastiile lor, cum

trebuie să vedem şi noi de ale noastre. Cred de-acum că Möngke a fost ultimul dintre marii Haghani. Încă o dată, tătărimea noastră nu mai este o împărăţie, ci o adunătură de potrivnici.

Întinse mâna dreaptă şi i-o puse pe creştet.

— N-ai fost nevrednică de mine. Ba chiar mi se bucură inima că te văd înapoi nevătămată. Acum, vino înăuntru şi desfată-te la petrecerea de nuntă.

Khutelun îl urmă în marele pavilion. Îl văzu pe Gerel prăbuşit pe covoare, unde zăcea şi Tekudai. Înapoierea ei nu ieşise atât de prost pe cât se temuse, mai mult, Qaidu îi înlăturase ruşinea şi eşecul ca şi cum ar fi fost o nimica toată. Şi totuşi, descoperi că nu se putea bucura de ospăţ. Observase expresia împietrită cu care tatăl ei îşi contempla noua mireasă. La drept vorbind, nici nu era o căsătorie, ci o alianţă pentru pregătirea războiului.

95

Deşertul Taklimakan, la apus de Tangut

Îşi schimbaseră caii pentru cămile, în fortul de la Poarta de Jad, şi se avântaseră iarăşi în Taklimakan. Pe măsură ce se aventurau tot mai adânc în *gebi,* nu mai vedeau nici o vietate, nici un uliu, şopârlă sau gâză. Nu se zăreau copaci, nici mărăcini, numai leghe după leghe de pustietate pârjolită de arşiţă. În unele momente, deşertul consta din pietriş strâns compact, iar cămilele înaintau bine; alteori, era ca o zgură subţire cu crusta sfărâmicioasă, ce se surpa sub copitele cămilelor, făcând din fiecare pas o hurducătură chinuitoare pentru om şi animal.

Peste tot vedeau oasele albite de soare ale cailor şi cămilelor, iar o dată scheletul schimonosit al unui măgar, mumificat de dogoare, încă acoperit în parte cu piele şi blană. Mirajele licăreau în caniculă, duhuri de lacuri şi râuri vălurindu-se peste întinderea de şisturi cenuşii.

„Soarele ne biciuieşte”, medita Josseran. „E cu putinţă să urăşti soarele? Fierbinţeala zumzăie pe pietre, orbindu-ne, şi ne pârleşte spinările astfel că ne zvârcolim sub ea ca sub un flagel.” Erau zile când Josseran şi-ar fi dorit să nu mai vadă soarele niciodată.

96

Încărcau cămilele chiar înainte de căderea întunericului, sub un cer fără boare de vânt şi o boltă de stele reci. Începuseră să călătorească noaptea, pentru a evita para cumplită a zilei. Din nou ajunseseră la uriaşele dune de nisip din Taklimakan. Când răsărea, luna înfrumuseţa pustiul, căci nisipurile păreau să se unduiască asemenea unor mătăsuri fine întinse pe o masă netedă.

Caravana porni, la lumina lunii care prefăcea nisipurile în argint şi cufunda povârnişurile dunelor într-o întunecime de nepătruns. Umbrele cămilelor se desenau monstruoase pe nisipul vălurit, până şi mănunchiurile rare de tamarisc dobândeau forme înfricoşătoare, asemenea dihăniilor despre care vorbise Wilhelm la începutul călătoriei.

Tăcerea mormântală a deşertului le aşternea un linţoliu peste suflete şi vorbe, singurul sunet fiind scârţâitul legăturilor şi lipăitul molatec al copitelor pe nisip. Nu se zărea nici un semn de reper pentru a marca trecerea nopţii, iar, când luna apunea peste pustiu, urmau o singură stea luminoasă, spre apus. Înaintau toată noaptea şi, la vremea când pata vineţie a zorilor se ivea pe un orizont golaş, cămilele tuşeau de oboseală şi trebuia să fie trase de funii cu forţa.

Îşi continuau mersul poticnit chiar şi după ce răsărea soarele pe cer, oprindu-se numai când se încălzea prea tare ca să meargă mai departe. Atunci, se prăvăleau la umbra cămilelor, încercând să doarmă în arşiţa de cuptor a zilei, fără să se poată odihni, foindu-se în vântul răscopt. Se trezeau chiar înaintea înserării, cu gâtlejurile scorojite şi trupurile învelite în straturi fine de nisip suflat de vânt. Aveau timp doar pentru puţin ceai amar şi carne râncedă, după care încărcau cămilele şi-şi reluau nesfârşita drumeţie.

* * *

Primele ceasuri de după ivirea zorilor erau cele mai grele. Zdrobiţi de osteneală, cu minţile şi spiritele secătuite de necontenitele greutăţi şi monotonia drumului, adesea erau siliţi să descalece pentru a-şi trage cămilele revoltate pe ultimele

câteva mile.

Într-o dimineaţă, cu deşertul încă negru şi cufundat într-un frig amarnic, Josseran mergea pe lângă cămilă, cu capul aplecat în vântul sâcâitor. Se gândea, ca întotdeauna, la Khutelun. Erau momente când se încredinţa că nu putea fi decât moartă, iar alteori, ca acum de pildă, îşi închipuia că avea să apară în zare, pe iapa ei albă tătărească, lăsând să-i fluture în vânt pe urme mătasea purpurie a eşarfei.

Îşi ridică privirea, surprins, căci în acelaşi moment auzi zgomot de călăreţi şi copite în galop, ajungând la ei de după următorul şir de dune.

— Ce-i asta? strigă Wilhelm, în urma lui.

Se opriră cu toţii. Josseran îşi aminti când auzise ultima oară acelaşi ropot, lângă lacul în formă de semilună.

— Sunt spiritele nisipului, îi spuse el lui Wilhelm. Vor să ne ademenească în deşert.

— Ce spirite ale nisipului?

— Morţii din pustiu.

Wilhelm îşi făcu semnul crucii. Ştia că trebuia să fie fără îndoială lucrarea diavolului, căci momeala avea putere, îl stăpânea imboldul de a o urma. De a sfârşi cu izbeliştea chiar în acel moment. Întunericul îi ascunse lacrimile ce-i şiroiau pe obraji. „Sunt slab”, începu el să-şi spună, iar şi iar. „Slab.”

Josseran ascultă din nou. Tropăitul se stinsese, peste nisipuri revenise tăcerea.

Caravana îşi continuă singuratica traversare a deşertului. Dar, din timp în timp, Wilhelm se oprea să asculte ţipetele spiritelor părăsite şi i se părea că le auzea strigându-i numele.

* * *

Întinderi nesfârşite de sare netedă, pâcla arşiţei unduindu-se peste suprafaţa cenuşie şi plată, nici o urmă pe toată pustietatea pârjolită, drumul înainte însemnat în schimb de repere străvechi, fărâmiţate. Se zăreau câteva moviliţe netrebnice, pe care vântul le adunase la rădăcina mănunchiurilor slăbănoage de tamarisc brun.

Dincolo de ele se afla altă întindere nemărginită de dune.

Vântul urla peste nisip, azvârlindu-le ţărâna în feţe. Din şaua cămilei, lui Wilhelm îi era peste putinţă să vadă până în capul

şirului, prin ceaţa gălbuie. Legănat de oboseală şi de loviturile vântului, îşi ascunse faţa în glugă, lăsându-se în voia vocilor învinuirii de sine ce încă i se mai dondăneau în cap. Nu era conştient decât de urletul nesfârşit al vântului şi de pasul hurducat al cămilei.

La un moment dat, în timpul dimineţii, vântul se opri, iar Wilhelm cuteză să-şi ridice gluga de pe faţă, nădăjduind să vadă o schimbare cât de cât în monotonia orizontului.

Şi atunci descoperi că era singur.

* * *

Nu avea de unde şti când se rupsese şirul, dacă de câteva minute sau ore. Privea cu groază şi neîncredere la capătul destrămat al frânghiei ce atârna de belciug. Căută urme prin nisipul din jur, însă până şi acelea lăsate de propria cămilă erau acoperite cu repeziciune de vânt. Dunele se întindeau în toate direcţiile, ca valurile în marşul lor peste ocean.

Auzi un bolborosit, o voce care vorbea prea repede şi prea tare, cu cuvinte neînţelese. Se uită disperat în jur, crezând că mai era cineva în spatele lui, şi abia atunci îşi dădu seama că sunetele ieşeau chiar din gâtul său.

97

Valea Fergana

Un vânt tăios dinspre miazănoapte alunga norii ca nişte cozi de iepe peste cer, înaintea navalei unui nor de furtună plumburiu şi a unei averse de ploaie rece ca gheaţa care înţepa obrajii. Scurta vară luase sfârşit şi sosise timpul să mâne turmele înapoi la nutreţul de iarnă, în stepă.

Oile erau răspândite prin toată valea. Khutelun le privea din şaua iepei sale albe. Erau mii şi mii, clătinându-se ca gâştele, cu crupele şi cozile dolofane după păscutul hrănitor de pe pajiştile de la înălţime.

Tekudai călărea în urma sa. Vorbiseră puţin de la întoarcerea ei din Qaraqorum, dar în tăcerea tânărului se simţea duşmănia. Fără îndoială, socotea că sarcina de a-i escorta pe ambasadorii

barbari ar fi trebuit să-i revină lui, dar acum, că fapta era săvârşită, se bucura de nereuşita surorii sale.

— Mă încred că nu găseşti aceste sărmane văi prea frumoase după înaltele curţi din Qaraqorum.

Când Khutelun nu-i răspunse, fratele ei continuă:

— Deşi e mare păcat că n-ai reuşit să-i duci pe barbari la Haghan. Aşa cum ţi-a poruncit tatăl nostru.

Fata strânse din fălci, fără să spună nici acum nimic.

— Deşi se zice că a fost mai bine aşa şi nu era prea târziu ca barbarul să fie răpit.

— Cine zice? şuieră ea.

Tekudai zâmbi:

— Armăsăroaica de soră-mea tot iapă e, la urma urmei.

O lua în râs. Khutelun îi întoarse spatele. Nu voia să-i dea satisfacţie.

— Se zice că te-a încălecat de trei ori.

Se răsuci în şa şi deodată în pumn îi apăru jungherul. Tekudai îi rânjea, ridicând bărbia pentru a-şi dezvălui carnea moale a beregăţii. Un gest zadarnic, pe potriva sfidării lui deşarte. Ştiau amândoi că n-avea să lovească.

Khutelun simţea sângele pulsându-i în venele de la tâmple.

— Cine a spus asta despre mine? scrâşni.

În ochii lui se zări o licărire, dar nu spuse nimic. Vârî cuţitul la loc în teacă, ştiind ce nesocotită fusese.

— E o minciună, îi mai zise ea.

Şi, înfigându-şi călcâiele în coastele calului, se îndepărtă la galop. Dar continuă să audă hohotele triumfătoare ale fratelui său răsunându-i în urechi, cu ecourile reverberate din pereţii înalţi ai văii.

* * *

Deşertul Taklimakan

Wilhelm sări jos din spinarea cămilei şi se trânti în genunchi. Nisipul ardea ca focul.

— Rogu-Te, o, Doamne… sfinte Doamne Iisuse, apără-mă!… Scapă-mă!

Saliva nepreţuită i se prelingea pe bărbie. Urlă, aruncând mâini întregi de nisip în aer, aproape fără a-şi da seama ce

făcea, cu trupul şi minţile pradă groazei.

Atunci auzi ropotul găunos de copite şi ştiu că Dumnezeu îi răspunsese. Scoase un strigăt de mulţumire spre cerul arzător şi se împletici din nou pe picioare, pentru a o lua la fugă poticnit în susul unei vâlcele de nisip alunecos, spre caravana care se întorcea. Când ajunse pe culmea afânată, strigă numele lui Josseran şi împiedicându-se căzu de-a dura pe panta din partea cealaltă.

Numai pustietate.

Şi totuşi, încă mai auzea galopul, de după următoarea dună. Coborî în fugă nisipul moale, căzând şi rostogolindu-se, după care, în patru labe, urcă versantul spre creasta cealaltă, cu muşchii crispaţi şi cuprinşi de durere. Inima îi bubuia în coaste, dându-i impresia că avea să-i plesnească.

— Nu!... Te rog... Milostive Doamne, ascultă-mă... robul Tău, în ceasul acesta... Aşteaptă-mă! Josseran!... Slavă Ţie... Mântuitorul meu... Eu sunt, Wilhelm! Stai!

Se căţără pe culmea movilei, aşteptându-se să vadă sub el caravana, dar nu găsi decât un loc gol. Privi în jur, zăpăcit. Acum deşertul era tăcut, mai puţin foşnetul vântului. Prea târziu, îşi aminti ce-i spusese Josseran despre spiritele nisipului şi ştiu că diavolii care trăiau în pustiul acela blestemat îl înşelaseră.

Linişte. Şerpi de nisip se târau fâşâind pe creasta dunei.

Alergă orbeşte înapoi în jos, nisipul afânat răpindu-i tăria din picioare, şi în cele din urmă se prăbuşi frânt de oboseală, bâiguind în gol. Când în sfârşit îşi veni în fire, ştiu că trebuia să găsească din nou cămila. Cămila cu burduful de apă. Se ridică, scâncind de cârceii dureroşi din muşchii coapselor şi ai pulpelor.

Începu să umble în cerc, împleticit, cu ochii strânşi contra văpăii orbitoare a deşertului. Îşi căuta urmele, dar vântul le acoperise deja şi-şi dădu seama că se rătăcise cu desăvârşire. Oprindu-se în mijlocul acelei pustietăţi goale şi nemărginite, ridică privirea spre cer şi urlă.

Întotdeauna se aşteptase ca, în clipa morţii, să găsească un simţământ de pace, poate chiar de avânt. Dar, în schimb, nu simţea decât o spaimă rece şi cumplită şi izbucni în plâns. În timp ce soarele se înălţa tot mai sus peste Taklimakan, călugărul se ghemui în sutană şi prinse a suspina ca un copil, repetând numele lui Christos la nesfârşit, dar Dumnezeul lui nu voia să vină.

Unul câte unul, sosiră grifonii, zburând în cerc pe deasupra micii vietăţi chircite în inima acelei întinse şi cumplite singurătăţi.

98

Soarele, ca un ban uriaş de cupru coborând pe cer, păru să plutească un moment dincolo de voalul său de praf, înainte de a luneca fără tragere de inimă sub zarea netedă. O clipă de amurg ca bronzul, înainte ca noaptea în deşert să se lase brusc, cu frigul ei de moarte. Josseran se înfofoli cu mantaua, pe când vântul gemea şi urla în jurul lui ca un cor de iele capii.

Stăteau aşezaţi în jurul unui foc nevolnic de argol, cele câteva balegi sărăcăcioase pe care tătarii le adunaseră în timpul mersului de dimineaţă. Cămilele tuşeau în întuneric.

— Nu putem face nimic, spuse Sartaq.

Josseran privea drept în foc. „Asta am vrut, şi nu am cutezat s-o nădăjduiesc”, îşi zise el. „Călugărul s-a pierdut. Acum, nu voi mai avea de făcut faţă învinuirilor lui, când ne întoarcem la Acra. Nu va mai fi nimeni care să mă numească eretic şi blasfemiator. Am asupra mea un tratat încheiat cu tătarii şi gloria va fi numai a mea.”

Dar nu se putea îndura să-l părăsească. Era datoria lui, de cavaler templier şi de creştin, să se întoarcă în căutarea clericului. Blestematul ăla de călugăr încă mai putea fi viu, undeva pe întinderea sălbatică. N-ar fi murit imediat. Se cutremură la gândul unui sfârşit atât de îndelungat, în singurătate.

— Trebuie să ne întoarcem după el.

Sartaq pufni cu dispreţ.

— Când pe un om îl înghite deşertul Taklimakan, pustiul nu-l mai dă niciodată înapoi. E ca şi cum l-ai căuta în burta ursului. Numai oasele le mai găseşti.

— Trebuie să mergem înapoi, repetă Josseran.

Furiosul scuipă în nisip.

— Barbarul e smintit.

— Refuz să merg mai departe. Trebuie să ne înapoiem şi să-l căutăm.

— Nu e om care să poată rezista mai mult de-o zi fără apă, în

deşertul ăsta, îi aminti Sartaq. Nici chiar un călător călit nu poate trăi singur aici. Iar tovarăşul tău habar n-are de Taklimakan. Pun prinsoare că de-acum s-a şi abătut de lângă cămilă.

Josseran ştia că avea dreptate. N-ar fi avut nici un rost s-o ia înapoi şi, în plus, nu-i datora nimic lui Wilhelm. Îl dispreţuia, aşa cum îi dispreţuia pe toţi bisericoşii. Şi totuşi, dacă el însuşi s-ar fi pierdut în sălbăticia aceea cumplită, ar fi sperat să fie cineva care să-i arate un dram de milă.

— Îl voi căuta mâine, singur, dacă n-am încotro. Trebuie să vă hotărâţi singuri ce faceţi. Dar vă va învrednici oare Fiul Cerului cu favoarea lui, când va afla că i-aţi pierdut pe *amândoi* ambasadorii?

Furiosul scuipă din nou, începând cu strigăte şi sudălmi până când Sartaq îi ordonă să tacă. Beţivul, fără alinarea laptelui tare de iapă, ghemuit lângă foc, începu să gângurească încetişor spre jăraticul care se stingea, în vreme ce luna se înălţa deasupra deşertului.

Era jelania tătarilor pentru morţi.

* * *

Wilhelm se trezi sub razele lunii. Era aceeaşi lună pe care o cunoscuse toată viaţa, dar în noaptea aceasta i se părea străină şi cumplită. Se gândi la alţi creştini ca el care priveau acelaşi cer, la adăpost în castelele şi palatele lor din Outremer, Roma sau Augsburg. Numai atât îl mai lega de lumea oamenilor civilizaţi.

Pe măsură ce conştiinţa îi revenea, spaima nenorocirii sale îl lovi ca un ciocan şi începu din nou să plângă. Jinduia atât de mult după propria viaţă, încât gemea cu glas tare. Mângâierea cerurilor nu însemna nimic pentru el în acele momente, absolut nimic.

Vântul se oprise, iar vastul ocean al deşertului era calm, cu dunele uriaşe vălurindu-se spre miazăzi, unduitoare ca mătasea în lumina ultimului pătrar de lună.

Atunci le văzu, o grămadă de cărămizi din chirpici fărâmiţate, poate rămăşiţele unui turn minat, reliefate puternic de lucirea fosforescentă a lunii. Le privi mult timp, fără să înţeleagă. În cele din urmă, se ridică poticnit pe picioare, pentru a se târî spre ele. Se aruncă între ruine ca şi cum ar fi fost o baltă cu apă rece.

Doar o îngrămădire de pietre de temelie, făcând parte

probabil dintr-o fortăreaţă ce se înălţase în acel loc cu multe veacuri în urmă, înainte ca nisipurile s-o ceară înapoi, în numele deşertului. Zgârie ţărâna cu degetele, scobind o mică adâncitură la poala zidului minat, în chip de culcuş, şi se ghemui înăuntru. Cumva, acolo se simţea mai în siguranţă, hotarele de piatră adăpostindu-l de golul fără formă şi fără nici un Dumnezeu din jurul lui.

Zăcu astfel multă vreme, dârdâind de frig, în auz numai cu tremurul propriei respiraţii. I se părea asemenea gâfâitului unui animal rănit. Încercă să adoarmă.

Poate că reuşi, căci, când deschise ochii din nou, luna plutea aproape drept deasupra lui, palidă şi tremurătoare. Era plină, lună vânătorească, iar lumina acesteia îl atrase spre comorile ce zăceau în nisip la picioarele lui. Le văzu sclipind ca sticla.

Se târî în patru labe spre acele obiecte ciudate, dornic de orice distracţie care i-ar fi abătut gândurile dinspre ziua de mâine şi făgăduiala sigură a morţii.

Respiraţia i se opri în gât.

Un rubin, unul uriaş. Îl învârti între degete, privind cum scânteiau razele lunii în toate faţetele tăieturii. Scormonind cu unghiile în nisip, găsi încă unul, şi încă unul. După câteva minute de scurmat, avea pumnii plini de nestemate, iar altele mai erau pe jumătate acoperite de nisip. Răscumpărarea unui rege, îngropată acolo în Taklimakan, aşa cum le spusese cărăuşul cu cămilele.

Izbucni în râs.

Una dintre marile comori ale lumii, lăsată moştenire unui mort. Se răsturnă pe spate, urlând spre marea boltă cerească. Era ultima şi cea mai grozavă glumă a lui Dumnezeu pentru el. Când râsul i se istovi, rămase acolo, cu pieptul palpitându-i, şi-i trecu prin minte că nu avea să moară. Căci, în clipa aceea, avu suprema sa viziune, aşa cum i se întâmplase şi lui Pavel; văzu o mare biserică în Shang-tu, o sută de preoţi însoţindu-l prin deşert spre curtea împăratului Khubilai, pentru a propovădui sfânta religie şi a aduce milioane fără număr sub domnia Sfântului Părinte de la Roma. Dar nu aveau să vină ca nişte sărăntoci, căci urmau să aibă asupra lor banii trebuitori pentru a clădi o sută de biserici. Înţelegea limpede că aceasta era menirea comorii.

Şi atunci ştiu că nu-i era dat să moară.

99

Valea Fergana

Călăreţul apăruse dinspre răsărit, frânt de oboseală, cu degetele învineţite de frig. După frâul şi păturile stacojii ale calului şi după cingătorile groase pe care le purta pe mijloc, Qaidu îl recunoscu numaidecât ca fiind un mesager imperial. De la Khubilai sau de la Ariq Böke?

Omul fu adus dinaintea lui Qaidu, în *ordu*-ul său, şi primi un castron cu oaie fiartă şi puţin vin de orez fierbinte. După ce-i primi solia, hanul ieşi din cort, cu chipul sever, şi chemă să vină neîntârziat la el fiul cel mare şi fiica sa favorită.

* * *

Qaidu stătea aşezat pe o saltea de covoare mătăsoase, lângă focul de gătit, cu privirea pierdută, aţintită spre munţii ce se vedeau prin intrarea yurtei. Potrivit legii şi tradiţiei, nimeni nu avea voie să-şi înalţe cortul în faţa celui al hanului, iar privirea lui cuprindea întreaga panoramă a zării de la miazăzi, piscurile albe şi trecătorile înalte care duceau spre Buhara şi spre hanatul Chaghadai.

Tekudai şi Khutelun fură întâmpinaţi de soţia lui Qaidu din cel de-al doilea *ordu* şi-şi ocupară locurile cuvenite, de o parte şi de cealaltă a oalei de gătit din tuci. Fură aduse castroane cu *koumiss* cald.

— Am prins de veste, spuse Qaidu, că Khubilai a luat în stăpânire drumurile mătăsii pe toată distanţa de la Tangut până la Besh Balik. Vărul meu, Khadan, i-a jurat sprijinul şi, cu ajutorul lui, a tăiat calea de aprovizionare a lui Ariq Böke spre miazăzi şi răsărit.

— Toţi Mongolii Albaştri s-au ridicat împotriva lui, răspunse Tekudai. Nu e decât o oprelişte trecătoare.

Qaidu îi aruncă o privire nervoasă.

— Khubilai are de-acum prea mulţi prieteni printre uighuri şi tanguţi. S-ar putea ca tot clanul Mongolilor Albaştri să nu mai fie de ajuns.

Tekudai îl privi lung. Părea surprins de această concluzie.

— Împărăţia lui Chinggis Han nu mai există, urmă Qaidu, aşa cum am profeţit eu. Hülegü şi Batu, chiar şi Aleghu au acum propriile regate. Ţara pentru care se luptă fraţii este Cathay.

— Aşadar, mesagerul era de la Khubilai? întrebă Khutelun.

Qaidu dădu din cap.

— Dorinţa inimii lui e să-i luminez ochii cu prezenţa mea în Shang-tu, la vara viitoare.

— Ai să te duci?

Hanul clătină din cap:

— Nu-mi voi îndoi genunchiul în faţa lui Khubilai.

— Atunci, ne vom lupta cu ei? întrebă însufleţit Tekudai. Ne alăturăm lui Ariq Böke?

— Cu acest Aleghu instalat în Buhara? Dacă ai doi duşmani, te lupţi cu unul întorcându-i spatele celuilalt, când ştii că are un cuţit în mână? Şi chiar dacă n-ar fi acest Aleghu, e cazul să alegem lupta alături de o oştire care s-ar putea să piară de foame? Sufletul meu e cu Ariq Böke, dar totuşi trebuie să chibzuim ce ni se va întâmpla dacă se vădeşte Khubilai a fi cel mai puternic.

Tekudai tăcu. Era limpede că această posibilitate nu-i trecuse prin minte.

— Înaintea lui Chinggis Han, oamenii trăiau pe aceste stepe fără nici un palat la Qaraqorum şi fără Han al Hanilor care să şadă în el. Aşa au vieţuit tătarii de când e lumea lume. Dacă acum trebuie să ne întoarcem la acele vremuri, nu e o catastrofă, ci numai o toană a vieţii. Hotărârea mea este luată. Nu ne vom răscula, dar nici nu vom merge pe mâna acestor seniori puternici. Vom ţine drumurile caravanelor deschise, însă toţi cei ce vor dori să străbată Acoperişul Lumii va trebui ca de-acum încolo să-i plătească tribut lui Qaidu. De azi începând, facă bine Khubilai să ţină minte că, măcar în Valea Fergana, hanul hanilor este Qaidu!

100

Deşertul Taklimakan

Şirul de cămile şi cai şerpuia peste dune. Sartaq mergea în

frunte, pe jos, ducându-şi cămila de funie. Josseran îl urma. Păreau să meargă la nesfârşit printr-un cuptor de făurărie, într-o arşiţă de neîndurat, unde până şi aerul însuşi pârjolea plămânii.

Singurele sunete erau dangătul scăzut al tălăngilor de la gâtul cămilelor şi scârţâitul şeilor de lemn.

Pe la jumătatea zilei, poposiră să se odihnească. Nimeni nu vorbea, însă Josseran simţea furia tătarilor. Lucru uşor de prevăzut, cel ce izbucni primul fu însuşi Furiosul. Aruncă în nisip un burduf de piele gol.

— N-o să-l găsim! strigă el la Sartaq. Barbarul e nebun!

Sartaq privi spre Josseran.

— N-am să-l abandonez, răspunse acesta.

Întorcând iarăşi capul spre Furios, Sartaq ridică din umeri.

Josseran se duse la cămila lui şi o trase de belciug, smucind-o din nou în picioare. În ciuda mugetelor ei de revoltă, îşi reluă drumul căznit. Tătarii nu aveau încotro decât să-l urmeze.

Şi astfel, mergeau în şir peste dune, înapoi pe acelaşi drum pe unde veniseră, căutând un înotător singuratic în marele ocean de nisip.

„Orice-aş simţi pentru el”, cugeta Josseran, „aceasta a fost însărcinarea mea, să-l apăr cât pot de bine. Îi datorez o zi, cel puţin. Iar de nu şi altceva, i-o datorez şi conştiinţei mele.”

* * *

Îngerii negri se adunaseră. Roiau în jurul lui, cu cumplitele lor aripi întinse şi ochii mici lacomi, scăpărători. Legiunile Satanei.

Wilhelm îşi săltă capul din nisip.

— Nu! strigă el.

Ridică mâna, aşteptând mântuirea lui Dumnezeu, dar Acesta nu se arăta.

Îngerii cei răi se aventurară mai aproape, gata să-l ia cu ei în iad. Auzea clocotul flăcărilor pentru pedepsirea lui. Dumnezeu nu avea milă de păcătoşi, iar Wilhelm ştia că se dovedise într-adevăr păcătos. Aşa cum spusese Christos, nu numai faptele săvârşite de om în timpul vieţii, ci şi jinduirile inimii lui îl trădau şi-l făceau să fie ceea ce era în ochii lui Dumnezeu. Şi, din cauza păcatelor sale de taină, diavolul lega plumbi pe şfichiurile biciului, iar tăciunii ardeau în foc.

Chiar şi dincolo de Taklimakan, continua să-l aştepte o

veşnicie de suferinţe.

* * *

— Plecaţi de-aici! strigă Wilhelm. Doamne, ai milă!

Grifonii fâlfâiră din aripi de-a-ndărătelea , doar câţiva paşi, însă fără să se descurajeze. Erau cei mai mari vulturi pe care-i văzuse vreodată, fiecare pasăre înaltă cât un piept de om şi cu deschiderea aripilor ca la vreo două prăjini. Şi le arcuiau, gata să se repeadă. Ştiau că stârvul era al lor, dar nu voiau să se apuce de lucru cu clonţurile înainte ca prada să rămână neclintită, când se încredinţau că nu mai era nici un pericol.

— Sunt mântuit întru Christos! strigă din nou Wilhelm şi aruncă o mână de nisip spre cea mai apropiată pasăre. Apoi se prăbuşi cu faţa în jos, plângând.

* * *

Sus, deasupra lui, pe creasta uneia dintre cele mai mari dune, Josseran îi privea zbaterile deznădăjduite cu aceleaşi simţăminte de milă şi scârbă pe care le trăia la atragerea ursului în capcană sau la execuţiile publice. Restul tătarilor stăteau adunaţi înapoia lui, într-o tăcere plină de groază şi minunare. Nu se aşteptaseră să-l mai găsească pe barbar, dar le era limpede că oricum ajunseseră prea târziu. Soarele îl împinsese dincolo de hotarul nebuniei.

— N-aveţi nici o putere asupra mea! strigă iarăşi Wilhelm; ridică braţele spre cer. Sfinte Părinte, iartă-mi păcatele şi poartă-mă în ceruri pe aripi de îngeri!

Josseran o luă la fugă în jos, alunecând pe nisip. La auzul apropierii lui, vulturii îşi răsuciră capetele hâde şi, unul câte unul, îşi luară zborul, renunţând la pradă fără tragere de inimă. Dar încă nu se înălţară spre cer. Rămaseră la o depărtare sigură, cu gâturile lungi întoarse, încă mai nădăjduind câţiva dumicaţi uşori.

— Wilhelm!

Preotul întoarse privirea, cu ochii pe jumătate orbiţi de soare şi faţa numai o rană vie, din cauza băşicilor. Avea nisip lipit pe buze şi pleoape.

— Wilhelm!

Nu părea în stare să-l recunoască, nici măcar să înţeleagă ce fel de făptură era. Întinse o mână spre el şi se prăvăli în nisip, continuând să bolborosească fără şir. Josseran încercă să-l salte pe picioare. Era ciudat de greu.

Simţi povara din sutana preotului.

— Ce-ai în haină? mormăi el.

Călugărul îşi încârligă degetele în mantaua lui Josseran. Buzele îi sângerau, iar de pe frunte îi atârnau zdrenţe de piele cojită. Josseran îi simţi mirosul fetid al respiraţiei şi se strâmbă, întorcând capul.

— Ce ai în sutană? repetă el.

— Apără-mă, horcăi Wilhelm, şi jumătate va fi a ta.

Şi, cu aceste cuvinte, îşi pierdu cunoştinţa.

* * *

Se vedea bine că Wilhelm era prea slăbit ca să-şi continue drumul. Tătarii ridicară un adăpost improvizat, din câteva prăjini şi fâşii de pânză, culcându-l acolo, la umbră. Josseran îi picura apă în gură, pe când Wilhelm striga şi se răstea la demonii care-l chinuiau. Vântul se înteţi din nou, iar oamenii se înghesuiră la adăpostul cămilelor, îndurând pe cât puteau biciuirile nenorocite ale nisipului.

Spre seară, Wilhelm încetă să mai zbiere la strigoii din delirul său, căzând într-un somn adânc. Josseran îi mai aduse puţină apă şi, în timp ce se apleca peste el, pleoapele călugărului tresăriră, deschizându-se.

— Am avut un vis, murmură el.

Avea limba umflată şi-i era greu să rostească vorbele.

— Mă pierdusem.

— N-a fost vis, îi răspunse Josseran.

Wilhelm îi strânse în pumn materialul mantalei.

— Ai salvat… comoara?

Din buzele băşicate şi crăpate i se scurgea un sânge apos.

— Ce comoară?

Călugărul clipi din ochi, nedumerit.

— Rubinele. Nu le-ai… găsit?

— Rubine?

— Erau…

Ridică o mână în dreptul ochilor, ca şi cum încă s-ar mai fi

aşteptat să găsească acolo nestematele.

— Le ţineam… în mână.

— Ai visat.

Ochii lui Wilhelm erau albaştri şi goi, uluiţi ca ai unui copil.

— Aveai sutana îngreunată cu pietre, îi spuse Josseran.

Luă haina lui Wilhelm, arătându-i ruptura din material. Vârî mâna înăuntru, pentru a culege un pumn de praf şi lut sfărâmat din minele turnului.

— Numai pietre, repetă el.

Wilhelm îl privi multă vreme, fără o vorbă. Pe chip nu i se citea nicio undă de înţelegere, ca şi cum Josseran i-ar fi vorbit în altă limbă. Într-un târziu, ridică acuzator degetul:

— Le-ai… furat!

— Wilhelm, erau atât de multe pietre ascunse în sutana ta, încât abia am putut să te salt în spinarea cămilei mele.

Capul călugărului căzu înapoi pe nisip, închizând ochii. Dacă i-ar fi fost umezi, ar fi plâns. În schimb, se strâmbă în chinurile deznădejdii, iar sângele de pe buze i se scurse în gură, în locul lacrimilor.

101

Dacă munţii lui Qaidu alcătuiau Acoperişul Lumii, atunci Kharakhoja era beciul acesteia, pierdut într-o depresiune uriaşă, mult mai jos decât nivelul mării. Oaza nu era mai mult decât o învălmăşeală cenuşie de cocioabe şi plantaţii prăfoase ce se iveau pe neaşteptate din pâcla murdară. Cum, necum, uighurii care trăiau acolo izbutiseră să cultive în pustiul acela ca un enorm cuptor cenuşiu câteva vii şi livezi de smochini şi piersici, folosind apele reci din *kareze.*

Asemenea celorlalte oaze din Taklimakan, era un sat cu uliţe strâmte şi pline de praf şi curţi cu garduri de lut. Aici, însă, multe dintre locuinţe fuseseră construite sub pământ, la adăpost de arşiţa pârjolitoare a verii şi vânturile ce urlau arzătoare. Erau acoperite cu grinzi de lemn şi rogojini de paie, încât nu li se vedeau decât hornurile, ieşind din nisipul cenuşiu întărit. Monotonia orizontului era frântă numai de cupola unei moschei, vârfurile de lance ale câtorva plopi şi turnurile pentru uscat, din cărămizi de pământ, pe care oamenii le foloseau ca să facă

stafide.

Chiar şi la vremea aceea târzie din an, canicula era neîndurătoare. Acum viile erau golaşe, cu tulpinile negre şi noduroase ieşind din pământ ca degetele unor hoituri, iar drumurile bătătorite se crăpaseră, arătând asemenea unor dale de pavaj. Uliţele erau pustii, sătenii stând deja la fereală în pivniţe. Un măgar singuratic stătea nefericit sub umbra slabă a unui copac uscat, dând într-o doară din coadă spre roiurile de muşte.

Deznădăjduiţi, îşi croiră drum spre han, să se adăpostească de vânturile pârjolitoare.

— Cel mai cumplit loc din lume, mârâi Sartaq. Se zice că aici poţi fierbe un ou îngropându-l în nisip. Uighurii spun că, dacă omori un pui, nici măcar nu mai e nevoie să-l găteşti. Are carnea deja albită şi fragedă.

Râsul său ciudat, ca un lătrat, era lipsit de haz. Nici unul dintre ceilalţi nu i se alătură. Ajunseseră aproape de hotare, iar tătarii deveneau tot mai neliniştiţi. Qaidu şi renegaţii lui erau pe undeva prin apropiere, aşteptând. Sartaq cunoştea multe feluri în care se putea pregăti o ambuscadă. Acum, sorţii se întorseseră împotriva lui.

* * *

Soarele coborî sub orizont, vântul muri şi peste tot ţinutul se lăsă o tăcere desăvârşită. Localnicii din Kharakhoja ieşiră din temniţele lor, pentru a porni iarăşi pe străzile fără nicio adiere, luminate de felinare.

Josseran stătea pe acoperişul hanului, privind în întuneric. Abia putea distinge siluetele întunecate ale Munţilor Cereşti, profilate pe cerul nopţii. Iar undeva dincolo de ei se afla Acoperişul Lumii. Şi, poate, Khutelun.

Gândul la ea îi stârnea o durere surdă în adâncul pieptului. Închise ochii şi o văzu călare pe poneiul ei tătăresc, cu năframa purpurie fâlfâind pe urmele ei în vânt; îşi amintea căldura trupului ei, când se adăpostiseră de *burakan;* melodia răguşită a vocii sale, în noaptea aceea, lângă lacul în formă de semilună.

Preţuia acele momente furate ca pe nişte icoane, în colţurile întunecoase ale minţii. Călugărul ar fi spus că asemenea amintiri şi pofte erau lucruri diavoleşti, dar nu avea ce face. Când trupul

lua foc, îi era cu neputinţă să se mai gândească la suflet.

Adevărul era că îi topise toată bărbăţia. Un adevărat cavaler nu se gândea încontinuu la femei; îşi petrecuse ultimii cinci ani ca un călugăr războinic, în slujba Templierilor, iar datoria lui asta era, nu aceea de a ofta după o sălbatică pe cal. Şi totuşi…

Trebuia să ştie că era vie şi teafără. Trebuia s-o mai vadă măcar o dată.

— Nu mă aşteptam să te găsesc aici, ci făcându-ţi de cap cu muierile păgânilor.

Se întoarse. Era Wilhelm.

— Se pare că însoţitorii noştri tătari s-au servit aproape până la ultimul cu preacurvia care pe meleagurile astea trece drept ospitalitate.

Josseran ridică din umeri. Şi lui i se oferiseră plăceri de acelaşi fel, dar în seara aceea nu-l interesau asemenea consolări. Nu dorea, însă, ca Wilhelm să-i cunoască nici măcar acea mică victorie, aşa că spuse:

— Mă tem că n-au mai rămas decât femeile pocite. Sartaq mi-a oferit să întrebuinţez cămilele, dacă găsesc una nu prea neplăcută ochiului meu.

— Niciodată nu-ţi vei găsi calea spre cer, templierule.

— Cu atât mai bine. Căci nu ţin să mă duc într-acolo.

— Vei arde în focul iadului!

— Mai bine aşa, decât să petrec o veşnicie în compania obositoare a făţarnicilor!

— Să nu crezi că acum îţi sunt îndatorat. Încă mai ai de răspuns pentru blasfemiile tale, când ajungem îndărăt la Acra. Tu însuţi ai recunoscut că jurământul tău faţă de Templieri a luat sfârşit. Acum nu te mai pot apăra!

Josseran nu-şi putea aduna indignarea pe care ştia că ar fi trebuit s-o simtă. În noaptea aceea era ostenit, aşa că se mulţumi doar să clatine din cap, spunând:

— Mai bine nu mă întorceam după tine. Ar fi trebuit să te las să mori în deşert.

— Dumnezeu a voit să trăiesc.

— Dacă aşa este, atunci şi eu I-am dat o mână de ajutor în treaba asta.

— Cu toţii suntem instrumentele lucrărilor Lui, aşa că nu te întrece cu laudele. Poate ţi-ai fi câştigat merite mai mari, dacă nu erai şi hoţ, pe lângă muieratic şi hulitor.

— Nu sunt hoţ şi n-a existat nici o comoară. De câte ori trebuie să ţi-o spun? N-a fost decât o plăsmuire a închipuirii tale. Spiritele nisipului ţi-au amăgit atât urechile, cât şi ochii. Crede-mă pe cuvânt.

Văzu în ochii lui Wilhelm îndoiala. Dar în omul acela se afla o îndărătnicie neînduplecată, nu putea accepta gândul că, *in extremis,* pietrele doar păruseră a fi rubine.

— Pe cuvânt? Cuvântul tău nu preţuieşte nici două parale. Ştiu că nu ţii decât la tine însuţi.

Josseran clătină din cap, resemnat. Cum ar fi fost cu putinţă să-i vorbească unui om care nu avea în el nici o fărâmă de gratitudine, a cărui fire era la fel de neîndurătoare ca aceea a lui Iehova însuşi? „Poate că Dumnezeu te ţine într-adevăr pentru un scop mai înalt”, cugetă Josseran, „căci nu ştiu ce imbold smintit m-a făcut să mă întorc în căutarea ta. M-o fi contaminat Dumnezeu şi pe mine cu nebunie, pentru planurile Lui de nepătruns.”

— S-ar putea să nu mă mai întorc la Acra, dacă ai de gând să-mi faci numai răutăţi acolo.

— Că te întorci sau nu, pe mine nu mă priveşte. Poţi încerca să uiţi judecata lui Dumnezeu, dar Dumnezeu nu te va uita pe tine niciodată.

— Ba bine că nu. Uneori, chiar îmi doresc să mă uite. Toată viaţa mi s-a părut că nu există decât ca să mă chinuiască, să se uite peste umărul meu şi să-mi fie martor la cele mai mici păcate. E mai rău decât tine!

— Ce spui tu e o blasfemie…

— Dacă aşa e, s-ar putea să fie fiindcă, pe drumul ăsta, credinţa mi-a fost pusă la grea încercare.

— Atunci, trebuie să te rogi pentru îndrumarea lui Dumnezeu.

— Zici că trebuie să mă rog. Cinci ani de-a rândul am rostit câte un şir întreg de paternosteruri în fiecare zi. În schimb, m-am ales cu foarte puţin. Şi atunci, mă întreb: oare, când mă rog, Dumnezeu chiar mă ascultă? Vorbeşte şi El Limba din Oc, la fel ca mine, şi oare îşi petrece atât de mult timp preocupat de mărunta mea viaţă? Şi dacă totuşi mă ascultă, ce câştig îmi vor aduce rugăciunile mele? Am văzut oameni de treabă murind în chinuri, clipă cu clipă, fără să-i ceară lui Dumnezeu altceva decât o izbăvire mai grabnică, pe când celor răi li se satisfac până şi cele mai mărunte dorinţe şi trăiesc până la adânci bătrâneţi, în

bogăţie şi mulţumire. Dacă Dumnezeu îi ascultă pe cei necuraţi şi nu ia în seamă rugăminţile celor sfinţi, atunci pare-mi-se că are o foarte slabă putere de judecată.

— Nu noi avem căderea să înţelegem căile Domnului…

— Dar dacă nu înţeleg, atunci cum aş putea fi înţelept pe căile Domnului? Cum să ştiu ce e bine şi ce e păcat? I-am văzut pe aceşti păgâni rugându-se la zeii lor şi cred şi ei, la fel ca noi, că zeii îi ascultă. Cum putem şti cine are dreptate?

— Avem Biblia, ca piatră de temelie şi ca asigurare.

— Se poate şi asta, dar totuşi după mintea mea nu are nici un sens. Căci, dacă tătarii se roagă Dumnezeului lor, la fel ca noi, pentru victoria asupra sarazinilor, atunci de ce ei îşi împlinesc scopurile, pe când noi stăm posomorâţi în fortăreaţa noastră din Acra, de teamă să-i părăsim zidurile? Asta să-mi spui!

Wilhelm întoarse capul, pentru ca templierul să nu-i vadă nedumerirea de pe faţă. Căci nu avea ce răspuns să-i dea. Într-adevăr, de ce? De ce nu venise Dumnezeu în ajutorul lui, în palatul împărătesc, când avea nevoie de elocinţa lui Pavel? Îşi spusese că fiindcă era nevrednic. Dar, aşa cum atrăsese atenţia acest templier, tătarii nu erau şi mai nevrednici decât cel mai prejos dintre toţi creştinii?

— Calea i-a fost orânduită Sfintei Biserici.

— Unii dintre aceşti oameni spun că mântuirea e o treabă dintre om şi Dumnezeu, nu între om şi Biserică.

— Dumnezeu să aibă milă de sufletul tău!

— M-ai întinde pe masa de tortură şi m-ai arde pe rug, nu-i aşa? Nu asta e blânda voastră cale creştină?

— Ai îndrăzni să rosteşti asemenea lucruri şi în Acra?

— Nu, n-aş îndrăzni. Dar asta nu-mi face îndoielile cu nimic mai puţin adevărate.

— Te voi privi arzând!

— Mai bine te lăsam pradă vulturilor.

— Şi-aşa ai fi şi făcut, dacă în acele câteva ore nu te-ar fi stăpânit Sfântul Duh, îndrumându-te înapoi.

— Ia seama să nu-mi întorci spatele, călugăre. Nu e prea târziu ca să desfac acest mare bine pe care l-am făcut.

Josseran porni cu paşi mari prin întuneric, înfuriat din nou, tocmai când crezuse că toată mânia i se cheltuise. Acesta, cel puţin, era talentul deosebit al călugărului.

Îl lăsă pe Wilhelm pe meterez, sub bolta rece a nepăsătoarelor

stele. Blândeţea aceea despre care vorbea templierul nu era decât slăbiciune, cugeta el în sinea lui. Era infectat de erezie. Un ulcer care nu răspunde la oblojiri trebuie să fie scos cu cuţitul. Orice creştin adevărat ar fi înţeles asta.

102

Noaptea era o tortură. Pe Josseran îl chinuiau insectele care roiau prin întuneric ca nişte demoni din infern. Puricii, ţânţarii şi muştele din deşert se ghiftuiau din el cu o poftă nesăţioasă şi nu avea scăpare.

Într-un târziu, epuizat, adormi pe apucate, dar în toiul nopţii se trezi brutal, când căzu peste el ceva de pe bârnele de deasupra capului. Se ridică în şezut, cu inima bătând mai-mai să-i spargă pieptul, şi bâjbâi după lumânarea de lângă el. Văzu un păianjen cu capul mare cât un ou, zbughind-o pe pardoseala de pământ bătătorit. Ducea în fălci un gândac cu ochi roşii.

După aceea, îi fu cu neputinţă să mai adoarmă.

* * *

La crăpatul zorilor, îl smulseră din pat nişte urlete cumplite. *Wilhelm!* Primul său gând fu acela că preotul fusese înţepat de un scorpion.

Josseran se împletici pe picioare. O lumină, cenuşie cădea pieziş în sala boltită a *caravanserai*-ului, printre siluetele întunecate ale tătarilor adormiţi.

— Wilhelm!

Când îl găsi, călugărul stătea aşezat cu spatele la perete, bărbia căzută şi ochii căscaţi de spaimă. Avea chipul şi braţele acoperite cu umflături roşii şi tari de la muşcăturile puricilor şi ale păduchilor. În rest, părea nevătămat.

— L-am auzit strigând, spuse Sartaq. Când am ajuns la el, avea pe mutră o libarcă mare cât toate zilele.

— Da’ cum ţi-ai dat seama? mormăi cineva; era Beţivul.

Sartaq şi ceilalţi hohotiră de râs.

Wilhelm, însă, nu aprecie gluma. Se strânse ghem, zgrepţănând cu unghiile pământul de pe jos, în timp ce scotea miorlăituri încete, ca un animal rănit. Râsetele amuţiră în

gâtlejurile superstiţioşilor tătari.

— E posedat de Spiritele Nisipurilor, şuieră Sartaq. S-au târât în trupul lui cât timp a fost rătăcit în deşert.

— Mă ocup eu de el, interveni Josseran. Lăsaţi-ne singuri.

— Are un demon aducător de ghinion, şopti Sartaq, după care se retrase, împreună cu tovarăşii săi.

Josseran îi auzi afară, începând să înşeueze caii şi cămilele, pregătind caravana pentru călătoria din acea zi.

Se ghemui lângă călugăr.

— Wilhelm?

— Am visat că era diavolul, bâigui acesta. Ştie că sunt slab.

— A fost un gândac. Nimic mai mult.

— Diavolul ştie cât sunt de păcătos. Ştie că am dat greş.

„Poate că i-o fi tulburat într-adevăr soarele minţile, cum a spus Sartaq”, îşi zise Josseran.

— Wilhelm, e dimineaţă. Trebuie să ne vedem de drum.

— Mi-am pus degetele în rănile lui Christos şi tot nu cred! Nu am credinţă. În schimb, mă umplu poftele şi pizmuirea. De-asta nu mi-a încredinţat mie Dumnezeu sufletele barbarilor. Ştie că nu sunt vrednic.

— În curând soarele se va înălţa pe cer. Trebuie să plecăm de-aici.

Wilhelm se înfiora, deşi în han nu era frig.

— Am dat greş, repetă el. Toată viaţa am vrut să-L aduc pe Dumnezeu oamenilor, dar n-am izbândit.

Josseran clătină din cap. Niciodată nu se gândise la acel călugăr nesuferit altfel decât ca la un bisericos trufaş şi neiertător, care nu cunoştea compasiunea şi simţămintele de rând. Acum, privindu-l cum stătea pe podea, chircit şi zguduit de suspine, aproape că-i părea rău pentru el. Va să zică, preotul tot avea puţină omenie în el, la urma urmei.

Îl ajută să se ridice în picioare şi-l conduse afară. Caii băteau din copite în răcoarea zorilor, iar cămilele mugeau nemulţumite în timp ce Sartaq le lega în şir.

Josseran îl sprijini pe Wilhelm să-şi încalece cămila, ducându-l ca pe un cerşetor orb. Călugărul nu mai spuse nimic. În timp ce aurora violacee se întindea de-a lungul orizontului, porniră iarăşi, ieşind pe poarta hanului. Wilhelm stătea cu ochii aţintiţi spre orizont şi spre nălucirile coşmarurilor sale, numai de el cunoscute.

* * *

Soarele se ridica nerăbdător pe cer, făgăduind încă o zi nesfârşită de dogoare ca a unui cuptor. Pe la jumătatea dimineţii, pâcla de praf se risipi dintr-o dată şi, în zare, apărură înălţându-se Munţii Cereşti. Salba zăpezilor părea să se afle insuportabil de aproape. Departe, la apus, puteau desluşi chiar şi crestele albe ale Acoperişului Lumii.

Pâcla coborî iarăşi, la fel de repede pe cât se ridicase, munţii pierind din nou în ceţurile gălbui ale Taklimakanului.

În ziua aceea, Wilhelm vorbi foarte puţin. Josseran şi ceilalţi înaintau în aceeaşi tăcere mohorâtă, tătarii cei superstiţioşi ţinându-se la distanţă de călugărul cu minţile tulburate.

Noaptea, se odihniră în ruinele unui *caravanserai.*

Era cel mai părăginit loc pe care-l văzuse Josseran vreodată. Cupola moscheii se năruise cu mulţi ani în urmă, iar lumina lunii pătrundea prin boltă, pătând dalele de piatră ale pardoselii şi grinzile negre frânte. Se vedeau urme pârjolite pe pereţi, în urma focului pus poate de oştenii lui Chinggis Han, cu o jumătate de secol înainte.

Josseran şi Wilhelm stăteau la distanţă de ceilalţi, care se înghesuiseră în jurul focului, bombănind crunt între ei şi aruncând priviri duşmănoase în direcţia călugărului. Umbre uriaşe dansau pe pereţi. Dar Josseran nu se temea de ei. Tătarii învăţaseră în oştirea lui Khubilai să respecte o disciplină de fier şi aveau să-i ducă în siguranţă până la destinaţie, deşi ştia că cel puţin Furiosul le-ar fi tăiat bucuros beregăţile amândurora.

Ridică privirea în sus. Prin ruinele acoperişului, văzu licărind pe cerul de la miazănoapte o singură stea. Cuiul Unde Zeii îşi Leagă Caii, îşi aminti el.

Poate că aceea care-l irita era căderea lui Wilhelm din graţia divină sau poate Acoperişul Lumii, întrezărit pentru prima oară în ziua aceea, dar acum, noaptea, poverile vieţii lui îl apăsau mai greu decât oricând. Cu toată retorica lui, era totuşi creştin şi, în adâncul inimii, trăia cu frica înfricoşătorului său Dumnezeu. Îşi regreta blasfemiile din noaptea trecută — sau, mai bine zis, se temea de consecinţele lor.

Şi astfel, se ridică încet în picioare şi porni spre Wilhelm, care stătea cocoşat lângă perete, cu chipul ascuns în gluga sutanei.

— Iartă-mă, părinte, căci am păcătuit, şopti, căzând în genunchi.

Wilhelm ridică privirea spre el, surprins. Nu se mişcă, nu vorbi, mult timp. Când o făcu, glasul îi era blând ca al unei femei.

— Merg să-mi aduc odăjdiile de la cămile, spuse el şi se duse să ia valtrapurile îndeletnicirii sale, spre a mântui un suflet pentru Dumnezeu.

103

— Mama mea a murit când aveam nouă ani, iar tatăl meu, Ducele de Montgisors, s-a căsătorit cu fiica unui nobil din Carcassone. Se numea Catherine. Era mult mai tânără decât tatăl meu, având poate doar cu cinci ani mai mult ca mine. Ochii ei erau negri ca păcatul şi, când se uita la mine, mă treceau toate fierbinţelile. Eu eram doar un băieţandru de şaptesprezece ani şi aveam pântecele crude şi inflamate ca o rană deschisă.

— Continuă, murmură Wilhelm.

Era conştient că tătarii îi priveau, şamanul creştin nebun, cu etola de purpură în jurul gâtului, şi barbarul cel uriaş, îngenuncheat în faţa lui.

— Căutam necontenit să-i atrag atenţia, dar ea nu mă băga în seamă, lăsându-mă pierit de deznădejde. Ori de câte ori trecea pe lângă mine, îi simţeam parfumul. Nu mai puteam dormi noaptea, mă trezeam scăldat de sudoare şi-mi slobozeam sămânţa în mână, cu gândul la soţia tatălui meu. Până şi în capelă mă rugam ca el să moară, pentru a putea s-o am. Nu-i puteam vorbi duhovnicului meu despre asta, ci doar mă acuzam pe mine însumi de păcatul poftei carnale. Mă pierdusem în necuratu-mi devotament faţă de ea.

Se opri, trecându-şi o mână peste faţă. Aşteptase atât de mult să se uşureze de acea povară.

— Tatăl meu era un cavaler cu oarecare renume în Languedoc. În fiecare zi mă instruia la folosirea spadei şi a lăncii, la lupta din şaua calului. Şi, tot timpul cât făceam instrucţie, îmi doream să mă ucidă. Iar ceea ce doream îmi trezea şi teama, căci mă gândeam că putea ghici ceea ce se ascundea după chipul meu păcătos. Într-o zi, am avut-o, în hambar. S-a sfârşit repede, încă înainte de a-mi da seama ce făcusem. Acest lucru în

sine ar fi trebuit să fie prea destul păcat pentru oasele mele tinere. Îmi astâmpărasem pofta tinerească, nu era de ajuns? Dar, nu, râvneam la mai mult, eram lacom după ea.

Trase adânc aer în piept, continuând apoi cu glasul răguşit, înecat de vinovăţie.

— Ceea ce s-a întâmplat în continuare n-a mai fost un accident. Tatăl meu era plecat la Toulouse. M-am dus în odaia ei, chiar nădăjduind să ţipe după servitori, făcându-mă de ruşine în faţa întregii case. În schimb, m-a primit în căldura îmbrăţişării ei şi, în noaptea aceea, am devenit amanţi.

Se opri. Ridică ochii spre chipul preotului, dar, în întuneric, nu-i putu ghici expresia. Îi auzea însă respiraţia, adâncă şi înăspritã.

— Nu poţi şti cât de dureros mi-este să spun aceste lucruri, tu care ţi-ai interzis femeile. Înţelegi, tot timpul o uram, o uram pentru ceea ce-i făcuse tatălui meu şi pentru ce făcuse din mine. Îi pusese coarne, devenise adulteră. Iar pe mine mă făcuse să mă dispreţuiesc până-n adâncul sufletului. Tatăl meu plecase la Toulouse, îl chemase acolo regele, pe el şi pe alţi nobili. Ludovic sperase să-i convingă să i se alăture într-un pelerinaj sfânt înarmat spre Outremer. Tatăl meu începuse să îmbătrânească şi, la întoarcerea de la curte, ne-a spus că refuzase să plece în cruciadă. Dar, peste câteva zile, fără nici o explicaţie, s-a răzgândit şi a început să facă pregătirile de plecare. Nu-mi pot închipui decât că a ghicit ce se întâmplase în lipsa lui, iar acest lucru îi schimbase intenţiile.

Se întrerupse şi-şi drese glasul, căci îi era tot mai greu să vorbească.

— A înarmat o duzină de ţărani, care urma să-l însoţească în marele pelerinaj, şi a vândut zece hectare de pământ spre a aduna banii pentru expediţie. Catherine i-a cusut cu mâna ei crucea stacojie pe umărul mantiei. După ce a plecat, eu am rămas pe loc la Montgisors, ca stăpân al conacului şi al pământurilor. De-acum, Catherine devenise obraznică. Venea la mine-n cameră în fiecare noapte. Dar, fiindcă se temea să nu rămână grea cu copil în lipsa soţului ei, mă punea s-o am în felul oprit. Însă, tatăl meu fiind plecat, am descoperit că nu puteam face ceea ce visasem atât de des să fac. Drept răspuns, ea şi-a râs de mine. A spus că aşa tată, aşa fiu, batjocorindu-ne pe amândoi din aceeaşi suflare. Curând, a încetat să mai vină în odaia mea, lăsându-mă doar cu amintirea păcatelor mele şi

nimic mai mult.

Trase adânc aer în piept.

— În mai puţin de-un an, am primit vestea morţii tatălui meu, la Damietta.

Tăcu mult timp.

— În ciuda măsurilor ei de prevedere, Catherine a descoperit că, la urma urmei, tot rămăsese grea. Am trimis-o la o mănăstire să nască şi, când s-a întors, copilul i-a fost dat nevestei unuia dintre grăjdarii mei, care locuia pe moşie. Femeia era stearpă şi l-a îndrăgit pe copil ca şi cum ar fi fost al ei. Dar, când avea patru ani, băiatul a murit de guşter, aşa că pedepsele mele de moarte s-au împlinit. Am trăit cu acest păcat ani de zile. Gospodăream moşiile tatălui meu, dar nu m-am mai dus niciodată la văduva lui. Apoi, cu vreo şase ani în urmă, am plecat în Ţara Sfântă, nădăjduind să mor în bătălie. Mi-am pierdut tot aurul şi economiile preacurvind şi jucând cărţi în Genova, Antiohia şi Tripoli. Deznădăjduit, am depus legământul în faţa Templierilor, jurându-le serviciile mele pentru cinci ani. Dar mă tem că nimic nu va ispăşi ceea ce-am făcut. Ştiu în adâncul inimii că port legat de gât cu o frânghie capul tatălui meu şi oriunde mă duc ceilalţi îi simt duhoarea.

Wilhelm tăcu vreme îndelungată. În cele din urmă, ridică mâna dreaptă.

— Cu această mână, te absolv de păcat, spuse el. Ca penitenţă, îţi poruncesc să rămâi cast până la sfârşitul zilelor tale şi să-ţi dai toate avuţiile şi pământurile Sfintei Maici Biserica.

Josseran simţi că i se oprea răsuflarea în gât. Nu se aşteptase la un asemenea canon de pocăinţă, când îşi începuse spovedania. Dar, cum el însuşi spusese, ce fapt i-ar fi putut ispăşi păcatul pe care-l săvârşise? Totuşi, o asemenea sentinţă aspră îl înfuria. Se amăgise că Wilhelm, în deşert, îşi descoperise omenia, şi când colo acesta profitase de avantajul momentului ca să-l strivească, la fel cum făcuse şi cu Mar Salah.

Dar, la o adică, ce era rău în asta? Ştia că nu merita altceva pentru ceea ce făcuse.

— Îţi mulţumesc, Frate Wilhelm, spuse el.

— Mergi în pace, şi nu mai păcătui, răspunse Wilhelm, cu un zâmbet de triumf.

PARTEA A ŞAPTEA
SPIRITUL CERULUI ALBASTRU

Acoperişul Lumii

Toamna,
în Anul întrupării Domnului nostru, 1260

104

Deşertul rămăsese în urma lor, marea traversare fiind încheiată. La Kashgar, poposiră în fortăreaţă, unde slujeau ostaşi credincioşi lui Khubilai, şi schimbară cămilele pentru cai iuţi tătăreşti. Porniră spre trecătorile apusene, aflate chiar la hotarele împărăţiei marelui han.

Deasupra lor, primele ninsori albiseră colinele de la poalele Acoperişului Lumii.

Urmară o vale abruptă prin munţi, pe lângă torente repezi şi bolovani masivi, rostogoliţi de inundaţiile primăverii, printre imense râpi roşiatice care se pierdeau în nori. Ieşiră din vale pe un platou, unde se opriră la odihnă lângă un mare lac sărat.

Josseran se foi în şaua armăsarului său tătăresc. Verdeaţa brazilor şi a molizilor şi albastrul de oţel al munţilor se profilau mohorâte pe vălătucii albicioşi ai norilor. Briza îi aducea pe faţă stropi de apă cristalini, iar pe deasupra văii se arcuia un curcubeu. Oi cu cozi groase se clătinau pe păşuni ca gâştele, îngrăşate după păscutul de vară.

Se simţea umilit de panorama din faţa lui. „Parcă m-aş afla în prezenţa lui Dumnezeu. Un fir de praf în peisajul acela vast; şi totuşi”, îşi mai spunea el, „cât de mici suntem, putem îndoi această lume după cum ni-i voia, fie şi numai pentru câteva clipe fugare. Am urcat pe Acoperişul Lumii, am străbătut inima moartă a unor deşerturi cumplite, înarmat doar cu puţin mai mult decât voinţa mea ca să îndur. Şi am răzbit cu viaţă. Chiar şi când ne-ar fi mai uşor să capitulăm, spiritul nostru se luptă să trăiască.

Se luptă cu această nemărginită pasiune pentru dragoste şi pentru veşnicie, pentru un graal fără nume al dorurilor noastre. Şi trăim mai departe, în ciuda tuturor piedicilor. Şi care este graalul meu? La drept vorbind, dacă Dumnezeu mi-ar da o

singură nădejde, ştiu că aş cere-o pe Khutelun.”

Burniţa gonea în mare grabă peste lac, fugărită de o rază de soare. În câteva momente, spălase toată valea, lăsând-o verde în lumina aurie a soarelui. Pentru moment, toamna revenise în trecătorile munţilor, dar nu peste mult soarele avea să fie străin aici.

Trebuia să se grăbească înainte ca gheaţa să închidă drumurile spre Acoperişul Lumii, lăsându-i prizonieri. Dar, după ce treceau de acei munţi, mai aveau doar câteva luni călare până la Alep şi la întoarcerea cu bine acasă.

— Acasă, murmură Josseran.

Ce-l aştepta, la înapoierea în Acra? Ceea ce începuse ca o delegaţie de taină pentru un armistiţiu devenise o odisee care-i sfidase toată filosofia. Poate apropierea iernii în acel loc sălbatic să fi fost pricina, dar deodată simţi povara anilor. Avea peste treizeci de ani şi nu-i mai rămăsese mult timp. Cincisprezece ani poate, dacă se întorcea în Provence, mai puţin dacă alegea să rămână în Outremer, cu bolile, asasinii şi nesfârşitele sale gâlcevi şi războaie. Soarta unui om era sigură, căci cu-o moarte îi era dator lui Dumnezeu, dar sosea un timp în viaţă când ar fi trebuit să-i aleagă mijloacele. Josseran se întreba dacă avea să ştie când venea momentul acela.

105

Sartaq ordonase ca mica lor coloană să se oprească lângă un râu repede de munte. Caii fuseseră împiedicaţi şi căutau iarbă de păscut, în timp ce tătarii îşi umpleau cu apă burdufurile din piele. Mai în aval, o familie de berze îi priveau cu mirare bănuitoare.

Torentul alimentat de un gheţar avea deja pe margini o pojghiţă îngheţată, iar pe rogozul de la mal promoroaca trosnea sub picioare. Urcaseră la mare înălţime în munţi şi aerul era mult mai rece. Iarna se lua la întrecere cu ei spre trecători.

Un zmeu se rotea pe cer, zbârnâind, cu sunetul ca un strigăt de copil. Josseran ridică privirea spre el, surprins. Alt avertisment nu primiră.

* * *

Tătarul de lângă umărul lui Josseran se clătină deodată de-a-ndărătelea , ţinându-se de beregată. O săgeată îi străpunsese gâtul dintr-o parte în cealaltă. Căzu pe spate în râu, cu picioarele zvâcnindu-i spasmodic şi scoţând pe gură un bolborosit oribil, în timp ce murea. Sângele său se împrăştie imediat în apa de lângă mal.

Sartaq reacţionă primul, plescăind prin valuri spre cal, căruia îi scoase numaidecât piedica. Josseran făcu acelaşi lucru.

Privi peste umăr şi văzu un şir de călăreţi alergând spre ei dintr-o vale seacă, la doar un sfert de leghe distanţă. Alte săgeţi zburară către ei, iar calul lui Josseran necheză când două îşi atinseră ţinta, înfigându-i-se aproape până la pene în umăr şi coaste. Sartaq răcnea din şa ordine pentru oamenii lui, încercând disperat să organizeze apărarea.

Atacatorii se apropiaseră destul de mult, astfel încât Josseran le putea desluşi chipurile. Erau tătari, asemenea celor din escorta lui, dar nu soldaţi din oastea de ţară, ci bandiţi cu armuri uşoare, călăreţi îmbrăcaţi în blănuri şi înarmaţi cu arcuri şi lănci rudimentare. Nu păreau a fi mai mult de zece, dar aveau avantajul atacului prin surprindere.

Un nou val de săgeţi îşi luară zborul, apoi tâlharii ajunseră la ei, înjunghiind cu lăncile încârligate şi doborându-i pe cei nu îndeajuns de iuţi ca să fi sărit pe cai. Josseran, călărind în rând cu ceilalţi, lovi nebuneşte cu sabia şi doborî un duşman la pământ, după care îşi repezi calul spre altul şi îl zburâ din şa.

Auzi un zbieret şi, întorcând capul, îl văzu pe Wilhelm care sărea prin apa mică a râului, încercând să scape cu fuga. Unul dintre arcaşii tătari era la doar zece paşi în spatele lui, urmărindu-l. Rânjea, distrându-se cu jocul de-a prinselea. Îşi struni calul la trap, vârî arcul în tolbă şi-şi trase alene spada de la cingătoare. Se aplecă din şa, pentru a-i da lovitura de graţie.

Josseran îşi îndemnă calul la galop, călărind direct spre el. Tătarul îl văzu prea târziu. O expresie de groază i se întipări pe faţă, căci ştia ce avea să se întâmple şi mai ştia şi că nu avea cum să se mai apere. Îşi ţinea în sus braţul înarmat, rămânând cu coastele expuse, şi în acel loc îşi înfipse Josseran spada, împungând de-a dreptul, până la prăsele. Omul urlă, cu gura larg căscată, şi lunecă de pe cal. Din cădere, greutatea trupului său smulse spada din mâna lui Josseran.

Se aplecă, îl luă pe Wilhelm de subsuori şi îl săltă de-a curmezişul şeii. Privi în jur. Sartaq adunase o duzină de oameni de-ai săi şi formau o linie de apărare pe cealaltă parte a râului. O luă în galop spre ei.

Îl lăsă pe Wilhelm la pământ, în spatele zidului pe care-l făcuse Sartaq din cavaleria lui. Călugărul căzu imediat în genunchi să se roage, cu acelaşi instinct cu care un soldat şi-ar fi luat armele.

Încăierarea se terminase. În pârâu zăceau vreo duzină de trupuri, străpunse de săgeţi. Alte victime, înfăşurate în blănuri, agonizau pe iarbă. Atacatorii se îndepărtau deja în galop.

— Lăsaţi-i să se ducă! îl auzi Josseran pe Sartaq strigându-le oamenilor lui. Să se ducă!

Dar sângele lui Josseran se înfierbântase, iar ordinul lui Sartaq se împotrivea întru totul instinctelor şi antrenamentului său. Sări din şa şi luă o lance de la unul dintre tătarii răpuşi. Apoi sări din nou pe cal, repezindu-se pe urmele călăreţilor ce se retrăgeau.

Îşi mână calul în susul pantei după ei, dar tătarii dispăruseră deja după culmea unei coline. Ajungând pe creastă, privi în jos. Ajunseseră la peste o sută de paşi depărtare. Abandonă urmărirea. Acum nu avea cum să-i mai prindă.

Auzi în spate un ropot de copite şi se răsuci în şa. Doi dintre oamenii lui Sartaq îl urmaseră în vale. Îl recunoscu pe unul dintre ei, Beţivul.

— Barbarule! Sartaq porunceşte să te întorci!

Dar avertismentul sosea prea târziu.

Când Josseran îşi întoarse armăsarul, văzu ce neghiob fusese. Retragerea fusese o stratagemă. O duzină de renegaţi îi înconjuraseră, ajungând în spatele lor. Altă salvă de săgeţi pică peste ei, iar Josseran scoase un strigăt alarmat. Beţivul şi camaradul său căzură din şei, ţipând. Josseran simţi o durere sfâşietoare în umărul stâng.

Falsa retragere, o manevră favorită a tătarilor. Ce necugetat fusese. Şirul întunecat de călăreţi se închise, alergând spre el, tăindu-i drumul.

„Deci tot voi muri, la urma urmei”, medita el. „Atunci, măcar să fie după voia mea.”

Îşi îndemnă calul înapoi pe povârniş, la atac. Doi inamici îşi ridicară arcurile la umeri, iar în clipa următoare calul lui Josseran păru să se oprească în loc ca trăsnit. Clătinându-se, căzu în

genunchi. Josseran simţi o lovitură ameţitoare şi fu azvârlit pe spate, în iarba udă. Coada săgeţii înfipte în umărul lui se rupse pe când se rostogolea.

Se pomeni privind cerul albastru.

Continuă să se rostogolească, silindu-se să se salte în genunchi. Durerea era înnebunitoare. „Dar nu va trebui s-o îndur mult timp”, îşi spuse. Acum tătarii forfoteau în jurul lui, strigând unii la alţii, pentru a decide cui îi revenea cinstea de a-l omorî. Unul dintre ei descălecă şi se apropie în grabă, scoţând de la brâu o spadă ruginită. Josseran încercă să se ridice în picioare, pentru a se apăra cumva, dar simţurile nu-l mai ascultau.

Îşi scăpase lancea la căderea de pe cal. Bâjbâi prin iarbă, iar degetele sale se strânseră pe coada suliţei. Un ultim act, disperat. În mâna lui, lancea avea să fie la fel de nefolositoare ca o jucărie de copil. Lumea i se învârtea pe dinaintea ochilor, în membre nu-i mai rămăsese nici un dram de putere. Când spadasinul vru să-i dea lovitura de graţie, ridică lancea să se apere, auzi trosnetul cumplit al oţelului pe lemn şi simţi cum coada se rupea, abătând lovitura, pentru a mai amâna cu câteva clipe sfârşitul.

Un gest zadarnic, căci acum rămăsese fără apărare şi avea să moară oricum.

Tătarul ridică pentru a doua oară spada. Nu mai putea face nimic ca să se salveze.

„Şi iată cum se sfârşeşte totul”, îşi spuse Josseran. „Întotdeauna am crezut că aveam să mor în luptă, purtând crucea de cruciat, nu într-o ciondăneală neînsemnată, aici pe meleagurile astea păgâne, împotriva unui duşman pe care nici măcar nu-l cunosc, îmbrăcat în blănuri şi o manta zdrenţuită. Dar, cel puţin, voi muri cu cinste. N-am să cerşesc viaţa, îl voi privi pe băiatul ăsta în ochi şi nici n-am să tresar când va cădea spada.”

106

— Stai!

Cunoştea vocea aceea.

Ridică privirea şi văzu doi ochi negri, sub o basma purpurie.

— Khutelun, murmură el.

Lumea începu să se învârtească şi mai repede. Îşi duse o mână la umăr şi şi-o privi. Era înroşită de sânge. Iar acesta fu ultimul lucru pe care-l mai ţinu minte.

* * *

Îl întinseră cu spatele pe pardoseala yurtei şi-i scoaseră mantaua. Avea pielea albă precum creta şi cămaşa îmbibată în sânge din rana de la umăr. Mai avea o rană deasupra ochiului, unde se lovise cu capul după căderea de pe cal.

Pe Khutelun o încerca o senzaţie ciudată revăzându-l, un simţământ cald şi uleios în josul pântecelor. Nu crezuse că avea să-l mai vadă vreodată. Încerca să-şi spună că acest lucru nu schimba nimic.

Scoase cuţitul şi-i tăie cămaşa în jurul rănii. Muşchii umărului erau tari ca lemnul şi avea proporţii impunătoare, chiar şi neajutorat cum era acum. Pieptul şi abdomenul îi erau acoperite cu fire de păr auriu buclat, aşa cum îşi amintea Khutelun de când zăcuse bolnav în yurta tadjikului. Bărbaţii tătari erau netezi ca marmura, iar fata îşi trecu mâna peste firele de păr, găsind senzaţia stranie şi aţâţătoare, nu cu totul neplăcută.

Îşi simţi răsuflarea oprindu-se în gât.

Amintirile îi reveneau nestăvilite; cum îl dusese la peşterile cu Buddha, în Munţii de Flăcări; noaptea aceea de la lacul în formă de semilună, când ascultaseră Nisipurile Cântătoare; senzaţia trupului său tare lipit de al ei, în timpul karaburanului, cât de teamă îi fusese şi cum o încurajase prezenţa lui.

Înlătură cu furie aceste gânduri. Era prizonier. Nu însemnau nimic, absolut nimic.

Ochii lui Josseran se deschiseră încet.

— Tu, murmură el.

— Trebuie să scot vârful săgeţii.

Josseran dădu din cap, aproape neobservat.

Adusese cu ea patru oameni din *arban*-ul ei. Îi însărcină cu membrele barbarului şi aceştia îl ţinură strâns, lăsându-se cu toată greutatea, în timp ce Khutelun se apuca de lucru.

Din cauza ţepilor vârfului metalic, scoaterea unei săgeţi provoca o rană mai mare decât intrarea. Dar mătasea cămăşii se înfăşurase strâns pe vârf, iar Khutelun o putu folosi pentru a

răsuci ţepii fără a mai sfâşia din carne. Însă muşchii umărului lui Josseran intraseră într-un spasm şi trebui să tragă din toate puterile. În sfârşit, săgeata ieşi, cu un sunet umed, ca o ventuză, iar Josseran scoase un ţipăt şi leşină.

Khutelun absorbi sângele cu o cârpă. Tocmai când termina, auzi în spatele ei un zgomot şi perdeaua de la intrare fu înlăturată. În uşă apăru tatăl ei, cu mâinile în şolduri.

— Va trăi?

Fata dădu din cap.

— Săgeata s-a oprit în muşchi şi nu i-a vătămat nici un organ vital.

Ridică tăbliţa de aur pe care i-o scosese de la gât.

— Poartă asupra lui *paizah*-ul lui Khubilai.

— Pecetea lui Khubilai nu înseamnă nimic aici, mârâi Qaidu.

Privi lung trupul uriaş al barbarului de la picioarele sale. Îl împinse cu cizma, mai mult iritat decât din duşmănie.

— Era mai bine dacă săgeata i-ar fi străpuns inima.

— Spiritele Cerului Albastru l-au apărat.

— Atunci se cheamă că eu nu înţeleg obiceiurile spiritelor.

Ochii li se întâlniră. Khutelun îşi dădu seama că tatăl ei îi cunoştea gândurile şi sentimentele mai bine decât bănuise şi întoarse capul.

— Eu n-aş fi vrut acelaşi lucru.

— O coincidenţă nefericită.

— Într-adevăr, fu Qaidu de acord. Dar acum nu mai avem ce face. Când se înzdrăveneşte, să-l aduci la yurta mea. Îl voi cerceta acolo.

* * *

Qaidu se plimba în lung şi-n lat pe covoare, cu pumnii strânşi. Avea în faţa lui trei prinşi; doi din escorta lui Sartaq, ambii membri ai *kesig*-ului lui Khubilai, şi pe ambasadorul barbar. Cavaleria lui Khutelun mai capturase şi calul lui Josseran, iar în coburii şeii găsiseră tratatul pe care Khubilai i-l oferea Marelui Maestru al Templului din Acra. De asemenea, găsise darurile trimise.

— Ce ai aici? mârâi Qaidu, rupând bocceaua, pentru a arunca pe jos sulurile cu scriere fină. Aşa ceva e de mare preţ, după mintea lui Khubilai?

Şi călcă sulurile în picioare, pentru a-i arăta barbarului ce părere avea el despre darurile împăratului.

— În ţara noastră, ar fi considerate…

Josseran căută cuvântul tătăresc pentru „artă”, dar nu şi-l aminti; nici măcar nu ştia dacă auzise un asemenea cuvânt.

— Oamenii le-ar admira pentru frumuseţea lor.

— Frumuseţe! scuipă Qaidu.

Se lăsă o tăcere încărcată. Josseran simţea strânsoarea trupurilor tătăreşti în jurul lui, zărea licărirea vârfurilor de lance în umbrele întunecoase. Mirosul de sudoare, piele şi fum era copleşitor.

— Un adevărat războinic trăieşte în yurtă! tuna şi fulgera Qaidu. Îşi călăreşte calul în fiecare zi, se luptă, bea *koumiss,* vânează, ucide. Chinezii i-au supt lui Khubilai puterile şi a uitat aceste lucruri. Ia uite! apucă el unul dintre suluri, ridicându-l în pumn. La ce-i foloseşte asta unui bărbat?

Josseran se clătină pe picioare, slăbit după pierderea de sânge. Îi era greu să se concentreze asupra discuţiilor. Îşi dădu seama că acum devenise mai mult decât un simplu pion. Qaidu îl considera supusul lui Khubilai, iar *paizah*-ul de aur care ar fi trebuit să-i asigure trecerea putea în schimb să-i pecetluiască soarta.

— Khubilai a dovedit că nu e han. E mai chin decât chinezii.

— Cu siguranţă, nu e nimic rău în a învăţa câte ceva de la alţii, spuse Josseran, simţindu-se îndemnat, chiar şi acum, să-şi apere patronul.

— A învăţa? Ce e de învăţat de la cei care nu-s destul de puternici ca să ţină piept oştirilor noastre?

O logică irefutabilă, îşi spuse Josseran, hotărând să păstreze tăcerea.

Qaidu se înfierbânta spre o mânie năprasnică.

— Suntem stăpânii chinezilor, strigă el, şi totuşi ei l-au înghiţit pe Khubilai cum devorează vulturul un miel beteag! Şi-a clădit un palat în Shang-tu, şi încă unul chiar în Cathay, şi trăieşte în lenevie. Iar acum, vrea să schimbe până şi felul nostru de a vieţui, obiceiurile care au făcut din noi stăpânii lumii! Doreşte ca toţi să devenim asemenea chinezilor şi să trăim în oraşe şi palate. Nu ne mai înţelege, pe noi, propriul popor! Pentru noi, a ne aşeza într-un loc înseamnă pieirea!

Mulţimile înghesuite mugiră a consimţământ, strângându-se în

jurul lui Josseran şi al celorlalţi doi captivi. „Suntem aici atât pentru distracţie, cât şi pentru întărâtare”, îşi spuse Josseran. „Qaidu se foloseşte de capturarea noastră pentru politicalele lui. Face tărăboi ca să-şi impresioneze oştenii şi aliaţii.”

— Dacă ar fi pe voia lui Khubilai, copiii noştri se vor găti cu mătăsuri, se vor îndopa cu bucate grase, îşi vor petrece zilele moleşindu-se în ceainării! Fiii noştri se vor zbengui cu muierile şi nu vor mai ţine minte datoria pe care o au faţă de Cerul Albastru. Vor uita cum să tragă cu săgeata din galopul calului şi se vor ascunde de suflarea vântului. Şi atunci, vom deveni asemenea chinezilor şi vom fi pierduţi pe vecie!

Îşi desfăcu braţele, pentru a cuprinde în acel gest pavilionul, tabăra, pajiştile pe care trăiau:

— Iată tot ceea ce avem noi! Avem o yurtă pe care o mutăm de la un anotimp la altul. Avem caii noştri şi arcurile şi avem stepa, avem eternul cer albastru! Cu acestea am făcut din noi înşine stăpânii lumii! Acesta e felul tătar de viaţă, traiul lui Chinggis Han, obiceiul lui Tengri! O fi Khubilai han în Shang-tu, dar nu este hanul meu. E mai primejdios pentru poporul mongol decât toţi duşmanii noştri la un loc. Ariq Böke îi va aduce pe tătari înapoi în stepe şi la vechile deprinderi, deprinderile care ne-au făcut puternici! Generalii lui Möngke îl sprijină şi acum are alături de el şi Clanul de Aur. Armata lor mărşăluieşte deja spre Shang-tu!

— Disputa voastră nu are nici o însemnătate pentru mine! strigă Josseran, peste valul de urale, oboseala şi durerea rănii făcându-l să lase deoparte orice prudenţă; se săturase să mai fie pionul acelor prinţi tiranici. Eu am venit aici ca să cer o alianţă cu hanul tătarilor, împotriva sarazinilor. Apoi, am fost răpit şi dus la Khubilai, care declară că el e hanul hanilor. Lupta dintre voi pentru tron nu e treaba mea. Eu nu sunt decât un emisar de la stăpânii mei din Outremer!

— Dacă voiai să tratezi cu noi, răcni Qaidu, trebuia să aduci pacea la picioarele lui Ariq Böke, în Qaraqorum.

— Aduc bucuros pacea oricui îi aparţine de drept tronul.

— Tronul îi aparţine lui Ariq Böke! Dar ai dreptate, barbarule, tu eşti un ambasador, nu ca aceşti câini, îi dădu el un picior Beţivului, care ţipă şi-şi înfundă capul şi mai adânc în covoare. Ce voi face cu tine, barbarule, rămâne de văzut. Dacă te lăsăm să te întorci la tovarăşii tăi barbari, le vei spune fără-ndoială că

ne stăpâneşte discordia. Totuşi, eşti un sol şi se cade să procedăm cu prudenţă. Puneţi-l în butuc ca să nu scape şi ne vom mai gândi noi la asta!

În timp ce-l duceau afară, Josseran o căută prin puhoiul de chipuri bronzate şi ostile pe Khutelun, dar nu-l văzu decât pe vechiul său prieten Tekudai, cu o expresie la fel de mohorâtă ca ale celorlalţi. Îi trecu prin minte că se putea ca până şi ea să-l lase în voia sorţii.

107

Butucul se numea *cangue.* Era un jug de lemn masiv, care se potrivea în jurul gâtului, cu două găuri mai mici de-o parte şi de alta, pentru încheieturile mâinilor. Odată instalat, omul nu mai putea nici să doarmă, nici măcar să se culce la pământ. Greutatea jugului pe gât şi cârceii pe care-i pricinuia în muşchii umerilor aveau fără îndoială menirea de a-i frânge curajul. Dacă aceasta le fusese intenţia, reuşiseră destul de bine.

Peste ochiul drept i se uscase sângele de la rana din frunte, iar pleoapele erau umflate şi închise. Din când în când, simţea câte un mic şuvoi de sânge apos pe obraz. Dar jena ochiului era o nimica toată pe lângă durerea doborâtoare a rănii de la umăr. Îi stăpânea toate gândurile şi senzaţiile, arzându-l de parcă articulaţia ar fi fost dezghiocată cu un cârlig de fier şi umplută cu plumb topit.

Simţea că se prăbuşea spre întuneric, într-o lume a stafiilor locuită de tobele şamanilor şi o durere rece, neînduplecată.

De foarte departe, i se părea, auzea mormăielile şi râsetele oamenilor umblând prin tabără, un vaiet sinistru peste bubuitul tobelor, apoi un urlet, poate închipuit, al unuia dintre ceilalţi doi prizonieri.

— Joss-ran, spuse o voce.

Ridică privirea. Prin intrarea yurtei nu se vedea decât văpaia portocalie a focurilor şi licărul de lumină albastră al unei singure stele.

— Joss-ran.

Ea era, faţa ei, frumoasa lui vrăjitoare Khutelun, cu ochii sclipind în întuneric, înroşiţi de lucirea focului ca ai unei pisici. Se ghemui în faţa lui.

— Nu trebuia să-i urmăreşti, spuse.

— Să fi fugit, atunci? Ca bisericosul?

— Ai crezut că erai viteaz. Şi uite unde-ai ajuns.

Pe faţa ei nu se citea nici o undă de compasiune. Călugărul avusese dreptate, la urma urmei. O sălbatică nu putea simţi adevărata emoţie, ca o femeie sau un bărbat creştin. „Nu e mai presus decât un animal. La fel de bine s-ar putea culca omul şi cu o panteră."

Din nou se auzi vaietul acela cumplit.

— Ce-i asta? o întrebă.

— Le jelesc pe văduvele pe care le-ai făcut azi.

— N-am avut gândul să las nici o femeie văduvă, luptam pentru viaţa mea. Şi cum rămâne cu cele pe care le-aţi văduvit *voi?*

Khutelun întinse mâna, iar degetele ei îi urmăriră contururile rănii de la frunte. Un semn de tandreţe, în sfârşit. Poate că nu uitase de tot deşertul.

— Ce se va întâmpla cu mine?

— Tatăl meu s-a supărat că te-am adus aici ca prizonier şi e furios pe tine că n-ai putut muri de pe urma rănii. Te-ar fi preferat mort, dar nu doreşte ca a lui să fie răspunderea asta.

Josseran încercă să-şi schimbe poziţia, dar efortul îl înjunghie cu un spasm de durere prin umăr.

— Regret greutăţile pe care i le-am pricinuit.

Dacă-i simţi ironia din glas, Khutelun nu dădu nici un semn.

— A citit misiva pe care ai adus-o cu tine de la Khubilai. Asta a tulburat apele. Unii dintre generalii tatălui meu spun că eşti un ambasador şi trebuie să fii tratat cu respect. Alţii zic că ai tratat cu Khubilai, nu cu adevăratul nostru Han al Hanilor, Ariq Böke, aşa că trebuie să te executăm. Iar alţii vor să te ţină ostatic. Dar viaţa ta preţuieşte ceva pentru Khubilai?

Josseran se forţă să rânjească feroce:

— Spune-le că împăratul din Cathay mă iubeşte ca pe un frate.

Jalnica sa glumă n-o făcu să zâmbească. Ceva anume, în expresia ei, îl tulbura.

— Şi tatăl tău ce părere are?

— Tatăl meu susţine execuţia. Spune că morţii mănâncă mai puţin.

„Voi muri totuşi, la urma urmei?" se întrebă el. „Mă rog, nici n-

ar fi de mirare.” Când străbătuse Acoperişul Lumii, cumva nu se mai aşteptase să revadă vreodată Ţara Sfântă. Cât despre Toulouse şi Languedoc, erau un vis înăuntrul altui vis. Şi totuşi, nu voia să-şi abandoneze speranţele încă. Era un străin în feuda aceea ciudată, iar căpeteniile de-aici încă mai puteau fi convinse.

— Cred că acest conflict se poate rezolva şi fără a măcelări ambasadorii de pe alte meleaguri.

— Voi face tot ce pot ca să-l înduplec pe tatăl meu. Am să găsesc o cale pentru a te elibera.

Adusese cu ea un vas de lemn, plin cu apă. Înmuie în el o cârpă şi-i şterse cu ea sângele uscat din jurul ochiului. Josseran scrâşni din dinţi, la arsura apei reci ca gheaţa. Apoi, Khutelun îi spălă rana de săgeată, blândă ca o îndrăgostită. Chiar şi acum, în starea lui disperată, era conştient de căldura trupului ei şi de apăsarea sânului pe cămaşa de mătase, sub haină.

„M-am abătut atât de departe de Dumnezeu, în acest loc”, reflectă el. „Voi uita oare aşa de curând canonul pe care mi l-a dat de făcut fratele Wilhelm? Mai bine să mor aici şi să fiu azvârlit în străfunduri.”

— Încă te mai doresc, aşa să-mi ajute Dumnezeu, şopti, surprins de răguşeala glasului.

Fata nu-i răspunse.

— Nu m-ai auzit, Khutelun?

— Îţi pot spăla rănile. Mai mult de atât nu am ce face pentru tine.

— Trebuie să ştiu. Nu simţi pentru mine chiar nimic?

— Eşti un barbar de la apus. Cum aş putea simţi ceva pentru tine? Mă voi mărita cu un fiu de han, care va face din propriii fii prinţi ai stepei ca tatăl meu.

Oblojeala se sfârşi. Fusese o faptă bună, îşi spuse el, deşi nu-i uşurase cu nimic durerea.

— Rana e curată.

— De ce mă chinuieşte tatăl tău cu jugul ăsta? Spune-i că, dacă-l ofensez aşa de tare, atunci să facă ce vrea cu mine. Nu mă tem de moarte.

— Îi voi spune ce-ai zis.

Se ridică încet şi pomi spre uşa yurtei. Josseran o privea, profilată pe lumina focurilor de-afară.

— Aş da totul ca să mă culc cu tine numai o noapte, înainte de a muri.

— Arunci eşti un prost, răspunse ea şi se strecură afară, în întuneric.

108

Josseran purta butucul doar de câteva ceasuri şi i se părea că-l apăsa pe umeri toată greutatea catedralei din Chartres. Cea mai mică mişcare era un chin. Durerea şi oboseala îi aduceau o reverie care nu era tocmai somn, căci somnul ar fi fost cu neputinţă, dar îl purta totuşi, pentru câteva binecuvântate momente, departe de acel cumplit calvar, înapoi în Franţa, la câmpiile din Languedoc vara. Vedea pajişti învăpăiate de rapiţă galbenă, le privea cu ochii unui străin, izbit de frumuseţea lor, dar nu simţea deloc că locul lui era acolo, ca şi cum ar fi privit doar o tapiserie.

Ştia cu certitudine că n-avea să le mai revadă niciodată.

Când deschise ochii, îşi dădu seama că în yurtă mai era cineva şi, ridicând privirea, îl văzu pe Qaidu în picioare lângă el, privindu-l. Inima îi zvâcni în piept. Poate că urma să se pronunţe sentinţa şi curând avea să ştie ce moarte îl aştepta.

Qaidu îşi ţinea mâinile în şolduri şi picioarele depărtate.

— Ce să fac eu cu tine, barbarule? Generalii mei spun să te execut o dată cu ceilalţi doi.

— Ceilalţi?

— Câinii lui Khubilai. Sunt trădători ai poporului Mongolilor Albaştri şi pun o pată pe legenda lui Chinggis Han. Am hotărât să fie fierţi de vii.

Chiar în timp ce Qaidu vorbea, Josseran îi auzea pe tovarăşii săi de captivitate duşi la moarte. Spera să-i fi dat Beţivului puţin din iubitul lui *koumiss* negru, spre a-l ajuta să îndure calvarul. Îşi schimbă puţin poziţia, pentru a se putea uita în ochii ca un fum cenuşiu ai celuilalt. „Cât mi-ar mai plăcea să-ţi înfăşor maţele pe spadă, ca lâna pe un fus.”

— Şi ce te face să stai pe gânduri în legătură cu mine?

— Unii stăruiesc totuşi că eşti un ambasador al regelui tău şi, ca atare, ar fi nedrept să-ţi facem vreun rău.

Josseran se gândi la pervertitul simţ al justiţiei care făcea ca nişte compatrioţi tătari să fie aruncaţi de vii în cazane mari cu apă clocotită, în timp ce soarta unui străin era deliberată ca o

problemă de conştiinţă. Urletele celor doi torturaţi răsunau prin tabără. „Aha, au şi încălzit cazanul.” Josseran nu putea nici măcar să-şi închipuie o asemenea moarte. „Dar nu voi cerşi viaţa”, îşi făgădui el. „Fie ca Dumnezeu să-mi dea putere pentru a le ţine piept diavolilor ăstora.”

— S-ar putea să-ţi ofer altă soluţie.

Un rânjet iute, de luptă. „De-asta se află aici seniorul meu Qaidu? Ca să mă vadă târguindu-mă?”

— Şi ce soluţie îmi propui, barbarule?

— Dă-mi-o de soţie pe Khutelun.

Cât de repede pieri zâmbetul. Mâna lui Qaidu se repezi spre spada de la cingătoare, cu degetele albindu-se pe prăsele. Un moment, Josseran crezu că avea să-i zboare capul atunci pe loc. Dar, în schimb, se mulţumi să pună un picior pe butuc şi, apăsându-l până aproape de pământ, îl îndoi pe Josseran cu gâtul între genunchi.

— Îţi arde să te joci cu mine?

Josseran nu-i răspunse, n-avea cum. Durerea era mai presus de orice închipuire. Cu un mormăit, Qaidu îşi retrase în sfârşit piciorul şi păşi înapoi.

Încercă să-şi ridice capul. Parcă s-ar fi forţat să-şi salte propriul cal în braţe. „Mi-a frânt spatele”, îşi spuse el.

Nu-şi mai putea îndrepta spinarea şi se prăbuşi pe o parte. Scoase un geamăt de durere, cu toată greutatea trupului susţinută acum pe şoldul şi genunchiul drept.

— Poate tot am să te pun la fiert cu ceilalţi, mârâi Qaidu.

— Vorbesc… serios.

— Sunt multe feluri în care poate muri un om, barbarule. Nu-ţi uşurezi deloc soarta.

— Propun… o încercare.

Cu gâtul şi spinarea răsucite de jug, nu putea vedea chipul lui Qaidu, dar îi auzi ezitarea în glas.

— O încercare?

— O cursă, cu caii… Khutelun contra… mea. Dacă… învinge, o iau… în căsătorie.

— Şi pe urmă ce-ai să faci? O vei lua cu tine pe tărâmurile tale barbare?

— Am să… rămân aici.

— Aici? răsună glasul lui Qaidu, ascuţit de neîncredere. De ce vrei să stai aici?

La asta, Josseran nu avea ce să răspundă. Totuşi, la ce ar fi avut să se întoarcă, mai rămăsese un singur suflet de om care să plângă după el dacă nu revenea nevătămat la Acra?

— Ce chezăşie pui pentru asta? întrebă Qaidu.

„Chinurile butucului mă scot din minţi”, îşi spuse Josseran. „Să mă ierte Dumnezeu din Ceruri. Târguiesc tot ceea ce am, în trup şi suflet, pentru lucirea unui flecuşteţ, o făgăduială şoptită într-un bazar, o umbră zărită într-un gang întunecos. Alerg după o nălucire şi mizez totul pe ea. Sminteală curată.”

— Mulţi tineri au cerut-o înaintea ta, stărui Qaidu. Nu soli barbari zdrenţăroşi, ci prinţi tătari de soi ales, şi fiecare a pus zălog o sută de cai contra promisiunii ei ca soţie. Dacă învinge Khutelun, cum cu siguranţă se va întâmpla, tu ce ai de oferit?

— Viaţa… mea.

— Viaţa ta e oricum în mâinile mele!

Zbieretele reîncepură. De cât timp e nevoie pentru a fierbe un om?

— Încă mai e într-ale mele… în clipa asta. E tot ce… am, de vreme ce încă nu… te-ai hotărât care îmi… va fi soarta…

Qaidu mormăi, poate cu admiraţie ursuză faţă de curajul lui Josseran.

— Şi dacă ţi-aş spune că am de gând să-ţi dau drumul? Ai mai pune şi atunci prinsoarea asta?

Josseran nu-i răspunse. Cum să încheie un om asemenea târguri, cu capul şi braţele torturate în butuc? Qaidu dădu din cap spre unul dintre paznici, care apucă marginea maşinii infernale şi îl ridică în picioare pe Josseran. Greutatea reveni într-o poziţie mai uşor de îndurat, iar Josseran scoase un oftat de uşurare. Destul ca acum să rezeme jugul de un stâlp al yurtei, pentru a scăpa preţ de-un binecuvântat moment de greutatea zdrobitoare.

— Vrei să-mi dai drumul, stăpâne Qaidu?

— Da.

— Atunci, am mijloacele să închei prinsoarea. Ne-am înţeles?

— Ba nu ne-am înţeles!

Epistola lui Khubilai pentru comandamentul Templierilor îi fu vârâtă sub nas.

— Asta-i tot ce vreau de la tine. Nu-l vom lăsa pe uzurpator să se înarmeze cu Hülegü!

— N-are nici o importanţă. Solul şi solia sunt unul şi acelaşi.

Nu poţi pune mâna pe unul, fără cealaltă. Dacă mă înapoiez la Acra, îi voi informa pe stăpânii mei şi pe prinţul Hülegü despre tot ceea ce am văzut şi auzit. Mai mult ai de câştigat primind rămăşagul. N-ar fi înţelept să-mi dai drumul, stăpâne.

— Ştii, fireşte, că numai şi numai Khutelun singură îţi cere viaţa.

Un moment de tăcere, un moment de zâmbet. „Aşadar, nu m-a părăsit de tot.” Acum nebunia îl cuprinse cu totul. Toate simţurile strigau împotrivă, dar el nu-şi auzi decât propriul glas, ca de foarte departe, spunând:

— Nu doresc libertatea. O vreau pe Khutelun.

— Eşti un neghiob.

— S-ar putea să ai dreptate.

Qaidu îl studie multă vreme.

— Eşti străin pentru ea, iar asta o fascinează, fiindcă e şamană şi nu se aseamănă cu celelalte femei. O atrag lucruri de care aceia dintre noi care nu le au se tem pe bună dreptate. Dar tu nu eşti pentru ea. Trebuie să se mărite cu un han tânăr, să-i dăruiască fii şi să-şi sfârşească zilele pe stepele astea.

— S-o lăsăm pe ea să hotărască, propuse Josseran.

Qaidu căzu pe gânduri, un răstimp îndelungat. Josseran îi auzea respiraţia, deşi nu-şi mai putea înălţa capul pentru a citi vreun semn în ochii hanului.

— Era mai bine dacă mureai azi, spuse acesta într-un târziu şi se răsuci pe călcâie, ieşind din yurtă.

De afară se auzeau bătăile de tobe ale şamanilor şi urletele inumane ale celor fierţi de vii, care încă mai aveau până să moară.

109

Khutelun stătea aşezată pe gorganul de deasupra taberei, dincolo de coroana focurilor aprinse în noapte şi umbra protectoare a *kibitka*-lor. Venise aici ca să fie singură cu spiritele, la adăpostul bolţii Cortului Lumii care în noaptea aceea stătea suspendat de cuiul luminos al Stelei Polare, la miazănoapte. Trupul îi era zgâlţâit de un vânt puternic, ca o uriaşă mână nevăzută. În locul acela domnea un frig de moarte.

Nu putea înţelege nimic din tumultul dinlăuntrul ei şi îşi

strângea genunchii cu braţele, rezemându-şi fruntea de pumni. Scoase un uşor ţipăt, care surprinse un străjer ce moţăia pe cal, undeva mai jos de ea.

De când se ştia pe lume, îşi urâse propriul sex şi tot ceea ce reprezenta acesta. În copilărie, preferase tovărăşia fraţilor ei în locul aceleia a surorilor, o plăcere pe care i-o călise concurenţa. Curând, învăţase să-i întreacă la vânătoare, la călărie, chiar şi la trântă. Pe măsură ce creştea, făcuse tot ce-i stătea în putere ca să cucerească favorurile tatălui său, dar simţise întotdeauna că el le zâmbea cu mai multă bunătate fraţilor, decât ei. Păzind caii la păşune, învăţase deosebirea dintre iapă şi armăsar şi înţelesese că aceea era originea problemei.

Dar o femeie tătară nu stă cuminte şi supusă, asemenea unei chinezoaice cu părul împletit şi picioare-crini. Îşi pusese în minte să-i dovedească tatălui ei că, în şaua calului, era mai vitează, mai aspră şi mai dibace decât oricine din clan. Exersase ceas de ceas, zile în şir, cu arcul şi săgeata. Iar ultimele două anotimpuri îi aduseseră răsplata, căci Qaidu îi îngăduise să călărească lângă el la vânătoare, ba chiar îi dăduse şi comanda unui *mingan,* un regiment de o mie de călăreţi.

Dar tot femeie era, iar hanul aştepta din partea ei să se mărite şi să aducă pe lume copii. Şi, dacă aşa era sortit să fie, îşi făgăduise că într-o bună zi fiii ei, nu odraslele oricăruia dintre fraţi, aveau să fie aceia care să ia locul bunicului lor ca han al clanului şi stăpân al stepelor din Fergana. Iar când venea ziua aceea, intenţiona să-şi târguiască libertatea şi şaua pentru adevărata putere în sânul tribului.

Dar ambiţiile ei fuseseră trădate de o slăbiciune pe care niciodată nu şi-o bănuise. Nu se găsea nimic de câştigat într-o uniune cu barbarul acela, şi totuşi îşi îngăduise să-şi închipuie cum ar fi fost să se culce cu el. Câteodată, se întreba cum se putea măcar gândi la o idee atât de dezastruoasă. Iar în alte momente, nici nu se putea gândi la altceva.

Ochii lui îi trădaseră jinduirea după ea cu mult timp înainte de a fi rostit cuvintele. Nu putea înţelege de ce râvneau aşa bărbaţii la trupul ei. Era convinsă că, atunci când descopereau că era o iapă ca oricare alta, aveau să fie dezamăgiţi, iar atunci ea ar fi rămas fără nici o putere, atât ca femeie, cât şi ca bărbatul în care încercase să se preschimbe.

Şi-atunci, de ce insista cu jocul acesta primejdios?

Qaidu îi spusese despre provocarea pe care o lansase barbarul. Faptul că era gata să facă un asemenea lucru, să încheie un astfel de rămăşag, o uluia. În cele din urmă, răspunsese că avea să primească prinsoarea. Urma să treacă şi el proba la care-i supusese pe toţi peţitorii ei, să se întreacă la călărie cu ea până pe creasta colinei, de unde să ia leşul unei capre. Primul care punea prada la intrarea yurtei lui Qaidu avea să fie proclamat câştigător.

Prin urmare, a doua zi avea să călărească la întrecere cu barbarul. Dacă învingea ea, îl aştepta moartea. Dacă nu, trebuia să-şi părăsească şaua şi mândria tatălui ei şi să i se predea lui, ca orice nevastă unui soţ.

Cum avea să se întâmple? Hotărârea îi aparţinea zilei de mâine.

110

Valea fusese spălată de ploaie, iar cerul era de un albastru pal, albastrul lui Tengri, seniorul Cerului Albastru. În depărtare, verdeaţa spuzită cu zăpadă a pădurilor de molid cobora spre un lac de cobalt.

Khutelun stătea călare pe iapa ei albă, îmbrăcată cu un *del* lung şi cizme de călărie, cu faţa înfăşurată în basmaua purpurie. Nu-l învrednicea cu nici o privire pe Josseran, aflat pe calul lui. Îi dăduseră o iapă gălbuie nervoasă şi neatrăgătoare, cu dinţi urâţi şi o foarte proastă dispoziţie. De o parte şi de cealaltă a acesteia, picioarele lui lungi ajungeau până la pământ.

Tot satul se adunase să privească spectacolul. Domnea o atmosferă de carnaval, căci toţi ştiau că barbarul cel pocit nu avea nici o şansă de a învinge. Poate că în seara aceea urmau să mai aibă de admirat o fierbere.

Qaidu ieşi din yurtă, se apropie de Khutelun şi puse o mână pe greabănul calului. Se aplecă spre ea.

— Nu trebuie să pierzi, îi şopti el.

— Ştiu ce am de făcut.

— Nu-ţi lăsa simţămintele femeieşti pentru barbarul ăsta să stea în calea intereselor clanului.

— Nu am nici un simţământ femeiesc pentru el, tată.

— Să nu mă dezamăgeşti.

Iapa ei albă bătea cu copitele în pământ şi dădea din coadă, nerăbdătoare să pornească.

— M-am întrecut şi am învins călăreţi mai buni ca el. Ştiu ce trebuie să fac.

* * *

Josseran scrâşni din dinţi, simţind durerea din umăr. Totuşi, era o binecuvântată eliberare din butuc. Dar rana de la săgeată îl lăsase cu braţul aproape neputincios şi trebuia să-şi folosească o singură mână la călărie.

Privi în jur, spre chipurile tătarilor. *Tare le-ar mai plăcea să mă arunce în cazan după ceilalţi şi să mă vadă dând în clocot.*

Khutelun îi ocoli privirea.

Simţi un fior de nelinişte. „La drept vorbind, chiar s-ar putea să-mi fie pe potrivă în şa”, reflectă el, „şi e mai îndemânatică decât mine la îndeletnicirea asta. Dar, cu siguranţă, înţelege felul prinsorii pe care am încheiat-o. Nu e o întrecere de călărie, ci de suflet. Nădăjduiesc să am dreptate.”

— Celui care-mi aduce capra i se va împlini voia, strigă Qaidu şi, făcând un pas înapoi, plesni crupa iepei lui Khutelun. Aceasta făcu un salt înainte şi cursa începu, lăsând calul lui Josseran pe loc.

* * *

Porni în galop după ea, spre colinele împădurite de la poalele munţilor. Goana plată şi ropotitoare a poneiului îi înjunghia umărul cu spasme de durere. Nu le luă în seamă, călit de-acum faţă de propriile suferinţe. Singurul lucru care conta era cursa aceea. Calul lui Khutelun coti dintr-o dată, spre partea cea mai abruptă a colinei, strâmtoarea numită de tătari Locul unde Măgarul A Fost Trântit De O Capră. Dar Josseran îşi hotărâse deja urcuşul, pe povârnişul mai larg al căldării.

Deşi rămăsese deja în urmă la o aruncătură de arbaletă, ştia că avea să câştige, fiindcă, după cum credea în inima lui, Khutelun nu l-ar fi lăsat să moară.

* * *

Ajunse la umbra crestei şi privi peste umăr, după Khutelun. Unde era? Pornise prin partea care lui i se părea cea mai abruptă şi mai ocolită şi se aştepta s-o vadă în urma lui, pe cărare. Dar nu se zărea nimic.

Apoi, însă, peste faţa lui trecu o umbră şi, ridicând privirea uimit, o văzu deasupra, tocmai în vârf. Khutelun culese unul dintre leşuri şi îl ridică deasupra capului, triumfătoare.

Îşi aminti din nou ceea ce spusese Wilhelm: *„E vrăjitoare, dincolo de orice mântuire.”*

Nu! Refuza să creadă că l-ar fi înşelat.

Îşi îndemnă calul pe cărare. Când ajunse pe culme, se aplecă din şa şi luă trupul însângerat al caprei, punându-l peste greabănul calului. Privi disperat în jur, după Khutelun.

Abia acum văzu pe unde venise, printr-un defileu îngust care traversa căldarea, fără însă a se vedea de jos. Cobora pe acelaşi drum, ţinând cadavrul plin de sânge cu mâna stângă. Josseran îşi mână calul în josul pantei, după ea.

Simţi în pântec un fior de spaimă. Poate că aceasta era, la urma urmei, adevărata Khutelun; Khutelun tătăroaică, vulpea Khutelun care nu putea îndura înfrângerea din partea nici unui bărbat, gata oricând să-i pună în joc viaţa contra propriei mândrii.

Îşi grăbi poneiul peste grohotişurile desprinse, cu copitele alunecând pe pietre. Lăsase baltă orice prudenţă.

Dar ştia că pierduse. Fata ajunsese la o sută de paşi sub el, cu iapa croindu-şi drum iute şi cu pricepere pe o cărare pietroasă şi strâmtă, străbătută de sute de ori înainte. Khutelun sălta deasupra şeii, ridicată în scări. Nu mai putea acoperi distanţa.

Îi trecu prin minte că, dacă îi mai rămăsese o fărâmă de judecată, putea să-şi întoarcă din drum calul, pentru a călări înapoi peste munţi, spre cărările care duceau către miazăzi, tot mai departe de Qaidu şi stepele din Fergana. Sau poate tocmai acest lucru îl dorise Khutelun şi probabil şi Qaidu; cursa nu era decât o diversiune pentru a-i pune la dispoziţie un cal odihnit cu care să ajungă la distanţă sigură de tabără. Qaidu voia ca Josseran să scape, uşurându-l de răspunderea sorţii lui. Aveau să se prefacă a porni după el, desigur, dar hanul urma să se asigure că nu-l mai prindeau. Khutelun rămânea cu victoria şi, în aceeaşi seară, aveau să râdă de barbar în jurul focurilor, pe când grăsimea de oaie şi *koumiss*-ul le sclipeau pe bărbii.

Îşi struni calul şi o privi cum se îndepărta. Se întrebă dacă îl iubise cât de cât.

O văzu răsucindu-se în şa, pentru a se uita înapoi în susul pantei. Ridică o mână în văzduh. Ca semn de rămas bun sau de victorie?

Şi atunci, calul ei se împiedică.

111

Era profilat pe lumina soarelui, la o sută de picioare deasupra ei. Simţi un scurt junghi de durere. Dar aşa era cel mai bine, îşi reaminti ea. Îi salvase viaţa şi acţionase în interesul tatălui ei şi al clanului. Aici, propriile sentimente nu însemnau nimic.

Diseară, Qaidu urma s-o laude în gura mare. Atunci, de ce nu simţea nici un elan? Ce era cu şovăiala asta?

Îl văzu întorcându-şi calul, spre a abandona cursa. Se răsuci şi mai tare în şa, ca să-l zărească pentru o ultimă oară. Şi nu fu nevoie de mai mult pentru ca totul să se schimbe.

Poate că, dacă s-ar fi uitat la drumul dinaintea ei, ar fi văzut grohotişul şi şi-ar fi mânat iapa prin jurul acestuia. Sau, poate, poziţia ei în şa neliniştise ori dezechilibrase poneiul. Indiferent din ce pricină, simţi smucitură neaşteptată, când piciorul iepei alunecă. Sări din şa, ca să nu alunece amândouă pe pantă, cu capul în jos.

Instinctele iepei şi propria agilitate le salvară. Khutelun sări din nou în picioare, apucând frâul, în timp ce poneiul se chinuia să-şi păstreze echilibrul pe şisturile sfărâmate. Khutelun simţi pietrele rostogolindu-se de sub cizmele ei şi căzu îndesat pe spate. Dar continuă să se ţină de căpăstru, păstrând cumva sub control animalul înspăimântat. Cu un ultim efort, iapa reveni pe cărare.

Khutelun rămase întinsă la pământ mult timp, năucită de cădere, cu răsuflarea tăiată. Se ridică încet în picioare, strâmbându-se de durerea din coastele cu care căzuse greoi pe pietre.

Şi deodată, îl văzu deasupra ei.

Îl auzi galopând pe poteca strâmtă, cu lâna caprei fluturând lângă coastele poneiului. Alerga prea repede, copitele calului alunecau pe grohotiş, dar reuşea, cum necum, să se ţină în şa.

Instinctul o îndemnă s-o facă. Dintr-o dată, mâna dreaptă i se repezi la cingătoare şi peste o clipă strângea biciul împletit din piele. Şfichiul se arcui prin aer, trosnind ca un copac în cădere. Poneiul lui Josseran tresări speriat, se cabră, iar călăreţul căzu la pământ.

Khutelun se repezi imediat spre iapa ei şi sări în şa.

* * *

Josseran se adună pe picioare, uitându-se la ea cum se îndepărta pe potecă, amorţit de neîncredere. Îşi privi mâna stângă, cu umflătura sângerie lăsată de bici. Până şi materialul mânecii i-l sfâşiase. Umărul îi luase foc din nou, simţea sângele curgându-i pe braţ. În cădere, rana se deschisese iarăşi.

Dar nu simţea durerea. Îi vâjâia sângele prin urechi. Era copleşit de o mânie arzătoare ca focul.

Iapa lui se împleticea la câţiva paşi distanţă, azvârlind din picioarele dinapoi, deloc încântată de recenta întâmplare. Josseran fugi după ea, apucă hăţurile şi încercă s-o liniştească. Nu era prea târziu ca să străbată cărarea înapoi, trecând creasta. Încă mai putea să fugă, aşa cum intenţionaseră cu toţii.

Ba nu, lua-o-ar dracu' s-o ia. N-avea să-l învingă. N-o putea lăsa pe mica vulpe să se umfle în pene cu victoria.

Sări la loc în şa şi îndemnă poneiul pe urmele ei, în josul cărării.

* * *

Khutelun privi din nou peste umăr, sperând că de data asta se prinsese de frânghia de salvare pe care i-o aruncase. Cu siguranţă, se lăsase în sfârşit păgubaş.

Dar nu, iată-l, la o sută de paşi deasupra ei pe potecă, încă urmărind-o.

— Pleacă! îi strigă ea, înfuriată. Pleacă de-aici!

Vocea îi răsuna cu ecouri peste munte, de-a lungul defileului, prin pădurea de brazi şi molizi, peste lacul adânc şi negru din fundul căldării.

— Du-te înapoi! Qaidu o să te ucidă!

Josseran îşi struni poneiul, profilat pe cornişă, deasupra ei. Fata aşteptă să vadă ce avea să facă. În cele din urmă, se

întoarse, abandonând în sfârşit urmărirea. Când îl văzu retrăgându-se, simţi un val de uşurare amestecată cu o amară dezamăgire. Nu era decât un bărbat ca toţi ceilalţi, la urma urmei.

Şi, în clipa următoare, înţelese ce voia să facă.

* * *

Ştia că acum n-o mai putea prinde. Căluţul lui aluneca şi se chinuia la fiecare pas pe pietrele desprinse. Dacă-l forţa prea tare, până la urmă avea să se împiedice, alunecând amândoi pe povârnişul muntelui, spre moarte.

Ajunsese la o cornişă lată, între pereţii strâmtorii prin care se zărea stepa cafenie şi yurtele negre ale taberei tătăreşti. Auzi vuietul apei, un şuvoi care se rostogolea în josul muntelui, spumegând într-un iaz negru, departe, jos. Rogozul de la marginile lacului era încă înţepenit de îngheţul nopţii, iar suprafaţa apei se vedea neagră, cu pojghiţe de gheaţă plutind deasupra. Petece de zăpadă întărită stăteau agăţate în adânciturile întunecoase, unde soarele nu putea ajunge.

Privi peste buza râpei, auzi ropotul copitelor reverberând din suprafaţa stâncoasă, de pe cărarea de jos. Vocea lui Khutelun răsună prin vale:

— Pleacă, Joss-ran! Du-te înapoi!

Înapoi. Înapoi cu muşcătura biciului meu pe obraz, Josseran.

— Înapoi la Kashgar!

Înapoi la Kashgar. Cu ce scop?

— Mai bine mor îngheţat în apa lacului, decât să fierb în afurisitul de cazan al tatălui tău, spuse cu glas tare Josseran.

Dădu pinteni, încercând să îndemne poneiul spre margine. Calul nu voia să se urnească. Atunci, scoase pumnalul din cizmă şi îl înfipse în crupa animalului.

Un salt nebunesc, în gol.

În timp ce se rostogoleau prin aer, Josseran se aruncă din şa, continuând să ţină trupul caprei în pumnul drept. I se păru că vedea umbrele unor stânci ascunse sub unda neagră şi rece, îşi imagină oasele sfărâmându-i-se. Auzi ecoul propriului urlet peste vuietul cascadei. Lovi apa cu picioarele, întrebându-se dacă avea să moară. De-l aştepta moartea, se rugă să aibă mila de a veni repede.

* * *

Un asemenea spectacol era îngrozitor, dar şi miraculos, plin de minunăţia curajului şi a mândriei lui. Khutelun privise spre cornişă, cu mâna streaşină la ochi sub strălucirea soarelui, crezând că plecase. Şi deodată văzuse două siluete rostogolindu-se prin văzduh, iar peste câteva momente pe suprafaţa tăului se ivi o uriaşă ciupercă de apă, când calul dispăru în adâncurile negre şi o jerbă mai mică, Josseran, urmându-l. Şi se făcură nevăzuţi.

Khutelun se uita cu ochii mari, şocată de fapta lui. Fusese atât de bruscă, atât de total neaşteptată, încât trebui să stea câteva momente pentru a-i înţelege pe deplin oroarea. Valurile se rostogoleau spre ţărmurile stâncoase, unde plescăiau cu spumă.

Cum putea cineva să facă una ca asta?

Aşteptă cu groază crescândă să-i reapară trupul. Ştia că trebuia să fi murit.

După câteva momente, capul poneiului se ivi la suprafaţă, înotând cu disperare spre malul opus. Ieşi din apă pe picioare tremurătoare, cu sângele şiroindu-i peste şold, de la o rană de cuţit în crupă.

Iar de el, tot nici urmă. Cercetă lacul rece şi căldarea cu ape negre de sub cascadă, înăbuşindu-şi un ţipăt de jale.

Aşadar, murise…

112

Apoi, îl văzu.

Un cap răsări la suprafaţă, vârstat cu sânge, omul înotând spre mal cu singurul braţ teafăr. Se târî afară din apă, pentru a rămâne gâfâind pe stâncile negre. Îi vedea pieptul palpitând să se umple cu aer, scuipând apa pe care o înghiţise. Încă mai ţinea leşul caprei lângă trup, în îndoitura braţului rănit. Şi apoi, cumva, se adună cu chiu cu vai pe picioare, luă frâul calului, se căţără la loc în şa. Poneiul, învins de acel nebun, şocat şi probabil sfârşit de durere, era ascultător ca un miel.

Khutelun blestemă printre dinţi, suduindu-l pe Tengri pentru cruzimea lui, căci ştia că ar fi fost mult mai bine pentru amândoi

dacă Josseran murea în momentul acela unic şi măreţ. Acum, nu mai erau speranţe, nici pentru el, nici pentru ea.

Putea încerca să înoate peste tău, îl putea ocoli călare, orice-ar fi făcut, avantajul era de partea lui; îşi mână calul pe potecă, ştiind că nu-l mai putea ajunge.

* * *

Josseran stătea prăvălit peste greabănul calului, cu faţa însângerată de la o nouă zgârietură la cap şi sângele proaspăt picurându-i de pe vârfurile degetelor, din rana de la umăr, care se redeschisese. Tremura, ud până la oase de apele îngheţate ale tăului. Şi calului îi curgea sânge din crupă, iar de pe coaste i se înălţau aburi ceţoşi.

Îşi purtă poneiul prin coridorul de oameni pe care-l formaseră tătarii pe câmpie, îndreptându-se neabătut spre uşa yurtei lui Qaidu. Domnea o tăcere de moarte, desăvârşită.

Chipul lui Qaidu era palid de şoc şi umilinţă. Fiica lui nu mai fusese învinsă niciodată. Iar acum, o biruise singurul om cu care îi era peste putinţă să se mărite.

Silueta ei se vedea măruntă, încă la două sute de paşi depărtare, pe câmpie.

Barbarul îi aruncă la picioare cadavrul caprei, îngăduindu-şi un zâmbet de gheaţă.

— A mea e cursa, spuse.

Qaidu făcu un semn cu capul spre străjeri. Îl traseră pe Josseran din şa.

— Nu-mi poţi lua fata de soţie, zise el.

— Ţi-ai dat cuvântul!

— Sunt dator faţă de poporul meu, nu faţă de tine. Luaţi-l. Puneţi-l în *cangue.* Mâine, va muri.

Şi intră năvalnic înapoi în yurtă.

113

— Ai avut şansa să scapi. De ce n-ai profitat?

Nu-i răspunse. Nu voia nici măcar s-o privească în ochi.

Erau singuri în yurtă, cu vântul izbind pereţii de fetru gros, urlând prin munţi în noapte, ca un ecou al propriei mânii. Capul îi

era aplecat de greutatea jugului, dar furia îi ţinea spiritul treaz.

Îl trădaseră. Amândoi îl trădaseră.

* * *

„Îndură durerile fără nici un murmur”, îşi spuse Khutelun, „cum se cuvine din partea unui bărbat.” Sau, poate, ca o mustrare mai mult. Biciul ei îi despicase pielea pe dosul mâinii stângi şi la tâmplă. Îşi rănise piciorul stâng la izbitura cu apa, iar genunchiul îi era umflat cât un pepene. Şi umărul i se deschisese din nou, iar în jurul rănii avea un cheag proaspăt de sânge. Sânge proaspăt înroşea şi butucul, scurs din rana de la cap şi încleiat în barbă.

Din toate caznele, se alesese numai cu o întâlnire cu călăul lui Qaidu.

Spiritele Cerului Albastru îşi făcuseră într-adevăr gluma pe socoteala ei. În sfârşit găsise un bărbat care să se dovedească vrednic de ea, care o învinsese pe cal cum nici un altul nu mai izbutise, şi nu era tătar, ci un barbar apusean.

Îngenunche în faţa lui, ţinând în mâini un mic lighean cu apă. Înmuie în apă un ştergar şi începu să-i spele rănile.

— De ce n-ai profitat de ocazie ca să scapi? repetă ea.

— Mai întâi să te întreb un lucru. Ştiai ce avea de gând tatăl tău?

— Sunt fiică de han. Mă voi mărita cu fiul unui han, când voi pofti. Nu mă pot însoţi cu un barbar.

— Deci ai crezut că voi fugi ca să-mi salvez viaţa, în loc de a rămâne să lupt pentru tine.

— Orice om cu cap ar fi folosit prilejul când i s-a ivit.

— Un om cu cap n-ar sta pe câmpia asta uitată de Dumnezeu, la mii de leghe depărtare de locul unde s-a născut. Un om cu cap nu şi-ar fi vândut pământurile ca să slujească cinci ani ca oştean şi călugăr. Un om cu cap nu alerga după năluci peste jumătate din lume.

Clipi încet din ochi, ca şi cum s-ar fi deşteptat dintr-un vis.

— Dar nu mi-ai răspuns la întrebare. Ţi-am cerut să-mi spui dacă ştiai ce plănuia tatăl tău.

— Sigur că ştiam.

Ochii ei erau la câteva degete de ai lui, ochi negri, negri ca lacul unde fusese cât pe ce să se înece în acea dimineaţă. Nici

acum, ca şi atunci, nu ştia ce se putea ascunde sub suprafaţă.

Khutelun îşi înlătură eşarfa de pe obraji. Avea buzele umede. Deodată, coborî capul şi-şi lăsă gura peste rana de la umărul lui, începând să-i sugă sângele închegat.

— Ce faci? şopti el.

Îi simţi dinţii trăgând de carne, cu muşcături mici şi tremurătoare, ca un copil la sânul mamei. Gura ei era umedă şi fierbinte. Durere sfâşietoare şi mici plăceri.

— Ca să curăţ rana, răspunse ea, reluându-şi oblojelile.

— Te rog, nu, îi cerul Josseran, cu glas răguşit.

Khutelun se retrase şi îl privi, nedumerită, ca şi cum n-ar fi înţeles. În ochi i se zărea o strălucire care înainte nu fusese acolo.

— Dar sângele se va strica.

— Nu. Lasă-mă-n pace, şi-atât.

— Aşa vrei?

— Nu, dar lasă-mă oricum.

Avea sânge pe buze. O făcea să arate ca o sălbatică ce era, îşi spuse el. Simţea aromele aţâţătoare, nu de alifii parfumate, ci de piele şi năduşeală.

— Nu te poţi însura cu o prinţesă tătăroaică, îi spuse ea.

Josseran dădu din cap. Ştia asta, dintotdeauna o ştiuse. Dar, la fel ca pe ea, mândria nu-l lăsa să se dea bătut.

— Cum are de gând tatăl tău să mă ucidă?

— După tradiţie, ca pe bărbaţi de viţă nobilă şi mare virtute. Vei fi înfăşurat într-un covor şi călcat în picioarele cailor. Astfel, sângele tău nu se va putea vărsa pe pământ, aducând ghinion tribului.

Pe neaşteptate, ridică o mână şi îl atinse, chiar sub inimă.

— Eşti prea viteaz. Ţi-am mai spus. Trebuia să fugi când ai avut prilejul. A fost planul meu, iar tatăl meu a conspirat împreună cu mine. N-am vrut să se întâmple asta.

— Ce vârstă ai? şopti el.

— Am nouăsprezece ani.

Adică optsprezece ani creştini numai, căci aflase că oamenii aceia îşi socoteau la vârstă şi anul trăit în pântecele mamelor.

— Ar trebui să te măriţi.

— Îmi voi alege eu vremea şi bărbatul.

Josseran o privi lung. Se întrebase de atâtea ori, în locurile păcătoase ale minţii, cum avea trupul, cum arăta pe sub

blănurile groase. Faţa îi era subţire şi netedă, făcându-l să-i bănuiască şi trupul astfel. Însă, chiar şi aşa, îi era greu să-şi închipuie locurile gingaşe ale acelei fete aspre şi vânjoase.

Ştiu că privirea din ochi îi dăduse gândurile de gol.

— Nu se poate întâmpla, spuse Khutelun.

— Te rog.

Ochi, atât de negri ochi. Un lung moment, nici unul dintre ei nu vorbi. Apoi, Khutelun se ridică dintr-o dată şi merse la uşa yurtei. Josseran crezu că voia să plece. Dar, în schimb, fata coborî perdeaua cortului şi reveni înăuntru, spre el.

114

Khutelun îşi scoase cizmele şi pantalonii groşi de fetru. Îşi descheie mantaua, lăsând-o să se deschidă.

Josseran îşi ţinea respiraţia. Gura i se uscase dintr-o dată, secătuită ca în zilele traversării deşertului. „Dacă asta e să fie ultima mea noapte pe pământ”, îşi spuse el, „s-ar putea ca pentru ea să ard pe veci.” Simţea dorinţa ca pe o durere fizică, până-n măduva oaselor, înecând chinurile butucului, junghiurile cumplite din umăr, râsul triumfător al diavolului.

Cămaşa de mătase pe care o purta pe sub *del* îi ajungea până sub mijloc. Asemenea femeilor uighure, nu avea păr nicăieri pe trup, nici chiar în cele mai intime locuri. Pielea ei era arsă de soare ca bronzul, cu muşchii întinşi ca nişte coarde de arc, după o viaţă întreagă petrecută în scările cailor. Pe coapsa şi gamba piciorului drept avea cicatrici proaspete, albicioase. Josseran îşi aminti cum căzuse sub atacul haitei de lupi, în ziua vânătorii, şi bănui că acestea erau rezultatele.

Fata îngenunche, încălecându-i picioarele. Josseran gemu de neputinţă. N-o putea atinge, nu putea nici măcar s-o sărute, din cauza jugului. Rămase astfel mult timp, cu genunchii de o parte şi de alta şi ochii aţintiţi într-ai lui, ca pentru a se hotărî.

Îi ridică poala cămăşii zdrenţuite şi pătate de sânge. Josseran îi simţi degetele mângâindu-i pielea coastelor. Sprâncenele i se încruntaseră uşor a concentrare, ca şi cum ar fi dorit să-şi întipărească în memorie cele mai mici contururi ale trupului lui. Apoi, înclină capul şi îl sărută pe piept, sărutări uşoare şi mărunte ce se prelungeau la nesfârşit. În sfârşit, ridică privirea,

cu faţa la un deget de-a lui.

— Pentru asta ţi-ai aruncat viaţa în vânt? îi şopti ea.

— Acum numai pe tine te mai doresc.

— Vei fi dezamăgit. Când totul se va sfârşi, ai să te întrebi de ce ai riscat atât de mult. Împerecherea dintre un armăsar şi o iapă e la fel de comună ca vântul şi ploaia.

— Ştii bine că nu e numai atât.

Îi coborî pantalonii de fetru în josul şoldurilor, dar nici acum nu-l atinse. Însă Josseran îi simţi ochii îndreptaţi asupra lui, puterea privirii ei fiind mai mare decât aceea a atingerii, mângâierea ochilor mai desfătătoare decât degetele a o mie de hurii.

— Armăsarul meu, murmură ea.

În cele din urmă, îşi umezi degetele cu gura, încet, unul câte unul, şi începu să-l mângâie uşor. Josseran scoase un ţipăt.

— Aş rămâne aici, şopti, pe stepele astea. Nu mai am nimic la ce să mă întorc.

— Nu se poate. Eşti străin şi barbar.

— Sunt bărbat.

— Nici noi, tătarii, nu ducem lipsă de bărbaţi.

Îşi ridică delicat cămaşa de mătase, iar Josseran îi simţi trupul lipindu-se de al lui, cald şi moale. Fu nevoită să-şi aplece capul, din cauza butucului de lemn, şi şi-l rezemă de pieptul lui. Părul ei ca mătasea.

Josseran crezu că aveau să i se frângă umerii, în efortul de a ridica jugul din faţa ei. Atât de multă durere, atâta plăcere nebunească. Dorinţa de a o poseda era mai mult decât o jinduire trupească, era însetat nu numai după alinarea trupului ei cald, ci râvnea şi la spiritul ei sălbatic, tânjea să intre în acea întunecată lume dionisiacă de unde ieşise ea. Şi ducă-se la dracu’ absolvirea de păcate a călugărului. Niciodată nu-i păsase prea mult de ispăşirea lui.

— Îţi mai aminteşti picturile grotelor din deşert? îi şopti ea.

— Mi le amintesc.

— Chiar dacă am avea o mie de nopţi şi am încerca toate felurile diferite, ca seniorul Shiva şi soţia lui, până la urmă tot te-ai sătura de mine şi ai dori să te întorci în ţara ta.

— Te înşeli, Khutelun. Când vei fi bătrână şi fără dinţi, eu tot ca acum te voi vedea.

— Vorbe goale.

— Când am spus că voiam să călăresc pentru tine, nu erau doar vorbe. N-am încercat să fug cu calul pe care mi l-ai dat. N-au fost numai vorbe. Am sărit de pe margine în apă, fără să ştiu dacă urma să trăiesc sau să mor. Ţi-am dat cuvântul meu că aveam să-mi pun în joc viaţa pentru tine şi mi l-am ţinut.

Khutelun îl cuprinse cu picioarele pe după şale, iar el îi simţi abdomenul şi pântecul apăsându-l şi gemu puternic de voluptate şi neputinţă. Îi sărută umărul, lăsându-i pe piele umezeala gurii ei. Nu-i putea desluşi faţa. Dimensiunile dragostei lor îi erau vestite de sunetele respiraţiei ei domoale, de vâjâitul vântului în jurul yurtei, umbrele aruncate de foc, cununa părului ei.

Pumnii i se încleştară pe butuc şi închise ochii în calea semnalelor de alarmă disperate şi a imboldurilor contradictorii ale trupului. Avea gâtul şi umerii sfâşiaţi de durere, prins tot în menghina unei dorinţe insuportabile. Avea o nevoie atât de disperată s-o cuprindă, să-şi afirme puterea asupra ei.

— Cum e cu femeile voastre creştine?

— Niciodată aşa. Niciodată.

— Trebuie să te cred, dacă asta spui. Eu, una, n-am mai făcut-o niciodată.

Se aplecă pe spate, cu mâinile rezemate pe covoare, ridicându-şi trupul într-o arcuire a torsului. În cele din urmă, se coborî peste el, iar Josseran îi simţi umezeala mătăsoasă mângâindu-l. Încercă să se împreuneze cu ea, dar greutatea butucului îl împiedica.

— Pentru momentul acesta cu mine ai riscat atât de mult? îi şopti Khutelun.

— Nu numai momentul ăsta l-am dorit, ci toate momentele cu tine, până la sfârşitul vieţii mele.

Buza începu să-i tremure. Se lăsă în jos aproape imperceptibil, iar Josseran se simţi învăluit în căldura ei. Îi auzi ţipătul de durere.

— Dumnezeule mare cu toţi sfinţii Tăi… gâfâi el.

Când îl cuprinse tot, îşi înfăşură strâns braţele împrejurul trupului său şi-i putu simţi pe gât respiraţia, gingăşia de negrăit a sânului pe pieptul lui. Rămase astfel, abia mişcându-se, un timp ce păru cât o veşnicie.

— Te rog, şopti el.

Foarte încet, foarte uşor, începu să se ridice pe genunchi, iar Josseran o aşteptă să se coboare din nou. Tot trupul îl durea, ars

de flăcările unei dorinţe cumplite. Dar, fără veste, Khutelun se îndepărtă, iar împreunarea lor se sfârşi înainte de a fi început.

— Ce faci? îngăimă Josseran.

Parcă i-ar fi smuls cineva măruntaiele, lăsându-l rece şi golit pe dinăuntru.

Îi văzu faţa în lumina focului, cu buzele despărţite, ochii puţin cam tulburi, plini de nebunie, durere, dorinţă. Clătină din cap.

— Khutelun!

Respira cu mare repeziciune. Ridică o mână, dându-şi în lături şuviţele de păr de pe faţă.

— Nu.

— Te rog!

— Nu-ţi pot primi sămânţa. Vrei să port copilul tău după ce tu vei pleca?

— Nu te poţi opri tocmai acum!

— N-am încotro.

O simţi punându-şi hainele la loc. Îi venea să plângă de frustrare.

Khutelun se ridică în picioare, încet. Avea coapsele vârstate cu sânge.

— Uite. Pot sângera puţin pentru tine, aşa cum şi tu ţi-ai vărsat sângele pentru mine.

Nu-i putea răspunde. Nu dorea decât să moară, aşa cum îi făgăduise Qaidu. Butucul, femeia. Pe care din două o gândiseră acei tătari drept cea mai rafinată tortură?

— Dacă eu nu te pot avea, şopti ea, atunci nici tu nu mă poţi avea pe mine.

Se aplecă spre el, sărutându-l uşurel pe buze.

— Vreau să arzi la nesfârşit de dorul meu.

Se îmbrăcă repede şi pieri. În locul ei nu mai rămase decât bezna, deznădejdea ultimei lui nopţi pe pământ, disperarea dureroasă a unei vieţi fără sfârşit, o mână goală întinsă spre cer.

115

Paznicul era doar un băietan. Stătea aşezat pe pământ în uşa yurtei, ţinându-şi cu ambele mâini spada ruginită, îl studia pe Josseran cu o privire plină de duşmănie tăcută, încercând să pară mai matur, mai curajos şi mai bătăios decât era de fapt. Josseran

se prefăcea a dormi, privindu-l printre gene, aşteptând să treacă timpul. De parcă ar fi fost cu putinţă. Simţea o durere cumplită, năucitoare, în muşchii gâtului, ai umerilor şi ai braţelor, de la greutatea butucului care-i împiedica odihna.

La un moment dat, în timpul îndelungatei nopţi, auzi respiraţia adâncă şi regulată a băiatului şi-i văzu capul căzând în piept. Acesta era momentul, încercă să se salte pe vine, dar greutatea jugului îi înţepenise muşchii coapselor şi nu mai simţea nimic de la şolduri în jos. Umărul rănit i se crispase şi el, iar, când încercă să şi-l mişte, avu impresia că cineva îi înfipsese în încheietură un fier înroşit.

Trecură multe minute până când reuşi în sfârşit să-şi întindă picioarele şi, pe măsură ce sângele i se punea din nou în mişcare, îşi simţi carnea străpunsă cu mii de ace fierbinţi. Îndură în tăcere şi, după un timp, durerea scăzu, îşi flexă muşchii picioarelor în întuneric, încercându-şi-i iarăşi. Încă o dată încercă să se ridice, dar îşi pierdu echilibrul, clătinându-se îndărăt pe călcâie, pentru a cădea peste schelăria de bambus a yurtei. Crezu că zgomotul avea să-l trezească pe tânărul străjer, dar băiatul ghiorăi în somn ca un vier şi nu se clinti.

La a doua încercare, Josseran reuşi să se salte pe picioare, împleticit.

Stătu nemişcat multă vreme, până când vuietul sângelui în urechi încetini şi din nou fu sigur pe picioare. Făcu un pas înainte, începând lungul drum peste pardoseala yurtei.

* * *

Băiatul se trezi în ultimul moment. Ochii i se deschiseră şi privi în sus spre Josseran, cu chipul său tânăr pierzându-şi orice expresie din pricina şocului, în lumina lunii. Josseran se lăsă în genunchi, împingând în acelaşi timp butucul cu o mişcare arcuită, astfel că marginea scândurii groase de lemn îl nimeri pe băiat în tâmplă. Răsună un trosnet cumplit, iar tânărul căzu într-o parte, la pământ. Membrele îi mai tresăriră de câteva ori, după care rămase nemişcat.

Cu toată deznădejdea sa, Josseran spera să nu-l fi ucis.

Un nou val de durere îl făcu să se strâmbe. Efortul de a lovi cu jugul îi pusese un alt cârcel în muşchii gâtului. Avu nevoie de toată puterea voinţei lui pentru a se ridica iarăşi în picioare.

Împinse perdeaua de fetru, ieşind în întuneric. Era un frig amarnic, iar pământul îngheţat se întărise ca piatra. Nu avea pe el decât cămaşa de mătase şi pantalonii din fetru, prea puţin ca să rămână în viaţă pe stepa îngheţată până în zori. Dar, cu butucul pe umeri, nu avea ce face. Îi rămânea de ales între moartea prin îngheţ şi cea pe care i-o plănuise Qaidu. Nici o perspectivă nu-l atrăgea prea mult. „Cel puţin”, îşi spuse, „voi muri aşa cum vreau eu.”

O luă la fugă în noapte, orbeşte, printre yurtele tăcute. În câteva momente, vântul îi amorţise degetele şi abia mai putea respira de frig. Nu peste mult, tremura atât de rău încât se împiedică şi căzu, greutatea butucului de lemn strivindu-i ceafa şi spinarea când lovi pământul.

I-ar fi fost atât de uşor să se dea bătut, unindu-se cu ţărâna îngheţată şi aşteptând să-i vină moartea. Nu ştia ce anume îl ridică iarăşi în picioare.

În timp ce fugea, se întrebă oare ce instinct continua să-l mai îndemne spre speranţa supravieţuirii. De ce se agăţa de viaţă într-o asemenea panică? Din virtute sau numai de teamă? Cândva, oamenii îl declaraseră curajos, dar acum nu se mai socotea decât nepăsător; cu o spadă în mână, avusese îngâmfarea de a crede că nu putea fi niciodată biruit. Nici acesta, conchise el, nu se putea numi curaj. Era ca un om care se îneacă în mijlocul unei mări întinse şi pustii, pierdut, dar totuşi agăţându-se de orice lemn purtat de valuri, deşi ştie că nu mai e cu putinţă nici o salvare.

Ieşise din tabără. Se mirase că nu puseseră la intrarea yurtei decât un singur străjer, iar acum înţelese motivul. Unde să fugă? Schimbase execuţia tătărească pe o moarte înceată prin îngheţ, aici în sălbăticia neagră. Cu cămaşa aceea subţire pe el, nici măcar un ceas nu-i mai rămânea de trăit. Deja îşi simţea plămânii arzând ca focul din cauza vântului îngheţat. De jur împrejurul lui se întindea stepa întunecată, pustie pe mile şi mile în şir, cu munţii în zare. Poate că, totuşi, copitele cailor lui Qaidu aveau să-i aducă un sfârşit mai milostiv.

Căzu în genunchi, dârdâind de frig, cu gâtul şi umerii sfâşiaţi în chinuri. Auzea caii tătarilor în întuneric, fornăind şi bătând de copitele împiedicate. Vântul le purtase până la nări mirosul de străin. Îi puteau aduce salvarea, dar n-avea cum să încalece cu drăcovenia aceea infernală pe umeri.

Qaidu îl întemniţase la fel de sigur ca în hrubele de la Acra.

Se prăbuşi pe pământul îngheţat, prea înfrigurat şi istovit ca să mai continue.

* * *

Simţi trepidaţiile dedesubt, auzi ropotul de copite pe ţărâna întărită. Cumva, se sili să salte la loc pe genunchi, pentru a vedea o umbră înălţându-se dinspre malurile nevăzute ale râului. Oţelul unei spade luci în lumina lunii, un coif ca o cupolă se profila în noapte. Desluşi silueta scundă şi vânjoasă a unui călăreţ tătar, aburii respiraţiei în vânt, mirosul calului.

Straja călărea drept spre el, fără a se opri pentru a da alarma. Îşi înfrână calul alături şi ridică spada deasupra umărului. Josseran aşteptă miloasa lovitură care avea să-i despice ţeasta, aducând cu sine întunericul.

116

Butucul se despică sub forţa unei singure lovituri, dată cu putere de sus în jos. Îi mai trimise un spasm de durere prin umeri, trântindu-l la pământ. Abia se putu stăpâni să nu strige.

Tătarul sări de pe cal şi dădu câteva lovituri sălbatice cu piciorul, desfăcând jugul pe toată lungimea şi rupându-i balamaua. Josseran îşi scutură de pe umeri îngrozitoarea povară, oftând de uşurarea eliberării. Încercă să se ridice în picioare, dar nu-i mai rămăsese vlagă. Căzu din nou pe pământul îngheţat, gerul infiltrându-i-se în trup ca răceala morţii.

— Nu credeam să mai vii, spuse o voce.

Khutelun.

Îi aruncă nişte blănuri.

— Pune-le pe tine până nu îngheţi. În coburii şeii este *koumiss* şi carne uscată de oaie. Oamenii voştri sunt la două zile călare de-aici. Poate şapte, pentru tine.

Josseran nu se clinti.

— Mai repede! Până nu se trezeşte tot tribul.

— Blestemaţi să fiţi cu toţi tătarii voştri.

Khutelun îl apucă de cămaşă, ridicându-l cu forţa în genunchi, şi-i trase mantaua pe umeri. Când îi forţă braţul stâng în *del,* fără

prea multă blândeţe, Josseran scrâşni de durere. Apoi, îl săltă în picioare, trăgându-l spre cal.

— Grăbeşte-te!

Simţi ceva cald şi umed pe piept şi ştiu că iarăşi i se deschisese rana de la umăr. Muşchii gâtului îi erau înţepeniţi din jug, încât abia putea să-şi mai mute capul. Nu era sigur dacă-i mai rămăseseră puteri pentru aşa ceva.

— Mergi numai cu Steaua Nordului în spatele tău, spunea Khutelun. La crăpatul zorilor, vei ajunge într-o vale largă, sub un munte. Are forma unei femei culcate pe spate. Urmează valea aceea şi te va duce la Kashgar. Prietenii tăi sunt acolo.

— Nu vii şi tu cu mine?

— De ce-aş veni cu tine?

În vocea ei se simţea o uimire neprefăcută.

Desigur. De ce să vină? Nu-i dăduse clar de înţeles că nu-si vedea nici un viitor ca femeie a unui barbar renegat? Îl ajută să se salte în şa şi-i puse frâul în mâna dreaptă.

— N-ai de gând să-mi mulţumeşti?

— Cel puţin atât ai putut... face pentru mine.

— N-o să ne mai vedem.

— Nu fii atât de sigură.

— Dacă mai vii vreodată în văile astea, tatăl meu te va ucide. Du-te acasă, Joss-ran.

Nu-i putea distinge faţa în întuneric. *Vreau să arzi la nesfârşit de dorul meu.*

— Vino cu mine, repetă el.

— Ţi-am salvat viaţa de două ori. Ce altceva mai vrei de la mine?

— Atunci, şopti Josseran, răspunde-mi numai la o întrebare.

— Trebuie să te grăbeşti!

— Bătrânul pe care l-ai văzut călărind cu mine.

— Şi acum mai e lângă tine. Altfel, de ce credeai că ai supravieţuit atât de mult?

— Atunci, înseamnă că sunt iertat, murmură el.

— Vorbeşti prostii. Pleacă!

Nu înţelegea. Nici el nu înţelegea de ce punea atât preţ pe vrăjitoriile ei. Şi totuşi, ceea ce-i spusese îl consola. În noaptea aceea i se luaseră de pe umeri două poveri, jugul şi tatăl lui.

— Mi-ar fi plăcut să-ţi nasc fii, şopti Khutelun, după care plesni cu putere crupa poneiului. Calul se repezi în beznă, spre stepe şi

masivul muntos întunecat din miazăzi.

* * *

Câmpia se întindea în penumbra vineţie a zorilor. Nimic nu se clintea în gerul acela negru şi cumplit. Qaidu stătea în uşa yurtei sale mari, cu Khutelun alături.

— A fugit? o întrebă.

— E departe de-aici. Nu ştiu dacă a scăpat cu viaţă. Are un cal, provizii şi blănuri. Şi e un om care nu se lasă cu una cu două.

— Într-adevăr, murmură Qaidu. Şi straja?

— Şi-a revenit, deşi mă tem că toată viaţa va purta cicatricea, ca semn al neatenţiei.

— S-ar cădea să-l pedepsesc, altfel unii vor bănui că am fost părtaş la asta.

Aburii răsuflării lor pluteau duşi de vânt.

— Bine că s-a sfârşit, mai spuse Qaidu. Blestemată să fie ziua când şi-a găsit drumul spre Valea Fergana.

Tăcerea era o neplăcută mărturie a simţămintelor fiicei sale.

— Dacă era un om civilizat, nu un barbar, l-ai fi luat de bărbat? o întrebă hanul.

— Era bărbat.

— Recunosc că avea curaj, mormăi Qaidu. Dar, la o adică, poţi găsi curaj şi la un cal.

— Azi-noapte am avut un vis, spuse Khutelun.

Qaidu respecta priceperile de şaman ale fiicei sale, iar visurile ei îl călăuziseră adeseori când avea de luat hotărâri importante. Aşa că o întrebă, cu oarecare interes:

— Şi ce vis era?

— Am visat că-l revedeam.

— E cu neputinţă.

— Şi totuşi, l-am văzut.

Qaidu clătină din cap. Aşa nu mergea. Într-o zi, avea să ajungă mamă de han. Nu-i putea îngădui să ofteze după un barbar.

— Ai făcut ce era mai bine pentru clan, îi spuse el. Acum, trebuie să uiţi că toate astea s-au întâmplat vreodată.

O neaşteptată rafală de vânt amarnic se repezi asupra celor doi. Iarna era pe drum.

117

Era vară târzie în Kashgar, iar străzile erau pline de praf şi muşte, roiuri negre care forfoteau peste capetele de oaie şi bojocii graşi atârnaţi la vânzare pe uliţe. Tadjici cu bărbi ca de sârmă subţire şi kirghizi cu ochii oblici spărgeau în dinţi seminţe de floarea-soarelui în timp ce se preumblau agale prin bazaruri sau leneveau pe divane de lemn în *chai-khana*-le, sorbind ceai verde, aromat cu scorţişoară, din ceşti de porţelan crăpat.

Tarabele pieţei gemeau sub povara recoltei târzii, piersici, pepeni şi smochine, dovleci, struguri şi pomegranate. Pe uliţe se aşternuse un strat de coji de pepeni, adânc până la glezne. Dar, o dată cu roadele verii, soseau şi primele semne ale iernii. Căruţe trase de măgari hodorogeau pe străzile prăfuite, încărcate cu legături de surcele şi buşteni, lemne pentru foc. Pe colinele de la poalele Acoperişului Lumii se aşternuse zăpada, în trecătorile de la apus fuseseră ridicate stavilele, până la primăvara viitoare.

* * *

Josseran deschise încet ochii. Simţea pulsaţiile dureroase din umăr şi un junghi ce-i sfredelea craniul. Gura-i era uscată şi păstoasă. Când se deşteptă, nările îi tresăriră mirosind aromele ce pluteau până în odaie, lipii coapte proaspăt, cărbune, cărnuri fripte, duhoare din şanţuri, toate miresmele familiare ale bazarului.

Privi prin încăpere, o văgăună mobilată sărăcăcios, cu pereţi din cărămizi de lut nears. În faţa patului său, dincolo de fereastra zăbrelită, se vedeau în depărtare munţii Acoperişului Lumii, abia desluşiţi prin pâcla prafului.

— Va să zică, spuse un glas, eşti în viaţă.

Un chip se limpezi în faţa lui. Wilhelm. Încercă să vorbească, dar nu ieşi nici un sunet. Îl simţi pe Wilhelm ridicându-i capul, pentru a-i aduce o ceaşcă de apă la buze. Era rece ca gheaţa şi, pentru Josseran, avea un gust delicios ca al vinului.

— Unde… mă aflu? horeai el.

— Nu eşti în cer, dacă la asta te aşteptai.

— Când te-am văzut… am fost sigur că nu-s în cer.

Zăcea pe un strat gros de carpete. Îşi dădu seama că trebuia

să fie un *khang,* o platformă de cărămizi înălţată, încălzită pe dedesubt de un foc, căci simţea la spate o căldură binefăcătoare.

— Cum ai scăpat?

— Cu voia lui Dumnezeu.

— Atunci, Dumnezeu este într-adevăr milostiv şi iertător.

— Unde mă aflu?

Wilhelm îi zâmbi printre buzele subţiri.

— Suntem în fortul din Kashgar. Ai fost adus aici acum trei zile, de oamenii dintr-un trib tadjik. Te-au găsit delirând pe jumătate, în timp ce rătăceai prin munţi pe un cal tătar. Ai două răni la cap şi o rană de săgeată la umăr, care se inflamase rău când ai fost adus aici. Totuşi, acum se lecuieşte, deşi nu mulţumită tătarilor ăstora. Voiau să-şi trimită şamanii spurcaţi cu vrăjitoriile lor, dar le-am schimbat gândul. Am rostit rugăciuni pentru sufletul tău necurat şi ţi-am scos sânge. Cred că doftoricia mea şi graţia divină te-au întremat.

— Îţi mulţumesc pentru asta.

— Nu mie să-mi mulţumeşti. Acum nu-ţi mai sunt îndatorat.

Wilhelm se ridică.

— Ar trebui să-i aduci mulţumiri lui Dumnezeu pentru că te-a izbăvit. Nu crezusem să te mai văd.

— Şi te-ar fi tulburat peste măsură?

— Îţi şi trece prin minte să-ţi râzi de mine? se aplecă Wilhelm mai aproape. Ce s-a întâmplat în munţii ăia, templierule?

— Când cei ce mă prinseseră au văzut *paizah*-ul şi au aflat că eram ambasador creştin cu sancţiunea lui Khubilai, mi-au dat drumul. Respectă foarte mult vieţile solilor, prin partea locului.

— Cine erau?

— Nişte bandiţi. Ne-au atacat sperând să câştige averi, nimic mai mult.

— Mi s-a părut c-o văd şi pe vrăjitoare printre ei, spuse Wilhelm.

Josseran îi evită ochii.

— Te-ai înşelat, răspunse el, întorcând capul spre fereastră. Sartaq şi tătarii lui te-au tratat bine?

— Nu mi-au tăiat beregata şi nu mi-au fiert măruntaiele pentru cină, lucru pentru care îi mulţumesc lui Dumnezeu.

Josseran zâmbi. Unii oameni puteau cutreiera întreaga lume, fără să se abată nici c-un pas de la prejudecăţile lor.

— M-am temut să nu fi mers mai departe, la Khotan sau Osh.

— După ambuscadă, Sartaq ne-a poruncit să ne întoarcem la fort. De-atunci, am rămas tot aici, după zidurile astea, dar n-am idee de ce. Poate ca să-ţi aşteptăm ţie întoarcerea cu bine. De vreme ce ăştia nu pot vorbi limba oamenilor civilizaţi şi doar boscorodesc ca nişte maimuţe, mi-e cu neputinţă să ştiu. Sartaq doreşte să te vadă, dacă tot veni vorba, de îndată ce te-ai înzdrăvenit.

— Sunt ostenit. Îl voi primi mâine. Deocamdată, n-am nevoie decât de somn.

— Atunci, te las.

În uşă, Wilhelm se opri.

— Când te-au adus aici, delirai. Bâiguiai ca un copil.

Josseran îl privi lung.

— Şi ce-am spus?

— Prostii doar, clătină din cap Wilhelm; apoi, însă, adăugă: să nu-ţi uiţi penitenţa, templierule.

Şi ieşi, închizând uşa grea în urma lui.

* * *

Abia a doua zi, când îşi reveni îndeajuns spre a-l primi în vizită pe Sartaq, Josseran află adevăratul motiv pentru care tătarii reveniseră la fort. După ambuscadă, Sartaq trimisese un mesaj la Buhara, cerând de la regenta hanatului Chaghadai, Organa, să-i întărească escorta dacă nu voia să-l piardă şi pe celălalt ambasador în mâinile bandiţilor. În timp ce aştepta răspunsul la Kashgar, primise prin *yam* vestea că Organa fusese înlăturată de Aleghu, aliatul lui Ariq Böke, iar Khubilai îi poruncise să rămână pe loc până când se rezolva situaţia.

— Cine ne-a întins ambuscada? îl întrebă Sartaq. Ai cui ostaşi erau?

Când Josseran şovăi, răspunse tot el:

— Qaidu îi trimisese.

— Într-adevăr.

— Ce s-a întâmplat cu ceilalţi prinşi alături de tine?

— Au fost executaţi.

— Şi au murit cu cinste?

Josseran se întrebă cum să-i răspundă. Oare moartea prin fierbere era socotită o mare onoare printre tătari? Se îndoia.

— Au fost decapitaţi. S-a sfârşit repede.

— Eşti sigur?

— Am văzut cu ochii mei.

Sartaq păru mai uşurat.

— Asta, măcar, e o binecuvântare. Dai Sechen, continuă el, folosind adevăratul nume al Beţivului, era fratele meu.

— A murit ca un bărbat, mai spuse Josseran, mutându-şi privirea.

Era o minciună dar, la o adică, existau unele adevăruri ce era mai bine să nu fie cunoscute.

PARTEA A OPTA
DRUMUL MĂTĂSII

De la Kashgar la Buhara

Anul Hejirei, 638,
şi în anul întrupării Domnului nostru, 1261

118

Criza din Hanatul Chaghadai îi oprise în Kashgar pe timpul iernii. Sartaq le spuse că puteau trece ani de zile până să poată traversa din nou Acoperişul Lumii. Dar călăreţii-săgeată din *yam* continuau să apară la fort aproape zi de zi, în drum dinspre şi către răsărit. Nu era greu să-şi imagineze urzelile ce se ticluiau acum în Qaraqorum şi Shang-tu.

Într-o zi, Sartaq îi dezvălui lui Josseran că Fiul Cerului găsise într-adevăr o cale de ieşire din impas.

— Vine o caravană din Ta-tu spre Buhara, spuse el. Aleghu a făgăduit să trimită ostaşi ca escortă. Ne vom alătura şi noi caravanei, când va ajunge aici. Dar va trebui să aşteptăm primăvara ca să trecem peste Acoperişul Lumii.

— Deci Khubilai a ajuns la o înţelegere cu hanul din Chaghadai?

— În secret.

— Ce transportă caravana? Aur?

Sartaq zâmbi:

— Aurul se poate cheltui. Este o femeie. Una dintre fiicele împăratului urmează să se mărite cu Aleghu. O alianţă chibzuită, căci va asigura armonia între Casele împăratului şi aceea a Il-Hanatului Chaghadai.

— Care e numele prinţesei? întrebă Josseran, deşi bănuia că deja cunoştea răspunsul.

— Este Miao-yen, răspunse Sartaq. Prinţesa Miao-yen.

* * *

La miazănoapte, munţii, stavilă spre pământuri noi şi nedescoperite; la apus, medinele şi plopii murmurători din

Samarkand şi Buhara; la răsărit, pavilioanele şi foşnetul bambuşilor din Cathay; la miazăzi, vânturile urlânde din Taklimakan. Iar aici, în Kashgar, răscruce a Drumului Mătăsii, se întâlneau cărările vieţii lui.

Privea de pe zidurile fortului la caravana ce şerpuia prin oază. Cămilele tuşeau şi protestau, caii îşi ţineau capetele în pământ, învinşi de lunga traversare a deşertului. Mai erau două escadroane de cavalerie, reflectând orbitor razele soarelui în coifurile lor de aur cu blazon, şi cu stindardele Fiului Cerului fluturând în vânt.

Porţile de lemn ale fortului fură deschise larg şi avangarda intră, în şir indian. În spatele avangărzii venea un palanchin aurit, aducând-o fără îndoială pe prinţesă, legănat într-o căruţă de lemn, urmat de alte două căruţe cu slujnicele. Când ajunseră la adăpostul fortului, femeile coborâră din căruţe şi se înghesuiră în jurul lecticii prinţesei. Simţi imediat că era ceva în neregulă.

Peste câteva momente, îi văzu pe soldaţi scoţând-o pe prinţesă din curte, cu o litieră.

Se gândi la plăpânda făptură cu care se plimbase prin Grădina Izvorului Răcoritor. Biata Miao-yen. Era atât de previzibil ca drăgălăşenia de porţelan să nu fi suportat greutăţile unei asemenea călătorii. Rosti o rugăciune tăcută pentru ea, spre un Dumnezeu milostiv, dacă exista aşa ceva.

119

Regimul său zilnic consta în a se deştepta pentru utrenia cu Wilhelm, urmată de micul dejun din pilaf şi antrenamentul la luptă cu Furiosul. Tătarii îndrăgeau foarte mult luptele corp la corp şi erau nespus de dibaci, iar Josseran devenise un învăţăcel pasionat. Gimnastica îl ajuta să-şi refacă puterile în umărul rănit. Încă nu reuşise să-l învingă pe Furios, dar cel puţin trântelile începuseră să se împuţineze.

În fiecare dimineaţă, se antrenau pe *maidan,* dar Josseran, după o duzină de căzături, ridica întotdeauna mâinile pentru a se recunoaşte bătut. Era hotărât, însă, ca într-o zi să biruiască.

* * *

Furiosul — care în realitate, după cum aflase Josseran, se numea Yesün — era scund, îndesat şi cu picioare strâmbe, ca atâţia alţi tătari. Cei mai mulţi învăţaseră călăria încă înainte de a învăţa să umble, iar oasele picioarelor le crescuseră arcuite, după forma calului. Trupul Furiosului era mai degrabă cărnos decât musculos şi, când ataca, parcă s-ar fi repezit un tăuraş. Se lupta cu pieptul gol, iar trupul său scăldat de sudoare era la fel de greu de apucat ca un porc uns cu grăsime.

Furiosul îl învăţase multe prize şi felul în care să se smulgă din ele; dar nu folosea la nimic. Luptele erau o distracţie favorită a tătarilor, o îndeletnicire deprinsă încă din copilărie, asemenea călăritului. Curând, Josseran descoperi că nu era vorba de a învăţa apucările; arta trântei era aceea de a combina numeroase prize, într-o încâlceală de braţe, picioare şi mişcare, răpunând într-o clipă adversarul, printr-un amestec de dibăcie, forţă brută şi încredere agresivă.

Într-o după-amiază, izbuti într-adevăr o aruncare. Îl luă pe Furios pe nepregătite un moment şi îl culcă pe spate în praf, cu o putere care-i zgâlţâi oasele. Josseran fu la fel de surprins ca şi oponentul său de această întâmplare şi şovăi, o clipă doar, înainte de a-şi duce izbânda mai departe. Dar, înainte de a apuca să-l ţintuiască la pământ, Furiosul ridică o mână, cu chipul schimonosit într-o strâmbătură de durere.

— Stai, gâfâi el. Spatele meu!

Josseran îl privi uimit.

— Te-ai lovit?

— Mi-ai frânt spinarea!

Se aplecă peste el. Dintr-o mişcare, Furiosul îi zbură picioarele de sub trup, iar Josseran se pomeni privind spre un cer de lapis-lazuli, cu tot aerul revărsat afară din piept. Furiosul sări peste el, îl răsuci şi-i propti genunchiul în şale. Îi simţi mâinile de o parte şi de alta a capului, răsucind. Auzi trosnetul tendoanelor.

Furiosul râse victorios şi sări în picioare.

— Nici un strop de milă! răcni el. Încă o lecţie pe care trebuie s-o înveţi.

Josseran l-ar fi ocărât, dar nu-şi putea trage răsuflarea.

— Nu uita, surpriză şi fentă. Cele mai puternice arme.

Şi se îndepărtă, râzând. Josseran rămase pe loc, cu mirosul prafului în nări şi tot trupul înjunghiat de dureri. Era o lecţie învăţată temeinic. Într-o bună zi, avea s-o folosească.

* * *

În dimineaţa de după sosirea lui Miao-yen, se aflau din nou pe *maidan,* la antrenament. Îşi dădeau ocol într-o arenă improvizată, pe care Furiosul o încercuise în praf cu o creangă de dud. Tătarul schiţă brusc un atac şi o fentă. Josseran reacţiona prea încet. O ceaţă de mişcare şi se pomeni cu spatele pe pământul tare, sub apăsarea puturoasă a tătarului transpirat. Iarăşi pierduse.

Furiosul râse tunător şi sări în picioare.

— Dacă toţi barbarii sunt ca tine, vom stăpâni întreaga lume! strigă el.

Strâmbându-se, Josseran se ridică încet. Din cauza mărimii trupului său, nu era obişnuit să fie învins astfel în întrecerile puterilor. Niciodată în viaţa lui nu i se mai întâmplase să mănânce bătaie cu atâta regularitate ca din partea acestui tătar noduros, ceea ce-l făcea să fiarbă de furie.

— Încă o dată, propuse el.

Furiosul îi dădu ocol şi se repeziră, unul cu mâinile pe umerii celuilalt, folosindu-şi picioarele pentru a încerca să-si doboare adversarul.

Deodată, Josseran auzi pe cineva alergând pe *maidan.*

— Barbarule!

Întoarse capul, iar Furiosul profită de neatenţia lui pentru a-l trânti pe spate. Făcu un pas înapoi, râzând.

— N-ai să te-nveţi niciodată minte? chiui el.

Cu chiu cu vai, Josseran se adună pe picioare. Îl văzu pe Sartaq apropiindu-se în fugă. Deşi părea calm la prima vedere, Josseran presimţi că se întâmplase ceva îngrozitor.

— Unde-i tovarăşul tău? strigă Sartaq.

— Cu siguranţă, în genunchi pe undeva. Care-i baiul?

— Mi-e teamă pentru prinţesa Miao-yen. În drum prin deşert, a făcut nu ştiu ce boală, iar acum nu se mai trezeşte şi pielea-i arde la atingere.

Josseran ştia că Miao-yen nu se simţea bine, căci auzise multe şuşoteli şi văzuse numeroase chipuri încruntate de îngrijorare printre slujnicele şi ofiţerii care lucrau în odăile ei, lângă turnul de apus. Ceruse s-o vadă, în seara trecută, dar fusese refuzat fără nici o explicaţie. Însă până acum nu cunoscuse gravitatea

bolii.

— Îmi pare rău să aud o asemenea veste. Dar ce legătură are cu bunul nostru călugăr?

— Şamanii care o însoţeau în călătorie au făcut tot ce le stătea în putinţă, răspunse Sartaq, cu o mutră plouată. Mă gândeam că, poate, omul vostru sfânt...

— Wilhelm?

— La urma urmei, pe *tine* te-a însănătoşit.

— Wilhelm nu are puterea de a lecui. Numai Dumnezeu are o asemenea putere.

Sartaq păru să intre în panică.

— Nu-mi pasă cine o tămăduieşte. N-are decât să fie la fel de bine Dumnezeul vostru ca şi al nostru. Dar nu se poate să moară. Eu aş fi învinuit.

Josseran ridică din umeri. N-avea să strice la nimic, bănuia, deşi se îndoia şi că ar fi folosit cu ceva. Îl putea convinge pe Wilhelm să rostească măcar câteva rugăciuni.

— Îi voi cere să te ajute, dacă asta ţi-e dorinţa.

— Adu-mi-l de îndată ce poţi. Fără ea, s-a zis cu alianţa cu Aleghu şi atunci s-ar putea să nu mai plecăm din Kashgar până ne albeşte părul în cap!

120

Valea Fergana

Acoperişul Lumii era aşternut cu zăpadă. Din yurtele risipite pe vale se înălţa fum.

Cei trei călăreţi coborau încet şi chinuitor pe colină, prin dreptul chipurilor şocate ale celorlalţi din clanul lor. Aveau pielea capului şi a feţei arsă şi înnegrită, iar pe alocuri oasele albe lucioase se zăreau prin carnea sfâşiată, calcinată. Unul îşi pierduse un ochi, altul o bună parte din nas. Făceau tot ce puteau pentru a se ţine drepţi în şei, şi nu căzură decât când ajunseră la uşa yurtei hanului, unde unul în sfârşit alunecă de pe cal, pentru a rămâne nemişcat în zăpadă.

* * *

— Ariq Böke însuşi l-a întronat pe Aleghu în Buhara. Şi, aşa cum a dorit Marele nostru Han, am trimis la el o delegaţie să ceară o parte din birurile lui ca să cumpărăm cele de trebuinţă armatei Haghanului pentru lupta împotriva trădătorului, Khubilai. Iar el ce face? Zice că-şi va plăti partea în metale preţioase şi toarnă aur topit peste capetele solilor noştri.

Qaidu stătea în yurtă, cu fiii săi în dreapta, iar soţia şi fiica favorită, Khutelun, la stânga. Fum albastru se ridica alene din foc, prin gaura acoperişului.

— Trebuie să ne retragem mai adânc în munţi, spuse Tekudai, Aleghu are în spate o sută cincizeci de mii de ostaşi.

— Să ne retragem, bombăni Qaidu.

Simţea că judecata îi era tulburată de furie şi uimire faţă de trădarea brutală şi neaşteptată a lui Aleghu. Trebuia să asculte sfaturile. Se întoarse spre Gerel.

— Eşti şi tu de aceeaşi părere cu fratele tău Tekudai?

Gerel nu avu timp să răspundă. Khutelun nu se mai putea stăpâni.

— Dacă fugim acum, vom fugi la nesfârşit şi niciodată n-o să ne mai revedem câmpiile şi păşunile!

Pe chipul lui Qaidu se ivi umbra unui zâmbet.

— Şi-atunci ce-ai vrea să facem?

— Nu-l putem învinge pe Aleghu pe câmpul de luptă. Dar îl putem lovi atunci când se aşteaptă cel mai puţin, ascunzându-ne apoi în munţi înainte de a avea timp să riposteze. Când se întoarce cu spatele, atacăm din nou. Nu trebuie să-l lăsăm în pace nici o clipă. Îl vom hărţui ca lupii pe urs, îl vom muşca de călcâie lună după lună, an de an, până va rămâne istovit şi sleit. Într-o zi, când vom fi adunat şi alţi lupi ca noi, îl vom putea doborî.

Qaidu surâse. Fiica lui, războinica, şamana. Chinggis Han reîncarnat în trupul unei iepe. Numai de-ar fi fost băiat.

Se întoarse spre Tekudai şi Gerel, unul prea sfios, celălalt prea îndrăgostit de *koumiss*-ul negru. Spiritele se jucaseră cu el în viaţa lui, iar gluma lor fusese aceea de a face din cel mai bun fiu al său o femeie.

Stătu un moment pe gânduri. În cele din urmă, spuse:

— Sunt de acord cu Khutelun. Pentru temperamentul meu e mai potrivit să fiu lup decât oaie. Dar mai întâi trebuie să cercetăm înţelepciunea zeilor, pentru a le afla dorinţele.

Khutelun, trebuie să te întâlneşti cu spiritele ca să le ceri sfatul. Atunci şi numai atunci vom hotărî.

121

Printr-o poartă cu ferecături de fier, bătută în alamă, se intra într-o curte prelungă şi îngustă, mărginită de ziduri, unde trandafirii se căţărau pe cărămizile neregulate. Trecură pe sub o arcadă cu friză kufică frântă, albastru pe alb. Apoi, pe o scară strâmtă, tocită de secole, până într-un turn.

Un grup straniu îşi croia drum pe culoarul întunecos al foişorului de la apus. Locotenentul tătar, cu coiful său de aur înaripat, mergea în frunte, urmat de un om cu chip măsliniu şi sutană cu glugă neagră şi un gigant bărbos îmbrăcat în *del* şi cizme butucănoase tătăreşti. Ajunseră la ultimul cat al turnului, unde se opriră la uşa unei camere. Un roi de servitoare chinezoaice stăteau adunate lângă uşa din lemn de nuc cu încrustaţii, ţinându-şi capetele plecate şi privindu-i pe sub pleoape.

Wilhelm îl trase pe Josseran la o parte, privit de Sartaq cu nerăbdare.

— Ce să fac? gemu el. Nu mă pot ruga pentru o păgână!

— Atunci roagă-te pentru un suflet omenesc ajuns la ananghie.

— Ceea ce-mi ceri e cu neputinţă!

— Vei jigni de moarte escorta noastră printr-un refuz? Fă tot ce poţi şi speră tot ce poate fi mai bine, căci, după câte cred eu, rezultatul va fi acelaşi.

— De ce vorbeşte în şoaptă? se răsti Sartaq.

— Se teme să nu dea greş, îi răspunse Josseran.

— Vrăjile lui au reuşit destul de bine cu Mar Salah. În plus, nimic altceva n-a ajutat-o. Aminteşte-i că, dacă prinţesa piere, s-ar putea să fim nevoiţi să lâncezim aici cincizeci de ierni de-a rândul.

— Nu pot să fac asta, repetă Wilhelm.

— E gata odată? şuieră Sartaq.

— E gata, răspunse Josseran.

Sartaq deschise uşa odăii. Josseran îl mână pe Wilhelm înăuntru. Probabil camera servise cândva ca locuinţă privată

pentru un prinţ sau o prinţesă mahomedană, conchise el, căci era decorată minunat, spre deosebire de chilia lui golaşă. Deasupra ferestrelor boltite se întindea o panglică de scriere arăbească, alb imaculat pe albastru-păun, iar pereţii din cărămizi de lut ars erau împodobiţi cu o friză de ceramică în modele geometrice, sângele-boului pe galben-de-ceară şi verde deschis. Prin ferestre se infiltra o lumină gălbuie apoasă.

Miao-yen zăcea pe un pat mare, în mijlocul camerei, părând să doarmă. Decorul mahomedan contrasta cu robele ei chinezeşti, roşii şi aurii. Părea pierdută în încăperea aceea vastă, fragilă ca o pasăre rănită în zăpadă. În colţul camerei ardea un foc, dar crengile de plop ce trosneau nu alungau frigul din odaie.

Cale lungă de la grădinile de vară din Shang-tu.

Sartaq refuză să calce pe prag, temându-se de spiritele care pluteau în jurul trapului lui Miao-yen. Josseran se opri, iar Wilhelm înainta singur spre marginea patului. Privi în jur, alarmat.

— Unde i-s medicii?

— Tătarii nu îndrăznesc să se apropie prea mult de un om beteag, răspunse Josseran. Cu toţii se tem că boala e pricinuită de spiritele rele, aşa că numai şamanii primesc să intre, măcar, în aceeaşi cameră. Dar până şi propriii ei oameni au fost alungaţi, pentru că n-o putuseră ajuta.

Wilhelm privi făptura de pe pat. Îşi linse buzele subţiri şi albite.

— Îţi spun eu că nu pot să fac asta. N-a primit sfânta taină a botezului.

— Nu ne putem ofensa gazdele! E o povară atât de mare pe care ţi-o cer, să te rogi pentru ea? Petreci destul din timpul tău în genunchi!

Călugărul era palid precum creta. Ce îl neliniştea aşa de tare? se întrebă Josseran. Se temea şi el să nu se molipsească? Dar dacă boala ei era de felul care se răspândeşte prin răsuflare, atunci cu siguranţă că s-ar fi contaminat şi toate servitoarele. În plus, miza era mult mai mare decât buna părere a gazdelor. Pe Josseran îl deznădăjduia s-o vadă pe prinţesă într-o asemenea stare. Merita o soartă mai bună decât să moară acolo, în oaza aceea pustie, când încă nu era decât o copilă. Într-o parte nepătrunsă a fiinţei lui, Josseran încă mai credea că implorările unui preot, chiar şi acelea ale unui cleric atât de veninos cum era

Wilhelm, valorau pentru Dumnezeu cât o sută de rugăciuni ale oamenilor de rând.

— Fă pentru ea tot ce poţi, spuse el, întorcându-se spre uşă.

Wilhelm îl apucă de mânecă:

— Mă laşi aici?

— Ei ştiu că nu sunt şaman. Numai ţie îţi mai revine acum să faci minunea.

— Ţi-am spus, nu mă pot ruga pentru ea! Dumnezeu nu Se va clinti pentru o păgână!

— Nu e decât o biată fată şi e bolnavă! mârâi Josseran. Poţi măcar să te prefaci că ţi-e milă, nu?

Şi ieşi, închizând uşa grea în urma lui, trântind-o cu un trosnet ce păru să răsune prin tot fortul.

122

Wilhelm îngenunche lângă pat şi începu să recite paternosterul, dar se împiedica de cuvinte şi nu putu rosti rugăciunea până la sfârşit. Diavolul era în camera aceea, cu toate ascunzişurile lui puturoase. Putea auzi mârâitul Necuratului, îl vedea rânjind din ungherele umbrite, cunoscându-i prea bine gândurile încă dinainte de a şi le cunoaşte el însuşi.

O privi pe fata de pe pat. Faţa îi era scăldată în sudorile febrei. Îi putea simţi până şi fierbinţeala trupului, în frigul din încăpere. Se apropie şi mai mult.

În somn se zăreşte asemănarea morţii, iar moartea înseamnă supunere deplină. Gândul îi veni neînfrânat: putea face tot ce voia cu femeia aceea, numai să întindă mâna şi s-o atingă, şi nimeni n-avea să ştie vreodată.

Râvnea să întindă mâna şi s-o atingă.

Deodată, simţi în piept o apăsare care-i oprea respiraţia. Acum îi era cu neputinţă să mai contempleze nemărginirea, să-şi îndrepte gândurile spre altceva decât propriile lui imbolduri. Nu era conştient decât de apropierea cărnii ei. Privi în jur, pentru a se încredinţa că uşa era închisă şi în încăpere nu se mai afla nimeni. De ce avea senzaţia de a fi pândit?

Nesigur, întinse o mână. Parcă n-ar mai fi făcut parte din trupul lui. Şi-o studie, fascinat, ca şi cum ar fi fost un păianjen enorm şi palid, târându-se peste cuvertura patului.

Degetele ezitară, unul lunecă de-a lungul pielii ca de marmură a braţului fetei, apoi se smuci dintr-o dată, ca şi cum ar fi fost opărit.

Dar Miao-yen nu se trezi, ochii nu i se deschiseră, ritmul slab şi regulat al respiraţiei nu i se schimbă. Din nou Wilhelm privi în jur cu vinovăţie, de parcă s-ar fi aşteptat să vadă nişte ochi privindu-l din cine ştie ce cotlon întunecat, gata să-l acuze, să dezvăluie în sfârşit lumii acele părţi tainice şi ruşinoase din el însuşi.

Dar, desigur, nu erau decât umbrele şi praful, plutind în tăcere prin razele gălbui de lumină ale ferestrelor cu dantelărie sculptată.

Mâna deveni acum mai îndrăzneaţă, începând să se furişeze iarăşi pe pat. Prinse lobul urechii lui Miao-yen înainte de a se retrage scurt, apoi îşi regăsi curajul, îi mângâie dosul mâinii, ba chiar trase de câteva firişoare aurii de păr de pe antebraţ, până se desprinseră din piele, dar fata tot nu tresări.

Wilhelm se ridică agitat, începând să se învârtească prin odaie, cu priviri necontenite spre uşă. Nimeni nu voia să intre în camera bolnavei, spusese Josseran. Tătarii, până şi slujnicele ei erau ţinuţi la distanţă ca de cel mai puternic zăvor. Îl auzi pe diavol şoptindu-i să facă tot ce voia, căci nimeni nu avea să ştie vreodată.

Nimeni, numai Christos.

— Nu eu am cerut asta, rosti el cu voce tare şi-şi lăsă capul în piept, frângându-şi mâinile împreunate în rugăciune. Dar nu primi nici un răspuns de la Dumnezeu, iar demonii care-l bântuiseră veniră acum să-l ia de-a binelea în stăpânirea lor.

* * *

Valea Fergana

Transa era provocată cu fum de haşiş şi *koumiss.* Khutelun dansă de una singură în yurta ei, până când spiritele veniră s-o ia cu ele spre veşnicul cer albastru. Şi, în cele din urmă, dansă eliberată de legăturile cu pământul, înălţându-se prin văzduh pe spinarea unei iepe negre, departe, departe deasupra solului. Simţea că războinicul barbar, Josseran, era cu ea, şi-i simţea braţele în jurul ei pe când se cufunda în îmbrăţişarea căscată a

norilor.

Visa că alergau călare pe deasupra munţilor, spre o păşune din înalturi, unde se împreuna cu el în iarba înaltă şi bogată a verii. Era o imagine atât de reală, încât chiar şi când zăcea pe covoarele groase din yurta ei, pierdută în visare, nările îi palpitau de mirosul lui străin, iar braţele, abdomenul şi coapsele îi simţeau căldura trupului.

Ceva fremăta în ea, iar fata gemu şi se zvârcoli de durere, pe când în vis un copil însângerat îi luneca afară din trup, bronzat ca un om, dar cu părul roşcovan-auriu al creştinului.

Când se trezi din vis, era dimineaţă, în yurtă domnea întunericul, iar jăraticul focului se răcise, lăsând doar o aromă slabă şi înecăcioasă de haşiş să plutească prin aer. Se ridică în capul oaselor, dârdâind, şi privi în întunecime, surprinsă şi dezorientată.

Intrase în lumea spiritelor la cererea tatălui ei, cu scopul de a afla voinţa zeilor cu privire la Aleghu şi Ariq Böke. Dar viziunea lui Josseran şi a copilului acoperise şoaptele oricăror alte revelaţii, la fel ca vuietul *kalaburan*-ului în deşert.

Nu putea înţelege ce i se întâmplase. Lumea visurilor nu-i mai dezvăluise niciodată nimic despre sine însăşi, întotdeauna fuseseră visuri ale altora.

Pielea îi era scăldată într-o sudoare rece, iar între coapse se simţea caldă şi umedă. Se ridică nesigură pe picioare şi ieşi cu paşi poticniţi.

Un corn de lună plutea deasupra colinelor albite de zăpadă. Simţi că el era pe-acolo pe undeva, privind la aceeaşi lună. Acum ştia cu certitudine că îi unea o funie de argint şi că, într-o zi, vântul avea să sufle polenul spre floare şi, la urma urmelor, tot urmau să se reîntâlnească.

123

Lui Wilhelm îi era limpede că Miao-yen se afla aproape de moarte. De câte ori venise în camera aceea, câte rugăciuni rostise pentru ea, aşa cum îi ceruse Josseran? Îi prevenise asupra acestui lucru. Fata trăgea să moară, iar Dumnezeu nu s-ar fi înduplecat pentru o păgână sulimenită.

Faţa ei era scăldată în năduşeală, cu obrajii înroşiţi. Ca focul şi

respiraţia nu mai puternică decât cea mai uşoară adiere pe buze. Wilhelm închise ochii şi-şi acoperi chipul cu mâinile, ca şi cum astfel ar fi putut alunga imaginile pe care i le plăsmuia propria închipuire. Ispita devenise prea puternică în el, cum ar fi fost cu putinţă să i se împotrivească?

Încă o dată întinse mâna, degetele lunecară peste pielea ei, netedă ca ivoriul, înfierbântată de febră. Încurajată de familiarizarea cu acel teritoriu gingaş, mâna îşi continuă explorările, pentru a se opri în cele din urmă pe bobocul sânului prinţesei.

O stavilă dinlăuntrul lui se nărui, căci nu era nimeni care să vadă şi nimeni care să ştie, nici măcar cea spre care i se îndrepta dorinţa nu-i putea cunoaşte poftele josnice. În tinereţe, fusese constrâns la fel de mult de femei ca şi de Dumnezeu, iar acum i se ivise această ocazie, unică în experienţa lui, şi era neputincios, vrăjit. Acea prinţesă firavă, cu faţa ei vopsită în culoarea unui cadavru, i se oferise pe acel altar ca jucăria lui privată, s-o aibă fără a avea de suportat nici un fel de consecinţe. În curând, prinţesa avea să-şi dea duhul în întuneric şi orice păcate săvârşea urmau să fie îngropate o dată cu ea.

Sau, cel puţin, aşa cugeta glasul din mintea lui.

Îşi strecură mâna pe sub mătasea cămăşii şi gâfâi când vârfurile degetelor sale atinseră carnea moale şi înfierbântată. Şovăi, înainte de a-şi continua cutreierările. Mâna îi tremura, avea gura uscată, mintea golită de orice gânduri în afara senzaţiilor acelei clipe, orbită faţă de mântuire sau raţiune.

Îşi puse Biblia deoparte, se furişă pe pat şi se întinse lângă ea. Îi puse braţele docile pe după umerii lui şi-i sărută obrazul pictat. În timp ce umbrele se strecurau prin cameră, se lăsă pradă cumplitelor îndemnuri ale sufletului său.

124

Ca războinic şi cavaler, Josseran se instruise regulat toată viaţa în disciplina marţială, în lupta corp la corp şi în călărie. De îndată ce umărul i se vindecase îndeajuns, învinsese plictiseala inactivităţii din lunile lungi de iarnă cu un regim autoimpus, păstrându-se în formă cât putea de bine.

În fiecare după-amiază, îşi lua calul pe *maidan*-ul de sub fort şi

se antrena de unul singur, cu spada şi lancea. O descoperire pe care o făcuse în bazarul local îl ajutase peste măsură. Aflase că neguţătorii din partea locului păstrau pepenii atârnându-i în plase, de prăjini din bambus, pentru a rămâne zemoşi în tot timpul iernii. Aşa că, în fiecare zi, cumpăra câte cinci asemenea fructe de la bazar şi le ducea în livada din cealaltă parte a *maidan*-ului, unde le înfigea în capetele unor pari lungi. Apoi, călărea cu repeziciune printre duzi, încercând să reteze cu spada câte un pepene în jumătate, fără a încetini pasul calului.

Tocmai descălecase de pe armăsarul său negru şi îl ţesăla cu paleta de lemn pe care o foloseau tătarii. Era calul pe care i-l adusese Khutelun în noaptea evadării din tabăra lui Qaidu. Ţinea mult la el, deşi nu îl îndrăgea prea mult, fiind un animal iritabil şi răutăcios. În sinea lui, îl botezase „Wilhelm”.

Auzi zgomot de copite şi ridică privirea. Sartaq venea peste *maidan,* călărind în stilul acela curios, cu picioarele drepte, specific tătarilor. Când ajunse la livadă, îşi struni calul şi pomi încet printre copacii scheletici. Când văzu în praf resturile fructelor mutilate, ridică privirea spre Josseran, rânjind:

— Dacă voi, creştinii, le veţi declara vreodată război pepenilor, ar face bine să se păzească.

— Îmi închipui că-n loc de pepeni e capul tău, replică Josseran. Mă ajută să ţintesc mai bine.

Sartaq zâmbi din nou:

— Am veşti bune. Şamanul vostru şi-a dovedit puterea.

Josseran încercă să-şi ascundă surprinderea. Wilhelm îi dăduse de înţeles că prinţesa era în pragul morţii.

— Se simte mai bine?

— Acel Wey-ram, spuse Sartaq, pronunţând cuvântul „Wilhelm” în stilul tătăresc, cu toate ciudăţeniile lui, are mari puteri magice.

Puteri magice. Din partea lui, Josseran credea că prinţesa avea să-şi revină sau să moară, cum era voia lui Dumnezeu, indiferent de rugăciunile bunului călugăr, dar spuse:

— Nu m-am îndoit niciodată de eficacitatea puterilor lui.

Sartaq nu-şi putea ascunde plăcerea şi uşurarea. În sfârşit, se întrezărea sfârşitul călătoriei.

— De cum se vor topi zăpezile, vom traversa Acoperişul Lumii spre curtea lui Aleghu, în Buhara. De acolo, vă vom trimite înapoi, spre ţinuturile de la apus.

Ţinuturile de la apus.

Trecuse mai mult de un an de când nu mai văzuse Acra. Se întreba ce se mai întâmplase acolo în lipsa lui. Cei din escortă nu-i spuneau nimic, poate fiindcă nici ei înşişi nu ştiau mare lucru. Pentru ei, Outremer era o altă lume, ar fi putut la fel de bine să se afle pe Lună. Oare Hülegü încheiase totuşi un tratat cu înalta Curte, şi fără eforturile lui Josseran? Sau îi cotropise? Când ajungeau la Acra, el şi Wilhelm, aveau cumva să găsească numai ruine fumegânde?

Josseran nu aştepta deloc cu nerăbdare reîntoarcerea. Trebuia să facă faţă acuzaţiilor călugărului, în faţa Consiliului. Faptul că salvase de două ori viaţa nenorocitului nu avea nici o importanţă, pentru bisericosul ăla inflexibil. Ordinul îl putea proteja de Inchiziţie, în caz de nevoie, dar contra unui anumit preţ. Fără îndoială, aveau să-l silească să-şi reînnoiască legămintele, poate chiar să mai stea în Outremer încă cinci ani. Acum se blestema că vorbise atât de deschis şi îşi făcuse din călugăr un duşman.

— Îmi dau seama că gândul de a pleca din Kashgar te amuţeşte de bucurie, aşa că te las cu pepenii tăi, mai spuse Sartaq; apoi, parcă gândindu-se mai bine, adăugă: dacă vezi că te împresurează, cheamă un ajutor şi voi trimite un escadron de cavalerie ca s-o scoţi la capăt.

Râse şi pomi înapoi spre fort.

* * *

Hazul tătarului nu-l binedispuse deloc pe Josseran. Privi munţii din depărtare, strălucind de un alb-îngheţat în razele soarelui, şi se gândi la Khutelun.

Vreau să arzi la nesfârşit de dorul meu.

Îi trecuse prin minte că încă mai putea să se întoarcă, pe acelaşi drum pe unde venise, în munţi, înapoi la tabăra lui Qaidu. Asta voia de fapt? Chiar s-ar fi ţinut de cuvânt, ar fi devenit un proscris de dragul unei sălbatice? Dar aceasta nu era decât o nălucire a închipuirii, o fantezie. Dacă se întorcea în Valea Fergana, Qaidu l-ar fi executat, iar de data asta nu-i mai rămânea nicio şansă.

Vreau să arzi la nesfârşit de dorul meu.

Avea dreptate. Avea să ardă de dorul ei, în trup şi în suflet, la

nesfârşit. Avea să poarte cu el toată viaţa amintirile îmbrăţişării mătăsoase a trupului ei şi a mirosului de fum din păr, evocator al libertăţilor sălbatice pe care aproape le uitase în lumea unde trăia, în prezenţa întunecoasă şi sufocantă a Christosului lui Wilhelm.

Se culcase cu nenumărate femei; mai întâi cu Catherine, apoi, de prea multe ori, cu târfele din Genova, Tripoli şi Acra, înainte de a intra în Ordinul Templului. Era sigur că acest lucru nu simplifica mulţumirea trupească pe care o căutase cu ea.

„Totuşi, iubirea ţine de suflet", îşi spunea el, „şi nu ne putem exprima dragostea decât cu ajutorul trupului. Atunci, ce speranţă ne mai rămâne? Dumnezeu e un vis, nimic mai mult. Dumnezeu este vântul, ceva ce simţim dar nu putem vedea, întindem mâinile după spirit şi ni le tragem înapoi goale. Nu-L putem cunoaşte pe Dumnezeu decât cu sufletul şi nu putem iubi decât cu trupurile, aşa că ne zvârcolim aici pe pământ, ca nişte râme scoase din ţărână şi lăsate să moară la soare. Simţim vântul, tindem spre Dumnezeu, suferim în carne şi oase, prizonieri ai lanţurilor noastre, între cer şi pământ.

Doar dacă nu cumva Wilhelm şi ai lui se înşală şi singurul păcat pe care-l purtăm e acela de a nu iubi deloc."

În acel moment, nu tânjea decât să o ia de mână şi să fie dus pe spinarea calului ei, peste câmpiile sălbatice. Ea era libertatea lui. Şi o pierduse.

* * *

Miao-yen zăcea pe pat, în robele ei de brocart roşu, cu papuceii de mătase în picioare. Era întinsă ca o moartă. Într-adevăr, Wilhelm simţea miros de sudoare şi descompunere, pe sub parfumul puternic cu care servitoarele îi unseseră trapul. Lumina palidă a ferestrei îi făcea pielea să pară palidă, aproape străvezie.

Stătu lângă ea mult timp, privind-o, fără a avea încredere în sine însuşi să se mişte. În cele din urmă, întinse o mână tremurătoare ca să-i atingă fruntea. Era cu neputinţă. Febra îi trecuse, pielea ei era rece la atingere.

Îşi îndesă nodul unui deget în gură, pentru a nu i se auzi plânsul. „Ce-am făcut?"

Fata se mişcă şi, un moment, Wilhelm se temu că avea să se

trezească. Sări în picioare şi se retrase de lângă pat până când îşi simţi omoplaţii pe piatra rece a peretelui.

„Ce-am făcut?”

Auzea peste acoperişurile oraşului ecourile strigătelor unui preot mahomedan, infernala cântare a necredincioşilor reverberând dinspre munţii albaştri şi îndepărtaţi, până când păru să umple încăperea, asurzindu-l.

Niciodată nu se aşteptase să vadă miracole în viaţa lui lumească. Biblia, Cuvântul credinţei sale, i se întipărise în gândire ca o fantastică lume de dincolo pe care o afirma, dar de care se şi temea. Tocmai depărtarea ce-o despărţea de lumea locuită de el era aceea care-i dădea putere. Şi totuşi, se întâmpla o minune, făcută de mâna lui. Dumnezeu îşi pusese mâinile pe prinţesa păgână pentru a-l contrazice şi, da, ca să-l pedepsească.

Altminteri, de ce ar fi hotărât Dumnezeu s-o salveze pe femeia aceea tocmai atunci?

Căzu în genunchi şi începu să se roage din nou, atât pentru propriul suflet, cât şi pentru al fetei. Şi se rugă astfel, pentru propria mântuire, pe atât de fierbinte pe cât sufletul său tânjea după moartea lui Miao-yen, căci numai o dată cu pieirea ei putea fi sigur că păcatul lui de moarte avea să rămână nedescoperit.

125

Miao-yen stătea aşezată pe patul mare de lemn, cu pudra cosmeticalelor dându-i feţei sale o paloare de moarte. Era îmbrăcată într-un capot de brocart carmin cu brâu negru precum cărbunele, iar în păr avea agrafe de fildeş şi aur. Acum, că se simţea bine, servitoarele o înconjurau încontinuu, agitate ca nişte cloşti.

Privea din turn peste oraş, un labirint de alei şi acoperişuri de chirpici plate, întrerupt doar de jumătatea de cupolă a unei biserici mahomedane şi de streşinile cuprinzătoare ale unui templu. Deasupra câmpiei plutea un plafon de nori coborât, furtuna năvălind dinspre miazăzi, cu un vânt aducător de nisip care vâjâia prin oraş. Flăcările opaiţelor licăreau în mii de ferestre, peste după-amiază plutind un asfinţit timpuriu.

Josseran şi Wilhelm fură introduşi în cameră de una dintre

domnişoarele de onoare ale prinţesei şi se opriră unul lângă altul la picioarele patului.

— Mă bucur să văd că ţi-ai revenit, domniţă, spuse Josseran.

Miao-yen încercă să surâdă.

— Mulţumită magiei lui Tatăl-Nostru-Carele-Eşti-În-Ceruri.

Josseran se întoarse spre Wilhelm:

— Te laudă pentru că i-ai salvat viaţa, frate Wilhelm. Îţi aduce mulţumirile ei.

I se păru că preotul primea vestea altfel decât cu obişnuita lui înfumurare. Ba chiar, părea stânjenit în chip straniu. Strângea în pumn un mic crucifix de lemn, mişcându-şi încontinuu degetele, ca pe nişte viermi albicioşi palizi.

— Spune-i că Dumnezeu a voit să trăiască.

Josseran reveni spre Miao-yen, traducându-i cuvintele lui Wilhelm. Convorbirea lor continuă apoi, cu murmure scăzute.

Într-un târziu, Josseran zise:

— Veşti bune, călugăre. Ar dori s-o botezi în sfânta noastră religie.

Wilhelm păru să fi primit o palmă. Se albi la faţă.

— Nu pot.

— Nu poţi? se holbă Josseran la el.

— Am instruit-o atât de mult pe cât îmi stătea în putinţă. Trebuie să se roage şi să-l mulţumească lui Dumnezeu pentru izbăvirea ei, dacă asta-i e dorinţa. Dar nu sunt convins de sinceritatea credinţei ei, aşa că nu-i pot da sfânta taină a botezului. Nu mai am timp de pierdut cu aceşti păgâni.

— Dar vrea s-o ajuţi! Ai aici un suflet care cerşeşte binecuvântarea lui Christos! Îţi cere să fie prima ta convertită! Nu asta ţi-ai dorit tot timpul, de când am ajuns în Cathay?

— Ţi-am spus ultimul meu cuvânt în chestiunea asta, replică Wilhelm şi, răsucindu-se pe călcâie, ieşi în fugă din cameră.

Se lăsă o linişte şocată. Josseran se uita după el, uluit. Era conştient că Miao-yen şi slujnicele ei îl priveau, fără să poată înţelege, desigur, ce se întâmplase între el şi călugăr, dar fără îndoială că deduseseră din reacţia lui Josseran destul ca să ştie că prinţesa fusese insultată.

— Tatăl-Nostru-Carele-Eşti-În-Ceruri s-a supărat pe mine? întrebă într-un târziu Miao-yen.

Josseran era prea uimit ca să vorbească. După câteva momente, se bâlbâi:

— Nu ştiu ce s-a întâmplat cu el, domniţă.

— Nu doreşte să-l ador pe acel Papă, aşa cum m-a învăţat?

— Nici nu ştiu ce mai doreşte.

La drept vorbind, comportamentul lui Wilhelm devenise din ce în ce mai imprevizibil de când plecaseră din Shang-tu. Poate că întâlnirea cu moartea, în deşert, îi răsturnase balanţa minţii.

— Poate-l rogi să se întoarcă aici, spuse ea. Nu vreau să fie supărat pe mine.

— Sunt convins că nu poate fi supărat pe tine, domniţă.

— Şi totuşi, aşa pare.

Josseran nu ştia ce să-i mai spună. Fratele Wilhelm avea darul de a smulge umilinţa din fălcile triumfului.

— Mă bucur să văd că te-ai însănătoşit, murmură el.

— Ca să pot da fuga la soţul meu?

— Precum spui.

Îşi bătea joc de el, îşi râdea de sine însăşi? Îi era imposibil să cunoască gândurile acelei prinţese enigmatice. Prin fereastră, auzi hărmălaia de behăieli ale oilor cu cozi groase, pe stradă, în drum spre târg şi măcelar. Poate că prinţesa aceea tătăroaică oloagă le înţelegea calvarul.

— După ce ne-am despărţit, în grădinile tatălui meu în Shang-tu, n-am crezut să te mai văd vreodată.

— Şi mie mi-a fost dor de conversaţiile noastre.

— Îţi mai aminteşti când l-ai numit pe tatăl meu uzurpator?

— Ai spus că puterea e aceea care face un împărat, nu legitimitatea.

— Ţi-am spus că tatăl meu avea să învingă. Acum vezi cum merge? Şi-a şi izolat fratele. L-a câştigat pe Aleghu făgăduindu-i Il-Hanatul Chaghadai ca propriul domeniu, numai pentru preţul neutralităţii în războiul care urmează. Ce-i poate oferi Ariq Böke? Numai cereri necontenite de oameni şi biruri pentru oastea lui. Cu Aleghu de partea tatălui meu, Ariq Böke rămâne izolat, fără alimente, fără arme, închis în stepele pe care le declară ale lui. Aleghu şi-a dat seama încotro bate vântul. În curând, la fel vor face şi ceilalţi.

— Iar Aleghu e într-adevăr foarte norocos să te câştige şi pe tine din aceeaşi târguiala.

— Eu nu sunt decât scuza tatălui meu pentru a-i ceda atât de mult din împărăţie unui alt prinţ. E o manevră politică. Şi tot din cauze politice n-am murit. Ar fi fost dificil pentru Fiul Cerului.

— Mă încred că noul tău soţ se va purta frumos cu tine, spuse cu prudenţă Josseran, încercând să-şi ascundă mila pe care i-o stârnea situaţia ei.

— Şi chiar dacă n-o face, tatăl meu tot va rămâne împăratul chinezilor. Aşa că, ce contează?

Josseran privi biserica mahomedană încadrată în fereastra dinspre miazăzi, zidăria albită, faţada cu inscripţii coranice, în culoare albastră-păun pe alb. O prinţesă de neam tătar crescută în stilul chinez era trimisă acum să trăiască printre prinţii mahomedani. Mai exista pe lume o copilă atât de singură?

— Nu mă îndoiesc că noul tău han îşi va da seama că i s-a trimis un dar mai preţios decât aurul.

— Cine ştie ce părere va avea despre o fată cu picioare-crini? închise ea ochii, lăsându-şi capul la loc pe pernă. Dar acum am obosit. Boala mi-a secat toate puterile. Te rog să pleci. Vorbeşte cu Tatăl-Nostra-Carele-Eşti-În-Ceruri şi spune-i că vreau să aflu mai multe despre vrăjile lui.

— Negreşit am să vorbesc cu el, domniţă.

Şi o părăsi pe copila aceea boită, acea piesă de pe eşichierul regilor. Deşi rugăciunile călugărului o salvaseră din ghearele morţii, numai timpul avea să arate dacă această soartă fusese cea mai îndurătoare.

126

Valea Fergana

Yurtele fuseseră încărcate pe *kibitka*-uri, căruţele-corturi, iar turmele imense de oi şi capre ridicau nori de praf peste câmpie. Iarna cea lungă luase sfârşit şi clanul se pregătea pentru migraţia de vară spre păşunile munţilor.

Qaidu stătea călare pe cal, supraveghind pregătirile. Buzele i se strânseseră într-o linie subţire ca un arc, în barba căruntă. Privea neclintit drept înainte, având căciula de hermină cu clape pentru urechi trasă îndesat pe cap.

Khutelun se apropie să-l salute, pe iapa ei albă. Purta însemnele şamanice, o robă cu glugă albă, o togă şi un toiag.

— Vorbit-ai cu duhurile? o întrebă el.

— Vorbit-am.

— Şi ce-ai văzut în cea lume?

Khutelun nu-i putea dezvălui că, de astă dată, puterile ei vizionare o părăsiseră, aşa că nu-i spuse decât ceea ce prevăzuse cu intuiţia ei:

— Am văzut un război fără de sfârşit. Am văzut imperiul lui Chinggis Han fărâmiţându-se în numeroase regate, aşa cum era înainte-vreme.

Qaidu o privi lung:

— Ne vezi pe noi părăsind stepa Fergana în mâinile lui Aleghu?

— Văd că fugim ca o haită de lupi, numai pentru a reveni noaptea, să-i răpim pe cei slabi şi mici şi să nu lăsăm o clipă de răgaz nimănui de pe Acoperişul Lumii.

Qaidu căzu pe gânduri, cu chipul posomorât.

— Khubilai a trimis-o pe una dintre fiicele lui la Buhara, ca mireasă. Acest lucru va asigura alianţa între ei, prinzându-ne pe toţi în gheara lor, ca pe o pasăre în pumn. În prezent, această prinţesă se află la adăpost între zidurile fortăreţei din Kashgar, dar curând va pomi peste munţi spre Buhara, la nuntă. Aleghu a trimis un *mingan* din cavaleria lui s-o escorteze.

Privi dincolo de munţi, ca şi cum ar fi putut să le vadă fluturarea stindardelor. Propriul steag din coadă de yak fâlfâia în vânt.

— Aş dori să nu ajungă la destinaţie.

— Dă-mi voie mie, şopti Khutelun. Pune-mi sub comandă cinci *jegun*-uri de călăreţi de-ai tăi şi am s-o opresc.

Un zâmbet se ivi încet pe buzele hanului.

— Mă aşteptam să spui asta.

Tăcu mult timp, dar Khutelun ştia care avea să-i fie răspunsul.

— Te vei duce, zise el. Te vei duce şi vei avea grijă ca Aleghu să-şi primească noua mireasă fără cap. Eşti în stare?

— Sunt, îi făgădui ea.

127

Wilhelm îl găsi pe Josseran în grajd, aşezat pe o troacă de piatră, rezemându-se cu toată greutatea pe spada vârâtă în teacă. Mantaua îi stătea adunată în jurul umerilor.

Când auzi paşii călugărului prin întuneric ridică privirea, dar nu

se mişca.

— Ştiam că aveam să te găsesc aici, spuse Wilhelm.

Josseran fu surprins de intuiţia preotului.

— De unde-ai ştiut? răsună cu ecou glasul său prin încăperea înaltă şi boltită.

— Un an de zile am petrecut în compania ta, aşa că mai ştiu şi eu câte ceva despre tine, templierule. Ştiu că plănuieşti să mă laşi aici, printre aceşti păgâni. Aveai de gând să fugi la noapte sau mi-ai fi făcut cinstea unui rămas-bun înainte de plecare?

— Niciodată n-am înţeles la ce folosesc cuvintele de despărţire. Şi nici nu mai ai nevoie de mine, frate Wilhelm. Oamenii aceştia nu-ţi vor face nici un rău. Eşti ambasador al Papei, iar pentru ei ambasadorii sunt sacri.

— Ai fost însărcinat cu protecţia mea până ne întoarcem nevătămaţi la Acra.

Josseran oftă. Da, aceasta fusese misiunea lui — şi ce mai povară se dovedise a fi.

— De ce n-ai acceptat să botezi fata?

— Nu e pregătită.

— Ce importanţă are asta pentru noi?

— Ce importanţă ar avea, dacă nu primim recunoaşterea împăratului Khubilai?

— Eşti călugăr. Vocaţia ta este sufletul, nu politica.

— Nu catadicsi să discuţi cu mine, templierule. Prinţesa ta susţine că-L iubeşte pe Christos, dar sufletul ei nu înţelege nimic despre Dumnezeu. Tot păgână este.

— Şi, totuşi, a cerut învăţătură şi alinarea botezului, iar tu i-ai refuzat-o.

Wilhelm rămase tăcut.

— Nu te înţeleg.

— Fiindcă vocaţia ta e războiul, nu religia. Eu, unul, nu-ţi înţeleg preocuparea asta neaşteptată faţă de o prinţesă păgână. Din această cauză te-ai hotărât să pleci la noapte, fără mine?

O lungă tăcere. Aburii răsuflării lor se risipeau în umbră. O băltoacă de apă îngheţase neagră pe pietre, la picioarele lui Wilhelm. Josseran se înfioră şi-şi trase mai strâns mantaua pe umeri.

— Ei bine? insistă Wilhelm.

— Am treizeci şi unu de ani. Dacă rămân în Outremer, cu războaiele şi bolile sale, mai pot aştepta încă zece ani de viaţă,

cel mult. Sau ar fi mai bine, poate, să mă întorc în Languedoc? Acolo nu mă aşteaptă nimic. Am vândut cea mai mare parte a pământurilor şi averii mele, pentru pelerinaj. Am văzut Ţara Sfântă, mi-am obţinut ispăşirea păcatelor. Ce altceva îi mai rezervă viaţa lui Josseran Sarrazini?

— Ce altceva? Datoria ta faţă de Dumnezeu. Ai fost însărcinat cu întoarcerea în siguranţă a legatului papal la Acra. Acolo, va trebui să raportăm la *Haute Cour* tot ceea ce am văzut şi auzit. Şi încă mai ai cuvântul lui Khubilai pentru un tratat împotriva sarazinilor.

— Te-a orbit atât de rău religia încât nu mai vezi? Pe împărat nu-l interesează afacerile din afara războiului cu fratele său. Acum mi-e limpede că am bătut drumurile degeaba. Chiar şi dacă nu ne mai întoarcem niciodată, puţin va conta pentru istoria Ierusalimului.

Wilhelm tăcu. Ceva râcâia în ungherele întunecoase, un şobolan poate, ieşit la pradă în noapte. Umbre şi piatră, miros de bălegar şi apă sălcie. Lumina argintie cădea spectral peste pietre.

— S-au jucat cu noi, Wilhelm, continuă Josseran. De la bun început. Hülegü ştia deja că Marele Han murise. N-a vrut decât să câştige timp, să vadă dacă succesiunea avea să fie contestată de fraţii lui, cum într-adevăr s-a întâmplat. Acest război dintre ei a frânt autoritatea Hanului Hanilor, aşa că mesajul pe care-l avem de la Khubilai nu mai înseamnă acum nimic. Hülegü e liber să trateze cum pofteşte, iar Fiul Cerului nu are nici o autoritate asupra lui. Totul trebuie să fie luat de la capăt.

— Ai depus un jurământ în faţa lui Dumnezeu că mă aduci teafăr la Acra, repeta Wilhelm.

— Cărui Dumnezeu I-am jurat? Dumnezeului din Ierusalim? Dumnezeului mahomedanilor? Sau Dumnezeului tătarilor? N-am văzut niciodată asemenea zei cum am cunoscut în ultimul an.

— Blasfemie! Nu există decât un singur Dumnezeu. Datoria ta este aceea de a mă escorta până la capătul călătoriei şi asta vei face! Avem multe de raportat despre statul tătarilor şi încă mai există şanse de a-L putea păstra pe Christos în ţările acelea necredincioase! Nestorienii, cel puţin, pot fi absorbiţi la loc în Sfânta Maică Biserica! Ţi se pare o nimica toată?

— Ascultă ce vorbeşti! Te tocmeşti pentru sufletele oamenilor ca într-un bazar, ca evreii la piaţă în Acra!

— Iar tu alergi după vrăjitoarea ta ca un fluşturatic fără tuleie intrat prima oară-n viaţa lui la bordel! Asta ai de gând, templierule? Îţi spun eu, dacă ieşi acum pe porţile astea, au să te ucidă. Vei ajunge nu numai dincolo de orice ajutor din partea creştinătăţii, ci şi în afara ajutorului lui Dumnezeu însuşi.

Când Josseran nu-i răspunse, continuă:

— Rămâi cu mine la Acra şi nu voi spune Inchiziţiei nimic despre blasfemiile tale.

Calul lui Josseran, înşeuat pentru drum, tropăi din copite, undeva în întuneric.

— De ce anume ţi-e aşa de frică, Wilhelm?

— Nu mi-e frică de nimic, replică Wilhelm, dar Josseran îi distinse tremurul din glas.

— Dârdâi de groază să mergi de-aici încolo fără mine.

— Te umfli în pene. Du-te, dacă ţii cu tot dinadinsul. Dar ţine minte un lucru. Dacă pleci din Kashgar în noaptea asta, îţi părăseşti pentru totdeauna neamul şi Îl trădezi pe Dumnezeul unic şi adevărat, Mântuitorul tău personal. Vei fi pierdut în lumea asta şi în cealaltă.

Şi se răsuci pe călcâie, ieşind cu pas apăsat în întuneric.

* * *

După plecarea lui, Josseran rămase mult timp nemişcat în penumbră. Într-un târziu, se ridică în picioare, cu mişcări greoaie, ca ale unui om care a umblat toată ziua fără să se odihnească. Îşi găsi calul şi-şi rezemă capul de greabănul lui, inspirând mirosul de animal şi piele. Simţi muşchii poneiului tresărind sub barba lui.

Wilhelm avea dreptate. Qaidu şi tâlharii lui aveau să-l omoare, dacă se întorcea la ei. Acum, singurele sale speranţe se găseau printre ai lui, în supunerea faţă de propriul Dumnezeu. Începu să descheie chinga şeii, învins de credinţă, ca şi de raţiune.

128

Miao-yen urmărea pregătirile de la fereastra odăii ei din vârful

turnului de la apus. Curtea era plină de oameni şi cai, în cea mai mare parte oştenii din armata neregulată a lui Aleghu, în blănurile lor brune, cu tolbele de lemn în spinare, ţepoase de puzderia săgeţilor, gata pentru orice luptă pe drum. Forţele lor erau întărite de oameni din *kesig*-ul tatălui ei care o însoţiseră de la Shang-tu, cu armurile lor din lame asemenea unor platoşe de scarabei, iar ofiţerii purtând zale şi căşti cu aripi de aur.

În toiul învălmăşelii, îl văzu pe barbar şezând nemişcat pe armăsarul său galben, lângă el cu ciudatul om sfânt cu chipul său smead, în sutana neagră cu glugă ce-l făcea să arate atât de trist.

Se cutremură. Tatăl-Nostru-Carele-Eşti-În-Ceruri îi salvase viaţa, şi totuşi acum refuza să-i vorbească măcar. Nu înţelegea cu ce îl supărase.

Gândul călătoriei n-o bucura. Deşi îşi revenise după febră, îi era rău de la stomac şi în luna aceea nu-i cursese sângele. Presupunea că din pricina bolii. De asemenea, o dureau sânii şi-i erau umflaţi, dar se codea să pomenească o problemă atât de delicată, până şi faţă de servitoare.

Fetele o ajutau să-şi înfăşoare picioarele-crini pentru călătorie. Două dintre ele îi scoaseră pantofii de mătase brodaţi, apoi desfăcură cu grijă legăturile lungi de pânză, metri şi metri de-a rândul. Gemu în tot acel timp şi aproape plânse de uşurare, ca întotdeauna, când feşele fură în sfârşit înlăturate.

Îşi privi membrele mutilate, cu silă şi dezgust. Sub bandaje nu se găseau, aşa cum îşi închipuiau bărbaţii, picioarele unei fetiţe. Fără acoperitori, erau nişte picioare monstruoase. Labele fuseseră strivite, iar degetele stăteau încârligate înăuntru, sub scobitura tălpii. Carnea putredă atârna de pe ele în fâşii prelungi.

Scânci pe când era spălată pe picioare, căci chinurile nu slăbeau cu timpul. În vremea acelei operaţiuni, îşi ţinea o floare la nas, pentru a nu simţi mirosul. Când terminară în sfârşit, slujnicele înlocuiră legăturile cu feşe proaspete de pânză.

Îndura procesul într-o agonie tăcută. Atât despre viaţa ei de prinţesă de neam regal. „Pentru o femeie din lumea tatălui meu”, îşi spuse, „nu se întrezăreşte nici o zare luminoasă, numai o privelişte a durerii, cu smalţul plăcerilor mărunte care nu mă bucură câtuşi de puţin.”

* * *

Josseran stătea ţeapăn în şa, aşteptând ca porţile fortului să fie deschise. Grupul lor era înghesuit strâns în curte, iar tătarii răspândeau un miros înăbuşitor, amestec iute de cai, piei de capră şi trupuri nespălate, făcându-l aproape să verse, chiar şi după atâta timp petrecut în mijlocul lor. Şamani cu ochi pierduţi treceau prin forfota de oameni şi cai, stropind pământul şi crupele animalelor cu lapte de iapă. Erau nişte făpturi scârboase, cu păr şi bărbi încâlcite, cu robele albe pătate de noroi, ţipând incantaţii spre cer.

Privi spinarea lui Wilhelm. Lâna aspră a sutanei era mânjită de pete umede. Iarăşi fusese la *fag,* se părea, să se flageleze pentru cine ştie ce infamie cunoscută numai de el însuşi şi Dumnezeu. Cât îşi mai dorea să nu-i fi apărut niciodată înaintea ochilor.

Porţile ferecate cu fier se deschiseră scârţâind, iar avangarda porni. Ofiţerul întoarse coloana spre dreapta, în direcţia norocoasă, înainte ca şirul să se îndrepte, călărind spre munţi. O căruţă, acoperită cu mătăsuri, blănuri şi hermină albă, îi urmă, purtând palanchinul regal al prinţesei Miao-yen, după care veneau căruţele cu domnişoarele de onoare.

Josseran şi Wilhelm mergeau în coada convoiului, cu restul cavaleriei lui Sartaq. În tot timpul acelei zile, urmară caravana prin oaza Kashgar, pe drumuri lungi mărginite de plopi, pâlcuri de colibe din chirpici şi livezi cu caişi.

Deodată, la un semnal, Sartaq şi cei din *kesig*-ul său cotiră spre sud-vest, unde se zărea galeria albastră a munţilor. Restul caravanei, ostaşii lui Aleghu şi căruţele prinţesei îşi continuară drumul, către miazănoapte, prin trecătoare.

Galopară peste un deşert de pietre negre, cu munţii nemăsuraţi înălţându-se acum în faţa lor. Josseran îşi îndemnă calul după Sartaq şi îl ajunse din urmă. Sartaq rânji.

— Ce e, barbarule? strigă el.

— Nu e înţelept să ne despărţim forţele, răcni la el Josseran, peste şuierul vântului şi ropotul de copite.

— Iar dacă inamicul e la fel de înţelept, răspunse Sartaq, nici o clipă nu va presupune că eşti nătâng!

— Ce vrei să spui?

— Trupele lui Qaidu ne aşteaptă în munţi! Ştim că sunt acolo, dar ei nu ştiu că am aflat. Aşa că le-am întins o cursă. Când caravana va ajunge în Valea Ciobanilor, va fi o ţintă foarte

ispititoare. Însă noi vom fi ocolit deja prin trecători, pentru a aştepta pe podiş. Dacă Qaidu îşi aruncă oamenii în ambuscadă, îi vom decima!

— Puneţi în pericol viaţa lui Miao-yen!

— Miao-yen e tot în fortăreaţă! În palanchin nu sunt decât arcaşii lui Aleghu, râse Sartaq, nerăbdător să înceapă lupta pe care el însuşi o ticluise, încântat de propria şiretenie. Duşmanul vede ceea ce vrei tu să-i arăţi! Noi am ales terenul de vânătoare. O dată ce-l prindem în capcană pe Qaidu, munţii ăştia vor fi din nou siguri pentru trecerea caravanelor noastre!

Josseran rămase în urmă, lăsându-l pe Sartaq să galopeze înainte. Era impresionat de viclenia tătarilor. Dar o parte din el simţea şi o tristeţe negrăită şi, da, spaimă. Se ruga ca, dacă Qaidu îşi trimisese călăreţii în cursa întinsă de Sartaq, Khutelun să nu fie printre ei, pentru a muri în Valea Ciobanilor.

129

Khutelun şi călăreţii ei aşteptau în umbrele negre ale molizilor. Colinele cafenii sclipeau sub o pătură de ceaţă care acum se topea încet, o dată cu urcuşul soarelui pe cer, la răsărit. Un minaret şi un şir de plopi se înălţau din negură, în capătul îndepărtat al văii.

Aşteptaseră toată dimineaţa, dar pe drum nu se zărea nici o mişcare, singurul trecător fiind un măgar încărcat cu lemne de foc, mânat de un plod desculţ, cu un băţ.

În sfârşit, văzură în depărtare caravana, cu lăncile şi spadele lucind în soare. Pe măsură ce convoiul se apropia, Khutelun reuşi să distingă *kibitka*-urile care purtau palanchinurile princiare. În spatele căruţelor venea restul escortei, încă trei *jegun*-uri de cavalerie.

Din cine ştie ce motiv, îşi despărţiseră forţele, războinicii mai disciplinaţi din *kesig* luând-o pe drumul dinspre miazăzi. Joss-ran şi şamanul său erau cu ei. Khutelun îşi îngădui un zâmbet. Aşadar, scăpase cu viaţă. Bănuise că aşa avea să se întâmple.

De ce-şi despărţiseră forţele? Pe drumul din miazăzi, trecătorile erau mai abrupte şi nepotrivite pentru căruţe. Poate doreau să-i ducă mai repede pe creştini. Indiferent din ce motiv, era în folosul ei, căci acum se confrunta cu un inamic de aceeaşi

putere. Surpriza avea să încline cumpăna în favoarea ei şi faptul că nu urma să fie o luptă obişnuită. Scopul ei nu era acela de a câştiga teren, ci de a le-o răpi pe fiica lui Khubilai, fie capturând-o, fie prin spadă. Aveau să lovească repede şi să se retragă în munţi.

Khutelun scoase spada. Toată dimineaţa nu reuşise să se dezbare de un adânc sentiment de rău augur. Premoniţia nu avea nume şi nici o viziune n-o însoţea. „Poate că”, îşi spuse ea, „e prevestirea propriei morţi.”

Se cutremură şi reveni la cai, aşteptând cu nerăbdare sub copaci.

* * *

Sartaq stătea cocoşat ca să se apere de frig, cu faldurile închise la culoare ale mantalei lungi atârnând peste coastele calului. Barba sa rară era îmbrobonată cu gheaţă, iar răsuflarea îi plutea albă prin aer. Războinicii lui aşteptau în umbrele strâmtorii, pe poneii lor mici şi laţi în umeri, fiecare chip fiind înconjurat de o coroană de blană, cu săgeţile ieşind din tolbele de lemn, la spate. Un drapel triunghiular atârna moale de lama lucitoare a unei lănci.

Îi vedeau pe atacanţii lui Qaidu aşteptând chiar sub lizieră, în cealaltă parte a văii. Sartaq se întoarse spre Josseran, cu un rânjet de lup:

— Vezi? Ţi-am spus eu că nu se puteau abţine.

Josseran nu răspunse. Se rezemă de greabănul calului, căutând vreo fluturare de mătase purpurie în pâlcul îndepărtat de călăreţi, dar îi era cu neputinţă să distingă ceva, se aflau la prea mare distanţă.

* * *

Khutelun stropi pământul cu *koumiss* din coburul de piele al şeii, chemând ajutorul Cerului împotriva duşmanilor. Închise ochii şi încercă să asculte spiritele, dar neliniştea care o stăpânise toată ziua îi amorţise toate puterile vizionare. Visul cu Josseran şi copilul cu păr roşcat o zguduise adânc. Ridică ochii spre Cerul Albastru, cu faţa crispată de nedumerire. Ceilalţi tătari o priveau, tulburaţi de nehotărârea ei.

— Ce încercaţi să-mi spuneţi? şopti.

Joss-ran se îndepărtase spre miazăzi. N-avea să-l mai vadă niciodată. Visul nu putea arăta viitorul, probabil că era calul alb al dorinţelor ei ascunse. Acum, se părea că acel barbar îi răpise până şi darul clarviziunii.

Îşi alungă simţământul de letargie care o cuprinsese şi sări în şa. Caravana venea alungită pe fundul văii, sub ei. Nu mai puteau amâna momentul.

Ridică un pumn în văzduh, dând semnalul de atac.

130

Călăreţii năvăliră dintre copaci, iar larma strigătelor lor de război se răspândi limpede peste vale, prin aerul cristalin. Josseran îi privea într-o tăcere înverşunată. Când omul nu este el însuşi în pericol, îşi spuse, gândul măcelului are ceva cumplit de amar.

Sartaq ridică o mână, aşteptând cele două forţe să se angajeze în luptă, pentru a se asigura că războinicilor lui Qaidu n-avea să le rămână o cale de retragere sigură.

— Pentru fratele meu, murmură.

Josseran nu-şi lua ochii de la şirul subţire şi negru de călăreţi care galopau în josul pantei verzi. Şi văzu tocmai lucrul de care se temuse, fulgerul de mătase purpurie.

Khutelun. Dintr-o dată, gura i se uscă.

— Voi rămâneţi aici, îi spuse Sartaq. Vă las zece oameni de-ai mei ca escortă. Veţi fi în siguranţă.

Coborî mâna, iar tătarii se repeziră pe povârniş, de-a lungul văii, cinci sute la număr, fiecare în armură de piele fiartă, cu arcurile la spate şi vârfurile de oţel ale lăncilor sclipind în soare.

— Ce se întâmplă? strigă Wilhelm.

— Ostaşii lui Qaidu au atacat caravana, mârâi Josseran, dar Sartaq le-a întins o cursă.

Îşi mână calul câţiva paşi înainte. Şoptind o sudalmă printre dinţi, se aplecă înainte în şa.

— Ce-ai spus? îl întrebă călugărul.

— Khutelun. Asta am zis, Khutelun.

— Cum?

— Khutelun e aici.

— Vrăjitoarea?

Josseran îşi duse o mână la piept, spre crucea simplă de lemn pe care o purta pe sub cămaşa din mătase. Şi-o smulse de la gât cu o violenţă neaşteptată, o ridică la buze şi o sărută pentru ultima oară. I-o aruncă preotului:

— Roagă-te pentru mine, frate Wilhelm.

Wilhelm se holbă la cruce, apoi spre Josseran. Avea chipul palid de uimire.

— Ce ţi-ai pus în gând?

— Nu ştiu de ce-a fost aşa de amuzant pentru Dumnezeu să mi te-aducă în cale, dar nu pot spune că-ţi voi duce dorul când nu vom mai fi împreună. Totuşi, îţi urez să ajungi cu Dumnezeu la Acra.

— Templierule!

— Nu-mi pot face canonul. Dacă sunt osândit, atunci osândit să fiu. Mi-am încălcat deja jurământul de castitate, cu gândul, ca şi cu fapta. N-ai să mă mai vezi.

Îşi îndemnă calul în josul grohotişului cenuşiu, după cavaleria lui Sartaq.

— Josseran! urlă Wilhelm după el.

Tătarii din escortă fuseseră luaţi prin surprindere. Atenţia lor era îndreptată complet spre bătălia care avea loc la un *li* distanţă. Auziră strigătul lui Wilhelm şi întoarseră capetele. Dar, de-acum, Josseran se îndepărta deja în galop şi era prea târziu ca să-l mai oprească.

131

Khutelun galopa prin rândurile dese ale cavaleriei lui Aleghu, înconjurată de *mangadai*-ii lui Qaidu, „Aleşii lui Dumnezeu”, cu toţii hotărâţi numai să ajungă la prada care-i aştepta în căruţe. Oamenii lui Aleghu le ieşiseră în întâmpinare, dar repeziciunea atacului îi luase pe nepregătite şi zeci dintre ei zăceau deja în iarbă sau pe prundişul din apa mică a râului, ucişi sau răniţi de prima salvă de săgeţi. Khutelun şi avangarda sa goneau printre ei, prin jurul lor, ocolind luptele individuale, interesaţi numai de *kibitka*-uri şi conţinutul acestora.

Se aflau la o duzină de paşi, când perdelele se despărţiră. Khutelun scoase un strigăt de avertisment, dar acesta se pierdu

în larma de urlete şi copite. În locul prinţesei, prada care trebuia să-i aştepte după perdelele de mătase ale litierei regale, se aflau arcaşii lui Aleghu.

Trase de frâu, încercând să-şi întoarcă din drum calul, dar era prea târziu.

Auzi şuierul săgeţilor şi, de jur împrejurul ei, *mangadai*-ii izbucniră în ţipete, apucându-se de răni. Câţiva alunecară de pe cai. Propria iapă fu nimerită în umăr de o săgeată şi se cabra pe picioarele dinapoi.

Avu nevoie de toată dibăcia pentru a se ţine în şa. Chiar în timp ce se chinuia să nu scape căpăstrul, îşi ridică arcul la umăr şi slobozi două săgeţi spre arcaşii rânduiţi în palanchin. Ştia că nu avea nici o speranţă. Atacul fusese oprit, forţa se pierduse.

Prada lor nu era acolo.

Îşi mână calul în direcţia opusă caravanei, ştiind că pricina neliniştii care nu-i dăduse pace toată dimineaţa fusese mai mult decât o prevestire a propriei morţi. Era anunţarea dezastrului. Privi în susul văii, ştiind ce avea să vadă. Un rând negru de călăreţi coborau prin luncă, urmând ca în câteva momente să-i lovească din flanc. Acum înţelegea în ce capcană căzuse.

De peste tot din jur se auzeau strigătele oamenilor ce se chinuiau şi mureau, dangătele de oţel pe oţel, sute de lupte strânse având loc pe toată întinderea încăierării. Porni la galop în susul văii, îşi găsi mesagerul şi îl puse să tragă în văzduh săgeţile cântătoare care vesteau retragerea.

Dar ştia că era prea târziu, mult prea târziu.

* * *

În timp ce cavaleria lui Sartaq se năpustea în liniile de luptă, Josseran văzu rămăşiţele răzleţite ale *jegun*-ilor lui Khutelun rupând rândurile, pentru a se avânta spre poalele colinelor. O luă la galop în jurul învălmăşelii, zări o fluturare de mătase purpurie, o călăreaţă gonind peste panta muntelui, adunându-şi în jurul ei oştenii rămaşi. Se îndrepta spre liziera din latura de miazănoapte a văii.

Războinicii lui Sartaq trăgeau valuri-valuri de săgeţi din şa, pe urmele ei. Josseran văzu câţiva camarazi de-ai lui Khutelun rostogolindu-se de pe cai.

Se alătură urmăririi, plescăind prin vad, cu speranţa de a-i

ajunge din urmă.

132

Mai avea vreo două sute de paşi până la liziera copacilor.

Khutelun se răsuci în şa. Retragerea se destrămase într-o serie de urmăriri separate. Acum era singură, doi călăreţi o fugăreau în susul povârnişului, cu armurile de lamele identificându-i ca oameni din *kesig*-ul lui Khubilai. Şi câştigau teren.

Încă o săgeată se înfipse în crupa iepei, care necheză, gata să cadă. Khutelun trase de hăţuri s-o stăpânească.

Privi din nou în urmă şi văzu că un al treilea călăreţ se alăturase urmăritorilor.

Adăpostul negru al brazilor părea la o depărtare de neatins.

* * *

Poneiul galopa mâncând pământul, peste terenul neregulat. Făcea tot ce putea că să nu-i piardă. Goana peste vale îl scosese aproape în calea a doi ostaşi din *kesig,* iar acum era în spatele lor, destul de aproape ca să-i atingă. Îl văzu pe călăreţul mai apropiat de el ridicând arcul la umăr, ochind.

Josseran lovi înnebunit cu spada, mânat de disperare. Lama tăie pielea de pe crupa calului. Poneiul *kesig*-ului necheză ascuţit şi se smuci, abătând săgeata. În timp ce Josseran se repezea pe lângă el, arcaşul privi peste umăr, cu chipul schimonosit de furie şi mirare.

Josseran dădu lateral cu garda spadei şi îl răsturnă din şa.

* * *

Mai erau doar o sută de paşi până la marginea pădurii, unde pedestrimea neagră a chiparoşilor părea să şiroiască în josul muntelui spre ea. Khutelun ştia că acolo duşmanii aveau să-i piardă urma.

În clipa aceea, calul ei se împiedică şi căzu greoi la pământ.

133

Furiosul auzi un strigăt în spatele lui şi se răsuci în şa. Ambasadorul barbar! Ce căuta acolo? Ar fi trebuit să fie departe, la adăpost de luptă, în cealaltă parte a văii.

— Ajută-mă! strigă Josseran, stând moale în şa, cu mâna la piept.

— Pleacă de-aici! răspunse Furiosul. Ai înnebunit?

Dar îşi struni calul. Şovăia. La nici douăzeci de paşi de el, *magadai*-ul căzut zăcea nemişcat pe iarbă. Calul său încerca să se ridice la loc în picioare, dar în cele din urmă căzu pradă durerii şi-şi lăsă capul în iarbă, fără vlagă. Convins că nu avea să-şi piardă victima, Furiosul îşi întoarse calul în loc, coborând iarăşi panta. Barbarul scoase un nou strigăt, ţinându-se de coama calului ca să nu cadă din şa.

— Ce cauţi aici? strigă la el Furiosul.

— Ajută-mă…

— Unde eşti rănit?

Îi apucă în pumn haina, smucindu-l în şa. Josseran îl lovi cu pumnul în plină faţă. Furiosul căzu îndesat pe spate, rămânând astfel, năucit şi doar pe jumătate conştient, cu sângele curgându-i din nas.

— Ţine minte, surpriză şi fentă, mai spuse Josseran. Cele mai mari arme.

Plesni cu putere calul Furiosului pe crupă, alungându-l în josul muntelui. Apoi, îşi îndemnă armăsarul galben în sus, după Khutelun.

* * *

Iapa ei zăcea pe o parte, zbătându-se în chinurile morţii. Avea o săgeată înfiptă în umăr, o alta în burtă şi încă una în crupă. Sângele îi şiroia pe coastele ce palpitau. În sfârşit, rămase nemişcată, cu ochii larg deschişi. Mai gâfâi de câteva ori şi respiraţia i se opri.

Khutelun era la câţiva paşi mai încolo. Se ţinea de gleznă, ridicându-se încet în capul oaselor. „Aşa, deci”, îşi spuse. „Asta e ziua morţii mele.”

Auzi ropotul de copite şi văzu alt călăreţ de-al lui Sartaq alergând în susul pantei spre ea. Unul din oastea neregulată a lui

Aleghu, după cum arăta, cu blănurile cafenii şi cizmele de fetru. Îşi găsi spada în iarbă şi se adună pe picioare, fără a mai lua în seamă junghiurile de durere din gleznă. N-avea să-i lase s-o prindă vie, pentru torturile şi plăcerile lor.

Omul îşi opri calul la câţiva paşi de ea. Îi recunoscu ochii rotunzi, barba aurie. Joss-ran.

Se aplecă din şa, cu mâna întinsă:

— Repede!

Şi o ridică pe cal, lângă el.

* * *

Galopară prin pădurea întunecată de molizi şi pini, urmând creasta de-a lungul muntelui. Acum, când scăpaseră de orice primejdie, Josseran era cuprins de însufleţirea ce urmează întotdeauna după o bătălie şi strigă cu glas puternic, într-un amestec de uşurare şi triumf. Îşi auzi ecoul glasului răsunând din pereţii verticali ai strâmtorii ce abia se vedeau printre copacii din stânga. De undeva vâjâia torentul unui râu.

Khutelun se răsuci în şa, iar Josseran îi zâmbi vesel. Ea, însă, nu-i răspunse la surâs. Era palidă la faţă, iar de sub eşarfă îi curgea sânge.

— Eşti rănită?

— Numai la gleznă. Nu trebuia să vii după mine.

— A fost o prinsoare. Şi am câştigat. Amândoi am câştigat. Nu-i aşa?

Nu-i răspunse.

Ieşiră dintre copaci, în lumina rece a soarelui, pe o culme golaşă roşiatică, complet pleşuvă. Încetiniră pasul. Cărarea îngustă se continua cu o cornişă, pe marginea unei prăpăstii. Deodată, Josseran simţi un fior de groază înjunghiindu-l iarăşi prin măruntaie. Primăvara şi dezgheţul stârniseră avalanşe, iar drumul era blocat cu un morman de gheaţă şi bolovani.

Armăsarul lui Josseran se întoarse spre grohotiş, căutând o cale pe unde să treacă. Era prea abrupt. Copitele sale nepotcovite alunecau pe stâncile şi lichenii plini de chiciură, iar pietrele desprinse se rostogoleau cu zgomot în josul povârnişului. Într-o parte se înălţau râpile, în cealaltă se căsca prăpastia.

— Lasă-mă aici, spuse ea. Dacă mai rămâi, te pui în pericol.

— Ştii ce-ţi vor face dacă te prind vie.

— Nu-i voi lăsa să mă ia vie.

Nori de culoarea plumbului se învolburau în jurul piscului, deasupra lor, iar de jos auzeau vuietul apei negre a râului umflat de torentele primăverii. Josseran îşi întoarse calul, cu gândul de a se întoarce să caute altă cale în jurul muntelui, dar în clipa aceea auzi strigăte dintre copaci. Soldaţii lui Sartaq îi găsiseră.

Văzu lucirile metalice ale vârfurilor de lance, apoi, unul câte unul, oamenii ieşiră din pădure; de pe coastele cailor se înălţau aburi, mantalele şi cizmele erau stropite cu noroi şi sânge. Zece la număr, cei mai mulţi din *kesig*-ul lui Khubilai, tovarăşii lui de drum din Kashgar. Îl recunoscu printre ei pe Sartaq.

— Du-te înapoi, Joss-ran, şopti Khutelun.

— N-am să te părăsesc.

— Pleacă. Nu pe tine te vor. Lasă-mă aici.

Sartaq şi călăreţii lui erau la mai puţin de o sută de paşi distanţă. Unul ridicase arcul la umăr, dar Sartaq întinse mâna şi, la strigătul său poruncitor, tătarul scoase săgeata din arc, cam nemulţumit.

— Este o scăpare, spuse Josseran.

Îşi mână armăsarul galben până pe marginea prăpastiei, privind spre râul înspumat.

— Ţi-ai pierdut minţile, spuse Khutelun, ghicindu-i gândul.

— Am mai făcut o dată un asemenea salt.

— Prăpastia nu era nici pe departe la fel de adâncă. De data asta, ai să mori.

— S-ar putea să mor, sau să trăiesc. Dar, dacă scap cu viaţă, te voi avea pe tine. Sau voi muri, iar atunci nu va mai conta, căci în Acra nu am nimic.

O cuprinse cu braţele pe după mijloc, ţinând-o să nu cadă.

— Spune-mi că te vei mărita cu mine şi vom trăi împreună până la sfârşitul zilelor.

— Nu vom mai avea zile.

— Atunci, spune-o doar aşa. Ca dar la despărţire.

— Nu pe tine te vor, repetă ea. Întoarce-te la ei. Nu e nevoie să mori!

— Orice om e dator cu o moarte. Nu există scăpare. Doar puţini au prilejul să aleagă momentul şi locul.

La drept vorbind, dintotdeauna se temuse de moarte, cu nenumăratele ei forme, prea des îi văzuse chinurile, de prea

multe ori îi simţise mirosul, pe câmpurile de luptă din Outremer. Teama de moarte era motivul pentru care luptase cu atâta ferocitate împotriva sarazinilor. Dar, în acel moment, nu-i mai era frică, pentru că acum avea să trăiască fie aşa cum voia el, fie nicicum.

— Spune-o! Spune că mă iei de bărbat.

Khutelun încercă să se smulgă din braţele lui.

— Nu trebuie să mori!

— O voi face. Oricum.

Fata continuă să se zbată, în timp ce Josseran îşi întorcea calul cu faţa spre Sartaq şi tătarii lui. Sartaq rânji, crezând că învinsese.

Josseran îi zări doar o clipă uluirea de pe chip când reveni cu armăsarul spre marginea prăpastiei. Dintr-o dată, Sartaq înţelese ce avea de gând Josseran şi scoase un strigăt de surpriză şi mânie. Apoi, Josseran porni în galop către margine şi începură să cadă, să cadă, să cadă spre aspra judecată a râului.

* * *

Întotdeauna visase că putea să zboare.

Simţi iureşul vântului pe obraz şi, la fel ca în visurile ei, cerul era şi deasupra, şi dedesubt. Şi strigă cuvintele: *Bucuros voi trăi cu tine şi-ţi voi dărui copii şi voi fi femeia ta, dacă asta vrei,* dar aproape de îndată vocea i se pierdu în năvala râului care li se repezea în întâmpinare.

Întotdeauna visase că putea să zboare.

134

Vara venise din nou la Buhara, migdalii erau iarăşi în floare. Cărămizile de culoarea mierii a marelui minaret Kalyan se înălţau pe un cer de un albastru nemaivăzut. Sub umbrarele zdrenţuite şi pestriţe din bazar, covoare proaspăt vopsite se învăpăiau în culori stacojii, galbene ca piciorul-cocoşului şi albastre-regale, agăţate să se usuce la soare. Struguri, smochine şi piersici făceau tarabele să geamă sub greutatea lor şi se găseau din belşug pepeni cu miezul sângeriu, care umpleau şanţurile cu zeama lor dulce şi lăsau caldarâmul bazarului plin de coji şi

seminţe.

În palatul Il-Hanului Aleghu, însă, altă sămânţă dăduse rod, dar aceasta era întâmpinată cu mai puţină plăcere decât cele ale grădinilor şi livezilor din vale.

* * *

Praful plutea prin razele de soare ce se infiltrau din boltă. În marea sală domnea tăcerea, respiraţia se oprise într-o mie de piepturi, de groază în faţa mâniei hanului. Prizonierul, cu mâinile legate la spate în curele de piele, fu aruncat cu faţa pe pardoseala de piatră, şi nu era nimeni în acea măreaţă adunare care să nu-şi fi deschis mai degrabă propriile vene, decât să schimbe locul cu nenorocitul făcut ferfeniţă ce se târa ca o gânganie de noapte la picioarele hanului. Se vedea bine că fusese bătut nu ore, ci zile întregi. În gură îi mai rămăseseră doar puţini dinţi, iar ochii îi stăteau aproape închişi.

Wilhelm îşi simţi măruntaiele prefăcându-se în apă. În primul moment nu-l recunoscuse, dar acum, cu o oroare înceată şi cumplită, îşi dădu seama că ştia făptura aceea şi, de asemenea, bănuia de ce ajunsese într-un astfel de hal.

— Ce se întâmplă? îi şopti el celui de alături.

Tovarăşul său era mahomedan, un scrib persan care, pe lângă limba tătară, vorbea şi latina. Îi fusese atribuit de curtea lui Aleghu, la sosirea în Buhara, cu câteva săptămâni în urmă.

— Prinţesa Miao-yen e grea cu copil, răspunse omul. I s-a răpit fecioria înainte de a ajunge aici. Învinuitul este acest ofiţer.

Wilhelm privea cuprins de o fascinaţie teribilă. Sartaq fu săltat în picioare de gărzi şi rămase pe loc, clătinându-se, cu barba rară plină de sânge închegat şi pielea de culoarea cretei. Deşi nu dădea nici un semn, lui Wilhelm i se păru că-i putea simţi mirosul fricii.

Aleghu lătră ceva în limba lui păgână, iar Sartaq îi răspunse, cu glasul ca un horcăit slab.

— Neagă că el a fost, şopti persanul la urechea lui Wilhelm. Nu-i va folosi la nimic. Toată lumea ştie că el este vinovatul.

— Ce-i vor face? întrebă Wilhelm, deşi o parte din el nu voia să ştie.

— Orice i-ar face, nu-i va fi uşor.

Aleghu vorbi din nou, apoi le dădu gărzilor o poruncă. Wilhelm

privi cum îl târau pe Sartaq din faţa curţii.

Acum tătarul urla, virtutea îl părăsise la aflarea morţii pe care i-o sortise Aleghu.

— Ce-au să-i facă? repetă călugărul.

— E mai bine să nu ştii, barbarule. Mai bine să nu ştii.

„Nu”, îşi spuse Wilhelm. „Nu, nu pot lăsa să se întâmple asta.”

— Spune-i lui Aleghu că eu am fost, zise el. Omul n-are nici o vină. Eu sunt făptaşul. Eu.

Dar îşi închipui numai că rostise aceste cuvinte. Voia ca în sfârşit să-şi recunoască vinovăţia, dar n-o putea face fiindcă groaza îl paralizase, răpindu-i şi graiul, şi darul gândirii. Nu mai putea nici măcar să se roage.

* * *

Visa că era în cădere. Sub el se vedea cupola cu raze albastre a moscheii Shah Zinda, câmpiile arzătoare din Kara Kum. Dădea înnebunit din braţe şi picioare, prin aer, spre cerul albastru ce se rotea. Apoi, praful registanului se repezi în calea lui şi se auzi un sunet cumplit, de pepene spintecat cu spada, ţeasta îi crăpă ca o coajă de ou şi împroşcă praful.

Apoi, visă că stătea în piaţa prăfuită, privind leşul, dar nu trupul lui zăcea sub Turnul Morţii, ci cadavrul lui Sartaq; şi nu mai era vis.

Sartaq era deja numai carne vie când îl azvârliseră din minaret, căci mai întâi îl jupuiseră, acolo în Turnul Morţii, tăindu-i pielea cu cuţite ascuţite, fâşii-fâşii, şi desprinzându-i-o de carne cu cleşti de fier. Urletele lui se auziseră prin tot oraşul, ca o chemare la rugăciune pentru toţi, ca o rugăciune pentru muribunzi, mahomedani şi necredincioşi laolaltă. Wilhelm stătuse lângă carnea torturată şi frântă, împreună cu ceilalţi privitori ai execuţiei din acea după-amiază, murmurând la nesfârşit:

— Al meu a fost păcatul.

Dar nimeni nu înţelegea. Wilhelm ştia că scăpase de cumplita pedeapsă, iar acum era condamnat din nou, pentru tăcerea lui.

135

Aleghu îi trimise un mesaj prin *yam* lui Khubilai, pentru a-l întreba ce dorea în continuare, cu privire la situaţia ivită. Răspunsul fu lipsit de orice echivoc.

Miao-yen rămăsese sechestrată în turnul palatului, cu servitoarele, pentru lunile de întemniţare rămase. Apoi, călăul lui Aleghu primi o nouă însărcinare, secretă de astă dată. Miao-yen era prinţesă de viţă regală, aşa că nu se permitea ca sângele lui Chinggis Han să fie vărsat. Pentru ea trebuia să se găsească altă metodă de execuţie.

* * *

Rândunelele săgetau printre cuiburile de sub cupole şi semidomuri, coborând pe sub ramurile duzilor din grădini, aşezându-se în cuiburile pe care le construiseră sub grinzile ieşite în afară ale caselor cu pereţi groşi de chirpici. „Iată că şi rândunelele se pregătesc să-şi clocească ouăle”, îşi spuse ea, punându-şi o mână pe burta umflată. „Ce bucurie frenetică, în zborurile şi târcoalele lor vesele. Iar eu aştept aici, în turnul ăsta al durerii, ca o prizonieră.”

Ştia că îl nemulţumise pe noul ei stăpân, că supărase pe toată lumea, şi mai ştia că era ceva în legătură cu copilul ce creştea în pântecul ei. Nu înţelegea cum lua fiinţă o asemenea viaţă nouă, doar că trebuia să aibă de-a face cu culcatul bărbatului şi al femeii împreună. Însă mai ştia, din convorbirile cu preoţii nestorieni şi cu Tatăl-Nostru-Carele-Eşti-În-Ceruri, că un copil putea fi născut şi de o femeie tânără şi castă, iar acest lucru trebuia să fie privit ca o binecuvântare.

Slujnicele pe care le adusese cu ea din Cathay fuseseră înlăturate şi în locul lor se aflau fete persane posomorâte şi tăcute, care nu vorbeau decât *farsi*-ul lor şi nu-i puteau explica nimic din ceea ce se întâmpla. Nu înţelegeau datina picioarelor-crini şi nici nu încercau să-şi ascundă dezgustul când îi schimbau legăturile. Îşi îndura veghea singuratică, întrebându-se ce ofensă adusese şi temându-se de naşterea ce se apropia, pentru care era neajutorată şi neştiutoare ca un copil.

* * *

În seara aceea, târziu, veniră soldaţii, cu armurile zăngănind

în timp ce străbăteau grăbiţi coridorul spre odăile ei. Erau oştenii lui Aleghu, primii bărbaţi pe care-i vedea din ziua sosirii ei în Buhara. Aveau chipuri lipsite de voie bună. Se întoarse de la fereastră, aşteptându-se la vreun mesager, dar când colo ostaşii o apucară de braţe şi, fără un cuvânt, o împinseră afară din cameră, pe uşa cu ferecături groase de la capătul culoarului.

Fu purtată în grabă peste dalele hexagonale ale unei curţi cu copaci, unde dudele pocneau mărunt sub cizmele soldaţilor, în penumbra cenuşie. După încă o poartă, aştepta un palanchin cu perdele într-o *kibitka* şi i se făcu semn să urce, împreună cu două dintre servitoarele persane,

Străbătură străzile, spre poarta de la apus. Printre perdele, Miao-yen zări luminiţele nenumăratelor opaiţe licărind la ferestre şi uşi. Apoi ieşiră din oraş şi simţi răsuflarea fierbinte şi fetidă a deşertului.

Se întreba ce-i plănuise Il-Hanul. „Poate că”, îşi spuse ea, „nu va mai avea loc nici o căsătorie. Poate s-a hotărât să mă strecoare afară la adăpostul întunericului şi mă voi întoarce la Shang-tu.”

* * *

Dar ostaşii nu veniseră ca s-o escorteze la Shang-tu. Nu avea nici măcar să părăsească hanatul celui ce-ar fi trebuit să-i devină soţ. În schimb, fu adusă la o yurtă singuratică de pe câmpiile netede din Kyra Kum, numai cu cele două slujnice mute şi o duzină de soldaţi dintr-ai lui Aleghu să-i ţină de urât.

Următoarele câteva zile le petrecu singură în yurtă, speriată şi nedumerită. Afară, vântul urla peste câmpia stearpă. Nu ştia de ce o aduseseră acolo şi nu era nimeni ca să-i spună.

Numai să nu-i facă vreun rău copilaşului meu.

* * *

Se crăpa de ziuă, când i se rupseră apele. Junghiul de durere din burtă o luă pe nepregătite, lăsând-o să gâfâie şocată, pe preşurile aşternute în yurtă. Strigă după slujnice şi întinse o mână spre ele, dar fetele o priveau cu ochii mari, fără a face nici o mişcare s-o ajute. În schimb, ieşiră în fugă să cheme soldaţii. Peste câteva clipe, perdeaua yurtei fu împinsă în lături şi, când le

văzu chipurile, urlă, căci în acel moment ştiu care avea să-i fie soarta.

„Nu copilaşului meu.”

O târâră afară din yurtă, unde caii aşteptau deja, înşeuaţi pentru plecare. Era o dimineaţă frumoasă, soarele încă nu răsărise, iar luna se mai zărea ca o fantomă palidă pe cerni deşertului.

— De ce faceţi asta? ţipă. De ce faceţi asta?

Îi legară braţele la spate cu curele de piele şi o aruncară pe o lectică legată între doi cai. O duseră la nu mai mult de trei sau patru *li* depărtare de yurtă. Acolo, o coborâră din litieră, târând-o pe nisip.

Miao-yen urlă, sfâşiată de încă o contracţie, dar puţin le păsa de suferinţele ei.

Ajunseră la o mică depresiune, cufundată încă în umbră. O trântiră la pământ şi, în timp ce unul dintre bărbaţi o ţinea, celălalt îi legă picioarele cu frânghii, între glezne şi genunchi. Apoi, îi înfăşurară în chingi de piele coapsele şi, cu alte curele mai late, şoldurile, atât de strâns încât scoase un răcnet de durere.

— Ce faceţi? strigă la ei. Spuneţi-mi ce se întâmplă! Ce-am făcut?

Fără a se mai atinge de ea, se ridicară, pornind înapoi spre cai. Ofiţerul o privi un timp îndelungat, poate pentru a se încredinţa că oamenii săi îndepliniseră misiunea după precizările exacte ale Il-Hanului, apoi, la ordinul lui, porniră în galop pe câmpie. Miao-yen icni zguduită de încă o durere a facerii şi, când îi trecu şi deschise iarăşi ochii, soldaţii nu se mai vedeau decât ca nişte puncte negre pierzându-se în zarea moartă.

Şi, în timp ce soarele se înălţa pe cer, urlă de revoltă şi durere spre veşnicul cer albastru, strigând la nesfârşit cuvintele Paternosterului, pe care le învăţase de la Tatăl-Nostru-Carele-Eşti-În-Ceruri, căci ştia că niciodată nu păcătuise faţă de tatăl sau soţul ei, iar preotul lui Josseran îi spusese că cei nevinovaţi nu erau nicicând pedepsiţi. Ajunge să nu faci altceva decât să îl chemi pe Dumnezeu pe nume, spusese el, şi vei fi salvat.

EPILOG

Toulouse, Franţa
În anul întrupării Domnului Nostru, 1293

Ochii călugărului se întoarseră spre abate.

— Acum ştii lucrul cel mai cumplit pe care l-am făcut. Am posedat-o, când era în pragul morţii, crezând că numai diavolul şi eu aveam să ştim ce făcusem. M-am înşelat.

Privirea sa urmări umbrele lumânării, spre colţul chiliei.

— Curelele cu care i-au legat şoldurile şi burta nu dădeau voie copilului să se nască. Este o pedeapsă unică printre nomazii din ţinuturile acelea de stepă. Până la urmă, pruncul e abătut cu forţa de pe drumul firesc al naşterii, în sus, spre organele vitale şi inimă. Ucide mama şi, o dată cu ea, moare şi copilul. Cât timp a trecut până să moară Miao-yen, nimeni nu poate şti. Cum nimeni nu poate şti nici cât de cumplită trebuie să-i fi fost suferinţa.

Se opri, cu respiraţia scrâşnindu-i prin plămâni.

— Templierul avusese dreptate, fireşte. Când am ajuns înapoi la Acra, istoria o luase deja înaintea misiunii noastre. La scurt timp după ce plecaserăm în marea noastră călătorie spre răsărit, hoardele tătăreşti din miazănoapte au atacat Polonia. Lublinul şi Cracovia au fost prădate şi, când a auzit vestea, Papa a proclamat o cruciadă împotriva mongolilor. De asemenea, Sfântul Părinte i-a declarat excomunicaţi pe acei creştini care se alăturaseră tătarilor în Palestina. Şi astfel s-a terminat. Înalta curte le-a oprit mâna când mamelucii s-au întâlnit cu tătarii la Ain Jalut şi i-au biruit, alungându-l pe Hülegü din Siria. Acum, fireşte, sarazinii au în stăpânire toată Ţara Sfântă, iar şansa noastră de a-i înfrânge s-a pierdut.

— Şi templierul cu vrăjitoarea lui tătăroaică?

— Nimeni n-ar fi putut scăpa cu viaţă dintr-o cădere ca aceea. Deşi apa era adâncă, sub suprafaţa ei se aflau bolovani mari. Chiar dacă nu s-au zdrobit de pietre, torentul curgea atât de năvalnic încât trebuie să se fi înecat. Şi totuşi…

Abatele se aplecă mai aproape:

— Ce anume?

— Şi totuşi, Sartaq mi-a spus, după-amiază când s-a întors, că

parcă zărise două capete săltând prin valuri, departe în josul râului. Or fi fost vii sau muriseră? Nu putea fi sigur. Şi nici eu nu pot fi sigur, nu cu desăvârşire. Zece ani mai târziu, când am vizitat pentru ultima oară Acra, am auzit o povestire despre un neguţător mahomedan care susţinea că întâlnise un franc cu părul roşu ca flacăra ce trăia printre tătari, undeva pe Acoperişul Lumii. Poate că el era, poate nu era decât alta dintre legendele care zboară prin stepă, fără mai multă substanţă decât spiriduşii de praf şi norii.

Zâmbi, dezvelindu-şi dinţii putreziţi, iar în respiraţie i se simţi izul morţii. Abatele se retrase de lângă pat, dar călugărul îl reţinu, strângându-i între degete marginea sutanei.

— Mi-l închipui adesea. Nu e ciudat? Dacă se întorcea cu mine la Acra, l-aş fi denunţat inchizitorilor Papei ca eretic şi hulitor. Şi totuşi, acum mă gândesc la el, poate, ca la cel mai bun prieten al meu. Surâd chiar când mi-l imaginez trăind acolo, dincolo de mântuire, dincolo de credinţă, în braţele vrăjitoarei lui barbare, progenitor al propriilor odrasle păgâne.

Închise ochii.

— Şi astfel, ascultă-mi confesiunea, în anul Întrupării Mântuitorului nostru, una mie două sute şi nouăzeci şi trei. În toţi aceşti treizeci şi trei de ani am dormit cu păcatele mele şi nu le mai pot îndura. Curând, lumânarea va scăpăta şi va pieri şi mă va lăsa aici în beznă. Adesea am privit pe această fereastră spre răsărit şi gândurile mele au cutreierat locurile pe care le-am cunoscut în zilele acelea. În noaptea asta, e zăpadă pe pervaz; pe-acolo pe undeva, va fi fiind zăpadă şi pe Acoperişul Lumii, unde tătarii îşi mână iarăşi turmele în jos pe văi, pentru iernat. Mi-i amintesc, tovarăşii mei, din zilele mele de glorie şi păcat. Te roagă pentru mine acum, rogu-te, căci mă duc să-mi întâlnesc judecătorul.

* * *

Abatele ieşi grăbit din chilie. Spovedania călugărului îl înfiorase până-n măduva oaselor; toate vorbele acelea despre idolatri, tărâmuri străine şi diavoliţe în şaua calului. Nălucirile unei minţi păcătoase şi slăbite? Nu credea o vorbuliţă. Se îndoia că bătrânul acela nevolnic ajunsese vreodată mai departe de Veneţia. Şi totuşi, în timp ce se grăbea prin mânăstirea

întunecată, simţi pe neaşteptate un fior peste chip, ca un vânt iscat de niciunde, şi-şi închipui că îl atinsese însuşi diavolul.

Chiar şi pe când stătea înaintea buştenilor ce trosneau în bucătărie, cu privirea pierdută în flăcări, găsi cu neputinţă să se mai încălzească, iar firişoarele de păr de la ceafă părură a i se zbârli ca ale unui câine. Intră în capelă şi stătu în genunchi la altar aproape până-n zori, rugându-se pentru izbăvirea sufletului său muritor.

GLOSAR

arban: pluton tătăresc de zece soldaţi

Burcan (Borcan): numele tătăresc al lui Buddha

bonz: călugăr

chaderi: veşmânt purtat de femeile musulmane, care acoperă tot trupul, inclusiv faţa

darughachi: comisari rezidenţi; localnici angajaţi de tătari pentru a le administra guvernarea în zonă şi a încasa impozitele

fondaques: magazii ale comunelor negustoreşti italiene din statele Palestinei

han: (aici) caravanserai amplasat într-un sat sau oraş

iwan: intrare boltită într-o moschee

keffiyeh (kaffiyeh): acoperământ arăbesc tradiţional al capului

khang: platformă de cărămizi din chirpici înălţată, pentru dormit, sub care se poate aprinde un foc

kibitka: căruţă trasă de boi, folosită de tătari pentru transportul yurtelor

kufic: caligrafie arabă folosită pe monumente

leghe: trei mile marine (5559 m)

li: aproximativ cinci sute de metri

maidan: (aici) câmp deschis, loc viran

magadai: (literal) ales al lui Dumnezeu, escadron mongol de sacrificiu

muezzin: muezin, cleric musulman care cheamă din minaret credincioşii la rugăciune

ongon: idol confecţionat de femeile tătăroaice din fetru şi mătase

ordu: gospodărie, casă (în sens familial); potrivit legii, un tătar

poate avea patru neveste, cu câte o gospodărie pentru fiecare, şi în plus oricât de multe concubine,

registan: „loc nisipos” — scuarul central în oraşele de pe Drumul Mătăsii

rod: prăjină, aproximativ cinci metri şi jumătate

Regula: regulamentul strict care guverna viaţa cotidiană a Templierilor

stupă: mormânt sau mausoleu buddhist, cu o formă caracteristică bulbucată

tuc: formaţiune de cavalerie dintr-o sută de oameni

touman: zece *tuc*-i

yassaq: codul de legi proclamat de Chinggis Han